॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

မဇ္ဈိမနိကာယေ

ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိ

၁. ဒေဝဒဟဝဂ္ဂေါ

၁. ဒေဝဒဟသုတ္တံ

၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သက္ကေသု ဝိဟရတိ ဒေဝဒဟံ နာမ သက္ယာနံ နိဂမော။ တတြ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဘိက္ခဝေါ”တိ။ “ဘဒန္တေ”တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘ယံ ကိဉ္စာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ, သဗ္ဗံ တံ ပုဗ္ဗေကတဟေတု။ ဣတိ ပုရာဏာနံ ကမ္မာနံ တပသာ ဗျန္တီဘာဝါ, နဝါနံ ကမ္မာနံ အကရဏာ, အာယတိံ အနဝဿဝေါ; အာယတိံ အနဝဿဝါ ကမ္မက္ခယော; ကမ္မက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော; ဒုက္ခက္ခယာ ဝေဒနာက္ခယော; ဝေဒနာက္ခယာ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝံဝါဒိနော, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ။

“ဧဝံဝါဒါဟံ , ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ ဝဒါမိ – ‘သစ္စံ ကိရ တုမှေ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ယံ ကိဉ္စာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ, သဗ္ဗံ တံ ပုဗ္ဗေကတဟေတု။ ဣတိ ပုရာဏာနံ ကမ္မာနံ တပသာ ဗျန္တီဘာဝါ, နဝါနံ ကမ္မာနံ အကရဏာ, အာယတိံ အနဝဿဝေါ; အာယတိံ အနဝဿဝါ ကမ္မက္ခယော; ကမ္မက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော; ဒုက္ခက္ခယာ ဝေဒနာက္ခယော; ဝေဒနာက္ခယာ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီ’တိ? တေ စ မေ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ ဧဝံ ပုဋ္ဌာ ‘အာမာ’တိ ပဋိဇာနန္တိ။

“တျာဟံ ဧဝံ ဝဒါမိ – ‘ကိံ ပန တုမှေ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ဇာနာထ – အဟုဝမှေဝ မယံ ပုဗ္ဗေ, န နာဟုဝမှာ’တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။

“‘ကိံ ပန တုမှေ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ဇာနာထ – အကရမှေဝ မယံ ပုဗ္ဗေ ပါပကမ္မံ, န နာကရမှာ’တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။

“‘ကိံ ပန တုမှေ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ဇာနာထ – ဧဝရူပံ ဝါ ဧဝရူပံ ဝါ ပါပကမ္မံ အကရမှာ’တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။

“‘ကိံ ပန တုမှေ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ဇာနာထ – ဧတ္တကံ ဝါ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ, ဧတ္တကံ ဝါ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိရေတဗ္ဗံ, ဧတ္တကမှိ ဝါ ဒုက္ခေ နိဇ္ဇိဏ္ဏေ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီ’တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။

“‘ကိံ ပန တုမှေ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ဇာနာထ – ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။

၂. “ဣတိ ကိရ တုမှေ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, န ဇာနာထ – အဟုဝမှေဝ မယံ ပုဗ္ဗေ, န နာဟုဝမှာတိ , န ဇာနာထ – အကရမှေဝ မယံ ပုဗ္ဗေ ပါပကမ္မံ, န နာကရမှာတိ, န ဇာနာထ – ဧဝရူပံ ဝါ ဧဝရူပံ ဝါ ပါပကမ္မံ အကရမှာတိ, န ဇာနာထ – ဧတ္တကံ ဝါ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ, ဧတ္တကံ ဝါ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိရေတဗ္ဗံ, ဧတ္တကမှိ ဝါ ဒုက္ခေ နိဇ္ဇိဏ္ဏေ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီတိ, န ဇာနာထ – ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာ

နံ ဥပသမ္ပဒံ; ဧဝံ သန္တေ အာယသ္မန္တာနံ နိဂဏ္ဌာနံ န ကလ္လမဿ ဝေယျာကရဏာယ – ယံ ကိဉ္စာယံ ပုရိသပုဂ္ဂ လော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ, သဗ္ဗံ တံ ပုဗ္ဗေကတဟေတု။ ဣတိ ပုရာဏာနံ ကမ္မာနံ တပသာ ဗျန္တိဘာဝါ, နဝါနံ ကမ္မာနံ အကရဏာ, အာယတိံ အနဝဿဝေါ; အာယတိံ အနဝဿဝါ ကမ္မက္ခယော; ကမ္မက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော; ဒုက္ခက္ခယာ ဝေဒနာက္ခယော; ဝေဒနာက္ခယာ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီ''တိ။

''သစေ ပန တုမှေ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ဇာနေယျာထ – အဟုဝမှေဝ မယံ ပုဗ္ဗေ, န နာဟုဝမှာတိ, ဇာနေယျာထ – အကရမှေဝ မယံ ပုဗ္ဗေ ပါပကမ္မံ, န နာကရမှာတိ, ဇာနေယျာထ – ဧဝရူပံ ဝါ ဧဝရူပံ ဝါ ပါပကမ္မံ အကရမှာတိ, ဇာနေယျာထ – ဧတ္တကံ ဝါ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ, ဧတ္တကံ ဝါ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇီရေတဗ္ဗံ, ဧတ္တကမှိ ဝါ ဒုက္ခေ နိဇ္ဇိဏ္ဏေ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီတိ, ဇာနေယျာထ – ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒံ; ဧဝံ သန္တေ အာယသ္မန္တာနံ နိဂဏ္ဌာနံ ကလ္လမဿ ဝေယျာကရဏာယ – ယံ ကိဉ္စာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ, သဗ္ဗံ တံ ပုဗ္ဗေကတဟေတု။ ဣတိ ပုရာဏာနံ ကမ္မာနံ တပသာ ဗျန္တိဘာဝါ, နဝါနံ ကမ္မာနံ အကရဏာ, အာယတိံ အနဝဿဝေါ; အာယတိံ အနဝဿဝါ ကမ္မက္ခယော; ကမ္မက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော; ဒုက္ခက္ခယာ ဝေဒနာက္ခယော; ဝေဒနာက္ခယာ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီ''တိ။

၃. ''သေယျထာပိ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ပုရိသော သလ္လေန ဝိဒ္ဓေါ အဿ သဝိသေန ဂါဠှူပလေပနေန [ဂါဠှူပလေပနေန (က.)]; သော သလ္လဿပိ ဝေဓနဟေတု [ဝေဒနာဟေတု (သီ. ပီ. က.)] ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ [တိပ္ပာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယေယျ။ တဿ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ ဘိသက္ကံ သလ္လကတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေယျုံ။ တဿ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော သတ္ထေန ဝဏမုခံ ပရိကန္တေယျ; သော သတ္ထေန ပိ ဝဏမုခဿ ပရိကန္တနဟေတု ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယေယျ။ တဿ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော ဧသနိယာ သလ္လံ ဧသေယျ; သော ဧသနိယာပိ သလ္လဿ ဧသနာဟေတု ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယေယျ ။ တဿ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော သလ္လံ အဗ္ဗုဟေယျ [အဗ္ဗုယှေယျ (သီ.), အဗ္ဗူဠှေယျ (သျာ. ကံ.)]; သော သလ္လဿပိ အဗ္ဗုဟနဟေတု [အဗ္ဗုယှနဟေတု (သီ.), အဗ္ဗူဠှနဟေတု (သျာ. ကံ.)] ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယေယျ။ တဿ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော အဂဒင်္ဂါရံ ဝဏမုခေ ဩဒဟေယျ; သော အဂဒင်္ဂါရဿပိ ဝဏမုခေ ဩဒဟနဟေတု ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယေယျ။ သော အပရေန သမယေန ရူဠှေန ဝဏေန သဉ္ဆဝိနာ အရောဂေါ အဿ သုခီ သေရီ သယံဝသီ ယေန ကာမင်္ဂမော။ တဿ ဧဝမဿ – အဟံ ခေါ ပုဗ္ဗေ သလ္လေန ဝိဒ္ဓေါ အဟောသိံ သဝိသေန ဂါဠှူပလေပနေန။ သောဟံ သလ္လဿပိ ဝေဓနဟေတု ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယိံ။ တဿ မေ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ ဘိသက္ကံ သလ္လကတ္တံ ဥပဋ္ဌပေသုံ။ တဿ မေ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော သတ္ထေန ဝဏမုခံ ပရိကန္တိ; သောဟံ သတ္ထေနပိ ဝဏမုခဿ ပရိကန္တနဟေတု ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယိံ။ တဿ မေ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော ဧသနိယာ သလ္လံ ဧသိ; သော အဟံ ဧသနိယာပိ သလ္လဿ ဧသနာဟေတု ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယိံ။ တဿ မေ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော သလ္လံ အဗ္ဗုဟိ [အဗ္ဗုယှိ (သီ.), အဗ္ဗူဠှိ (သျာ. ကံ.)]; သောဟံ သလ္လဿပိ အဗ္ဗုဟနဟေတု ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယိံ။ တဿ မေ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော အဂဒင်္ဂါရံ ဝဏမုခေ ဩဒဟိ; သောဟံ အဂဒင်္ဂါရဿပိ ဝဏမုခေ ဩဒဟနဟေတု ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယိံ။ သောမှိ ဧတရဟိ ရူဠှေန ဝဏေန သဉ္ဆဝိနာ အရောဂေါ သုခီ သေရီ သယံဝသီ ယေန ကာမင်္ဂမော''တိ။

''ဧဝမေဝ ခေါ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, သစေ တုမှေ ဇာနေယျာထ – အဟုဝမှေဝ မယံ ပုဗ္ဗေ, န နာဟုဝမှာတိ, ဇာနေယျာထ – အကရမှေဝ မယံ ပုဗ္ဗေ ပါပကမ္မံ, န နာကရမှာတိ, ဇာနေယျာထ – ဧဝရူပံ ဝါ ဧဝရူပံ ဝါ ပါပကမ္မံ အကရမှာတိ, ဇာနေယျာထ – ဧတ္တကံ ဝါ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ, ဧတ္တကံ ဝါ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇီရေတဗ္ဗံ, ဧတ္တကမှိ ဝါ ဒုက္ခေ နိဇ္ဇိဏ္ဏေ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီတိ, ဇာနေယျာထ – ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒံ; ဧဝံ သန္တေ အာယသ္မန္တာနံ နိဂဏ္ဌာနံ ကလ္လမဿ ဝေယျာကရဏာယ – ယံ ကိဉ္စာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ, သဗ္ဗံ တံ ပုဗ္ဗေကတဟေတု။ ဣတိ ပုရာဏာနံ ကမ္မာနံ တပသာ ဗျန္တိဘာဝါ, နဝါနံ ကမ္မာနံ အကရဏာ, အာယတိံ အနဝဿဝေါ; အာယတိံ အနဝဿဝါ က

မ္မက္ခယော; ကမ္မက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော; ဒုက္ခက္ခယာ ဝေဒနာက္ခယော; ဝေဒနာက္ခယာ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီ’’တိ။

‘‘ယသ္မာ စ ခော တုမှေ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, န ဇာနာထ – အဟုဝမှေဝ မယံ ပုဗ္ဗေ, န နာဟုဝမှာတိ, န ဇာနာထ – အကရမှေဝ မယံ ပုဗ္ဗေ ပါပကမ္မံ, န နာကရမှာတိ, န ဇာနာထ – ဧဝရူပံ ဝါ ဧဝရူပံ ဝါ ပါပကမ္မံ အကရမှာတိ, န ဇာနာထ – ဧတ္တကံ ဝါ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ, ဧတ္တကံ ဝါ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇီရေတဗ္ဗံ, ဧတ္တကမှိ ဝါ ဒုက္ခေ နိဇ္ဇိဏ္ဏေ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီတိ, န ဇာနာထ – ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒံ; တသ္မာ အာယသ္မန္တာနံ နိဂဏ္ဌာနံ န ကလ္လမဿ ဝေယျာကရဏာယ – ယံ ကိဉ္စာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ, သဗ္ဗံ တံ ပုဗ္ဗေကတဟေတု။ ဣတိ ပုရာဏာနံ ကမ္မာနံ တပသာ ဗျန္တီဘာဝါ, နဝါနံ ကမ္မာနံ အကရဏာ, အာယတိံ အနဝဿဝေါ; အာယတိံ အနဝဿဝါ ကမ္မက္ခယော; ကမ္မက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော; ဒုက္ခက္ခယာ ဝေဒနာက္ခယော; ဝေဒနာက္ခယာ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီ’’တိ။

၄. ‘‘ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘိက္ခဝေ, တေ နိဂဏ္ဌာ မံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘နိဂဏ္ဌော, အာဝုသော, နာဋပုတ္တော [နာထပုတ္တော (သီ.)] သဗ္ဗညူ သဗ္ဗဒဿာဝီ, အပရိသေသံ ဉာဏဒဿနံ ပဋိဇာနာတိ ။ စရတော စ မေ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတ’န္တိ။ သော ဧဝမာဟ – ‘အတ္ထိ ခော ဝေါ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ပုဗ္ဗေဝ ပါပကမ္မံ ကတံ, တံ ဣမာယ ကဋုကာယ ဒုက္ကရကာရိကာယ နိဇ္ဇီရေထ, ယံ ပနေတ္ထ ဧတရဟိ ကာယေန သံဝုတာ ဝါစာယ သံဝုတာ မနသာ သံဝုတာ တံ အာယတိံ ပါပကမ္မဿ အကရဏံ။ ဣတိ ပုရာဏာနံ ကမ္မာနံ တပသာ ဗျန္တီဘာဝါ, နဝါနံ ကမ္မာနံ အကရဏာ, အာယတိံ အနဝဿဝေါ; အာယတိံ အနဝဿဝါ ကမ္မက္ခယော; ကမ္မက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော; ဒုက္ခက္ခယာ ဝေဒနာက္ခယော; ဝေဒနာက္ခယာ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီ’တိ။ တဉ္စ ပနမှာကံ ရုစ္စတိ စေဝ ခမတိ စ, တေန စမှာ အတ္တမနာ’’တိ။

၅. ‘‘ဧဝံ ဝုတ္တေ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, တေ နိဂဏ္ဌေ ဧတဒဝေါစံ – ‘ပဉ္စ ခော ဣမေ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ဓမ္မာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒွိဓာဝိပါကာ။ ကတမေ ပဉ္စ? သဒ္ဓါ, ရုစိ, အနုဿဝေါ, အာကာရပရိဝိတက္ကော, ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ – ဣမေ ခော, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ပဉ္စ ဓမ္မာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒွိဓာဝိပါကာ။ တတြာယသ္မန္တာနံ နိဂဏ္ဌာနံ ကာ အတီတံသေ သတ္ထရိ သဒ္ဓါ, ကာ ရုစိ, ကော အနုဿဝေါ, ကော အာကာရပရိဝိတက္ကော, ကာ ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တီ’တိ။ ဧဝံဝါဒီ [ဧဝံဝါဒီသု (က.)] ခော အဟံ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌေသု န ကဉ္စိ [ကိဉ္စိ (သီ. ပီ. က.)] သဟဓမ္မိကံ ဝါဒပဋိဟာရံ သမနုပဿာမိ။

‘‘ပုန စပရာဟံ [ပုန စ ပနာဟံ (သီ. ပီ. က.)], ဘိက္ခဝေ, တေ နိဂဏ္ဌေ ဧဝံ ဝဒါမိ – ‘တံ ကိံ မညထ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ။ ယသ္မိံ ဝေါ သမယေ တိဗ္ဗော [တိပ္ပော (ပီ.)] ဥပက္ကမော ဟောတိ တိဗ္ဗံ ပဓာနံ, တိဗ္ဗာ တသ္မိံ သမယေ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယေထ; ယသ္မိံ ပန ဝေါ သမယေ န တိဗ္ဗော ဥပက္ကမော ဟောတိ န တိဗ္ဗံ ပဓာနံ, န တိဗ္ဗာ တသ္မိံ သမယေ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယေထာ’တိ? ‘ယသ္မိံ နော, အာဝုသော ဂောတမ, သမယေ တိဗ္ဗော ဥပက္ကမော ဟောတိ တိဗ္ဗံ ပဓာနံ, တိဗ္ဗာ တသ္မိံ သမယေ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယာမ; ယသ္မိံ ပန နော သမယေ န တိဗ္ဗော ဥပက္ကမော ဟောတိ န တိဗ္ဗံ ပဓာနံ, န တိဗ္ဗာ တသ္မိံ သမယေ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယာမာ’’’တိ။

၆. ‘‘ဣတိ ကိရ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ယသ္မိံ ဝေါ သမယေ တိဗ္ဗော ဥပက္ကမော ဟောတိ တိဗ္ဗံ ပဓာနံ, တိဗ္ဗာ တသ္မိံ သမယေ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယေထ; ယသ္မိံ ပန ဝေါ သမယေ န တိဗ္ဗော ဥပက္ကမော ဟောတိ န တိဗ္ဗံ ပဓာနံ, န တိဗ္ဗာ တသ္မိံ သမယေ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယေထ။ ဧဝံ သန္တေ အာယသ္မန္တာနံ နိဂဏ္ဌာနံ န ကလ္လမဿ ဝေယျာကရဏာယ – ယံ ကိဉ္စာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ, သဗ္ဗံ တံ ပုဗ္ဗေကတဟေတု။ ဣတိ ပုရာဏာနံ ကမ္မာနံ တပသာ ဗျန္တီဘာဝါ, နဝါနံ ကမ္မာနံ အကရဏာ, အာယတိံ အနဝဿဝေါ; အာယတိံ အနဝဿဝါ ကမ္မက္ခယော; ကမ္မက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော; ဒုက္ခက္ခယာ ဝေဒနာက္ခယော ; ဝေဒနာက္ခယာ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီတိ။ သစေ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ယသ္မိံ ဝေါ သမယေ တိဗ္ဗော ဥပက္ကမော ဟောတိ တိဗ္ဗံ ပဓာနံ, န တိဗ္ဗာ တသ္မိံ သမယေ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ

တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယေထ; ယသ္မိံ ပန တေ သမယေ န တိဗ္ဗော ဥပက္ကမော ဟောတိ န တိဗ္ဗံ ပဓာနံ, တိဗ္ဗာ တသ္မိံ သမယေ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယေထ [ပဓာနံ, တိဗ္ဗေဝေယ္ယုံ တသ္မိံ သမယေ။ ဝေဒနာ (သီ. သ္ယာ. ကံ. ပီ.)]; ဧဝံ သန္တေ အာယသ္မန္တာနံ နိဂဏ္ဌာနံ ကလ္လမဿ ဝေယျာကရဏာယ – ယံ ကိဉ္စာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ, သဗ္ဗံ တံ ပုဗ္ဗေကတဟေတု။ ဣတိ ပုရာဏာနံ ကမ္မာနံ တပသာ ဗျန္တီဘာဝါ, နဝါနံ ကမ္မာနံ အကရဏာ, အာယတိံ အနဝဿဝေါ; အာယတိံ အနဝဿဝါ ကမ္မက္ခယော; ကမ္မက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော; ဒုက္ခက္ခယာ ဝေဒနာက္ခယော; ဝေဒနာက္ခယာ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီ”တိ။

“‘ယသ္မာ စ ခော, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ယသ္မိံ ဝေါ သမယေ တိဗ္ဗော ဥပက္ကမော ဟောတိ တိဗ္ဗံ ပဓာနံ, တိဗ္ဗာ တသ္မိံ သမယေ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယေထ; ယသ္မိံ ပန ဝေါ သမယေ န တိဗ္ဗော ဥပက္ကမော ဟောတိ န တိဗ္ဗံ ပဓာနံ, န တိဗ္ဗာ တသ္မိံ သမယေ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယေထ; တေ တုမှေ သာမံယေဝ ဩပက္ကမိကာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒယမာနာ အဝိဇ္ဇာ အညာဏာ သမ္မောဟာ ဝိပစ္စေထ – ယံ ကိဉ္စာယံ ပုရိသပုဂ္ဂလော ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ, သဗ္ဗံ တံ ပုဗ္ဗေကတဟေတု။ ဣတိ ပုရာဏာနံ ကမ္မာနံ တပသာ ဗျန္တီဘာဝါ, နဝါနံ ကမ္မာနံ အကရဏာ, အာယတိံ အနဝဿဝေါ; အာယတိံ အနဝဿဝါ ကမ္မက္ခယော; ကမ္မက္ခယာ ဒုက္ခက္ခယော; ဒုက္ခက္ခယာ ဝေဒနာက္ခယော ; ဝေဒနာက္ခယာ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝံဝါဒီပိ [ဧဝံဝါဒီသုပိ (က.)] ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌေသု န ကဉ္စိ သဟဓမ္မိကံ ဝါဒပဋိဟာရံ သမနုပဿာမိ။

၇. “ပုန စပရာဟံ, ဘိက္ခဝေ, တေ နိဂဏ္ဌေ ဧဝံ ဝဒါမိ – ‘တံ ကိံ မညထာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ယမိဒံ ကမ္မံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ သမ္ပရာယဝေဒနီယံ ဟောတူတိ လဗ္ဘမေတ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။ ‘ယံ ပနိဒံ ကမ္မံ သမ္ပရာယဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဟောတူတိ လဗ္ဘမေတ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။ ‘တံ ကိံ မညထာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ယမိဒံ ကမ္မံ သုခဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ ဒုက္ခဝေဒနီယံ ဟောတူတိ လဗ္ဘမေတ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။ ‘ယံ ပနိဒံ ကမ္မံ ဒုက္ခဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ သုခဝေဒနီယံ ဟောတူတိ လဗ္ဘမေတ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။ ‘တံ ကိံ မညထာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ယမိဒံ ကမ္မံ ပရိပက္ကဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ အပရိပက္ကဝေဒနီယံ ဟောတူတိ လဗ္ဘမေတ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။ ‘ယံ ပနိဒံ ကမ္မံ အပရိပက္ကဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ ပရိပက္ကဝေဒနီယံ ဟောတူတိ လဗ္ဘမေတ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။ ‘တံ ကိံ မညထာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ယမိဒံ ကမ္မံ ဗဟုဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ အပ္ပဝေဒနီယံ ဟောတူတိ လဗ္ဘမေတ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။ ‘ယံ ပနိဒံ ကမ္မံ အပ္ပဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ ဗဟုဝေဒနီယံ ဟောတူတိ လဗ္ဘမေတ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။ ‘တံ ကိံ မညထာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ယမိဒံ ကမ္မံ သဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ အဝေဒနီယံ ဟောတူတိ လဗ္ဘမေတ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။ ‘ယံ ပနိဒံ ကမ္မံ အဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ သဝေဒနီယံ ဟောတူတိ လဗ္ဘမေတ’န္တိ? ‘နော ဟိဒံ, အာဝုသော’။

၈. “ဣတိ ကိရ, အာဝုသော နိဂဏ္ဌာ, ယမိဒံ ကမ္မံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ သမ္ပရာယဝေဒနီယံ ဟောတူတိ အလဗ္ဘမေတံ, ယံ ပနိဒံ ကမ္မံ သမ္ပရာယဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဟောတူတိ အလဗ္ဘမေတံ, ယမိဒံ ကမ္မံ သုခဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ ဒုက္ခဝေဒနီယံ ဟောတူတိ အလဗ္ဘမေတံ, ယမိဒံ ကမ္မံ ဒုက္ခဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ သုခဝေဒနီယံ ဟောတူတိ အလဗ္ဘမေတံ, ယမိဒံ ကမ္မံ ပရိပက္ကဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ အပရိပက္ကဝေဒနီယံ ဟောတူတိ အလဗ္ဘမေတံ, ယမိဒံ ကမ္မံ အပရိပက္ကဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ ပရိပက္ကဝေဒနီယံ ဟောတူတိ အလဗ္ဘမေတံ, ယမိဒံ ကမ္မံ ဗဟုဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ အပ္ပဝေဒနီယံ ဟောတူတိ အလဗ္ဘမေတံ, ယမိဒံ ကမ္မံ အပ္ပဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ ဗဟုဝေဒနီယံ ဟောတူတိ အလဗ္ဘမေတံ, ယမိဒံ ကမ္မံ သဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ အဝေဒနီယံ ဟောတူတိ အလဗ္ဘမေတံ, ယမိဒံ ကမ္မံ အဝေဒနီယံ တံ ဥပက္ကမေန ဝါ ပဓာနေန ဝါ သဝေဒနီယံ ဟောတူတိ အလဗ္ဘမေတံ; ဧဝံ သန္တေ အာယသ္မန္တာနံ နိဂဏ္ဌာနံ အဖလော ဥပက္ကမော ဟောတိ, အဖလံ ပဓာနံ”။

“ဝေါတဒီ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ။ ဝေါတဒီနံ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာနံ ဒသ သဟဓမ္မိကာ တအနုတအ ကရယှပံ ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တိ။

၉. “သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ပုဗ္ဗေကတဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ; အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ ပုဗ္ဗေ ဒုက္ကဋကမ္မကာရိနော ယံ ဧတရဟိ ဧဝရူပာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယန္တိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဣဿရနိမ္မာနဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ; အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ ပာပကေန ဣဿရေန နိမ္မိတာ ယံ ဧတရဟိ ဧဝရူပာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယန္တိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သင်္ဂတိဘာဝဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ; အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ ပာပသင်္ဂတိကာ ယံ ဧတရဟိ ဧဝရူပာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယန္တိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ အဘိဇာတိဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ; အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ ပာပါဘိဇာတိကာ ယံ ဧတရဟိ ဧဝရူပာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယန္တိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဒိဋ္ဌဓမ္မူပက္ကမဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ; အဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ ဧဝရူပာ ဒိဋ္ဌဓမ္မူပက္ကမာ ယံ ဧတရဟိ ဧဝရူပာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒိယန္တိ။

“သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ပုဗ္ဗေကတဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ဂါရယှာ နိဂဏ္ဌာ; နော စေ သတ္တာ ပုဗ္ဗေကတဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ဂါရယှာ နိဂဏ္ဌာ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဣဿရနိမ္မာနဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ဂါရယှာ နိဂဏ္ဌာ; နော စေ သတ္တာ ဣဿရနိမ္မာနဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ဂါရယှာ နိဂဏ္ဌာ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သင်္ဂတိဘာဝဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ဂါရယှာ နိဂဏ္ဌာ; နော စေ သတ္တာ သင်္ဂတိဘာဝဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ဂါရယှာ နိဂဏ္ဌာ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ အဘိဇာတိဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ဂါရယှာ နိဂဏ္ဌာ; နော စေ သတ္တာ အဘိဇာတိဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ဂါရယှာ နိဂဏ္ဌာ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဒိဋ္ဌဓမ္မူပက္ကမဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ဂါရယှာ နိဂဏ္ဌာ; နော စေ သတ္တာ ဒိဋ္ဌဓမ္မူပက္ကမဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ဂါရယှာ နိဂဏ္ဌာ။ ဧဝံဝါဒီ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ။ ဧဝံဝါဒီနံ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာနံ ဣမေ ဒသ သဟဓမ္မိကာ ဝါဒါနုဝါဒါ ဂါရယှံ ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အဖလော ဥပက္ကမော ဟောတိ, အဖလံ ပဓာနံ။

၁၀. “ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သဖလော ဥပက္ကမော ဟောတိ, သဖလံ ပဓာနံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န ဟေဝ အနဒ္ဓဘူတံ အတ္တာနံ ဒုက္ခေန အဒ္ဓဘာဝေတိ, ဓမ္မိကဉ္စ သုခံ န ပရိစ္စဇတိ, တသ္မိဉ္စ သုခေ အနဓိမုစ္ဆိတော ဟောတိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ဣမဿ ခေါ မေ ဒုက္ခနိဒါနဿ သင်္ခါရံ ပဒဟတော သင်္ခါရပ္ပဓာနာ ဝိရာဂေါ ဟောတိ, ဣမဿ ပန မေ ဒုက္ခနိဒါနဿ အဇ္ဈုပေက္ခတော ဥပေက္ခံ ဘာဝယတော ဝိရာဂေါ ဟောတီ’တိ။ သော ယဿ ဟိ ခွာဿ [ယဿ ခေါ ပနဿ (သီ.), ယဿ ခွာဿ (ပီ.)] ဒုက္ခနိဒါနဿ သင်္ခါရံ ပဒဟတော သင်္ခါရပ္ပဓာနာ ဝိရာဂေါ ဟောတိ, သင်္ခါရံ တတ္ထ ပဒဟတိ။ ယဿ ပနဿ ဒုက္ခနိဒါနဿ အဇ္ဈုပေက္ခတော ဥပေက္ခံ ဘာဝယတော ဝိရာဂေါ ဟောတိ, ဥပေက္ခံ တတ္ထ ဘာဝေတိ။ တဿ တဿ ဒုက္ခနိဒါနဿ သင်္ခါရံ ပဒဟတော သင်္ခါရပ္ပဓာနာ ဝိရာဂေါ ဟောတိ – ဧဝမ္ပိဿ တံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဟောတိ။ တဿ တဿ ဒုက္ခနိဒါနဿ အဇ္ဈုပေက္ခတော ဥပေက္ခံ ဘာဝယတော ဝိရာဂေါ ဟောတိ – ဧဝမ္ပိဿ တံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဟောတိ။

၁၁. “သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသော ဣတ္ထိယာ သာရတ္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော တိဗ္ဗာပေက္ခော။ သော တံ ဣတ္ထိံ ပဿေယျ အညေန ပုရိသေန သဒ္ဓိံ သန္တိဋ္ဌန္တိံ သလ္လပန္တိံ သဉ္ဇဂ္ဃန္တိံ သံဟသန္တိံ။ တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု တဿ ပုရိသဿ အမုံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ အညေန ပုရိသေန သဒ္ဓိံ သန္တိဋ္ဌန္တိံ သလ္လပန္တိံ သဉ္ဇဂ္ဃန္တိံ သံဟသန္တိံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။ “တံ ကိဿ ဟေတု”? “အမု ဟိ, ဘန္တေ, ပုရိသော အမုဿာ ဣတ္ထိယာ သာရတ္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော တိဗ္ဗာပေက္ခော ။ တသ္မာ တံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ အညေန ပုရိသေန သဒ္ဓိံ သန္တိဋ္ဌန္တိံ သလ္လပန္တိံ သဉ္ဇဂ္ဃန္တိံ သံဟသန္တိံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ”တိ။ “အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တဿ ပုရိသဿ ဧဝမဿ – ‘အဟံ ခေါ အမုဿာ ဣတ္ထိယာ သာရတ္တော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒော တိဗ္ဗာပေက္ခော။ တဿ မေ အမုံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ အညေန ပုရိသေန သဒ္ဓိံ သန္တိဋ္ဌန္တိံ သလ္လပန္တိံ သဉ္ဇဂ္ဃန္တိံ သံဟသန္တိံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ။ ယံနူနာဟံ ယော မေ အမုဿာ ဣတ္ထိယာ ဆန္ဒရာဂေါ တံ

ပဇဟေယျ’န္တိ။ သော ယော အမုသ္မာ ကုတ္တိယာ ဆန္ဒရာဂေ တံ ပဇဟေယျ။ သော တံ ကုတ္တိံ ပဒသ္သေယျ အပရေန သမယေန အညေန ပုရိသေန သဒ္ဓိံ သန္တိဋ္ဌန္တိံ သလ္လပန္တိံ သဉ္ဇဂ္ဃန္တိံ သံဟသန္တိံ။ တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု တဿ ပုရိသဿ အမုံ ကုတ္တိံ ဒိသွာ အညေန ပုရိသေန သဒ္ဓိံ သန္တိဋ္ဌန္တိံ သလ္လပန္တိံ သဉ္ဇဂ္ဃန္တိံ သံဟသန္တိံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “တံ ကိဿ ဟေတု”? “အမု ဟိ, ဘန္တေ, ပုရိသော အမုဿာ ကုတ္တိယာ ဝိရာဂေါ။ တသ္မာ တံ ကုတ္တိံ ဒိသွာ အညေန ပုရိသေန သဒ္ဓိံ သန္တိဋ္ဌန္တိံ သလ္လပန္တိံ သဉ္ဇဂ္ဃန္တိံ သံဟသန္တိံ န ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ”တိ။

“ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န ဟေဝ အနဒ္ဓဘူတံ အတ္တာနံ ဒုက္ခေန အဒ္ဓဘာဝေတိ, ဓမ္မိကဉ္စ သုခံ န ပရိစ္စဇတိ, တသ္မိဉ္စ သုခေ အနဓိမုစ္ဆိတော ဟောတိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ဣမဿ ခေါ မေ ဒုက္ခနိဒါနဿ သင်္ခါရံ ပဒဟတော သင်္ခါရပ္ပဓာနာ ဝိရာဂေါ ဟောတိ, ဣမဿ ပန မေ ဒုက္ခနိဒါနဿ အဇ္ဈုပေက္ခတော ဥပေက္ခံ ဘာဝယတော ဝိရာဂေါ ဟောတီ’တိ။ သော ယဿ ဟိ ခွာဿ ဒုက္ခနိဒါနဿ သင်္ခါရံ ပဒဟတော သင်္ခါရပ္ပဓာနာ ဝိရာဂေါ ဟောတိ, သင်္ခါရံ တတ္ထ ပဒဟတိ; ယဿ ပနဿ ဒုက္ခနိဒါနဿ အဇ္ဈုပေက္ခတော ဥပေက္ခံ ဘာဝယတော ဝိရာဂေါ ဟောတိ, ဥပေက္ခံ တတ္ထ ဘာဝေတိ။ တဿ တဿ ဒုက္ခနိဒါနဿ သင်္ခါရံ ပဒဟတော သင်္ခါရပ္ပဓာနာ ဝိရာဂေါ ဟောတိ – ဧဝမ္ပိဿ တံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဟောတိ ။ တဿ တဿ ဒုက္ခနိဒါနဿ အဇ္ဈုပေက္ခတော ဥပေက္ခံ ဘာဝယတော ဝိရာဂေါ ဟောတိ – ဧဝမ္ပိဿ တံ ဒုက္ခံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သဖလော ဥပက္ကမော ဟောတိ, သဖလံ ပဓာနံ။

၁၂. “ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ယထာသုခံ ခေါ မေ ဝိဟရတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ; ဒုက္ခာယ ပန မေ အတ္တာနံ ပဒဟတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ ယံနူနာဟံ ဒုက္ခာယ အတ္တာနံ ပဒဟေယျ’န္တိ။ သော ဒုက္ခာယ အတ္တာနံ ပဒဟတိ။ တဿ ဒုက္ခာယ အတ္တာနံ ပဒဟတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ သော န အပရေန သမယေန ဒုက္ခာယ အတ္တာနံ ပဒဟတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယဿ ဟိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အတ္ထာယ ဒုက္ခာယ အတ္တာနံ ပဒဟေယျ သွာဿ အတ္ထော အဘိနိပ္ဖန္နော ဟောတိ။ တသ္မာ န အပရေန သမယေန ဒုက္ခာယ အတ္တာနံ ပဒဟတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥသုကာရော တေဇနံ ဒွီသု အလာတေသု အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ ဥဇုံ ကရောတိ ကမ္မနိယံ။ ယတော ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဥသုကာရဿ တေဇနံ ဒွီသု အလာတေသု အာတာပိတံ ဟောတိ ပရိတာပိတံ ဥဇုံ ကတံ [ဥဇုံ ကတံ ဟောတိ (သီ.)] ကမ္မနိယံ, န သော တံ အပရေန သမယေန ဥသုကာရော တေဇနံ ဒွီသု အလာတေသု အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ ဥဇုံ ကရောတိ ကမ္မနိယံ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယဿ ဟိ သော, ဘိက္ခဝေ, အတ္ထာယ ဥသုကာရော တေဇနံ ဒွီသု အလာတေသု အာတာပေယျ ပရိတာပေယျ ဥဇုံ ကရေယျ ကမ္မနိယံ သွာဿ အတ္ထော အဘိနိပ္ဖန္နော ဟောတိ။ တသ္မာ န အပရေန သမယေန ဥသုကာရော တေဇနံ ဒွီသု အလာတေသု အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ ဥဇုံ ကရောတိ ကမ္မနိယံ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ယထာသုခံ ခေါ မေ ဝိဟရတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ; ဒုက္ခာယ ပန မေ အတ္တာနံ ပဒဟတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ ယံနူနာဟံ ဒုက္ခာယ အတ္တာနံ ပဒဟေယျ’န္တိ။ သော ဒုက္ခာယ အတ္တာနံ ပဒဟတိ။ တဿ ဒုက္ခာယ အတ္တာနံ ပဒဟတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ သော န အပရေန သမယေန ဒုက္ခာယ အတ္တာနံ ပဒဟတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယဿ ဟိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အတ္ထာယ ဒုက္ခာယ အတ္တာနံ ပဒဟေယျ သွာဿ အတ္ထော အဘိနိပ္ဖန္နော ဟောတိ။ တသ္မာ န အပရေန သမယေန ဒုက္ခာယ အတ္တာနံ ပဒဟတိ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သဖလော ဥပက္ကမော ဟောတိ, သဖလံ ပဓာနံ။

၁၃. “ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ။ သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ။ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ တံ ဓမ္မံ သုဏာတိ ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ အညတရသ္မိံ ဝါ ကုလေ ပစ္စာဇာတော။ သော တံ ဓမ္မံ သုတွာ တထာဂတေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ။ သော တေန သဒ္ဓါပဋိလာဘေန သမန္နာဂ

တော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော ရဇာပထော, အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ နယိဒံ သုကရံ အဂါ
ရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေ
တွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ'န္တိ။ သော အပရေန သမယေန အ
ပ္ပံ ဝါ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ မဟန္တံ ဝါ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ, အပ္ပံ ဝါ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ မဟန္တံ ဝါ ဉာတိပရိ
ဝဋ္ဋံ ပဟာယ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇတိ။

၁၄. "သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ
ပဋိဝိရတော ဟောတိ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော, လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရတိ။ အဒိန္န
နာဒါနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ ဒိန္နာဒါယီ ဒိန္နပါဋိကင်္ခီ, အထေနေန သုစိဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ။
အဗြဟ္မစရိယံ ပဟာယ ဗြဟ္မစာရီ ဟောတိ အာရာစာရီ ဝိရတော မေထုနာ ဂါမဓမ္မာ။ မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒါ ပ
ဋိဝိရတော ဟောတိ သစ္စဝါဒီ သစ္စသန္ဓော ထေတော ပစ္စယိကော အဝိသံဝါဒကော လောကဿ။ ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာ
ယ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; ဣတော သုတွာ န အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘေဒာယ, အမုတြ ဝါ
သုတွာ န ဣမေသံ အက္ခာတာ အမူသံ ဘေဒာယ – ဣတိ ဘိန္နာနံ ဝါ သန္ဓာတာ သဟိတာနံ ဝါ အနုပ္ပဒာတာ သမဂ္ဂ
ရာမော သမဂ္ဂရတော သမဂ္ဂနန္ဒီ သမဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။ ဖရုသံ ဝါစံ ပဟာယ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရ
တော ဟောတိ; ယာ သာ ဝါစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ ပေမနီယာ ဟဒယင်္ဂမာ ပေါရီ ဗဟုဇနကန္တာ ဗဟုဇနမနာပါ တထာ
ရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။ သမ္ဖပ္ပလာပံ ပဟာယ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ ကာလဝါဒီ ဘူတဝါဒီ အတ္ထ
ဝါဒီ ဓမ္မဝါဒီ ဝိနယဝါဒီ, နိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ကာလေန သာပဒေသံ ပရိယန္တဝတိံ အတ္ထသံဟိတံ။ သော ဗီဇဂါမ
ဘူတဂါမသမာရမ္ဘာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဧကဘတ္တိကော ဟောတိ ရတ္တူပရတော ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ။ နစ္စ
ဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဓာရဏမဏ္ဍနဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။
ဥစ္စာသယနမဟာသယနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟ
ဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော
ဟောတိ။ ဒာသိဒာသပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ အဇေဠကပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ကုက္ကုဋသူကရပဋိ
ဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ခေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရ
တော ဟောတိ။ ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနုယောဂါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ကယဝိက္ကယာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ တုလာကူ
ဋကံသကူဋမာနကူဋာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဥက္ကောဋနဝဉ္စနနိကတိသာစိယောဂါ [သာဝိယောဂါ (သျာ. ကံ. က.) ဧတ္ထ
ထ သာစိသဒ္ဒော ကုဋိလပရိယာယော] ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဆေဒနဝဓဗန္ဓနဝိပရာမောသအာလောပသဟသာကာရာ ပဋိဝိ
ရတော ဟောတိ [ပဿ မ. နိ. ၁.၂၉၃ စူဠဟတ္ထိပဒေါပမေ] ။

"သော သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေန, ကုစ္ဆိပရိဟာရိကေန ပိဏ္ဍပါတေန။ သော ယေန ယေနေ
ဝ ပက္ကမတိ သမာဒာယေဝ ပက္ကမတိ။ သေယျထာပိ နာမ ပက္ခီ သကုဏော ယေန ယေနေဝ ဍေတိ သပတ္တဘာရော
ဝ ဍေတိ, ဧဝမေဝ ဘိက္ခု သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေန, ကုစ္ဆိပရိဟာရိကေန ပိဏ္ဍပါတေန; သော
ယေန ယေနေဝ ပက္ကမတိ သမာဒာယေဝ ပက္ကမတိ။ သော ဣမိနာ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော အဇ္ဈတ္
တံ အနဝဇ္ဇသုခံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

၁၅. "သော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ စက္ခုန္ဒြိယံ
အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇ
တိ, ရက္ခတိ စက္ခုန္ဒြိယံ, စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွ
ာ။ပေ.။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ပေ.။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ပေ.။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ
ဟောတိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ မနိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပါပကာ အ
ကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇတိ, ရက္ခတိ မနိန္ဒြိယံ, မနိန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။
သော ဣမိနာ အရိယေန ဣန္ဒြိယသံဝရေန သမန္နာဂတော အဇ္ဈတ္တံ အဗျာသေကသုခံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

"သော အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ သမ္ပဇာနကာရီ
ဟောတိ, သမိဉ္ဇိတေ [သမ္မိဉ္ဇိတေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပသာရိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာ

ရဏော သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ , အသိတေ ပီတေ ခာယိတေ သာယိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, ဂတေ ဌိတေ နိသိန္နေ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ ဘာသိတေ တုဏှီဘာဝေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ။

၁၆. ''သော ဣမိနာ စ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော, (ဣမာယ စ အရိယာယ သန္တုဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော,) [ပဿ မ. နိ. ၁.၂၉၆ စူဠဟတ္ထိပဒေါပမေ] ဣမိနာ စ အရိယေန ဣန္ဒြိယသံဝရေန သမန္နာဂတော, ဣမိနာ စ အရိယေန သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ သော ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ, ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ, ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ သော အဘိဇ္ဈံ လောကေ ပဟာယ ဝိဂတာဘိဇ္ဈေန စေတသာ ဝိဟရတိ, အဘိဇ္ဈာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။ ဗျာပာဒပဒေါသံ ပဟာယ အဗျာပန္နစိတ္တော ဝိဟရတိ သဗ္ဗပာဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ, ဗျာပာဒပဒေါသာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟာယ ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော ဝိဟရတိ အာလောကသညီ သတော သမ္ပဇာနော, ထိနမိဒ္ဓာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟာယ အနုဒ္ဓတော ဝိဟရတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော , ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။ ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာယ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဟရတိ အကထံကထီ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဝိစိကိစ္ဆာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။

''သော ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝမ္ပိ , ဘိက္ခဝေ, သဖလော ဥပက္ကမော ဟောတိ, သဖလံ ပဓာနံ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သဖလော ဥပက္ကမော ဟောတိ, သဖလံ ပဓာနံ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ သတော စ သမ္ပဇာနော, သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ။ ယံ တံ အရိယာ အာစိက္ခန္တိ – 'ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီ'တိ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သဖလော ဥပက္ကမော ဟောတိ, သဖလံ ပဓာနံ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ, ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ, အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သဖလော ဥပက္ကမော ဟောတိ, သဖလံ ပဓာနံ။

၁၇. ''သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ [သေယျထီဒံ (သီ. ဿာ. ကံ. ပီ.)] – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော တိဿောပိ ဇာတိယော စတဿောပိ ဇာတိယော ပဉ္စပိ ဇာတိယော ဒသပိ ဇာတိယော ဝီသမ္ပိ ဇာတိယော တိံသမ္ပိ ဇာတိယော စတ္တာလီသမ္ပိ ဇာတိယော ပညာသမ္ပိ ဇာတိယော ဇာတိသတမ္ပိ ဇာတိသဟဿမ္ပိ ဇာတိသတသဟဿမ္ပိ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ – 'အမုတြာသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော အမုတြ ဥဒပာဒိံ; တတြာပါသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နော'တိ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သဖလော ဥပက္ကမော ဟောတိ, သဖလံ ပဓာနံ။

၁၈. ''သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ သတ္တာနံ စုတူပပါတဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ,

သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ – ‘ဣမေ ဝတ ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ မနောဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ ဥပဝါဒကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒာနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္နာ။ ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယသုစရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီသုစရိတေန သမန္နာဂတာ မနောသုစရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ အနုပဝါဒကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒာနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နာ’တိ။ ဣတိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သဖလော ဥပက္ကမော ဟောတိ, သဖလံ ပဓာနံ။

၁၉. “သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော ‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခသမုဒယော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ; ‘ဣမေ အာသဝါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ အာသဝသမုဒယော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ အာသဝနိရောဓော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တဿ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, ဘဝါသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အဝိဇ္ဇာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝမ္ပိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သဖလော ဥပက္ကမော ဟောတိ, သဖလံ ပဓာနံ။ ဧဝံဝါဒီ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတာ။ ဧဝံဝါဒီနံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတာနံ [တထာဂတော, ဧဝံဝါဒီ ဘိက္ခဝေ တထာဂတံ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.)] ဒသ သဟဓမ္မိကာ ပါသံသဋ္ဌာနာ အာဂစ္ဆန္တိ။

၂၀. “သစေ , ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ပုဗ္ဗေကတဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ; အဒ္ဓါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ပုဗ္ဗေ သုကတကမ္မကာရီ ယံ ဧတရဟိ ဧဝရူပါ အနာသဝါ သုခါ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဣဿရနိမ္မာနဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ; အဒ္ဓါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဘဒ္ဒကေန ဣဿရေန နိမ္မိတော ယံ ဧတရဟိ ဧဝရူပါ အနာသဝါ သုခါ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သင်္ဂတိဘာဝဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ; အဒ္ဓါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ကလျာဏသင်္ဂတိကော ယံ ဧတရဟိ ဧဝရူပါ အနာသဝါ သုခါ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ အဘိဇာတိဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ; အဒ္ဓါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ကလျာဏာဘိဇာတိကော ယံ ဧတရဟိ ဧဝရူပါ အနာသဝါ သုခါ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဒိဋ္ဌဓမ္မူပက္ကမဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ; အဒ္ဓါ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ကလျာဏဒိဋ္ဌဓမ္မူပက္ကမော ယံ ဧတရဟိ ဧဝရူပါ အနာသဝါ သုခါ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ။

“သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ပုဗ္ဗေကတဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ပါသံသော တထာဂတော; နော စေ သတ္တာ ပုဗ္ဗေကတဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ပါသံသော တထာဂတော။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဣဿရနိမ္မာနဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ပါသံသော တထာဂတော; နော စေ သတ္တာ ဣဿရနိမ္မာနဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ပါသံသော တထာဂတော။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သင်္ဂတိဘာဝဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ပါသံသော တထာဂတော; နော စေ သတ္တာ သင်္ဂတိဘာဝဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ပါသံသော တထာဂတော။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ အဘိဇာတိဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ပါသံသော တထာဂတော; နော စေ သတ္တာ အဘိဇာတိဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ပါသံသော တထာဂတော။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဒိဋ္ဌဓမ္မူပက္ကမဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ပါသံသော တထာဂတော; နော စေ သတ္တာ ဒိဋ္ဌဓမ္မူပက္ကမဟေတု သုခဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေန္တိ, ပါသံသော တထာဂတော။ ဧဝံဝါဒီ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတာ။ ဧဝံဝါဒီနံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတာနံ ဣမေ ဒသ သဟဓမ္မိကာ ပါသံသဋ္ဌာနာ အာဂစ္ဆန္တီ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ဒေဝဒဟသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဌမံ။

၂. ပဉ္စတ္တယသုတ္တံ [ပဉ္စာယတနသုတ္တ (က.)]

၂၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဘိက္ခဝေါ”တိ။ “ဘဒန္တေ”တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ အပရန္တကပ္ပိကာ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော အပရန္တံ အာရဗ္ဘ အနေကဝိဟိတာနိ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ [အဓိမုတ္တိပဒါနိ (သျာ. ကံ. က.)] အဘိဝဒန္တိ။ ‘သညီ အတ္တာ ဟောတိ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ’တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ; ‘အသညီ အတ္တာ ဟောတိ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ’တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ; ‘နေဝသညီနာသညီ အတ္တာ ဟောတိ အရောဂေါ ပရံ မရဏာ’တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ; သတော ဝါ ပန သတ္တဿ ဥစ္ဆေဒံ ဝိနာသံ ဝိဘဝံ ပညပေန္တိ [ပညာပေန္တိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)], ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ဝါ ပနေကေ အဘိဝဒန္တိ။ ဣတိ သန္တံ ဝါ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ [ပရံ မရဏာ။ ဣတိ ဣမာနိ (က.)] ပရံ မရဏာ, သတော ဝါ ပန သတ္တဿ ဥစ္ဆေဒံ ဝိနာသံ ဝိဘဝံ ပညပေန္တိ, ဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ဝါ ပနေကေ အဘိဝဒန္တိ။ ဣတိ ဣမာနိ ပဉ္စ [ပရံ မရဏာ။ ဣတိ ဣမာနိ (က.)] ဟုတွာ တီဏိ ဟောန္တိ, တီဏိ ဟုတွာ ပဉ္စ ဟောန္တိ – အယမုဒ္ဒေသော ပဉ္စတ္တယဿ။

၂၂. “တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ရူပိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, အရူပိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ရူပိဉ္စ အရူပိဉ္စ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, နေဝရူပိံ နာရူပိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ဧကတ္တသညိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, နာနတ္တသညိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ပရိတ္တသညိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, အပ္ပမာဏသညိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ဧတံ [ဧဝံ (က.)] ဝါ ပနေကေသံ [ပနေတေသံ (သျာ. ကံ.)] ဥပာတိဝတ္တတံ ဝိညာဏကသိဏမေကေ အဘိဝဒန္တိ အပ္ပမာဏံ အာနေဉ္ဇံ။ တယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အဘိဇာနာတိ [ပဇာနာတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.) အဋ္ဌကထာ ဩလောကေတဗ္ဗာ]။ ယေ ခေါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ရူပိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, အရူပိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ရူပိဉ္စ အရူပိဉ္စ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, နေဝရူပိံ နာရူပိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ဧကတ္တသညိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, နာနတ္တသညိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ပရိတ္တသညိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, အပ္ပမာဏသညိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ [မရဏာတိ (က.)], ယာ ဝါ ပနေတာသံ သညာနံ ပရိသုဒ္ဓါ ပရမာ အဂ္ဂါ အနုတ္တရိယာ အက္ခာယတိ – ယဒိ ရူပသညာနံ ယဒိ အရူပသညာနံ ယဒိ ဧကတ္တသညာနံ ယဒိ နာနတ္တသညာနံ။ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနမေကေ အဘိဝဒန္တိ အပ္ပမာဏံ အာနေဉ္ဇံ။ ‘တယိဒံ သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ အတ္ထိ ခေါ ပန သင်္ခါရာနံ နိရောဓော အတ္ထေတ’န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တဿ နိဿရဏဒဿာဝီ တထာဂတော တဒုပါတိဝတ္တော။

၂၃. “တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ အသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ရူပိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ အသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, အရူပိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ အသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ရူပိဉ္စ အရူပိဉ္စ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ အသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, နေဝရူပိံ နာရူပိံ ဝါ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ အသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ။ တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ တေသမေတေ ပဋိက္ကောသန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? သညာ ရောဂေါ သညာ ဂဏ္ဍော သညာ သလ္လံ, ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ – ‘အသည’န္တိ။ တယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အဘိ

ဇာနာတိ ယေ ခော တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ အသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ရူပိံ တ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ အသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, အရူပိံ တ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ အသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ရူပိဉ္စ အရူပိဉ္စ တ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ အသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, နေဝရူပိံ နာရူပိံ တ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ အသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ။ ယော ဟိ ကောစိ, ဘိက္ခဝေ, သမဏော တ ဗ္ရာဟ္မဏော တ ဧဝံ ဝ ဒေယျ – 'အဟမညတ္ရ ရူပာ, အညတ္ရ ဝေဒနာယ, အညတ္ရ သညာယ, အညတ္ရ သင်္ခာရေဟိ, ဝိညာဏဿ [အညတ္ရ ဝိညာဏာ (သျာ. ကံ.), အညတ္ရ ဝိညာဏေန (က.)] အာဂတိံ တ ဂတိံ တ စုတိံ တ ဥပပတ္တိံ တ ဝုဒ္ဓိံ တ ဝိရူဠှိံ တ ဝေပုလ္လံ တ ပညပေဿာမီ'တိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ 'တယိဒံ သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ အတ္ထိ ခော ပန သင်္ခာရာနံ နိရောဓော အတ္ထေတ'န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တဿ နိဿရဏဒဿာဝီ တထာဂတော တဒုပာတိဝတ္တော။

၂၄. ''တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယေ တေ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ နေဝသညီနာသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ရူပိံ တ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ နေဝသညီနာသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, အရူပိံ တ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ နေဝသညီနာသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ရူပိဉ္စ အရူပိဉ္စ တ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ နေဝသညီနာသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, နေဝရူပိံ နာရူပိံ တ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ နေဝသညီနာသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ။ တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယေ တေ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ တေသမေတေ ပဋိက္ကောသန္တိ, ယေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ အသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ တေသမေတေ ပဋိက္ကောသန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? သညာ ရောဂေါ သညာ ဂဏ္ဍော သညာ သလ္လံ, အသညာ သမ္မောဟော, ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ – 'နေဝသညာနာသည'န္တိ။ [နေဝသညာနာသညာတိ (သျာ. ကံ. ပီ. က.) ဧတ္ထန္တိပဒံ မနသိကာတဗ္ဗံ] တယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အဘိဇာနာတိ။ ယေ ခော တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ နေဝသညီနာသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ရူပိံ တ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ နေဝသညီနာသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, အရူပိံ တ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ နေဝသညီနာသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, ရူပိဉ္စ အရူပိဉ္စ တ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ နေဝသညီနာသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ, နေဝရူပိံ နာရူပိံ တ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ နေဝသညီနာသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ။ ယေ ဟိ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, သမဏာ တ ဗ္ရာဟ္မဏာ တ [သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ (သီ. ပီ.)] ဒိဋ္ဌသုတမုတဝိညာတဗ္ဗသင်္ခာရမတ္တေန ဧတဿ အာယတနဿ ဥပသမ္ပဒံ ပညပေန္တိ, ဗျသနဉှေတံ, ဘိက္ခဝေ, အက္ခာယတိ [အာယတနမက္ခာယတိ (က.)] ဧတဿ အာယတနဿ ဥပသမ္ပဒာယ ။ န ဟေတံ, ဘိက္ခဝေ, အာယတနံ သင်္ခာရသမာပတ္တိပတ္တဗ္ဗမက္ခာယတိ; သင်္ခာရာဝသေသသမာပတ္တိပတ္တဗ္ဗမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အာယတနမက္ခာယတိ။ 'တယိဒံ သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ အတ္ထိ ခော ပန သင်္ခာရာနံ နိရောဓော အတ္ထေတ'န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တဿ နိဿရဏဒဿာဝီ တထာဂတော တဒုပာတိဝတ္တော။

၂၅. ''တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယေ တေ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ သတော သတ္တဿ ဥစ္ဆေဒံ ဝိနာသံ ဝိဘဝံ ပညပေန္တိ ,
တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယေ တေ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ သညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ တေသမေတေ ပဋိက္ကောသန္တိ, ယေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ အသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ တေသမေတေ ပဋိက္ကောသန္တိ, ယေပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ နေဝသညီနာသညိံ အတ္တာနံ ပညပေန္တိ အရောဂံ ပရံ မရဏာ တေသမေတေ ပဋိက္ကောသန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? သဗ္ဗေပိမေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ ဥဒ္ဓံ သရံ [ဥဒ္ဓံသရာ (သီ. ပီ.), ဥဒ္ဓံ ပရာမသန္တိ (သျာ. ကံ.)] အာသတ္တိံယေဝ အဘိဝဒန္တိ – 'ဣတိ ပေစ္စ ဘဝိဿာမ, ဣတိ ပေစ္စ ဘဝိဿာမာ'တိ။ သေယျထာပိ နာမ ဝါဏိဇဿ ဝါဏိဇ္ဇာယ ဂစ္ဆတော ဧဝံ ဟောတိ – 'ဣတော မေ ဣဒံ ဘဝိဿတိ, ဣမိနာ ဣဒံ လစ္ဆာမီ'တိ, ဧဝမေဝိမေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ ဝါဏိဇူပမာ မညေ ပဋိဘန္တိ – 'ဣတိ ပေစ္စ ဘဝိဿာမ, ဣတိ ပေစ္စ ဘဝိဿာမာ'တိ။ တယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အဘိဇာနာတိ။ ယေ ခော တေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ သတော သတ္တဿ ဥစ္ဆေဒံ ဝိနာသံ ဝိဘဝံ ပညပေန္တိ တေ သက္ကာယဘယာ သက္ကာယပရိဇေဂုစ္ဆာ သက္ကာယညေဝ အနုပရိဓာဝန္တိ အနုပရိဝတ္တန္တိ။ သေယျထာပိ နာမ သာ ဂဒ္ဒုလဗဒ္ဓော ဒဠှေ ထမ္ဘေ တ ခိလေ [ခီလေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] တ ဥပနိဗဒ္ဓေါ , တမေဝ ထမ္ဘံ တ ခိလံ တ အနုပရိဓာဝတိ အနုပရိဝတ္တတိ ; ဧဝမေဝိမေ ဘောန္တော သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ သက္ကာယဘယာ သက္ကာယပရိဇေဂုစ္ဆာ သက္ကာယညေဝ

အနုပရိဓာဝန္တိ အနုပရိဝတ္တန္တိ။ ‘တယိဒံ သင္ခတံ ဩဠာရိကံ အတ္ထိ ခော ပန သင္ခာရာနံ နိရောဓော အတ္ထေတ’န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တဿ နိဿရဏဒဿာဝီ တထာဂတော တဒုပာတိဝတ္တော။

၂၆. “ယေ ဟိ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ အပရန္တကပ္ပိကာ အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော အပရန္တံ အာရဗ္ဘ အနေကဝိဟိတာနိ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ အဘိဝဒန္တိ, သဗ္ဗေ တေ ဣမာနေဝ ပဉ္စာယတနာနိ အဘိဝဒန္တိ ဧတေသံ ဝါ အညတရံ။

၂၇. “သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ပုဗ္ဗန္တကပ္ပိကာ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘ အနေကဝိဟိတာနိ အဓိဝုတ္တိပဒါနိ အဘိဝဒန္တိ။ ‘သဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘အသဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘သဿတော စ အသဿတော စ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘နေဝသဿတော နာသဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘အန္တဝါ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘အနန္တဝါ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘အန္တဝါ စ အနန္တဝါ စ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘နေဝန္တဝါ နာနန္တဝါ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘ဧကတ္တသညီ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘နာနတ္တသညီ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘ပရိတ္တသညီ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘အပ္ပမာဏသညီ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘ဧကန္တသုခီ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘ဧကန္တဒုက္ခီ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘သုခဒုက္ခီ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ, ‘အဒုက္ခမသုခီ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဣတ္ထေကေ အဘိဝဒန္တိ။

၂၈. “တတြ , ဘိက္ခဝေ, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘သဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ , တေသံ ဝတ အညတြေဝ သဒ္ဓာယ အညတြ ရုစိယာ အညတြ အနုဿဝါ အညတြ အာကာရပရိဝိတက္ကာ အညတြ ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ ပစ္စတ္တံယေဝ ဉာဏံ ဘဝိဿတိ ပရိသုဒ္ဓံ ပရိယောဒာတန္တိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ပစ္စတ္တံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, ဉာဏေ အသတိ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ ယဒပိ [ယဒိပိ (က.)] တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ တတ္ထ ဉာဏဘာဂမတ္တမေဝ ပရိယောဒပေန္တိ တဒပိ တေသံ ဘဝတံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဥပာဒါနမက္ခာယတိ။ ‘တယိဒံ သင္ခတံ ဩဠာရိကံ အတ္ထိ ခော ပန သင္ခာရာနံ နိရောဓော အတ္ထေတ’န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တဿ နိဿရဏဒဿာဝီ တထာဂတော တဒုပာတိဝတ္တော။

၂၉. “တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘အသဿတော အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ။ပေ.။ [ယထာ သဿတဝါဒေ, တထာ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ] သဿတော စ အသဿတော စ အတ္တာ စ လောကော စ။ နေဝသဿတော နာသဿတော အတ္တာ စ လောကော စ။ အန္တဝါ အတ္တာ စ လောကော စ။ အနန္တဝါ အတ္တာ စ လောကော စ။ အန္တဝါ စ အနန္တဝါ စ အတ္တာ စ လောကော စ။ နေဝန္တဝါ နာနန္တဝါ အတ္တာ စ လောကော စ။ ဧကတ္တသညီ အတ္တာ စ လောကော စ။ နာနတ္တသညီ အတ္တာ စ လောကော စ။ ပရိတ္တသညီ အတ္တာ စ လောကော စ။ အပ္ပမာဏသညီ အတ္တာ စ လောကော စ။ ဧကန္တသုခီ အတ္တာ စ လောကော စ။ ဧကန္တဒုက္ခီ အတ္တာ စ လောကော စ။ သုခဒုက္ခီ အတ္တာ စ လောကော စ။ အဒုက္ခမသုခီ အတ္တာ စ လောကော စ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ, တေသံ ဝတ အညတြေဝ သဒ္ဓာယ အညတြ ရုစိယာ အညတြ အနုဿဝါ အညတြ အာကာရပရိဝိတက္ကာ အညတြ ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ ပစ္စတ္တံယေဝ ဉာဏံ ဘဝိဿတိ ပရိသုဒ္ဓံ ပရိယောဒာတန္တိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ပစ္စတ္တံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, ဉာဏေ အသတိ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ ယဒပိ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ တတ္ထ ဉာဏဘာဂမတ္တမေဝ ပရိယောဒပေန္တိ တဒပိ တေသံ ဘဝတံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဥပာ

အနမက္ခာယတိ။ ‘တယိဒံ သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ အတ္ထိ ခော ပန သင်္ခာရာနံ နိရောဓော အတ္ထေတ’န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တဿ နိဿရဏဒဿာဝီ တထာဂတော တဒုပာတိဝတ္တော။

၃၀. ‘‘ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌီနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, အပရန္တာ နုဒိဋ္ဌီနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, သဗ္ဗသော ကာမသံယောဇနာနံ အနဓိဋ္ဌာနာ, ပဝိဝေကံ ပီတိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ – ‘ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ ပဝိဝေကံ ပီတိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီ’တိ။ တဿ သာ ပဝိဝေကာ ပီတိ နိရုဇ္ဈတိ။ ပဝိဝေကာယ ပီတိယာ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒောမနဿံ, ဒောမနဿဿ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပဝိဝေကာ ပီတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ဆာယာ ဇဟတိ တံ အာတပေါ ဖရတိ, ယံ အာတပေါ ဇဟတိ တံ ဆာယာ ဖရတိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဝိဝေကာယ ပီတိယာ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒောမနဿံ, ဒောမနဿဿ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပဝိဝေကာ ပီတိ။ တယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အဘိဇာနာတိ။ အယံ ခော ဘဝံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌီနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ , အပရန္တာနုဒိဋ္ဌီနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, သဗ္ဗသော ကာမသံယောဇနာနံ အနဓိဋ္ဌာနာ, ပဝိဝေကံ ပီတိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ – ‘ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ ပဝိဝေကံ ပီတိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီ’တိ။ တဿ သာ ပဝိဝေကာ ပီတိ နိရုဇ္ဈတိ။ ပဝိဝေကာယ ပီတိယာ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒောမနဿံ, ဒောမနဿဿ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပဝိဝေကာ ပီတိ။ ‘တယိဒံ သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ အတ္ထိ ခော ပန သင်္ခာရာနံ နိရောဓော အတ္ထေတ’န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တဿ နိဿရဏဒဿာဝီ တထာဂတော တဒုပာတိဝတ္တော။

၃၁. ‘‘ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌီနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, အပရန္တာနုဒိဋ္ဌီနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, သဗ္ဗသော ကာမသံယောဇနာနံ အနဓိဋ္ဌာနာ, ပဝိဝေကာယ ပီတိယာ သမတိက္ကမာ နိရာမိသံ သုခံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ – ‘ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ နိရာမိသံ သုခံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီ’တိ။ တဿ တံ နိရာမိသံ သုခံ နိရုဇ္ဈတိ။ နိရာမိသဿ သုခဿ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပဝိဝေကာ ပီတိ, ပဝိဝေကာယ ပီတိယာ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရာမိသံ သုခံ ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ဆာယာ ဇဟတိ တံ အာတပေါ ဖရတိ, ယံ အာတပေါ ဇဟတိ တံ ဆာယာ ဖရတိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, နိရာမိသဿ သုခဿ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပဝိဝေကာ ပီတိ, ပဝိဝေကာယ ပီတိယာ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရာမိသံ သုခံ။ တယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အဘိဇာနာတိ။ အယံ ခော ဘဝံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌီနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, အပရန္တာနုဒိဋ္ဌီနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, သဗ္ဗသော ကာမသံယောဇနာနံ အနဓိဋ္ဌာနာ , ပဝိဝေကာယ ပီတိယာ သမတိက္ကမာ, နိရာမိသံ သုခံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ – ‘ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ နိရာမိသံ သုခံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီ’တိ။ တဿ တံ နိရာမိသံ သုခံ နိရုဇ္ဈတိ။ နိရာမိသဿ သုခဿ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပဝိဝေကာ ပီတိ, ပဝိဝေကာယ ပီတိယာ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရာမိသံ သုခံ။ ‘တယိဒံ သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ အတ္ထိ ခော ပန သင်္ခာရာနံ နိရောဓော အတ္ထေတ’န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တဿ နိဿရဏဒဿာဝီ တထာဂတော တဒုပာတိဝတ္တော။

၃၂. ‘‘ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌီနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, အပရန္တာနုဒိဋ္ဌီနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, သဗ္ဗသော ကာမသံယောဇနာနံ အနဓိဋ္ဌာနာ, ပဝိဝေကာယ ပီတိယာ သမတိက္ကမာ, နိရာမိသဿ သုခဿ သမတိက္ကမာ, အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ – ‘ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီ’တိ။ တဿ သာ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ နိရုဇ္ဈတိ။ အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရာမိသံ သုခံ, နိရာမိသဿ သုခဿ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ဆာယာ ဇဟတိ တံ အာတပေါ ဖရတိ, ယံ အာတပေါ ဇဟတိ တံ ဆာယာ ဖရတိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရာမိသံ သုခံ, နိရာမိသဿ သုခဿ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ။ တယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အဘိဇာနာတိ။ အယံ ခော ဘဝံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌီနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ , အပရန္တာနုဒိဋ္ဌီနဉ္စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, သဗ္ဗသော ကာမသံယောဇနာနံ အနဓိဋ္ဌာနာ, ပဝိဝေကာယ ပီတိယာ သမတိက္ကမာ, နိရာမိသဿ သုခဿ သမတိက္ကမာ, အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ – ‘ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရာမီ’တိ။ တဿ သာ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ နိရုဇ္ဈတိ။ အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နိရာမိသံ သုခံ, နိရာမိသဿ သုခဿ နိရောဓာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ။ ‘တယိဒံ သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ အတ္ထိ ခော ပန သင်္ခာရာနံ နိရောဓော အတ္ထေတ’န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တဿ နိဿရဏဒဿာဝီ တထာဂတော တဒုပာတိဝတ္တော။

၃၃. ‘‘ကတမေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ကေစ္စေ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, သဗ္ဗသော ကာမသံယောဇနာနံ အနဓိဋ္ဌာနာ, ပဝိဝေကာယ ပီတိယာ သမတိက္ကမာ, နိရာမိသဿ သုခဿ သမတိက္ကမာ, အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမတိက္ကမာ – ‘သန္တောဟမသ္မိ, နိဗ္ဗုတောဟမသ္မိ, အနုပါဒါနောဟမသ္မီ’တိ သမနုပဿန္တိ။ တယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အဘိဇာနာတိ။ အယံ ခေါ ဘဝံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိနော စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိနော စ ပဋိနိဿဂ္ဂါ, သဗ္ဗသော ကာမသံယောဇနာနံ အနဓိဋ္ဌာနာ, ပဝိဝေကာယ ပီတိယာ သမတိက္ကမာ, နိရာမိသဿ သုခဿ သမတိက္ကမာ, အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ သမတိက္ကမာ – ‘သန္တောဟမသ္မိ, နိဗ္ဗုတောဟမသ္မိ, အနုပါဒါနောဟမသ္မီ’တိ သမနုပဿတိ; အဒ္ဓါ အယမာယသ္မာ နိဗ္ဗာနသပ္ပာယံယေဝ ပဋိပဒံ အဘိဝဒတိ။ အထ စ ပနာယံ ဘဝံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ပုဗ္ဗန္တာနုဒိဋ္ဌိံ ဝါ ဥပါဒိယမာနော ဥပါဒိယတိ, အပရန္တာနုဒိဋ္ဌိံ ဝါ ဥပါဒိယမာနော ဥပါဒိယတိ, ကာမသံယောဇနံ ဝါ ဥပါဒိယမာနော ဥပါဒိယတိ, ပဝိဝေကံ ဝါ ပီတိံ ဥပါဒိယမာနော ဥပါဒိယတိ, နိရာမိသံ ဝါ သုခံ ဥပါဒိယမာနော ဥပါဒိယတိ, အဒုက္ခမသုခံ ဝါ ဝေဒနံ ဥပါဒိယမာနော ဥပါဒိယတိ။ ယဉ္စ ခေါ အယမာယသ္မာ – ‘သန္တောဟမသ္မိ, နိဗ္ဗုတောဟမသ္မိ, အနုပါဒါနောဟမသ္မီ’တိ သမနုပဿတိ တဒပိ ဣမဿ ဘောတော သမဏဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဥပါဒါနမက္ခာယတိ။ ‘တယိဒံ သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ အတ္ထိ ခေါ ပန သင်္ခါရာနံ နိရောဓော အတ္ထေတ’န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ တဿ နိဿရဏဒဿာဝီ တထာဂတော တဒုပါတိဝတ္တော။

‘‘ဣဒံ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတေန အနုတ္တရံ သန္တိဝရပဒံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓံ ယဒိဒံ – ဆန္နံ ဖဿာယတနာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ [အနုပါဒါဝိမောက္ခော။ တယိဒံ ဘိက္ခဝေ တထာဂတေန အနုတ္တရံ သန္တိဝရပဒံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓံ, ယဒိဒံ ဆန္နံ ဖဿာယတနာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ အနုပါဒါဝိမောက္ခောတိ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.)] အနုပါဒါဝိမောက္ခော’’တိ [အနုပါဒါဝိမောက္ခော။ တယိဒံ ဘိက္ခဝေ တထာဂတေန အနုတ္တရံ သန္တိဝရပဒံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓံ, ယဒိဒံ ဆန္နံ ဖဿာယတနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ အနုပါဒါဝိမောက္ခောတိ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.)]။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ပဉ္စတ္တယသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒုတိယံ။

၃. ကိန္တိသုတ္တံ

၃၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ပိသိနာရာယံ [ကုသိနာရာယံ (သီ.)] ဝိဟရတိ ဗလိဟရဏေ ဝနသဏ္ဍေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဘိက္ခဝေါ’’တိ။ ‘‘ဘဒန္တေ’’တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကိန္တိ ဝော , ဘိက္ခဝေ, မယိ ဟောတိ – ‘စီဝရဟေတု ဝါ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ပိဏ္ဍပါတဟေတု ဝါ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, သေနာသနဟေတု ဝါ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဣတိဘဝါဘဝဟေတု ဝါ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတီ’’’တိ? ‘‘န ခေါ နော, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဧဝံ ဟောတိ – ‘စီဝရဟေတု ဝါ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ပိဏ္ဍပါတဟေတု ဝါ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, သေနာသနဟေတု ဝါ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဣတိဘဝါဘဝဟေတု ဝါ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတီ’’’တိ။

‘‘န စ ကိရ ဝော, ဘိက္ခဝေ, မယိ ဧဝံ ဟောတိ – ‘စီဝရဟေတု ဝါ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ပေ။ ဣတိဘဝါဘဝဟေတု ဝါ သမဏော ဂေါတမော ဓမ္မံ ဒေသေတီ’တိ; အထ ကိန္တိ စရဟိ ဝော [အထ ကိန္တိ ဝော (သီ. ပီ.), အထ ကိဉ္စရဟိ ဝော (က.)], ဘိက္ခဝေ, မယိ ဟောတီ’’တိ? ‘‘ဧဝံ ခေါ နော, ဘန္တေ, ဘဂဝတိ ဟောတိ – ‘အနုကမ္ပကော ဘဂဝါ ဟိတေသီ; အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ ဓမ္မံ ဒေသေတီ’’’တိ။ ‘‘ဧဝဉ္စ [ဧဝံ (သီ. ပီ.)] ကိရ ဝော, ဘိက္ခဝေ, မယိ ဟောတိ – ‘အနုကမ္ပကော ဘဂဝါ ဟိတေသီ; အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ ဓမ္မံ ဒေသေတီ’’’တိ။

၃၅. ‘‘တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, ယေ တေ [ယေ တေ (က.)] မယာ ဓမ္မာ အဘိညာ ဒေသိတာ, သေယ္ယထိဒံ – စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, တတ္ထ သဗ္ဗေဟေဝ သမဂ္ဂေဟိ သမ္မောဒမာနေဟိ အဝိဝဒမာနေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တေသဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, သမဂ္ဂါနံ သမ္မောဒမာနာနံ အဝိဝဒမာနာနံ သိက္ခတံ သိယံသု [သိယုံ (သီ. သျာ. ကံ.) သဒ္ဒနီတိ ဩလောကေတဗ္ဗာ] ဒွေ ဘိက္ခူ အဘိဓမ္မေ နာနာဝါဒါ။ တတြ စေ တုမှာကံ ဧဝမဿ – ‘ဣမေသံ ခေါ အာယသ္မန္တာနံ အတ္ထတော စေဝ နာနံ ဗျဉ္ဇနတော စ နာန’န္တိ, တတ္ထ ယံ ဘိက္ခုံ သုဝစတရံ [သုဗ္ဗစတရံ (က.)] မညေယျာထ သော ဥပသင်္ကမိတ္ဗာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘အာယသ္မန္တာနံ ခေါ အတ္ထတော စေဝ နာနံ, ဗျဉ္ဇနတော စ နာနံ။ တဒမိနာပေတံ [တဒိမိနာပေတံ (သျာ. ကံ.)] အာယသ္မန္တော ဇာနာထ – ယထာ အတ္ထတော စေဝ နာနံ, ဗျဉ္ဇနတော စ နာနံ။ မာယသ္မန္တော ဝိဝါဒံ အာပဇ္ဇိတ္ထာ’တိ။ အထာပရေသံ ဧကတောပက္ခိကာနံ ဘိက္ခူနံ ယံ ဘိက္ခုံ သုဝစတရံ မညေယျာထ သော ဥပသင်္ကမိတ္ဗာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘အာယသ္မန္တာနံ ခေါ အတ္ထတော စေဝ နာနံ, ဗျဉ္ဇနတော စ နာနံ။ တဒမိနာပေတံ အာယသ္မန္တော ဇာနာထ – ယထာ အတ္ထတော စေဝ နာနံ, ဗျဉ္ဇနတော စ နာနံ။ မာယသ္မန္တော ဝိဝါဒံ အာပဇ္ဇိတ္ထာ’တိ။ ဣတိ ဒုဂ္ဂဟိတံ ဒုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတဗ္ဗံ, သုဂ္ဂဟိတံ သုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတဗ္ဗံ။ ဒုဂ္ဂဟိတံ ဒုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတွာ သုဂ္ဂဟိတံ သုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတွာ [ဣတိ ဒုဂ္ဂဟိတံ ဒုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတဗ္ဗံ, ဒုဂ္ဂဟိတံ ဒုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတွာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.) အနန္တရတရတ္တယေ ပန ဣဒံ ဟဋ္ဌနာနတ္တံ နတ္ထိ] ယော ဓမ္မော ယော ဝိနယော သော ဘာသိတဗ္ဗော။

၃၆. ‘‘တတြ စေ တုမှာကံ ဧဝမဿ – ‘ဣမေသံ ခေါ အာယသ္မန္တာနံ အတ္ထတော ဟိ ခေါ နာနံ, ဗျဉ္ဇနတော သမေတီ’တိ, တတ္ထ ယံ ဘိက္ခုံ သုဝစတရံ မညေယျာထ သော ဥပသင်္ကမိတ္ဗာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘အာယသ္မန္တာနံ ခေါ အတ္ထတော ဟိ နာနံ, ဗျဉ္ဇနတော သမေတိ။ တဒမိနာပေတံ အာယသ္မန္တော ဇာနာထ – ယထာ အတ္ထတော ဟိ ခေါ နာနံ, ဗျဉ္ဇနတော သမေတိ။ မာယသ္မန္တော ဝိဝါဒံ အာပဇ္ဇိတ္ထာ’တိ။ အထာပရေသံ ဧကတောပက္ခိကာနံ ဘိက္ခူနံ ယံ ဘိက္ခုံ သုဝစတရံ မညေယျာထ သော ဥပသင်္ကမိတ္ဗာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘အာယသ္မန္တာနံ ခေါ အတ္ထတော ဟိ ခေါ နာနံ, ဗျဉ္ဇနတော သမေတိ။ တဒမိနာပေတံ အာယသ္မန္တော ဇာနာထ – ယထာ အတ္ထတော ဟိ ခေါ နာနံ, ဗျဉ္ဇနတော သမေတိ။ မာယသ္မန္တော ဝိဝါဒံ အာပဇ္ဇိတ္ထာ’တိ ။ ဣတိ ဒုဂ္ဂဟိတံ ဒုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတဗ္ဗံ, သုဂ္ဂဟိတံ သုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတဗ္ဗံ။ ဒုဂ္ဂဟိတံ ဒုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတွာ သုဂ္ဂဟိတံ သုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတွာ ယော ဓမ္မော ယော ဝိနယော သော ဘာသိတဗ္ဗော။

၃၇. ‘‘တတြ စေ တုမှာကံ ဧဝမဿ – ‘ဣမေသံ ခေါ အာယသ္မန္တာနံ အတ္ထတော ဟိ ခေါ သမေတိ, ဗျဉ္ဇနတော နာန’န္တိ, တတ္ထ ယံ ဘိက္ခုံ သုဝစတရံ မညေယျာထ သော ဥပသင်္ကမိတ္ဗာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘အာယသ္မန္တာနံ ခေါ အတ္ထတော ဟိ သမေတိ, ဗျဉ္ဇနတော နာနံ။ တဒမိနာပေတံ အာယသ္မန္တော ဇာနာထ – ယထာ အတ္ထတော ဟိ ခေါ သမေတိ, ဗျဉ္ဇနတော နာနံ။ အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ယဒိဒံ – ဗျဉ္ဇနံ။ မာယသ္မန္တော အပ္ပမတ္တကေ ဝိဝါဒံ အာပဇ္ဇိတ္ထာ’တိ။ အထာပရေသံ ဧကတောပက္ခိကာနံ ဘိက္ခူနံ ယံ ဘိက္ခုံ သုဝစတရံ မညေယျာထ သော ဥပသင်္ကမိတ္ဗာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘အာယသ္မန္တာနံ ခေါ အတ္ထတော ဟိ သမေတိ, ဗျဉ္ဇနတော နာနံ။ တဒမိနာပေတံ အာယသ္မန္တော ဇာနာထ – ယထာ အတ္ထတော ဟိ ခေါ သမေတိ, ဗျဉ္ဇနတော နာနံ။ အပ္ပမတ္တကံ ခေါ ပနေတံ ယဒိဒံ – ဗျဉ္ဇနံ။ မာယသ္မန္တော အပ္ပမတ္တကေ [အပ္ပမတ္တကေဟိ (သီ. ပီ.)] ဝိဝါဒံ အာပဇ္ဇိတ္ထာ’တိ။ ဣတိ သုဂ္ဂဟိတံ သုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတဗ္ဗံ, ဒုဂ္ဂဟိတံ ဒုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတဗ္ဗံ။ သုဂ္ဂဟိတံ သုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတွာ ဒုဂ္ဂဟိတံ ဒုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတွာ ယော ဓမ္မော ယော ဝိနယော သော ဘာသိတဗ္ဗော။

၃၈. ‘‘တတြ စေ တုမှာကံ ဧဝမဿ – ‘ဣမေသံ ခေါ အာယသ္မန္တာနံ အတ္ထတော စေဝ သမေတိ ဗျဉ္ဇနတော စ သမေတီ’တိ, တတ္ထ ယံ ဘိက္ခုံ သုဝစတရံ မညေယျာထ သော ဥပသင်္ကမိတ္ဗာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘အာယသ္မန္တာနံ ခေါ အတ္ထတော စေဝ သမေတိ, ဗျဉ္ဇနတော စ သမေတိ။ တဒမိနာပေတံ အာယသ္မန္တော ဇာနာထ – ယထာ အတ္ထတော စေဝ သမေတိ ဗျဉ္ဇနတော စ သမေတိ။ မာယသ္မန္တော ဝိဝါဒံ အာပဇ္ဇိတ္ထာ’တိ။ အထာပရေသံ ဧကတောပက္ခိကာနံ ဘိက္ခူနံ ယံ ဘိက္ခုံ သုဝစတရံ မညေယျာထ သော ဥပသင်္ကမိတ္ဗာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘အာယသ္မန္တာနံ ခေါ အတ္ထတော စေဝ သမေတိ ဗျဉ္ဇနတော စ သမေတိ။ တဒမိနာပေတံ အာယသ္မန္တော ဇာနာထ – ယထာ အတ္ထတော စေဝ သမေတိ ဗျဉ္ဇနတော စ သမေတိ။ မာယသ္မန္တော ဝိဝါဒံ အာပဇ္ဇိတ္ထာ’တိ။ ဣတိ သုဂ္ဂ

ဟိတံ သုဂ္ဂဟိတံ သုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတဗ္ဗံ။ သုဂ္ဂဟိတံ သုဂ္ဂဟိတတော ဓာရေတ္တ ယော ဓမ္မော ယော ဝိနယော သော ဘာသိတဗ္ဗော။

၃၉. "တေသဉ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, သမဂ္ဂါနံ သမ္မောဒမာနာနံ အဝိဝဒမာနာနံ သိက္ခတံ သိယာ အညတရဿ ဘိက္ခုနော အာပတ္တိ သိယာ ဝီတိက္ကမော, တတြ, ဘိက္ခဝေ, န စောဒနာယ တရိတဗ္ဗံ [စောဒိတဗ္ဗံ (သျာ. ကံ. က.) တုရိတဗ္ဗံ (?)]။ ပုဂ္ဂလော ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော – 'န စ မယှဉ္စ အဝိဟေသာ ဘဝိဿတိ ပရဿ စ ပုဂ္ဂလဿ အနုပဃာတော, ပရော ဟိ ပုဂ္ဂလော အက္ကောဓနော အနုပနာဟီ အဒဋ္ဌဟာဒိဋ္ဌိ သုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ, သက္ကောမိ စာဟံ ဧတံ ပုဂ္ဂလံ အကုသလာ ဝုဋ္ဌာပေတွာ ကုသလေ ပတိဋ္ဌာပေတု'န္တိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝမဿ, ကလ္လံ ဝစနာယ။

"သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧဝမဿ – 'မယှံ ခော အဝိဟေသာ ဘဝိဿတိ ပရဿ စ ပုဂ္ဂလဿ ဥပဃာတော, ပရော ဟိ ပုဂ္ဂလော ကောဓနော ဥပနာဟီ အဒဋ္ဌဟာဒိဋ္ဌိ သုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ, သက္ကောမိ စာဟံ ဧတံ ပုဂ္ဂလံ အကုသလာ ဝုဋ္ဌာပေတွာ ကုသလေ ပတိဋ္ဌာပေတုံ။ အပ္ပမတ္တကံ ခော ပနေတံ ယဒိဒံ – ပရဿ [ယဒိဒံ မယှဉ္စ ဝိဟေသာ ဘဝိဿတိ ပရဿ စ (က.)] ပုဂ္ဂလဿ ဥပဃာတော။ အထ ခော ဧတဒေဝ ဗဟုတရံ – ္တဟံ သက္ကောမိ ဧတံ ပုဂ္ဂလံ အကုသလာ ဝုဋ္ဌာပေတွာ ကုသလေ ပတိဋ္ဌာပေတု'န္တိ ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝမဿ, ကလ္လံ ဝစနာယ။

"သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧဝမဿ – 'မယှံ ခော ဝိဟေသာ ဘဝိဿတိ ပရဿ စ ပုဂ္ဂလဿ အနုပဃာတော။ ပရော ဟိ ပုဂ္ဂလော အက္ကောဓနော အနုပနာဟီ ဒဋ္ဌဟာဒိဋ္ဌိ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ, သက္ကောမိ စာဟံ ဧတံ ပုဂ္ဂလံ အကုသလာ ဝုဋ္ဌာပေတွာ ကုသလေ ပတိဋ္ဌာပေတုံ။ အပ္ပမတ္တကံ ခော ပနေတံ ယဒိဒံ – မယှံ ဝိဟေသာ [မယှဉ္စ ဝိဟေသာ ဘဝိဿတိ ပရဿ စ ပုဂ္ဂလဿ ဥပဃာတော (က.)]။ အထ ခော ဧတဒေဝ ဗဟုတရံ – ္တဟံ သက္ကောမိ ဧတံ ပုဂ္ဂလံ အကုသလာ ဝုဋ္ဌာပေတွာ ကုသလေ ပတိဋ္ဌာပေတု'န္တိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝမဿ, ကလ္လံ ဝစနာယ။

"သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧဝမဿ – 'မယှဉ္စ ခော ဝိဟေသာ ဘဝိဿတိ ပရဿ စ ပုဂ္ဂလဿ ဥပဃာတော။ ပရော ဟိ ပုဂ္ဂလော ကောဓနော ဥပနာဟီ ဒဋ္ဌဟာဒိဋ္ဌိ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ, သက္ကောမိ စာဟံ ဧတံ ပုဂ္ဂလံ အကုသလာ ဝုဋ္ဌာပေတွာ ကုသလေ ပတိဋ္ဌာပေတုံ။ အပ္ပမတ္တကံ ခော ပနေတံ ယဒိဒံ – မယှဉ္စ ဝိဟေသာ ဘဝိဿတိ ပရဿ စ ပုဂ္ဂလဿ ဥပဃာတော။ အထ ခော ဧတဒေဝ ဗဟုတရံ – ္တဟံ သက္ကောမိ ဧတံ ပုဂ္ဂလံ အကုသလာ ဝုဋ္ဌာပေတွာ ကုသလေ ပတိဋ္ဌာပေတု'န္တိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝမဿ, ကလ္လံ ဝစနာယ။

"သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧဝမဿ – 'မယှဉ္စ ခော ဝိဟေသာ ဘဝိဿတိ ပရဿ စ ပုဂ္ဂလဿ ဥပဃာတော။ ပရော ဟိ ပုဂ္ဂလော ကောဓနော ဥပနာဟီ ဒဋ္ဌဟာဒိဋ္ဌိ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ, န စာဟံ သက္ကောမိ ဧတံ ပုဂ္ဂလံ အကုသလာ ဝုဋ္ဌာပေတွာ ကုသလေ ပတိဋ္ဌာပေတု'န္တိ။ ဧဝရူပေ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလေ ဥပေက္ခာ နာတိမညိတဗ္ဗာ။

၄၀. "တေသဉ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, သမဂ္ဂါနံ သမ္မောဒမာနာနံ အဝိဝဒမာနာနံ သိက္ခတံ အညမညဿ ဝစီသံဟာရော [ဝစီသင္ခာရော (သီ. ပီ.)] ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဒိဋ္ဌိပဠာသော [ဒိဋ္ဌိပလာသော (သီ. က.)] စေတသော အာဃာတော အပ္ပစ္စယော အနဘိရဒ္ဓိ။ တတ္ထ ဧကတောပက္ခိကာနံ ဘိက္ခူနံ ယံ ဘိက္ခုံ သုဝစတရံ မညေယျာထ သော ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – 'ယံ နော, အာဝုသော, အမှာကံ သမဂ္ဂါနံ သမ္မောဒမာနာနံ အဝိဝဒမာနာနံ သိက္ခတံ အညမညဿ ဝစီသံဟာရော ဥပ္ပန္နော ဒိဋ္ဌိပဠာသော စေတသော အာဃာတော အပ္ပစ္စယော အနဘိရဒ္ဓိ, တံ ဇာနမာနော သမဏော ဂရဟေယျာ'တိ [သမာနော (သီ. က.)]။ သမ္မာ ဗျာကရမာနော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ဗျာကရေယျ – 'ယံ နော, အာဝုသော, အမှာကံ သမဂ္ဂါနံ သမ္မောဒမာနာနံ အဝိဝဒမာနာနံ သိက္ခတံ အညမညဿ ဝစီသံဟာရော ဥပ္ပန္နော ဒိဋ္ဌိပဠာသော စေတသော အာဃာတော အပ္ပစ္စယော အနဘိရဒ္ဓိ, တံ ဇာနမာနော သမဏော ဂရဟေယျာ'တိ။ 'ဧတံ ပနာဝုသော, ဓမ္မံ အပ္ပဟာယ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရေယျာ'တိ။ သမ္မာ ဗျာကရမာနော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ဗျာကရေယျ – 'ဧတံ, အာဝုသော, ဓမ္မံ အပ္ပဟာယ န နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရေယျာ'တိ။

"အထာပရေသံ ဧကတောပက္ခိကာနံ ဘိက္ခူနံ ယံ ဘိက္ခုံ သုဝစတရံ မညေယျာထ, သော ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – 'ယံ နော, အာဝုသော, အမှာကံ သမဂ္ဂါနံ သမ္မောဒမာနာနံ အဝိဝဒမာနာနံ သိက္ခတံ အညမညဿ ဝစီသံဟာရော ဥပ္ပန္နော ဒိဋ္ဌိပဠာသော စေတသော အာဃာတော အပ္ပစ္စယော အနဘိရဒ္ဓိ, တံ ဇာနမာနော သမဏော ဂ

ရပေယျာ’တိ။ သမ္မာ ဗျာကရမာနော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ဗျာကရေယျ – ‘ယံ နော, အာဝုသော, အမှာကံ သမဂ္ဂါနံ သမ္မောဒမာနာနံ အဝိဝဒမာနာနံ သိက္ခတံ အညမညသ္မိံ ဝစီသံဟာရော ဥပ္ပန္နော ဒိဋ္ဌိပဠာသော စေတသော အာဃာတော အပ္ပစ္စယော အနဘိရဒ္ဓိ တံ ဇာနမာနော သမဏော ဂရဟေယျာ’တိ။ ဧတံ ပနာဝုသော, ဓမ္မံ အပ္ပဟာယ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရေယျာ’တိ။ သမ္မာ ဗျာကရမာနော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ဗျာကရေယျ – ‘ဧတံ ခော, အာဝုသော, ဓမ္မံ အပ္ပဟာယ န နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရေယျာ’’’တိ။

‘‘တံ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုံ ပရေ ဧဝံ ပုစ္ဆေယျုံ – ‘အာယသ္မတာ နော ဧတေ ဘိက္ခူ အကုသလာ ဝုဋ္ဌာပေတ္ဝာ ကုသလေ ပတိဋ္ဌာပိတာ’တိ? သမ္မာ ဗျာကရမာနော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ဗျာကရေယျ – ‘ဣဓာဟံ, အာဝုသော, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံ, တဿ မေ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, တာဟံ ဓမ္မံ သုတ္ဝာ တေသံ ဘိက္ခူနံ အဘာသိံ။ တံ တေ ဘိက္ခူ ဓမ္မံ သုတ္ဝာ အကုသလာ ဝုဋ္ဌဟိံသု, ကုသလေ ပတိဋ္ဌဟိံသူ’တိ။ ဧဝံ ဗျာကရမာနော ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န စေဝ အတ္တာနံ ဥက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ, ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရောတိ, န စ ကောစိ သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒော ဂါရယှံ ဌာနံ အာဂစ္ဆတီ’’တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ကိန္တိသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ တတိယံ။

၄. သာမဂါမသုတ္တံ

၄၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သက္ကေသု ဝိဟရတိ သာမဂါမေ။ တေန ခော ပန သမယေန နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော [နာထပုတ္တော (သီ. ပီ.)] ပါဝါယံ အဓုနာကာလင်္ကတော [ကာလကတော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဟောတိ။ တဿ ကာလင်္ကိရိယာယ ဘိန္နာ နိဂဏ္ဌာ ဒွေဓိကဇာတာ [ဒွေဓိကဇာတာ (သျာ. ကံ. က.)] ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ – ‘‘န တွံ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ အာဇာနာသိ, အဟံ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ အာဇာနာမိ။ ကိံ တွံ ဣမံ ဓမ္မဝိနယံ အာဇာနိဿသိ! မိစ္ဆာပဋိပန္နော တွမသိ, အဟမသ္မိ သမ္မာပဋိပန္နော။ သဟိတံ မေ, အသဟိတံ တေ။ ပုရေဝစနီယံ ပစ္ဆာ အဝစ , ပစ္ဆာဝစနီယံ ပုရေ အဝစ။ အဓိစိဏ္ဏံ [အဝိစိဏ္ဏံ (သီ. ပီ.)] တေ ဝိပရာဝတ္တံ။ အာရောပိတော တေ ဝါဒော။ နိဂ္ဂဟိတောသိ, စရ ဝါဒပ္ပမောက္ခာယ; နိဗ္ဗေဌေဟိ ဝါ သစေ ပဟောသီ’’တိ။ ဝဓောယေဝ ခော [ဝဓောယေဝေကော (သျာ. ကံ. က.)] မညေ နိဂဏ္ဌေသု နာဋပုတ္တိယေသု ဝတ္တတိ။ ယေပိ နိဂဏ္ဌဿ နာဋပုတ္တဿ သာဝကာ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ တေပိ နိဂဏ္ဌေသု နာဋပုတ္တိယေသု နိဗ္ဗိန္နရူပါ [နိဗ္ဗိန္နရူပါ (သျာ. ကံ. က.)] ဝိရတ္တရူပါ ပဋိဝါနရူပါ ယထာ တံ ဒုရက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေ ဒုပ္ပဝေဒိတေ အနိယျာနိကေ အနုပသမသံဝတ္တနိကေ အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပ္ပဝေဒိတေ ဘိန္နထူပေ အပ္ပဋိသရဏေ။

၄၂. အထ ခော စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော ပါဝါယံ ဝဿံဝုဋ္ဌော [ဝဿံဝုတ္ထော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ယေန သာမဂါမော ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘နိဂဏ္ဌော, ဘန္တေ, နာဋပုတ္တော ပါဝါယံ အဓုနာကာလင်္ကတော။ တဿ ကာလင်္ကိရိယာယ ဘိန္နာ နိဂဏ္ဌာ ဒွေဓိကဇာတာ။ပေ.။ ဘိန္နထူပေ အပ္ပဋိသရဏေ’’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော စုန္ဒံ သမဏုဒ္ဒေသံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အတ္ထိ ခော ဣဒံ, အာဝုသော စုန္ဒ, ကထာပာဘတံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ အာယာမ, အာဝုသော စုန္ဒ, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိဿာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ဘဂဝတော အာရောစေဿာမာ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခော စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပစ္စဿောသိ။

အထ ခော အာယသ္မာ စ အာနန္ဒော စုန္ဒော စ သမဏုဒ္ဒေသော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အယံ, ဘန္တေ, စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော ဧဝမာဟ – ‘နိဂဏ္ဌော , ဘန္တေ, နာဋပုတ္တော ပါဝါယံ အဓုနာကာလင်္ကတော။ တဿ ကာလင်္ကိရိယာယ ဘိန္နာ နိဂဏ္ဌာ ဒွေဓိကဇာတာ။ပေ.။ ဘိန္နထူပေ အပ္ပဋိသရဏေ’တိ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ – ‘မာဟေဝ ဘဂဝတော အစ္စယေန သင်္ဃေ ဝိဝါဒော ဥပ္ပဇ္ဇိ; သွာဿ [သော (သီ. ပီ.), သွတ

ယံ (က.)] ဝိဝါဒော ဗဟုဇနာဟိတာယ ဗဟုဇနာသုခါယ ဗဟုနော ဇနဿ အနတ္ထာယ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဒေဝမနုဿာနံ”’န္တိ။

၄၃. “တံ ကိံ မညသိ, အာနန္ဒ, ယေ တေ မယာ ဓမ္မာ အဘိညာ ဒေသိတာ, သေယျထိဒံ – စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, ပဿသိ နော တွံ, အာနန္ဒ, ဣမေသု ဓမ္မေသု ဒွေပိ ဘိက္ခူ နာနာဝါဒေ”တိ? “ယေ မေ, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘဂဝတာ အဘိညာ ဒေသိတာ, သေယျထိဒံ – စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, နာဟံ ပဿာမိ ဣမေသု ဓမ္မေသု ဒွေပိ ဘိက္ခူ နာနာဝါဒေ။ ယေ စ ခော [သန္တိ စ ခော (သျာ. ကံ.), သန္တိ စ (က.)] , ဘန္တေ, ပုဂ္ဂလာ ဘဂဝန္တံ ပတိဿယမာနရူပါ ဝိဟရန္တိ တေပိ ဘဂဝတော အစ္စယေန သင်္ဃေ ဝိဝါဒံ ဇနေယျုံ အဇ္ဈာဇီဝေ ဝါ အဓိပါတိမောက္ခေ ဝါ။ သွာဿ [သောဿ (သီ. ပီ.), သွာယံ (က.)] ဝိဝါဒော ဗဟုဇနာဟိတာယ ဗဟုဇနာသုခါယ ဗဟုနော ဇနဿ အနတ္ထာယ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဒေဝမနုဿာန”န္တိ။ အပ္ပမတ္တကော သော, အာနန္ဒ, ဝိဝါဒော ယဒိဒံ – အဇ္ဈာဇီဝေ ဝါ အဓိပါတိမောက္ခေ ဝါ။ မဂ္ဂေ ဝါ ဟိ, အာနန္ဒ, ပဋိပဒာယ ဝါ သင်္ဃေ ဝိဝါဒော ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ; သွာဿ ဝိဝါဒော ဗဟုဇနာဟိတာယ ဗဟုဇနာသုခါယ ဗဟုနော ဇနဿ အနတ္ထာယ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဒေဝမနုဿာနံ။

၄၄. “ဆယိမာနိ, အာနန္ဒ, ဝိဝါဒမူလာနိ။ ကတမာနိ ဆ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ကောဓနော ဟောတိ ဥပနာဟီ။ ယော သော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ကောဓနော ဟောတိ ဥပနာဟီ သော သတ္ထရိပိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, ဓမ္မေပိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, သင်္ဃေပိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, သိက္ခာယပိ န ပရိပူရကာရီ ဟောတိ။ ယော သော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, ဓမ္မေ။ သင်္ဃေ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, သိက္ခာယ န ပရိပူရကာရီ ဟောတိ, သော သင်္ဃေ ဝိဝါဒံ ဇနေတိ; ယော ဟောတိ ဝိဝါဒော ဗဟုဇနာဟိတာယ ဗဟုဇနာသုခါယ, ဗဟုနော ဇနဿ အနတ္ထာယ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဒေဝမနုဿာနံ။ ဧဝရူပဉ္စေ တုမှေ, အာနန္ဒ, ဝိဝါဒမူလံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ သမနုပဿေယျာထ, တတြ တုမှေ, အာနန္ဒ, တဿေဝ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ ပဟာနာယ ဝါယမေယျာထ။ ဧဝရူပဉ္စေ တုမှေ, အာနန္ဒ, ဝိဝါဒမူလံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ န သမနုပဿေယျာထ။ တတြ တုမှေ, အာနန္ဒ, တဿေဝ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ အာယတိံ အနဝဿဝါယ ပဋိပဇ္ဇေယျာထ။ ဧဝမေတဿ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ ပဟာနံ ဟောတိ, ဧဝမေတဿ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ အာယတိံ အနဝဿဝေါ ဟောတိ။

၄၅. “ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု မက္ခီ ဟောတိ ပဠာသီ။ပေ။ ဣဿုကီ ဟောတိ မစ္ဆရီ။ပေ။ သဌော ဟောတိ မာယာဝီ။ပေ။ ပါပိစ္ဆော ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ [မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီ (သျာ. ကံ. ပီ. က.)] ။ပေ။ သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီ ဟောတိ အာဓာနဂ္ဂါဟီ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ။ ယော သော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီ ဟောတိ အာဓာနဂ္ဂါဟီ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ သော သတ္ထရိပိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, ဓမ္မေပိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, သင်္ဃေပိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, သိက္ခာယပိ န ပရိပူရကာရီ ဟောတိ။ ယော သော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ အဂါရဝေါ ဝိဟရတိ အပ္ပတိဿော, ဓမ္မေ။ သင်္ဃေ။ သိက္ခာယ န ပရိပူရကာရီ ဟောတိ သော သင်္ဃေ ဝိဝါဒံ ဇနေတိ; ယော ဟောတိ ဝိဝါဒော ဗဟုဇနာဟိတာယ ဗဟုဇနာသုခါယ, ဗဟုနော ဇနဿ အနတ္ထာယ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဒေဝမနုဿာနံ။ ဧဝရူပဉ္စေ တုမှေ, အာနန္ဒ, ဝိဝါဒမူလံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ သမနုပဿေယျာထ။ တတြ တုမှေ, အာနန္ဒ, တဿေဝ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ ပဟာနာယ ဝါယမေယျာထ။ ဧဝရူပဉ္စေ တုမှေ, အာနန္ဒ, ဝိဝါဒမူလံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ န သမနုပဿေယျာထ, တတြ တုမှေ, အာနန္ဒ, တဿေဝ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ အာယတိံ အနဝဿဝါယ ပဋိပဇ္ဇေယျာထ။ ဧဝမေတဿ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ ပဟာနံ ဟောတိ , ဧဝမေတဿ ပါပကဿ ဝိဝါဒမူလဿ အာယတိံ အနဝဿဝေါ ဟောတိ။ ဣမာနိ ခော, အာနန္ဒ, ဆ ဝိဝါဒမူလာနိ။

၄၆. “စတ္တာရိမာနိ , အာနန္ဒ, အဓိကရဏာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? ဝိဝါဒါဓိကရဏံ, အနုဝါဒါဓိကရဏံ, အာပတ္တာဓိကရဏံ, ကိစ္စာဓိကရဏံ – ဣမာနိ ခော, အာနန္ဒ, စတ္တာရိ အဓိကရဏာနိ။ သတ္တ ခော ပနိမေ, အာနန္ဒ, အဓိကရဏသမထာ – ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နာနံ အဓိကရဏာနံ သမထာယ ဝူပသမာယ သမ္မုခါဝိနယော ဒာတဗ္ဗော, သတိဝိနယော ဒာတဗ္ဗော

ဖော, အမူဠှပဝိနယော အတဗ္ဗော, ပဋိညာယ ကာရေတဗ္ဗံ, ယေဘုယ္ယသိကာ, တဿပါပိယသိကာ, တိဏဝတ္ထာရကော။

၄၇. ''ကထဉ္စာနန္ဒ, သမ္မုခါဝိနယော ဟောတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခူ ဝိဝဒန္တိ ဓမ္မောတိ ဝါ အဓမ္မောတိ ဝါ ဝိနယောတိ ဝါ အဝိနယောတိ ဝါ။ တေဟာနန္ဒ, ဘိက္ခူဟိ သဗ္ဗေဟေဝ သမဂ္ဂေဟိ သန္နိပတိတဗ္ဗံ။ သန္နိပတိတွာ ဓမ္မနေတ္တိ သမနုမဇ္ဇိတဗ္ဗာ ။ ဓမ္မနေတ္တိံ သမနုမဇ္ဇိတွာ ယထာ တတ္ထ သမေတိ တထာ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, သမ္မုခါဝိနယော ဟောတိ; ဧဝဉ္စ ပနိဓေကစ္စာနံ အဓိကရဏာနံ ဝူပသမော ဟောတိ ယဒိဒံ – သမ္မုခါဝိနယေန။

၄၈. ''ကထဉ္စာနန္ဒ, ယေဘုယ္ယသိကာ ဟောတိ? တေ စေ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခူ န သက္ကောန္တိ တံ အဓိကရဏံ တသ္မိံ အာဝါသေ ဝူပသမေတုံ။ တေဟာနန္ဒ, ဘိက္ခူဟိ ယသ္မိံ အာဝါသေ ဗဟုတရာ ဘိက္ခူ သော အာဝါသော ဂန္တဗ္ဗော။ တတ္ထ သဗ္ဗေဟေဝ သမဂ္ဂေဟိ သန္နိပတိတဗ္ဗံ။ သန္နိပတိတွာ ဓမ္မနေတ္တိ သမနုမဇ္ဇိတဗ္ဗာ။ ဓမ္မနေတ္တိံ သမနုမဇ္ဇိတွာ ယထာ တတ္ထ သမေတိ တထာ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, ယေဘုယ္ယသိကာ ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပနိဓေကစ္စာနံ အဓိကရဏာနံ ဝူပသမော ဟောတိ ယဒိဒံ – ယေဘုယ္ယသိကာယ။

၄၉. ''ကထဉ္စာနန္ဒ, သတိဝိနယော ဟောတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခူ ဘိက္ခုံ ဧဝရူပါယ ဂရုကာယ အာပတ္တိယာ စောဒေန္တိ ပါရာဇိကေန ဝါ ပါရာဇိကသာမန္တေန ဝါ – 'သရတာယသ္မာ ဧဝရူပိံ [ဧဝရူပံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.) ဧဝရူပါယ- ဂ္ဂါတိ ဝုစ္စမာနဝစနေန သမေတိ။ ဝိနယေနပိ သံသန္ဒေတဗ္ဗံ] ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ ပါရာဇိကံ ဝါ ပါရာဇိကသာမန္တံ ဝါ'တိ? သော ဧဝမာဟ – 'န ခေါ အဟံ, အာဝုသော, သရာမိ ဧဝရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ ပါရာဇိကံ ဝါ ပါရာဇိကသာမန္တံ ဝါ'တိ။ တဿ ခေါ [တဿ ခေါ ဧဝံ (သဗ္ဗတ္ထ)] , အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော သတိဝိနယော အတဗ္ဗော။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, သတိဝိနယော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပနိဓေကစ္စာနံ အဓိကရဏာနံ ဝူပသမော ဟောတိ ယဒိဒံ – သတိဝိနယေန။

၅၀. ''ကထဉ္စာနန္ဒ , အမူဠှဝိနယော ဟောတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခူ ဘိက္ခုံ ဧဝရူပါယ ဂရုကာယ အာပတ္တိယာ စောဒေန္တိ ပါရာဇိကေန ဝါ ပါရာဇိကသာမန္တေန ဝါ – 'သရတာယသ္မာ ဧဝရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ ပါရာဇိကံ ဝါ ပါရာဇိကသာမန္တံ ဝါ'တိ? (သော ဧဝမာဟ – 'န ခေါ အဟံ, အာဝုသော, သရာမိ ဧဝရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ ပါရာဇိကံ ဝါ ပါရာဇိကသာမန္တံ ဝါ'တိ။ တမေနံ သော နိဗ္ဗေဌေန္တံ အတိဝေဌေတိ – 'ဣင်္ဃာယသ္မာ သာဓုကမေဝ ဇာနာဟိ ယဒိ သရသိ ဧဝရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ ပါရာဇိကံ ဝါ ပါရာဇိကသာမန္တံ ဝါ'တိ။) [( ) ဧတ္ထန္တရေ ပါဌော စူဠဝ. ၂၃၇ နတ္ထိ တဿပါပိယသိကာတရေဧဝေတေန ဘဝိတဗ္ဗံ] သော ဧဝမာဟ – 'အဟံ ခေါ, အာဝုသော, ဥမ္မာဒံ ပါပုဏိံ စေတသော ဝိပရိယာသံ။ တေန မေ ဥမ္မတ္တကေန ဗဟုံ အဿာမဏကံ အဇ္ဈာစိဏ္ဏံ ဘာသိတပရိက္ကန္တံ [ဘာသိတပရိကန္တံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ နာဟံ တံ သရာမိ။ မူဠှေန မေ ဧတံ ကတ'န္တိ။ တဿ ခေါ [တဿ ခေါ ဧဝံ (သျာ. ကံ. က.)] , အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော အမူဠှဝိနယော အတဗ္ဗော။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ , အမူဠှဝိနယော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပနိဓေကစ္စာနံ အဓိကရဏာနံ ဝူပသမော ဟောတိ ယဒိဒံ – အမူဠှဝိနယေန။

၅၁. ''ကထဉ္စာနန္ဒ, ပဋိညာတကရဏံ ဟောတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု စောဒိတော ဝါ အစောဒိတော ဝါ အာပတ္တိံ သရတိ, ဝိဝရတိ ဥတ္တာနီကရောတိ [ဥတ္တာနိံ ကရောတိ (က.)] ။ တေန, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနာ ဝုဍ္ဍတရံ ဘိက္ခုံ [ဝုဍ္ဍတရော ဘိက္ခု (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – 'အဟံ, ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိံ အာပန္နော, တံ ပဋိဒေသေမီ'တိ။ သော ဧဝမာဟ – 'ပဿသီ'တိ? 'အာမ ပဿာမီ'တိ။ 'အာယတိံ သံဝရေယ္ယာသီ'တိ။ ('သံဝရိဿာမီ'တိ။) [( ) ဝိနယေ နတ္ထိ] ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, ပဋိညာတကရဏံ ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပနိဓေကစ္စာနံ အဓိကရဏာနံ ဝူပသမော ဟောတိ ယဒိဒံ – ပဋိညာတကရဏေန။

၅၂. ''ကထဉ္စာနန္ဒ , တဿပါပိယသိကာ ဟောတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဘိက္ခုံ ဧဝရူပါယ ဂရုကာယ အာပတ္တိယာ စောဒေတိ ပါရာဇိကေန ဝါ ပါရာဇိကသာမန္တေန ဝါ – 'သရတာယသ္မာ ဧဝရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ ပါရာဇိ

ကံ တ ဟာရာဇိကသာမန္တံ တ’တိ? သော ဝေမာဟ – ‘န ခော အဟံ, အာဝုသော, သရာမိ ဝေရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ ဟာရာဇိကံ တ ဟာရာဇိကသာမန္တံ တ’တိ။ တမေနံ သော နိဗ္ဗေဌေန္တံ အတိဝေဌေတိ – ‘ဣင္ဃာယသ္မာ သာဓုကမေဝ ဇာနာဟိ ယဒိ သရသိ ဝေရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ ဟာရာဇိကံ တ ဟာရာဇိကသာမန္တံ တ’တိ။ သော ဝေမာဟ – ‘န ခော အဟံ, အာဝုသော, သရာမိ ဝေရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ ဟာရာဇိကံ တ ဟာရာဇိကသာမန္တံ တ; သရာမိ စ ခော အဟံ, အာဝုသော, ဝေရူပိံ အပ္ပမတ္တိကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ’တိ။ တမေနံ သော နိဗ္ဗေဌေန္တံ အတိဝေဌေတိ – ‘ဣင္ဃာယသ္မာ သာဓုကမေဝ ဇာနာဟိ ယဒိ သရသိ ဝေရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ ဟာရာဇိကံ တ ဟာရာဇိကသာမန္တံ တ’တိ? သော ဝေမာဟ – ‘ဣမဥ္ဟိ နာမာဟံ, အာဝုသော, အပ္ပမတ္တိကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတ္ဝာ အပုဋ္ဌော ပဋိဇာနိဿာမိ။ ကိံ ပနာဟံ ဝေရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဟာရာဇိကံ တ ဟာရာဇိကသာမန္တံ တ ပုဋ္ဌော နပဋိဇာနိဿာမီ’တိ? သော ဝေမာဟ – ‘ဣမဥ္ဟိ နာမ တွံ, အာဝုသော , အပ္ပမတ္တိကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတ္ဝာ အပုဋ္ဌော နပဋိဇာနိဿသိ, ကိံ ပန တွံ ဝေရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဟာရာဇိကံ တ ဟာရာဇိကသာမန္တံ တ ပုဋ္ဌော [အပုဋ္ဌော (သ္ယာ. ကံ. က.)] ပဋိဇာနိဿသိ? ဣင္ဃာယသ္မာ သာဓုကမေဝ ဇာနာဟိ ယဒိ သရသိ ဝေရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ ဟာရာဇိကံ တ ဟာရာဇိကသာမန္တံ တ’တိ။ သော ဝေမာဟ – ‘သရာမိ ခော အဟံ, အာဝုသော, ဝေရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ ဟာရာဇိကံ တ ဟာရာဇိကသာမန္တံ တ။ ဒတ မေ ဇတံ ဝုတ္တံ, ရတ မေ ဇတံ ဝုတ္တံ – နာဟံ တံ သရာမိ ဝေရူပိံ ဂရုကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတာ ဟာရာဇိကံ တ ဟာရာဇိကသာမန္တံ တ’တိ။ ဇဝံ ခော, အာနန္ဒ, တဿဟာပိယသိကာ ဟောတိ, ဝေဠ္ဍ ပနိဓေကစ္စာနံ အဓိကရဏာနံ ဝူပသမော ဟောတိ ယဒိဒံ – တဿဟာပိယသိကာယ။

၅၃. “ကထဉ္စာနန္ဒ , တိဏဝတ္ထာရကော ဟောတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခူနံ ဘဏ္ဍနဇာတာနံ ကလဟဇာတာနံ ဝိတအာပန္နာနံ ဝိဟရတံ ဗဟုံ အဿာမဏကံ အဇ္ဈာစိဏ္ဏံ ဟောတိ ဘာသိတပရိက္ကန္တံ။ တေဟာနန္ဒ, ဘိက္ခူဟိ သဗ္ဗေဟေဝ သမဂ္ဂေဟိ သန္နိပတိတဗ္ဗံ။ သန္နိပတိတ္ဝာ ဧကတောပက္ခိကာနံ ဘိက္ခူနံ ဗျတ္တေန [ဗျတ္တတရေန (သီ. ပီ. က.)] ဘိက္ခုနာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ စီဝရံ ကတ္ဝာ အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတ္ဝာ သင်္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော –

‘သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော။ ဣဒံ အမှာကံ ဘဏ္ဍနဇာတာနံ ကလဟဇာတာနံ ဝိတအာပန္နာနံ ဝိဟရတံ ဗဟုံ အဿာမဏကံ အဇ္ဈာစိဏ္ဏံ ဘာသိတပရိက္ကန္တံ ။ ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, အဟံ ယာ စေဝ ဣမေသံ အာယသ္မန္တာနံ အာပတ္တိ ယာ စ အတ္တနော အာပတ္တိ, ဣမေသဉ္စေဝ အာယသ္မန္တာနံ အတ္ထာယ အတ္တနော စ အတ္ထာယ, သင်္ဃမဇ္ဈေ တိဏဝတ္ထာရကေန ဒေသေယျံ, ဌပေတ္ဝာ ထုလ္လဝဇ္ဇံ ဌပေတ္ဝာ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တ’”န္တိ။

“အထာပရေသံ ဧကတောပက္ခိကာနံ ဘိက္ခူနံ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ စီဝရံ ကတ္ဝာ အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတ္ဝာ သင်္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော –

‘သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော။ ဣဒံ အမှာကံ ဘဏ္ဍနဇာတာနံ ကလဟဇာတာနံ ဝိတအာပန္နာနံ ဝိဟရတံ ဗဟုံ အဿာမဏကံ အဇ္ဈာစိဏ္ဏံ ဘာသိတပရိက္ကန္တံ။ ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, အဟံ ယာ စေဝ ဣမေသံ အာယသ္မန္တာနံ အာပတ္တိ ယာ စ အတ္တနော အာပတ္တိ, ဣမေသဉ္စေဝ အာယသ္မန္တာနံ အတ္ထာယ အတ္တနော စ အတ္ထာယ, သင်္ဃမဇ္ဈေ တိဏဝတ္ထာရကေန ဒေသေယျံ, ဌပေတ္ဝာ ထုလ္လဝဇ္ဇံ ဌပေတ္ဝာ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တ’”န္တိ။

“ဇဝံ ခော, အာနန္ဒ, တိဏဝတ္ထာရကော ဟောတိ, ဝေဠ္ဍ ပနိဓေကစ္စာနံ အဓိကရဏာနံ ဝူပသမော ဟောတိ ယဒိဒံ – တိဏဝတ္ထာရကေန။

၅၄. “ဆယိမေ , အာနန္ဒ, ဓမ္မာ သာရဏီယာ ပိယကရဏာ ဂရုကရဏာ သင်္ဂဟာယ အဝိဝာဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ဆ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော မေတ္တံ ကာယကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ သဗြဟ္မစာရီသု အာဝိ စေဝ ရဟော စ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝာဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝာယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ သဗြဟ္မစာရီသု အာဝိ စေဝ ရဟော စ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝာဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝာယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော မေတ္တံ မနောကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ သဗ္ရဟ္မစာရီသု အာဝိ စေဝ ရဟော စ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု – ယေ တေ လာဘာ ဓမ္မိကာ ဓမ္မလဒ္ဓာ အန္တမသော ပတ္တပရိယာပန္နမတ္တမ္ပိ တထာရူပေဟိ လာဘေဟိ – အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ ဟောတိ, သီလဝန္တေဟိ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ သာဓာရဏဘောဂီ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု – ယာနိ တာနိ သီလာနိ အခဏ္ဍာနိ အစ္ဆိဒ္ဒာနိ အသဗလာနိ အကမ္မာသာနိ ဘုဇိဿာနိ ဝိညုပ္ပသတ္ထာနိ အပရာမဋ္ဌာနိ သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ တထာရူပေသု သီလေသု – သီလသာမညဂတော ဝိဟရတိ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ အာဝိ စေဝ ရဟော စ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု – ယာယံ ဒိဋ္ဌိ အရိယာ နိယျာနိကာ နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယ တထာရူပာယ ဒိဋ္ဌိယာ – ဒိဋ္ဌိသာမညဂတော ဝိဟရတိ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ အာဝိ စေဝ ရဟော စ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။ ဣမေ ခော, အာနန္ဒ, ဆ သာရဏီယာ ဓမ္မာ ပိယကရဏာ ဂရုကရဏာ သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တန္တိ။

“ဣမေ စေ တုမှေ, အာနန္ဒ, ဆ သာရဏီယေ ဓမ္မေ သမာဒာယ ဝတ္တေယျာထ, ပဿထ နော တုမှေ, အာနန္ဒ, တံ ဝစနပထံ အဏုံ ဝာ ထူလံ ဝာ ယံ တုမှေ နာဓိဝာသေယျာထာ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “တသ္မာတိဟာနန္ဒ , ဣမေ ဆ သာရဏီယေ ဓမ္မေ သမာဒာယ ဝတ္တထ။ တံ ဝေါ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

သာမဂါမသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ စတုတ္ထံ။

၅. သုနက္ခတ္တသုတ္တံ

၅၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ မဟာဝနေ ကူဋာဂာရသာလာယံ။ တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဘဂဝတော သန္တိကေ အညာ ဗျာကတာ ဟောတိ – “‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာမာ”တိ။ အဿောသိ ခော သုနက္ခတ္တော လိစ္ဆဝိပုတ္တော – “သမ္ဗဟုလေဟိ ကိရ ဘိက္ခူဟိ ဘဂဝတော သန္တိကေ အညာ ဗျာကတာ ဟောတိ – ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာမာ”တိ။ အထ ခော သုနက္ခတ္တော လိစ္ဆဝိပုတ္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သုနက္ခတ္တော လိစ္ဆဝိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “သုတံ မေတံ, ဘန္တေ – ‘သမ္ဗဟုလေဟိ ကိရ ဘိက္ခူဟိ ဘဂဝတော သန္တိကေ အညာ ဗျာကတာ – ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာမာ”တိ။ “ယေ တေ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူ ဘဂဝတော သန္တိကေ အညံ ဗျာကံသု – ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာမာ”တိ, ကစ္စိ တေ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူ သမ္မဒေဝ အညံ ဗျာကံသု ဥဒါဟု သန္တေတ္ထေကစ္စေ ဘိက္ခူ အဓိမာနေန အညံ ဗျာကံသူတိ?

၅၆. “ယေ တေ, သုနက္ခတ္တ, ဘိက္ခူ မမ သန္တိကေ အညံ ဗျာကံသု – ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာမာ”တိ ။ “သန္တေတ္ထေကစ္စေ ဘိက္ခူ သမ္မဒေဝ အညံ ဗျာကံသု, သန္တိ ပနိဓေကစ္စေ ဘိက္ခူ အဓိမာနေနပိ [အဓိမာနေန (?)] အညံ ဗျာကံသု။ တတြ, သုနက္ခတ္တ, ယေ တေ ဘိက္ခူ သမ္မဒေဝ အညံ ဗျာကံသု တေသံ တံ တထေဝ ဟောတိ; ယေ ပန တေ ဘိက္ခူ အဓိမာနေန အညံ ဗျာကံသု တတြ, သုနက္ခတ္တ, တထာဂတဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ဓမ္မံ နေသံ ဒေသေဿ’န္တိ [ဒေသေယျန္တိ (ပီ. က.)] ။ ဧဝဉ္စေတ္ထ

ထ, သုနက္ခတ္တ, တထာဂတဿ ဟောတိ – 'ဓမ္မံ နေသံ ဒေသေဿ'န္တိ။ အထ စ ပနိဓေကစ္စေ မောဃပုရိသာ ပဥှံ ပုဋ္ဌာ အဘိသင္ခရိတွာ အဘိသင္ခရိတွာ တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆန္တိ။ တတြ, သုနက္ခတ္တ, ယမ္ပိ တထာဂတဿ ဧဝံ ဟောတိ – 'ဓမ္မံ နေသံ ဒေသေဿ'န္တိ တဿပိ ဟောတိ အညထတ္တ''န္တိ။ ''ဧတဿ ဘဂဝါ ကာလော, ဧတဿ သုဂတ ကာလော, ယံ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေယျ။ ဘဂဝတော သုတွာ ဘိက္ခူ ဓာရေဿန္တီ''တိ။ ''တေန ဟိ, သုနက္ခတ္တ သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ သုနက္ခတ္တော လိစ္ဆဝိပုတ္တော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၅၇. ''ပဉ္စ ခေါ ဣမေ, သုနက္ခတ္တ, ကာမဂုဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ – ဣမေ ခေါ, သုနက္ခတ္တ, ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။

၅၈. ''ဌာနံ ခေါ ပနေတံ, သုနက္ခတ္တ, ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဣဓေကစ္စော ပုရိသပုဂ္ဂလော လောကာမိသာဓိမုတ္တော အဿ။ လောကာမိသာဓိမုတ္တဿ ခေါ, သုနက္ခတ္တ, ပုရိသပုဂ္ဂလဿ တပ္ပတိရူပီ စေဝ ကထာ သဏ္ဌာတိ, တဒနုဓမ္မဉ္စ အနုဝိတက္ကေတိ, အနုဝိစာရေတိ, တဉ္စ ပုရိသံ ဘဇတိ, တေန စ ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ; အာနေဉ္ဇပဋိသံယုတ္တာယ စ ပန ကထာယ ကစ္ဆမာနာယ န သုဿူသတိ, န သောတံ ဩဒဟတိ, န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတိ [ဥပဋ္ဌပေတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)], န စ တံ ပုရိသံ ဘဇတိ, န စ တေန ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ သေယျထာပိ, သုနက္ခတ္တ, ပုရိသော သကမှာ ဂါမာ ဝါ နိဂမာ ဝါ စိရဝိပ္ပဝုတ္ထော အဿ။ သော အညတရံ ပုရိသံ ပဿေယျ တမှာ ဂါမာ ဝါ နိဂမာ ဝါ အစိရပက္ကန္တံ။ သော တံ ပုရိသံ တဿ ဂါမဿ ဝါ နိဂမဿ ဝါ ခေမတဉ္စ သုဘိက္ခတဉ္စ အပ္ပာဗာဓတဉ္စ ပုစ္ဆေယျ; တဿ သော ပုရိသော တဿ ဂါမဿ ဝါ နိဂမဿ ဝါ ခေမတဉ္စ သုဘိက္ခတဉ္စ အပ္ပာဗာဓတဉ္စ သံသေယျ။ တံ ကိံ မညသိ, သုနက္ခတ္တ, အပိ နု သော ပုရိသော တဿ ပုရိသဿ သုဿူသေယျ, သောတံ ဩဒဟေယျ, အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေယျ, တဉ္စ ပုရိသံ ဘဇေယျ, တေန စ ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇေယျာ''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝမေဝ ခေါ, သုနက္ခတ္တ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဣဓေကစ္စော ပုရိသပုဂ္ဂလော လောကာမိသာဓိမုတ္တော အဿ။ လောကာမိသာဓိမုတ္တဿ ခေါ, သုနက္ခတ္တ, ပုရိသပုဂ္ဂလဿ တပ္ပတိရူပီ စေဝ ကထာ သဏ္ဌာတိ, တဒနုဓမ္မဉ္စ အနုဝိတက္ကေတိ, အနုဝိစာရေတိ, တဉ္စ ပုရိသံ ဘဇတိ, တေန စ ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ; အာနေဉ္ဇပဋိသံယုတ္တာယ စ ပန ကထာယ ကစ္ဆမာနာယ န သုဿူသတိ, န သောတံ ဩဒဟတိ, န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတိ, န စ တံ ပုရိသံ ဘဇတိ, န စ တေန ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – 'အာနေဉ္ဇသံယောဇနေန ဟိ ခေါ ဝိသံယုတ္တော [အာနေဉ္ဇသံယောဇနေန ဟိ ခေါ ဝိသံယုတ္တော-ဣတိ ဟဥ္စေ သီ. သျာ. ကံ. ပီ. ပေါတ္ထကေသု နတ္ထိ, အဋ္ဌကထာသု ပန တဗ္ဗဏ္ဏနာ ဒိဿတိယေဝ] လောကာမိသာဓိမုတ္တော ပုရိသပုဂ္ဂလော'''တိ။

၅၉. ''ဌာနံ ခေါ ပနေတံ, သုနက္ခတ္တ, ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဣဓေကစ္စော ပုရိသပုဂ္ဂလော အာနေဉ္ဇာဓိမုတ္တော အဿ။ အာနေဉ္ဇာဓိမုတ္တဿ ခေါ, သုနက္ခတ္တ, ပုရိသပုဂ္ဂလဿ တပ္ပတိရူပီ စေဝ ကထာ သဏ္ဌာတိ, တဒနုဓမ္မဉ္စ အနုဝိတက္ကေတိ, အနုဝိစာရေတိ, တဉ္စ ပုရိသံ ဘဇတိ, တေန စ ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ; လောကာမိသပဋိသံယုတ္တာယ စ ပန ကထာယ ကစ္ဆမာနာယ န သုဿူသတိ, န သောတံ ဩဒဟတိ, န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတိ, န စ တံ ပုရိသံ ဘဇတိ, န စ တေန ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ သေယျထာပိ, သုနက္ခတ္တ, ပဏ္ဍုပလာသော ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တော အဘဗ္ဗော ဟရိတတ္တာယ; ဧဝမေဝ ခေါ, သုနက္ခတ္တ, အာနေဉ္ဇာဓိမုတ္တဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ယေ လောကာမိသသံယောဇနေ သေ ပဝုတ္တေ။ သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – 'လောကာမိသသံယောဇနေန ဟိ ခေါ ဝိသံယုတ္တော အာနေဉ္ဇာဓိမုတ္တော ပုရိသပုဂ္ဂလော'''တိ။

၆၀. ''ဌာနံ ခေါ ပနေတံ, သုနက္ခတ္တ, ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဣဓေကစ္စော ပုရိသပုဂ္ဂလော အာကိဉ္စညာယတနာဓိမုတ္တော အဿ။ အာကိဉ္စညာယတနာဓိမုတ္တဿ ခေါ, သုနက္ခတ္တ, ပုရိသပုဂ္ဂလဿ တပ္ပတိရူပီ စေဝ ကထာ သဏ္ဌာတိ, တဒနုဓမ္မဉ္စ အနုဝိတက္ကေတိ, အနုဝိစာရေတိ, တဉ္စ ပုရိသံ ဘဇတိ, တေန စ ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ ; အာနေဉ္ဇပဋိသံယုတ္တာယ စ ပန ကထာယ ကစ္ဆမာနာယ န သုဿူသတိ, န သောတံ ဩဒဟတိ, န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတိ , န စ တံ ပုရိသံ ဘဇတိ, န စ တေန ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ သေယျထာပိ, သုနက္ခတ္တ, ပုထုသိလာ ဒွေဓာဘိန္နာ အပ္ပဋိသန္ဓိကာ

ဟောတိ; ဧဝမေဝ ခော, သုနက္ခတ္တ, အာကိဉ္စညာယတနာဓိမုတ္တဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ယေ အာနေဉ္ဇသံယောဇနေ သေ ဘိန္နေ။ သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – 'အာနေဉ္ဇသံယောဇနေန ဟိ ခော ဝိသံယုတ္တော အာကိဉ္စညာယတနာဓိမုတ္တော ပုရိသပုဂ္ဂလော'''တိ။

၆၁. ''ဌာနံ ခော ပနေတံ, သုနက္ခတ္တ, ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဣဓေကစ္စော ပုရိသပုဂ္ဂလော နေဝသညာနာသညာယတနာဓိမုတ္တော အဿ။ နေဝသညာနာသညာယတနာဓိမုတ္တဿ ခော, သုနက္ခတ္တ, ပုရိသပုဂ္ဂလဿ တပ္ပတိရူပီ စေဝ ကထာ သဏ္ဌာတိ, တဒနုဓမ္မဉ္စ အနုဝိတက္ကေတိ, အနုဝိစာရေတိ, တဉ္စ ပုရိသံ ဘဇတိ, တေန စ ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ; အာကိဉ္စညာယတနပဋိသံယုတ္တာယ စ ပန ကထာယ ကစ္ဆမာနာယ န သုဿူသတိ, န သောတံ ဩဒဟတိ, န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတိ, န စ တံ ပုရိသံ ဘဇတိ, န စ တေန ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ သေယျထာပိ, သုနက္ခတ္တ, ပုရိသော မနုညဘောဇနံ ဘုတ္တာဝီ ဆဍ္ဍေယျ [ဆဒ္ဒေယျ (?)] ။ တံ ကိံ မညသိ, သုနက္ခတ္တ, အပိ နု တဿ ပုရိသဿ တသ္မိံ ဘတ္တေ [ဝန္တေ (က. သီ.), ဘုတ္တေ (က. သီ. က.)] ပုန ဘောတ္တုကမျတာ အဿာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''အဒုဉှိ, ဘန္တေ, ဘတ္တံ [ဝန္တံ (သီ.)] ပဋိကူလသမ္မတ''န္တိ။ ''ဧဝမေဝ ခော, သုနက္ခတ္တ, နေဝသညာနာသညာယတနာဓိမုတ္တဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ယေ အာကိဉ္စညာယတနသံယောဇနေ သေ ဝန္တေ။ သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – 'အာကိဉ္စညာယတနသံယောဇနေန ဟိ ခော ဝိသံယုတ္တော နေဝသညာနာသညာယတနာဓိမုတ္တော ပုရိသပုဂ္ဂလော'တိ။

၆၂. ''ဌာနံ ခော ပနေတံ, သုနက္ခတ္တ, ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဣဓေကစ္စော ပုရိသပုဂ္ဂလော သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တော အဿ။ သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တဿ ခော, သုနက္ခတ္တ, ပုရိသပုဂ္ဂလဿ တပ္ပတိရူပီ စေဝ ကထာ သဏ္ဌာတိ, တဒနုဓမ္မဉ္စ အနုဝိတက္ကေတိ, အနုဝိစာရေတိ, တဉ္စ ပုရိသံ ဘဇတိ, တေန စ ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ; နေဝသညာနာသညာယတနပဋိသံယုတ္တာယ စ ပန ကထာယ ကစ္ဆမာနာယ န သုဿူသတိ, န သောတံ ဩဒဟတိ, န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတိ, န စ တံ ပုရိသံ ဘဇတိ, န စ တေန ဝိတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ သေယျထာပိ, သုနက္ခတ္တ, တာလော မတ္ထကစ္ဆိန္နော အဘဗ္ဗော ပုန ဝိရုဠှိယာ; ဧဝမေဝ ခော, သုနက္ခတ္တ, သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ ယေ နေဝသညာနာသညာယတနသံယောဇနေ သေ ဥစ္ဆိန္နမူလေ တာလာဝတ္ထုကတေ အနဘာဝံကတေ [အနဘာဝကတေ (သီ. ပီ.), အနဘာဝင်္ဂတေ (ဿာ. ကံ.)] အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မေ။ သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – 'နေဝသညာနာသညာယတနသံယောဇနေန ဟိ ခော ဝိသံယုတ္တော သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တော ပုရိသပုဂ္ဂလော'''တိ။

၆၃. ''ဌာနံ ခော ပနေတံ, သုနက္ခတ္တ, ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဣဓေကစ္စဿ ဘိက္ခုနော ဧဝမဿ – 'တဏှာ ခော သလ္လံ သမဏေန ဝုတ္တံ, အဝိဇ္ဇာဝိသဒောသော, ဆန္ဒရာဂဗျာပာဒေန ရုပ္ပတိ။ တံ မေ တဏှာသလ္လံ ပဟီနံ, အပနီတော အဝိဇ္ဇာဝိသဒောသော, သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တောဟမသ္မီ'တိ။ ဧဝံမာနိ [ဧဝံမာနီ (သီ. ပီ. က.), ဧဝမာဒိ (ဿာ. ကံ.)] အဿ အတထံ သမာနံ [အတ္တံ သမာနံ (ဿာ. ကံ. ပီ.), အတ္တသမာနံ (သီ.)] ။ သော ယာနိ သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တဿ အသပ္ပာယာနိ တာနိ အနုယုဉ္ဇေယျ; အသပ္ပာယံ စက္ခုနာ ရူပဒဿနံ အနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ သောတေန သဒ္ဒံ အနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ ဃာနေန ဂန္ဓံ အနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ ဇိဝှာယ ရသံ အနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ အနုယုဉ္ဇေယျ , အသပ္ပာယံ မနသာ ဓမ္မံ အနုယုဉ္ဇေယျ။ တဿ အသပ္ပာယံ စက္ခုနာ ရူပဒဿနံ အနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ သောတေန သဒ္ဒံ အနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ ဃာနေန ဂန္ဓံ အနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ ဇိဝှာယ ရသံ အနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ အနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ မနသာ ဓမ္မံ အနုယုတ္တဿ ရာဂေါ စိတ္တံ အနုဒ္ဓံသေယျ။ သော ရာဂါနုဒ္ဓံသိတေန စိတ္တေန မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခံ။

''သေယျထာပိ, သုနက္ခတ္တ, ပုရိသော သလ္လေန ဝိဒ္ဓေါ အဿ သဝိသေန ဂါဠ္ဟူပလေပနေန။ တဿ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ ဘိသက္ကံ သလ္လကတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေယျုံ။ တဿ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော သတ္ထေန ဝဏမုခံ ပရိကန္တေယျ။ သတ္ထေန ဝဏမုခံ ပရိကန္တိတွာ ဧသနိယာ သလ္လံ ဧသေယျ။ ဧသနိယာ သလ္လံ ဧသိတွာ သလ္လံ အဗ္ဗုဟေယျ, အပနေယျ ဝိသဒောသံ သဥပါဒိသေသံ။ သဥပါဒိသေသောတိ [အနုပါဒိသေသောတိ (သဗ္ဗတ္ထ) အယံ ဟိ တထာဂတဿ ဝိသယော] ဇာနမာနော သော ဧဝံ ဝဒေယျ – 'အမ္ဘော ပုရိသ, ဥဗ္ဗုဘတံ ခော တေ သလ္လံ, အပနီတော ဝိသဒောသော သဥပါဒိသေသော [အနုပါဒိသေသော (သဗ္ဗတ္ထ) အယမ္ပိ တထာဂ

တဿ ဝိသယော]။ အနလဉ္စ တေ အန္တရာယာယ။ သပ္ပာယာနိ စေဝ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇေယျာသိ, မာ တေ အသပ္ပာယာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇတော ဝဏော အဿာဝီ အဿ။ ကာလေန ကာလဉ္စ ဝဏံ ဓောဝေယျာသိ, ကာလေန ကာလံ ဝဏမုခံ အာလိမ္ပေယျာသိ, မာ တေ န ကာလေန ကာလံ ဝဏံ ဓောဝတော န ကာလေန ကာလံ ဝဏမုခံ အာလိမ္ပတော ပုဗ္ဗလောဟိတံ ဝဏမုခံ ပရိယောနန္ဓိ။ မာ စ ဝါတာတပေ စာရိတ္တံ အနုယုဉ္ဇိ, မာ တေ ဝါတာတပေ စာရိတ္တံ အနုယုတ္တဿ ရဇောသူကံ ဝဏမုခံ အနုဒ္ဓံသေသိ။ ဝဏာနုရက္ခီ စ, အမ္ဘော ပုရိသ, ဝိဟရေယျာသိ ဝဏသာရောပီ'တိ [ဝဏဿာရောပီတိ (က.) ဝဏ + သံ + ရောပီ = ဝဏသာရောပီ-ဣတိ ပဒဝိဘာဂေါ]။ တဿ ဧဝမဿ – 'ဥဗ္ဘတံ ခော မေ သလ္လံ, အပနီတော ဝိသဒောသော အနုပါဒိသေသော။ အနလဉ္စ မေ အန္တရာယာယာ'တိ။ သော အသပ္ပာယာနိ စေဝ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇေယျ။ တဿ အသပ္ပာယာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇတော ဝဏော အဿာဝီ အဿ။ န စ ကာလေန ကာလံ ဝဏံ ဓောဝေယျ, န စ ကာလေန ကာလံ ဝဏမုခံ အာလိမ္ပေယျ။ တဿ န ကာလေန ကာလံ ဝဏံ ဓောဝတော, န ကာလေန ကာလံ ဝဏမုခံ အာလိမ္ပတော ပုဗ္ဗလောဟိတံ ဝဏမုခံ ပရိယောနန္ဓေယျ။ ဝါတာတပေ စ စာရိတ္တံ အနုယုဉ္ဇေယျ။ တဿ ဝါတာတပေ စာရိတ္တံ အနုယုတ္တဿ ရဇောသူကံ ဝဏမုခံ အနုဒ္ဓံသေယျ။ န စ ဝဏာနုရက္ခီ ဝိဟရေယျ န ဝဏသာရောပီ။ တဿ ကိမိဿာ စ အသပ္ပာယကိရိယာယ, အသုစိ ဝိသဒောသော အပနီတော သဥပါဒိသေသော တဒုဘယေန ဝဏော ပုထုတ္တံ ဂစ္ဆေယျ။ သော ပုထုတ္တံ ဂတေန ဝဏေန မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခံ။

"ဧဝမေဝ ခော, သုနက္ခတ္တ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဣဓေကစ္စဿ ဘိက္ခုနော ဧဝမဿ – 'တဏှာ ခော သလ္လံ သမဏေန ဝုတ္တံ, အဝိဇ္ဇာဝိသဒောသော ဆန္ဒရာဂဗျာပါဒေန ရုပ္ပတိ။ တံ မေ တဏှာသလ္လံ ပဟီနံ, အပနီတော အဝိဇ္ဇာဝိသဒောသော, သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တောဟမသ္မီ'တိ။ ဧဝံမာနိ အဿ အတထံ သမာနံ။ သော ယာနိ သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တဿ အသပ္ပာယာနိ တာနိ အနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ စက္ခုနာ ရူပဒဿနံ အနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ သောတေန သဒ္ဒံ အနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ ဃာနေန ဂန္ဓံ အနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ ဇိဝှာယ ရသံ အနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ အနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ မနသာ ဓမ္မံ အနုယုဉ္ဇေယျ။ တဿ အသပ္ပာယံ စက္ခုနာ ရူပဒဿနံ အနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ သောတေန သဒ္ဒံ အနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ ဃာနေန ဂန္ဓံ အနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ ဇိဝှာယ ရသံ အနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ အနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ မနသာ ဓမ္မံ အနုယုတ္တဿ ရာဂေါ စိတ္တံ အနုဒ္ဓံသေယျ။ သော ရာဂါနုဒ္ဓံသိတေန စိတ္တေန မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျ မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခံ။ မရဏဉှေတံ, သုနက္ခတ္တ, အရိယဿ ဝိနယေ ယော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ ဟီနာယာဝတ္တတိ; မရဏမတ္တဉှေတံ, သုနက္ခတ္တ, ဒုက္ခံ ယံ အညတရံ သံကိလိဋ္ဌံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။

၆၄. "ဌာနံ ခော ပနေတံ, သုနက္ခတ္တ, ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဣဓေကစ္စဿ ဘိက္ခုနော ဧဝမဿ – 'တဏှာ ခော သလ္လံ သမဏေန ဝုတ္တံ, အဝိဇ္ဇာဝိသဒောသော ဆန္ဒရာဂဗျာပါဒေန ရုပ္ပတိ။ တံ မေ တဏှာသလ္လံ ပဟီနံ, အပနီတော အဝိဇ္ဇာဝိသဒောသော, သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တောဟမသ္မီ'တိ။ သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တဿေဝ သတော သော ယာနိ သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တဿ အသပ္ပာယာနိ တာနိ နာနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ စက္ခုနာ ရူပဒဿနံ နာနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ သောတေန သဒ္ဒံ နာနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ ဃာနေန ဂန္ဓံ နာနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ ဇိဝှာယ ရသံ နာနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ နာနုယုဉ္ဇေယျ, အသပ္ပာယံ မနသာ ဓမ္မံ နာနုယုဉ္ဇေယျ။ တဿ အသပ္ပာယံ စက္ခုနာ ရူပဒဿနံ နာနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ သောတေန သဒ္ဒံ နာနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ ဃာနေန ဂန္ဓံ နာနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ ဇိဝှာယ ရသံ နာနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ နာနုယုတ္တဿ, အသပ္ပာယံ မနသာ ဓမ္မံ နာနုယုတ္တဿ ရာဂေါ စိတ္တံ နာနုဒ္ဓံသေယျ။ သော န ရာဂါနုဒ္ဓံသိတေန စိတ္တေန နေဝ မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျ န မရဏမတ္တံ ဝါ ဒုက္ခံ။

"သေယျထာပိ, သုနက္ခတ္တ, ပုရိသော သလ္လေန ဝိဒ္ဓေါ အဿ သဝိသေန ဂါဠ္ဟူပလေပနေန။ တဿ မိတ္တာမစ္စာ ဉာတိသာလောဟိတာ ဘိသက္ကံ သလ္လကတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေယျုံ။ တဿ သော ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တော သတ္ထေန ဝဏမုခံ ပရိကန္တေယျ။ သတ္ထေန ဝဏမုခံ ပရိကန္တိတွာ ဧသနိယာ သလ္လံ ဧသေယျ။ ဧသနိယာ သလ္လံ ဧသိတွာ သလ္လံ အဗ္ဗုဟေယျ, အပနေယျ ဝိသဒောသံ အနုပါဒိသေသံ။ အနုပါဒိသေသောတိ ဇာနမာနော သော ဧဝံ ဝဒေယျ – 'အမ္ဘော ပုရိသ, ဥဗ္ဘတံ ခော တေ သလ္လံ, အပနီတော ဝိသဒောသော အနုပါဒိသေသော။ အနလဉ္စ တေ အန္တရာယာယ။ သပ္ပာယာနိ စေဝ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇေယျာသိ, မာ တေ အသပ္ပာယာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇ

ဇတော ဝဏ္ဏော အသ္သာဝီ အသ္သ။ ကာလေန ကာလဥ္စ ဝဏ္ဏံ ခော ဝေယ္ယာသိ, ကာလေန ကာလံ ဝဏ္ဏမုခံ အာလိမ္ပေယ္ယာသိ။ မာ တေ န ကာလေန ကာလံ ဝဏ္ဏံ ခော ဝတော န ကာလေန ကာလံ ဝဏ္ဏမုခံ အာလိမ္ပတော ပုဗ္ဗလောဟိတံ ဝဏ္ဏမုခံ ပရိယောနန္ဓိ။ မာ စ တတာတပေ စာရိတ္တံ အနုယုဥ္ဇိ, မာ တေ တတာတပေ စာရိတ္တံ အနုယုတ္တသ္သ ရဇောသူကံ ဝဏ္ဏမုခံ အနုဒ္ဓံသေသိ ။ ဝဏ္ဏာနုရက္ခီ စ, အမ္ဘော ပုရိသ, ဝိဟရေယ္ယာသိ ဝဏ္ဏသာရောပီ'တိ။ တသ္သ ဧဝမသ္သ – 'ဥဒ္ဓတံ ခော မေ သလ္လံ, အပနီတော ဝိသဒေါသော အနုပာဒိသေသော။ အနလဉ္စ မေ အန္တရာယာယာ'တိ။ သော သပ္ပာယာနိ စေဝ ဘောဇနာနိ ဘုဥ္ဇေယ္ယ။ တသ္သ သပ္ပာယာနိ ဘောဇနာနိ ဘုဥ္ဇတော ဝဏ္ဏော န အသ္သာဝီ အသ္သ။ ကာလေန ကာလဥ္စ ဝဏ္ဏံ ခော ဝေယ္ယ, ကာလေန ကာလံ ဝဏ္ဏမုခံ အာလိမ္ပေယ္ယ။ တသ္သ ကာလေန ကာလံ ဝဏ္ဏံ ခော ဝတော ကာလေန ကာလံ ဝဏ္ဏမုခံ အာလိမ္ပတော န ပုဗ္ဗလောဟိတံ ဝဏ္ဏမုခံ ပရိယောနန္ဓေယ္ယ။ န စ တတာတပေ စာရိတ္တံ အနုယုဥ္ဇေယ္ယ။ တသ္သ တတာတပေ စာရိတ္တံ အနနုယုတ္တသ္သ ရဇောသူကံ ဝဏ္ဏမုခံ နာနုဒ္ဓံသေယ္ယ။ ဝဏ္ဏာနုရက္ခီ စ ဝိဟရေယ္ယ ဝဏ္ဏသာရောပီ။ တသ္သ ဣမိသ္သာ စ သပ္ပာယကိရိယာယ အသု စ [အသုစိ (သဗ္ဗတ္ထ) သောဓာတိ တဗ္ဗဏ္ဏနာ မနသိကာတဗ္ဗာ] ဝိသဒေါသော အပနီတော အနုပာဒိသေသော တဒုဘယေန ဝဏ္ဏော ဝိရုဟေယ္ယ။ သော ရုဠှေန ဝဏ္ဏေန သဉ္ဆဝိနာ နေဝ မရဏံ ဝာ နိဂစ္ဆေယ္ယ န မရဏမတ္တံ ဝာ ဒုက္ခံ။

"ဧဝမေဝ ခော, သုနက္ခတ္တ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဣဓေကစ္စသ္သ ဘိက္ခုနော ဧဝမသ္သ – 'တဏှာ ခော သလ္လံ သမဏေန ဝုတ္တံ, အဝိဇ္ဇာဝိသဒေါသော ဆန္ဒရာဂဗျာပာဒေန ရုပ္ပတိ။ တံ မေ တဏှာသလ္လံ ပဟီနံ, အပနီတော အဝိဇ္ဇာဝိသဒေါသော, သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တောဟမသ္မီ'တိ။ သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တသ္သေဝ သတော သော ယာနိ သမ္မာ နိဗ္ဗာနာဓိမုတ္တသ္သ အသပ္ပာယာနိ တာနိ နာနုယုဥ္ဇေယ္ယ, အသပ္ပာယံ စက္ခုနာ ရူပဒသ္သနံ နာနုယုဥ္ဇေယ္ယ, အသပ္ပာယံ သောတေန သဒ္ဒံ နာနုယုဥ္ဇေယ္ယ, အသပ္ပာယံ ဃာနေန ဂန္ဓံ နာနုယုဥ္ဇေယ္ယ, အသပ္ပာယံ ဇိဝှာယ ရသံ နာနုယုဥ္ဇေယ္ယ, အသပ္ပာယံ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ နာနုယုဥ္ဇေယ္ယ, အသပ္ပာယံ မနသာ ဓမ္မံ နာနုယုဥ္ဇေယ္ယ။ တသ္သ အသပ္ပာယံ စက္ခုနာ ရူပဒသ္သနံ နာနုယုတ္တသ္သ, အသပ္ပာယံ သောတေန သဒ္ဒံ နာနုယုတ္တသ္သ, အသပ္ပာယံ ဃာနေန ဂန္ဓံ နာနုယုတ္တသ္သ, အသပ္ပာယံ ဇိဝှာယ ရသံ နာနုယုတ္တသ္သ, အသပ္ပာယံ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ နာနုယုတ္တသ္သ, အသပ္ပာယံ မနသာ ဓမ္မံ နာနုယုတ္တသ္သ, ရာဂေါ စိတ္တံ နာနုဒ္ဓံသေယ္ယ။ သော န ရာဂါနုဒ္ဓံသိတေန စိတ္တေန နေဝ မရဏံ ဝာ နိဂစ္ဆေယ္ယ န မရဏမတ္တံ ဝာ ဒုက္ခံ။

၆၅. "ဥပမာ ခော မေ အယံ, သုနက္ခတ္တ, ကတာ အတ္ထသ္သ ဝိညာပနာယ။ အယံယေဝေတ္ထ အတ္ထော – ဝဏ္ဏောတိ ခော, သုနက္ခတ္တ, ဆန္နေတံ အဇ္ဈတ္တိကာနံ အာယတနာနံ အဓိဝစနံ; ဝိသဒေါသောတိ ခော, သုနက္ခတ္တ, အဝိဇ္ဇာယေတံ အဓိဝစနံ; သလ္လန္တိ ခော, သုနက္ခတ္တ, တဏှာယေတံ အဓိဝစနံ; ဧသနီတိ ခော, သုနက္ခတ္တ, သတိယာယေတံ အဓိဝစနံ; သတ္ထန္တိ ခော, သုနက္ခတ္တ, အရိယာယေတံ ပညာယ အဓိဝစနံ; ဘိသက္ကော သလ္လကတ္တောတိ ခော, သုနက္ခတ္တ, တထာဂတသ္သေတံ အဓိဝစနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ။

"သော ဝတ, သုနက္ခတ္တ, ဘိက္ခု ဆသု ဖသ္သာယတနေသု သံဝုတကာရီ 'ဥပဓိ ဒုက္ခသ္သ မူလ'န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ နိရုပဓိ ဥပဓိသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော ဥပဓိသ္မိံ ဝာ ကာယံ ဥပသံဟရိသ္သတိ စိတ္တံ ဝာ ဥပ္ပာဒေသ္သတီတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ သေယျထာပိ, သုနက္ခတ္တ, အာပာနီယကံသော ဝဏ္ဏသမ္ပန္နော ဂန္ဓသမ္ပန္နော ရသသမ္ပန္နော; သော စ ခော ဝိသေန သံသဋ္ဌော။ အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယ္ယ ဇီဝိတုကာမော အမရိတုကာမော သုခကာမော ဒုက္ခပဋိက္ကူလော။ တံ ကိံ မညသိ, သုနက္ခတ္တ, အပိ နု သော ပုရိသော အမုံ အာပာနီယကံသံ ပိဝေယ္ယ ယံ ဇညာ – 'ဣမာဟံ ပိဝိတွာ မရဏံ ဝာ နိဂစ္ဆာမိ မရဏမတ္တံ ဝာ ဒုက္ခ'"န္တိ? "နော ဟေတံ, ဘန္တေ"။ "ဧဝမေဝ ခော, သုနက္ခတ္တ, သော ဝတ ဘိက္ခု ဆသု ဖသ္သာယတနေသု သံဝုတကာရီ 'ဥပဓိ ဒုက္ခသ္သ မူလ'န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ နိရုပဓိ ဥပဓိသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော ဥပဓိသ္မိံ ဝာ ကာယံ ဥပသံဟရိသ္သတိ စိတ္တံ ဝာ ဥပ္ပာဒေသ္သတီတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ သေယျထာပိ, သုနက္ခတ္တ, အာသီဝိသော [အာသိဝိသော (က.)] ဃောရဝိသော။ အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယ္ယ ဇီဝိတုကာမော အမရိတုကာမော သုခကာမော ဒုက္ခပဋိက္ကူလော။ တံ ကိံ မညသိ, သုနက္ခတ္တ, အပိ နု သော ပုရိသော အမုသ္သ အာသီဝိသသ္သ ဃောရဝိသသ္သ ဟတ္ထံ ဝာ အင်္ဂုဋ္ဌံ ဝာ ဒဇ္ဇာ [ယုဉ္ဇေယ္ယ (က.)] ယံ ဇညာ – 'ဣမိနာဟံ ဒဋ္ဌော မရဏံ ဝာ နိဂစ္ဆာမိ မရဏမတ္တံ ဝာ ဒုက္ခ'"န္တိ? "နော ဟေတံ, ဘန္တေ"။ "ဧဝမေဝ ခော, သုနက္ခတ္တ, သော ဝတ ဘိက္ခု ဆသု ဖသ္သာယတနေသု သံဝုတကာရီ 'ဥပဓိ ဒုက္ခသ္သ မူလ'န္တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ နိရုပဓိ ဥပဓိသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော ဥပဓိသ္မိံ ဝာ ကာယံ ဥပသံဟရိသ္သတိ စိတ္တံ ဝာ ဥပ္ပာဒေသ္သတီတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ"တိ။

ဣဒ္ဓမတေစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

သုနက္ခတ္တသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

၆. အာနေဉ္ဇသပ္ပာယသုတ္တံ

၆၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကုရူသု ဝိဟရတိ ကမ္မာသဓမ္မံ နာမ ကုရူနံ နိဂမော။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''အနိစ္စာ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာ တုစ္ဆာ မုသာ မောသဓမ္မာ။ မာယာကတမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလလာပနံ။ ယေ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမာ, ယေ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမာ; ယာ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမသညာ, ယာ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမသညာ – ဥဘယမေတံ မာရဓေယျံ, မာရဿေသ [မာရဿေဝ (က.)] ဝိသယော, မာရဿေသ နိဝါပေါ, မာရဿေသ ဂေါစရော။ ဧတ္ထေတေ ပါပကာ အကုသလာ မာနသာ အဘိဇ္ဈာပိ ဗျာပါဒာပိ သာရမ္ဘာပိ သံဝတ္တန္တိ။ တေဝ အရိယသာဝကဿ ဣဓမနုသိက္ခတော အန္တရာယာယ သမ္ဘဝန္တိ။ တတြ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယေ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမာ, ယေ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမာ; ယာ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမသညာ, ယာ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမသညာ – ဥဘယမေတံ မာရဓေယျံ, မာရဿေသ ဝိသယော, မာရဿေသ နိဝါပေါ, မာရဿေသ ဂေါစရော။ ဧတ္ထေတေ ပါပကာ အကုသလာ မာနသာ အဘိဇ္ဈာပိ ဗျာပါဒာပိ သာရမ္ဘာပိ သံဝတ္တန္တိ, တေဝ အရိယသာဝကဿ ဣဓမနုသိက္ခတော အန္တရာယာယ သမ္ဘဝန္တိ။ ယံနူနာဟံ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန စေတသာ ဝိဟရေယျံ အဘိဘုယျ လောကံ အဓိဋ္ဌာယ မနသာ။ ဝိပုလေန ဟိ မေ မဟဂ္ဂတေန စေတသာ ဝိဟရတော အဘိဘုယျ လောကံ အဓိဋ္ဌာယ မနသာ ယေ ပါပကာ အကုသလာ မာနသာ အဘိဇ္ဈာပိ ဗျာပါဒာပိ သာရမ္ဘာပိ တေ န ဘဝိဿန္တိ။ တေသံ ပဟာနာ အပရိတ္တဉ္စ မေ စိတ္တံ ဘဝိဿတိ အပ္ပမာဏံ သုဘာဝိတ'န္တိ။ တဿ ဧဝံပဋိပန္နဿ တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော အာယတနေ စိတ္တံ ပသီဒတိ။ သမ္ပသာဒေ သတိ ဧတရဟိ ဝါ အာနေဉ္ဇံ သမာပဇ္ဇတိ ပညာယ ဝါ အဓိမုစ္စတိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ။ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ တံသံဝတ္တနိကံ ဝိညာဏံ အဿ အာနေဉ္ဇူပဂံ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမာ အာနေဉ္ဇသပ္ပာယာ ပဋိပဒါ အက္ခာယတိ''။

၆၇. ''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယေ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမာ, ယေ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမာ; ယာ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမသညာ , ယာ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမသညာ; ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ (သဗ္ဗံ ရူပံ) [( ) နတ္ထိ သီ. ပီ. ပောတ္ထကေသု] စတ္တာရိ စ မဟာဘူတာနိ, စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒာယရူပ'န္တိ။ တဿ ဧဝံပဋိပန္နဿ တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော အာယတနေ စိတ္တံ ပသီဒတိ။ သမ္ပသာဒေ သတိ ဧတရဟိ ဝါ အာနေဉ္ဇံ သမာပဇ္ဇတိ ပညာယ ဝါ အဓိမုစ္စတိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ။ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ တံသံဝတ္တနိကံ ဝိညာဏံ အဿ အာနေဉ္ဇူပဂံ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုတိယာ အာနေဉ္ဇသပ္ပာယာ ပဋိပဒါ အက္ခာယတိ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယေ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမာ, ယေ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမာ; ယာ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမသညာ, ယာ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမသညာ; ယေ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ရူပါ, ယေ စ သမ္ပရာယိကာ ရူပါ; ယာ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ရူပသညာ, ယာ စ သမ္ပရာယိကာ ရူပသညာ – ဥဘယမေတံ အနိစ္စံ။ ယဒနိစ္စံ တံ နာလံ အဘိနန္ဒိတုံ, နာလံ အဘိဝဒိတုံ, နာလံ အဇ္ဈောသိတု'န္တိ။ တဿ ဧဝံပဋိပန္နဿ တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော အာယတနေ စိတ္တံ ပသီဒတိ။ သမ္ပသာဒေ သတိ ဧတရဟိ ဝါ အာနေဉ္ဇံ သမာပဇ္ဇတိ ပညာယ ဝါ အဓိမုစ္စတိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ။ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ တံသံဝတ္တနိကံ ဝိညာဏံ အဿ အာနေဉ္ဇူပဂံ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, တတိယာ အာနေဉ္ဇသပ္ပာယာ ပဋိပဒါ အက္ခာယတိ။

၆၈. ''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယေ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမာ, ယေ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမာ; ယာ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမသညာ, ယာ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမသညာ; ယေ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ရူပါ, ယေ စ သမ္ပရာယိကာ ရူပါ; ယာ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ရူပသညာ, ယာ စ သမ္ပရာယိကာ ရူပသညာ; ယာ စ အာနေဉ္ဇသညာ – သဗ္ဗာ သညာ။ ယတ္ထေတာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ – ယဒိဒံ အာကိဉ္စညာယတန'န္တိ။ တဿ ဧဝံပဋိပန္နဿ တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော အာယတနေ စိတ္တံ ပသီဒတိ။ သမ္ပသာဒေ သတိ ဧတရဟိ ဝါ အာကိဉ္စညာယတနံ

သမာပဇ္ဇတိ ပညာယ ဝါ အဓိမုစ္စတိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ။ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ တံသံဝတ္တနိကံ ဝိညာဏံ အဿ အာကိဉ္စညာယတနူပဂံ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမာ အာကိဉ္စညာယတနသပ္ပာယာ ပဋိပဒါ အက္ခာယတိ။

၆၉. ''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'သုညမိဒံ အတ္တေန ဝါ အတ္တနိယေန ဝါ'တိ။ တဿ ဧဝံပဋိပန္နဿ တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော အာယတနေ စိတ္တံ ပသီဒတိ။ သမ္ပသာဒေ သတိ ဧတရဟိ ဝါ အာကိဉ္စညာယတနံ သမာပဇ္ဇတိ ပညာယ ဝါ အဓိမုစ္စတိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ။ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ တံသံဝတ္တနိကံ ဝိညာဏံ အဿ အာကိဉ္စညာယတနူပဂံ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုတိယာ အာကိဉ္စညာယတနသပ္ပာယာ ပဋိပဒါ အက္ခာယတိ။

၇၀. ''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'နာဟံ က္ဝစနိ [က္ဝစိနိ (သျာ. ကံ. သီ. အဋ္ဌ.)] ကဿစိ ကိဉ္စနတသ္မိံ [ကိဉ္စနတသ္မိ (?)], န စ မမ က္ဝစနိ ကိသ္မိဉ္စိ ကိဉ္စနံ နတ္ထီ'တိ။ တဿ ဧဝံပဋိပန္နဿ တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော အာယတနေ စိတ္တံ ပသီဒတိ။ သမ္ပသာဒေ သတိ ဧတရဟိ ဝါ အာကိဉ္စညာယတနံ သမာပဇ္ဇတိ ပညာယ ဝါ အဓိမုစ္စတိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ။ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ တံသံဝတ္တနိကံ ဝိညာဏံ အဿ အာကိဉ္စညာယတနူပဂံ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, တတိယာ အာကိဉ္စညာယတနသပ္ပာယာ ပဋိပဒါ အက္ခာယတိ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယေ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမာ, ယေ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမာ; ယာ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမသညာ, ယာ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမသညာ; ယေ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ရူပာ, ယေ စ သမ္ပရာယိကာ ရူပာ; ယာ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ရူပသညာ, ယာ စ သမ္ပရာယိကာ ရူပသညာ ; ယာ စ အာနေဉ္ဇသညာ, ယာ စ အာကိဉ္စညာယတနသညာ – သဗ္ဗာ သညာ။ ယတ္ထေတာ အပရိသေသာ နိရုဇ္ဈန္တိ ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ – ယဒိဒံ နေဝသညာနာသညာယတန'န္တိ။ တဿ ဧဝံပဋိပန္နဿ တဗ္ဗဟုလဝိဟာရိနော အာယတနေ စိတ္တံ ပသီဒတိ။ သမ္ပသာဒေ သတိ ဧတရဟိ ဝါ နေဝသညာနာသညာယတနံ သမာပဇ္ဇတိ ပညာယ ဝါ အဓိမုစ္စတိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ။ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ တံသံဝတ္တနိကံ ဝိညာဏံ အဿ နေဝသညာနာသညာယတနူပဂံ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, နေဝသညာနာသညာယတနသပ္ပာယာ ပဋိပဒါ အက္ခာယတီ''တိ။

၇၁. ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣဓ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – 'နော စဿ, နော စ မေ သိယာ; န ဘဝိဿတိ, န မေ ဘဝိဿတိ; ယဒတ္ထိ ယံ, ဘူတံ – တံ ပဇဟာမီ'တိ။ ဧဝံ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတိ။ ပရိနိဗ္ဗာယေယျ နု ခေါ သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု န ဝါ ပရိနိဗ္ဗာယေယျာ''တိ? ''အပေတ္ထေကစ္စော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ပရိနိဗ္ဗာယေယျ, အပေတ္ထေကစ္စော ဘိက္ခု န ပရိနိဗ္ဗာယေယျာ''တိ။ ''ကော နု ခေါ, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေနပေတ္ထေကစ္စော ဘိက္ခု ပရိနိဗ္ဗာယေယျ, အပေတ္ထေကစ္စော ဘိက္ခု န ပရိနိဗ္ဗာယေယျာ''တိ? ''ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – 'နော စဿ, နော စ မေ သိယာ; န ဘဝိဿတိ, န မေ ဘဝိဿတိ; ယဒတ္ထိ, ယံ ဘူတံ – တံ ပဇဟာမီ'တိ။ ဧဝံ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတိ။ သော တံ ဥပေက္ခံ အဘိနန္ဒတိ, အဘိဝဒတိ, အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ။ တဿ တံ ဥပေက္ခံ အဘိနန္ဒတော အဘိဝဒတော အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတော တန္နိဿိတံ ဟောတိ ဝိညာဏံ တဒုပါဒါနံ။ သဉပါဒါနော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု န ပရိနိဗ္ဗာယတီ''တိ။ ''ကဟံ ပန သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ဥပါဒိယမာနော ဥပါဒိယတီ''တိ? ''နေဝသညာနာသညာယတနံ, အာနန္ဒာ''တိ။ ''ဥပါဒါနသေဋ္ဌံ ကိရ သော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ဥပါဒိယမာနော ဥပါဒိယတီ''တိ? ''ဥပါဒါနသေဋ္ဌဉှိ သော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဥပါဒိယမာနော ဥပါဒိယတိ။ ဥပါဒါနသေဋ္ဌဉှေတံ, အာနန္ဒ, ယဒိဒံ – နေဝသညာနာသညာယတနံ''။

၇၂. ''ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဋိပန္နော ဟောတိ – 'နော စဿ, နော စ မေ သိယာ; န ဘဝိဿတိ, န မေ ဘဝိဿတိ; ယဒတ္ထိ, ယံ ဘူတံ – တံ ပဇဟာမီ'တိ။ ဧဝံ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတိ။ သော တံ ဥပေက္ခံ နာဘိနန္ဒတိ, နာဘိဝဒတိ, န အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ။ တဿ တံ ဥပေက္ခံ အနဘိနန္ဒတော အနဘိဝဒတော အနဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတော န တန္နိဿိတံ ဟောတိ ဝိညာဏံ န တဒုပါဒါနံ။ အနုပါဒါနော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ပရိနိဗ္ဗာယတီ''တိ။

၇၃. ''အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ! နိဿာယ နိဿာယ ကိရ နော, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ဩဃဿ နိတ္ထရဏာ အက္ခာတာ။ ကတမော ပန, ဘန္တေ, အရိယော ဝိမောက္ခော''တိ? ''ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု အရိယသာဝကော

ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ယေ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမာ, ယေ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမာ; ယာ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ကာမသညာ, ယာ စ သမ္ပရာယိကာ ကာမသညာ; ယေ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ရူပာ, ယေ စ သမ္ပရာယိကာ ရူပာ; ယာ စ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ ရူပသညာ, ယာ စ သမ္ပရာယိကာ ရူပသညာ; ယာ စ အာနေဉ္ဇသညာ, ယာ စ အာကိဉ္စညာယတနသညာ , ယာ စ နေဝသညာနာသညာယတနသညာ – ဧသ သက္ကာယော ယာဝတာ သက္ကာယော။ ဧတံ အမတံ ယဒိဒံ အနုပါဒါ စိတ္တဿ ဝိမောက္ခော။

ဣတိ, ခော, အာနန္ဒ, ဒေသိတာ မယာ အာနေဉ္ဇသပ္ပာယာ ပဋိပဒါ, ဒေသိတာ အာကိဉ္စညာယတနသပ္ပာယာ ပဋိပဒါ, ဒေသိတာ နေဝသညာနာသညာယတနသပ္ပာယာ ပဋိပဒါ, ဒေသိတာ နိဿာယ နိဿာယ ဩဃဿ နိတ္ထရဏာ, ဒေသိတော အရိယော ဝိမောက္ခော။ ယံ ခော, အာနန္ဒ, သတ္ထာရာ ကရဏီယံ သာဝကာနံ ဟိတေသိနာ အနုကမ္ပကေန အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ, ကတံ ဝေါ တံ မယာ။ ဧတာနိ, အာနန္ဒ, ရုက္ခမူလာနိ, ဧတာနိ သုညာဂါရာနိ။ ဈာယထာနန္ဒ, မာ ပမာဒတ္ထ, မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော အဟုဝတ္ထ။ အယံ ဝေါ အမှာကံ အနုသာသနီ'''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

အာနေဉ္ဇသပ္ပာယသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဂဏကမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တံ

၇၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေ။ အထ ခေါ ဂဏကမောဂ္ဂလ္လာနော [ဂဏကမောဂ္ဂလာနော (က.)] ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ဂဏကမောဂ္ဂလ္လာနော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

"သေယျထာပိ, ဘော ဂေါတမ, ဣမဿ မိဂါရမာတုပါသာဒဿ ဒိဿတိ အနုပုဗ္ဗသိက္ခာ အနုပုဗ္ဗကိရိယာ အနုပုဗ္ဗပဋိပဒါ ယဒိဒံ – ယာဝ ပစ္ဆိမသောပါနကဠေဝရား ဣမေသမ္ပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာနံ ဒိဿတိ အနုပုဗ္ဗသိက္ခာ အနုပုဗ္ဗကိရိယာ အနုပုဗ္ဗပဋိပဒါ ယဒိဒံ – အဇ္ဈေနေး ဣမေသမ္ပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ဣဿာသာနံ ဒိဿတိ အနုပုဗ္ဗသိက္ခာ အနုပုဗ္ဗကိရိယာ အနုပုဗ္ဗပဋိပဒါ ယဒိဒံ – ဣဿတ္ထေ [ဣဿတ္ထေ (က.)] ။ အမှာကမ္ပိ ဟိ, ဘော ဂေါတမ, ဂဏကာနံ ဂဏနာဇီဝါနံ ဒိဿတိ အနုပုဗ္ဗသိက္ခာ အနုပုဗ္ဗကိရိယာ အနုပုဗ္ဗပဋိပဒါ ယဒိဒံ – သင်္ခါနေ။ မယဉှိ, ဘော ဂေါတမ, အန္တေဝါသိံ လဘိတွာ ပဌမံ ဧဝံ ဂဏာပေမ – 'ဧကံ ဧကကံ, ဒွေ ဒုကာ, တီဏိ တိကာ, စတ္တာရိ စတုက္ကာ, ပဉ္စ ပဉ္စကာ, ဆ ဆက္ကာ, သတ္တ သတ္တကာ, အဋ္ဌ အဋ္ဌကာ, နဝ နဝကာ, ဒသ ဒသကာ'တိ; သတမ္ပိ မယံ, ဘော ဂေါတမ, ဂဏာပေမ, ဘိယျောပိ ဂဏာပေမ။ သက္ကာ နု ခော, ဘော ဂေါတမ, ဣမသ္မိမ္ပိ ဓမ္မဝိနယေ ဧဝမေဝ အနုပုဗ္ဗသိက္ခာ အနုပုဗ္ဗကိရိယာ အနုပုဗ္ဗပဋိပဒါ ပညပေတု''န္တိ?

၇၅. "သက္ကာ, ဗြာဟ္မဏ, ဣမသ္မိမ္ပိ ဓမ္မဝိနယေ အနုပုဗ္ဗသိက္ခာ အနုပုဗ္ဗကိရိယာ အနုပုဗ္ဗပဋိပဒါ ပညပေတုံ။ သေယျထာပိ, ဗြာဟ္မဏ, ဒက္ခော အဿဒမ္မကော ဘဒြံ အဿာဇာနီယံ လဘိတွာ ပဌမေနေဝ မုခါဓာနေ ကာရဏံ ကာရေတိ, အထ ဥတ္တရိံ ကာရဏံ ကာရေတိ; ဧဝမေဝ ခော, ဗြာဟ္မဏ, တထာဂတော ပုရိသဒမ္မံ လဘိတွာ ပဌမံ ဧဝံ ဝိနေတိ – 'ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, သီလဝါ ဟောဟိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရာဟိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒာယ သိက္ခဿု သိက္ခာပဒေသူ'''တိ။

"ယတော ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု, တမေနံ တထာဂတော ဥတ္တရိံ ဝိနေတိ – 'ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဟောဟိ, စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ မာ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောဟိ မာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အနွာဿဝေယျုံ တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇာဟိ; ရက္ခာဟိ စက္ခုန္ဒြိယံ, စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇာဟိ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ပေ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ပေ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ပေ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ မာ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောဟိ မာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ မနိန္ဒြိယံ အသံဝု

တံ ဝိဟရန္တိ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ဟပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ၊ တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇာဟိ; ရက္ခာဟိ မနိန္ဒြိယံ, မနိန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇာဟီ'''တိ။

''ယတော ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဘိက္ခု ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဟောတိ, တမေနံ တထာဂတော ဥတ္တရိံ ဝိနေတိ – 'ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘောဇနေ မတ္တညူ ဟောဟိ။ ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော အာဟာရံ အာဟာရေယျာသိ – နေဝ ဒဝါယ န မဒါယ န မဏ္ဍနာယ န ဝိဘူသနာယ, ယာဝဒေဝ ဣမဿ ကာယဿ ဌိတိယာ ယာပနာယ ဝိဟိံသူပရတိယာ ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယ – ဣတိ ပုရာဏဉ္စ ဝေဒနံ ပဋိဟင်္ခာမိ, နဝဉ္စ ဝေဒနံ န ဥပ္ပာဒေဿာမိ, ယာတြာ စ မေ ဘဝိဿတိ အနဝဇ္ဇတာ စ ဖာသုဝိဟာရော စာ'''တိ။

''ယတော ခေါ, ဗြာဟ္မဏ , ဘိက္ခု ဘောဇနေ မတ္တညူ ဟောတိ, တမေနံ တထာဂတော ဥတ္တရိံ ဝိနေတိ – 'ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တော ဝိဟရာဟိ, ဒိဝသံ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပရိသောဓေဟိ, ရတ္တိယာ ပဌမံ ယာမံ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပရိသောဓေဟိ, ရတ္တိယာ မဇ္ဈိမံ ယာမံ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သီဟသေယျံ ကပ္ပေယျာသိ ပာဒေ ပာဒံ အစ္စာဓာယ သတော သမ္ပဇာနော ဥဋ္ဌာနသညံ မနသိကရိတွာ, ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမံ ယာမံ ပစ္စုဋ္ဌာယ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပရိသောဓေဟီ'''တိ။

''ယတော ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဘိက္ခု ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တော ဟောတိ, တမေနံ တထာဂတော ဥတ္တရိံ ဝိနေတိ – 'ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော ဟောဟိ, အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္ပဇာနကာရီ , အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ သမ္ပဇာနကာရီ, သမိဉ္ဇိတေ ပသာရိတေ သမ္ပဇာနကာရီ, သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေ သမ္ပဇာနကာရီ, အသိတေ ပီတေ ခာယိတေ သာယိတေ သမ္ပဇာနကာရီ , ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မေ သမ္ပဇာနကာရီ, ဂတေ ဌိတေ နိသိန္နေ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ ဘာသိတေ တုဏှီဘာဝေ သမ္ပဇာနကာရီ'''တိ။

''ယတော ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဘိက္ခု သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, တမေနံ တထာဂတော ဥတ္တရိံ ဝိနေတိ – 'ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇာဟိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇ'န္တိ။ သော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ သော ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ, ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ, ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ သော အဘိဇ္ဈံ လောကေ ပဟာယ ဝိဂတာဘိဇ္ဈေန စေတသာ ဝိဟရတိ, အဘိဇ္ဈာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ဗျာပါဒပဒေါသံ ပဟာယ အဗျာပန္နစိတ္တော ဝိဟရတိ သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ, ဗျာပါဒပဒေါသာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ထိနမိဒ္ဓံ [ထီနမိဒ္ဓံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပဟာယ ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော ဝိဟရတိ အာလောကသညီ သတော သမ္ပဇာနော, ထိနမိဒ္ဓာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟာယ အနုဒ္ဓတော ဝိဟရတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ; ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာယ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဟရတိ အကထံကထီ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဝိစိကိစ္ဆာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။

၇၆. ''သော ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ…ပေ.… ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ… တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သုခဿ စ ပဟာနာ… စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။

''ယေ ခေါ တေ, ဗြာဟ္မဏ, ဘိက္ခူ သေက္ခာ [သေခါ (သဗ္ဗတ္ထ)] အပတ္တမာနသာ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ ပတ္ထယမာနာ ဝိဟရန္တိ တေသု မေ အယံ ဧဝရူပီ အနုသာသနီ ဟောတိ။ ယေ ပန တေ ဘိက္ခူ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ ဝုသိတဝန္တော ကတကရဏီယာ ဩဟိတဘာရာ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထာ ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနာ သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တာ တေသံ ဣမေ ဓမ္မာ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ စေဝ သံဝတ္တန္တိ, သတိသမ္ပဇညာယ စာ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဂဏကမောဂ္ဂလ္လာနော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကိံ နု ခေါ ဘောတော ဂေါတမဿ သာဝကာ ဘောတာ ဂေါတမေန ဧဝံ ဩဝဒီယမာနာ ဧဝံ အနုသာသီယမာနာ သဗ္ဗေ အစ္စန္တံ နိဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနံ အာရာဓေန္တိ

တို့ ဥဒ္ဒါဟု ကေစ္စေ နာရာဓေန္တီ’’တိ? ‘‘အပ္ပေကစ္စေ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, မမ သာဝကာ မယာ ဧဝံ ဩဝဒီယမာနာ ဧဝံ အနုသာသီယမာနာ အစ္စန္တံ နိဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနံ အာရာဓေန္တိ, ကေစ္စေ နာရာဓေန္တီ’’တိ။

‘‘ကော နု ခေါ, ဘော ဂောတမ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယံ တိဋ္ဌတေဝ နိဗ္ဗာနံ, တိဋ္ဌတိ နိဗ္ဗာနဂါမီ မဂ္ဂေါ, တိဋ္ဌတိ ဘဝံ ဂောတမော သမာဒပေတာ; အထ စ ပန ဘောတော ဂောတမဿ သာဝကာ ဘောတာ ဂောတမေန ဧဝံ ဩဝဒီယမာနာ ဧဝံ အနုသာသီယမာနာ အပ္ပေကစ္စေ အစ္စန္တံ နိဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနံ အာရာဓေန္တိ, ကေစ္စေ နာရာဓေန္တီ’’တိ?

၇၇. ‘‘တေန ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, တံယေဝေတ္ထ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ။ ယထာ တေ ခမေယျ တထာ နံ ဗျာကရေယျာသိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဗြာဟ္မဏ, ကုသလော တွံ ရာဇဂဟဂါမိဿ မဂ္ဂဿာ’’တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘော, ကုသလော အဟံ ရာဇဂဟဂါမိဿ မဂ္ဂဿာ’’တိ။ ‘‘တံ ကိံ မညသိ, ဗြာဟ္မဏ, ဣဓ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ရာဇဂဟံ ဂန္တုကာမော။ သော တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ဣစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, ရာဇဂဟံ ဂန္တုံ; တဿ မေ ရာဇဂဟဿ မဂ္ဂံ ဥပဒိသာ’တိ။ တမေနံ တွံ ဧဝံ ဝဒေယျာသိ – ‘ဧဟမ္ဘော [ဧဝံ ဘော (သီ. ပီ.)] ပုရိသ, အယံ မဂ္ဂေါ ရာဇဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ တေန မုဟုတ္တံ ဂစ္ဆ, တေန မုဟုတ္တံ ဂန္တွာ ဒက္ခိဿသိ အမုကံ နာမ ဂါမံ, တေန မုဟုတ္တံ ဂစ္ဆ, တေန မုဟုတ္တံ ဂန္တွာ ဒက္ခိဿသိ အမုကံ နာမ နိဂမံ; တေန မုဟုတ္တံ ဂစ္ဆ, တေန မုဟုတ္တံ ဂန္တွာ ဒက္ခိဿသိ ရာဇဂဟဿ အာရာမရာမဏေယျကံ ဝနရာမဏေယျကံ ဘူမိရာမဏေယျကံ ပေါက္ခရဏီရာမဏေယျက’န္တိ။ သော တယာ ဧဝံ ဩဝဒီယမာနော ဧဝံ အနုသာသီယမာနော ဥမ္မဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာမုခော ဂစ္ဆေယျ။ အထ ဒုတိယော ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ရာဇဂဟံ ဂန္တုကာမော။ သော တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ဣစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, ရာဇဂဟံ ဂန္တုံ; တဿ မေ ရာဇဂဟဿ မဂ္ဂံ ဥပဒိသာ’တိ။ တမေနံ တွံ ဧဝံ ဝဒေယျာသိ – ‘ဧဟမ္ဘော ပုရိသ, အယံ မဂ္ဂေါ ရာဇဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ တေန မုဟုတ္တံ ဂစ္ဆ, တေန မုဟုတ္တံ ဂန္တွာ ဒက္ခိဿသိ အမုကံ နာမ ဂါမံ; တေန မုဟုတ္တံ ဂစ္ဆ, တေန မုဟုတ္တံ ဂန္တွာ ဒက္ခိဿသိ အမုကံ နာမ နိဂမံ; တေန မုဟုတ္တံ ဂစ္ဆ, တေန မုဟုတ္တံ ဂန္တွာ ဒက္ခိဿသိ ရာဇဂဟဿ အာရာမရာမဏေယျကံ ဝနရာမဏေယျကံ ဘူမိရာမဏေယျကံ ပေါက္ခရဏီရာမဏေယျက’န္တိ။ သော တယာ ဧဝံ ဩဝဒီယမာနော ဧဝံ အနုသာသီယမာနော သောတ္ထိနာ ရာဇဂဟံ ဂစ္ဆေယျ။ ကော နု ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယံ တိဋ္ဌတေဝ ရာဇဂဟံ, တိဋ္ဌတိ ရာဇဂဟဂါမီ မဂ္ဂေါ, တိဋ္ဌသိ တွံ သမာဒပေတာ; အထ စ ပန တယာ ဧဝံ ဩဝဒီယမာနော ဧဝံ အနုသာသီယမာနော ဧကော ပုရိသော ဥမ္မဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာမုခော ဂစ္ဆေယျ, ဧကော သောတ္ထိနာ ရာဇဂဟံ ဂစ္ဆေယျာ’’တိ? ‘‘ဧတ္ထ ကျာဟံ, ဘော ဂောတမ, ကရောမိ? မဂ္ဂက္ခာယီဟံ, ဘော ဂောတမာ’’တိ။

‘‘ဧဝမေဝ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, တိဋ္ဌတေဝ နိဗ္ဗာနံ, တိဋ္ဌတိ နိဗ္ဗာနဂါမီ မဂ္ဂေါ, တိဋ္ဌာမဟံ သမာဒပေတာ; အထ စ ပန မမ သာဝကာ မယာ ဧဝံ ဩဝဒီယမာနာ ဧဝံ အနုသာသီယမာနာ အပ္ပေကစ္စေ အစ္စန္တံ နိဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနံ အာရာဓေန္တိ, ဧကစ္စေ နာရာဓေန္တိ။ ဧတ္ထ ကျာဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ကရောမိ? မဂ္ဂက္ခာယီဟံ, ဗြာဟ္မဏ, တထာဂတော’’တိ။

၇၈. ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဂဏကမောဂ္ဂလ္လာနော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ယေမေ, ဘော ဂောတမ, ပုဂ္ဂလာ အဿဒ္ဓာ ဇီဝိကတ္ထာ န သဒ္ဓါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ သဌာ မာယာဝိနော ကေတဗိနော [ကေဋုဘိနော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဥဒ္ဓတာ ဥန္နဠာ စပလာ မုခရာ ဝိကိဏ္ဏဝါစာ ဣန္ဒြိယေသု အဂုတ္တဒွါရာ ဘောဇနေ အမတ္တညုနော ဇာဂရိယံ အနနုယုတ္တာ သာမညေ အနပေက္ခဝန္တော သိက္ခာယ န တိဗ္ဗဂါရဝါ ဗာဟုလိကာ [ဗာဟုလ္လိကာ (သျာ. ကံ.)] သာထလိကာ ဩက္ကမနေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ပဝိဝေကေ နိက္ခိတ္တဓုရာ ကုသီတာ ဟီနဝီရိယာ မုဋ္ဌဿတိနော အသမ္ပဇာနာ အသမာဟိတာ ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တာ ဒုပ္ပညာ ဧဠမူဂါ, န တေဟိ ဘဝံ ဂောတမော သဒ္ဓိံ သံဝသတိ’’။

‘‘ယေ ပန တေ ကုလပုတ္တာ သဒ္ဓါ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာ အသဌာ အမာယာဝိနော အကေတဗိနော အနုဒ္ဓတာ အနုန္နဠာ အစပလာ အမုခရာ အဝိကိဏ္ဏဝါစာ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရာ ဘောဇနေ မတ္တညုနော ဇာဂရိယံ အနုယုတ္တာ သာမညေ အပေက္ခဝန္တော သိက္ခာယ တိဗ္ဗဂါရဝါ နဗာဟုလိကာ နသာထလိကာ ဩက္ကမနေ နိက္ခိတ္တဓုရာ ပဝိဝေကေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ အာရဒ္ဓဝီရိယာ ပဟိတတ္တာ ဥပဋ္ဌိတဿတိနော သမ္ပဇာနာ သမာဟိတာ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ ပညဝန္တော အနေဠမူဂါ, တေဟိ ဘဝံ ဂောတမော သဒ္ဓိံ သံဝသတိ။

“သေယျထာပိ , ဘော ဂေါတမ, ယေ ကေစိ မူလဂန္ဓာ, ကာလာနုသာရိ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ; ယေ ကေစိ သာရဂန္ဓာ, လောဟိတစန္ဒနံ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ; ယေ ကေစိ ပုပ္ဖဂန္ဓာ, ဝဿိကံ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ; ဧဝမေဝ ဘောတော ဂေါတမဿ ဩဝါဒေါ ပရမဇ္ဇဓမ္မေသု။

“အဘိက္ကန္တံ , ဘော ဂေါတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ! သေယျထာပိ, ဘော ဂေါတမ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ – ‘စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီ’တိ; ဧဝမေဝံ ဘောတာ ဂေါတမေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧသာဟံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။

ဂဏကမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ သတ္တမံ။

၈. ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တံ

၇၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ အစိရပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ရာဇာ မာဂဓော အဇာတသတ္တု ဝေဒေဟိပုတ္တော ရာဇဂဟံ ပဋိသင်္ခါရာပေတိ ရညော ပဇ္ဇောတဿ အာသင်္ကမာနော။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဧတဒဟောသိ – “အတိပ္ပဂေ ခေါ တာဝ ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ယေန ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနဿ ဗြာဟ္မဏဿ ကမ္မန္တော, ယေန ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနော ဗြာဟ္မဏော တေနုပသင်္ကမေယျ”န္တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနဿ ဗြာဟ္မဏဿ ကမ္မန္တော, ယေန ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနော ဗြာဟ္မဏော တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနော ဗြာဟ္မဏော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – “ဧတု ခေါ ဘဝံ အာနန္ဒော။ သွာဂတံ ဘောတော အာနန္ဒဿ။ စိရဿံ ခေါ ဘဝံ အာနန္ဒော ဣမံ ပရိယာယမကာသိ ယဒိဒံ ဣဓာဂမနာယ။ နိသီဒတု ဘဝံ အာနန္ဒော, ဣဒမာသနံ ပညတ္တ”န္တိ။ နိသီဒိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ပညတ္တေ အာသနေ။ ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနောပိ ခေါ ဗြာဟ္မဏော အညတရံ နီစံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနော ဗြာဟ္မဏော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – “အတ္ထိ နု ခေါ, ဘော အာနန္ဒ, ဧကဘိက္ခုပိ တေဟိ ဓမ္မေဟိ သဗ္ဗေနသဗ္ဗံ သဗ္ဗထာသဗ္ဗံ သမန္နာဂတော ယေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သော ဘဝံ ဂေါတမော အဟောသိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော”တိ? “နတ္ထိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကဘိက္ခုပိ တေဟိ ဓမ္မေဟိ သဗ္ဗေနသဗ္ဗံ သဗ္ဗထာသဗ္ဗံ သမန္နာဂတော ယေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သော ဘဂဝါ အဟောသိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော။ သော ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, ဘဂဝါ အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပာဒေတာ, အသဉ္ဇာတဿ မဂ္ဂဿ သဉ္ဇနေတာ, အနက္ခာတဿ မဂ္ဂဿ အက္ခာတာ, မဂ္ဂညူ, မဂ္ဂဝိဒူ, မဂ္ဂကောဝိဒော; မဂ္ဂါနုဂါ စ ပန ဧတရဟိ သာဝကာ ဝိဟရန္တိ ပစ္ဆာ သမန္နာဂတာ”တိ။ အယဉ္စ ဟိဒံ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနေန ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ အဟောသိ။

အထ ခေါ ဝဿကာရော ဗြာဟ္မဏော မဂဓမဟာမတ္တော ရာဇဂဟေ ကမ္မန္တေ အနုသညာယမာနော ယေန ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနဿ ဗြာဟ္မဏဿ ကမ္မန္တော, ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ဝဿကာရော ဗြာဟ္မဏော မဂဓမဟာမတ္တော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – “ကာယနုတ္ထ, ဘော အာနန္ဒ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ, ကာ စ ပန ဝေါ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ”တိ? “ဣဓ မံ, ဗြာဟ္မဏ, ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနော ဗြာဟ္မဏော ဧဝမာဟ – ‘အတ္ထိ နု ခေါ, ဘော အာနန္ဒ, ဧကဘိက္ခုပိ တေဟိ ဓမ္မေဟိ သဗ္ဗေနသဗ္ဗံ သဗ္ဗထာသဗ္ဗံ သမန္နာဂတော ယေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သော ဘဝံ ဂေါတမော အဟောသိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ အဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနံ ဗြာဟ္မဏံ ဧတဒဝေါစံ – ‘နတ္ထိ ခေါ, ဗြာ

ဟ္မဏ, ကောဘိက္ခုပိ တေဟိ ဓမ္မေဟိ သမ္ဘေနသဖ္ဖ သဗ္ဗထာသဗ္ဗံ သမန္နာဂတော ယေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သော ဘဂဝါ အဟောသိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ သော ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, ဘဂဝါ အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပာဒေတာ, အသဉ္ဇာတဿ မဂ္ဂဿ သဉ္ဇနေတာ, အနက္ခာတဿ မဂ္ဂဿ အက္ခာတာ, မဂ္ဂညူ, မဂ္ဂဝိဒူ, မဂ္ဂကောဝိဒေါ; မဂ္ဂါနုဂါ စ ပန ဧတရဟိ သာဝကာ ဝိဟရန္တိ ပစ္ဆာ သမန္နာဂတာ'တိ။ အယံ ခေါ နော, ဗြာဟ္မဏ, ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနေန ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ။ အထ တွံ အနုပ္ပတ္တော''တိ။

၈၀. ''အတ္ထိ နု ခေါ, ဘော အာနန္ဒ, ဧကဘိက္ခုပိ တေန ဘောတာ ဂေါတမေန ဌပိတော – 'အယံ ဝေါ မမစ္စယေန ပဋိသရဏံ ဘဝိဿတီ'တိ, ယံ တုမှေ ဧတရဟိ ပဋိပါဒေယျာထာ''တိ [ပဋိဓာဝေယျာထာတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ? ''နတ္ထိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကဘိက္ခုပိ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဌပိတော – 'အယံ ဝေါ မမစ္စယေန ပဋိသရဏံ ဘဝိဿတီ'တိ, ယံ မယံ ဧတရဟိ ပဋိပါဒေယျာမာ''တိ။ ''အတ္ထိ ပန, ဘော အာနန္ဒ, ဧကဘိက္ခုပိ သင်္ဃေန သမ္မတော, သမ္ဗဟုလေဟိ ထေရေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဌပိတော – 'အယံ နော ဘဂဝတော အစ္စယေန ပဋိသရဏံ ဘဝိဿတီ'တိ, ယံ တုမှေ ဧတရဟိ ပဋိပါဒေယျာထာ''တိ? ''နတ္ထိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကဘိက္ခုပိ သင်္ဃေန သမ္မတော, သမ္ဗဟုလေဟိ ထေရေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဌပိတော – 'အယံ နော ဘဂဝတော အစ္စယေန ပဋိသရဏံ ဘဝိဿတီ'တိ, ယံ မယံ ဧတရဟိ ပဋိပါဒေယျာမာ''တိ။ ''ဧဝံ အပ္ပဋိသရဏေ စ ပန, ဘော အာနန္ဒ, ကော ဟေတု သာမဂ္ဂိယာ''တိ? ''န ခေါ မယံ, ဗြာဟ္မဏ, အပ္ပဋိသရဏာ; သပ္ပဋိသရဏာ မယံ, ဗြာဟ္မဏ; ဓမ္မပ္ပဋိသရဏာ''တိ။

'''အတ္ထိ နု ခေါ, ဘော အာနန္ဒ, ဧကဘိက္ခုပိ တေန ဘောတာ ဂေါတမေန ဌပိတော – အယံ ဝေါ မမစ္စယေန ပဋိသရဏံ ဘဝိဿတီတိ, ယံ တုမှေ ဧတရဟိ ပဋိပါဒေယျာထာ'တိ – ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော 'နတ္ထိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကဘိက္ခုပိ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဌပိတော – အယံ ဝေါ မမစ္စယေန ပဋိသရဏံ ဘဝိဿတီတိ, ယံ မယံ ဧတရဟိ ပဋိပါဒေယျာမာ'တိ ဝဒေသိ; 'အတ္ထိ ပန, ဘော အာနန္ဒ, ဧကဘိက္ခုပိ သင်္ဃေန သမ္မတော, သမ္ဗဟုလေဟိ ထေရေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဌပိတော – အယံ နော ဘဂဝတော အစ္စယေန ပဋိသရဏံ ဘဝိဿတီတိ, ယံ တုမှေ ဧတရဟိ ပဋိပါဒေယျာထာ'တိ – ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော 'နတ္ထိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကဘိက္ခုပိ သင်္ဃေန သမ္မတော, သမ္ဗဟုလေဟိ ထေရေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဌပိတော – အယံ နော ဘဂဝတော အစ္စယေန ပဋိသရဏံ ဘဝိဿတီတိ, ယံ မယံ ဧတရဟိ ပဋိပါဒေယျာမာ'တိ – ဝဒေသိ; 'ဧဝံ အပ္ပဋိသရဏေ စ ပန, ဘော အာနန္ဒ, ကော ဟေတု သာမဂ္ဂိယာ'တိ ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော 'န ခေါ မယံ, ဗြာဟ္မဏ , အပ္ပဋိသရဏာ; သပ္ပဋိသရဏာ မယံ, ဗြာဟ္မဏ; ဓမ္မပ္ပဋိသရဏာ'တိ ဝဒေသိ။ ဣမဿ ပန, ဘော အာနန္ဒ, ဘာသိတဿ ကထံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော''တိ?

၈၁. ''အတ္ထိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဘိက္ခူနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, ပာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ။ တေ မယံ တဒဟုပေါသထေ ယာဝတိကာ ဧကံ ဂါမခေတ္တံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရာမ တေ သဗ္ဗေ ဧကဇ္ဈံ သန္နိပတာမ; သန္နိပတိတွာ ယဿ တံ ပဝတ္တတိ တံ အဇ္ဈေသာမ။ တသ္မိံ စေ ဘညမာနေ ဟောတိ ဘိက္ခုဿ အာပတ္တိ ဟောတိ ဝီတိက္ကမော တံ မယံ ယထာဓမ္မံ ယထာနုသိဋ္ဌံ ကာရေမာတိ။

''န ကိရ နော ဘဝန္တော ကာရေန္တိ; ဓမ္မော နော ကာရေတီ''။ ''အတ္ထိ နု ခေါ, ဘော အာနန္ဒ, ဧကဘိက္ခုပိ ယံ တုမှေ ဧတရဟိ သက္ကရောထ ဂရုံ ကရောထ [ဂရုကရောထ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မာနေထ ပူဇေထ; သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ [ဂရုကတွာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဥပနိဿာယ ဝိဟရထာ''တိ? ''နတ္ထိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကဘိက္ခုပိ ယံ မယံ ဧတရဟိ သက္ကရောမ ဂရုံ ကရောမ မာနေမ ပူဇေမ; သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရာမာ''တိ။

'''အတ္ထိ နု ခေါ, ဘော အာနန္ဒ, ဧကဘိက္ခုပိ တေန ဘောတာ ဂေါတမေန ဌပိတော – အယံ ဝေါ မမစ္စယေန ပဋိသရဏံ ဘဝိဿတီတိ ယံ တုမှေ ဧတရဟိ ပဋိပါဒေယျာထာ'တိ – ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော 'နတ္ထိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကဘိက္ခုပိ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဌပိတော – အယံ ဝေါ မမစ္စယေန ပဋိသရဏံ ဘဝိဿတီတိ ယံ မယံ ဧတရဟိ ပဋိပါဒေယျာမာ'တိ ဝဒေသိ; 'အတ္ထိ ပန, ဘော အာနန္ဒ, ဧကဘိက္ခုပိ သင်္ဃေန သမ္မတော, သမ္ဗဟုလေဟိ ထေရေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဌပိတော – အယံ နော ဘဂဝတော အစ္စယေန ပဋိသရဏံ ဘဝိဿတီတိ ယံ တုမှေ ဧတရဟိ ပဋိပါဒေယျာထာ'တိ – ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော 'နတ္ထိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကဘိက္ခုပိ သင်္ဃေန သမ္မတော, သမ္ဗဟုလေဟိ ထေရေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဌပိတော – အယံ နော ဘဂဝတော အစ္စယေန ပဋိသရဏံ ဘဝိဿတီ

သတီတိ ယံ မယံ တေရဟိ ပဋိပုဟာဒဿ္ယာမာ’တိ ဝဒေသိ; ‘အတ္ထိ န ခေါ, ဘော အာနန္ဒ, ကောဘိက္ခုပိ ယံ တုမ္ဟေ တေရဟိ သက္ကရောထ ဂရုံ ကရောထ မာနေထ ပူဇေထ; သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရထာ’တိ – ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘နတ္ထိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ကောဘိက္ခုပိ ယံ မယံ တေရဟိ သက္ကရောမ ဂရုံ ကရောမ မာနေမ ပူဇေမ; သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရာမာ’တိ ဝဒေသိ။ ကိမဿ ပန, ဘော အာနန္ဒ, ဘာသိတဿ ကထံ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော”တိ?

၈၂. “အတ္ထိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဒသ ပသာဒနီယာ ဓမ္မာ အက္ခာတာ။ ယသ္မိံ နော ဣမေ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ တံ မယံ တေရဟိ သက္ကရောမ ဂရုံ ကရောမ မာနေမ ပူဇေမ; သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရာမ။ ကတမေ ဒသ?

“ဣဓ , ဗြာဟ္မဏ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂောစရသမ္ပန္နော, အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု။

“ဗဟုဿုတော ဟောတိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော။ ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ, မဇ္ဈေကလျာဏာ, ပရိယောသာနကလျာဏာ, သာတ္ထံ, သဗျဉ္ဇနံ [သာတ္ထာ သဗျဉ္ဇနာ (သီ. သျာ. ကံ.)] , ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ တထာရူပါဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ [ဓတာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။

“သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ( ) [(ဣတရီတရေဟိ) ဒီ. နိ. ၃.၃၄၅] စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေဟိ။

“စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။

“အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စနုဘောတိ – ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုဓာ ဟောတိ, ဗဟုဓာပိ ဟုတွာ ဧကော ဟောတိ; အာဝိဘာဝံ တိရောဘာဝံ; တိရောကုဋ္ဋံ [တိရောကုဋ္ဋံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] တိရောပါကာရံ တိရောပဗ္ဗတံ အသဇ္ဇမာနော ဂစ္ဆတိ, သေယျထာပိ အာကာသေ; ပထဝိယာပိ ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇံ ကရောတိ, သေယျထာပိ ဥဒကေ; ဥဒကေပိ အဘိဇ္ဇမာနေ ဂစ္ဆတိ, သေယျထာပိ ပထဝိယံ; အာကာသေပိ ပလ္လင်္ကေန ကမတိ, သေယျထာပိ ပက္ခီ သကုဏော; ဣမေပိ စန္ဒိမသူရိယေ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကေ ဧဝံမဟာနုဘာဝေ ပါဏိနာ ပရိမသတိ [ပရာမသတိ (က.)] ပရိမဇ္ဇတိ, ယာဝ ဗြဟ္မလောကာပိ ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေတိ။

“ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓါယ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ ဥဘော သဒ္ဒေ သုဏာတိ – ဒိဗ္ဗေ စ မာနုသေ စ, ယေ ဒူရေ သန္တိကေ စ။

“ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာတိ။ သရာဂံ တ စိတ္တံ ‘သရာဂံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, ဝီတရာဂံ တ စိတ္တံ ‘ဝီတရာဂံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, သဒောသံ တ စိတ္တံ ‘သဒောသံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, ဝီတဒောသံ တ စိတ္တံ ‘ဝီတဒောသံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, သမောဟံ တ စိတ္တံ ‘သမောဟံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, ဝီတမောဟံ တ စိတ္တံ ‘ဝီတမောဟံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, သံခိတ္တံ တ စိတ္တံ ‘သံခိတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, ဝိက္ခိတ္တံ တ စိတ္တံ ‘ဝိက္ခိတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ , မဟဂ္ဂတံ တ စိတ္တံ ‘မဟဂ္ဂတံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, အမဟဂ္ဂတံ တ စိတ္တံ ‘အမဟဂ္ဂတံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, သဉတ္တရံ တ စိတ္တံ ‘သဉတ္တရံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, အနုတ္တရံ တ စိတ္တံ ‘အနုတ္တရံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, သမာဟိတံ တ စိတ္တံ ‘သမာဟိတံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, အသမာဟိတံ တ စိတ္တံ ‘အသမာဟိတံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, ဝိမုတ္တံ တ စိတ္တံ ‘ဝိမုတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ, အဝိမုတ္တံ တ စိတ္တံ ‘အဝိမုတ္တံ စိတ္တ’န္တိ ပဇာနာတိ။

“အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော တိဿောပိ ဇာတိယော စတဿောပိ ဇာတိယော ပဉ္စပိ ဇာတိယော ဒသပိ ဇာတိယော ဝီသမ္ပိ ဇာတိယော တိံသမ္ပိ ဇာတိယော စတ္တာရီသ

မ္ပိ ဇာတိယော ပညာသမ္ပိ ဇာတိယော ဇာတိသတမ္ပိ ဇာတိသဟဿမ္ပိ ဇာတိသတသဟဿမ္ပိ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ – 'အမုတြာသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော အမုတြ ဥဒပါဒိံ; တတြာပါသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နော'တိ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။

"ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။

"အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။

"ဣမေ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဒသ ပသာဒနီယာ ဓမ္မာ အက္ခာတာ။ ယသ္မိံ နော ဣမေ ဓမ္မာ သံဝိဇ္ဇန္တိ တံ မယံ ဧတရဟိ သက္ကရောမ ဂရုံ ကရောမ မာနေမ ပူဇေမ; သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရာမာ"တိ။

၈၃. ဧဝံ ဝုတ္တေ ဝဿကာရော ဗြာဟ္မဏော မဂဓမဟာမတ္တော ဥပနန္ဒံ သေနာပတိံ အာမန္တေသိ – "တံ ကိံ မညတိ ဘဝံ သေနာပတိ [မညသိ ဧဝံ သေနာပတိ (သျာ. ကံ. ပီ.), မညသိ သေနာပတိ (သီ.), မညသိ ဘဝံ သေနာပတိ (က.)] ယဒိမေ ဘောန္တော သက္ကာတဗ္ဗံ သက္ကရောန္တိ, ဂရုံ ကာတဗ္ဗံ ဂရုံ ကရောန္တိ, မာနေတဗ္ဗံ မာနေန္တိ, ပူဇေတဗ္ဗံ ပူဇေန္တိ"? "တဂ္ဃိမေ [တဂ္ဃ မေ (က.)] ဘောန္တော သက္ကာတဗ္ဗံ သက္ကရောန္တိ, ဂရုံ ကာတဗ္ဗံ ဂရုံ ကရောန္တိ, မာနေတဗ္ဗံ မာနေန္တိ, ပူဇေတဗ္ဗံ ပူဇေန္တိ။ ဣမဉ္စ ဟိ တေ ဘောန္တော န သက္ကရေယျုံ န ဂရုံ ကရေယျုံ န မာနေယျုံ န ပူဇေယျုံ; အထ ကိဉ္စရဟိ တေ ဘောန္တော သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျုံ, သက္ကတွာ ဂရုံ ကတွာ မာနေတွာ ပူဇေတွာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရေယျု"န္တိ? အထ ခေါ ဝဿကာရော ဗြာဟ္မဏော မဂဓမဟာမတ္တော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – "ကဟံ ပန ဘဝံ အာနန္ဒော ဧတရဟိ ဝိဟရတီ"တိ? "ဝေဠုဝနေ ခေါဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ဧတရဟိ ဝိဟရာမီ"တိ။ "ကစ္စိ ပန, ဘော အာနန္ဒ, ဝေဠုဝနံ ရမဏီယဉ္စေဝ အပ္ပသဒ္ဒဉ္စ အပ္ပနိဂ္ဃောသဉ္စ ဝိဇနဝါတံ မနုဿရာဟသေယျကံ [မနုဿရာဟသေယျကံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပ"န္တိ? "တဂ္ဃ, ဗြာဟ္မဏ, ဝေဠုဝနံ ရမဏီယဉ္စေဝ အပ္ပသဒ္ဒဉ္စ အပ္ပနိဂ္ဃောသဉ္စ ဝိဇနဝါတံ မနုဿရာဟသေယျကံ ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပံ, ယထာ တံ တုမှာဒိသေဟိ ရက္ခကေဟိ ဂောပကေဟီ"တိ။ "တဂ္ဃ, ဘော အာနန္ဒ, ဝေဠုဝနံ ရမဏီယဉ္စေဝ အပ္ပသဒ္ဒဉ္စ အပ္ပနိဂ္ဃောသဉ္စ ဝိဇနဝါတံ မနုဿရာဟသေယျကံ ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပံ, ယထာ တံ ဘဝန္တေဟိ ဈာယီဟိ ဈာနသီလီဟိ။ ဈာယိနော စေဝ ဘဝန္တော ဈာနသီလိနော စ"။

"ဧကမိဒါဟံ, ဘော အာနန္ဒ, သမယံ သော ဘဝံ ဂောတမော ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ မဟာဝနေ ကူဋာဂာရသာလာယံ။ အထ ခွာဟံ, ဘော အာနန္ဒ, ယေန မဟာဝနံ ကူဋာဂာရသာလာ ယေန သော ဘဝံ ဂောတမော တေနုပသင်္ကမိံ။ တတြ စ ပန သော [တတြ စ သော (သီ. ပီ.)] ဘဝံ ဂောတမော အနေကပရိယာယေန ဈာနကထံ ကထေသိ။ ဈာယီ စေဝ သော ဘဝံ ဂောတမော အဟောသိ ဈာနသီလီ စ။ သဗ္ဗဉ္စ ပန သော ဘဝံ ဂောတမော ဈာနံ ဝဏ္ဏေသီ"တိ။

၈၄. "န စ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, သော ဘဂဝါ သဗ္ဗံ ဈာနံ ဝဏ္ဏေသိ, နပိ သော ဘဂဝါ သဗ္ဗံ ဈာနံ န ဝဏ္ဏေသီတိ။ ကထံ ရူပဉ္စ, ဗြာဟ္မဏ, သော ဘဂဝါ ဈာနံ န ဝဏ္ဏေသိ? ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ ကာမရာဂပရေတေန, ဥပ္ပန္နဿ စ ကာမရာဂဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ; သော ကာမရာဂံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ ဈာယတိ ပဇ္ဈာယတိ နိဇ္ဈာယတိ အပဇ္ဈာယတိ။ ဗျာပါဒပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ ဗျာပါဒပရေတေန, ဥပ္ပန္နဿ စ ဗျာပါဒဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ; သော ဗျာပါဒံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ ဈာယတိ ပဇ္ဈာယတိ နိဇ္ဈာယတိ အပဇ္ဈာယတိ။ ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ ထိနမိဒ္ဓပရေတေန, ဥပ္ပန္နဿ စ ထိနမိဒ္ဓဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ; သော ထိနမိဒ္ဓံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ ဈာယတိ ပဇ္ဈာယတိ နိဇ္ဈာယတိ အပဇ္ဈာယတိ။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပရေတေန, ဥပ္ပန္နဿ

သ စ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ; သော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ ဈာယတိ ပဇ္ဈာယတိ နိဇ္ဈာယတိ အပဇ္ဈာယတိ။ ဝိစိကိစ္ဆာပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဝိဟရတိ ဝိစိကိစ္ဆာပရေတေန, ဥပ္ပန္နာယ စ ဝိစိကိစ္ဆာယ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ; သော ဝိစိကိစ္ဆံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ ဈာယတိ ပဇ္ဈာယတိ နိဇ္ဈာယတိ အပဇ္ဈာယတိ။ ဧဝရူပံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, သော ဘဂဝါ ဈာနံ န ဝဏ္ဏေသိ။

“ကထံ ရူပဉ္စ, ဗြာဟ္မဏ, သော ဘဂဝါ ဈာနံ ဝဏ္ဏေသိ? ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ။ပေ။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝရူပံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, သော ဘဂဝါ ဈာနံ ဝဏ္ဏေသီ”တိ။

“ဂါရယှံ ကိရ, ဘော အာနန္ဒ, သော ဘဝံ ဂောတမော ဈာနံ ဂရဟိ, ပါသံသံ ပသံသိ။ ဟန္ဒ, စ ဒါနိ မယံ, ဘော အာနန္ဒ, ဂစ္ဆာမ; ဗဟုကိစ္စာ မယံ ဗဟုကရဏီယာ”တိ။ “ယဿဒါနိ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, ကာလံ မညသီ”တိ။ အထ ခော ဝဿကာရော ဗြာဟ္မဏော မဂဓမဟာမတ္တော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။

အထ ခော ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနော ဗြာဟ္မဏော အစိရပက္ကန္တေ ဝဿကာရေ ဗြာဟ္မဏေ မဂဓမဟာမတ္တေ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – “ယံ နော မယံ ဘဝန္တံ အာနန္ဒံ အပုစ္ဆိမှာ တံ နော ဘဝံ အာနန္ဒော န ဗျာကာသီ”တိ။ “နနု တေ, ဗြာဟ္မဏ, အဝေါစုမှာ – ‘နတ္ထိ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဧကဘိက္ခုပိ တေဟိ ဓမ္မေဟိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာသဗ္ဗံ သမန္နာဂတော ယေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သော ဘဂဝါ အဟောသိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ သော ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, ဘဂဝါ အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပါဒေတာ, အသဉ္ဇာတဿ မဂ္ဂဿ သဉ္ဇနေတာ, အနက္ခာတဿ မဂ္ဂဿ အက္ခာတာ, မဂ္ဂညူ, မဂ္ဂဝိဒူ, မဂ္ဂကောဝိဒေါ ။ မဂ္ဂါနုဂါ စ ပန ဧတရဟိ သာဝကာ ဝိဟရန္တိ ပစ္ဆာ သမန္နာဂတာ’”တိ။

ဂောပကမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌမံ။

၉. မဟာပုဏ္ဏမသုတ္တံ

၈၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေ။ တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ တဒဟုပေါသထေ ပန္နရသေ ပုဏ္ဏာယ ပုဏ္ဏမာယ ရတ္တိယာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အဗ္ဘောကာသေ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခော အညတရော ဘိက္ခု ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ပုစ္ဆေယျာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ကိဉ္စိဒေဝ ဒေသံ, သစေ မေ ဘဂဝါ ဩကာသံ ကရောတိ ပဉှဿ ဝေယျာကရဏာယာ”တိ။ “တေန ဟိ တွံ, ဘိက္ခု, သကေ အာသနေ နိသီဒိတွာ ပုစ္ဆ ယဒါကင်္ခသီ”တိ။

၈၆. အထ ခော သော ဘိက္ခု သကေ အာသနေ နိသီဒိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဣမေ နု ခော, ဘန္တေ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ, သေယျထိဒံ – ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓော, သညုပါဒါနက္ခန္ဓော, သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော”တိ? “ဣမေ ခော, ဘိက္ခု, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ, သေယျထိဒံ – ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓော, သညုပါဒါနက္ခန္ဓော, သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော”တိ။

“သာဓု, ဘန္တေ”တိ ခော သော ဘိက္ခု ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဘဂဝန္တံ ဥတ္တရိံ ပဉှံ ပုစ္ဆိ – “ဣမေ ပန, ဘန္တေ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ကိံမူလကာ”တိ? “ဣမေ ခော, ဘိက္ခု, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဆန္ဒမူလကာ”တိ။ “တံယေဝ နု ခော, ဘန္တေ, ဥပါဒါနံ တေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ, ဥဒာဟု အညတြ ပဉ္စဟုပါဒါနက္ခန္ဓေဟိ ဥပါဒါန”န္တိ? “န ခော, ဘိက္ခု, တံယေဝ ဥပါဒါနံ တေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ, နာပိ အညတြ ပဉ္စဟုပါဒါနက္ခန္ဓေဟိ ဥပါဒါနံ။ ယော ခော, ဘိက္ခု, ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု ဆန္ဒရာဂေါ တံ တတ္ထ ဥပါဒါန”န္တိ။

“သိယာ ပန, ဘန္တေ, ပဉ္စသု ဥပာဒါနက္ခန္ဓေသု ဆန္ဒရာဂဝေမတ္တတာ”တိ? “သိယာ ဘိက္ခူ”တိ ဘဂဝါ အဝေါစ “ဣဓ, ဘိက္ခု, ဧကစ္စဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ဧဝံရူပေါ သိယံ အနာဂတမဒ္ဓါနံ , ဧဝံဝေဒနော သိယံ အနာဂတမဒ္ဓါနံ, ဧဝံသညော သိယံ အနာဂတမဒ္ဓါနံ, ဧဝံသင်္ခါရော သိယံ အနာဂတမဒ္ဓါနံ, ဧဝံဝိညာဏော သိယံ အနာဂတမဒ္ဓါန’န္တိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခု, သိယာ ပဉ္စသု ဥပာဒါနက္ခန္ဓေသု ဆန္ဒရာဂဝေမတ္တတာ”တိ။

“ကိတ္တာဝတာ ပန, ဘန္တေ, ခန္ဓာနံ ခန္ဓာဓိဝစနံ ဟောတီ”တိ? “ယံ ကိဉ္စိ, ဘိက္ခု, ရူပံ – အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ, ဩဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ, ဟီနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ, ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ – အယံ ရူပက္ခန္ဓော။ ယာ ကာစိ ဝေဒနာ – အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာ အဇ္ဈတ္တာ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ, ဩဠာရိကာ ဝါ သုခုမာ ဝါ, ဟီနာ ဝါ ပဏီတာ ဝါ, ယာ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ – အယံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော။ ယာ ကာစိ သညာ – အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာ။ပေ.။ ယာ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ – အယံ သညာက္ခန္ဓော။ ယေ ကေစိ သင်္ခါရာ – အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာ အဇ္ဈတ္တာ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ, ဩဠာရိကာ ဝါ သုခုမာ ဝါ, ဟီနာ ဝါ ပဏီတာ ဝါ, ယေ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ – အယံ သင်္ခါရက္ခန္ဓော။ ယံ ကိဉ္စိ ဝိညာဏံ – အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ, ဩဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ, ဟီနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ, ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ – အယံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, ဘိက္ခု, ခန္ဓာနံ ခန္ဓာဓိဝစနံ ဟောတီ”တိ။

“ကော နု ခေါ, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ရူပက္ခန္ဓဿ ပညာပနာယ? ကော ဟေတု ကော ပစ္စယော ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ပညာပနာယ? ကော ဟေတု ကော ပစ္စယော သညာက္ခန္ဓဿ ပညာပနာယ? ကော ဟေတု ကော ပစ္စယော သင်္ခါရက္ခန္ဓဿ ပညာပနာယ? ကော ဟေတု ကော ပစ္စယော ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ ပညာပနာယာ”တိ?

“စတ္တာရော ခေါ, ဘိက္ခု, မဟာဘူတာ ဟေတု, စတ္တာရော မဟာဘူတာ ပစ္စယော ရူပက္ခန္ဓဿ ပညာပနာယ။ ဖဿော ဟေတု, ဖဿော ပစ္စယော ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ပညာပနာယ။ ဖဿော ဟေတု, ဖဿော ပစ္စယော သညာက္ခန္ဓဿ ပညာပနာယ။ ဖဿော ဟေတု, ဖဿော ပစ္စယော သင်္ခါရက္ခန္ဓဿ ပညာပနာယ။ နာမရူပံ ခေါ, ဘိက္ခု, ဟေတု, နာမရူပံ ပစ္စယော ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ ပညာပနာယာ”တိ။

၈၇. “ကထံ ပန, ဘန္တေ, သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဟောတီ”တိ? “ဣဓ, ဘိက္ခု, အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော အရိယာနံ အဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ အကောဝိဒော အရိယဓမ္မေ အဝိနီတော သပ္ပုရိသာနံ အဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ အကောဝိဒော သပ္ပုရိသဓမ္မေ အဝိနီတော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ အတ္တနိ ဝါ ရူပံ ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ; ဝေဒနံ အတ္တတော သမနုပဿတိ ဝေဒနာဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ အတ္တနိ ဝါ ဝေဒနံ ဝေဒနာယ ဝါ အတ္တာနံ; သညံ အတ္တတော သမနုပဿတိ သညာဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ အတ္တနိ ဝါ သညံ သညာယ ဝါ အတ္တာနံ; သင်္ခါရေ အတ္တတော သမနုပဿတိ သင်္ခါရဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ အတ္တနိ ဝါ သင်္ခါရေ သင်္ခါရေသု ဝါ အတ္တာနံ; ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ ဝိညာဏဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ အတ္တနိ ဝါ ဝိညာဏံ ဝိညာဏသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ။ ဧဝံ ခေါ , ဘိက္ခု, သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဟောတီ”တိ။

“ကထံ ပန, ဘန္တေ, သက္ကာယဒိဋ္ဌိ န ဟောတီ”တိ? “ဣဓ, ဘိက္ခု, သုတဝါ အရိယသာဝကော အရိယာနံ ဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ ကောဝိဒော အရိယဓမ္မေ သုဝိနီတော သပ္ပုရိသာနံ ဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ ကောဝိဒော သပ္ပုရိသဓမ္မေ သုဝိနီတော န ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ န ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ န အတ္တနိ ဝါ ရူပံ န ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ; န ဝေဒနံ အတ္တတော သမနုပဿတိ န ဝေဒနာဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ န အတ္တနိ ဝါ ဝေဒနံ န ဝေဒနာယ ဝါ အတ္တာနံ; န သညံ အတ္တတော သမနုပဿတိ န သညာဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ န အတ္တနိ ဝါ သညံ န သညာယ ဝါ အတ္တာနံ; န သင်္ခါရေ အတ္တတော သမနုပဿတိ န သင်္ခါရဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ န အတ္တနိ ဝါ သင်္ခါရေ န သင်္ခါရေသု ဝါ အတ္တာနံ; န ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ န ဝိညာဏဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ န အတ္တနိ ဝါ ဝိညာဏံ န ဝိညာဏသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခု, သက္ကာယဒိဋ္ဌိ န ဟောတီ”တိ။

၈၈. “ကော နု ခေါ, ဘန္တေ, ရူပေ အဿာဒော, ကော အာဒီနဝေါ, ကိံ နိဿရဏံ? ကော ဝေဒနာယ အဿာဒော, ကော အာဒီနဝေါ, ကိံ နိဿရဏံ? ကော သညာယ အဿာဒော, ကော အာဒီနဝေါ, ကိံ နိဿရဏံ? ကော သင်္ခါရေသု အဿာဒော, ကော အာဒီနဝေါ, ကိံ နိဿရဏံ? ကော ဝိညာဏေ အဿာဒော, ကော အာဒီနဝေါ, ကိံ နိဿရဏ”န္တိ?

“ယံ ခော, ဘိက္ခု, ရူပံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, အယံ ရူပေ အဿာဒော။ ယံ ရူပံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, အယံ ရူပေ အာဒီနဝေါ။ ယော ရူပေ ဆန္ဒရာဂဝိနယော ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ, ဣဒံ ရူပေ နိဿရဏံ။ ယံ ခော [ယဉ္စ (သျာ. ကံ.)], ဘိက္ခု, ဝေဒနံ ပဋိစ္စ။ သညံ ပဋိစ္စ။ သင်္ခါရေ ပဋိစ္စ။ ဝိညာဏံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, အယံ ဝိညာဏေ အဿာဒော။ ယံ ဝိညာဏံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, အယံ ဝိညာဏေ အာဒီနဝေါ။ ယော ဝိညာဏေ ဆန္ဒရာဂဝိနယော ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနံ, ဣဒံ ဝိညာဏေ နိဿရဏ”န္တိ။

၈၉. “ကထံ ပန, ဘန္တေ, ဇာနတော ကထံ ပဿတော ဣမသ္မိဉ္စ သဝိညာဏကေ ကာယေ ဗဟိဒ္ဓာ စ သဗ္ဗနိမိတ္တေသု အဟံကာရမမံကာရမာနာနုသယာ န ဟောန္တီ”တိ? “ယံ ကိဉ္စိ, ဘိက္ခု, ရူပံ – အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓာ ဝါ ဩဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ ဟီနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ – သဗ္ဗံ ရူပံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ – ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ။ ယာ ကာစိ ဝေဒနာ။ ယာ ကာစိ သညာ။ ယေ ကေစိ သင်္ခါရာ။ ယံ ကိဉ္စိ ဝိညာဏံ – အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓာ ဝါ ဩဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ ဟီနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ – သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ – ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခု, ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ဣမသ္မိဉ္စ သဝိညာဏကေ ကာယေ ဗဟိဒ္ဓာ စ သဗ္ဗနိမိတ္တေသု အဟံကာရမမံကာရမာနာနုသယာ န ဟောန္တီ”တိ။

၉၀. အထ ခော အညတရဿ ဘိက္ခုနော ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – “ဣတိ ကိရ, ဘော, ရူပံ အနတ္တာ, ဝေဒနာ အနတ္တာ, သညာ အနတ္တာ, သင်္ခါရာ အနတ္တာ, ဝိညာဏံ အနတ္တာ; အနတ္တကတာနိ ကမ္မာနိ ကမတ္တာနံ [ကထမတ္တာနံ (သံ. နိ. ၃.၈၂)] ဖုသိဿန္တီ”တိ? အထ ခော ဘဂဝါ တဿ ဘိက္ခုနော စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဌာနံ ခော ပနေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဣဓေကစ္စော မောဃပုရိသော အဝိဒ္ဒသု အဝိဇ္ဇာဂတော တဏှာဓိပတေယျေန စေတသာ သတ္ထု သာသနံ အတိဓာဝိတဗ္ဗံ မညေယျ – ‘ဣတိ ကိရ, ဘော, ရူပံ အနတ္တာ, ဝေဒနာ အနတ္တာ, သညာ အနတ္တာ, သင်္ခါရာ အနတ္တာ, ဝိညာဏံ အနတ္တာ; အနတ္တကတာနိ ကမ္မာနိ ကမတ္တာနံ ဖုသိဿန္တီ’တိ။ ပဋိဝိနီတာ [ပဋိစ္စ ဝိနီတာ (သီ. ပီ.), ပဋိပုစ္ဆာဝိ ဝိနီတာ (သျာ. ကံ.)] ခော မေ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, တတြ တတြ ဓမ္မေသု”။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ”တိ? “အနိစ္စံ, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ”တိ? “ဒုက္ခံ, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာ။ သညာ။ သင်္ခါရာ။ ဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ”တိ? “အနိစ္စံ, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ”တိ? “ဒုက္ခံ, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓာ ဝါ ဩဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ ဟီနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ သဗ္ဗံ ရူပံ – ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယာ ကာစိ ဝေဒနာ။ ယာ ကာစိ သညာ။ ယေ ကေစိ သင်္ခါရာ။ ယံ ကိဉ္စိ ဝိညာဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓာ ဝါ ဩဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ ဟီနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ – ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ ပဿံ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝါ အရိယသာဝကော ရူပသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဝေဒနာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, သညာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, သင်္ခါရေသုပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဝိညာဏသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ; နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ, ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာတီ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။ ဣမသ္မိဉ္စ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ ဘညမာနေ သဋ္ဌိမတ္တာနံ ဘိက္ခူနံ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိံသူတိ။

မဟာပုဏ္ဏမသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ နဝမံ။

၁၀. စူဠပုဏ္ဏမသုတ္တံ

၉၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေ။ တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ တဒဟုပောသထေ ပန္နရသေ ပုဏ္ဏာယ ပုဏ္ဏမာယ ရတ္တိယာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အဗ္ဘောကာသေ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခော ဘဂဝါ တုဏှီဘူတံ တုဏှီဘူတံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ အနုဝိလောကေတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဇာနေယျ နု ခော, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသံ – 'အသပ္ပုရိသော အယံ ဘဝ'''န္တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''သာဓု, ဘိက္ခဝေ; အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော ယံ အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသံ ဇာနေယျ – 'အသပ္ပုရိသော အယံ ဘဝ'န္တိ။ ဇာနေယျ ပန, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသံ – 'သပ္ပုရိသော အယံ ဘဝ'''န္တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''သာဓု, ဘိက္ခဝေ; ဧတမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌာနံ အနဝကာသော ယံ အသပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသံ ဇာနေယျ – 'သပ္ပုရိသော အယံ ဘဝ'န္တိ။ အသပ္ပုရိသော, ဘိက္ခဝေ, အဿဒ္ဓမ္မသမန္နာဂတော ဟောတိ, အသပ္ပုရိသဘတ္တိ [အသပ္ပုရိသဘတ္တီ (သဗ္ဗတ္ထ)] ဟောတိ, အသပ္ပုရိသစိန္တီ ဟောတိ, အသပ္ပုရိသမန္တီ ဟောတိ, အသပ္ပုရိသဝါစော ဟောတိ, အသပ္ပုရိသကမ္မန္တော ဟောတိ, အသပ္ပုရိသဒိဋ္ဌိ [အသပ္ပုရိသဒိဋ္ဌီ (သဗ္ဗတ္ထ)] ဟောတိ; အသပ္ပုရိသဒါနံ ဒေတိ''။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အဿဒ္ဓမ္မသမန္နာဂတော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အဿဒ္ဓော ဟောတိ, အဟိရိကော ဟောတိ, အနောတ္တပ္ပီ ဟောတိ, အပ္ပဿုတော ဟောတိ , ကုသီတော ဟောတိ, မုဋ္ဌဿတိ ဟောတိ, ဒုပ္ပညော ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အဿဒ္ဓမ္မသမန္နာဂတော ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသဘတ္တိ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဿ ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ အဿဒ္ဓါ အဟိရိကာ အနောတ္တပ္ပိနော အပ္ပဿုတာ ကုသီတာ မုဋ္ဌဿတိနော ဒုပ္ပညာ တျာဿ မိတ္တာ ဟောန္တိ တေ သဟာယာ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသဘတ္တိ ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသစိန္တီ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အတ္တဗျာဗာဓာယပိ စေတေတိ, ပရဗျာဗာဓာယပိ စေတေတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ စေတေတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသစိန္တီ ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသမန္တီ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အတ္တဗျာဗာဓာယပိ မန္တေတိ, ပရဗျာဗာဓာယပိ မန္တေတိ, ဥဘယဗျာဗာဓာယပိ မန္တေတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသမန္တီ ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသဝါစော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော မုသာဝါဒီ ဟောတိ, ပိသုဏဝါစော ဟောတိ, ဖရုသဝါစော ဟောတိ , သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသဝါစော ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသကမ္မန္တော ဟောတိ? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ, အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသကမ္မန္တော ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသဒိဋ္ဌိ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော ဧဝံဒိဋ္ဌိ [ဧဝံဒိဋ္ဌိ (သီ. ပီ.), ဧဝံဒိဋ္ဌိကော (သျာ. ကံ.)] ဟောတိ – 'နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, နတ္ထိ ဟုတံ, နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ [သုက္ကဋဒုက္ကဋာနံ (သီ. ပီ.)] ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, နတ္ထိ အယံ လောကော, နတ္ထိ ပရော လောကော, နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ, နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ, နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ [သမဂ္ဂတာ (က.)] သမ္မာပဋိပန္နာ, ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ'တိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသအာနံ ဒေတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသက္ကစ္စံ အာနံ ဒေတိ, အသဟတ္ထာ အာနံ ဒေတိ, အစိတ္တီကတွာ အာနံ ဒေတိ, အပဝိဋ္ဌံ အာနံ ဒေတိ အနာဂမနဒိဋ္ဌိကော အာနံ ဒေတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသအာနံ ဒေတိ။

“သော, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော ဧဝံ အဿဒ္ဓမ္မသမန္နာဂတော, ဧဝံ အသပ္ပုရိသဘတ္တိ, ဧဝံ အသပ္ပုရိသစိန္တီ, ဧဝံ အသပ္ပုရိသမန္တီ, ဧဝံ အသပ္ပုရိသတစော, ဧဝံ အသပ္ပုရိသကမ္မန္တော, ဧဝံ အသပ္ပုရိသဒိဋ္ဌိ; ဧဝံ အသပ္ပုရိသအာနံ ဒတွာ ကာယဿ ဘေအာ ပရံ မရဏာ ယာ အသပ္ပုရိသာနံ ဂတိ တတ္ထ ဥပပဇ္ဇတိ။ ကာ စ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသာနံ ဂတိ? နိရယော တ တိရစ္ဆာနယောနိ တ။

၉၂. “ဇာနေယျ နု ခော, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသံ – ‘သပ္ပုရိသော အယံ ဘဝ’”န္တိ? “ဧဝံ , ဘန္တေ”။ “သာဓု, ဘိက္ခဝေ; ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဇ္ဇတိ ယံ သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသံ ဇာနေယျ – ‘သပ္ပုရိသော အယံ ဘဝ’န္တိ။ ဇာနေယျ ပန, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသံ – ‘အသပ္ပုရိသော အယံ ဘဝ’”န္တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။ “သာဓု, ဘိက္ခဝေ; ဌာနမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ သပ္ပုရိသော အသပ္ပုရိသံ ဇာနေယျ – ‘အသပ္ပုရိသော အယံ ဘဝ’န္တိ။ သပ္ပုရိသော, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓမ္မသမန္နာဂတော ဟောတိ, သပ္ပုရိသဘတ္တိ ဟောတိ, သပ္ပုရိသစိန္တီ ဟောတိ, သပ္ပုရိသမန္တီ ဟောတိ, သပ္ပုရိသတစော ဟောတိ, သပ္ပုရိသကမ္မန္တော ဟောတိ, သပ္ပုရိသဒိဋ္ဌိ ဟောတိ; သပ္ပုရိသအာနံ ဒေတိ”။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သဒ္ဓမ္မသမန္နာဂတော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သဒ္ဓော ဟောတိ, ဟိရိမာ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပီ ဟောတိ, ဗဟုဿုတော ဟောတိ, အာရဒ္ဓဝီရိယော ဟောတိ, ဥပဋ္ဌိတဿတိ ဟောတိ, ပညဝာ ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သဒ္ဓမ္မသမန္နာဂတော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသဘတ္တိ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဿ ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သဒ္ဓါ ဟိရိမန္တော ဩတ္တပ္ပိနော ဗဟုဿုတာ အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဥပဋ္ဌိတဿတိနော ပညဝန္တော တျာဿ မိတ္တာ ဟောန္တိ, တေ သဟာယာ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသဘတ္တိ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသစိန္တီ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော နေဝတ္တဗျာဗာဓာယ စေတေတိ, န ပရဗျာဗာဓာယ စေတေတိ, န ဥဘယဗျာဗာဓာယ စေတေတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသစိန္တီ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသမန္တီ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော နေဝတ္တဗျာဗာဓာယ မန္တေတိ, န ပရဗျာဗာဓာယ မန္တေတိ, န ဥဘယဗျာဗာဓာယ မန္တေတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသမန္တီ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသတစော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော မုသာတအာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပိသုဏာယ တစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဖရုသာယ တစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသတစော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသကမ္မန္တော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာအာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသကမ္မန္တော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသဒိဋ္ဌိ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဟောတိ – ‘အတ္ထိ ဒိန္နံ, အတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, အတ္ထိ ဟုတံ, အတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပာကော, အတ္ထိ အယံ လောကော , အတ္ထိ ပရော လောကော, အတ္ထိ မာတာ, အတ္ထိ ပိတာ, အတ္ထိ သတ္တာ ဩပပာတိကာ, အတ္ထိ လောကေ

သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပ ဝေဒေန္တီ’တိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။

‘‘ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသဒာနံ ဒေတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သက္ကစ္စံ ဒါနံ ဒေတိ, သဟတ္ထာ ဒါနံ ဒေတိ, စိတ္တီကတွာ ဒါနံ ဒေတိ, အနပဝိဋ္ဌံ ဒါနံ ဒေတိ, အာဂမနဒိဋ္ဌိကော ဒါနံ ဒေတိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သပ္ပုရိသဒါနံ ဒေတိ။

‘‘သော, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော ဧဝံ သဒ္ဓမ္မသမန္နာဂတော, ဧဝံ သပ္ပုရိသဘတ္တိ, ဧဝံ သပ္ပုရိသစိန္တီ, ဧဝံ သပ္ပုရိသမန္တီ, ဧဝံ သပ္ပုရိသဝါစော, ဧဝံ သပ္ပုရိသကမ္မန္တော, ဧဝံ သပ္ပုရိသဒိဋ္ဌိ; ဧဝံ သပ္ပုရိသဒါနံ ဒတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ယာ သပ္ပုရိသာနံ ဂတိ တတ္ထ ဥပပဇ္ဇတိ။ ကာ စ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသာနံ ဂတိ? ဒေဝမဟတ္တတာ ဝါ မနုဿမဟတ္တတာ ဝါ’’တိ။

ဧကာဒသမံ။ အဋ္ဌမံ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

စူဠပုဏ္ဏမသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒသမံ။

ဒေဝဒဟဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော ပဌမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဒေဝဒဟံ ပဉ္စတ္တယံ၊ ကိန္တိ-သာမ-သုနက္ခတ္တံ။
သပ္ပာယ-ဂဏက-ဂောပက-မဟာပုဏ္ဏစူဠပုဏ္ဏဉ္စာတိ။

၂. အနုပဒဝဂ္ဂေါ

၁. အနုပဒသုတ္တံ

၉၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဘိက္ခဝေါ”တိ။ “ဘဒန္တေ”တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော; မဟာပညော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော; ပုထုပညော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော; ဟာသပညော [ဟာသုပညော (သီ. ပီ.)], ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော; ဇဝနပညော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော; တိက္ခပညော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော; နိဗ္ဗေဓိကပညော, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော; သာရိပုတ္တော, ဘိက္ခဝေ, အဍ္ဎမာသံ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနံ ဝိပဿတိ။ တတြိဒံ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တဿ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာယ ဟောတိ။

၉၄. “ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယေ စ ပဌမေ ဈာနေ [ပဌမဇ္ဈာနေ (က. သီ. ပီ. က.)] ဓမ္မာ ဝိတက္ကော စ ဝိစာရော စ ပီတိ စ သုခဉ္စ စိတ္တေကဂ္ဂတာ စ, ဖဿော ဝေဒနာ သညာ စေတနာ စိတ္တံ ဆန္ဒော အဓိမောက္ခော ဝီရိယံ သတိ ဥပေက္ခာ မနသိကာရော – တျာဿ ဓမ္မာ အနုပဒဝဝတ္ထိတာ ဟောန္တိ။ တျာဿ ဓမ္မာ ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ဧဝံ ကိရမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ’တိ။ သော တေသု ဓမ္မေသု အနုပါယော အနပါယော အနိဿိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော [အပ္ပဋိဗန္ဓော (က.)] ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ သော ‘အတ္ထိ ဥတ္တရိ နိဿရဏ’န္တိ ပဇာနာတိ။ တဗ္ဗဟုလီကာရာ အတ္ထိတွေဝဿ [အတ္ထိတေဝဿ (သီ. ပီ.)] ဟောတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယေ စ ဒုတိယေ ဈာနေ ဓမ္မာ – အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒော စ ပီတိ စ သုခဉ္စ စိတ္တေကဂ္ဂတာ စ, ဖဿော ဝေဒနာ သညာ စေတနာ စိတ္တံ ဆန္ဒော အဓိမောက္ခော ဝီရိယံ သတိ ဥပေက္ခာ မနသိကာရော – တျာဿ ဓမ္မာ အနုပဒဝဝတ္ထိတာ ဟောန္တိ။ တျာဿ ဓမ္မာ ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ဧဝံ ကိရမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ’တိ။ သော တေသု ဓမ္မေသု အနုပါယော အနပါယော အနိဿိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ သော ‘အတ္ထိ ဥတ္တရိ နိဿရဏ’န္တိ ပဇာနာတိ။ တဗ္ဗဟုလီကာရာ အတ္ထိတွေဝဿ ဟောတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ သတော စ သမ္ပဇာနော, သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ။ ယံ တံ အရိယာ အာစိက္ခန္တိ – ‘ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီ’တိ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယေ စ တတိယေ ဈာနေ ဓမ္မာ – သုခဉ္စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ စိတ္တေကဂ္ဂတာ စ, ဖဿော ဝေဒနာ သညာ စေတနာ စိတ္တံ ဆန္ဒော အဓိမောက္ခော ဝီရိယံ သတိ ဥပေက္ခာ မနသိကာရော – တျာဿ ဓမ္မာ အနုပဒဝဝတ္ထိတာ ဟောန္တိ, တျာဿ ဓမ္မာ ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ဧဝံ ကိရမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ’တိ။ သော တေသု ဓမ္မေသု အနုပါယော အနပါယော အနိဿိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ သော ‘အတ္ထိ ဥတ္တရိ နိဿရဏ’န္တိ ပဇာနာတိ။ တဗ္ဗဟုလီကာရာ အတ္ထိတွေဝဿ ဟောတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယေ စ စတုတ္ထေ ဈာနေ ဓမ္မာ – ဥပေက္ခာ အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ ပဿဒ္ဓတ္တာ စေတသော အနာဘောဂေါ သတိပါရိသုဒ္ဓိ စိတ္တေကဂ္ဂတာ စ, ဖဿော ဝေဒနာ သညာ စေတနာ စိတ္တံ ဆန္ဒော အဓိမောက္ခော ဝီရိယံ သတိ ဥပေက္ခာ မနသိကာရော – တျာ

သ္ မ ဓမ္မာ အနုပဒဝဝတ္ထိတာ ဟောန္တိ၊ တ္ယာသ္ မ ဓမ္မာ ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘ တ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'ဧဝံ ကိရမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ'တိ။ သော တေ သု ဓမ္မေသု အနုပာယော အနပါယော အနိဿိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေ တသာ ဝိဟရတိ။ သော 'အတ္ထိ ဥတ္တရိ နိဿရဏ'န္တိ ပဇာနာတိ။ တဗ္ဗဟုလီကာရာ အတ္ထိတွေဝဿ ဟောတိ။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တ သညာနံ အမနသိကာရာ 'အနန္တော အာကာသော'တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယေ စ အာကာ သာနဉ္စာယတနေ ဓမ္မာ – အာကာသာနဉ္စာယတနသညာ စ စိတ္တေကဂ္ဂတာ စ ဖဿော ဝေဒနာ သညာ စေတနာ စိတ္တံ ဆန္ဒော အဓိမောက္ခော ဝီရိယံ သတိ ဥပေက္ခာ မနသိကာရော – တျာဿ ဓမ္မာ အနုပဒဝဝတ္ထိတာ ဟောန္တိ၊ တျာဿ ဓမ္မာ ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'ဧဝံ ကိ ရမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ'တိ။ သော တေသု ဓမ္မေသု အနုပာယော အနပါယော အနိဿိ တော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ သော 'အတ္ထိ ဥတ္တရိ နိဿ ရဏ'န္တိ ပဇာနာတိ။ တဗ္ဗဟုလီကာရာ အတ္ထိတွေဝဿ ဟောတိ။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'အနန္တံ ဝိညာဏ'န္တိ ဝိ ညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယေ စ ဝိညာဏဉ္စာယတနေ ဓမ္မာ – ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ စ စိတ္တေကဂ္ ဂတာ စ, ဖဿော ဝေဒနာ သညာ စေတနာ စိတ္တံ ဆန္ဒော အဓိမောက္ခော ဝီရိယံ သတိ ဥပေက္ခာ မနသိကာရော – တျာ ဿ ဓမ္မာ အနုပဒဝဝတ္ထိတာ ဟောန္တိ၊ တျာဿ ဓမ္မာ ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘ တ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'ဧဝံ ကိရမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ'တိ။ သော တေ သု ဓမ္မေသု အနုပာယော အနပါယော အနိဿိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေ တသာ ဝိဟရတိ။ သော 'အတ္ထိ ဥတ္တရိ နိဿရဏ'န္တိ ပဇာနာတိ။ တဗ္ဗဟုလီကာရာ အတ္ထိတွေဝဿ ဟောတိ။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'နတ္ထိ ကိဉ္စီ'တိ အာကိဉ္စညာယ တနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယေ စ အာကိဉ္စညာယတနေ ဓမ္မာ – အာကိဉ္စညာယတနသညာ စ စိတ္တေကဂ္ဂတာ စ, ဖ ဿော ဝေဒနာ သညာ စေတနာ စိတ္တံ ဆန္ဒော အဓိမောက္ခော ဝီရိယံ သတိ ဥပေက္ခာ မနသိကာရော – တျာဿ ဓမ္ မာ အနုပဒဝဝတ္ထိတာ ဟောန္တိ၊ တျာဿ ဓမ္မာ ဝိဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ ဆန္တိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'ဧဝံ ကိရမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ'တိ။ သော တေသု ဓမ္မေ သု အနုပာယော အနပါယော အနိဿိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိ ဟရတိ။ သော 'အတ္ထိ ဥတ္တရိ နိဿရဏ'န္တိ ပဇာနာတိ။ တဗ္ဗဟုလီကာရာ အတ္ထိတွေဝဿ ဟောတိ။

၉၅. "ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတ နံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော တာယ သမာပတ္တိယာ သတော ဝုဋ္ဌဟတိ။ သော တာယ သမာပတ္တိယာ သတော ဝုဋ္ဌ ဟိတွာ ယေ ဓမ္မာ [ယေ တေ ဓမ္မာ (သီ.)] အတီတာ နိရုဒ္ဓါ ဝိပရိဏတာ တေ ဓမ္မေ သမနုပဿတိ – 'ဧဝံ ကိရမေ ဓမ္ မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ'တိ။ သော တေသု ဓမ္မေသု အနုပာယော အနပါယော အနိဿိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ သော 'အတ္ထိ ဥတ္တရိ နိဿ ရဏ'န္တိ ပဇာနာတိ။ တဗ္ဗဟုလီကာရာ အတ္ထိတွေဝဿ ဟောတိ။

၉၆. "ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိ ရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ သော တာယ သမာပတ္တိယာ သ တော ဝုဋ္ဌဟတိ။ သော တာယ သမာပတ္တိယာ သတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ ယေ ဓမ္မာ အတီတာ နိရုဒ္ဓါ ဝိပရိဏတာ တေ ဓမ္ မေ သမနုပဿတိ – 'ဧဝံ ကိရမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ'တိ။ သော တေသု ဓမ္မေသု အနု ပာယော အနပါယော အနိဿိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ သော 'နတ္ထိ ဥတ္တရိ နိဿရဏ'န္တိ ပဇာနာတိ။ တဗ္ဗဟုလီကာရာ နတ္ထိတွေဝဿ ဟောတိ။

၉၇. ''ယံ ခော တံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ – 'ဝသိပ္ပတ္တော ပာရမိပ္ပတ္တော အရိယသ္မိံ သီလသ္မိံ, ဝသိပ္ပတ္တော ပာရမိပ္ပတ္တော အရိယသ္မိံ သမာဓိသ္မိံ, ဝသိပ္ပတ္တော ပာရမိပ္ပတ္တော အရိယာယ ပညာယ , ဝသိပ္ပတ္တော ပာရမိပ္ပတ္တော အရိယာယ ဝိမုတ္တိယာ'တိ, သာရိပုတ္တမေဝ တံ သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ – 'ဝသိပ္ပတ္တော ပာရမိပ္ပတ္တော အရိယသ္မိံ သီလသ္မိံ, ဝသိပ္ပတ္တော ပာရမိပ္ပတ္တော အရိယသ္မိံ သမာဓိသ္မိံ, ဝသိပ္ပတ္တော ပာရမိပ္ပတ္တော အရိယာယ ပညာယ, ဝသိပ္ပတ္တော ပာရမိပ္ပတ္တော အရိယာယ ဝိမုတ္တိယာ'တိ။ ယံ ခော တံ, ဘိက္ခဝေ , သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ – 'ဘဂဝတော ပုတ္တော ဩရသော မုခတော ဇာတော ဓမ္မဇော ဓမ္မနိမ္မိတော ဓမ္မဒာယာဒော နော အာမိသဒာယာဒော'တိ, သာရိပုတ္တမေဝ တံ သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ – 'ဘဂဝတော ပုတ္တော ဩရသော မုခတော ဇာတော ဓမ္မဇော ဓမ္မနိမ္မိတော ဓမ္မဒာယာဒော နော အာမိသဒာယာဒော'တိ။ သာရိပုတ္တော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတေန အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ သမ္မဒေဝ အနုပ္ပဝတ္တေတီ''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

အနုပဒသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

၂. ဆဗ္ဗိသောဓနသုတ္တံ

၉၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အညံ ဗျာကရောတိ – 'ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ'တိ။ တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဘာသိတံ နေဝ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ နပ္ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗံ။ အနဘိနန္ဒိတွာ အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ ပဉှော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော – 'စတ္တာရောမေ, အာဝုသော, တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္မဒက္ခာတာ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌဝါဒိတာ, သုတေ သုတဝါဒိတာ, မုတေ မုတဝါဒိတာ, ဝိညာတေ ဝိညာတဝါဒိတာ – ဣမေ ခော, အာဝုသော, စတ္တာရော တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္မဒက္ခာတာ။ ကထံ ဇာနတော ပနာယသ္မတော, ကထံ ပဿတော ဣမေသု စတူသု ဝေါဟာရေသု အနုပါဒာယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တ'န္တိ? ခီဏာသဝဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဝုသိတဝတော ကတကရဏီယဿ ဩဟိတဘာရဿ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထဿ ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနဿ သမ္မဒညာဝိမုတ္တဿ အယမနုဓမ္မော ဟောတိ ဝေယျာကရဏာယ – 'ဒိဋ္ဌေ ခော အဟံ , အာဝုသော, အနုပါယော အနုပါယော အနိဿိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓေါ ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရာမိ။ သုတေ ခော အဟံ, အာဝုသော။ပေ.။ မုတေ ခော အဟံ, အာဝုသော။ ဝိညာတေ ခော အဟံ, အာဝုသော, အနုပါယော အနုပါယော အနိဿိတော အပ္ပဋိဗဒ္ဓေါ ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိသံယုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရာမိ။ ဧဝံ ခော မေ, အာဝုသော, ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ဣမေသု စတူသု ဝေါဟာရေသု အနုပါဒာယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တ'န္တိ။ တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော 'သာဓူ'တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ အနုမောဒိတဗ္ဗံ။ 'သာဓူ'တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥတ္တရိံ ပဉှော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။

၉၉. '''ပဉ္စိမေ, အာဝုသော, ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္မဒက္ခာတာ။ ကတမေ ပဉ္စ? သေယျထိဒံ – ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓော, သညုပါဒါနက္ခန္ဓော, သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော – ဣမေ ခော, အာဝုသော, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္မဒက္ခာတာ။ ကထံ ဇာနတော ပနာယသ္မတော, ကထံ ပဿတော ဣမေသု ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု အနုပါဒာယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တ'န္တိ? ခီဏာသဝဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဝုသိတဝတော ကတကရဏီယဿ ဩဟိတဘာရဿ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထဿ ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနဿ သမ္မဒညာဝိမုတ္တဿ အယမနုဓမ္မော ဟောတိ ဝေယျာကရဏာယ – 'ရူပံ ခော အဟံ, အာဝုသော, အဗလံ ဝိရာဂုနံ [ဝိရာဂံ (သီ. ပီ.), ဝိရာဂုတံ (ဋီကာ)] အနဿာသိကန္တိ ဝိဒိတွာ ယေ ရူပေ ဥပါယုပါဒါနာ [ဥပယူပါဒါနာ (က.)] စေတသော အဓိဋ္ဌာနာဘိနိဝေ

သာနုသယာ တေသံ ခယာ ဝိရာဂါ နိရောဓာ စာဂါ ပဋိနိဿဂ္ဂါ ဝိမုတ္တံ မေ စိတ္တန္တိ ပဇာနာမိ။ ဝေဒနံ ခေါ အဟံ, အာဝုသော။ပေ.။ သညံ ခေါ အဟံ, အာဝုသော။ သင်္ခါရေ ခေါ အဟံ, အာဝုသော။ ဝိညာဏံ ခေါ အဟံ, အာဝုသော, အဗလံ ဝိရာဂုနံ အနဿာသိကန္တိ ဝိဒိတွာ ယေ ဝိညာဏေ ဥပာယုပါဒါနာ စေတသော အဓိဋ္ဌာနာဘိနိဝေသာနုသယာ တေသံ ခယာ ဝိရာဂါ နိရောဓာ စာဂါ ပဋိနိဿဂ္ဂါ ဝိမုတ္တံ မေ စိတ္တန္တိ ပဇာနာမိ။ ဧဝံ ခေါ မေ, အာဝုသော, ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ဣမေသု ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တ’န္တိ။ တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ, အနုမောဒိတဗ္ဗံ။ ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥတ္တရိံ ပဉှော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။

၁၀၀. ‘‘‘ဆယိမာ , အာဝုသော, ဓာတုယော တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္မဒက္ခာတာ။ ကတမာ ဆ? ပထဝီဓာတု, အာပောဓာတု, တေဇောဓာတု, ဝါယောဓာတု, အာကာသဓာတု, ဝိညာဏဓာတု – ဣမာ ခေါ, အာဝုသော, ဆ ဓာတုယော တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္မဒက္ခာတာ။ ကထံ ဇာနတော ပနာယသ္မတော, ကထံ ပဿတော ဣမာသု ဆသု ဓာတူသု အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တ’န္တိ? ခီဏာသဝဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဝုသိတဝတော ကတကရဏီယဿ ဩဟိတဘာရဿ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထဿ ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနဿ သမ္မဒညာဝိမုတ္တဿ အယမနုဓမ္မော ဟောတိ ဝေယျာကရဏာယ – ‘ပထဝီဓာတုံ ခေါ အဟံ, အာဝုသော, န အတ္တတော ဥပဂစ္ဆိံ, န စ ပထဝီဓာတုနိဿိတံ အတ္တာနံ။ ယေ စ ပထဝီဓာတုနိဿိတာ ဥပါယုပါဒါနာ စေတသော အဓိဋ္ဌာနာဘိနိဝေသာနုသယာ တေသံ ခယာ ဝိရာဂါ နိရောဓာ စာဂါ ပဋိနိဿဂ္ဂါ ဝိမုတ္တံ မေ စိတ္တန္တိ ပဇာနာမိ။ အာပောဓာတုံ ခေါ အဟံ, အာဝုသော။ပေ.။ တေဇောဓာတုံ ခေါ အဟံ, အာဝုသော။ ဝါယောဓာတုံ ခေါ အဟံ, အာဝုသော။ အာကာသဓာတုံ ခေါ အဟံ, အာဝုသော။ ဝိညာဏဓာတုံ ခေါ အဟံ, အာဝုသော, န အတ္တတော ဥပဂစ္ဆိံ, န စ ဝိညာဏဓာတုနိဿိတံ အတ္တာနံ။ ယေ စ ဝိညာဏဓာတုနိဿိတာ ဥပါယုပါဒါနာ စေတသော အဓိဋ္ဌာနာဘိနိဝေသာနုသယာ တေသံ ခယာ ဝိရာဂါ နိရောဓာ စာဂါ ပဋိနိဿဂ္ဂါ ဝိမုတ္တံ မေ စိတ္တန္တိ ပဇာနာမိ။ ဧဝံ ခေါ မေ, အာဝုသော, ဇာနတော, ဧဝံ ပဿတော ဣမာသု ဆသု ဓာတူသု အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တ’န္တိ။ တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ, အနုမောဒိတဗ္ဗံ။ ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥတ္တရိံ ပဉှော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။

၁၀၁. ‘‘‘ဆ ခေါ ပနိမာနိ, အာဝုသော, အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနိ [အဇ္ဈတ္တိကာနိ ဗာဟိရာနိ (သျာ. ကံ. ပီ.)] အာယတနာနိ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္မဒက္ခာတာနိ။ ကတမာနိ ဆ? စက္ခု စေဝ ရူပါ စ, သောတဉ္စ သဒ္ဒါ စ, ဃာနဉ္စ ဂန္ဓာ စ, ဇိဝှာ စ ရသာ စ, ကာယော စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ စ, မနော စ ဓမ္မာ စ – ဣမာနိ ခေါ, အာဝုသော, ဆ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္မဒက္ခာတာနိ။ ကထံ ဇာနတော ပနာယသ္မတော, ကထံ ပဿတော ဣမေသု ဆသု အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု အာယတနေသု အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တ’န္တိ? ခီဏာသဝဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဝုသိတဝတော ကတကရဏီယဿ ဩဟိတဘာရဿ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထဿ ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနဿ သမ္မဒညာဝိမုတ္တဿ အယမနုဓမ္မော ဟောတိ ဝေယျာကရဏာယ – ‘စက္ခုသ္မိံ, အာဝုသော, ရူပေ စက္ခုဝိညာဏေ စက္ခုဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ယော ဆန္ဒော ယော ရာဂေါ ယာ နန္ဒီ [နန္ဒိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ယာ တဏှာ ယေ စ ဥပါယုပါဒါနာ စေတသော အဓိဋ္ဌာနာဘိနိဝေသာနုသယာ တေသံ ခယာ ဝိရာဂါ နိရောဓာ စာဂါ ပဋိနိဿဂ္ဂါ ဝိမုတ္တံ မေ စိတ္တန္တိ ပဇာနာမိ။ သောတသ္မိံ, အာဝုသော, သဒ္ဒေ သောတဝိညာဏေ။ပေ.။ ဃာနသ္မိံ, အာဝုသော, ဂန္ဓေ ဃာနဝိညာဏေ။ ဇိဝှာယ, အာဝုသော, ရသေ ဇိဝှာဝိညာဏေ။ ကာယသ္မိံ, အာဝုသော, ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ကာယဝိညာဏေ။ မနသ္မိံ, အာဝုသော, ဓမ္မေ မနောဝိညာဏေ မနောဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ယော ဆန္ဒော ယော ရာဂေါ ယာ နန္ဒီ ယာ တဏှာ ယေ စ ဥပါယုပါဒါနာ စေတသော အဓိဋ္ဌာနာဘိနိဝေသာနုသယာ တေသံ ခယာ ဝိရာဂါ နိရောဓာ စာဂါ ပဋိနိဿဂ္ဂါ ဝိမုတ္တံ မေ စိတ္တန္တိ ပဇာနာမိ။ ဧဝံ ခေါ မေ, အာဝုသော, ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ဣမေသု ဆသု အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု အာယတနေသု အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တ’န္တိ။ တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ အနုမောဒိတဗ္ဗံ။ ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥတ္တရိံ ပဉှော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။

၁၀၂. ‘‘‘ကထံ ဇာနတော ပနာယသ္မတော, ကထံ ပဿတော ဣမသ္မိဉ္စ သဝိညာဏကေ ကာယေ ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗနိမိတ္တေသု အဟံကာရမမံကာရမာနာနုသယာ သမူဟတာ’တိ [သုသမူဟတာတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ? ခီဏာသဝဿ , ဘိ

က္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဝုသိတဝတော ကတကရဏီယဿ ဩဟိတဘာရဿ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထဿ ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနဿ သမ္မဒညာဝိမုတ္တဿ အယမနုဓမ္မော ဟောတိ ဝေယျာကရဏာယ – ‘ပုဗ္ဗေ ခော အဟံ, အာဝုသော, အကရိယဘူတော သမာနော အဝိဒ္ဒသု အဟောသိံ။ တဿ မေ တထာဂတော တ တထာဂတသာဝကော တ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တာဟံ ဓမ္မံ သုတွာ တထာဂတေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘိံ။ သော တေန သဒ္ဓာပဋိလာဘေန သမန္နာဂတော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိံ – သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော ရဇာပထော, အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ နယိဒံ သုကရံ အကရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ’”န္တိ။

“သော ခော အဟံ, အာဝုသော, အပရေန သမယေန အပ္ပံ တ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ မဟန္တံ တ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ, အပ္ပံ တ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ မဟန္တံ တ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကရသ္မာ အနကရိယံ ပဗ္ဗဇိံ။ သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော ပာဏာတိပာတံ ပဟာယ ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော, လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော သဗ္ဗပာဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟာသိံ။ အဒိန္နာဒာနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ ဒိန္နာဒာယီ ဒိန္နပာဋိကင်္ခီ, အထေနေန သုစိဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟာသိံ။ အဗြဟ္မစရိယံ ပဟာယ ဗြဟ္မစာရီ အဟောသိံ အာရာစာရီ ဝိရတော မေထုနာ ဂာမဓမ္မာ။ မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ သစ္စဝါဒီ သစ္စသန္ဓော ထေတော ပစ္စယိကော အဝိသံဝါဒကော လောကဿ။ ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ, ဣတော သုတွာ န အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘေဒာယ, အမုတြ ဝါ သုတွာ န ဣမေသံ အက္ခာတာ အမူသံ ဘေဒာယ; ဣတိ ဘိန္နာနံ ဝါ သန္ဓာတာ သဟိတာနံ ဝါ အနုပ္ပဒာတာ သမဂ္ဂါရာမော သမဂ္ဂရတော သမဂ္ဂနန္ဒီ သမဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာ အဟောသိံ။ ဖရုသံ ဝါစံ ပဟာယ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ; ယာ သာ ဝါစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ ပေမနီယာ ဟဒယင်္ဂမာ ပေါရီ ဗဟုဇနကန္တာ ဗဟုဇနမနာပါ တထာရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ အဟောသိံ။ သမ္ဖပ္ပလာပံ ပဟာယ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ; ကာလဝါဒီ ဘူတဝါဒီ အတ္ထဝါဒီ ဓမ္မဝါဒီ ဝိနယဝါဒီ နိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိတာ အဟောသိံ ကာလေန သာပဒေသံ ပရိယန္တဝတိံ အတ္ထသံဟိတံ။

“သော ဗီဇဂါမဘူတဂါမသမာရမ္ဘာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ, ဧကဘတ္တိကော အဟောသိံ ရတ္တူပရတော ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ။ နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ။ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဓာရဏမဏ္ဍနဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ။ ဥစ္စာသယနမဟာသယနာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ။ ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ, အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ, အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ; ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ, ဒာသိဒာသပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ, အဇေဠကပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ, ကုက္ကုဋသူကရပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ , ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ, ခေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ။ ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနုယောဂါ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ, ကယဝိက္ကယာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ, တုလာကူဋကံသကူဋမာနကူဋာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ, ဥက္ကောဋနဝဉ္စနနိကတိသာစိယောဂါ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ, ဆေဒနဝဓဗန္ဓနဝိပရာမောသအာလောပသဟသာကာရာ ပဋိဝိရတော အဟောသိံ။

“သော သန္တုဋ္ဌော အဟောသိံ ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေန, ကုစ္ဆိပရိဟာရိကေန ပိဏ္ဍပာတေန။ သော ယေန ယေနေဝ [ယေန ယေန စ (က.)] ပက္ကမိံ သမာဒာယေဝ ပက္ကမိံ။ သေယျထာပိ နာမ ပက္ခီ သကုဏော ယေန ယေနေဝ ဍေတိ သပတ္တဘာရောဝ ဍေတိ; ဧဝမေဝ ခော အဟံ, အာဝုသော; သန္တုဋ္ဌော အဟောသိံ ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေန, ကုစ္ဆိပရိဟာရိကေန ပိဏ္ဍပာတေန။ သော ယေန ယေနေဝ ပက္ကမိံ သမာဒာယေဝ ပက္ကမိံ။ သော ဣမိနာ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော အဇ္ဈတ္တံ အနဝဇ္ဇသုခံ ပဋိသံဝေဒေသိံ။

၁၀၃. “သော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ အဟောသိံ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ; ယတွာဓိကရဏမေနံ စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ, တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇိံ ; ရက္ခိံ စက္ခုန္ဒြိယံ, စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇိံ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ ပေ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ပေ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ပေ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ အ

ဟောသိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ; ယတွာဓိကရဏမေနံ မနိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ, တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇိ; ရက္ခိ မနိန္ဒြိယံ, မနိန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇိ။ သော ဣမိနာ အရိယေန ဣန္ဒြိယသံဝရေန သမန္နာဂတော အဇ္ဈတ္တံ အဗျာသေကသုခံ ပဋိသံဝေဒေသိ။

“သော အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္ပဇာနကာရီ အဟောသိ, အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ သမ္ပဇာနကာရီ အဟောသိ, သမိဉ္ဇိတေ ပသာရိတေ သမ္ပဇာနကာရီ အဟောသိ, သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေ သမ္ပဇာနကာရီ အဟောသိ, အသိတေ ပီတေ ခါယိတေ သာယိတေ သမ္ပဇာနကာရီ အဟောသိ, ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မေ သမ္ပဇာနကာရီ အဟောသိ, ဂတေ ဌိတေ နိသိန္နေ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ ဘာသိတေ တုဏှီဘာဝေ သမ္ပဇာနကာရီ အဟောသိ။

“သော ဣမိနာ စ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော, (ဣမာယ စ အရိယာယ သန္တုဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော,) [ပဿ မ. နိ. ၁.၂၉၆ စူဠဟတ္ထိပဒောပမေ] ဣမိနာ စ အရိယေန ဣန္ဒြိယသံဝရေန သမန္နာဂတော, ဣမိနာ စ အရိယေန သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ သော ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော နိသီဒိံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။

“သော အဘိဇ္ဈံ လောကေ ပဟာယ ဝိဂတာဘိဇ္ဈေန စေတသာ ဝိဟာသိ, အဘိဇ္ဈာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေသိ။ ဗျာပါဒပဒောသံ ပဟာယ အဗျာပန္နစိတ္တော ဝိဟာသိ သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ, ဗျာပါဒပဒောသာ စိတ္တံ ပရိသောဓေသိ။ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟာယ ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော ဝိဟာသိ အာလောကသညီ သတော သမ္ပဇာနော, ထိနမိဒ္ဓါ စိတ္တံ ပရိသောဓေသိ။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟာယ အနုဒ္ဓတော ဝိဟာသိ အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စာ စိတ္တံ ပရိသောဓေသိ။ ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာယ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဟာသိ အကထံကထီ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဝိစိကိစ္ဆာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေသိ။

၁၀၄. “သော ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ။ ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။

“သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိ။ သော ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိ, အယံ ဒုက္ခသမုဒယောတိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိ, အယံ ဒုက္ခနိရောဓောတိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိ, အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိ; ဣမေ အာသဝါတိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိ, အယံ အာသဝသမုဒယောတိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိ, အယံ အာသဝနိရောဓောတိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိ, အယံ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ ယထာဘူတံ အဗ္ဘညာသိ။ တဿ မေ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိတ္ထ, ဘဝါသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိတ္ထ, အဝိဇ္ဇာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိတ္ထ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ အဟောသိ။ ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ အဗ္ဘညာသိ။ ဧဝံ ခေါ မေ, အာဝုသော, ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ဣမသ္မိံ သဝိညာဏကေ ကာယေ ဗဟိဒ္ဓါ စ သဗ္ဗနိမိတ္တေသု အဟံကာရမမံကာရမာနာနုသယာ သမူဟတာ”တိ ။ “တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ အနုမောဒိတဗ္ဗံ။ ‘သာဓူ’တိ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – ‘လာဘာ နော, အာဝုသော, သုလဒ္ဓံ နော, အာဝုသော, ယေ မယံ အာယသ္မန္တံ တာဒိသံ သဗြဟ္မစာရိံ သမနုပဿာမာ’’’တိ [ပဿာမာတိ (သီ.)] ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ဆဗ္ဗိသောဓနသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒုတိယံ။

၃. သပ္ပုရိသသုတ္တံ

၁၀၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''သပ္ပုရိသဓမ္မဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အသပ္ပုရိသဓမ္မဉ္စ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော ဥစ္စာကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'အဟံ ခေါမှိ ဥစ္စာကုလာ ပဗ္ဗဇိတော, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ န ဥစ္စာကုလာ ပဗ္ဗဇိတာ'တိ။ သော တာယ ဥစ္စာကုလီနတာယ အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယံ [အယမ္ပိ (သီ. ပီ.)] , ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'န ခေါ ဥစ္စာကုလီနတာယ လောဘဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, ဒေါသဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ , မောဟဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ နော စေပိ ဥစ္စာကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ; သော စ ဟောတိ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ , သော တတ္ထ ပုဇ္ဇော, သော တတ္ထ ပာသံသော'တိ။ သော ပဋိပဒံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တာယ ဥစ္စာကုလီနတာယ နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော မဟာကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ။ပေ॰။ [ယထာ ဥစ္စာကုလတရေ တထာ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ] မဟာဘောဂကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ။ပေ॰။ ဥဠာရဘောဂကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'အဟံ ခေါမှိ ဥဠာရဘောဂကုလာ ပဗ္ဗဇိတော, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ န ဥဠာရဘောဂကုလာ ပဗ္ဗဇိတာ'တိ။ သော တာယ ဥဠာရဘောဂတာယ အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'န ခေါ ဥဠာရဘောဂတာယ လောဘဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, ဒေါသဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, မောဟဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ နော စေပိ ဥဠာရဘောဂကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ; သော စ ဟောတိ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ, သော တတ္ထ ပုဇ္ဇော, သော တတ္ထ ပာသံသော'တိ။ သော ပဋိပဒံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တာယ ဥဠာရဘောဂတာယ နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

၁၀၆. ''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော ဉာတော ဟောတိ ယသဿီ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'အဟံ ခေါမှိ ဉာတော ယသဿီ, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ အပ္ပညာတာ အပ္ပေသက္ခာ'တိ။ သော တေန ဉတ္တေန [ဉာတေန (သီ. က.), ဉာတတ္တေန (သျာ. ကံ. ပီ.)] အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'န ခေါ ဉတ္တေန လောဘဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, ဒေါသဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, မောဟဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ နော စေပိ ဉာတော ဟောတိ ယသဿီ; သော စ ဟောတိ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ, သော တတ္ထ ပုဇ္ဇော , သော တတ္ထ ပာသံသော'တိ။ သော ပဋိပဒံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တေန ဉတ္တေန နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော လာဘီ ဟောတိ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'အဟံ ခေါမှိ လာဘီ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ န လာဘိနော စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာန'န္တိ။ သော တေန လာဘေန အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'န ခေါ လာဘေန လောဘဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, ဒေါသဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, မောဟဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ နော စေပိ လာဘီ ဟောတိ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ; သော စ ဟောတိ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ, သော တတ္ထ ပုဇ္ဇော, သော တတ္ထ ပာသံသော'တိ။ သော ပဋိပဒံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တေန လာဘေန နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော ဗဟုဿုတော ဟောတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခေါမှိ ဗဟုဿုတော, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ န ဗဟုဿုတာ’တိ။ သော တေန ဗာဟုသစ္စေန အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ , ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘န ခေါ ဗာဟုသစ္စေန လောဘဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ , ဒောသဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, မောဟဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ နော စေပိ ဗဟုဿုတော ဟောတိ; သော စ ဟောတိ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ, သော တတ္ထ ပုဇ္ဇော, သော တတ္ထ ပါသံသော’တိ။ သော ပဋိပဒံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တေန ဗာဟုသစ္စေန နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော ဝိနယဓရော ဟောတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခေါမှိ ဝိနယဓရော, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ န ဝိနယဓရာ’တိ။ သော တေန ဝိနယဓရတ္တေန အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘န ခေါ ဝိနယဓရတ္တေန လောဘဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, ဒောသဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, မောဟဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ နော စေပိ ဝိနယဓရော ဟောတိ; သော စ ဟောတိ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ, သော တတ္ထ ပုဇ္ဇော, သော တတ္ထ ပါသံသော’တိ။ သော ပဋိပဒံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တေန ဝိနယဓရတ္တေန နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော ဓမ္မကထိကော ဟောတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခေါမှိ ဓမ္မကထိကော, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ န ဓမ္မကထိကာ’တိ။ သော တေန ဓမ္မကထိကတ္တေန အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘န ခေါ ဓမ္မကထိကတ္တေန လောဘဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, ဒောသဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, မောဟဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ နော စေပိ ဓမ္မကထိကော ဟောတိ; သော စ ဟောတိ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ, သော တတ္ထ ပုဇ္ဇော, သော တတ္ထ ပါသံသော’တိ။ သော ပဋိပဒံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တေန ဓမ္မကထိကတ္တေန နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

၁၀၇. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော အာရညိကော ဟောတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခေါမှိ အာရညိကော ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ န အာရညိကာ’တိ။ သော တေန အာရညိကတ္တေန အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘န ခေါ အာရညိကတ္တေန လောဘဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, ဒောသဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, မောဟဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ နော စေပိ အာရညိကော ဟောတိ; သော စ ဟောတိ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ, သော တတ္ထ ပုဇ္ဇော, သော တတ္ထ ပါသံသော’တိ။ သော ပဋိပဒံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တေန အာရညိကတ္တေန နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော ပံသုကူလိကော ဟောတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခေါမှိ ပံသုကူလိကော, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ န ပံသုကူလိကာ’တိ။ သော တေန ပံသုကူလိကတ္တေန အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘န ခေါ ပံသုကူလိကတ္တေန လောဘဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, ဒောသဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, မောဟဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ နော စေပိ ပံသုကူလိကော ဟောတိ; သော စ ဟောတိ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ, သော တတ္ထ ပုဇ္ဇော, သော တတ္ထ ပါသံသော’တိ။ သော ပဋိပဒံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တေန ပံသုကူလိကတ္တေန နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော ပိဏ္ဍပာတိကော ဟောတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခေါမှိ ပိဏ္ဍပာတိကော, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ န ပိဏ္ဍပာတိကာ’တိ။ သော တေန ပိဏ္ဍပာတိကတ္တေန အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘န ခေါ ပိဏ္ဍပာတိကတ္တေန လောဘဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, ဒောသဓမ္မာ ဝါ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, မောဟဓမ္မာ

တ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ နော စေပိ ပိဏ္ဍပာတိကော ဟောတိ; သော စ ဟောတိ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ, သော တတ္ထ ပုဇ္ဇော, သော တတ္ထ ပာသံသော’တိ။ သော ပဋိပဒံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တေန ပိဏ္ဍပာတိကတ္တေန နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော ရုက္ခမူလိကော ဟောတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခောမှိ ရုက္ခမူလိကော, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ န ရုက္ခမူလိကာ’တိ။ သော တေန ရုက္ခမူလိကတ္တေန အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘န ခော ရုက္ခမူလိကတ္တေန လောဘဓမ္မာ တ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, ဒောသဓမ္မာ တ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, မောဟဓမ္မာ တ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ နော စေပိ ရုက္ခမူလိကော ဟောတိ; သော စ ဟောတိ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ, သော တတ္ထ ပုဇ္ဇော, သော တတ္ထ ပာသံသော’တိ။ သော ပဋိပဒံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တေန ရုက္ခမူလိကတ္တေန နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော သောသာနိကော ဟောတိ။ပေ.။ အဗ္ဘောကာသိကော ဟောတိ။ နေသဇ္ဇိကော ဟောတိ။ ယထာသန္ထတိကော ဟောတိ။ ဧကာသနိကော ဟောတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခောမှိ ဧကာသနိကော, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ န ဧကာသနိကာ’တိ။ သော တေန ဧကာသနိကတ္တေန အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘န ခော ဧကာသနိကတ္တေန လောဘဓမ္မာ တ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, ဒောသဓမ္မာ တ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, မောဟဓမ္မာ တ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ။ နော စေပိ ဧကာသနိကော ဟောတိ; သော စ ဟောတိ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော အနုဓမ္မစာရီ, သော တတ္ထ ပုဇ္ဇော, သော တတ္ထ ပာသံသော’တိ။ သော ပဋိပဒံယေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တေန ဧကာသနိကတ္တေန နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

၁၀၈. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခောမှိ ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိယာ လာဘီ, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိယာ န လာဘိနော’တိ။ သော တာယ ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိယာ အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိယာပိ ခော အတမ္မယတာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ ယေန ယေန ဟိ မညန္တိ တတော တံ ဟောတိ အညထာ’တိ။ သော အတမ္မယတညေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တာယ ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိယာ နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ။ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခောမှိ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိယာ လာဘီ, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိယာ န လာဘိနော’တိ။ သော တာယ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိယာ အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခော , ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိယာပိ ခော အတမ္မယတာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ ယေန ယေန ဟိ မညန္တိ တတော တံ ဟောတိ အညထာ’တိ။ သော အတမ္မယတညေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တာယ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာပတ္တိယာ နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခောမှိ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ လာဘီ, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ န လာဘိနော’တိ။ သော တာယ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာပိ ခော အတမ္မယတာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ ယေန ယေန ဟိ မညန္တိ တတော တံ

ဟောတိ အညထာ’တိ။ သော အတမ္မယတညေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တာယ အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ နေဝ တ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခေါမှိ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ လာဘီ, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ န လာဘိနော’တိ။ သော တာယ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာပိ ခေါ အတမ္မယတာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ ယေန ယေန ဟိ မညန္တိ တတော တံ ဟောတိ အညထာ’တိ။ သော အတမ္မယတညေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တာယ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိယာ နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခေါမှိ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိယာ လာဘီ, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိယာ န လာဘိနော’တိ။ သော တာယ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိယာ အတ္တာနုက္ကံသေတိ, ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိယာပိ ခေါ အတမ္မယတာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ ယေန ယေန ဟိ မညန္တိ တတော တံ ဟောတိ အညထာ’တိ။ သော အတမ္မယတညေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တာယ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိယာ နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသော သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘အဟံ ခေါမှိ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ လာဘီ, ဣမေ ပနညေ ဘိက္ခူ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ န လာဘိနော’တိ။ သော တာယ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ အတ္တာနုက္ကံသေတိ , ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ သပ္ပုရိသော စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ , ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာပိ ခေါ အတမ္မယတာ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ ယေန ယေန ဟိ မညန္တိ တတော တံ ဟောတိ အညထာ’တိ။ သော အတမ္မယတညေဝ အန္တရံ ကရိတွာ တာယ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ နေဝတ္တာနုက္ကံသေတိ, န ပရံ ဝမ္ဘေတိ။ အယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသော သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ [ဧကစ္စေ အာသဝါ (က.)] ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ အယံ [အယံ ခေါ (သျာ. ကံ.)], ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န ကိဉ္စိ မညတိ, န ကုဟိဉ္စိ မညတိ, န ကေနစိ မညတီ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

သပ္ပုရိသသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ တတိယံ။

၄. သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗသုတ္တံ

၁၀၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဘိက္ခဝေါ”တိ။ “ဘဒန္တေ”တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မပရိယာယံ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ကာယသမာစာရံပဟံ [ပဟံ (သဗ္ဗတ္ထ)] , ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ ကာယသမာစာရံ။ ဝစီသမာစာရံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အ

ညမည် ဝစီသမာစာရံ။ မနောသမာစာရံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမ ညံ မနောသမာစာရံ။ စိတ္တုပ္ပာဒံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ စိ တ္တုပ္ပာဒံ။ သညာပဋိလာဘံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ , အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ သညာပဋိလာဘံ။ ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘံ။ အတ္တဘာဝပဋိလာဘံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ အတ္တဘာဝပဋိလာဘ''န္တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣမဿ ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိ တ္တေန ဘာသိတဿ, ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ, ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။

၁၁၀. '''ကာယသမာစာရံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ ကာယသမာစာရ'န္တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, ဘန္တေ, ကာယသမာ စာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ဧဝရူပေ ကာယသမာစာရော န သေဝိ တဗ္ဗော; ယထာရူပဉ္စ ခော, ဘန္တေ, ကာယသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ဧဝရူပေ ကာယသမာစာရော သေဝိတဗ္ဗော။

၁၁၁. ''ကထံရူပံ, ဘန္တေ, ကာယသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာ ယန္တိ? ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော ပာဏာတိပာတီ ဟောတိ လုဒ္ဒော လောဟိတပာဏိ ဟတပ္ပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပ န္နော ပာဏဘူတေသု; အဒိန္နာဒါယီ ခော ပန ဟောတိ, ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ ဂါမဂတံ ဝါ အရညဂတံ ဝါ တံ အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခါတံ အာဒာတာ ဟောတိ; ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ခော ပန ဟောတိ, ယာ တာ မာတုရက္ခိတာ ပိတုရက္ခိ တာ မာတာပိတုရက္ခိတာ ဘာတုရက္ခိတာ ဘဂိနိရက္ခိတာ ဉာတိရက္ခိတာ ဂေါတ္တရက္ခိတာ ဓမ္မရက္ခိတာ သဿာမိ ကာ သပရိဒဏ္ဍာ အန္တမသော မာလာဂုဠပရိက္ခိတ္တာပိ တထာရူပာသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတာ ဟောတိ – ဧဝရူပံ, ဘန္တေ, ကာယသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ။

''ကထံရူပံ , ဘန္တေ, ကာယသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ? ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော ပာဏာတိပာတံ ပဟာယ ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော, လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော သဗ္ဗပာဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရတိ; အဒိန္နာဒာနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော ဟော တိ, ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ ဂါမဂတံ ဝါ အရညဂတံ ဝါ တံ နာဒိန္နံ ထေယျသင်္ခါတံ အာဒာတာ ဟောတိ; ကာမေသုမိစ္ဆာစာရံ ပဟာယ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ယာ တာ မာတုရက္ခိတာ ပိတုရက္ခိတာ မာတာပိတု ရက္ခိတာ ဘာတုရက္ခိတာ ဘဂိနိရက္ခိတာ ဉာတိရက္ခိတာ ဂေါတ္တရက္ခိတာ ဓမ္မရက္ခိတာ သဿာမိကာ သပရိဒဏ္ဍာ အန္တမသော မာလာဂုဠပရိက္ခိတ္တာပိ တထာရူပာသု န စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတာ ဟောတိ – ဧဝရူပံ, ဘန္တေ, ကာယသမာ စာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ 'ကာယသမာစာရံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိ ဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ ကာယသမာစာရ'န္တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

'''ဝစီသမာစာရံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ ဝစီသမာစာ ရ'န္တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ ? ယထာရူပံ, ဘန္တေ, ဝစီသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ဧဝရူပေ ဝစီသမာစာရော န သေဝိတဗ္ဗော; ယထာရူပဉ္စ ခော, ဘန္တေ, ဝစီသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ဧဝရူပေ ဝစီ သမာစာရော သေဝိတဗ္ဗော။

၁၁၂. ''ကထံရူပံ, ဘန္တေ, ဝစီသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္ တိ? ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော မုသာဝါဒီ ဟောတိ, သဘာဂတော [သဘဂ္ဂတော (ဗဟူသု)] ဝါ ပရိသာဂတော [ပရိသဂ္ဂ တော (ဗဟူသု)] ဝါ ဉာတိမဇ္ဈဂတော ဝါ ပူဂမဇ္ဈဂတော ဝါ ရာဇကုလမဇ္ဈဂတော ဝါ အဘိနီတော သက္ခိပုဋ္ဌော – 'ဧ

ဟမ္ဘော ပုရိသ, ယံ ဇာနာသိ တံ ဝဒေဟီ’တိ သော အဇာနံ ဝါ အာဟ – ‘ဇာနာမီ’တိ, ဇာနံ ဝါ အာဟ – ‘န ဇာနာမီ’တိ; အပဿံ ဝါ အာဟ – ‘ပဿာမီ’တိ, ပဿံ ဝါ အာဟ – ‘န ပဿာမီ’တိ – ဣတိ [ပဿ မ. နိ. ၁.၄၄၀ သာလေယျကသုတ္တေ] အတ္တဟေတု ဝါ ပရဟေတု ဝါ အာမိသကိဉ္စိက္ခဟေတု [ကိဉ္စိက္ခဟေတု (သီ.)] ဝါ သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသိတာ ဟောတိ; ပိသုဏဝါစော ခော ပန ဟောတိ, ဣတော သုတွာ အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘေဒာယ, အမုတြ ဝါ သုတွာ ဣမေသံ အက္ခာတာ အမူသံ ဘေဒာယ – ဣတိ သမဂ္ဂါနံ ဝါ ဘေတ္တာ, ဘိန္နာနံ ဝါ အနုပ္ပဒာတာ, ဝဂ္ဂါရာမော, ဝဂ္ဂရတော, ဝဂ္ဂနန္ဒီ, ဝဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ; ဖရုသဝါစော ခော ပန ဟောတိ, ယာ သာ ဝါစာ ကဏ္ဍကာ ကက္ကသာ ဖရုသာ ပရကဋုကာ ပရာဘိသဇ္ဇနီ ကောဓသာမန္တာ အသမာဓိသံဝတ္တနိကာ, တထာရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ; သမ္ဖပ္ပလာပီ ခော ပန ဟောတိ အကာလဝါဒီ အဘူတဝါဒီ အနတ္ထဝါဒီ အဓမ္မဝါဒီ အဝိနယဝါဒီ, အနိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ အကာလေန အနပဒေသံ အပရိယန္တဝတိံ အနတ္ထသံဟိတံ – ဧဝရူပံ, ဘန္တေ, ဝစီသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ။

“ကထံရူပံ, ဘန္တေ, ဝစီသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ? ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ သဘာဂတော ဝါ ပရိသာဂတော ဝါ ဉာတိမဇ္ဈဂတော ဝါ ပူဂမဇ္ဈဂတော ဝါ ရာဇကုလမဇ္ဈဂတော ဝါ အဘိနီတော သက္ခိပုဋ္ဌော – ‘ဧဟမ္ဘော ပုရိသ, ယံ ဇာနာသိ တံ ဝဒေဟီ’တိ သော အဇာနံ ဝါ အာဟ – ‘န ဇာနာမီ’တိ, ဇာနံ ဝါ အာဟ – ‘ဇာနာမီ’တိ, အပဿံ ဝါ အာဟ – ‘န ပဿာမီ’တိ, ပဿံ ဝါ အာဟ – ‘ပဿာမီ’တိ – ဣတိ အတ္တဟေတု ဝါ ပရဟေတု ဝါ အာမိသကိဉ္စိက္ခဟေတု ဝါ န သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသိတာ ဟောတိ; ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဣတော သုတွာ န အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘေဒာယ, အမုတြ ဝါ သုတွာ န ဣမေသံ အက္ခာတာ အမူသံ ဘေဒာယ – ဣတိ ဘိန္နာနံ ဝါ သန္ဓာတာ သဟိတာနံ ဝါ အနုပ္ပဒာတာ သမဂ္ဂါရာမော သမဂ္ဂရတော သမဂ္ဂနန္ဒီ သမဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ; ဖရုသံ ဝါစံ ပဟာယ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ယာ သာ ဝါစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ ပေမနီယာ ဟဒယင်္ဂမာ ပေါရီ ဗဟုဇနကန္တာ ဗဟုဇနမနာပါ တထာရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ; သမ္ဖပ္ပလာပံ ပဟာယ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ ကာလဝါဒီ ဘူတဝါဒီ အတ္ထဝါဒီ ဓမ္မဝါဒီ ဝိနယဝါဒီ, နိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ ကာလေန သာပဒေသံ ပရိယန္တဝတိံ အတ္ထသံဟိတံ – ဧဝရူပံ, ဘန္တေ, ဝစီသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ ‘ဝစီသမာစာရံပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ ဝစီသမာစာရ’န္တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘မနောသမာစာရံပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ မနောသမာစာရ’န္တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, ဘန္တေ, မနောသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ဧဝရူပော မနောသမာစာရော န သေဝိတဗ္ဗော; ယထာရူပဉ္စ ခော, ဘန္တေ, မနောသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ဧဝရူပော မနောသမာစာရော သေဝိတဗ္ဗော။

၁၁၃. “ကထံရူပံ, ဘန္တေ, မနောသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ? ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ တံ အဘိဇ္ဈာတာ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတ ယံ ပရဿ တံ မမဿာ’တိ; ဗျာပန္နစိတ္တော ခော ပန ဟောတိ ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော – ‘ဣမေ သတ္တာ ဟညန္တု ဝါ ဝဇ္ဈန္တု ဝါ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တု ဝါ ဝိနဿန္တု ဝါ မာ ဝါ အဟေသု’န္တိ – ဧဝရူပံ, ဘန္တေ, မနောသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ။

“ကထံရူပံ, ဘန္တေ, မနောသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ? ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ တံ နာဘိဇ္ဈာတာ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတ ယံ ပရဿ တံ မမဿာ’တိ; အဗျာပန္နစိတ္တော ခော ပန ဟောတိ အပ္ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော – ‘ဣမေ သတ္တာ အဝေရာ အဗျာဗဇ္ဈာ [အဗျာပဇ္ဈာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ. က.)] အနီဃာ သုခီ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တူ’တိ – ဧဝရူပံ, ဘန္တေ, မနောသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ ‘မနောသ

မာစာရံဟဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ မနောသမာစာရ’န္တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၁၁၄. ‘‘‘စိတ္တုပ္ပာဒံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ စိတ္တုပ္ပာဒ’န္တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, ဘန္တေ, စိတ္တုပ္ပာဒံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ဧဝရူပော စိတ္တုပ္ပာဒော န သေဝိတဗ္ဗော; ယထာရူပဉ္စ ခော, ဘန္တေ, စိတ္တုပ္ပာဒံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ဧဝရူပော စိတ္တုပ္ပာဒော သေဝိတဗ္ဗော။

‘‘ကထံရူပံ, ဘန္တေ, စိတ္တုပ္ပာဒံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ? ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, အဘိဇ္ဈာသဟဂတေန စေတသာ ဝိဟရတိ; ဗျာပာဒဝါ ဟောတိ, ဗျာပာဒသဟဂတေန စေတသာ ဝိဟရတိ; ဝိဟေသဝါ ဟောတိ, ဝိဟေသာသဟဂတေန စေတသာ ဝိဟရတိ – ဧဝရူပံ, ဘန္တေ, စိတ္တုပ္ပာဒံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ။

‘‘ကထံရူပံ, ဘန္တေ, စိတ္တုပ္ပာဒံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ? ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, အနဘိဇ္ဈာသဟဂတေန စေတသာ ဝိဟရတိ; အဗျာပာဒဝါ ဟောတိ, အဗျာပာဒသဟဂတေန စေတသာ ဝိဟရတိ; အဝိဟေသဝါ ဟောတိ, အဝိဟေသာသဟဂတေန စေတသာ ဝိဟရတိ – ဧဝရူပံ, ဘန္တေ, စိတ္တုပ္ပာဒံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ ‘စိတ္တုပ္ပာဒံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ စိတ္တုပ္ပာဒ’န္တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၁၁၅. ‘‘‘သညာပဋိလာဘံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ သညာပဋိလာဘ’န္တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, ဘန္တေ, သညာပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ဧဝရူပော သညာပဋိလာဘော န သေဝိတဗ္ဗော; ယထာရူပဉ္စ ခော, ဘန္တေ, သညာပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ဧဝရူပော သညာပဋိလာဘော သေဝိတဗ္ဗော။

‘‘ကထံရူပံ, ဘန္တေ, သညာပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ? ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, အဘိဇ္ဈာသဟဂတာယ သညာယ ဝိဟရတိ; ဗျာပာဒဝါ ဟောတိ, ဗျာပာဒသဟဂတာယ သညာယ ဝိဟရတိ; ဝိဟေသဝါ ဟောတိ, ဝိဟေသာသဟဂတာယ သညာယ ဝိဟရတိ – ဧဝရူပံ, ဘန္တေ, သညာပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ။

‘‘ကထံရူပံ, ဘန္တေ, သညာပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ? ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, အနဘိဇ္ဈာသဟဂတာယ သညာယ ဝိဟရတိ; အဗျာပာဒဝါ ဟောတိ, အဗျာပာဒသဟဂတာယ သညာယ ဝိဟရတိ; အဝိဟေသဝါ ဟောတိ, အဝိဟေသာသဟဂတာယ သညာယ ဝိဟရတိ – ဧဝရူပံ, ဘန္တေ, သညာပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ ‘သညာပဋိလာဘံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ သညာပဋိလာဘ’န္တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၁၁၆. ‘‘‘ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘ’န္တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, ဘန္တေ, ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ဧဝရူပော ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘော န သေဝိတဗ္ဗော; ယထာရူပဉ္စ ခော, ဘန္တေ, ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ – ဧဝရူပော ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘော သေဝိတဗ္ဗော။

“ကထံရူပံ, ဘန္တေ, ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ? ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော ဧဝံဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ – ‘နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, နတ္ထိ ဟုတံ , နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, နတ္ထိ အယံ လောကော, နတ္ထိ ပရော လောကော, နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ, နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ, နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ’တိ – ဧဝရူပံ, ဘန္တေ, ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ။

“ကထံရူပံ, ဘန္တေ, ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ? ဣဓ, ဘန္တေ, ဧကစ္စော ဧဝံဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ – ‘အတ္ထိ ဒိန္နံ, အတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, အတ္ထိ ဟုတံ, အတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, အတ္ထိ အယံ လောကော, အတ္ထိ ပရော လောကော, အတ္ထိ မာတာ, အတ္ထိ ပိတာ, အတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ, အတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ’တိ – ဧဝရူပံ, ဘန္တေ, ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ ‘ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘ’န္တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၁၁၇. “‘အတ္တဘာဝပဋိလာဘံပဟံ , ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ အတ္တဘာဝပဋိလာဘ’န္တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, ဘန္တေ, အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ – ဧဝရူပော အတ္တဘာဝပဋိလာဘော န သေဝိတဗ္ဗော; ယထာရူပဉ္စ ခော, ဘန္တေ, အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ – ဧဝရူပော အတ္တဘာဝပဋိလာဘော သေဝိတဗ္ဗော။

“ကထံရူပံ, ဘန္တေ, အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ? သဗျာဗဇ္ဈံ [သဗျာပဇ္ဈံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ. က.)] , ဘန္တေ, အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ အဘိနိဗ္ဗတ္တယတော အပရိနိဋ္ဌိတဘာဝာယ အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ; အဗျာဗဇ္ဈံ, ဘန္တေ, အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ အဘိနိဗ္ဗတ္တယတော ပရိနိဋ္ဌိတဘာဝာယ အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ ‘အတ္တဘာဝပဋိလာဘံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ , အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ အတ္တဘာဝပဋိလာဘ’န္တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“ဣမဿ ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ, ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ, ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမီ”တိ။

၁၁၈. “သာဓု သာဓု, သာရိပုတ္တ! သာဓု ခော တွံ, သာရိပုတ္တ, ဣမဿ မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ, ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ, ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာသိ။

“‘ကာယသမာစာရံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ ကာယသမာစာရ’န္တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ မယာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, သာရိပုတ္တ, ကာယသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ဧဝရူပော ကာယသမာစာရော န သေဝိတဗ္ဗော; ယထာရူပဉ္စ ခော, သာရိပုတ္တ, ကာယသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ – ဧဝရူပော ကာယသမာစာရော သေဝိတဗ္ဗော။

“ကထံရူပံ , သာရိပုတ္တ, ကာယသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ? ဣဓ, သာရိပုတ္တ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ လုဒ္ဒော လောဟိတပါဏိ ဟတပ္ပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော ပါဏဘူတေသု; အဒိန္နာဒါယီ ခော ပန ဟောတိ, ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ ဂါမဂတံ ဝါ အရညဂတံ ဝါ တံ အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခာတံ အာဒာတာ ဟောတိ; ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ခော ပန ဟောတိ, ယာ တာ မာတုရက္ခိတာ ပိတုရက္ခိတာ မာတာပိတုရက္ခိတာ ဘာတုရက္ခိတာ ဘဂိနိရက္ခိတာ ဉာတိရက္ခိတာ ဂေါတ္တရက္ခိတာ ဓမ္မရက္ခိတာ သဿာမိ

ကာ သပရိဒဏ္ဍာ အန္တမသော မာလာဂုဋပရိက္ခိတ္တာပိ တထာရူပာသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတာ ဟောတိ – ဧဝရူပံ, သာရိပုတ္တ, ကာယသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ။

''ကထံရူပံ, သာရိပုတ္တ, ကာယသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ? ဣဓ, သာရိပုတ္တ, ဧကစ္စော ပာဏာတိပာတံ ပဟာယ ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော, လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော သဗ္ဗပာဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရတိ; အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ ဂါမဂတံ ဝါ အရညဂတံ ဝါ တံ နာဒိန္နံ ထေယျသင်္ခါတံ အာဒါတာ ဟောတိ; ကာမေသုမိစ္ဆာစာရံ ပဟာယ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ယာ တာ မာတုရက္ခိတာ ပိတုရက္ခိတာ မာတာပိတုရက္ခိတာ ဘာတုရက္ခိတာ ဘဂိနိရက္ခိတာ ဉာတိရက္ခိတာ ဂောတ္တရက္ခိတာ ဓမ္မရက္ခိတာ သဿာမိကာ သပရိဒဏ္ဍာ အန္တမသော မာလာဂုဋပရိက္ခိတ္တာပိ တထာရူပာသု န စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတာ ဟောတိ – ဧဝရူပံ, သာရိပုတ္တ, ကာယသမာစာရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ 'ကာယသမာစာရံပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ ကာယသမာစာရ'န္တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

''ဝစီသမာစာရံပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ ။ပေ။ မနောသမာစာရံပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ။ပေ။ စိတ္တုပ္ပာဒံပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ။ပေ။ သညာပဋိလာဘံပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ။ပေ။ ဒိဋ္ဌိပဋိလာဘံပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ။ပေ။။

'''အတ္တဘာဝပဋိလာဘံပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ အတ္တဘာဝပဋိလာဘ'န္တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, သာရိပုတ္တ, အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ဧဝရူပေါ အတ္တဘာဝပဋိလာဘော န သေဝိတဗ္ဗော; ယထာရူပဉ္စ ခော, သာရိပုတ္တ, အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ – ဧဝရူပေါ အတ္တဘာဝပဋိလာဘော သေဝိတဗ္ဗော။

''ကထံရူပံ, သာရိပုတ္တ, အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ? သဗျာပဇ္ဈံ, သာရိပုတ္တ, အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ အဘိနိဗ္ဗတ္တယတော အပရိနိဋ္ဌိတဘာဝါယ အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ; အဗျာပဇ္ဈံ, သာရိပုတ္တ, အတ္တဘာဝပဋိလာဘံ အဘိနိဗ္ဗတ္တယတော ပရိနိဋ္ဌိတဘာဝါယ အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ။ 'အတ္တဘာဝပဋိလာဘံပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ , အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; တဉ္စ အညမညံ အတ္တဘာဝပဋိလာဘ'န္တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ ဣမဿ ခော, သာရိပုတ္တ, မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၁၉. ''စက္ခုဝိညေယျံ ရူပံပာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; သောတဝိညေယျံ သဒ္ဒံပာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; ဃာနဝိညေယျံ ဂန္ဓံပာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; ဇိဝှာဝိညေယျံ ရသံပာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; ကာယဝိညေယျံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံပာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ; မနောဝိညေယျံ ဓမ္မံပာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣမဿ ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ, ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ, ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။ 'စက္ခုဝိညေယျံ ရူပံပာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ'တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, ဘန္တေ, စက္ခုဝိညေယျံ ရူပံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ဧဝရူပံ စက္ခုဝိညေယျံ ရူပံ န သေဝိတဗ္ဗံ; ယထာရူပဉ္စ ခော, ဘန္တေ, စက္ခုဝိညေယျံ ရူပံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ဧဝရူပံ စက္ခုဝိညေယျံ ရူပံ သေဝိတဗ္ဗံ။ 'စက္ခုဝိ

ညေယျွံ ရူပံဟဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘သောတဝိညေယျွံ သဒ္ဒံဟဟံ, သာရိပုတ္တ။ပေ.။ ဧဝရူပေ သောတဝိညေယျွော သဒ္ဒော န သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ သောတဝိညေယျွော သဒ္ဒော သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ ဃာနဝိညေယျွော ဂန္ဓော န သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ ဃာနဝိညေယျွော ဂန္ဓော သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ ဇိဝှာဝိညေယျွော ရသော န သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ ဇိဝှာဝိညေယျွော ရသော သေဝိတဗ္ဗော။ ကာယဝိညေယျွံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံဟဟံ, သာရိပုတ္တ ။ ဧဝရူပေ ကာယဝိညေယျွော ဖောဋ္ဌဗ္ဗော န သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ ကာယဝိညေယျွော ဖောဋ္ဌဗ္ဗော သေဝိတဗ္ဗော။

‘‘‘မနောဝိညေယျွံ ဓမ္မံဟဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, ဘန္တေ, မနောဝိညေယျွံ ဓမ္မံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ဧဝရူပေ မနောဝိညေယျွော ဓမ္မော န သေဝိတဗ္ဗော; ယထာရူပဉ္စ ခော, ဘန္တေ, မနောဝိညေယျွံ ဓမ္မံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ဧဝရူပေ မနောဝိညေယျွော ဓမ္မော သေဝိတဗ္ဗော။ ‘မနောဝိညေယျွံ ဓမ္မံဟဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ ဣမဿ ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ, ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ, ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမီ’’တိ။

၁၂၀. ‘‘သာဓု သာဓု, သာရိပုတ္တ! သာဓု ခော တွံ, သာရိပုတ္တ, ဣမဿ မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ, ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ, ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာသိ။ ‘စက္ခုဝိညေယျွံ ရူပံဟဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ မယာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, သာရိပုတ္တ, စက္ခုဝိညေယျွံ ရူပံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ဧဝရူပံ စက္ခုဝိညေယျွံ ရူပံ န သေဝိတဗ္ဗံ; ယထာရူပဉ္စ ခော, သာရိပုတ္တ, စက္ခုဝိညေယျွံ ရူပံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ဧဝရူပံ စက္ခုဝိညေယျွံ ရူပံ သေဝိတဗ္ဗံ။ ‘စက္ခုဝိညေယျွံ ရူပံဟဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ မယာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘သောတဝိညေယျွံ သဒ္ဒံဟဟံ, သာရိပုတ္တ။ပေ.။ ဧဝရူပေ သောတဝိညေယျွော သဒ္ဒော န သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ သောတဝိညေယျွော သဒ္ဒော သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ ဃာနဝိညေယျွော ဂန္ဓော န သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ ဃာနဝိညေယျွော ဂန္ဓော သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ ဇိဝှာဝိညေယျွော ရသော န သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ ဇိဝှာဝိညေယျွော ရသော သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ ကာယဝိညေယျွော ဖောဋ္ဌဗ္ဗော န သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ ကာယဝိညေယျွော ဖောဋ္ဌဗ္ဗော သေဝိတဗ္ဗော။

‘‘မနောဝိညေယျွံ ဓမ္မံဟဟံ, သာရိပုတ္တ။ပေ.။ ဧဝရူပေ မနောဝိညေယျွော ဓမ္မော န သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပေ မနောဝိညေယျွော ဓမ္မော သေဝိတဗ္ဗော။ ‘မနောဝိညေယျွံ ဓမ္မံဟဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ မယာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ ဣမဿ ခော, သာရိပုတ္တ, မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၂၁. ‘‘စီဝရံဟဟံ , သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ။ပေ.။ ပိဏ္ဍပာတံဟဟံ, သာရိပုတ္တ။ သေနာသနံဟဟံ, သာရိပုတ္တ။ ဂာမံဟဟံ, သာရိပုတ္တ။ နိဂမံဟဟံ, သာရိပုတ္တ။ နဂရံဟဟံ, သာရိပုတ္တ။ ဇနပဒံဟဟံ, သာရိပုတ္တ။ ပုဂ္ဂလံဟဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဣမဿ ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ, ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ, ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။ ‘စီဝရံဟဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, ဘန္တေ, စီဝရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ဧဝရူပံ စီဝရံ န သေဝိတဗ္ဗံ; ယထာရူပဉ္စ ခော, ဘန္တေ, စီဝရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိ

ဝဍ္ဎန္တိ ဧဝရူပံ စီဝရံ သေဝိတဗ္ဗံ။ ‘စီဝရံပဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“ပိဏ္ဍပာတံပဟံ, သာရိပုတ္တ။ပေ.။ ဧဝရူပော ပိဏ္ဍပာတော န သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပော ပိဏ္ဍပာတော သေဝိတဗ္ဗော။ သေနာသနံပဟံ, သာရိပုတ္တ။ပေ.။ ဧဝရူပံ သေနာသနံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝရူပံ သေနာသနံ သေဝိတဗ္ဗံ။ ဂါမံပဟံ, သာရိပုတ္တ ။ပေ.။ ဧဝရူပော ဂါမော န သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပော ဂါမော သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပော နိဂမော န သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပော နိဂမော သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပံ နဂရံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝရူပံ နဂရံ သေဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝရူပော ဇနပဒေါ န သေဝိတဗ္ဗော။ ဧဝရူပော ဇနပဒေါ သေဝိတဗ္ဗော။

“‘ပုဂ္ဂလံပဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, ဘန္တေ, ပုဂ္ဂလံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ဧဝရူပော ပုဂ္ဂလော န သေဝိတဗ္ဗော; ယထာရူပဉ္စ ခေါ, ဘန္တေ, ပုဂ္ဂလံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ဧဝရူပော ပုဂ္ဂလော သေဝိတဗ္ဗော။ ‘ပုဂ္ဂလံပဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တန္တိ။ ဣမဿ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ, ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမီ”တိ။

၁၂၂. “သာဓု သာဓု, သာရိပုတ္တ! သာဓု ခေါ တွံ, သာရိပုတ္တ, ဣမဿ မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ, ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာသိ။ ‘စီဝရံပဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ , အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ မယာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, သာရိပုတ္တ, စီဝရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ဧဝရူပံ စီဝရံ န သေဝိတဗ္ဗံ; ယထာရူပဉ္စ ခေါ, သာရိပုတ္တ, စီဝရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ဧဝရူပံ စီဝရံ သေဝိတဗ္ဗံ။ ‘စီဝရံပဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ မယာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ (ယထာ ပဌမံ တထာ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ) ဧဝရူပော ပိဏ္ဍပာတော။ ဧဝရူပံ သေနာသနံ။ ဧဝရူပော ဂါမော။ ဧဝရူပော နိဂမော။ ဧဝရူပံ နဂရံ။ ဧဝရူပော ဇနပဒေါ။

“‘ပုဂ္ဂလံပဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ မယာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယထာရူပံ, သာရိပုတ္တ, ပုဂ္ဂလံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ဧဝရူပော ပုဂ္ဂလော န သေဝိတဗ္ဗော; ယထာရူပဉ္စ ခေါ, သာရိပုတ္တ, ပုဂ္ဂလံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ ဧဝရူပော ပုဂ္ဂလော သေဝိတဗ္ဗော။ ‘ပုဂ္ဂလံပဟံ, သာရိပုတ္တ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ, အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ မယာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ ဣမဿ ခေါ, သာရိပုတ္တ, မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၂၃. “သဗ္ဗေပိ စေ, သာရိပုတ္တ, ခတ္တိယာ ဣမဿ မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနေယျုံ, သဗ္ဗေသာနမ္ပိဿ ခတ္တိယာနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ။ သဗ္ဗေပိ စေ , သာရိပုတ္တ, ဗြာဟ္မဏာ။ပေ.။ သဗ္ဗေပိ စေ, သာရိပုတ္တ, ဝေဿာ။ သဗ္ဗေပိ စေ, သာရိပုတ္တ, သုဒ္ဒါ ဣမဿ မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနေယျုံ, သဗ္ဗေသာနမ္ပိဿ သုဒ္ဒါနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ။ သဒေဝကောပိ စေ, သာရိပုတ္တ, လောကော သမာရကော သဗြဟ္မကော သဿမဏဗြာဟ္မဏီ ပဇာ သဒေဝမနုဿာ ဣမဿ မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနေယျ, သဒေဝကဿပိဿ လောကဿ သမာရကဿ သဗြဟ္မကဿ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယာ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

သေဝိတဗ္ဗာသေဝိတဗ္ဗသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ စတုတ္ထံ။

၅. ဗဟုဓာတုကသုတ္တံ

၁၂၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''ယာနိ ကာနိစိ, ဘိက္ခဝေ, ဘယာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ သဗ္ဗာနိ တာနိ ဗာလတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နော ပဏ္ဍိတတော; ယေ ကေစိ ဥပဒ္ဒဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ သဗ္ဗေ တေ ဗာလတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နော ပဏ္ဍိတတော; ယေ ကေစိ ဥပသဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ သဗ္ဗေ တေ ဗာလတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နော ပဏ္ဍိတတော။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ , နဠာဂါရာ ဝါ တိဏာဂါရာ ဝါ အဂ္ဂိ မုတ္တော [အဂ္ဂိမုက္ကော (သီ. ပီ.)] ကူဋာဂါရာနိပိ ဒဟတိ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တာနိ နိဝါတာနိ ဖုသိတဂ္ဂဠာနိ ပိဟိတဝါတပါနာနိ; ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယာနိ ကာနိစိ ဘယာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ သဗ္ဗာနိ တာနိ ဗာလတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နော ပဏ္ဍိတတော; ယေ ကေစိ ဥပဒ္ဒဝါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ သဗ္ဗေ တေ ဗာလတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နော ပဏ္ဍိတတော; ယေ ကေစိ ဥပသဂ္ဂါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ သဗ္ဗေ တေ ဗာလတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နော ပဏ္ဍိတတော။ ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပဋိဘယော ဗာလော, အပ္ပဋိဘယော ပဏ္ဍိတော; သဥပဒ္ဒဝေါ ဗာလော, အနုပဒ္ဒဝေါ ပဏ္ဍိတော; သဥပသဂ္ဂေါ ဗာလော, အနုပသဂ္ဂေါ ပဏ္ဍိတော။ နတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတတော ဘယံ, နတ္ထိ ပဏ္ဍိတတော ဥပဒ္ဒဝေါ, နတ္ထိ ပဏ္ဍိတတော ဥပသဂ္ဂေါ။ တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, 'ပဏ္ဍိတာ ဘဝိဿာမ ဝီမံသကာ'တိ – ဧဝဉှိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခိတဗ္ဗ''န္တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ, ဘန္တေ, ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခု 'ဝီမံသကော'တိ အလံ ဝစနာယာ''တိ? ''ယတော ခေါ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဓာတုကုသလော စ ဟောတိ, အာယတနကုသလော စ ဟောတိ, ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကုသလော စ ဟောတိ, ဌာနာဋ္ဌာနကုသလော စ ဟောတိ – ဧတ္တာဝတာ ခေါ, အာနန္ဒ, ပဏ္ဍိတော ဘိက္ခု 'ဝီမံသကော'တိ အလံ ဝစနာယာ''တိ။

၁၂၅. ''ကိတ္တာဝတာ ပန, ဘန္တေ, 'ဓာတုကုသလော ဘိက္ခူ'တိ အလံ ဝစနာယာ''တိ? ''အဋ္ဌာရသ ခေါ ဣမာ, အာနန္ဒ, ဓာတုယော – စက္ခုဓာတု, ရူပဓာတု, စက္ခုဝိညာဏဓာတု; သောတဓာတု, သဒ္ဒဓာတု, သောတဝိညာဏဓာတု; ဃာနဓာတု, ဂန္ဓဓာတု, ဃာနဝိညာဏဓာတု; ဇိဝှာဓာတု, ရသဓာတု, ဇိဝှာဝိညာဏဓာတု; ကာယဓာတု, ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတု, ကာယဝိညာဏဓာတု; မနောဓာတု, ဓမ္မဓာတု, မနောဝိညာဏဓာတု။ ဣမာ ခေါ, အာနန္ဒ, အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော ယတော ဇာနာတိ ပဿတိ – ဧတ္တာဝတာပိ ခေါ, အာနန္ဒ, 'ဓာတုကုသလော ဘိက္ခူ'တိ အလံ ဝစနာယာ''တိ။

''သိယာ ပန, ဘန္တေ, အညောပိ ပရိယာယော, ယထာ 'ဓာတုကုသလော ဘိက္ခူ'တိ အလံ ဝစနာယာ''တိ? ''သိယာ, အာနန္ဒ။ ဆယိမာ, အာနန္ဒ, ဓာတုယော – ပထဝီဓာတု, အာပောဓာတု, တေဇောဓာတု, ဝါယောဓာတု, အာကာသဓာတု, ဝိညာဏဓာတု။ ဣမာ ခေါ, အာနန္ဒ, ဆ ဓာတုယော ယတော ဇာနာတိ ပဿတိ – ဧတ္တာဝတာပိ ခေါ, အာနန္ဒ, 'ဓာတုကုသလော ဘိက္ခူ'တိ အလံ ဝစနာယာ''တိ။

''သိယာ ပန, ဘန္တေ, အညောပိ ပရိယာယော, ယထာ 'ဓာတုကုသလော ဘိက္ခူ'တိ အလံ ဝစနာယာ''တိ? ''သိယာ, အာနန္ဒ။ ဆယိမာ, အာနန္ဒ, ဓာတုယော – သုခဓာတု , ဒုက္ခဓာတု, သောမနဿဓာတု, ဒောမနဿဓာတု, ဥပေက္ခာဓာတု, အဝိဇ္ဇာဓာတု။ ဣမာ ခေါ, အာနန္ဒ, ဆ ဓာတုယော ယတော ဇာနာတိ ပဿတိ – ဧတ္တာဝတာပိ ခေါ, အာနန္ဒ, 'ဓာတုကုသလော ဘိက္ခူ'တိ အလံ ဝစနာယာ''တိ။

''သိယာ ပန, ဘန္တေ, အညောပိ ပရိယာယော, ယထာ 'ဓာတုကုသလော ဘိက္ခူ'တိ အလံ ဝစနာယာ''တိ? ''သိယာ, အာနန္ဒ။ ဆယိမာ, အာနန္ဒ, ဓာတုယော – ကာမဓာတု, နေက္ခမ္မဓာတု, ဗျာပါဒဓာတု, အဗျာပါဒဓာတု, ဝိဟိံသာဓာတု , အဝိဟိံသာဓာတု။ ဣမာ ခေါ, အာနန္ဒ, ဆ ဓာတုယော ယတော ဇာနာတိ ပဿတိ – ဧတ္တာဝတာပိ ခေါ, အာနန္ဒ, 'ဓာတုကုသလော ဘိက္ခူ'တိ အလံ ဝစနာယာ''တိ။

''သိယာ ပန, ဘန္တေ, အညောပိ ပရိယာယော, ယထာ 'ဓာတုကုသလော ဘိက္ခူ'တိ အလံ ဝစနာယာ''တိ? ''သိယာ, အာနန္ဒ။ တိဿော ဣမာ, အာနန္ဒ, ဓာတုယော – ကာမဓာတု, ရူပဓာတု, အရူပဓာတု။ ဣမာ ခေါ, အာနန္ဒ, တိဿော ဓာ

တုယော ယတော ဇာနာတိ ပဿတိ – ဧတ္တာဝတာပိ ခော, အာနန္ဒ, ‘ဓာတုကုသလော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယာ’’တိ။

‘‘သိယာ ပန, ဘန္တေ, အညောပိ ပရိယာယော, ယထာ ‘ဓာတုကုသလော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယာ’’တိ? ‘‘သိယာ, အာနန္ဒ။ ဒွေမာ, အာနန္ဒ, ဓာတုယော – သင်္ခတာဓာတု, အသင်္ခတာဓာတု။ ဣမာ ခော, အာနန္ဒ, ဒွေ ဓာတုယော ယတော ဇာနာတိ ပဿတိ – ဧတ္တာဝတာပိ ခော, အာနန္ဒ, ‘ဓာတုကုသလော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယာ’’တိ။

၁၂၆. ‘‘ကိတ္တာဝတာ ပန, ဘန္တေ, ‘အာယတနကုသလော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယာ’’တိ? ‘‘ဆ ခော ပနိမာနိ, အာနန္ဒ, အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ – စက္ခုစေဝ ရူပာ စ သောတဉ္စ သဒ္ဒာ စ ဃာနဉ္စ ဂန္ဓာ စ ဇိဝှာ စ ရသာ စ ကာယော စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ စ မနော စ ဓမ္မာ စ။ ဣမာနိ ခော, အာနန္ဒ, ဆ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ ယတော ဇာနာတိ ပဿတိ – ဧတ္တာဝတာ ခော, အာနန္ဒ, ‘အာယတနကုသလော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယာ’’တိ။

‘‘ကိတ္တာဝတာ ပန, ဘန္တေ, ‘ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကုသလော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယာ’’တိ? ‘‘ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတိ, ဣမဿုပ္ပာဒာ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဣမသ္မိံ အသတိ ဣဒံ န ဟောတိ, ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံ နိရုဇ္ဈတိ, ယဒိဒံ – အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ, သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ, နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ, သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ, ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ, တဏှာပစ္စယာ ဥပာဒါနံ, ဥပာဒါနပစ္စယာ ဘဝေ , ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ, ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ။ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ။ အဝိဇ္ဇာယတွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော, သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓော, ဝိညာဏနိရောဓာ နာမရူပနိရောဓော, နာမရူပနိရောဓာ သဠာယတနနိရောဓော, သဠာယတနနိရောဓာ ဖဿနိရောဓော, ဖဿနိရောဓာ ဝေဒနာနိရောဓော, ဝေဒနာနိရောဓာ တဏှာနိရောဓော, တဏှာနိရောဓာ ဥပာဒါနနိရောဓော, ဥပာဒါနနိရောဓာ ဘဝနိရောဓော, ဘဝနိရောဓာ ဇာတိနိရောဓော, ဇာတိနိရောဓာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ နိရုဇ္ဈန္တိ။ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ’။ ဧတ္တာဝတာ ခော, အာနန္ဒ, ‘ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒကုသလော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယာ’’တိ။

၁၂၇. ‘‘ကိတ္တာဝတာ ပန, ဘန္တေ, ‘ဌာနာဋ္ဌာနကုသလော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယာ’’တိ? ‘‘ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ကဉ္စိ [ကိဉ္စိ (သျာ. ကံ. က.)] သင်္ခါရံ နိစ္စတော ဥပဂစ္ဆေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ပုထုဇ္ဇနော ကဉ္စိ သင်္ခါရံ နိစ္စတော ဥပဂစ္ဆေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ကဉ္စိ သင်္ခါရံ သုခတော ဥပဂစ္ဆေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ပုထုဇ္ဇနော ကဉ္စိ သင်္ခါရံ သုခတော ဥပဂစ္ဆေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ကဉ္စိ ဓမ္မံ အတ္တတော ဥပဂစ္ဆေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ, ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ပုထုဇ္ဇနော ကဉ္စိ ဓမ္မံ အတ္တတော ဥပဂစ္ဆေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။

၁၂၈. ‘‘‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ပုထုဇ္ဇနော မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ပိတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ။ပေ.။ အရဟန္တံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော ဒုဋ္ဌစိတ္တော တထာဂတဿ လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ပုထုဇ္ဇနော ဒုဋ္ဌစိတ္တော တထာဂတဿ လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ပုထုဇ္ဇနော သင်္ဃံ ဘိန္ဒေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော အညံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိသေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ပုထုဇ္ဇနော အညံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိသေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။

၁၁၉. ‘‘‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဧကိသ္သာ လောကဓာတုယာ ဒွေ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဧကိသ္သာ လောကဓာတုယာ ဧကော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဧကိသ္သာ လောကဓာတုယာ ဒွေ ရာဇာနော စက္ကဝတ္တိနော အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဧကိသ္သာ လောကဓာတုယာ ဧကော ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။

၁၂၀. ‘‘‘အဋ္ဌာနမေတံ   အနဝကာသော ယံ ဣတ္ထီ အရဟံ အသ္သ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ , နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ပုရိသော အရဟံ အသ္သ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဣတ္ထီ ရာဇာ အသ္သ စက္ကဝတ္တီ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ပုရိသော ရာဇာ အသ္သ စက္ကဝတ္တီ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဣတ္ထီ သက္ကတ္တံ ကရေယျ ။ မာရတ္တံ ကရေယျ။ ဗြဟ္မတ္တံ ကရေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ပုရိသော သက္ကတ္တံ ကရေယျ။ မာရတ္တံ ကရေယျ။ ဗြဟ္မတ္တံ ကရေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။

၁၂၁. ‘‘‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ကာယဒုစ္စရိတသ္သ ဣဋ္ဌော ကန္တော မနာပော ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ကာယဒုစ္စရိတသ္သ အနိဋ္ဌော အကန္တော အမနာပော ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဝစီဒုစ္စရိတသ္သ။ပေ။ ယံ မနောဒုစ္စရိတသ္သ ဣဋ္ဌော ကန္တော မနာပော ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဝစီဒုစ္စရိတသ္သ။ပေ။ ယံ မနောဒုစ္စရိတသ္သ အနိဋ္ဌော အကန္တော အမနာပော ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီတိ ပဇာနာတိ။ ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ကာယသုစရိတသ္သ အနိဋ္ဌော အကန္တော အမနာပော ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ကာယသုစရိတသ္သ ဣဋ္ဌော ကန္တော မနာပော ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဝစီသုစရိတသ္သ။ပေ။ ယံ မနောသုစရိတသ္သ အနိဋ္ဌော အကန္တော အမနာပော ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဝစီသုစရိတသ္သ။ပေ။ ယံ မနောသုစရိတသ္သ ဣဋ္ဌော ကန္တော မနာပော ဝိပာကော နိဗ္ဗတ္တေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။

‘‘‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ကာယဒုစ္စရိတသမင်္ဂီ တံနိဒါနာ တပ္ပစ္စယာ ကာယသ္သ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ကာယဒုစ္စရိတသမင်္ဂီ တံနိဒါနာ တပ္ပစ္စယာ ကာယသ္သ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပာတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဝစီဒုစ္စရိတသမင်္ဂီ။ပေ။ ယံ မနောဒုစ္စရိတသမင်္ဂီ တံနိဒါနာ တပ္ပစ္စယာ ကာယသ္သ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဝစီဒုစ္စရိတသမင်္ဂီ။ပေ။ ယံ မနောဒုစ္စရိတသမင်္ဂီ တံနိဒါနာ တပ္ပစ္စယာ ကာယသ္သ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပာတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ကာယသုစရိတသမင်္ဂီ တံနိဒါနာ တပ္ပစ္စယာ ကာယသ္သ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပာတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ကာယသုစရိတသမင်္ဂီ တံနိဒါနာ တပ္ပစ္စယာ ကာယသ္သ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော ယံ ဝစီသုစရိတသမင်္ဂီ။ပေ။ ယံ မနောသုစရိတသမင်္ဂီ တံနိဒါနာ တပ္ပစ္စယာ ကာယသ္သ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပာတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇေယျ, နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဝစီသုစရိတသမင်္ဂီ။ပေ။ ယံ မနောသုစရိတသမင်္ဂီ တံနိဒါနာ တပ္ပစ္စယာ ကာယသ္သ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇေယျ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’တိ ပဇာနာတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခော, အာနန္ဒ, ‘ဌာနာဌာနကုသလော ဘိက္ခူ’တိ အလံ ဝစနာယာ’’တိ။

၁၃၂. ဧဝံ ဝုတ္တေ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အစ္ဆရိယံ, ဘန္တေ, အဗ္ဘုတံ, ဘန္တေ! ကောနာမော အယံ, ဘန္တေ, ဓမ္မပရိယာယော’’တိ? ‘‘တသ္မာတိဟ တွံ, အာနန္ဒ, ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ ‘ဗဟုဓာတုကော’တိပိ နံ ဓာရေဟိ, ‘စတုပရိဝဋ္ဋော’တိပိ နံ ဓာရေဟိ, ‘ဓမ္မာဒါသော’တိပိ နံ ဓာရေဟိ, ‘အမတဒုန္ဒုဘီ’တိပိ [ဒုန္ဒုဘီတိပိ (က.)] နံ ဓာရေဟိ, ‘အနုတ္တရော သင်္ဂါမဝိဇယော’တိပိ နံ ဓာရေဟီ’’တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

ဗဟုဓာတုကသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

၆. ဣသိဂိလိသုတ္တံ

၁၃၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဘိက္ခဝေါ’’တိ။ ‘‘ဘဒန္တေ’’တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

‘‘ပဿထ နော တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဧတံ ဝေဘာရံ ပဗ္ဗတ’’န္တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ဧတဿပိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဘာရဿ ပဗ္ဗတဿ အညာဝ သမညာ အဟောသိ အညာ ပညတ္တိ’’။

‘‘ပဿထ နော တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဧတံ ပဏ္ဍဝံ ပဗ္ဗတ’’န္တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ဧတဿပိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍဝဿ ပဗ္ဗတဿ အညာဝ သမညာ အဟောသိ အညာ ပညတ္တိ’’။

‘‘ပဿထ နော တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဧတံ ဝေပုလ္လံ ပဗ္ဗတ’’န္တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ဧတဿပိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဝေပုလ္လဿ ပဗ္ဗတဿ အညာဝ သမညာ အဟောသိ အညာ ပညတ္တိ’’။

‘‘ပဿထ နော တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဧတံ ဂိဇ္ဈကူဋံ ပဗ္ဗတ’’န္တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ဧတဿပိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဂိဇ္ဈကူဋဿ ပဗ္ဗတဿ အညာဝ သမညာ အဟောသိ အညာ ပညတ္တိ’’။

‘‘ပဿထ နော တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဣမံ ဣသိဂိလိံ ပဗ္ဗတ’’န္တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ဣမဿ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဣသိဂိလိဿ ပဗ္ဗတဿ ဧသာဝ သမညာ အဟောသိ ဧသာ ပညတ္တိ’’။

‘‘ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓသတာနိ ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ စိရနိဝါသိနော အဟေသုံ။ တေ ဣမံ ပဗ္ဗတံ ပဝိသန္တာ ဒိဿန္တိ, ပဝိဋ္ဌာ န ဒိဿန္တိ။ တမေနံ မနုဿာ ဒိသွာ ဧဝမာဟံသု – ‘အယံ ပဗ္ဗတော ဣမေ ဣသီ [ဣသယော (က.)] ဂိလတီ’တိ; ‘ဣသိဂိလိ ဣသိဂိလိ’ တွေဝ သမညာ ဥဒပါဒိ။ အာစိက္ခိဿာမိ [အစိက္ခိဿာမိ တေ (က.)], ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ နာမာနိ; ကိတ္တယိဿာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ နာမာနိ; ဒေသေဿာမိ, ဘိက္ခဝေ , ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ နာမာနိ ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၁၃၄. ‘‘အရိဋ္ဌော နာမ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ [ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ (က. သီ. ပီ.)] ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ စိရနိဝါသီ အဟောသိ; ဥပရိဋ္ဌော နာမ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ စိရနိဝါသီ အဟောသိ; တဂရသိခီ [တဂ္ဂရသိခီ (က.)] နာမ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ စိရနိဝါသီ အဟောသိ; ယသဿီ နာမ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ စိရနိဝါသီ အဟောသိ; သုဒဿနော နာမ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ စိရနိဝါသီ အဟောသိ; ပိယဒဿီ နာမ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ စိရနိဝါသီ အဟောသိ; ဂန္ဓာရော နာမ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ စိရနိဝါသီ အဟောသိ; ပိဏ္ဍောလော နာမ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ စိရနိဝါသီ အဟောသိ; ဥပါသဘော နာမ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ စိရနိဝါသီ အဟောသိ; နီတော နာမ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗ

တေ စိရနိတသိ အဟောသိ; တထော နာမ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ စိရနိဝါသိ အဟောသိ, သုတတ နာမ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ စိရနိဝါသိ အဟောသိ; ဘာဝိတတ္တော နာမ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ ဣမသ္မိံ ဣသိဂိလိသ္မိံ ပဗ္ဗတေ စိရနိဝါသိ အဟောသိ။

၁၃၅. “ယေ သတ္တသာရာ အနီဃာ နိရာသာ၊
ပစ္စေကမေဝဇ္ဈဂမံသု ဗောဓိံ [ပစ္စေကမေဝဇ္ဈဂမုံ သုဗောဓိံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။
တေသံ ဝိသလ္လာန နရုတ္တမာနံ၊
နာမာနိ မေ ကိတ္တယတော သုဏာထ။

“အရိဋ္ဌော ဥပရိဋ္ဌော တဂရသိခီ ယသဿီ၊
သုဒဿနော ပိယဒဿီ စ သုသမ္ဗုဒ္ဓေ [ဗုဒ္ဓေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။
ဂန္ဓာရော ပိဏ္ဍောလော ဥပာသဘော စ၊
နီတော တထော သုတတ ဘာဝိတတ္တော။

“သုမ္ဘော သုဘော မတုလော [မေထုလော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အဋ္ဌမော စ၊
အထဿုမေဃော [အဋ္ဌသုမေဓော (က.)] အနီဃော သုဒာဌော။
ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ဘဝနေတ္တိခီဏာ၊
ဟိင္ဂူ စ ဟိင်္ဂေါ စ မဟာနုဘာဝါ။

“ဒွေ ဇာလိနော မုနိနော အဋ္ဌကော စ၊
အထ ကောသလ္လော ဗုဒ္ဓေ အထော သုဗာဟု။
ဥပနေမိသော နေမိသော သန္တစိတ္တော၊
သစ္စော တထော ဝိရဇော ပဏ္ဍိတော စ။

“ကာဠူပကာဠာ ဝိဇိတော ဇိတော စ၊
အင်္ဂေါ စ ပင်္ဂေါ စ ဂုတ္တိဇိတော စ။
ပဿိ ဇဟိ ဥပဓိဒုက္ခမူလံ [ပဿီ ဇဟီ ဥပဓိံ ဒုက္ခမူလံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ၊
အပရာဇိတော မာရဗလံ အဇေသိ။

“သတ္ထာ ပဝတ္တာ သရဘင်္ဂေါ လောမဟံသော၊
ဥစ္စင်္ဂမာယော အသိတော အနာသဝေါ။
မနောမယော မာနစ္ဆိဒော စ ဗန္ဓုမာ၊
တဒါဓိမုတ္တော ဝိမလော စ ကေတုမာ။

“ကေတုမ္ဘရာဂေ စ မာတင်္ဂေါ အရိယော၊
အထစ္စုတော အစ္စုတဂါမဗျာမကော။
သုမင်္ဂလော ဒဗ္ဗိလော သုပတိဋ္ဌိတော၊
အသယှော ခေမာဘိရတော စ သောရတော။

“ဒုရန္နယော သင်္ဃော အထောပိ ဥဇ္ဇယော၊
အပရော မုနိ သယှော အနောမနိက္ကမော။
အာနန္ဒော နန္ဒော ဥပနန္ဒော ဒွါဒသ၊
ဘာရဒွါဇော အန္တိမဒေဟဓာရိ [အန္တိမဒေဟဓာရီ (သီ.)]။

“ဗောဓိ မဟာနာမော အထောပိ ဥတ္တရော၊

ကောသီ သိခီ သုန္ဒရော ဒ္ဒတရဘာဓော။
တိဿူပတိဿာ ဘဝဗန္ဓနစ္ဆိဒါ၊
ဥပသိခိ တဏ္ဍုဟစ္ဆိဒေါ စ သိခရိ [ဥပသီဒရီ တဏှာဟစ္ဆိဒေါ စ သီဒရီ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။

“ဗုဒ္ဓေါ အဟု မင်္ဂလော ဝီတရာဂေါ၊
ဥသဘစ္ဆိဒါ ဇာလိနိံ ဒုက္ခမူလံ။
သန္တံ ပဒံ အဇ္ဈဂမောပနီတော၊
ဥပေဟသထော သုန္ဒရော သစ္စနာမော။

“ဇေတော ဇယန္တော ပဒုမော ဥပ္ပလော စ၊
ပဒုမုတ္တရော ရက္ခိတော ပဗ္ဗတော စ။
မာနတ္ထဒ္ဓေါ သောဘိတော ဝီတရာဂေါ၊
ကဏှော ဟာ စ ဗုဒ္ဓေါ သုဝိမုတ္တစိတ္တော။

“ဧတေ စ အညေ စ မဟာနုဘာတ၊
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဘဝနေတ္တိခီဏာ။
တေ သဗ္ဗသင်္ဂါတိဂတေ မဟေသီ၊
ပရိနိဗ္ဗုတေ ဝန္ဒထ အပ္ပမေယျေ”တိ။

ဣသိဂိလိသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဆဋ္ဌံ။

၇. မဟာစတ္တာရီသကသုတ္တံ

၁၃၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဘိက္ခဝေ”တိ။ “ဘဒန္တေ”တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “အရိယံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသမာဓိံ ဒေသေဿာမိ သဥပနိသံ သပရိက္ခာရံ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အရိယော သမ္မာသမာဓိ သဥပနိသော သပရိက္ခာရော? သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ; ယာ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဣမေဟိ သတ္တဟင်္ဂေဟိ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတာ ပရိက္ခတာ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယော သမ္မာသမာဓိ သဥပနိသော ဣတိပိ, သပရိက္ခာရော ဣတိပိ။ တတြ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီ’တိ ပဇာနာတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ‘သမ္မာဒိဋ္ဌီ’တိ ပဇာနာတိ – သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။

“ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ? ‘နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, နတ္ထိ ဟုတံ, နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, နတ္ထိ အယံ လောကော, နတ္ထိ ပရော လောကော, နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ, နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ, နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ’တိ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။

“ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ? သမ္မာဒိဋ္ဌိံပဟံ [သမ္မာဒိဋ္ဌိမဟံ (က.) ဧဝံ သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒိပဒေသုပိ] , ဘိက္ခဝေ, ဒွယံ [ဒွယံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.) ဋီကာ ဩလောကေတဗ္ဗာ] ဝဒါမိ – အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ သာသဝါ ပုညဘာဂိယာ ဥပဓိဝေပက္ကာ; အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ အရိယာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်္ဂါ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ သာသဝါ ပုညဘာဂိယာ ဥပဓိဝေပက္ကာ ? ‘အတ္ထိ ဒိန္နံ, အတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, အတ္ထိ ဟုတံ, အတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, အတ္ထိ အယံ လောကော, အတ္ထိ ပရော လောကော, အတ္ထိ မာတာ, အတ္

ထိ ပိတာ, အတ္ထိ သတ္တာ ဩပပာတိကာ, အတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ’တိ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ သာသဝါ ပုညဘာဂိယာ ဥပဓိဝေပက္ကာ။

“ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ အရိယာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်္ဂါ? ယာ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယစိတ္တဿ အနာသဝစိတ္တဿ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိနော အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝယတော ပညာ ပညိန္ဒြိယံ ပညာဗလံ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂင်္ဂံ [မဂ္ဂင်္ဂါ (သီ. ပီ.)] – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ အရိယာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်္ဂါ။ သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ပဟာနာယ ဝါယမတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ, ဥပသမ္ပဒါယ, သွာဿ [သွာယံ (က.)] ဟောတိ သမ္မာဝါယာမော။ သော သတော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ, သတော သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, သာဿ [သာယံ (က.)] ဟောတိ သမ္မာသတိ။ ဣတိယိမေ [ဣတိမေ (သီ.), ဣတိဿိမေ (သျာ. ကံ. ပီ.)] တယော ဓမ္မာ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ အနုပရိဓာဝန္တိ အနုပရိဝတ္တန္တိ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ။

၁၃၇. “တတြ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ? မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပံ ‘မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ’တိ ပဇာနာတိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပံ ‘သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ’တိ ပဇာနာတိ, သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ? ကာမသင်္ကပ္ပေါ, ဗျာပါဒသင်္ကပ္ပေါ, ဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပေါ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ? သမ္မာသင်္ကပ္ပမ္ပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒွယံ ဝဒါမိ – အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ သာသဝေါ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော; အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ အရိယော အနာသဝေါ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂေါ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ သာသဝေါ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော? နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပေါ, အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပေါ, အဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပေါ – ‘အယံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ သာသဝေါ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော’”။

“ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ အရိယော အနာသဝေါ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂေါ? ယော ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယစိတ္တဿ အနာသဝစိတ္တဿ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိနော အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝယတော တက္ကော ဝိတက္ကော သင်္ကပ္ပေါ အပ္ပနာ ဗျပ္ပနာ စေတသော အဘိနိရောပနာ ဝါစင်္ဂါရော – အယံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ အရိယော အနာသဝေါ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂေါ။ သော မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဿ ပဟာနာယ ဝါယမတိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ ဥပသမ္ပဒါယ, သွာဿ ဟောတိ သမ္မာဝါယာမော။ သော သတော မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပံ ပဇဟတိ, သတော သမ္မာသင်္ကပ္ပံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; သာဿ ဟောတိ သမ္မာသတိ။ ဣတိယိမေ တယော ဓမ္မာ သမ္မာသင်္ကပ္ပံ အနုပရိဓာဝန္တိ အနုပရိဝတ္တန္တိ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ။

၁၃၈. “တတြ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ? မိစ္ဆာဝါစံ ‘မိစ္ဆာဝါစာ’တိ ပဇာနာတိ, သမ္မာဝါစံ ‘သမ္မာဝါစာ’တိ ပဇာနာတိ; သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝါစာ? မုသာဝါဒေါ, ပိသုဏာ ဝါစာ, ဖရုသာ ဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပေါ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝါစာ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဝါစာ? သမ္မာဝါစံပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒွယံ ဝဒါမိ – အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဝါစာ သာသဝါ ပုညဘာဂိယာ ဥပဓိဝေပက္ကာ; အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ , သမ္မာဝါစာ အရိယာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်္ဂါ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဝါစာ သာသဝါ ပုညဘာဂိယာ ဥပဓိဝေပက္ကာ? မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဝါစာ သာသဝါ ပုညဘာဂိယာ ဥပဓိဝေပက္ကာ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဝါစာ အရိယာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်္ဂါ? ယာ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယစိတ္တဿ အနာသဝစိတ္တဿ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိနော အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝယတော စတူဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဝါစာ အရိယာ အနာသဝါ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်္ဂါ။ သော မိစ္ဆာဝါစာယ ပဟာနာယ ဝါယမတိ, သမ္မာဝါစာယ ဥပသမ္ပဒါယ; သွာဿ ဟောတိ သမ္မာဝါယာမော။ သော သတော

မိစ္ဆာတစံ ပဇဟတိ, သတော သမ္မာတစံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; သာဿ ဟောတိ သမ္မာသတိ။ ဣတိယိမေ တယော ဓမ္မာ သမ္မာတစံ အနုပရိဓာဝန္တိ အနုပရိဝတ္တန္တိ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာတယာမော, သမ္မာသတိ။

၁၃၉. ''တတြ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ? မိစ္ဆာကမ္မန္တံ 'မိစ္ဆာကမ္မန္တော'တိ ပဇာနာတိ, သမ္မာကမ္မန္တံ 'သမ္မာကမ္မန္တော'တိ ပဇာနာတိ ; သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာကမ္မန္တော? ပါဏာတိပါတော, အဒိန္နာဒါနံ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော – အယံ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာကမ္မန္တော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာကမ္မန္တော? သမ္မာကမ္မန္တံပဟံ, ဘိက္ခဝေ , ဒွတယံ ဝဒာမိ – အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာကမ္မန္တော သာသဝေ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော; အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာကမ္မန္တော အရိယော အနာသဝေ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂေါ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာကမ္မန္တော သာသဝေ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော? ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာကမ္မန္တော သာသဝေ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာကမ္မန္တော အရိယော အနာသဝေ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂေါ? ယာ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယစိတ္တဿ အနာသဝစိတ္တဿ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိနော အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝယတော တီဟိ ကာယဒုစ္စရိတေဟိ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာကမ္မန္တော အရိယော အနာသဝေ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂေါ။ သော မိစ္ဆာကမ္မန္တဿ ပဟာနာယ တယမတိ, သမ္မာကမ္မန္တဿ ဥပသမ္ပဒာယ; သွာဿ ဟောတိ သမ္မာတယာမော။ သော သတော မိစ္ဆာကမ္မန္တံ ပဇဟတိ, သတော သမ္မာကမ္မန္တံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; သာဿ ဟောတိ သမ္မာသတိ။ ဣတိယိမေ တယော ဓမ္မာ သမ္မာကမ္မန္တံ အနုပရိဓာဝန္တိ အနုပရိဝတ္တန္တိ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာတယာမော, သမ္မာသတိ။

၁၄၀. ''တတြ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ? မိစ္ဆာအာဇီဝံ 'မိစ္ဆာအာဇီဝေါ'တိ ပဇာနာတိ, သမ္မာအာဇီဝံ 'သမ္မာအာဇီဝေါ'တိ ပဇာနာတိ; သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာအာဇီဝေါ? ကုဟနာ, လပနာ, နေမိတ္တိကတာ, နိပ္ပေသိကတာ, လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီံသနတာ [နိဇိဂိံသနတာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] – အယံ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာအာဇီဝေါ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာအာဇီဝေါ? သမ္မာအာဇီဝံပဟံ, ဘိက္ခဝေ , ဒွတယံ ဝဒာမိ – အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာအာဇီဝေါ သာသဝေ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော; အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာအာဇီဝေါ အရိယော အနာသဝေ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂေါ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာအာဇီဝေါ သာသဝေ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော မိစ္ဆာအာဇီဝံ ပဟာယ သမ္မာအာဇီဝေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာအာဇီဝေါ သာသဝေ ပုညဘာဂိယော ဥပဓိဝေပက္ကော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာအာဇီဝေါ အရိယော အနာသဝေ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂေါ? ယာ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယစိတ္တဿ အနာသဝစိတ္တဿ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂိနော အရိယမဂ္ဂံ ဘာဝယတော မိစ္ဆာအာဇီဝါ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာအာဇီဝေါ အရိယော အနာသဝေ လောကုတ္တရော မဂ္ဂင်္ဂေါ။ သော မိစ္ဆာအာဇီဝဿ ပဟာနာယ တယမတိ, သမ္မာအာဇီဝဿ ဥပသမ္ပဒာယ ; သွာဿ ဟောတိ သမ္မာတယာမော။ သော သတော မိစ္ဆာအာဇီဝံ ပဇဟတိ, သတော သမ္မာအာဇီဝံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; သာဿ ဟောတိ သမ္မာသတိ။ ဣတိယိမေ တယော ဓမ္မာ သမ္မာအာဇီဝံ အနုပရိဓာဝန္တိ အနုပရိဝတ္တန္တိ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာတယာမော, သမ္မာသတိ။

၁၄၁. ''တတြ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ? သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ , ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပဟောတိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ သမ္မာဝါစာ ပဟောတိ, သမ္မာဝါစဿ သမ္မာကမ္မန္တော ပဟောတိ, သမ္မာကမ္မန္တဿ သမ္မာအာဇီဝေါ ပဟောတိ, သမ္မာအာဇီဝဿ သမ္မာဝါယာမော ပဟောတိ, သမ္မာဝါယာမဿ သမ္မာသတိ ပဟောတိ, သမ္မာသတိဿ သမ္မာသမာဓိ ပဟောတိ, သမ္မာသမာဓိဿ သမ္မာဉာဏံ ပဟောတိ, သမ္မာဉာဏဿ သမ္မာဝိမုတ္တိ ပဟောတိ။ ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတော သေက္ခော [အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတာ သေခါ ပဋိပဒါ (သီ.), အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတော သေခေါ ပါဋိပဒေါ (ပီ. က.) ( ) နတ္ထိ သီ. သျာ. ကံ. ပီ. ပေါတ္ထကေသု], ဒသင်္ဂသမန္နာဂတော အရဟာ ဟောတိ။ (တတြပိ သမ္မာဉာဏေန အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ ဝိဂတာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ)။

၁၄၂. ''တတြ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဟောတိ? သမ္မာဒိဋ္ဌိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောတိ။ ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သ

မ္ဘဝန္တိ တေ စသ္သ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောန္တိ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော နိဇ္ဇိဏ္ဏော ဟောတိ။ပေ.။ သမ္မာဝါစဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝါစာ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောတိ။ သမ္မာကမ္မန္တဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာကမ္မန္တော နိဇ္ဇိဏ္ဏော ဟောတိ။ သမ္မာအာဇီဝဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာအာဇီဝေါ နိဇ္ဇိဏ္ဏော ဟောတိ။ သမ္မာဝါယာမဿ , ဘိက္ခဝေ , မိစ္ဆာဝါယာမော နိဇ္ဇိဏ္ဏော ဟောတိ။ သမ္မာသတိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသတိ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောတိ။ သမ္မာသမာဓိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသမာဓိ နိဇ္ဇိဏ္ဏော ဟောတိ။ သမ္မာဉာဏဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဉာဏံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဟောတိ။ သမ္မာဝိမုတ္တဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောတိ။ ယေ စ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောန္တိ။ သမ္မာဝိမုတ္တိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

‘‘ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝီသတိ ကုသလပက္ခာ, ဝီသတိ အကုသလပက္ခာ – မဟာစတ္တာရီသကော ဓမ္မပရိယာယော ပဝတ္တိတော အပ္ပဋိဝတ္တိယော သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိံ။

၁၄၃. ‘‘ယော ဟိ ကောစိ, ဘိက္ခဝေ, သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဣမံ မဟာစတ္တာရီသကံ ဓမ္မပရိယာယံ ဂရဟိတဗ္ဗံ ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗံ မညေယျ တဿ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒသသဟဓမ္မိကာ ဝါဒာနုဝါဒာ ဂါရယှံ ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တိ – သမ္မာဒိဋ္ဌိံ စေ ဘဝံ ဂရဟတိ, ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီ သမဏဗြာဟ္မဏာ တေ ဘောတော ပုဇ္ဇာ, တေ ဘောတော ပါသံသာ; သမ္မာသင်္ကပ္ပံ စေ ဘဝံ ဂရဟတိ , ယေ စ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာ သမဏဗြာဟ္မဏာ တေ ဘောတော ပုဇ္ဇာ, တေ ဘောတော ပါသံသာ; သမ္မာဝါစံ စေ ဘဝံ ဂရဟတိ။ပေ.။ သမ္မာကမ္မန္တံ စေ ဘဝံ ဂရဟတိ။ သမ္မာအာဇီဝံ စေ ဘဝံ ဂရဟတိ။ သမ္မာဝါယာမံ စေ ဘဝံ ဂရဟတိ။ သမ္မာသတိံ စေ ဘဝံ ဂရဟတိ။ သမ္မာသမာဓိံ စေ ဘဝံ ဂရဟတိ။ သမ္မာဉာဏံ စေ ဘဝံ ဂရဟတိ ။ သမ္မာဝိမုတ္တိံ စေ ဘဝံ ဂရဟတိ, ယေ စ မိစ္ဆာဝိမုတ္တီ သမဏဗြာဟ္မဏာ တေ ဘောတော ပုဇ္ဇာ, တေ ဘောတော ပါသံသာ။ ယော ကောစိ, ဘိက္ခဝေ, သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဣမံ မဟာစတ္တာရီသကံ ဓမ္မပရိယာယံ ဂရဟိတဗ္ဗံ ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗံ မညေယျ တဿ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဣမေ ဒသသဟဓမ္မိကာ ဝါဒာနုဝါဒာ ဂါရယှံ ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တိ။ ယေပိ တေ, ဘိက္ခဝေ, အဟေသုံ ဩက္ကလာ ဝဿဘညာ [ဝယဘိညာ (က.) သံ. နိ. ၃.၆၂; အ. နိ. ၄.၃၀ ပဿိတဗ္ဗံ] အဟေတုဝါဒါ အကိရိယဝါဒါ နတ္ထိကဝါဒါ တေပိ မဟာစတ္တာရီသကံ ဓမ္မပရိယာယံ န ဂရဟိတဗ္ဗံ နပဋိက္ကောသိတဗ္ဗံ အမညိံသု [မညေယျုံ (က.)] ။ တံ ကိဿ ဟေတု? နိန္ဒာဗျာရောသဉပါရမ္ဘဘယာ’’တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

မဟာစတ္တာရီသကသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ သတ္တမံ။

၈. အာနာပါနဿတိသုတ္တံ

၁၄၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေ သမ္ဗဟုလေဟိ အဘိညာတေဟိ အဘိညာတေဟိ ထေရေဟိ သာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ – အာယသ္မတာ စ သာရိပုတ္တေန အာယသ္မတာ စ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနေန [မဟာမောဂ္ဂလာနေန (က.)] အာယသ္မတာ စ မဟာကဿပေန အာယသ္မတာ စ မဟာကစ္စာယနေန အာယသ္မတာ စ မဟာကောဋ္ဌိကေန အာယသ္မတာ စ မဟာကပ္ပိနေန အာယသ္မတာ စ မဟာစုန္ဒေန အာယသ္မတာ စ အနုရုဒ္ဓေန အာယသ္မတာ စ ရေဝတေန အာယသ္မတာ စ အာနန္ဒေန, အညေဟိ စ အဘိညာတေဟိ အဘိညာတေဟိ ထေရေဟိ သာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ။

တေန ခော ပန သမယေန ထေရာ ဘိက္ခူ နဝေ ဘိက္ခူ ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တိ။ အပ္ပေကစ္စေ ထေရာ ဘိက္ခူ ဒသပိ ဘိက္ခူ ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တိ, အပ္ပေကစ္စေ ထေရာ ဘိက္ခူ ဝီသမ္ပိ ဘိက္ခူ ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တိ, အပ္ပေကစ္စေ ထေရာ ဘိက္ခူ တိံသမ္ပိ ဘိက္ခူ ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တိ, အပ္ပေကစ္စေ ထေရာ ဘိက္ခူ စတ္တာရီသမ္ပိ ဘိက္ခူ ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တိ။ တေ စ နဝါ ဘိက္ခူ ထေရေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဩဝဒိယမာနာ အနုသာသိယမာနာ ဉဠာရံ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသံ ဇာနန္တိ [ပဇာနန္တိ (သျာ. ကံ.), သဉ္ဇာနန္တိ (က.)] ။

၁၄၅. တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ တဒဟုပောသထေ ပန္နရသေ ပတရုဏာယ ပုဏ္ဏာယ ပုဏ္ဏမာယ ရတ္တိယာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အဗ္ဘောကာသေ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခော ဘဂဝါ တုဏှီဘူတံ တုဏှီဘူတံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ အနုဝိလောကေတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''အာရဒ္ဓောသ္မိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမာယ ပဋိပဒာယ; အာရဒ္ဓစိတ္တောသ္မိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမာယ ပဋိပဒာယ။ တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, ဘိယျောသောမတ္တာယ ဝီရိယံ အာရဘထ အပ္ပတ္တဿ ပတ္တိယာ, အနဓိဂတဿ အဓိဂမာယ , အသစ္ဆိကတဿ သစ္ဆိကိရိယာယ။ ဣဓေဝါဟံ သာဝတ္ထိယံ ကောမုဒိံ စာတုမာသိနိံ အာဂမေဿာမီ''တိ။ အဿောသုံ ခော ဇာနပဒါ ဘိက္ခူ – ''ဘဂဝါ ကိရ တတ္ထေဝ သာဝတ္ထိယံ ကောမုဒိံ စာတုမာသိနိံ အာဂမေဿတီ''တိ။ တေ ဇာနပဒါ ဘိက္ခူ သာဝတ္ထိံ [သာဝတ္ထိယံ (သျာ. ကံ. ပီ. က.)] ဩသရန္တိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ တေ စ ခော ထေရာ ဘိက္ခူ ဘိယျောသောမတ္တာယ နဝေ ဘိက္ခူ ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တိ။ အပ္ပေကစ္စေ ထေရာ ဘိက္ခူ ဒသပိ ဘိက္ခူ ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တိ, အပ္ပေကစ္စေ ထေရာ ဘိက္ခူ ဝီသမ္ပိ ဘိက္ခူ ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တိ , အပ္ပေကစ္စေ ထေရာ ဘိက္ခူ တိံသမ္ပိ ဘိက္ခူ ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တိ, အပ္ပေကစ္စေ ထေရာ ဘိက္ခူ စတ္တာရီသမ္ပိ ဘိက္ခူ ဩဝဒန္တိ အနုသာသန္တိ။ တေ စ နဝါ ဘိက္ခူ ထေရေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဩဝဒိယမာနာ အနုသာသိယမာနာ ဥဠာရံ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသံ ဇာနန္တိ။

၁၄၆. တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝါ တဒဟုပောသထေ ပန္နရသေ ကောမုဒိယာ စာတုမာသိနိယာ ပုဏ္ဏာယ ပုဏ္ဏမာယ ရတ္တိယာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အဗ္ဘောကာသေ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခော ဘဂဝါ တုဏှီဘူတံ တုဏှီဘူတံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ အနုဝိလောကေတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''အပလာပါယံ, ဘိက္ခဝေ, ပရိသာ; နိပ္ပလာပါယံ, ဘိက္ခဝေ, ပရိသာ; သုဒ္ဓါ သာရေ [သုဒ္ဓသာရေ ပတိဋ္ဌိတာ (သျာ. ကံ. ပီ.)] ပတိဋ္ဌိတာ။ တထာရူပော အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုသင်္ဃော; တထာရူပါ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပရိသာ ယထာရူပါ ပရိသာ အာဟုနေယျာ ပာဟုနေယျာ ဒက္ခိဏေယျာ အဉ္ဇလိကရဏီယာ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ တထာရူပော အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုသင်္ဃော; တထာရူပါ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပရိသာ ယထာရူပါယ ပရိသာယ အပ္ပံ ဒိန္နံ ဗဟု ဟောတိ, ဗဟု ဒိန္နံ ဗဟုတရံ။ တထာရူပော အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုသင်္ဃော; တထာရူပါ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပရိသာ ယထာရူပါ ပရိသာ ဒုလ္လဘာ ဒဿနာယ လောကဿ။ တထာရူပော အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုသင်္ဃော; တထာရူပါ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပရိသာ ယထာရူပံ ပရိသံ အလံ ယောဇနဂဏနာနိ ဒဿနာယ ဂန္တုံ ပုဋောသေနာပိ'' [ပုဋောသေနာပိ, တထာရူပော အယံ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုသံဃော, တထာရူပါ အယံ ပရိသာ (သီ. ပီ. က.)]။

၁၄၇. ''သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ အရဟန္တော ခီဏာသဝါ ဝုသိတဝန္တော ကတကရဏီယာ ဩဟိတဘာရာ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထာ ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနာ သမ္မဒညာဝိမုတ္တာ – ဧဝရူပာပိ, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ။ သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကာ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယိနော အနာဝတ္တိဓမ္မာ တသ္မာ လောကာ – ဧဝရူပာပိ, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ။ သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ရာဂဒောသမောဟာနံ တနုတ္တာ သကဒါဂါမိနော သကိဒေဝ [သကိံ ဒေဝ (က.)] ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တိ – ဧဝရူပာပိ, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ။ သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ သောတာပန္နာ အဝိနိပါတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယနာ – ဧဝရူပာပိ, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ။

''သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ – ဧဝရူပာပိ, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ။ သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ စတုန္နံ သမ္မပ္ပဓာနာနံ ဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ပေ.။ စတုန္နံ ဣဒ္ဓိပါဒါနံ။ ပဉ္စန္နံ ဣန္ဒြိယာနံ။ ပဉ္စန္နံ ဗလာနံ။ သတ္တန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ။ အရိယဿ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ မဂ္ဂဿ ဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ – ဧဝရူပာပိ, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ။ သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ မေတ္တာဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ ကရုဏာဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ မုဒိတာဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ ဥပေက္ခာဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ အသုဘဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ အနိစ္စသညာဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ – ဧဝရူပာပိ, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ။ သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ အာနာပါနဿတိဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ အာနာပါန

သ္သတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ။ အာနာပာနသ္သတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေတိ။ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ။ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိံ ပရိပူရေန္တိ။

၁၄၈. ''ကထံ ဘာဝိတာ စ, ဘိက္ခဝေ, အာနာပာနသ္သတိ ကထံ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ သော သတောဝ အဿသတိ သတောဝ [သတော (သီ. သ္ယာ. ကံ. ပီ.)] ပဿသတိ။

''ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တော 'ဒီဃံ အဿသာမီ'တိ ပဇာနာတိ, ဒီဃံ ဝါ ပဿသန္တော 'ဒီဃံ ပဿသာမီ'တိ ပဇာနာတိ; ရဿံ ဝါ အဿသန္တော 'ရဿံ အဿသာမီ'တိ ပဇာနာတိ, ရဿံ ဝါ ပဿသန္တော 'ရဿံ ပဿသာမီ'တိ ပဇာနာတိ; 'သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; 'ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ။

'''ပီတိပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'ပီတိပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; 'သုခပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'သုခပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; 'စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; 'ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ။

'''စိတ္တပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'စိတ္တပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; 'အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ ; 'သမာဒဟံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'သမာဒဟံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; 'ဝိမောစယံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'ဝိမောစယံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ။

'''အနိစ္စာနုပဿီ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'အနိစ္စာနုပဿီ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; 'ဝိရာဂါနုပဿီ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'ဝိရာဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; 'နိရောဓာနုပဿီ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'နိရောဓာနုပဿီ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; 'ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ။ ဧဝံ ဘာဝိတာ ခော, ဘိက္ခဝေ, အာနာပာနသ္သတိ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ။

၁၄၉. ''ကထံ ဘာဝိတာ စ, ဘိက္ခဝေ, အာနာပာနသ္သတိ ကထံ ဗဟုလီကတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေတိ? ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တော 'ဒီဃံ အဿသာမီ'တိ ပဇာနာတိ, ဒီဃံ ဝါ ပဿသန္တော 'ဒီဃံ ပဿသာမီ'တိ ပဇာနာတိ; ရဿံ ဝါ အဿသန္တော 'ရဿံ အဿသာမီ'တိ ပဇာနာတိ, ရဿံ ဝါ ပဿသန္တော 'ရဿံ ပဿသာမီ'တိ ပဇာနာတိ; 'သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; 'ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; ကာယေ ကာယာနုပဿီ, ဘိက္ခဝေ, တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ ကာယေသု ကာယညတရာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ ဝဒာမိ ယဒိဒံ – အဿာသပဿာသာ။ တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, ကာယေ ကာယာနုပဿီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။

''ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'ပီတိပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'ပီတိပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; 'သုခပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'သုခပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; 'စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ; 'ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီ'တိ သိက္ခတိ, 'ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ ပဿသိဿ

သာမီ’တိ သိက္ခတိ; ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ, ဘိက္ခဝေ, တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ ဝေဒနာသု ဝေဒနာညတရာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဧတံ ဝဒာမိ ယဒိဒံ – အဿာသပဿာသာနံ သာဓုကံ မနသိကာရံ။ တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။

“ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ‘စိတ္တပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ, ‘စိတ္တပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ, ‘အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘သမာဒဟံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ, ‘သမာဒဟံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ဝိမောစယံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ, ‘ဝိမောစယံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ, ဘိက္ခဝေ, တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, မုဋ္ဌဿတိဿ အသမ္ပဇာနဿ အာနာပာနဿတိံ ဝဒာမိ။ တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။

“ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ‘အနိစ္စာနုပဿီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ, ‘အနိစ္စာနုပဿီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ဝိရာဂါနုပဿီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ, ‘ဝိရာဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘နိရောဓာနုပဿီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ, ‘နိရောဓာနုပဿီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ, ‘ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ, ဘိက္ခဝေ, တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ သော ယံ တံ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာနံ ပဟာနံ တံ ပညာယ ဒိသွာ သာဓုကံ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတိ။ တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။

“ဧဝံ ဘာဝိတာ ခော, ဘိက္ခဝေ, အာနာပာနဿတိ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေတိ။

၁၅၀. “ကထံ ဘာဝိတာ စ, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ကထံ ဗဟုလီကတာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ? ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ, ဥပဋ္ဌိတာဿ တသ္မိံ သမယေ သတိ ဟောတိ အသမ္မုဋ္ဌာ [အပ္ပမ္မုဋ္ဌာ (သျာ. ကံ.)]။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဥပဋ္ဌိတာ သတိ ဟောတိ အသမ္မုဋ္ဌာ, သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ။ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

“သော တထာသတော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတိ ပဝိစယတိ [ပဝိစရတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပရိဝီမံသံ အာပဇ္ဇတိ။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တထာသတော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတိ ပဝိစယတိ ပရိဝီမံသံ အာပဇ္ဇတိ, ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ, ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

“တဿ တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတော ပဝိစယတော ပရိဝီမံသံ အာပဇ္ဇတော အာရဒ္ဓံ ဟောတိ ဝီရိယံ အသလ္လီနံ။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတော ပဝိစယတော ပရိဝီမံသံ အာပဇ္ဇတော အာရဒ္ဓံ ဟောတိ ဝီရိယံ အသလ္လီနံ, ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ, ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

“အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပီတိ နိရာမိသာ။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပီတိ နိရာမိသာ, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

“ပီတိမနဿ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ, စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပီတိမနဿ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ, စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ, ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ, ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

“ပဿဒ္ဓကာယဿ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပဿဒ္ဓကာယဿ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ, သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ, သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

“သော တထာသမာဟိတံ စိတ္တံ သာဓုကံ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတိ။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တထာသမာဟိတံ စိတ္တံ သာဓုကံ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတိ, ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ, ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

၁၅၁. “ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝေဒနာသု။ပေ။ စိတ္တေ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ, ဥပဋ္ဌိတာဿ တသ္မိံ သမယေ သတိ ဟောတိ အသမ္မုဋ္ဌာ။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဥပဋ္ဌိတာ သတိ ဟောတိ အသမ္မုဋ္ဌာ, သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ, သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

“သော တထာသတော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတိ ပဝိစယတိ ပရိဝီမံသံ အာပဇ္ဇတိ။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တထာသတော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတိ ပဝိစယတိ ပရိဝီမံသံ အာပဇ္ဇတိ, ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ, ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

“တဿ တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတော ပဝိစယတော ပရိဝီမံသံ အာပဇ္ဇတော အာရဒ္ဓံ ဟောတိ ဝီရိယံ အသလ္လီနံ။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတော ပဝိစယတော ပရိဝီမံသံ အာပဇ္ဇတော အာရဒ္ဓံ ဟောတိ ဝီရိယံ အသလ္လီနံ, ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ, ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

“အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပီတိ နိရာမိသာ။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပီတိ နိရာမိသာ, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

“ပီတိမနဿ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ, စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပီတိမနဿ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ, စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ, ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ, ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

“ပဿဒ္ဓကာယဿ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပဿဒ္ဓကာယဿ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ, သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ, သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

‘‘သော တထာသမာဟိတံ စိတ္တံ သာဓုကံ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတိ။ ယသ္မိံ သမယေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တထာသမာဟိတံ စိတ္တံ သာဓုကံ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတိ, ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓော ဟောတိ, ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ, ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂော တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ ဘာဝိတာ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ သတ္တ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ။

၁၅၂. ‘‘ကထံ ဘာဝိတာ စ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ကထံ ဗဟုလီကတာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိံ ပရိပူရေန္တိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓနိဿိတံ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိံ။ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ပေ.။ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓနိဿိတံ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိံ။ ဧဝံ ဘာဝိတာ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိံ ပရိပူရေန္တီ’’တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

အာနာပာနဿတိသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌမံ။

၉. ကာယဂတာသတိသုတ္တံ

၁၅၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခော သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တာနံ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – ‘‘အစ္ဆရိယံ, အာဝုသော, အဗ္ဘုတံ, အာဝုသော! ယာဝဉ္စိဒံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ကာယဂတာသတိ [ကာယဂတာ သတိ (သျာ. ကံ. ပီ.)] ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဝုတ္တာ မဟာနိသံသာ’’တိ။ အယဉ္စ ဟိဒံ တေသံ ဘိက္ခူနံ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ ဟောတိ, အထ ခော ဘဂဝါ သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဥပဋ္ဌာနသာလာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ, ကာ စ ပန ဝေါ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ’’တိ? ‘‘ဣဓ , ဘန္တေ, အမှာကံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တာနံ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – ‘အစ္ဆရိယံ, အာဝုသော, အဗ္ဘုတံ, အာဝုသော! ယာဝဉ္စိဒံ တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဝုတ္တာ မဟာနိသံသာ’တိ။ အယံ ခော နော, ဘန္တေ, အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ, အထ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော’’တိ။

၁၅၄. ‘‘ကထံ ဘာဝိတာ စ, ဘိက္ခဝေ, ကာယဂတာသတိ ကထံ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ သော သတောဝ အဿသတိ သတောဝ ပဿသတိ; ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တော ‘ဒီဃံ အဿသာမီ’တိ ပဇာနာတိ, ဒီဃံ ဝါ ပဿသန္တော ‘ဒီဃံ ပဿသာမီ’တိ ပဇာနာတိ; ရဿံ ဝါ အဿသန္တော ‘ရဿံ အဿသာမီ’တိ ပဇာနာတိ, ရဿံ ဝါ ပဿသန္တော ‘ရဿံ ပဿသာမီ’တိ ပဇာနာတိ; ‘သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ, ‘သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ; ‘ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ, ‘ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။ တဿ ဧဝံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော ယေ ဂေဟသိတာ [ဂေဟဿိတာ (ဋီကာ)] သရသင်္ကပ္ပာ တေ ပဟီယန္တိ ။ တေသံ ပဟာနာ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သန္တိဋ္ဌတိ သန္နိသီဒတိ ဧကောဒိ ဟောတိ [ဧကောဒိ ဟောတိ (သီ.), ဧကောဒိဘောတိ (သျာ. ကံ.)] သမာဓိယတိ။ ဧဝံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ [ကာယဂတံ သတိံ (သျာ. ကံ. ပီ.)] ဘာဝေတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဂစ္ဆန္တော ဝါ ‘ဂစ္ဆာမီ’တိ ပဇာနာတိ, ဌိတော ဝါ ‘ဌိတောမှီ’တိ ပဇာနာတိ, နိသိန္နော ဝါ ‘နိသိန္နောမှီ’တိ ပဇာနာတိ, သယာနော ဝါ ‘သယာနောမှီ’တိ ပဇာနာတိ။ ယထာ ယထာ ဝါ ပနဿ ကာယော ပဏိဟိတော ဟောတိ, တထာ တထာ နံ ပဇာနာတိ။ တဿ ဧဝံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော ယေ ဂေဟသိတာ သရသင်္ကပ္ပာ တေ ပဟီယန္တိ။ တေသံ ပဟာနာ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သန္တိဋ္ဌတိ သန္နိသီဒတိ ဧကောဒိ ဟောတိ သမာဓိယတိ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, သမိဉ္ဇိတေ ပသာရိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, အသိတေ ပီတေ ခါယိတေ သာယိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, ဂတေ ဌိတေ နိသိန္နေ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ ဘာသိတေ တုဏှီဘာဝေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော ယေ ဂေဟသိတာ သရသင်္ကပ္ပာ တေ ပဟီယန္တိ။ တေသံ ပဟာနာ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သန္တိဋ္ဌတိ သန္နိသီဒတိ ဧကောဒိ ဟောတိ သမာဓိယတိ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ အဓော ကေသမတ္ထကာ တစပရိယန္တံ ပူရံ နာနပ္ပကာရဿ အသုစိနော ပစ္စဝေက္ခတိ – ‘အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော မံသံ နှာရု [နှာရူ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အဋ္ဌိ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ဝက္ကံ ဟဒယံ ယကနံ ကိလောမကံ ပိဟကံ ပပ္ဖာသံ အန္တံ အန္တဂုဏံ ဥဒရိယံ ကရီသံ ပိတ္တံ သေမှံ ပုဗ္ဗော လောဟိတံ သေဒေါ မေဒေါ အဿု ဝသာ ခေဠော သိင်္ဃာဏိကာ လသိကာ မုတ္တ’န္တိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥဘတောမုခါ ပုတောဠိ [မူတောဠီ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပူရာ နာနာဝိဟိတဿ ဓညဿ, သေယျထိဒံ – သာလီနံ ဝီဟီနံ မုဂ္ဂါနံ မာသာနံ တိလာနံ တဏ္ဍုလာနံ, တမေနံ စက္ခုမာ ပုရိသော မုဉ္စိတွာ ပစ္စဝေက္ခေယျ – ‘ဣမေ သာလီ ဣမေ ဝီဟီ ဣမေ မုဂ္ဂါ ဣမေ မာသာ ဣမေ တိလာ ဣမေ တဏ္ဍုလာ’တိ; ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ အဓော ကေသမတ္ထကာ တစပရိယန္တံ ပူရံ နာနပ္ပကာရဿ အသုစိနော ပစ္စဝေက္ခတိ – ‘အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော မံသံ နှာရု အဋ္ဌိ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ဝက္ကံ ဟဒယံ ယကနံ ကိလောမကံ ပိဟကံ ပပ္ဖာသံ အန္တံ အန္တဂုဏံ ဥဒရိယံ ကရီသံ ပိတ္တံ သေမှံ ပုဗ္ဗော လောဟိတံ သေဒေါ မေဒေါ အဿု ဝသာ ခေဠော သိင်္ဃာဏိကာ လသိကာ မုတ္တ’န္တိ။ တဿ ဧဝံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော ယေ ဂေဟသိတာ သရသင်္ကပ္ပာ တေ ပဟီယန္တိ။ တေသံ ပဟာနာ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သန္တိဋ္ဌတိ သန္နိသီဒတိ ဧကောဒိ ဟောတိ သမာဓိယတိ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ ယထာဌိတံ ယထာပဏိဟိတံ ဓာတုသော ပစ္စဝေက္ခတိ – ‘အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ပထဝီဓာတု အာပောဓာတု တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတူ’တိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒက္ခော ဂောဃာတကော ဝါ ဂောဃာတကန္တေဝါသီ ဝါ ဂါဝိံ ဝဓိတွာ စတုမဟာပထေ [စာတုမ္မဟာပထေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဗိလသော ဝိဘဇိတွာ [ပဋိဝိဘဇိတွာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] နိသိန္နော အဿ; ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ ယထာဌိတံ ယထာပဏိဟိတံ ဓာတုသော ပစ္စဝေက္ခတိ – ‘အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ပထဝီဓာတု အာပောဓာတု တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတူ’တိ။ တဿ ဧဝံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော ယေ ဂေဟသိတာ သရသင်္ကပ္ပာ တေ ပဟီယန္တိ။ တေသံ ပဟာနာ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သန္တိဋ္ဌတိ သန္နိသီဒတိ ဧကောဒိ ဟောတိ သမာဓိယတိ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သေယျထာပိ ပဿေယျ သရီရံ သိဝထိကာယ [သီဝထိကာယ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဆဍ္ဍိတံ ဧကာဟမတံ ဝါ ဒွီဟမတံ ဝါ တီဟမတံ ဝါ ဥဒ္ဓုမာတကံ ဝိနီလကံ ဝိပုဗ္ဗကဇာတံ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ ဥပသံဟရတိ – ‘အယမ္ပိ ခေါ ကာယော ဧဝံဓမ္မော ဧဝံဘာဝီ ဧဝံအနတီတော’တိ [ဧတံ အနတီတောတိ (သီ.)]။ တဿ ဧဝံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော ယေ ဂေဟသိတာ သရသင်္ကပ္ပာ တေ ပဟီယန္တိ။ တေသံ

ပဟာနာ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သန္တိဋ္ဌတိ သန္နိသီဒတိ ဧကောဒိ ဟောတိ သမာဓိယတိ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတိ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သေယျထာပိ ပဿေယျ သရီရံ သိဝထိကာယ ဆဍ္ဍိတံ ကာကေဟိ တ ခဇ္ဇမာနံ ကုလလေဟိ တ ခဇ္ဇမာနံ ဂိဇ္ဈေဟိ တ ခဇ္ဇမာနံ ကင်္ကေဟိ တ ခဇ္ဇမာနံ သုနခေဟိ တ ခဇ္ဇမာနံ ဗျဂ္ဃေဟိ တ ခဇ္ဇမာနံ ဒီပီဟိ တ ခဇ္ဇမာနံ သိင်္ဂါလေဟိ တ [ဂိဇ္ဈေဟိ တ ခဇ္ဇမာနံ သုတနေဟိ တ ခဇ္ဇမာနံ သိကလေဟိ တ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ခဇ္ဇမာနံ ဝိဝိဓေဟိ တ ပာဏကဇာတေဟိ ခဇ္ဇမာနံ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ ဥပသံဟရတိ – 'အယမ္ပိ ခော ကာယော ဧဝံဓမ္မော ဧဝံဘာဝီ ဧဝံအနတီတော'တိ။ တဿ ဧဝံ အပ္ပမတ္တဿ။ပေ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတိ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သေယျထာပိ ပဿေယျ သရီရံ သိဝထိကာယ ဆဍ္ဍိတံ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကံ သမံသလောဟိတံ နှာရုသမ္ဗန္ဓံ။ပေ။ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကံ နိမ္မံသလောဟိတမက္ခိတံ နှာရုသမ္ဗန္ဓံ။ပေ။ အဋ္ဌိကသင်္ခလိကံ အပဂတမံသလောဟိတံ နှာရုသမ္ဗန္ဓံ။ပေ။ အဋ္ဌိကာနိ အပဂတသမ္ဗန္ဓာနိ [အပဂတနှာရုသမ္ဗန္ဓာနိ (သျာ. ကံ.)] ဒိသာဝိဒိသာဝိက္ခိတ္တာနိ [ဒိသာဝိဒိသာသု ဝိက္ခိတာနိ (သီ. ပီ.)] အညေန ဟတ္ထဋ္ဌိကံ အညေန ပါဒဋ္ဌိကံ အညေန ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိကံ [အညေန ဂေါပ္ဖကဋ္ဌိကန္တိ ဣဒံ သီ. သျာ. ကံ. ပီ. ပောတ္ထကေသု နတ္ထိ] အညေန ဇင်္ဃဋ္ဌိကံ အညေန ဦရုဋ္ဌိကံ အညေန ကဋိဋ္ဌိကံ [အညေန ကဋဋ္ဌိကံ အညေန ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ အညေန သီသကဋာဟံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အညေန ဖာသုကဋ္ဌိကံ အညေန ပိဋ္ဌိဋ္ဌိကံ အညေန ခန္ဓဋ္ဌိကံ အညေန ဂီဝဋ္ဌိကံ အညေန ဟနုကဋ္ဌိကံ အညေန ဒန္တဋ္ဌိကံ အညေန သီသကဋာဟံ [အညေန ကဋဋ္ဌိကံ အညေန ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ အညေန သီသကဋာဟံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]။ သော ဣမမေဝ ကာယံ ဥပသံဟရတိ – 'အယမ္ပိ ခော ကာယော ဧဝံဓမ္မော ဧဝံဘာဝီ ဧဝံအနတီတော'တိ။ တဿ ဧဝံ အပ္ပမတ္တဿ။ပေ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတိ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သေယျထာပိ ပဿေယျ သရီရံ သိဝထိကာယ ဆဍ္ဍိတံ – အဋ္ဌိကာနိ သေတာနိ သင်္ခဝဏ္ဏပဋိဘာဂါနိ [သင်္ခဝဏ္ဏူပနိဘာနိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]။ပေ။ အဋ္ဌိကာနိ ပုဉ္ဇကိတာနိ တေရောဝဿိကာနိ။ပေ။ အဋ္ဌိကာနိ ပူတီနိ စုဏ္ဏကဇာတာနိ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ ဥပသံဟရတိ – 'အယမ္ပိ ခော ကာယော ဧဝံဓမ္မော ဧဝံဘာဝီ ဧဝံအနတီတော'တိ။ တဿ ဧဝံ အပ္ပမတ္တဿ။ပေ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတိ။

၁၅၅. ''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ ဝိဝေကဇေန ပီတိသုခေန အဘိသန္ဒေတိ ပရိသန္ဒေတိ ပရိပူရေတိ ပရိပ္ဖရတိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ ဝိဝေကဇေန ပီတိသုခေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒက္ခော နှာပကော [နှာပကော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဝါ နှာပကန္တေဝါသီ ဝါ ကံသထာလေ နှာနီယစုဏ္ဏာနိ [နှာနီယစုဏ္ဏာနိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အာကိရိတွာ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသကံ ပရိပ္ဖောသကံ သန္နေယျ, သာယံ နှာနီယပိဏ္ဍိ [သာဿ နှာနီယပိဏ္ဍီ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] သ္နေဟာနုဂတာ သ္နေဟပရေတာ သန္တရဗာဟိရာ ဖုဋာ သ္နေဟေန န စ ပဂ္ဃရိဏီ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ ဝိဝေကဇေန ပီတိသုခေန အဘိသန္ဒေတိ ပရိသန္ဒေတိ ပရိပူရေတိ ပရိပ္ဖရတိ; နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ ဝိဝေကဇေန ပီတိသုခေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ အပ္ပမတ္တဿ။ပေ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတိ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ သမာဓိဇေန ပီတိသုခေန အဘိသန္ဒေတိ ပရိသန္ဒေတိ ပရိပူရေတိ ပရိပ္ဖရတိ; နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ သမာဓိဇေန ပီတိသုခေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥဒကရဟဒေါ ဂမ္ဘီရော ဥဗ္ဘိဒောဒကော [ဥဗ္ဘိတောဒကော (သျာ. ကံ. က.)]။ တဿ နေဝဿ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဥဒကဿ အာယမုခံ န ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ဥဒကဿ အာယမုခံ န ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ဥဒကဿ အာယမုခံ န ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ဥဒကဿ အာယမုခံ; ဒေဝေါ စ န ကာလေန ကာလံ သမ္မာ ဓာရံ အနုပ္ပဝေစ္ဆေယျ; အထ ခော တမှာဝ ဥဒကရဟာ သီတာ ဝါရိဓာရာ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိတွာ တမေဝ ဥဒကရဟဒံ သီတေန ဝါရိနာ အဘိသန္ဒေယျ ပရိသန္ဒေယျ ပရိပူရေယျ ပရိပ္ဖရေယျ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ဥဒကရဟဒဿ သီတေန ဝါရိနာ အပ္ဖုဋံ အဿ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ

သမာဓိဇေန ပီတိသုခေန အဘိသန္ဒေတိ ပရိသန္ဒေတိ ပရိပူရေတိ ပရိပ္ဖရတိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ သမာဓိဇေန ပီတိသုခေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ အပ္ပမတ္တဿ။ပေ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတိ။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ နိပ္ပီတိကေန သုခေန အဘိသန္ဒေတိ ပရိသန္ဒေတိ ပရိပူရေတိ ပရိပ္ဖရတိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ နိပ္ပီတိကေန သုခေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပ္ပလိနိယံ ဝါ ပဒုမိနိယံ ဝါ ပုဏ္ဍရီကိနိယံ ဝါ အပ္ပေကစ္စာနိ ဥပ္ပလာနိ ဝါ ပဒုမာနိ ဝါ ပုဏ္ဍရီကာနိ ဝါ ဥဒကေ ဇာတာနိ ဥဒကေ သံဝဍ္ဎာနိ ဥဒကာနုဂ္ဂတာနိ အန္တောနိမုဂ္ဂပေါသီနိ, တာနိ ယာဝ စဂ္ဂါ ယာဝ စ မူလာ သီတေန ဝါရိနာ အဘိသန္နာနိ ပရိသန္နာနိ [အဘိသန္ဒာနိ ပရိသန္ဒာနိ (က.)] ပရိပူရာနိ ပရိပ္ဖုဋ္ဌာနိ, နာဿ [န နေသံ (?)] ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတံ ဥပ္ပလာနံ ဝါ ပဒုမာနံ ဝါ ပုဏ္ဍရီကာနံ ဝါ သီတေန ဝါရိနာ အပ္ဖုဋံ အဿ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ နိပ္ပီတိကေန သုခေန အဘိသန္ဒေတိ ပရိသန္ဒေတိ ပရိပူရေတိ ပရိပ္ဖရတိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ နိပ္ပီတိကေန သုခေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ အပ္ပမတ္တဿ။ပေ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတိ။

"ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဣမမေဝ ကာယံ ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ ပရိယောဒာတေန ဖရိတွာ နိသိန္နော ဟောတိ; နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ ပရိယောဒာတေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသော ဩဒါတေန ဝတ္ထေန သသီသံ ပါရုပိတွာ နိသိန္နော အဿ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ ဩဒါတေန ဝတ္ထေန အပ္ဖုဋံ အဿ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ ပရိယောဒာတေန ဖရိတွာ နိသိန္နော ဟောတိ, နာဿ ကိဉ္စိ သဗ္ဗာဝတော ကာယဿ ပရိသုဒ္ဓေန စေတသာ ပရိယောဒာတေန အပ္ဖုဋံ ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ အပ္ပမတ္တဿ အာတာပိနော ပဟိတတ္တဿ ဝိဟရတော ယေ ဂေဟသိတာ သရသင်္ကပ္ပါ တေ ပဟီယန္တိ။ တေသံ ပဟာနာ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သန္တိဋ္ဌတိ, သန္နိသီဒတိ ဧကောဒိ ဟောတိ သမာဓိယတိ။ ဧဝမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယဂတာသတိံ ဘာဝေတိ။

၁၅၆. "ယဿ ကဿစိ, ဘိက္ခဝေ, ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ, အန္တောဂဓာတဿ [အန္တောဂဓာ တဿ (သီ. ပီ.)] ကုသလာ ဓမ္မာ ယေ ကေစိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယဿ ကဿစိ မဟာသမုဒ္ဒော စေတသာ ဖုဋော, အန္တောဂဓာတဿ ကုန္နဒိယော ယာ ကာစိ သမုဒ္ဒင်္ဂမာ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယဿ ကဿစိ ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ, အန္တောဂဓာတဿ ကုသလာ ဓမ္မာ ယေ ကေစိ ဝိဇ္ဇာဘာဂိယာ။

"ယဿ ကဿစိ, ဘိက္ခဝေ, ကာယဂတာသတိ အဘာဝိတာ အဗဟုလီကတာ, လဘတိ တဿ မာရော ဩတာရံ, လဘတိ တဿ မာရော အာရမ္မဏံ [အာရမဏံ (?)]။ သေယျထာပိ , ဘိက္ခဝေ, ပုရိသော ဂရုကံ သိလာဂုဠံ အလ္လမတ္တိကာပုဉ္ဇေ ပက္ခိပေယျ။ တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု တံ ဂရုကံ သိလာဂုဠံ အလ္လမတ္တိကာပုဉ္ဇေ လဘေထ ဩတာရ"န္တိ? "ဧဝံ, ဘန္တေ"။ "ဧဝမေဝ ခော , ဘိက္ခဝေ, ယဿ ကဿစိ ကာယဂတာသတိ အဘာဝိတာ အဗဟုလီကတာ, လဘတိ တဿ မာရော ဩတာရံ, လဘတိ တဿ မာရော အာရမ္မဏံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, သုက္ခံ ကဋ္ဌံ ကောဠာပံ [ကောဠာပံ အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တံ (က.)] ; အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ – 'အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေဿာမိ, တေဇော ပာတုကရိဿာမီ'တိ။ တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု သော ပုရိသော အမုံ သုက္ခံ ကဋ္ဌံ ကောဠာပံ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဘိမန္ထေန္တော [အဘိမန္ထေန္တော (သျာ. ကံ. ပီ. က.)] အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ, တေဇော ပာတုကရေယျာ"တိ? "ဧဝံ , ဘန္တေ"။ "ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယဿ ကဿစိ ကာယဂတာသတိ အဘာဝိတာ အဗဟုလီကတာ, လဘတိ တဿ မာရော ဩတာရံ, လဘတိ တဿ မာရော အာရမ္မဏံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥဒကမဏိကော ရိတ္တော တုစ္ဆော အာဓာရေ ဌပိတော; အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဥဒကဘာရံ အာဒာယ။ တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု သော ပုရိသော လဘေထ ဥဒကဿ နိက္ခေပန"န္တိ? "ဧဝံ, ဘန္တေ"။ "ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယဿ ကဿစိ ကာယဂတာသတိ အဘာဝိတာ အဗဟုလီကတာ, လဘတိ တဿ မာရော ဩတာရံ, လဘတိ တဿ မာရော အာရမ္မဏံ"။

၁၅၇. ''ယသ္မႃ ကသ္မႃစိ, ဘိက္ခဝေ, ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ, န တသ္မႃ လဘတိ မာရော ဩတာရံ, န တသ္မႃ လဘတိ မာရော အာရမ္မဏံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသော လဟုကံ သုတ္တဂုဠံ သဗ္ဗသာရမယေ အဂ္ဂဠဖလကေ ပက္ခိပေယျ။ တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု သော ပုရိသော တံ လဟုကံ သုတ္တဂုဠံ သဗ္ဗသာရမယေ အဂ္ဂဠဖလကေ လဘေထ ဩတာရ''န္တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မႃ ကသ္မႃစိ ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ, န တသ္မႃ လဘတိ မာရော ဩတာရံ, န တသ္မႃ လဘတိ မာရော အာရမ္မဏံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အလ္လံ ကဠံ သသ္နေဟံ [သသ္နေဟံ အာရကာ ဥဒကာ ထလေ နိက္ခိတ္တံ (က.)] ; အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ – 'အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေဿာမိ, တေဇော ပါတုကရိဿာမီ'တိ။ တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု သော ပုရိသော အမုံ အလ္လံ ကဠံ သသ္နေဟံ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဘိမန္ထေန္တော အဂ္ဂိံ အဘိနိဗ္ဗတ္တေယျ, တေဇော ပါတုကရေယျာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ , ယသ္မႃ ကသ္မႃစိ ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ, န တသ္မႃ လဘတိ မာရော ဩတာရံ, န တသ္မႃ လဘတိ မာရော အာရမ္မဏံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥဒကမဏိကော ပူရော ဥဒကႆ သမတိတ္တိကော ကာကပေယျော အာဓာရေ ဌပိတော; အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယျ ဥဒကဘာရံ အာဒာယ။ တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု သော ပုရိသော လဘေထ ဥဒကႆ နိက္ခေပန''န္တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မႃ ကသ္မႃစိ ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ, န တသ္မႃ လဘတိ မာရော ဩတာရံ, န တသ္မႃ လဘတိ မာရော အာရမ္မဏံ''။

၁၅၈. ''ယသ္မႃ ကသ္မႃစိ, ဘိက္ခဝေ, ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ, သော ယႆ ယႆ အဘိညာ သစ္ဆိကရဏီယႆ ဓမ္မႆ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ အဘိညာသစ္ဆိကိရိယာယ, တ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏာတိ သတိ သတိအာယတနေ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥဒကမဏိကော ပူရော ဥဒကႆ သမတိတ္တိကော ကာကပေယျော အာဓာရေ ဌပိတော။ တမေနံ ဗလဝါ ပုရိသော ယတော ယတော အာဝိဉ္ဆေယျ, အာဂစ္ဆေယျ ဥဒက''န္တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။ ''ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မႃ ကသ္မႃစိ ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သော, ယႆ ယႆ အဘိညာသစ္ဆိကရဏီယႆ ဓမ္မႆ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ အဘိညာသစ္ဆိကိရိယာယ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏာတိ သတိ သတိအာယတနေ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, သမေ ဘူမိဘာဂေ စတုရႆာ ပေါက္ခရဏီ [ပေါက္ခရိဏီ (သီ.)] အာဠိဗန္ဓာ ပူရာ ဥဒကႆ သမတိတ္တိကာ ကာကပေယျာ။ တမေနံ ဗလဝါ ပုရိသော ယတော ယတော အာဠိံ မုဉ္စေယျ အာဂစ္ဆေယျ ဥဒက''န္တိ? ''ဧဝံ , ဘန္တေ''။ ''ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မႃ ကသ္မႃစိ ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ, သော ယႆ ယႆ အဘိညာသစ္ဆိကရဏီယႆ ဓမ္မႆ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ အဘိညာသစ္ဆိကိရိယာယ, တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏာတိ သတိ သတိအာယတနေ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, သုဘူမိယံ စတုမဟာပထေ အာဇညရထော ယုတ္တော အႆ ဌိတော ဩဓသ္တပတောဒေါ [ဩဘတ္တပတောဒေါ (က.), ဥဘန္တရပဋ္ဌောဒေါ (သျာ. ကံ.) အဝ + ဓံသု + တ = ဩဓသ္တ-ဣတိ ပဒဝိဘာဂေ]; တမေနံ ဒက္ခော ယောဂ္ဂါစရိယော အႆဒမ္မသာရထိ အဘိရုဟိတွာ ဝါမေန ဟတ္ထေန ရသ္မိယော ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန ပတောဒံ ဂဟေတွာ ယေနိစ္ဆကံ ယဒိစ္ဆကံ သာရေယျာပိ ပစ္စာသာရေယျာပိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မႃ ကသ္မႃစိ ကာယဂတာသတိ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ, သော ယႆ ယႆ အဘိညာသစ္ဆိကရဏီယႆ ဓမ္မႆ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ အဘိညာသစ္ဆိကိရိယာယ , တတြ တတြေဝ သက္ခိဘဗ္ဗတံ ပါပုဏာတိ သတိ သတိအာယတနေ''။

၁၅၉. ''ကာယဂတာယ, ဘိက္ခဝေ, သတိယာ အာသေဝိတာယ ဘာဝိတာယ ဗဟုလီကတာယ ယာနီကတာယ ဝတ္ထုကတာယ အနုဋ္ဌိတာယ ပရိစိတာယ သုသမာရဒ္ဓာယ ဒသာနိသံသာ ပါဋိကင်္ခါ။ အရတိရတိသဟော ဟောတိ, န စ တံ အရတိ သဟတိ, ဥပ္ပန္နံ အရတိံ အဘိဘုယျ ဝိဟရတိ။

''ဘယဘေရဝသဟော ဟောတိ, န စ တံ ဘယဘေရဝံ သဟတိ, ဥပ္ပန္နံ ဘယဘေရဝံ အဘိဘုယျ ဝိဟရတိ။

''ခမော ဟောတိ သီတႆ ဥဏှႆ ဇိဃစ္ဆာယ ပိပါသာယ ဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖႆာနံ ဒုရုတ္တာနံ ဒုရာဂတာနံ ဝစနပထာနံ, ဥပ္ပန္နာနံ သာရီရိကာနံ ဝေဒနာနံ ဒုက္ခာနံ တိဗ္ဗာနံ ခရာနံ ကဋုကာနံ အသာတာနံ အမနာပါနံ ပါဏဟရာနံ အဓိဝါသကဇာတိကော ဟောတိ။

‘‘စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။

‘‘သော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော…ပေ.… ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။

‘‘ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။

‘‘အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။

‘‘ကာယဂတာယ, ဘိက္ခဝေ, သတိယာ အာသေဝိတာယ ဘာဝိတာယ ဗဟုလီကတာယ ယာနီကတာယ ဝတ္ထုကတာယ အနုဋ္ဌိတာယ ပရိစိတာယ သုသမာရဒ္ဓါယ ဣမေ ဒသာနိသံသာ ပာဋိကင်္ခါ’’တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ကာယဂတာသတိသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ နဝမံ။

၁၀. သင်္ခါရုပပတ္တိသုတ္တံ

၁၆၀. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဘိက္ခဝေါ’’တိ။ ‘‘ဘဒန္တေ’’တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သင်္ခါရုပပတ္တိံ [သင်္ခါရူပပတ္တိံ (သျာ. ကံ.), သင်္ခါရုပ္ပတ္တိံ (သီ. ပီ.)] ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ, တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၁၆၁. ‘‘ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, သုတေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, စာဂေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ခတ္တိယမဟာသာလာနံ [ခတ္တိယမဟာသာလာနံ ဝါ (သျာ. ကံ. ပီ.)] သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ [ဝိဟာရော (သီ. ပီ.)] စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတြူပပတ္တိယာ [တတြူပပတ္တိယာ (သျာ. ကံ.), တတြုပ္ပတ္တိယာ (သီ. ပီ.)] သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတြူပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၆၂. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, သုတေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, စာဂေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ။ပေ။ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ [ဗြာဟ္မဏမဟာသာလာနံ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလာနံ ဝါ (သျာ. ကံ. ပီ.)] သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတြူပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတြူပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၆၃. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, သုတေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, စာဂေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ သုတံ ဟောတိ – ‘စာတုမဟာရာဇိကာ [စာတုမ္မဟာရာဇိကာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဒေဝါ ဒီဃာယုကာ ဝဏ္ဏဝန္တော သုခဗဟုလာ’တိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတြူပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတြူပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၆၄. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, သုတေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, စာဂေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ သုတံ ဟောတိ – တာဝတိံသာ ဒေဝါ။ပေ။ ယာမာ ဒေဝါ။ တုသိတာ ဒေဝါ။ နိမ္မာနရတီ ဒေဝါ။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ ဒေဝါ ဒီဃာယုကာ ဝဏ္ဏဝန္တော သုခဗဟုလာတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတြူပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတြူပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၆၅. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, သုတေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, စာဂေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ သုတံ ဟောတိ – ‘သဟဿော ဗြဟ္မာ ဒီဃာယုကော ဝဏ္ဏဝါ သုခဗဟုလော’တိ။ သဟဿော, ဘိက္ခဝေ, ဗြဟ္မာ သဟဿိလောကဓာတုံ [သဟဿီ လောကဓာတုံ (သီ.)] ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ [အဓိမုဉ္စိတွာ (က.)] ဝိဟရတိ။ ယေပိ တတ္ထ သတ္တာ ဥပပန္နာ တေပိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, စက္ခုမာ ပုရိသော ဧကံ အာမဏ္ဍံ ဟတ္ထေ ကရိတွာ ပစ္စဝေက္ခေယျ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, သဟဿော ဗြဟ္မာ သဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ ယေပိ တတ္ထ သတ္တာ ဥပပန္နာ တေပိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သဟဿဿ ဗြဟ္မုနော သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတြူပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတြူပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၆၆. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, သုတေန။ စာဂေန။ ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ သုတံ ဟောတိ – ဒွိသဟဿော ဗြဟ္မာ။ပေ။ တိသဟဿော ဗြဟ္မာ။ စတုသဟဿော ဗြဟ္မာ။ ပဉ္စသဟဿော ဗြဟ္မာ ဒီဃာယုကော ဝဏ္ဏဝါ သုခဗဟုလောတိ။ ပဉ္စသဟဿော, ဘိက္ခဝေ, ဗြဟ္မာ ပဉ္စသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ ယေပိ တတ္ထ သတ္တာ ဥပပန္နာ တေပိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, စက္ခုမာ ပုရိသော ပဉ္စ အာမဏ္ဍာနိ ဟတ္ထေ ကရိတွာ ပစ္စဝေက္ခေယျ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စသဟဿော ဗြဟ္မာ ပဉ္စသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ ယေပိ တတ္ထ သတ္တာ ဥပပန္နာ တေပိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပဉ္စသဟဿဿ ဗြဟ္မုနော သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ

ဇဝံ ဗဟုလီကတာ တတ္ရုပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတ္ရုပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၆၇. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, သုတေန။ စာဂေန။ ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ သုတံ ဟောတိ – ‘ဒသသဟဿော ဗြဟ္မာ ဒီဃာယုကော ဝဏ္ဏဝါ သုခဗဟုလော’တိ။ ဒသသဟဿော, ဘိက္ခဝေ, ဗြဟ္မာ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ ယေပိ တတ္ထ သတ္တာ ဥပပန္နာ တေပိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, မဏိ ဝေဠုရိယော သုဘော ဇာတိမာ အဋ္ဌံသော သုပရိကမ္မကတော ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ နိက္ခိတ္တော ဘာသတေ စ တပတေ စ [ဘာသတိ စ တပတိ စ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဝိရောစတိ စ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသသဟဿော ဗြဟ္မာ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ ယေပိ တတ္ထ သတ္တာ ဥပပန္နာ တေပိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ဒသသဟဿဿ ဗြဟ္မုနော သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတ္ရုပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတ္ရုပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၆၈. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန။ သုတေန။ စာဂေန။ ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ သုတံ ဟောတိ – ‘သတသဟဿော ဗြဟ္မာ ဒီဃာယုကော ဝဏ္ဏဝါ သုခဗဟုလော’တိ။ သတသဟဿော, ဘိက္ခဝေ, ဗြဟ္မာ သတသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ ယေပိ တတ္ထ သတ္တာ ဥပပန္နာ တေပိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, နိက္ခံ ဇမ္ဗောနဒံ [နေက္ခံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဒက္ခကမ္မာရပုတ္တဥက္ကာမုခသုကုသလသမ္ပဟဋ္ဌံ ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ နိက္ခိတ္တံ ဘာသတေ စ တပတေ စ ဝိရောစတိ စ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတသဟဿော ဗြဟ္မာ သတသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ ယေပိ တတ္ထ သတ္တာ ဥပပန္နာ တေပိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သတသဟဿဿ ဗြဟ္မုနော သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတ္ရုပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတ္ရုပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၆၉. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန။ သုတေန။ စာဂေန။ ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ သုတံ ဟောတိ – အာဘာ ဒေဝါ။ပေ.။ ပရိတ္တာဘာ ဒေဝါ။ အပ္ပမာဏာဘာ ဒေဝါ။ အာဘဿရာ ဒေဝါ ဒီဃာယုကာ ဝဏ္ဏဝန္တော သုခဗဟုလာတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အာဘဿရာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတ္ရုပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတ္ရုပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၇၀. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန ။ သုတေန။ စာဂေန။ ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ သုတံ ဟောတိ – ပရိတ္တသုဘာ ဒေဝါ။ပေ.။ အပ္ပမာဏသုဘာ ဒေဝါ။ သုဘကိဏှာ ဒေဝါ ဒီဃာယုကာ ဝဏ္ဏဝန္တော သုခဗဟုလာတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဘကိဏှာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတ္ရုပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတ္ရုပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၇၁. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓါယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန။ သုတေန။ စာဂေန။ ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ သုတံ ဟောတိ – ဝေဟပ္ဖလာ ဒေဝါ။ပေ.။ အဝိဟာ ဒေဝါ။ အတပ္ပာ ဒေဝါ။ သုဒဿာ ဒေဝါ။ သုဒဿီ ဒေဝါ။ အကနိဋ္ဌာ ဒေဝါ ဒီဃာယုကာ ဝဏ္ဏဝန္တော သုခဗဟုလာတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာ

ဟံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အကနိဋ္ဌာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတြုပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတြုပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၇၂. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန။ သုတေန။ စာဂေန။ ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ သုတံ ဟောတိ – ‘အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါ ဒေဝါ ဒီဃာယုကာ စိရဋ္ဌိတိကာ သုခဗဟုလာ’တိ ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတြုပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတြုပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၇၃. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန။ သုတေန။ စာဂေန။ ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ သုတံ ဟောတိ – ‘ဝိညာဏဉ္စာယတနူပဂါ ဒေဝါ ဒီဃာယုကာ စိရဋ္ဌိတိကာ သုခဗဟုလာ’တိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ဝိညာဏဉ္စာယတနူပဂါနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတြုပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတြုပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၇၄. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန။ သုတေန။ စာဂေန။ ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ သုတံ ဟောတိ – အာကိဉ္စညာယတနူပဂါ ဒေဝါ။ပေ.။ နေဝသညာနာသညာယတနူပဂါ ဒေဝါ ဒီဃာယုကာ စိရဋ္ဌိတိကာ သုခဗဟုလာတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ နေဝသညာနာသညာယတနူပဂါနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇေယျ’န္တိ။ သော တံ စိတ္တံ ဒဟတိ, တံ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာတိ, တံ စိတ္တံ ဘာဝေတိ။ တဿ တေ သင်္ခါရာ စ ဝိဟာရာ စ ဧဝံ ဘာဝိတာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ တတြုပပတ္တိယာ သံဝတ္တန္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂေါ အယံ ပဋိပဒါ တတြုပပတ္တိယာ သံဝတ္တတိ။

၁၇၅. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, သီလေန။ သုတေန။ စာဂေန။ ပညာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတာဟံ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ။ သော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န ကတ္ထစိ ဥပပဇ္ဇတီ’’တိ [န ကတ္ထစိ ဥပပဇ္ဇတိ, န ကုဟိဉ္စိ ဥပပဇ္ဇတီတိ (သီ. ပီ.), န ကတ္ထစိ ဥပပဇ္ဇတိ, န ကုဟိဉ္စိ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီတိ။ (က.)]။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

သင်္ခါရုပပတ္တိသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒသမံ။

အနုပဒဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

အနုပဒ-သောဓန-ပောရိသဓမ္မော၊ သေဝိတဗ္ဗ-ဗဟုဓာတု-ဝိဘတ္တိ။
ဗုဒ္ဓဿ ကိတ္တိနာမ-စတ္တာရီသေန၊ အာနာပါနော ကာယဂတော ဥပပတ္တိ [ဣတော ပရံ သျာ. ကံ. က. ပေါတ္ထကေသု ဧဝမ္ပိ ဒိဿတိ –-နိစ္ဆေဒ ဝိမလေ ပရိသုဒ္ဓေါ၊ ပုဏ္ဏာသမော္ဒိနိရောဓအတ္တနော။နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဗဟုဇနသေဝိတံ ဓမ္မဝရံ၊ ယံ အနုပဒံ ဝဂ္ဂဝရံ ဒုတိယာတိ]။

၃. သုညတဝဂ္ဂေါ

၁. စူဠသုညတသုတ္တံ

၁၇၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဧကမိဒံ, ဘန္တေ, သမယံ ဘဂဝါ သက္ကေသု ဝိဟရတိ နဂရကံ နာမ သက္ယာနံ နိဂမော။ တတ္ထ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သမ္မုခါ သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘သုညတာဝိဟာရေနာဟံ, အာနန္ဒ, ဧတရဟိ ဗဟုလံ ဝိဟရာမီ’တိ။ ကစ္စိ မေတံ, ဘန္တေ, သုဿုတံ သုဂ္ဂဟိတံ သုမနသိကတံ သူပဓာရိတ”န္တိ? “တဂ္ဃ တေ ဧတံ, အာနန္ဒ, သုဿုတံ သုဂ္ဂဟိတံ သုမနသိကတံ သူပဓာရိတံ။ ပုဗ္ဗေပါဟံ [ပုဗ္ဗေစာဟံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)], အာနန္ဒ, ဧတရဟိပိ [ဧတရဟိ စ (သဗ္ဗတ္ထ)] သုညတာဝိဟာရေန ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, အယံ မိဂါရမာတုပါသာဒော သုညော ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝေန, သုညော ဇာတရူပရဇတေန, သုညော ဣတ္ထိပုရိသသန္နိပါတေန အတ္ထိ စေဝိဒံ အသုညတံ ယဒိဒံ – ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဋိစ္စ ဧကတ္တံ; ဧဝမေဝ ခော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု အမနသိကရိတွာ ဂါမသညံ, အမနသိကရိတွာ မနုဿသညံ, အရညသညံ ပဋိစ္စ မနသိ ကရောတိ ဧကတ္တံ ။ တဿ အရညသညာယ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ အဓိမုစ္စတိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ယေ အဿု ဒရထာ ဂါမသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, ယေ အဿု ဒရထာ မနုဿသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, အတ္ထိ စေဝါယံ ဒရထမတ္တာ ယဒိဒံ – အရညသညံ ပဋိစ္စ ဧကတ္တ’န္တိ။ သော ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ ဂါမသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ မနုဿသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘အတ္ထိ စေဝိဒံ အသုညတံ ယဒိဒံ – အရညသညံ ပဋိစ္စ ဧကတ္တ’န္တိ။ ဣတိ ယဉှိ ခော တတ္ထ န ဟောတိ တေန တံ သုညံ သမနုပဿတိ, ယံ ပန တတ္ထ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ တံ ‘သန္တမိဒံ အတ္ထီ’’’တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝမ္ပိဿ ဧသာ, အာနန္ဒ, ယထာဘုစ္စာ အဝိပလ္လတ္ထာ ပရိသုဒ္ဓါ သုညတာဝက္ကန္တိ ဘဝတိ။

၁၇၇. “ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု အမနသိကရိတွာ မနုဿသညံ, အမနသိကရိတွာ အရညသညံ, ပထဝီသညံ ပဋိစ္စ မနသိ ကရောတိ ဧကတ္တံ။ တဿ ပထဝီသညာယ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ အဓိမုစ္စတိ။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, အာသဘစမ္မံ သင်္ကုသတေန သုဝိဟတံ ဝိဂတဝလိကံ; ဧဝမေဝ ခော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ယံ ဣမိဿာ ပထဝိယာ ဥက္ကူလဝိက္ကူလံ နဒီဝိဒုဂ္ဂံ ခါဏုကဏ္ဋကဋ္ဌာနံ ပဗ္ဗတဝိသမံ တံ သဗ္ဗံ [သဗ္ဗံ (က.)] အမနသိကရိတွာ ပထဝီသညံ ပဋိစ္စ မနသိ ကရောတိ ဧကတ္တံ။ တဿ ပထဝီသညာယ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ အဓိမုစ္စတိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ယေ အဿု ဒရထာ မနုဿသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, ယေ အဿု ဒရထာ အရညသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, အတ္ထိ စေဝါယံ ဒရထမတ္တာ ယဒိဒံ – ပထဝီသညံ ပဋိစ္စ ဧကတ္တ’န္တိ။ သော ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ မနုဿသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ အရညသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘အတ္ထိ စေဝိဒံ အသုညတံ ယဒိဒံ – ပထဝီသညံ ပဋိစ္စ ဧကတ္တ’န္တိ။ ဣတိ ယဉှိ ခော တတ္ထ န ဟောတိ တေန တံ သုညံ သမနုပဿတိ, ယံ ပန တတ္ထ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ တံ ‘သန္တမိဒံ အတ္ထီ’တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝမ္ပိဿ ဧသာ, အာနန္ဒ, ယထာဘုစ္စာ အဝိပလ္လတ္ထာ ပရိသုဒ္ဓါ သုညတာဝက္ကန္တိ ဘဝတိ။

၁၇၈. “ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု အမနသိကရိတွာ အရညသညံ, အမနသိကရိတွာ ပထဝီသညံ, အာကာသာနဉ္စာယတနသညံ ပဋိစ္စ မနသိ ကရောတိ ဧကတ္တံ။ တဿ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာယ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ အဓိမုစ္စတိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ယေ အဿု ဒရထာ အရညသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, ယေ အဿု ဒရထာ ပထဝီသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, အတ္ထိ စေဝါယံ ဒရထမတ္တာ ယဒိဒံ – အာကာသာနဉ္စာယတနသညံ ပဋိစ္စ ဧကတ္တ’န္တိ။ သော ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ အရညသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ ပထဝီသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘အတ္ထိ စေဝိဒံ အသုညတံ ယဒိဒံ – အာကာသာနဉ္စာယတနသညံ ပဋိစ္စ ဧကတ္တ’န္တိ။ ဣတိ ယဉှိ ခော တတ္ထ န ဟောတိ တေန တံ သုညံ သမနုပဿတိ, ယံ ပန တတ္ထ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ တံ ‘သန္တမိဒံ အတ္ထီ’တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝမ္ပိဿ ဧသာ, အာနန္ဒ , ယထာဘုစ္စာ အဝိပလ္လတ္ထာ ပရိသုဒ္ဓါ သုညတာဝက္ကန္တိ ဘဝတိ။

၁၇၉. ‘‘ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု အမနသိကရိတွာ ပထဝီသညံ, အမနသိကရိတွာ အာကာသာနဉ္စာယတနသညံ, ဝိညာဏဉ္စာယတနသညံ ပဋိစ္စ မနသိ ကရောတိ ဧကတ္တံ။ တဿ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာယ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ အဓိမုစ္စတိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ယေ အဿု ဒရထာ ပထဝီသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, ယေ အဿု ဒရထာ အာကာသာနဉ္စာယတနသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, အတ္ထိ စေဝါယံ ဒရထမတ္တာ ယဒိဒံ – ဝိညာဏဉ္စာယတနသညံ ပဋိစ္စ ဧကတ္တ’န္တိ။ သော ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ ပထဝီသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘အတ္ထိ စေဝိဒံ အသုညတံ ယဒိဒံ – ဝိညာဏဉ္စာယတနသညံ ပဋိစ္စ ဧကတ္တ’န္တိ။ ဣတိ ယဉှိ ခော တတ္ထ န ဟောတိ တေန တံ သုညံ သမနုပဿတိ, ယံ ပန တတ္ထ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ တံ ‘သန္တမိဒံ အတ္ထီ’တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝမ္ပိဿ ဧသာ, အာနန္ဒ, ယထာဘုစ္စာ အဝိပလ္လတ္ထာ ပရိသုဒ္ဓါ သုညတာဝက္ကန္တိ ဘဝတိ။

၁၈၀. ‘‘ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု အမနသိကရိတွာ အာကာသာနဉ္စာယတနသညံ, အမနသိကရိတွာ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညံ, အာကိဉ္စညာယတနသညံ ပဋိစ္စ မနသိ ကရောတိ ဧကတ္တံ။ တဿ အာကိဉ္စညာယတနသညာယ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ အဓိမုစ္စတိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ယေ အဿု ဒရထာ အာကာသာနဉ္စာယတနသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, ယေ အဿု ဒရထာ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, အတ္ထိ စေဝါယံ ဒရထမတ္တာ ယဒိဒံ – အာကိဉ္စညာယတနသညံ ပဋိစ္စ ဧကတ္တ’န္တိ။ သော ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘အတ္ထိ စေဝိဒံ အသုညတံ ယဒိဒံ – အာကိဉ္စညာယတနသညံ ပဋိစ္စ ဧကတ္တ’န္တိ။ ဣတိ ယဉှိ ခော တတ္ထ န ဟောတိ တေန တံ သုညံ သမနုပဿတိ, ယံ ပန တတ္ထ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ တံ ‘သန္တမိဒံ အတ္ထီ’တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝမ္ပိဿ ဧသာ, အာနန္ဒ, ယထာဘုစ္စာ အဝိပလ္လတ္ထာ ပရိသုဒ္ဓါ သုညတာဝက္ကန္တိ ဘဝတိ။

၁၈၁. ‘‘ပုန စပရံ, အာနန္ဒ ဘိက္ခု အမနသိကရိတွာ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညံ, အမနသိကရိတွာ အာကိဉ္စညာယတနသညံ, နေဝသညာနာသညာယတနသညံ ပဋိစ္စ မနသိ ကရောတိ ဧကတ္တံ။ တဿ နေဝသညာနာသညာယတနသညာယ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ အဓိမုစ္စတိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ယေ အဿု ဒရထာ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, ယေ အဿု ဒရထာ အာကိဉ္စညာယတနသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, အတ္ထိ စေဝါယံ ဒရထမတ္တာ ယဒိဒံ – နေဝသညာနာသညာယတနသညံ ပဋိစ္စ ဧကတ္တ’န္တိ။ သော ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ အာကိဉ္စညာယတနသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘အတ္ထိ စေဝိဒံ အသုညတံ ယဒိဒံ – နေဝသညာနာသညာယတနသညံ ပဋိစ္စ ဧကတ္တ’န္တိ ။ ဣတိ ယဉှိ ခော တတ္ထ န ဟောတိ တေန တံ သုညံ သမနုပဿတိ, ယံ ပန တတ္ထ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ တံ ‘သန္တမိဒံ အတ္ထီ’တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝမ္ပိဿ ဧသာ, အာနန္ဒ, ယထာဘုစ္စာ အဝိပလ္လတ္ထာ ပရိသုဒ္ဓါ သုညတာဝက္ကန္တိ ဘဝတိ။

၁၈၂. ‘‘ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု အမနသိကရိတွာ အာကိဉ္စညာယတနသညံ, အမနသိကရိတွာ နေဝသညာနာသညာယတနသညံ, အနိမိတ္တံ စေတောသမာဓိံ ပဋိစ္စ မနသိ ကရောတိ ဧကတ္တံ။ တဿ အနိမိတ္တေ စေတောသမာဓိမှိ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ အဓိမုစ္စတိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ယေ အဿု ဒရထာ အာကိဉ္စညာယတနသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, ယေ အဿု ဒရထာ နေဝသညာနာသညာယတနသညံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, အတ္ထိ စေဝါယံ ဒရထမတ္တာ ယဒိဒံ – ဣမမေဝ ကာယံ ပဋိစ္စ သဠာယတနိကံ ဇီဝိတပစ္စယာ’တိ ။ သော ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ အာကိဉ္စညာယတနသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ နေဝသညာနာသညာယတနသညာယာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘အတ္ထိ စေဝိဒံ အသုညတံ ယဒိဒံ – ဣမမေဝ ကာယံ ပဋိစ္စ သဠာယတနိကံ ဇီဝိတပစ္စယာ’တိ။ ဣတိ ယဉှိ ခော တတ္ထ န ဟောတိ တေန တံ သုညံ သမနုပဿတိ, ယံ ပန တတ္ထ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ တံ ‘သန္တမိဒံ အတ္ထီ’တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝမ္ပိဿ ဧသာ, အာနန္ဒ, ယထာဘုစ္စာ အဝိပလ္လတ္ထာ ပရိသုဒ္ဓါ သုညတာဝက္ကန္တိ ဘဝတိ။

၁၈၃. ‘‘ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု အမနသိကရိတွာ အာကိဉ္စညာယတနသညံ, အမနသိကရိတွာ နေဝသညာနာသညာယတနသညံ, အနိမိတ္တံ စေတောသမာဓိံ ပဋိစ္စ မနသိ ကရောတိ ဧကတ္တံ။ တဿ အနိမိတ္တေ စေတောသမာဓိမှိ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ အဓိမုစ္စတိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘အယမ္ပိ ခော အနိမိတ္တော စေတောသမာဓိ အဘိသင်္ခတော အဘိသဉ္စေတယိတော’။ ‘ယံ ခော ပန ကိဉ္စိ အဘိသင်္ခတံ အဘိသဉ္စေတယိတံ တဒနိစ္စံ နိရော

ဓမ္မေ’တိ ပဇာနာတိ။ တဿ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ကာမာသဝာပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, ဘဝါသဝာပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အဝိဇ္ဇာသဝာပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာတိ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ယေ အဿု ဒရထာ ကာမာသဝံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, ယေ အဿု ဒရထာ ဘဝါသဝံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, ယေ အဿု ဒရထာ အဝိဇ္ဇာသဝံ ပဋိစ္စ တေဓ န သန္တိ, အတ္ထိ စေဝါယံ ဒရထမတ္တာ ယဒိဒံ – ဣမမေဝ ကာယံ ပဋိစ္စ သဠာယတနိကံ ဇီဝိတပစ္စယာ’တိ။ သော ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ ကာမာသဝေနာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ ဘဝါသဝေနာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘သုညမိဒံ သညာဂတံ အဝိဇ္ဇာသဝေနာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘အတ္ထိ စေဝိဒံ အသုညတံ ယဒိဒံ – ဣမမေဝ ကာယံ ပဋိစ္စ သဠာယတနိကံ ဇီဝိတပစ္စယာ’တိ။ ဣတိ ယဉှိ ခော တတ္ထ န ဟောတိ တေန တံ သုညံ သမနုပဿတိ, ယံ ပန တတ္ထ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ တံ ‘သန္တမိဒံ အတ္ထီ’တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝမ္ပိဿ ဧသာ, အာနန္ဒ, ယထာဘုစ္စာ အဝိပလ္လတ္ထာ ပရိသုဒ္ဓါ ပရမာနုတ္တရာ သုညတာ ဝက္ကန္တိ ဘဝတိ။

၁၈၄. “ယေပိ ဟိ ကေစိ, အာနန္ဒ, အတီတမဒ္ဓါနံ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ပရိသုဒ္ဓံ ပရမာနုတ္တရံ သုညတံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိံသု, သဗ္ဗေ တေ ဣမံယေဝ ပရိသုဒ္ဓံ ပရမာနုတ္တရံ သုညတံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိံသု။ ယေပိ [ယေ (သီ. ပီ.)] ဟိ ကေစိ, အာနန္ဒ, အနာဂတမဒ္ဓါနံ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ပရိသုဒ္ဓံ ပရမာနုတ္တရံ သုညတံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿန္တိ, သဗ္ဗေ တေ ဣမံယေဝ ပရိသုဒ္ဓံ ပရမာနုတ္တရံ သုညတံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿန္တိ။ ယေပိ [ယေ (သီ. ပီ.)] ဟိ ကေစိ, အာနန္ဒ, ဧတရဟိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ပရိသုဒ္ဓံ ပရမာနုတ္တရံ သုညတံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တိ, သဗ္ဗေ တေ ဣမံယေဝ ပရိသုဒ္ဓံ ပရမာနုတ္တရံ သုညတံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တိ။ တသ္မာတိဟ, အာနန္ဒ, ‘ပရိသုဒ္ဓံ ပရမာနုတ္တရံ သုညတံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿာမာ’တိ [ဝိဟရိဿာမီတိ (ပီ. က.)] – ဧဝဉှိ ဝော [ဝေါ (က.)], အာနန္ဒ, သိက္ခိတဗ္ဗ”န္တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

စူဠသုညတသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဌမံ။

၂. မဟာသုညတသုတ္တံ

၁၈၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သက္ကေသု ဝိဟရတိ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ နိဂြောဓာရာမေ။ အထ ခော ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ကပိလဝတ္ထုံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော ယေန ကာဠခေမကဿ သက္ကဿ ဝိဟာရော တေနုပသင်္ကမိ ဒိဝါဝိဟာရာယ။ တေန ခော ပန သမယေန ကာဠခေမကဿ သက္ကဿ ဝိဟာရေ သမ္ဗဟုလာနိ သေနာသနာနိ ပညတ္တာနိ ဟောန္တိ။ အဒ္ဒသာ ခော ဘဂဝါ ကာဠခေမကဿ သက္ကဿ ဝိဟာရေ သမ္ဗဟုလာနိ သေနာသနာနိ ပညတ္တာနိ။ ဒိသွာန ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – “သမ္ဗဟုလာနိ ခော ကာဠခေမကဿ သက္ကဿ ဝိဟာရေ သေနာသနာနိ ပညတ္တာနိ။ သမ္ဗဟုလာ နု ခော ဣဓ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တီ”တိ။

၁၈၆. တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော သမ္ဗဟုလေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဃဋာယ သက္ကဿ ဝိဟာရေ စီဝရကမ္မံ ကရောတိ။ အထ ခော ဘဂဝါ သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဃဋာယ သက္ကဿ ဝိဟာရော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – “သမ္ဗဟုလာနိ ခော, အာနန္ဒ, ကာဠခေမကဿ သက္ကဿ ဝိဟာရေ သေနာသနာနိ ပညတ္တာနိ။ သမ္ဗဟုလာ နု ခော ဧတ္ထ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တီ”တိ? “သမ္ဗဟုလာနိ, ဘန္တေ, ကာဠခေမကဿ သက္ကဿ ဝိဟာရေ သေနာသနာနိ ပညတ္တာနိ။ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ဧတ္ထ ဝိဟရန္တိ။ စီဝရကာရသမယော နော, ဘန္တေ, ဝတ္တတီ”တိ။

“န ခော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု သောဘတိ သင်္ဂဏိကာရာမော သင်္ဂဏိကရတော သင်္ဂဏိကာရာမတံ အနုယုတ္တော ဂဏာရာမော ဂဏရတော ဂဏသမ္မုဒိတော။ သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု သင်္ဂဏိကာရာမော သင်္ဂဏိကရတော သင်္ဂဏိကာရာမတံ အနုယုတ္တော ဂဏာရာမော ဂဏရတော ဂဏသမ္မုဒိတော ယံ တံ နေက္ခမ္မသုခံ ပဝိဝေကသုခံ ဥပသမသုခံ သမ္ဗောဓိသုခံ [သမ္ဗောဓသုခံ (သီ. ပီ.), သမ္ဗောဓသုခံ စိတ္တေကဂ္ဂတာသုခံ (က.) ဥပရိ အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တေ ပန သမ္ဗောဓ

ဗောဓိသုခန္တေဝ ဒိဿတိ] တဿ သုခဿ နိကာမလာဘီ ဘဝိဿတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီတိ – နေတံ
ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော စ ခော သော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံ ဂဏသ္မာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟရတိ တဿေတံ ဘိက္ခုနော ပါဋိက
င်္ခံ ယံ တံ နေက္ခမ္မသုခံ ပဝိဝေကသုခံ ဥပသမသုခံ သမ္ဗောဓိသုခံ တဿ သုခဿ နိကာမလာဘီ ဘဝိဿတိ အကိစ္
ဆလာဘီ အကသိရလာဘီတိ – ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

“သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု သင်္ဂဏိကာရာမော သင်္ဂဏိကရတော သင်္ဂဏိကာရာမတံ အနုယုတ္တော ဂဏာရာမော ဂ
ဏရတော ဂဏသမ္မုဒိတော သာမာယိကံ ဝါ ကန္တံ စေတောဝိမုတ္တိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿတိ အသာမာယိကံ ဝါ အကု
ပ္ပန္တိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယော စ ခော သော, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံ ဂဏသ္မာ ဝူပကဋ္ဌော ဝိဟရတိ တဿေတံ
ဘိက္ခုနော ပါဋိကင်္ခံ သာမာယိကံ ဝါ ကန္တံ စေတောဝိမုတ္တိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿတိ အသာမာယိကံ ဝါ အကုပ္ပန္
တိ – ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

“နာဟံ, အာနန္ဒ, ဧကံ ရူပမ္ပိ [ဧကရူပမ္ပိ (သီ.)] သမနုပဿာမိ ယတ္ထ ရတ္တဿ ယထာဘိရတဿ ရူပဿ
ဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ န ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ။

၁၈၇. “အယံ ခော ပနာနန္ဒ, ဝိဟာရော တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ယဒိဒံ – သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အမနသိကာရာ အဇ္ဈ
တ္တံ သုညတံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတုံ [ဝိဟရတံ (က. သီ.), ဝိဟရတိ (သျာ. ကံ. က.)] ။ တတြ စေ, အာနန္ဒ, တထာဂတံ
ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရန္တံ ဘဝန္တိ [ဘဂဝန္တံ (သီ. သျာ. ကံ. က.)] ဥပသင်္ကမိတာရော ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော ဥပါ
သကာ ဥပါသိကာယော ရာဇာနော ရာဇမဟာမတ္တာ တိတ္ထိယာ တိတ္ထိယသာဝကာ။ တတြာနန္ဒ, တထာဂတော ဝိဝေကနိန္
နေနေဝ စိတ္တေန ဝိဝေကပေါဏေန ဝိဝေကပဗ္ဘာရေန ဝူပကဋ္ဌေန နေက္ခမ္မာဘိရတေန ဗျန္တီဘူတေန သဗ္ဗသော
အာသဝဋ္ဌာနီယေဟိ ဓမ္မေဟိ အညဒတ္ထု ဥယျောဇနိကပဋိသံယုတ္တံယေဝ ကထံ ကတ္တာ ဟောတိ။ တသ္မာတိဟာနန္
ဒ, ဘိက္ခု စေပိ အာကင်္ခေယျ – ‘အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ, တေနာနန္ဒ, ဘိက္ခုနာ အဇ္ဈတ္တမေ
ဝ စိတ္တံ သဏ္ဌပေတဗ္ဗံ သန္နိသာဒေတဗ္ဗံ ဧကောဒိ ကာတဗ္ဗံ သမာဒဟာတဗ္ဗံ။

၁၈၈. “ကထဉ္စာနန္ဒ, ဘိက္ခု အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သဏ္ဌပေတိ သန္နိသာဒေတိ ဧကောဒိံ ကရောတိ [ဧကောဒိကရော
တိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] သမာဒဟတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ
ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ,
ဘိက္ခု အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သဏ္ဌပေတိ သန္နိသာဒေတိ ဧကောဒိံ ကရောတိ သမာဒဟတိ။ သော အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ မန
သိ ကရောတိ။ တဿ အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ မနသိကရောတော သုညတာယ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌ
တိ န ဝိမုစ္စတိ ။ ဧဝံ သန္တမေတံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ ခော မေ မနသိကရောတော အ
ဇ္ဈတ္တံ သုညတာယ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတီ’တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော
ဟောတိ။ သော ဗဟိဒ္ဓါ သုညတံ မနသိ ကရောတိ။ပေ.။ သော အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ သုညတံ မနသိ ကရောတိ ။ပေ.။ သော အာ
နေဉ္ဇံ မနသိ ကရောတိ။ တဿ အာနေဉ္ဇံ မနသိကရောတော အာနေဉ္ဇာယ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိ
ဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတိ။ ဧဝံ သန္တမေတံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘အာနေဉ္ဇံ ခော မေ မနသိကရောတော အာနေဉ္ဇာ
ယ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ နပ္ပသီဒတိ န သန္တိဋ္ဌတိ န ဝိမုစ္စတီ’တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။

“တေနာနန္ဒ, ဘိက္ခုနာ တသ္မိံယေဝ ပုရိမသ္မိံ သမာဓိနိမိတ္တေ အဇ္ဈတ္တမေဝ စိတ္တံ သဏ္ဌပေတဗ္ဗံ သန္နိသာဒေ
တဗ္ဗံ ဧကောဒိ ကာတဗ္ဗံ သမာဒဟာတဗ္ဗံ။ သော အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ မနသိ ကရောတိ။ တဿ အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ
မနသိကရောတော အဇ္ဈတ္တံ သုညတာယ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ။ ဧဝံ သန္တမေတံ, အာနန္
ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘အဇ္ဈတ္တံ သုညတံ ခော မေ မနသိကရောတော အဇ္ဈတ္တံ သုညတာယ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ
ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတီ’တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ သော ဗဟိဒ္ဓါ သုညတံ မနသိ ကရောတိ။
ပေ.။ သော အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ သုညတံ မနသိ ကရောတိ။ပေ.။ သော အာနေဉ္ဇံ မနသိ ကရောတိ။ တဿ အာနေဉ္ဇံ မနသိက
ရောတော အာနေဉ္ဇာယ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတိ။ ဧဝံ သန္တမေတံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဇာ
နာတိ – ‘အာနေဉ္ဇံ ခော မေ မနသိကရောတော အာနေဉ္ဇာယ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ ပသီဒတိ သန္တိဋ္ဌတိ ဝိမုစ္စတီ’တိ။ ဣ
တိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။

၁၈၉. "တဿ စေ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော စင်္ကမာယ စိတ္တံ နမတိ, သော စင်္ကမတိ – 'ဧဝံ မံ စင်္ကမန္တံ နာဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝိဿန္တီ'တိ ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ တဿ စေ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ဌာနာယ စိတ္တံ နမတိ, သော တိဋ္ဌတိ – 'ဧဝံ မံ ဌိတံ နာဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝိဿန္တီ'တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ တဿ စေ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော နိသဇ္ဇာယ စိတ္တံ နမတိ, သော နိသီဒတိ – 'ဧဝံ မံ နိသိန္နံ နာဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝိဿန္တီ'တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ တဿ စေ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော သယနာယ စိတ္တံ နမတိ , သော သယတိ – 'ဧဝံ မံ သယန္တံ နာဘိဇ္ဈာဒောမနဿာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝိဿန္တီ'တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။

"တဿ စေ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ကထာယ [ဘဿာယ (သီ.), ဘာသာယ (သျာ. ကံ. ပီ.)] စိတ္တံ နမတိ, သော – 'ယာယံ ကထာ ဟီနာ ဂမ္မာ ပောထုဇ္ဇနိကာ အနရိယာ အနတ္ထသံဟိတာ န နိဗ္ဗိဒာယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ, သေယ္ယထိဒံ – ရာဇကထာ စောရကထာ မဟာမတ္တကထာ သေနာကထာ ဘယကထာ ယုဒ္ဓကထာ အန္နကထာ ပါနကထာ ဝတ္ထကထာ သယနကထာ မာလာကထာ ဂန္ဓကထာ ဉာတိကထာ ယာနကထာ ဂါမကထာ နိဂမကထာ နဂရကထာ ဇနပဒကထာ ဣတ္ထိကထာ သူရကထာ ဝိသိခါကထာ ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထာ ပုဗ္ဗပေတကထာ နာနတ္တကထာ လောကက္ခာယိကာ သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ ဣတိဘဝါဘဝကထာ ဣတိ ဝာ ဣတိ – ဧဝရူပိံ ကထံ န ကထေဿာမီ'တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ ယာ စ ခော အယံ, အာနန္ဒ, ကထာ အဘိသလ္လေခိကာ စေတောဝိနီဝရဏသပ္ပာယာ [စေတောဝိစာရဏသပ္ပာယာ (သီ. သျာ. ကံ.), စေတောဝိဝရဏသပ္ပာယာ (ပီ.)] ဧကန္တနိဗ္ဗိဒာယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ, သေယ္ယထိဒံ – အပ္ပိစ္ဆကထာ သန္တုဋ္ဌိကထာ ပဝိဝေကကထာ အသံသဂ္ဂကထာ ဝီရိယာရမ္ဘကထာ သီလကထာ သမာဓိကထာ ပညာကထာ ဝိမုတ္တိကထာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ ဣတိ – 'ဧဝရူပိံ ကထံ ကထေဿာမီ'တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။

"တဿ စေ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ဣမိနာ ဝိဟာရေန ဝိဟရတော ဝိတက္ကာယ စိတ္တံ နမတိ, သော – 'ယေ တေ ဝိတက္ကာ ဟီနာ ဂမ္မာ ပောထုဇ္ဇနိကာ အနရိယာ အနတ္ထသံဟိတာ န နိဗ္ဗိဒာယ န ဝိရာဂါယ န နိရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တိ, သေယ္ယထိဒံ – ကာမဝိတက္ကော ဗျာပါဒဝိတက္ကော ဝိဟိံသာဝိတက္ကော ဣတိ ဧဝရူပေ ဝိတက္ကေ [ဧဝရူပေန ဝိတက္ကေန (သီ. သျာ. ကံ. က.)] န ဝိတက္ကေဿာမီ'တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ ယေ စ ခော ဣမေ, အာနန္ဒ, ဝိတက္ကာ အရိယာ နိယျာနိကာ နိယျန္တိ တက္ကရဿ သမ္မာဒုက္ခက္ခယာယ, သေယ္ယထိဒံ – နေက္ခမ္မဝိတက္ကော အဗျာပါဒဝိတက္ကော အဝိဟိံသာဝိတက္ကော ဣတိ – 'ဧဝရူပေ ဝိတက္ကေ [ဧဝရူပေန ဝိတက္ကေန (က.)] ဝိတက္ကေဿာမီ'တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။

၁၉၀. "ပဉ္စ ခော ဣမေ, အာနန္ဒ, ကာမဂုဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ – ဣမေ ခော, အာနန္ဒ, ပဉ္စ ကာမဂုဏာ ယတ္ထ ဘိက္ခုနာ အဘိက္ခဏံ သကံ စိတ္တံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – 'အတ္ထိ နု ခော မေ ဣမေသု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု အညတရသ္မိံ ဝါ အညတရသ္မိံ ဝါ အာယတနေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေတသော သမုဒာစာရော'တိ? သစေ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'အတ္ထိ ခော မေ ဣမေသု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု အညတရသ္မိံ ဝါ အညတရသ္မိံ ဝါ အာယတနေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေတသော သမုဒာစာရော'တိ, ဧဝံ သန္တမေတံ [ဧဝံ သန္တံ (အဋ္ဌ.)], အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'ယော ခော ဣမေသု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂေါ သော မေ နပ္ပဟီနော'တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ သစေ ပနာနန္ဒ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'နတ္ထိ ခော မေ ဣမေသု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု အညတရသ္မိံ ဝါ အညတရသ္မိံ ဝါ အာယတနေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေတသော သမုဒာစာရော'တိ, ဧဝံ သန္တမေတံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'ယော ခော ဣမေသု ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂေါ သော မေ ပဟီနော'တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။

၁၉၁. ''ပဉ္စ ခေါ ကြမေ, အာနန္ဒ, ဥပာဒါနက္ခန္ဓာ ယတ္ထ ဘိက္ခုနာ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿိနာ ဝိဟာတဗ္ဗံ – 'ဣတိ ရူပံ ဣတိ ရူပဿ သမုဒယော ဣတိ ရူပဿ အတ္ထင်္ဂမော, ဣတိ ဝေဒနာ။ ဣတိ သညာ။ ဣတိ သင်္ခါရာ။ ဣတိ ဝိညာဏံ ဣတိ ဝိညာဏဿ သမုဒယော ဣတိ ဝိညာဏဿ အတ္ထင်္ဂမော'တိ။ တဿ ဣမေသု ပဉ္စသု ဥပာဒါနက္ခန္ဓေသု ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿိနော ဝိဟရတော ယော ပဉ္စသု ဥပာဒါနက္ခန္ဓေသု အသ္မိမာနော သော ပဟီယတိ။ ဧဝံ သန္တမေတံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'ယော ခေါ ဣမေသု ပဉ္စသု ဥပာဒါနက္ခန္ဓေသု အသ္မိမာနော သော မေ ပဟီနော'တိ။ ဣတိဟ တတ္ထ သမ္ပဇာနော ဟောတိ။ ဣမေ ခေါ တေ, အာနန္ဒ, ဓမ္မာ ဧကန္တကုသလာ ကုသလာယာတိကာ [ဓမ္မာ ဧကန္တကုသလာယတိကာ (သဗ္ဗတ္ထ) အဋ္ဌကထာဋီကာ ဩလောကေတဗ္ဗာ] အရိယာ လောကုတ္တရာ အနဝက္ကန္တာ ပာပိမတာ။

တံ ကိံ မညသိ, အာနန္ဒ, ကံ အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော အရဟတိ သာဝကော သတ္ထာရံ အနုဗန္ဓိတုံ အပိ ပဏုဇ္ဇမာနော''တိ [အပိ ပနုဇ္ဇမာနောပီတိ (က. သီ.), အပိ ပယုဇ္ဇမာနောတိ (သျာ. ကံ. ပီ.)] ? ''ဘဂဝံမူလကာ နော, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘဂဝံနေတ္တိကာ ဘဂဝံပဋိသရဏာ ။ သာဓု ဝတ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံယေဝ ပဋိဘာတု ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော။ ဘဂဝတော သုတွာ ဘိက္ခူ ဓာရေဿန္တီ''တိ။

၁၉၂. ''န ခေါ, အာနန္ဒ, အရဟတိ သာဝကော သတ္ထာရံ အနုဗန္ဓိတုံ, ယဒိဒံ သုတ္တံ ဂေယျံ ဝေယျာကရဏံ တဿ ဟေတု [ဝေယျာကရဏဿ ဟေတု (က.)] ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဒီဃရတ္တဿ [ဒီဃရတ္တံ + အဿာတိ ပဒစ္ဆေဒော] ဟိ တေ, အာနန္ဒ, ဓမ္မာ သုတာ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ ယာ စ ခေါ အယံ, အာနန္ဒ, ကထာ အဘိသလ္လေခိကာ စေတောဝိနီဝရဏသပ္ပာယာ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ, သေယျထိဒံ – အပ္ပိစ္ဆကထာ သန္တုဋ္ဌိကထာ ပဝိဝေကကထာ အသံသဂ္ဂကထာ ဝီရိယာရမ္ဘကထာ သီလကထာ သမာဓိကထာ ပညာကထာ ဝိမုတ္တိကထာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ – ဧဝရူပိယာ ခေါ, အာနန္ဒ, ကထာယ ဟေတု အရဟတိ သာဝကော သတ္ထာရံ အနုဗန္ဓိတုံ အပိ ပဏုဇ္ဇမာနော။

''ဧဝံ သန္တေ ခေါ, အာနန္ဒ, အာစရိယူပဒ္ဒဝေါ ဟောတိ, ဧဝံ သန္တေ အန္တေဝါသူပဒ္ဒဝေါ ဟောတိ, ဧဝံ သန္တေ ဗြဟ္မစာရူပဒ္ဒဝေါ ဟောတိ။

၁၉၃. ''ကထဉ္စာနန္ဒ, အာစရိယူပဒ္ဒဝေါ ဟောတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော သတ္ထာ ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ တဿ တထာဝူပကဋ္ဌဿ ဝိဟရတော အန္ဝာဝတ္တန္တိ [အန္ဝာဝဋ္ဋန္တိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ နေဂမာ စေဝ ဇာနပဒာ စ။ သော အန္ဝာဝတ္တန္တေသု ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေသု နေဂမေသု စေဝ ဇာနပဒေသု စ မုစ္ဆံ နိကာမယတိ [မုစ္ဆတိ ကာမယတိ (သီ. ပီ.) အဋ္ဌကထာယံ ပန န တထာ ဒိဿတိ], ဂေဓံ အာပဇ္ဇတိ, အာဝတ္တတိ ဗာဟုလ္လာယ။ အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, ဥပဒ္ဒဝေါ [ဥပဒ္ဒုတော (သီ. ပီ.)] အာစရိယော။ အာစရိယူပဒ္ဒဝေန အဝဓိံသု နံ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ [ပေါနောဘဝိကာ (သီ. ပီ.)] သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, အာစရိယူပဒ္ဒဝေါ ဟောတိ။

၁၉၄. ''ကထဉ္စာနန္ဒ, အန္တေဝါသူပဒ္ဒဝေါ ဟောတိ? တဿေဝ ခေါ ပနာနန္ဒ, သတ္ထု သာဝကော တဿ သတ္ထု ဝိဝေကမနုဗြူဟယမာနော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ တဿ တထာဝူပကဋ္ဌဿ ဝိဟရတော အန္ဝာဝတ္တန္တိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ နေဂမာ စေဝ ဇာနပဒာ စ။ သော အန္ဝာဝတ္တန္တေသု ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေသု နေဂမေသု စေဝ ဇာနပဒေသု စ မုစ္ဆံ နိကာမယတိ, ဂေဓံ အာပဇ္ဇတိ, အာဝတ္တတိ ဗာဟုလ္လာယ။ အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, ဥပဒ္ဒဝေါ အန္တေဝါသီ။ အန္တေဝါသူပဒ္ဒဝေန အဝဓိံသု နံ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, အန္တေဝါသူပဒ္ဒဝေါ ဟောတိ။

၁၉၅. ''ကထဉ္စာနန္ဒ, ဗြဟ္မစာရူပဒ္ဒဝေါ ဟောတိ? ဣဓာနန္ဒ, တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ။ သော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ တဿ တထာဝူပကဋ္ဌဿ ဝိဟရတော အန္ဝာဝတ္တန္တိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ နေဂမာ စေဝ ဇာနပဒာ

စ။ သော အနုတ္တရံ ဝတ္တန္တေသု ဗ္ရာဟ္မဏဂဟပတိကေသု နေဂမေသု စေဝ ဇာနပဒေသု စ န မုစ္ဆံ နိကာမယတိ, န ဂေဓံ အာပဇ္ဇတိ, န အာဝတ္တတိ ဗာဟုလ္လာယ။ တသ္မိံ ခော ပနာနန္ဒ, သတ္ထု သာဝကော တဿ သတ္ထု ဝိဝေကမနုဗ္ရူဟယမာနော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ တဿ တထာဝူပကဋ္ဌဿ ဝိဟရတော အနွာဝတ္တန္တိ ဗ္ရာဟ္မဏဂဟပတိကာ နေဂမာ စေဝ ဇာနပဒာ စ။ သော အနွာဝတ္တန္တေသု ဗ္ရာဟ္မဏဂဟပတိကေသု နေဂမေသု စေဝ ဇာနပဒေသု စ မုစ္ဆံ နိကာမယတိ, ဂေဓံ အာပဇ္ဇတိ, အာဝတ္တတိ ဗာဟုလ္လာယ။ အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, ဥပဒ္ဒဝေါ ဗြဟ္မစာရိ။ ဗြဟ္မစာရူပဒ္ဒဝေန အဝဓိံသု နံ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သံကိလေသိကာ ပောနောဗ္ဘဝိကာ သဒရာ ဒုက္ခဝိပါကာ အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏိယာ။ ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, ဗြဟ္မစာရူပဒ္ဒဝေါ ဟောတိ။

“တတြာနန္ဒ, ယော စေဝါယံ အာစရိယူပဒ္ဒဝေါ, ယော စ အန္တေဝါသူပဒ္ဒဝေါ အယံ တေဟိ ဗြဟ္မစာရူပဒ္ဒဝေါ ဒုက္ခဝိပါကတရော စေဝ ကဋုကဝိပါကတရော စ, အပိ စ ဝိနိပါတာယ သံဝတ္တတိ။

၁၉၆. “တသ္မာတိဟ မံ, အာနန္ဒ, မိတ္တဝတာယ သမုဒာစရထ, မာ သပတ္တဝတာယ။ တံ ဝေါ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ။

“ကထဉ္စာနန္ဒ , သတ္ထာရံ သာဝကာ သပတ္တဝတာယ သမုဒာစရန္တိ, နော မိတ္တဝတာယ? ဣဓာနန္ဒ, သတ္ထာ သာဝကာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အနုကမ္ပကော ဟိတေသီ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ – ‘ဣဒံ ဝေါ ဟိတာယ, ဣဒံ ဝေါ သုခါယာ’တိ။ တဿ သာဝကာ န သုဿူသန္တိ, န သောတံ ဩဒဟန္တိ, န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ, ဝေါက္ကမ္မ စ သတ္ထု သာသနာ ဝတ္တန္တိ။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, သတ္ထာရံ သာဝကာ သပတ္တဝတာယ သမုဒာစရန္တိ, နော မိတ္တဝတာယ။

“ကထဉ္စာနန္ဒ, သတ္ထာရံ သာဝကာ မိတ္တဝတာယ သမုဒာစရန္တိ, နော သပတ္တဝတာယ? ဣဓာနန္ဒ, သတ္ထာ သာဝကာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အနုကမ္ပကော ဟိတေသီ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ – ‘ဣဒံ ဝေါ ဟိတာယ, ဣဒံ ဝေါ သုခါယာ’တိ။ တဿ သာဝကာ သုဿူသန္တိ, သောတံ ဩဒဟန္တိ, အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ, န စ ဝေါက္ကမ္မ သတ္ထုသာသနာ ဝတ္တန္တိ။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, သတ္ထာရံ သာဝကာ မိတ္တဝတာယ သမုဒာစရန္တိ, နော သပတ္တဝတာယ။

“တသ္မာတိဟ မံ, အာနန္ဒ, မိတ္တဝတာယ သမုဒာစရထ, မာ သပတ္တဝတာယ။ တံ ဝေါ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယ။ န ဝေါ အဟံ, အာနန္ဒ, တထာ ပရက္ကမိဿာမိ ယထာ ကုမ္ဘကာရော အာမကေ အာမကမတ္တေ။ နိဂ္ဂယှ နိဂ္ဂယှာဟံ, အာနန္ဒ, ဝက္ခာမိ; ပဝယှ ပဝယှ, အာနန္ဒ, ဝက္ခာမိ [ပဝယှ ပဝယှ (သီ. ပီ.), ပဂ္ဂယှ ပဂ္ဂယှ အာနန္ဒ ဝက္ခာမိ (က.)]။ ယော သာရော သော ဌဿတီ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

မဟာသုညတသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒုတိယံ။

၃. အစ္ဆရိယအဗ္ဘုတသုတ္တံ

၁၉၇. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာနံ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – “အစ္ဆရိယံ, အာဝုသော, အဗ္ဘုတံ, အာဝုသော, တထာဂတဿ မဟိဒ္ဓိကတာ မဟာနုဘာဝတာ, ယတြ ဟိ နာမ တထာဂတော အတီတေ ဗုဒ္ဓေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဆိန္နပပဉ္စေ ဆိန္နဝဋုမေ ပရိယာဒိန္နဝဋ္ဋေ သဗ္ဗဒုက္ခဝီတိဝတ္တေ ဇာနိဿတိ [အနုဿရိဿတိ ဇာနိဿတိ (က.)] – ‘ဧဝံဇစ္စာ တေ ဘဂဝန္တော အဟေသုံ’ ဣတိပိ, ‘ဧဝံနာမာ တေ ဘဂဝန္တော အဟေသုံ’ ဣတိပိ, ‘ဧဝံဂေါတ္တာ တေ ဘဂဝန္တော အဟေသုံ’ ဣတိပိ, ‘ဧဝံသီလာ တေ ဘဂဝန္တော အဟေသုံ’ ဣတိပိ, ‘ဧဝံဓမ္မာ တေ ဘဂဝန္တော အဟေသုံ’ ဣတိပိ, ‘ဧဝံပညာ တေ ဘဂဝန္တော အဟေသုံ’ ဣတိပိ, ‘ဧဝံဝိဟာရီ တေ ဘဂဝန္တော အဟေသုံ’ ဣတိပိ, ‘ဧဝံဝိမုတ္တာ တေ ဘဂဝန္တော အဟေသုံ’ ဣတိပီ”တိ! ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – “အစ္ဆရိယာ စေဝ, အာဝုသော, တထာဂတာ အစ္ဆရိယဓမ္မသမ

န္နာဂတာ စ; အဗ္ဘုတာ စေဝ, အာဝုသော, တထာဂတာ အဗ္ဘုတဓမ္မသမန္နာဂတာ စာ''တိ။ အယမ္ပိ ခေါ ဟိ ဒံ တေသံ ဘိက္ခူနံ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ ဟောတိ။

၁၉၈. အထ ခေါ ဘဂဝါ သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေနုပဋ္ဌာနသာလာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ ။ နိသဇ္ဇ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ, ကာ စ ပန ဝေါ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ''တိ? ''ဣဓ, ဘန္တေ, အမှာကံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာနံ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သန္နိသိန္နာနံ သန္နိပတိတာနံ အယမန္တရာကထာ ဥဒပါဒိ – 'အစ္ဆရိယံ, အာဝုသော, အဗ္ဘုတံ, အာဝုသော, တထာဂတဿ မဟိဒ္ဓိကတာ မဟာနုဘာဝတာ, ယတြ ဟိ နာမ တထာဂတော အတီတေ ဗုဒ္ဓေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဆိန္နပပဉ္စေ ဆိန္နဝဋုမေ ပရိယာဒိန္နဝဋ္ဋေ သဗ္ဗဒုက္ခဝီတိဝတ္တေ ဇာနိဿတိ – ဧဝံဇစ္စာ တေ ဘဂဝန္တော အဟေသုံ ဣတိပိ, ဧဝံနာမာ။ ဧဝံဂေါတ္တာ။ ဧဝံသီလာ။ ဧဝံဓမ္မာ.. ဧဝံပညာ။ ဧဝံဝိဟာရီ။ ဧဝံဝိမုတ္တာ တေ ဘဂဝန္တော အဟေသုံ ဣတိပီ'တိ! ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော အမှေ ဧတဒဝေါစ – 'အစ္ဆရိယာ စေဝ, အာဝုသော, တထာဂတာ အစ္ဆရိယဓမ္မသမန္နာဂတာ စ, အဗ္ဘုတာ စေဝ, အာဝုသော, တထာဂတာ အဗ္ဘုတဓမ္မသမန္နာဂတာ စာ'တိ။ အယံ ခေါ နော, ဘန္တေ, အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ; အထ ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော''တိ။

၁၉၉. အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – ''တသ္မာတိဟ တံ, အာနန္ဒ, ဘိယျောသောမတ္တာယ ပဋိဘန္တု တထာဂတဿ အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတဓမ္မာ''တိ [အဗ္ဘုတာ ဓမ္မာတိ (?)] ။

''သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – 'သတော သမ္ပဇာနော, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော တုသိတံ ကာယံ ဥပပဇ္ဇီ'တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, သတော သမ္ပဇာနော ဗောဓိသတ္တော တုသိတံ ကာယံ ဥပပဇ္ဇိ ဣဒံ ပဟံ , ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

''သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – 'သတော သမ္ပဇာနော, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော တုသိတေ ကာယေ အဋ္ဌာသီ'တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, သတော သမ္ပဇာနော ဗောဓိသတ္တော တုသိတေ ကာယေ အဋ္ဌာသိ ဣဒံပဟံ [ဣဒံပပဟံ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.)] , ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

၂၀၀. ''သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – 'ယာဝတာယုကံ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော တုသိတေ ကာယေ အဋ္ဌာသီ'တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ယာဝတာယုကံ ဗောဓိသတ္တော တုသိတေ ကာယေ အဋ္ဌာသိ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

''သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – 'သတော သမ္ပဇာနော, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော တုသိတာ, ကာယာ စဝိတွာ မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမီ'တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ , သတော သမ္ပဇာနော ဗောဓိသတ္တော တုသိတာ ကာယာ စဝိတွာ မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမိ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

၂၀၁. ''သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – 'ယဒါ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော တုသိတာ ကာယာ စဝိတွာ မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမတိ, အထ သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ အပ္ပမာဏော ဥဠာရော ဩဘာသော လောကေ ပါတုဘဝတိ အတိက္ကမ္မေဝ ဒေဝါနံ ဒေဝါနုဘာဝံ။ ယာပိ တာ လောကန္တရိကာ အဃာ အသံဝုတာ အန္ဓကာရာ အန္ဓကာရတိမိသာ, ယတ္ထပိမေ စန္ဒိမသူရိယာ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကာ ဧဝံမဟာနုဘာဝါ အာဘာယ နာနုဘောန္တိ တတ္ထပိ အပ္ပမာဏော ဥဠာရော ဩဘာသော လောကေ ပါတုဘဝတိ အတိက္ကမ္မေဝ ဒေဝါနံ ဒေဝါနုဘာဝံ။ ယေပိ တတ္ထ သတ္တာ ဥပပန္နာ တေပိ တေနောဘာသေန အညမညံ သဉ္ဇာနန္တိ – အညေပိ ကိရ, ဘော, သန္တိ သတ္တာ ဣဓူပပန္နာတိ။ အယဉ္စ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု သင်္ကမ္ပတိ သမ္ပကမ္ပတိ သမ္ပဝေဓတိ အပ္ပမာဏော စ ဥဠာရော ဩဘာသော လောကေ ပါတုဘဝတိ အတိက္ကမ္မေဝ ဒေဝါနံ ဒေဝါနုဘာဝ'န္တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ။ပေ။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

၂၀၂. ''သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – 'ယဒါ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကန္တော ဟောတိ, စတ္တာရော ဒေဝပုတ္တာ စတုဒ္ဒိသံ အာရက္ခာယ ဥပဂစ္ဆန္တိ – မာ နံ ဗောဓိသတ္တံ

ဝါ ဗောဓိသတ္တမာတရံ ဝါ မနုဿော ဝါ အမနုဿော ဝါ ကောစိ ဝါ ဝိဟေဌေသီ’တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ။ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

၂၀၃. “သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘ယဒါ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကန္တော ဟောတိ, ပကတိယာ သီလဝတီ ဗောဓိသတ္တမာတာ ဟောတိ ဝိရတာ ပါဏာတိပါတာ ဝိရတာ အဒိန္နာဒါနာ ဝိရတာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝိရတာ မုသာဝါဒါ ဝိရတာ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ’တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ။ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

“သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘ယဒါ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကန္တော ဟောတိ, န ဗောဓိသတ္တမာတု ပုရိသေသု မာနသံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာမဂုဏူပသံဟိတံ, အနတိက္ကမနီယာ စ ဗောဓိသတ္တမာတာ ဟောတိ ကေနစိ ပုရိသေန ရတ္တစိတ္တေနာ’တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ။ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

“သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘ယဒါ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကန္တော ဟောတိ, လာဘိနီ ဗောဓိသတ္တမာတာ ဟောတိ ပဉ္စန္နံ ကာမဂုဏာနံ။ သာ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတာ သမင်္ဂီဘူတာ ပရိစာရေတီ’တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ။ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

၂၀၄. “သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘ယဒါ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကန္တော ဟောတိ, န ဗောဓိသတ္တမာတု ကောစိဒေဝ အာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ; သုခိနီ ဗောဓိသတ္တမာတာ ဟောတိ အကိလန္တကာယာ; ဗောဓိသတ္တဉ္စ ဗောဓိသတ္တမာတာ တိရောကုစ္ဆိဂတံ ပဿတိ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂံ အဟီနိန္ဒြိယံ။ သေယ္ယထာပိ, အာနန္ဒ, မဏိ ဝေဠုရိယော သုဘော ဇာတိမာ အဋ္ဌံသော သုပရိကမ္မကတော။ တတြာဿ သုတ္တံ အာဝုတံ နီလံ ဝါ ပီတံ ဝါ လောဟိတံ ဝါ ဩဒာတံ ဝါ ပဏ္ဍုသုတ္တံ ဝါ။ တမေနံ စက္ခုမာ ပုရိသော ဟတ္ထေ ကရိတွာ ပစ္စဝေက္ခေယျ – အယံ ခေါ မဏိ ဝေဠုရိယော သုဘော ဇာတိမာ အဋ္ဌံသော သုပရိကမ္မကတော, တတြိဒံ သုတ္တံ အာဝုတံ နီလံ ဝါ ပီတံ ဝါ လောဟိတံ ဝါ ဩဒာတံ ဝါ ပဏ္ဍုသုတ္တံ ဝါတိ။ ဧဝမေဝ ခေါ, အာနန္ဒ, ယဒါ ဗောဓိသတ္တော မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကန္တော ဟောတိ, န ဗောဓိသတ္တမာတု ကောစိဒေဝ အာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ; သုခိနီ ဗောဓိသတ္တမာတာ ဟောတိ အကိလန္တကာယာ; ဗောဓိသတ္တဉ္စ ဗောဓိသတ္တမာတာ တိရောကုစ္ဆိဂတံ ပဿတိ သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂံ အဟီနိန္ဒြိယ’န္တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ။ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

၂၀၅. “သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘သတ္တာဟဇာတေ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တေ ဗောဓိသတ္တမာတာ ကာလံ ကရောတိ, တုသိတံ ကာယံ ဥပပဇ္ဇတီ’တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ။ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

“သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘ယထာ ခေါ ပနာနန္ဒ, အညာ ဣတ္ထိကာ နဝ ဝါ ဒသ ဝါ မာသေ ဂဗ္ဘံ ကုစ္ဆိနာ ပရိဟရိတွာ ဝိဇာယန္တိ, န ဟေဝံ ဗောဓိသတ္တံ ဗောဓိသတ္တမာတာ ဝိဇာယတိ။ ဒသေဝ မာသာနိ ဗောဓိသတ္တံ ဗောဓိသတ္တမာတာ ကုစ္ဆိနာ ပရိဟရိတွာ ဝိဇာယတီ’တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ။ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

“သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘ယထာ ခေါ ပနာနန္ဒ, အညာ ဣတ္ထိကာ နိသိန္နာ ဝါ နိပန္နာ ဝါ ဝိဇာယန္တိ, န ဟေဝံ ဗောဓိသတ္တံ ဗောဓိသတ္တမာတာ ဝိဇာယတိ။ ဌိတာဝ ဗောဓိသတ္တံ ဗောဓိသတ္တမာတာ ဝိဇာယတီ’တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ။ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

“သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘ယဒါ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော မာတုကုစ္ဆိမှာ နိက္ခမတိ, ဒေဝါ နံ ပဌမံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ ပစ္ဆာ မနုဿာ’တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ။ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

၂၀၆. ‘‘သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘ယဒာ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော မာတုကုစ္ဆိမှာ နိက္ခမတိ, အပ္ပတ္တောဝ ဗောဓိသတ္တော ပထဝိံ ဟောတိ, စတ္တာရော နံ ဒေဝပုတ္တာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ မာတု ပုရတော ဌပေန္တိ – အတ္တမနာ, ဒေဝိ, ဟောဟိ; မဟေသက္ခော တေ ပုတ္တော ဥပ္ပန္နော’တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ…ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

‘‘သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘ယဒာ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော မာတုကုစ္ဆိမှာ နိက္ခမတိ, ဝိသဒောဝ နိက္ခမတိ အမက္ခိတော ဥဒေန [ဥဒ္ဒေန (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အမက္ခိတော သေမှေန အမက္ခိတော ရုဟိရေန အမက္ခိတော ကေနစိ အသုစိနာ သုဒ္ဓော ဝိသဒော [ဝိသုဒ္ဓော (သျာ.)] ။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, မဏိရတနံ ကာသိကေ ဝတ္ထေ နိက္ခိတ္တံ နေဝ မဏိရတနံ ကာသိကံ ဝတ္ထံ မက္ခေတိ နာပိ ကာသိကံ ဝတ္ထံ မဏိရတနံ မက္ခေတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဥဘိန္နံ သုဒ္ဓတ္တာ။ ဧဝမေဝ ခော, အာနန္ဒ, ယဒာ ဗောဓိသတ္တော မာတုကုစ္ဆိမှာ နိက္ခမတိ, ဝိသဒောဝ နိက္ခမတိ အမက္ခိတော ဥဒေန အမက္ခိတော သေမှေန အမက္ခိတော ရုဟိရေန အမက္ခိတော ကေနစိ အသုစိနာ သုဒ္ဓော ဝိသဒော’တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ…ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

‘‘သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘ယဒာ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော မာတုကုစ္ဆိမှာ နိက္ခမတိ, ဒွေ ဥဒကဿ ဓာရာ အန္တလိက္ခာ ပါတုဘဝန္တိ – ဧကာ သီတဿ, ဧကာ ဥဏှဿ; ယေန ဗောဓိသတ္တဿ ဥဒကကိစ္စံ ကရောန္တိ မာတု စာ’တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ…ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

၂၀၇. ‘‘သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘သမ္ပတိဇာတော, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော သမေဟိ ပါဒေဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟိတွာ ဥတ္တရာဘိမုခော သတ္တပဒဝီတိဟာရေန ဂစ္ဆတိ, သေတမှိ ဆတ္တေ အနုဓာရိယမာနေ, သဗ္ဗာ စ ဒိသာ ဝိလောကေတိ, အာသဘိဉ္စ ဝါစံ ဘာသတိ – အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿ, ဇေဋ္ဌောဟမသ္မိ လောကဿ, သေဋ္ဌောဟမသ္မိ လောကဿ။ အယမန္တိမာ ဇာတိ , နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝော’တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ…ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမိ။

‘‘သမ္မုခါ မေတံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – ‘ယဒာ, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော မာတုကုစ္ဆိမှာ နိက္ခမတိ, အထ သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ အပ္ပမာဏော ဥဠာရော ဩဘာသော လောကေ ပါတုဘဝတိ အတိက္ကမ္မေဝ ဒေဝါနံ ဒေဝါနုဘာဝံ။ ယာပိ တာ လောကန္တရိကာ အဃာ အသံဝုတာ အန္ဓကာရာ အန္ဓကာရတိမိသာ ယတ္ထပိမေ စန္ဒိမသူရိယာ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကာ ဧဝံမဟာနုဘာဝါ အာဘာယ နာနုဘောန္တိ တတ္ထပိ အပ္ပမာဏော ဥဠာရော ဩဘာသော လောကေ ပါတုဘဝတိ အတိက္ကမ္မေဝ ဒေဝါနံ ဒေဝါနုဘာဝံ။ ယေပိ တတ္ထ သတ္တာ ဥပပန္နာ တေပိ တေနောဘာသေန အညမညံ သဉ္ဇာနန္တိ – အညေပိ ကိရ, ဘော, သန္တိ သတ္တာ ဣဓူပပန္နာတိ။ အယဉ္စ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု သင်္ကမ္ပတိ သမ္ပကမ္ပတိ သမ္ပဝေဓတိ, အပ္ပမာဏော စ ဥဠာရော ဩဘာသော လောကေ ပါတုဘဝတိ အတိက္ကမ္မေဝ ဒေဝါနံ ဒေဝါနုဘာဝ’န္တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ…ပေ.။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမီ’’တိ။

၂၀၈. ‘‘တသ္မာတိဟ တွံ, အာနန္ဒ, ဣဒမ္ပိ တထာဂတဿ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေဟိ။ ဣဓာနန္ဒ, တထာဂတဿ ဝိဒိတာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ; ဝိဒိတာ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ; ဝိဒိတာ ဝိတက္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣဒမ္ပိ ခော, တွံ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေဟီ’’တိ။ ‘‘ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော ဝိဒိတာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ; ဝိဒိတာ သညာ။ ဝိဒိတာ ဝိတက္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဒိတာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဝိဒိတာ အဗ္ဘတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣဒံပဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမီ’’တိ။

ဣဒမတေစ အာယသ္မာ အာနန္ဒော။ သမနုညော သတ္ထာ အဟောသိ; အတ္တမနာ စ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

အစ္ဆရိယအဗ္ဘုတသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ တတိယံ။

၄. ဗာကုလသုတ္တံ

၂၀၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ ဗာကုလော [ဗက္ကုလော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ အထ ခော အစေလကဿပော အာယသ္မတော ဗာကုလဿ ပုရာဏဂိဟိသဟာယော ယေနာယသ္မာ ဗာကုလော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ ဗာကုလေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အစေလကဿပော အာယသ္မန္တံ ဗာကုလံ ဧတဒဝေါစ –

“ကီဝစိရံ ပဗ္ဗဇိတောသိ, အာဝုသော ဗာကုလာ”တိ? “အသီတိ မေ, အာဝုသော, ဝဿာနိ ပဗ္ဗဇိတဿာ”တိ။ “ဣမေဟိ ပန တေ, အာဝုသော ဗာကုလ, အသီတိယာ ဝဿေဟိ ကတိက္ခတ္တုံ မေထုနော ဓမ္မော ပဋိသေဝိတော”တိ? “န ခော မံ, အာဝုသော ကဿပ, ဧဝံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ – ‘ဣမေဟိ ပန တေ, အာဝုသော ဗာကုလ, အသီတိယာ ဝဿေဟိ ကတိက္ခတ္တုံ မေထုနော ဓမ္မော ပဋိသေဝိတော’တိ။ ဧဝဉ္စ ခော မံ, အာဝုသော ကဿပ, ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ – ‘ဣမေဟိ ပန တေ, အာဝုသော ဗာကုလ, အသီတိယာ ဝဿေဟိ ကတိက္ခတ္တုံ ကာမသညာ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗာ’”တိ? ( ) [(ဣမေဟိ ပန တေ အာဝုသော ဗက္ကုလ အသီတိယော ဝဿေဟိ ကတိက္ခတ္တုံ ကာမသညာ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗာတိ။) (သီ. ပီ.)]

၂၁၀. “အသီတိ မေ, အာဝုသော , ဝဿာနိ ပဗ္ဗဇိတဿ နာဘိဇာနာမိ ကာမသညံ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗံ။ ယံပာယသ္မာ ဗာကုလော အသီတိယာ ဝဿေဟိ နာဘိဇာနာတိ ကာမသညံ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗံ ဣဒမ္ပိ မယံ အာယသ္မတော ဗာကုလဿ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမ။

“အသီတိ မေ, အာဝုသော, ဝဿာနိ ပဗ္ဗဇိတဿ နာဘိဇာနာမိ ဗျာပာဒသညံ။ပေ.။ ဝိဟိံသာသညံ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗံ။ ယံပာယသ္မာ ဗာကုလော အသီတိယာ ဝဿေဟိ နာဘိဇာနာတိ ဝိဟိံသာသညံ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗံ, ဣဒမ္ပိ မယံ အာယသ္မတော ဗာကုလဿ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမ။

“အသီတိ မေ, အာဝုသော, ဝဿာနိ ပဗ္ဗဇိတဿ နာဘိဇာနာမိ ကာမဝိတက္ကံ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗံ။ ယံပာယသ္မာ ဗာကုလော အသီတိယာ ဝဿေဟိ နာဘိဇာနာတိ ကာမဝိတက္ကံ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗံ, ဣဒမ္ပိ မယံ အာယသ္မတော ဗာကုလဿ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမ။

“အသီတိ မေ, အာဝုသော, ဝဿာနိ ပဗ္ဗဇိတဿ နာဘိဇာနာမိ ဗျာပာဒဝိတက္ကံ။ပေ.။ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗံ။ ယံပာယသ္မာ ဗာကုလော အသီတိယာ ဝဿေဟိ နာဘိဇာနာတိ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗံ, ဣဒမ္ပိ မယံ အာယသ္မတော ဗာကုလဿ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမ။

၂၁၁. “အသီတိ မေ, အာဝုသော, ဝဿာနိ ပဗ္ဗဇိတဿ နာဘိဇာနာမိ ဂဟပတိစီဝရံ သာဒိတာ။ ယံပာယသ္မာ ဗာကုလော အသီတိယာ ဝဿေဟိ နာဘိဇာနာတိ ဂဟပတိစီဝရံ သာဒိတာ, ဣဒမ္ပိ မယံ အာယသ္မတော ဗာကုလဿ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမ။

“အသီတိ မေ, အာဝုသော, ဝဿာနိ ပဗ္ဗဇိတဿ နာဘိဇာနာမိ သတ္ထေန စီဝရံ ဆိန္ဒိတာ။ ယံပာယသ္မာ ဗာကုလော အသီတိယာ ဝဿေဟိ နာဘိဇာနာတိ သတ္ထေန စီဝရံ ဆိန္ဒိတာ။ပေ.။ ဓာရေမ။

“အသီတိ မေ, အာဝုသော, ဝဿာနိ ပဗ္ဗဇိတဿ နာဘိဇာနာမိ သူစိယာ စီဝရံ သိဗ္ဗိတာ။ပေ.။ နာဘိဇာနာမိ ရဇနေန စီဝရံ ရဇိတာ။ နာဘိဇာနာမိ ကထိနေ [ကဌိနေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] စီဝရံ သိဗ္ဗိတာ။ နာဘိဇာနာမိ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ စီဝရက

မ္မေ ဝိစာရိတာ [သဗ္ရဟ္မစာရိ စိဝရကမ္မေ ဗ္ယာဟရိတာ (သီ. ပီ.)] ။ နာဘိဇာနာမိ နိမန္တနံ သာဒိတာ။ နာဘိဇာနာမိ ဝေရူ
ပံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗံ – ‘အဟော ဝတ မံ ကောစိ နိမန္တေယျာ’တိ။ နာဘိဇာနာမိ အန္တရဃရေ နိသီဒိတာ။ နာဘိဇာနာမိ
အန္တရဃရေ ဘုဉ္ဇိတာ။ နာဘိဇာနာမိ မာတုကမသ္သ အနုဗ္ယဉ္ဇနသော နိမိတ္တံ ဂဟေတာ။ နာဘိဇာနာမိ မာတုကမသ္
သ ဓမ္မံ ဒေသိတာ အန္တမသော စတုပ္ပဒမ္ပိ ကထံ။ နာဘိဇာနာမိ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဥပသင်္ကမိတာ။ နာဘိဇာနာမိ ဘိက္ခုနိ
ယာ ဓမ္မံ ဒေသိတာ။ နာဘိဇာနာမိ သိက္ခမာနာယ ဓမ္မံ ဒေသိတာ။ နာဘိဇာနာမိ သာမဏေရိယာ ဓမ္မံ ဒေသိတာ။ နာဘိဇာ
နာမိ ပဗ္ဗာဇေတာ။ နာဘိဇာနာမိ ဥပသမ္ပာဒေတာ။ နာဘိဇာနာမိ နိဿယံ ဒာတာ။ နာဘိဇာနာမိ သာမဏေရံ ဥပဋ္ဌာပေ
တာ။ နာဘိဇာနာမိ ဇန္တာဃရေ နှာယိတာ။ နာဘိဇာနာမိ စုဏ္ဏေန နှာယိတာ။ နာဘိဇာနာမိ သဗ္ရဟ္မစာရိဂတ္တပရိ
ကမ္မေ ဝိစာရိတာ [ဗ္ယာဟရိတာ (သီ. ပီ.)] ။ နာဘိဇာနာမိ အာဗာဓံ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗံ, အန္တမသော ဂဒ္ဒူဟနမတ္တမ္ပိ။ နာဘိ
ဇာနာမိ ဘေသဇ္ဇံ ဥပဟရိတာ, အန္တမသော ဟရိတကိခဏ္ဍမ္ပိ။ နာဘိဇာနာမိ အပဿေနကံ အပဿယိတာ။ နာဘိဇာ
နာမိ သေယျံ ကပ္ပေတာ။ ယံပာယသ္မာ။ပေ.။ ဓာရေမ။

“အသီတိ မေ, အာဝုသော, ဝဿာနိ ပဗ္ဗဇိတဿ နာဘိဇာနာမိ ကမန္တသေနာသနေ ဝဿံ ဥပဂန္တာ ။ ယံပာယ
သ္မာ ဗာကုလော အသီတိယာ ဝဿေဟိ နာဘိဇာနာတိ ကမန္တသေနာသနေ ဝဿံ ဥပဂန္တာ, ဣဒမ္ပိ မယံ အာယသ္မ
တော ဗာကုလဿ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမ။

“သတ္တာဟမေဝ ခေါ အဟံ, အာဝုသော, သရဏော ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ ဘုဉ္ဇိံ; အထ အဋ္ဌမိယံ အညာ ဥဒပါဒိ။ ယံပာယသ္
မာ ဗာကုလော သတ္တာဟမေဝ သရဏော ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ ဘုဉ္ဇိ; အထ အဋ္ဌမိယံ အညာ ဥဒပါဒိ ဣဒမ္ပိ မယံ အာယသ္မ
တော ဗာကုလဿ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမ။

၂၁၂. “လဘေယျာဟံ, အာဝုသော ဗာကုလ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒ”န္တိ။ အလတ္
ထ ခေါ အစေလကဿပေါ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒံ။ အစိရူပသမ္ပန္နော ပနာယသ္မာ ကဿ
သပေါ ဧကော ဝူပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော နစိရဿေဝ – ယဿတ္ထာယ ကုလ
ပုတ္တာ သမ္မဒေဝ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇန္တိ တဒနုတ္တရံ – ဗ္ရဟ္မစရိယပရိယောသာနံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ
အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္
တာယာ’တိ အဗ္ဘညာသိ။ အညတရော ခေါ ပနာယသ္မာ ကဿပေါ အရဟတံ အဟောသိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ ဗာကုလော အပရေန သမယေန အဝါပုရဏံ [အပာပုရဏံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အာဒါယ
ဝိဟာရေန ဝိဟာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ – “အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော, အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော။ အဇ္ဇ မေ
ပရိနိဗ္ဗာနံ ဘဝိဿတီ”တိ။ “ယံပာယသ္မာ ဗာကုလော အဝါပုရဏံ အာဒါယ ဝိဟာရေန ဝိဟာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာ
ဟ – ‘အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော, အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော; အဇ္ဇ မေ ပရိနိဗ္ဗာနံ ဘဝိဿတီ’တိ, ဣဒမ္ပိ မယံ
အာယသ္မတော ဗာကုလဿ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာရေမ”။

အာယသ္မာ ဗာကုလော မဇ္ဈေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိသိန္နကောဝ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ “ယံပာယသ္မာ ဗာကုလော မဇ္ဈေ
ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိသိန္နကောဝ ပရိနိဗ္ဗာယိ, ဣဒမ္ပိ မယံ အာယသ္မတော ဗာကုလဿ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဓာ
ရေမာ”တိ။

ဗာကုလသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ စတုတ္ထံ။

၅. ဒန္တဘူမိသုတ္တံ

၂၁၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခေါ ပန သမယေ
န အစိရဝတော သမဏုဒ္ဒေသော အရညကုဋိကာယံ ဝိဟရတိ။ အထ ခေါ ဇယသေနော ရာဇကုမာရော ဇင်္ဃာဝိဟာရံ အနုစ
င်္ကမမာနော အနုဝိစရမာနော ယေန အစိရဝတော သမဏုဒ္ဒေသော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အစိရဝတေန သမ
ဏုဒ္ဒေသေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော
ခေါ ဇယသေနော ရာဇကုမာရော အစိရဝတံ သမဏုဒ္ဒေသံ ဧတဒဝေါစ –

“သုတံ မေတံ, ဘော အဂ္ဂိဝေဿန – ‘ဣဓ ဘိက္ခု အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော ဖုသေယျ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတ’န္တိ။ ‘ဧဝမေတံ, ရာဇကုမာရ, ဧဝမေတံ, ရာဇကုမာရ။ ဣဓ ဘိက္ခု အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော ဖုသေယျ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတ’န္တိ။ ‘သာဓု မေ ဘဝံ အဂ္ဂိဝေဿနော ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဒေသေတူ’တိ။ ‘န ခော တေ အဟံ, ရာဇကုမာရ, သက္ကောမိ ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ။ အဟဉ္စ ဟိ တေ, ရာဇကုမာရ, ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဒေသေယျံ, တွဉ္စ မေ ဘာသိတဿ အတ္ထံ န အာဇာနေယျာသိ; သော မမဿ ကိလမထော, သာ မမဿ ဝိဟေသာ’တိ။ ‘ဒေသေတု မေ ဘဝံ အဂ္ဂိဝေဿနော ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ။ အပ္ပေဝနာမာဟံ ဘောတော အဂ္ဂိဝေဿနဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနေယျ’န္တိ။ ‘ဒေသေယျံ ခော တေ အဟံ, ရာဇကုမာရ, ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ။ သစေ မေ တွံ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနေယျာသိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ; နော စေ မေ တွံ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနေယျာသိ, ယထာသကေ တိဋ္ဌေယျာသိ, န မံ တတ္ထ ဥတ္တရိံ ပဋိပုစ္ဆေယျာသီ’တိ။ ‘ဒေသေတု မေ ဘဝံ အဂ္ဂိဝေဿနော ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ။ သစေ အဟံ ဘောတော အဂ္ဂိဝေဿနဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနိဿာမိ [အာဇာနေယျာမိ (က.)], ဣစ္စေတံ ကုသလံ; နော စေ အဟံ ဘောတော အဂ္ဂိဝေဿနဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနိဿာမိ, ယထာသကေ တိဋ္ဌိဿာမိ [တိဋ္ဌေယျာမိ (က.)], နာဟံ တတ္ထ ဘဝန္တံ အဂ္ဂိဝေဿနံ ဥတ္တရိံ ပဋိပုစ္ဆိဿာမီ’”တိ။

၂၁၄. အထ ခော အစိရဝတော သမဏုဒ္ဒေသော ဇယသေနဿ ရာဇကုမာရဿ ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဇယသေနော ရာဇကုမာရော အစိရဝတံ သမဏုဒ္ဒေသံ ဧတဒဝေါစ – “အဋ္ဌာနမေတံ, ဘော အဂ္ဂိဝေဿန, အနဝကာသော ယံ ဘိက္ခု အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော ဖုသေယျ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတ”န္တိ။ အထ ခော ဇယသေနော ရာဇကုမာရော အစိရဝတဿ သမဏုဒ္ဒေသဿ အဋ္ဌာနတဉ္စ အနဝကာသတဉ္စ ပဝေဒေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။

အထ ခော အစိရဝတော သမဏုဒ္ဒေသော အစိရပက္ကန္တေ ဇယသေနေ ရာဇကုမာရေ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အစိရဝတော သမဏုဒ္ဒေသော ယာဝတကော အဟောသိ ဇယသေနေန ရာဇကုမာရေန သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပော တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ အစိရဝတံ သမဏုဒ္ဒေသံ ဧတဒဝေါစ – “တံ ကုတေတ္ထ, အဂ္ဂိဝေဿန, လဗ္ဘာ။ ယံ တံ နေက္ခမ္မေန ဉာတဗ္ဗံ နေက္ခမ္မေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ နေက္ခမ္မေန ပတ္တဗ္ဗံ နေက္ခမ္မေန သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ တံ ဝတ ဇယသေနော ရာဇကုမာရော ကာမမဇ္ဈေ ဝသန္တော ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ကာမဝိတက္ကေဟိ ခဇ္ဇမာနော ကာမပရိဠာဟေန ပရိဍယှမာနော ကာမပရိယေသနာယ ဥဿုကော [ဥဿုက္ကော (သဗ္ဗတ္ထ)] ဉဿတိ ဝါ ဒက္ခတိ ဝါ သစ္ဆိ ဝါ ကရိဿတီ”တိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

၂၁၅. “သေယျထာပိဿု, အဂ္ဂိဝေဿန, ဒွေ ဟတ္ထိဒမ္မာ ဝါ အဿဒမ္မာ ဝါ ဂေါဒမ္မာ ဝါ သုဒန္တာ သုဝိနီတာ, ဒွေ ဟတ္ထိဒမ္မာ ဝါ အဿဒမ္မာ ဝါ ဂေါဒမ္မာ ဝါ အဒန္တာ အဝိနီတာ။ တံ ကိံ မညသိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ယေ တေ ဒွေ ဟတ္ထိဒမ္မာ ဝါ အဿဒမ္မာ ဝါ ဂေါဒမ္မာ ဝါ သုဒန္တာ သုဝိနီတာ, အပိ နု တေ ဒန္တာဝ ဒန္တကာရဏံ ဂစ္ဆေယျုံ, ဒန္တာဝ ဒန္တဘူမိံ သမ္ပာပုဏေယျု”န္တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။ “ယေ ပန တေ ဒွေ ဟတ္ထိဒမ္မာ ဝါ အဿဒမ္မာ ဝါ ဂေါဒမ္မာ ဝါ အဒန္တာ အဝိနီတာ, အပိ နု တေ အဒန္တာဝ ဒန္တကာရဏံ ဂစ္ဆေယျုံ, အဒန္တာဝ ဒန္တဘူမိံ သမ္ပာပုဏေယျုံ, သေယျထာပိ တေ ဒွေ ဟတ္ထိဒမ္မာ ဝါ အဿဒမ္မာ ဝါ ဂေါဒမ္မာ ဝါ သုဒန္တာ သုဝိနီတာ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “ဧဝမေဝ ခော, အဂ္ဂိဝေဿန, ယံ တံ နေက္ခမ္မေန ဉာတဗ္ဗံ နေက္ခမ္မေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ နေက္ခမ္မေန ပတ္တဗ္ဗံ နေက္ခမ္မေန သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ တံ ဝတ ဇယသေနော ရာဇကုမာရော ကာမမဇ္ဈေ ဝသန္တော ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ကာမဝိတက္ကေဟိ ခဇ္ဇမာနော ကာမပရိဠာဟေန ပရိဍယှမာနော ကာမပရိယေသနာယ ဥဿုကော ဉဿတိ ဝါ ဒက္ခတိ ဝါ သစ္ဆိ ဝါ ကရိဿတီ”တိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

၂၁၆. “သေယျထာပိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ကမဿ တ နိဂမဿ တ အဝိဒူရေ မဟာပဗ္ဗတော။ တမေနံ ဒွေ သဟာယကာ တမှာ ကမာ တ နိဂမာ တ နိက္ခမိတွာ ဟတ္ထဝိလင်္ဃကေန ယေန သော ပဗ္ဗတော တေနုပသင်္ကမေယျုံ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကော သဟာယကော ဟေဋ္ဌာ ပဗ္ဗတပါဒေ တိဋ္ဌေယျ, ဧကော သဟာယကော ဥပရိပဗ္ဗတံ အာရောဟေယျ။ တမေနံ ဟေဋ္ဌာ ပဗ္ဗတပါဒေ ဌိတော သဟာယကော ဥပရိပဗ္ဗတေ ဌိတံ သဟာယကံ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ယံ, သမ္မ, ကိံ တွံ ပဿသိ ဥပရိပဗ္ဗတေ ဌိတော’တိ? သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ပဿာမိ ခေါ အဟံ, သမ္မ, ဥပရိပဗ္ဗတေ ဌိတော အာရာမရာမဏေယျကံ ဝနရာမဏေယျကံ ဘူမိရာမဏေယျကံ ပေါက္ခရဏီရာမဏေယျက’’’န္တိ။

“သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အဋ္ဌာနံ ခေါ ဧတံ, သမ္မ, အနဝကာသော ယံ တွံ ဥပရိပဗ္ဗတေ ဌိတော ပဿေယျာသိ အာရာမရာမဏေယျကံ ဝနရာမဏေယျကံ ဘူမိရာမဏေယျကံ ပေါက္ခရဏီရာမဏေယျက’န္တိ။ တမေနံ ဥပရိပဗ္ဗတေ ဌိတော သဟာယကော ဟေဋ္ဌိမပဗ္ဗတပါဒံ ဩရောဟိတွာ တံ သဟာယကံ ဗာဟာယံ ဂဟေတွာ ဥပရိပဗ္ဗတံ အာရောပေတွာ မုဟုတ္တံ အဿာသေတွာ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ယံ, သမ္မ, ကိံ တွံ ပဿသိ ဥပရိပဗ္ဗတေ ဌိတော’တိ? သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ပဿာမိ ခေါ အဟံ, သမ္မ, ဥပရိပဗ္ဗတေ ဌိတော အာရာမရာမဏေယျကံ ဝနရာမဏေယျကံ ဘူမိရာမဏေယျကံ ပေါက္ခရဏီရာမဏေယျက’’’န္တိ။

“သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ဣဒါနေဝ ခေါ တေ, သမ္မ, ဘာသိတံ – မယံ ဧဝံ အာဇာနာမ – အဋ္ဌာနံ ခေါ ဧတံ သမ္မ, အနဝကာသော ယံ တွံ ဥပရိပဗ္ဗတေ ဌိတော ပဿေယျာသိ အာရာမရာမဏေယျကံ ဝနရာမဏေယျကံ ဘူမိရာမဏေယျကံ ပေါက္ခရဏီရာမဏေယျက’န္တိ။ ဣဒါနေဝ စ ပန တေ ဘာသိတံ မယံ ဧဝံ အာဇာနာမ – ‘ပဿာမိ ခေါ အဟံ, သမ္မ, ဥပရိပဗ္ဗတေ ဌိတော အာရာမရာမဏေယျကံ ဝနရာမဏေယျကံ ဘူမိရာမဏေယျကံ ပေါက္ခရဏီရာမဏေယျက’န္တိ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘တထာ ဟိ ပနာဟံ, သမ္မ, ဣမိနာ မဟတာ ပဗ္ဗတေန အာဝုတော [အာဝဋ္ဋော (သီ. အဋ္ဌ. ပီ.), အာဝုဋ္ဌော (သျာ. ကံ. က.)] ဒဋ္ဌေယျံ နာဒ္ဒသ’’’န္တိ။

“အတော မဟန္တတရေန, အဂ္ဂိဝေဿန, အဝိဇ္ဇာခန္ဓေန ဇယသေနော ရာဇကုမာရော အာဝုတော နိဝုတော [နိဝုဋ္ဌော (သျာ. ကံ. ပီ. က.)] ဩဖုဋ္ဌော [ဩဝုတော (သီ.), ဩဝုဋ္ဌော (သျာ. ကံ. ပီ.)] ပရိယောနဒ္ဓော။ သော ဝတ ယံ တံ နေက္ခမ္မေန ဉာတဗ္ဗံ နေက္ခမ္မေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ နေက္ခမ္မေန ပတ္တဗ္ဗံ နေက္ခမ္မေန သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ တံ ဝတ ဇယသေနော ရာဇကုမာရော ကာမမဇ္ဈေ ဝသန္တော ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ကာမဝိတက္ကေဟိ ခဇ္ဇမာနော ကာမပရိဠာဟေန ပရိဍယှမာနော ကာမပရိယေသနာယ ဥဿုကော ဉဿတိ တ ဒက္ခတိ တ သစ္ဆိ တ ကရိဿတီတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ ။ သစေ ခေါ တံ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဇယသေနဿ ရာဇကုမာရဿ ဣမာ ဒွေ ဥပမာ ပဋိဘာယေယျုံ [ပဋိဘာသေယျုံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)], အနစ္ဆရိယံ တေ ဇယသေနော ရာဇကုမာရော ပသီဒေယျ, ပသန္နော စ တေ ပသန္နာကာရံ ကရေယျာ’’တိ။ “ကုတော ပန မံ, ဘန္တေ, ဇယသေနဿ ရာဇကုမာရဿ ဣမာ ဒွေ ဥပမာ ပဋိဘာယိဿန္တိ [ပဋိဘာသိဿန္တိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ, သေယျထာပိ ဘဂဝန္တ’’န္တိ?

၂၁၇. “သေယျထာပိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ရာဇာ ခတ္တိယော မုဒ္ဓာဝသိတ္တော နာဂဝနိကံ အာမန္တေတိ – ‘ဧဟိ တွံ, သမ္မ နာဂဝနိက, ရညော နာဂံ အဘိရုဟိတွာ နာဂဝနံ ပဝိသိတွာ အာရညကံ နာဂံ အတိပဿိတွာ ရညော နာဂဿ ဂီဝါယံ ဥပနိဗန္ဓာဟီ’တိ။ ‘ဧဝံ, ဒေဝါ’တိ ခေါ, အဂ္ဂိဝေဿန, နာဂဝနိကော ရညော ခတ္တိယဿ မုဒ္ဓာဝသိတ္တဿ ပဋိဿုတွာ ရညော နာဂံ အဘိရုဟိတွာ နာဂဝနံ ပဝိသိတွာ အာရညကံ နာဂံ အတိပဿိတွာ ရညော နာဂဿ ဂီဝါယံ ဥပနိဗန္ဓတိ။ တမေနံ ရညော နာဂေါ အဗ္ဘောကာသံ နီဟရတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခေါ, အဂ္ဂိဝေဿန, အာရညကော နာဂေါ အဗ္ဘောကာသံ ဂတော ဟောတိ။ ဧတ္ထဂေဓာ [ဧတဂေဓာ (သီ. ပီ.)] ဟိ, အဂ္ဂိဝေဿန, အာရညကာ နာဂါ ယဒိဒံ – နာဂဝနံ။ တမေနံ နာဂဝနိကော ရညော ခတ္တိယဿ မုဒ္ဓာဝသိတ္တဿ အာရောစေသိ – ‘အဗ္ဘောကာသဂတော ခေါ [ခေါ တေ (သျာ. ကံ. က.)], ဒေဝ, အာရညကော နာဂေါ’တိ။ အထ ခေါ အဂ္ဂိဝေဿန, တမေနံ ရာဇာ ခတ္တိယော မုဒ္ဓာဝသိတ္တော ဟတ္ထိဒမကံ အာမန္တေသိ – ‘ဧဟိ တွံ, သမ္မ ဟတ္ထိဒမက, အာရညကံ နာဂံ ဒမယာဟိ အာရညကာနဉ္စေဝ သီလာနံ အဘိနိမ္မဒနာယ အာရညကာနဉ္စေဝ သရသင်္ကပ္ပါနံ အဘိနိမ္မဒနာယ အာရညကာနဉ္စေဝ ဒရထကိလမထပရိဠာဟာနံ အဘိနိမ္မဒနာယ ဂါမန္တေ အဘိရမာပနာယ မနုဿကန္တေသု သီလေသု သမာဒပနာယာ’’’တိ [သမာဒာပနာယာတိ (?)]။

'''ဇဝံ , ဒေဝတ'တိ ခော, အဂ္ဂိဝေဿန, ဟတ္ထိဒမကော ရညော ခတ္တိယဿ မုဒ္ဓာဝသိတ္တဿ ပဋိဿုတွာ မဟန္တံ ထမ္ဘံ ပထဝိယံ နိခဏိတွာ အာရညကဿ နာဂဿ ဂီဝါယံ ဥပနိဗန္ဓတိ အာရညကာနဉ္စေဝ သီလာနံ အဘိနိမ္မဒနာယ အာရညကာနဉ္စေဝ သရသင်္ကပ္ပာနံ အဘိနိမ္မဒနာယ အာရညကာနဉ္စေဝ ဒရထကိလမထပရိဠာဟာနံ အဘိနိမ္မဒနာယ ဂါမန္တေ အဘိရမာပနာယ မနုဿကန္တေသု သီလေသု သမာဒပနာယ။ တမေနံ ဟတ္ထိဒမကော ယာ သာ ဝါစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ ပေမနီယာ ဟဒယင်္ဂမာ ပေါရီ ဗဟုဇနကန္တာ ဗဟုဇနမနာပါ တထာရူပါဟိ ဝါစာဟိ သမုဒာစရတိ။ ယတော ခော, အဂ္ဂိဝေဿန, အာရညကော နာဂေါ ဟတ္ထိဒမကဿ ယာ သာ ဝါစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ ပေမနီယာ ဟဒယင်္ဂမာ ပေါရီ ဗဟုဇနကန္တာ ဗဟုဇနမနာပါ တထာရူပါဟိ ဝါစာဟိ သမုဒာစရိယမာနော သုဿူသတိ, သောတံ ဩဒဟတိ, အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတိ; တမေနံ ဟတ္ထိဒမကော ဥတ္တရိ တိဏဃာသောဒကံ အနုပ္ပဝေစ္ဆတိ။

''ယတော ခော, အဂ္ဂိဝေဿန, အာရညကော နာဂေါ ဟတ္ထိဒမကဿ တိဏဃာသောဒကံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, တတြ ဟတ္ထိဒမကဿ ဇဝံ ဟောတိ – 'ဇီဝိဿတိ ခော [နု ခေါ (သီ. က.)] အန္ဒ အာရညကော [ရညော (သီ. ပီ.)] နာဂေါ'တိ။ တမေနံ ဟတ္ထိဒမကော ဥတ္တရိ ကာရဏံ ကာရေတိ – 'အာဒိယ, ဘော, နိက္ခိပ, ဘော'တိ။ ယတော ခော, အဂ္ဂိဝေဿန, အာရညကော နာဂေါ ဟတ္ထိဒမကဿ အာဒာနနိက္ခေပေ ဝစနကရော ဟောတိ ဩဝါဒပ္ပဋိကရော, တမေနံ ဟတ္ထိဒမကော ဥတ္တရိ ကာရဏံ ကာရေတိ – 'အဘိက္ကမ, ဘော, ပဋိက္ကမ, ဘော'တိ။ ယတော ခော, အဂ္ဂိဝေဿန, အာရညကော နာဂေါ ဟတ္ထိဒမကဿ အဘိက္ကမပဋိက္ကမဝစနကရော ဟောတိ ဩဝါဒပ္ပဋိကရော, တမေနံ ဟတ္ထိဒမကော ဥတ္တရိ ကာရဏံ ကာရေတိ – 'ဥဋ္ဌဟ, ဘော, နိသီဒ, ဘော'တိ။ ယတော ခော, အဂ္ဂိဝေဿန, အာရညကော နာဂေါ ဟတ္ထိဒမကဿ ဥဋ္ဌာနနိသဇ္ဇာယ ဝစနကရော ဟောတိ ဩဝါဒပ္ပဋိကရော, တမေနံ ဟတ္ထိဒမကော ဥတ္တရိ အာနေဉ္ဇံ နာမ ကာရဏံ ကာရေတိ, မဟန္တဿ ဖလကံ သောဏ္ဍာယ ဥပနိဗန္ဓတိ, တောမရဟတ္ထော စ ပုရိသော ဥပရိဂီဝါယ နိသိန္နော ဟောတိ, သမန္တတော စ တောမရဟတ္ထာ ပုရိသာ ပရိဝါရေတွာ ဌိတာ ဟောန္တိ, ဟတ္ထိဒမကော စ ဒီဃတောမရယဋ္ဌိံ ဂဟေတွာ ပုရတော ဌိတော ဟောတိ။ သော အာနေဉ္ဇံ ကာရဏံ ကာရိယမာနော နေဝ ပုရိမေ ပာဒေ စောပေတိ န ပစ္ဆိမေ ပာဒေ စောပေတိ, န ပုရိမကာယံ စောပေတိ န ပစ္ဆိမကာယံ စောပေတိ, န သီသံ စောပေတိ, န ကဏ္ဏေ စောပေတိ, န ဒန္တေ စောပေတိ , န နင်္ဂုဋ္ဌံ စောပေတိ, န သောဏ္ဍံ စောပေတိ။ သော ဟောတိ အာရညကော နာဂေါ ခမော သတ္တိပ္ပဟာရာနံ အသိပ္ပဟာရာနံ ဥသုပ္ပဟာရာနံ သရပတ္တပ္ပဟာရာနံ [ပရသတ္ထပ္ပဟာရာနံ (သီ.), ပရသတ္တုပ္ပဟာရာနံ (သျာ. ကံ. ပီ.)] ဘေရိပဏဝဝံသသင်္ခဒိဏ္ဍိမနိန္နာဒသဒ္ဒာနံ [ဘေရိပဏဝသင်္ခတိဏဝနိန္နာဒသဒ္ဒာနံ (ပီ.)] သဗ္ဗဝင်္ကဒောသနိဟိတနိန္နီတကသာဝေါ ရာဇာရဟော ရာဇဘောဂ္ဂေါ ရညော အင်္ဂန္တေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

၂၁၈. ''ဧဝမေဝ ခော, အဂ္ဂိဝေဿန, ဣဓ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ။ သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ။ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ တံ ဓမ္မံ သုဏာတိ ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ အညတရ သ္မိံ ဝါ ကုလေ ပစ္စာဇာတော။ သော တံ ဓမ္မံ သုတွာ တထာဂတေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ။ သော တေန သဒ္ဓါပဋိလာဘေန သမန္နာဂတော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော ရဇာပထော, အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ နယိဒံ သုကရံ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ'န္တိ။

''သော အပရေန သမယေန အပ္ပံ ဝါ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ မဟန္တံ ဝါ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ အပ္ပံ ဝါ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ မဟန္တံ ဝါ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခော, အဂ္ဂိဝေဿန, အရိယသာဝကော အဗ္ဘောကာသဂတော ဟောတိ။ ဧတ္ထဂေဓာ ဟိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဒေဝမနုဿာ ယဒိဒံ – ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ တမေနံ တထာဂတော ဥတ္တရိံ ဝိနေတိ – 'ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, သီလဝါ ဟောဟိ, ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရာဟိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော, အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒာယ သိက္ခဿု သိက္ခာပဒေသူ'''တိ။

‘‘ယတော ခော, အဂ္ဂိဝေဿန, အရိယသာဝကော သီလဝါ ဟောတိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု, တမေနံ တထာဂတော ဥတ္တရိံ ဝိနေတိ – ‘ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော ဟောဟိ, စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ မာ နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ။ပေ.။ (ယထာ ဂဏကမောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တေ, ဧဝံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာနိ။)

၂၁၉. ‘‘သော ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ ဝေဒနာသု။ပေ.။ စိတ္တေ။ပေ.။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒောမနဿံ။ သေယျထာပိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဟတ္ထိဒမကော မဟန္တံ ထမ္ဘံ ပထဝိယံ နိခဏိတွာ အာရညကဿ နာဂဿ ဂီဝါယံ ဥပနိဗန္ဓတိ အာရညကာနဉ္စေဝ သီလာနံ အဘိနိမ္မဒနာယ အာရညကာနဉ္စေဝ သရသင်္ကပ္ပာနံ အဘိနိမ္မဒနာယ အာရညကာနဉ္စေဝ ဒရထကိလမထပရိဠာဟာနံ အဘိနိမ္မဒနာယ ဂါမန္တေ အဘိရမာပနာယ မနုဿကန္တေသု သီလေသု သမာဒပနာယ; ဧဝမေဝ ခော, အဂ္ဂိဝေဿန, အရိယသာဝကဿ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ စေတသော ဥပနိဗန္ဓနာ ဟောန္တိ ဂေဟသိတာနဉ္စေဝ သီလာနံ အဘိနိမ္မဒနာယ ဂေဟသိတာနဉ္စေဝ သရသင်္ကပ္ပာနံ အဘိနိမ္မဒနာယ ဂေဟသိတာနဉ္စေဝ ဒရထကိလမထပရိဠာဟာနံ အဘိနိမ္မဒနာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ။

၂၂၀. ‘‘တမေနံ တထာဂတော ဥတ္တရိံ ဝိနေတိ – ‘ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရာဟိ, မာ စ ကာမူပသံဟိတံ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေသိ။ ဝေဒနာသု။ စိတ္တေ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရာဟိ, မာ စ ကာမူပသံဟိတံ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေသီ’’’တိ။

‘‘သော ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ။ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။

၂၂၁. ‘‘သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ သတ္တာနံ စုတူပပါတဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။

‘‘သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အနင်္ဂဏေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ မုဒုဘူတေ ကမ္မနိယေ ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေတိ။ သော ‘ဣဒံ ဒုက္ခ’န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခသမုဒယော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ; ‘ဣမေ အာသဝါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ အာသဝသမုဒယော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ အာသဝနိရောဓော’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ‘အယံ အာသဝနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ’တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တဿ ဧဝံ ဇာနတော ဧဝံ ပဿတော ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, ဘဝါသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အဝိဇ္ဇာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာတိ။

‘‘သော ဟောတိ ဘိက္ခု ခမော သီတဿ ဥဏှဿ ဇိဃစ္ဆာယ ပိပါသာယ ဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿာနံ ဒုရုတ္တာနံ ဒုရာဂတာနံ ဝစနပထာနံ, ဥပ္ပန္နာနံ သာရီရိကာနံ ဝေဒနာနံ ဒုက္ခာနံ တိဗ္ဗာနံ ခရာနံ ကဋုကာနံ အသာတာနံ အမနာပာနံ ပါဏဟရာနံ အဓိဝါသကဇာတိကော ဟောတိ သဗ္ဗရာဂဒောသမောဟနိဟိတမလော ဝန္တကသာဝေါ။ ဝီတရာဂသိ, ခမော ဟောတိ, ဣန္ဒ္ဒိယော ၁။

၂၂၂. ‘‘မဟလ္လကော စေပိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ရညော နာဂေ အဒန္တော အဝိနီတော ကာလင်္ကရောတိ, ‘အဒန္တမရဏံ [အဒန္တ မရဏံ (က.)] မဟလ္လကော ရညော နာဂေ ကာလင်္ကတော’တ္ဝေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; မဇ္ဈိမော စေပိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ရညော နာဂေ။ ဒဟရော စေပိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ရညော နာဂေ အဒန္တော အဝိနီတော ကာလင်္ကရောတိ , ‘အဒန္တမရဏံ ဒဟရော ရညော နာဂေ ကာလင်္ကတော’တ္ဝေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; ဧဝမေဝ ခော, အဂ္ဂိဝေဿန, ထေရော စေပိ ဘိက္ခု အခီဏာသဝေါ ကာလင်္ကရောတိ, ‘အဒန္တမရဏံ ထေရော ဘိက္ခု ကာလင်္ကတော’တ္ဝေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; မဇ္ဈိမော စေပိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဘိက္ခု။ နဝေါ စေပိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဘိက္ခု အခီဏာသဝေါ ကာလင်္ကရောတိ, ‘အဒန္တမရဏံ နဝေါ ဘိက္ခု ကာလင်္ကတော’တ္ဝေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

‘‘မဟလ္လကော စေပိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ရညော နာဂေ သုဒန္တော သုဝိနီတော ကာလင်္ကရောတိ, ‘ဒန္တမရဏံ မဟလ္လကော ရညော နာဂေ ကာလင်္ကတော’တ္ဝေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; မဇ္ဈိမော စေပိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ရညော နာဂေ။ ဒဟရော စေပိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ရညော နာဂေ သုဒန္တော သုဝိနီတော ကာလင်္ကရောတိ, ‘ဒန္တမရဏံ ဒဟရော ရညော နာဂေ ကာလင်္ကတော’တ္ဝေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; ဧဝမေဝ ခော, အဂ္ဂိဝေဿန, ထေရော စေပိ ဘိက္ခု ခီဏာသဝေါ ကာလင်္ကရောတိ, ‘ဒန္တမရဏံ ထေရော ဘိက္ခု ကာလင်္ကတော’တ္ဝေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ; မဇ္ဈိမော စေပိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဘိက္ခု။ နဝေါ စေပိ, အဂ္ဂိဝေဿန, ဘိက္ခု ခီဏာသဝေါ ကာလင်္ကရောတိ, ‘ဒန္တမရဏံ နဝေါ ဘိက္ခု ကာလင်္ကတော’တ္ဝေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီ’’တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အစိရဝတော သမဏုဒ္ဒေသော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

ဒန္တဘူမိသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

၆. ဘူမိဇသုတ္တံ

၂၂၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ အထ ခော အာယသ္မာ ဘူမိဇော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန ဇယသေနဿ ရာဇကုမာရဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ အထ ခော ဇယသေနော ရာဇကုမာရော ယေနာယသ္မာ ဘူမိဇော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ ဘူမိဇေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ဇယသေနော ရာဇကုမာရော အာယသ္မန္တံ ဘူမိဇံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သန္တိ, ဘော ဘူမိဇ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – ‘အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ [စရတိ, အဘဗ္ဗော (သီ. ပီ.) ဧဝမုပရိပိ ဧကဝစနေနေဝ ဒိဿတိ] ဖလဿ အဓိဂမာယ; အနာသဉ္စေပိ [အာသဉ္စ အနာသဉ္စ စေပိ (အဋ္ဌ.)] ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; နေဝာသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယာ’တိ။ ဣဓ ဘောတော ဘူမိဇဿ သတ္ထာ ကိံဝါဒီ [ကိံဝါဒီ ကိံဒိဋ္ဌီ (သျာ. ကံ. က.)] ကိမက္ခာယီ’’တိ? ‘‘န ခော မေတံ, ရာဇကုမာရ, ဘဂဝတော သမ္မုခါ သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ။ ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဘဂဝါ ဧဝံ ဗျာကရေယျ – ‘အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ အယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ ; အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ အယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ အယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; နေဝာသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ အယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ။ အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ ; အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; နေဝာသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယာ’တိ။ န ခော မေတံ, ရာဇကုမာရ, ဘဂဝတော သမ္မုခါ သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ။ ဌာနဉ္စ ခော ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဘဂဝါ ဧဝံ ဗျာကရေယျာ’’တိ။ ‘‘သစေ ခော ဘောတော ဘူမိဇဿ သတ္ထာ ဧဝံဝါဒီ [ဧဝံဝါဒီ ဧဝံဒိဋ္ဌီ (သျာ. ကံ. က.)] ဧဝမက္ခာယီ, အဒ္ဓါ ဘောတော ဘူမိဇဿ သတ္ထာ သဗ္ဗေသံယေဝ ပုထုသမဏဗြာဟ္မဏာနံ မုဒ္ဓါနံ [ဗုဒ္ဓါနံ (က.) မုဒ္ဓါနန္တိမုဒ္ဓံ, မ

တ္ထကန္တိ အတ္ထော] မညေ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတီ''တိ ။ အထ ခေါ ဇယသေနော ရာဇကုမာရော အာယသ္မန္တံ ဘူမိဇံ သကေနေဝ ထာလိပာကေန ပရိဝိသိ။

၂၂၆. အထ ခေါ အာယသ္မာ ဘူမိဇော ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ ဘူမိဇော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန ဇယသေနဿ ရာဇကုမာရဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိံ။ အထ ခေါ, ဘန္တေ, ဇယသေနော ရာဇကုမာရော ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မယာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ, ဘန္တေ, ဇယသေနော ရာဇကုမာရော မံ ဧတဒဝေါစ – 'သန္တိ, ဘော ဘူမိဇ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ဧဝံဝါဒိနော ဧဝံဒိဋ္ဌိနော – အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ပေ။ အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; နေဝါသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယာ'တိ။ 'ဣဓ ဘောတော ဘူမိဇဿ သတ္ထာ ကိံဝါဒီ ကိမက္ခာယီ'တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ အဟံ, ဘန္တေ, ဇယသေနံ ရာဇကုမာရံ ဧတဒဝေါစံ – 'န ခေါ မေ တံ, ရာဇကုမာရ, ဘဂဝတော သမ္မုခါ သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ။ ဌာနဉ္စ ခေါ ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဘဂဝါ ဧဝံ ဗျာကရေယျ – အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ အယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ အယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ အယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; နေဝါသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ အယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ။ အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ပေ။ အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ပေ။ နေဝါသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ယောနိသော ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယာတိ။ န ခေါ မေ တံ, ရာဇကုမာရ, ဘဂဝတော သမ္မုခါ သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ။ ဌာနဉ္စ ခေါ ဧတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဘဂဝါ ဧဝံ ဗျာကရေယျာ'တိ။ 'သစေ ဘောတော ဘူမိဇဿ သတ္ထာ ဧဝံဝါဒီ ဧဝမက္ခာယီ, အဒ္ဓါ ဘောတော ဘူမိဇဿ သတ္ထာ သဗ္ဗေသံယေဝ ပုထုသမဏဗြာဟ္မဏာနံ မုဒ္ဓါနံ မညေ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတီ'တိ။ 'ကစ္စာဟံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ပုဋ္ဌော ဧဝံ ဗျာကရမာနော ဝုတ္တဝါဒီ စေဝ ဘဂဝတော ဟောမိ, န စ ဘဂဝန္တံ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခာမိ, ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရောမိ, န စ ကောစိ သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒော ဂါရယှံ ဌာနံ အာဂစ္ဆတီ'''တိ?

''တဂ္ဃ တွံ, ဘူမိဇ, ဧဝံ ပုဋ္ဌော ဧဝံ ဗျာကရမာနော ဝုတ္တဝါဒီ စေဝ မေ ဟောသိ, န စ မံ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခသိ, ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရောသိ, န စ ကောစိ သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒော ဂါရယှံ ဌာနံ အာဂစ္ဆတိ။ ယေ ဟိ ကေစိ, ဘူမိဇ, သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနော မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာ မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တာ မိစ္ဆာအာဇီဝါ မိစ္ဆာဝါယာမာ မိစ္ဆာသတီ မိစ္ဆာသမာဓိနော တေ အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; နေဝါသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, ဖလဿ အဓိဂမာယ။

၂၂၇. ''သေယျထာပိ, ဘူမိဇ, ပုရိသော တေလတ္ထိကော တေလဂဝေသီ တေလပရိယေသနံ စရမာနော ဝါလိကံ ဒေါဏိယာ အာကိရိတွာ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသကံ ပရိပ္ဖောသကံ ပီဠေယျ။ အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဝါလိကံ ဒေါဏိယာ အာကိရိတွာ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသကံ ပရိပ္ဖောသကံ ပီဠေယျ, အဘဗ္ဗော တေလဿ အဓိဂမာယ; အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဝါလိကံ ဒေါဏိယာ အာကိရိတွာ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသကံ ပရိပ္ဖောသကံ ပီဠေယျ, အဘဗ္ဗော တေလဿ အဓိဂမာယ; အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဝါလိကံ ဒေါဏိယာ အာကိရိတွာ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသကံ ပရိပ္ဖောသကံ ပီဠေယျ, အဘဗ္ဗော တေလဿ အဓိဂမာယ; နေဝါသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဝါလိကံ ဒေါဏိယာ အာကိရိတွာ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသကံ ပရိပ္ဖောသကံ ပီဠေယျ, အဘဗ္ဗော တေလဿ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, တေလဿ အဓိဂမာယ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဘူမိဇ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနော မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာ မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တာ မိစ္ဆာအာဇီဝါ မိစ္ဆာဝါယာမာ မိစ္ဆာသတီ မိစ္ဆာသမာဓိနော တေ အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖ

လသ္သ အဓိဂမာယ; အာသဋ္ဌ အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလသ္သ အဓိဂမာယ; နေဝါသံ နာနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလသ္သ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, ဖလသ္သ အဓိဂမာယ။

“သေယျထာပိ , ဘူမိဇ, ပုရိသော ခီရတ္ထိကော ခီရဂဝေသီ ခီရပရိယေသနံ စရမာနော ဂါဝိံ တရုဏဝစ္ဆံ ဝိသာဏတော အာဝိဉ္ဆေယျ [အာဝိဉ္ဆေယျ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ အာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဂါဝိံ တရုဏဝစ္ဆံ ဝိသာဏတော အာဝိဉ္ဆေယျ, အဘဗ္ဗော ခီရသ္သ အဓိဂမာယ; အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။ အာသဋ္ဌ အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။ နေဝါသံ နာနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဂါဝိံ တရုဏဝစ္ဆံ ဝိသာဏတော အာဝိဉ္ဆေယျ, အဘဗ္ဗော ခီရသ္သ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, ခီရသ္သ အဓိဂမာယ။ ဧဝမေဝ ခော, ဘူမိဇ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗ္ရာဟ္မဏာ ဝါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနော။ပေ။ မိစ္ဆာသမာဓိနော တေ အာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလသ္သ အဓိဂမာယ; အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။ အာသဋ္ဌ အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။ နေဝါသံ နာနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလသ္သ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, ဖလသ္သ အဓိဂမာယ။

၂၂၆. “သေယျထာပိ, ဘူမိဇ, ပုရိသော နဝနီတတ္ထိကော နဝနီတဂဝေသီ နဝနီတပရိယေသနံ စရမာနော ဥဒကံ ကလသေ အာသိဉ္စိတ္တ မတ္ထေန [မန္ထေန (သီ.), မတ္ထေန (က.)] အာဝိဉ္ဆေယျ။ အာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဥဒကံ ကလသေ အာသိဉ္စိတ္တ မတ္ထေန အာဝိဉ္ဆေယျ, အဘဗ္ဗော နဝနီတသ္သ အဓိဂမာယ; အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။ အာသဋ္ဌ အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။ နေဝါသံ နာနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဥဒကံ ကလသေ အာသိဉ္စိတ္တ မတ္ထေန အာဝိဉ္ဆေယျ, အဘဗ္ဗော နဝနီတသ္သ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, နဝနီတသ္သ အဓိဂမာယ။ ဧဝမေဝ ခော, ဘူမိဇ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗ္ရာဟ္မဏာ ဝါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနော။ပေ။ မိစ္ဆာသမာဓိနော တေ အာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလသ္သ အဓိဂမာယ; အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။ အာသဋ္ဌ အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။ နေဝါသံ နာနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလသ္သ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, ဖလသ္သ အဓိဂမာယ။

“သေယျထာပိ, ဘူမိဇ, ပုရိသော အဂ္ဂိတ္ထိကော [အဂ္ဂတ္ထိကော (သီ.)] အဂ္ဂိဂဝေသီ အဂ္ဂိပရိယေသနံ စရမာနော အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဘိမန္ထေယျ [အဘိမတ္ထေယျ (သျာ. ကံ. ပီ. က.)] ။ အာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဘိမန္ထေယျ, အဘဗ္ဗော အဂ္ဂိသ္သ အဓိဂမာယ; အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။ အာသဋ္ဌ အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။ နေဝါသံ နာနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ အလ္လံ ကဋ္ဌံ သသ္နေဟံ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဘိမန္ထေယျ, အဘဗ္ဗော အဂ္ဂိသ္သ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, အဂ္ဂိသ္သ အဓိဂမာယ။ ဧဝမေဝ ခော, ဘူမိဇ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗ္ရာဟ္မဏာ ဝါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနော။ပေ။ မိစ္ဆာသမာဓိနော တေ အာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလသ္သ အဓိဂမာယ; အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။အာသဋ္ဌ အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။ နေဝါသံ နာနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရန္တိ, အဘဗ္ဗာ ဖလသ္သ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, ဖလသ္သ အဓိဂမာယ။ ယေ ဟိ ကေစိ, ဘူမိဇ, သမဏာ ဝါ ဗ္ရာဟ္မဏာ ဝါ သမ္မာဒိဋ္ဌိနော သမ္မာသင်္ကပ္ပာ သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တာ သမ္မာအာဇီဝါ သမ္မာဝါယာမာ သမ္မာသတီ သမ္မာသမာဓိနော တေ အာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလသ္သ အဓိဂမာယ; အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလသ္သ အဓိဂမာယ; အာသဋ္ဌ အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလသ္သ အဓိဂမာယ; နေဝါသံ နာနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ ဗ္ရဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလသ္သ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, ဖလသ္သ အဓိဂမာယ။

၂၂၇. “သေယျထာပိ, ဘူမိဇ, ပုရိသော တေလတ္ထိကော တေလဂဝေသီ တေလပရိယေသနံ စရမာနော တိလပိဋ္ဌံ ဒောဏိယာ အာကိရိတ္တ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသကံ ပရိပ္ဖောသကံ ပီဠေယျ။ အာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ တိလပိဋ္ဌံ ဒောဏိယာ အာကိရိတ္တ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသကံ ပရိပ္ဖောသကံ ပီဠေယျ, ဘဗ္ဗော တေလသ္သ အဓိဂမာယ; အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။ အာသဋ္ဌ အနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ။ပေ။ နေဝါသံ နာနာသဋ္ဌေပိ ကရိတ္တ တိလပိဋ္ဌံ ဒောဏိယာ အာကိရိတ္တ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသကံ ပရိပ္ဖောသကံ ပီဠေယျ, ဘဗ္ဗော တေလသ္သ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယောနိ

ပဟောသာ, ဘူမိဇ, တေလဿ အဓိဂမာယ။ ဧဝမေဝ ခော, ဘူမိဇ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ သမ္မာဒိဋ္ဌိ နော။ပေ။ သမ္မာသမာဓိနော တေ အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ပေ။ အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ပေ။ နေဝါသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, ဖလဿ အဓိဂမာယ။

"သေယျထာပိ, ဘူမိဇ, ပုရိသော ခီရတ္ထိကော ခီရဂဝေသီ ခီရပရိယေသနံ စရမာနော ကာဝိံ တရုဏဝစ္ဆံ ထနတော အာဝိဉ္ဆေယျ။ အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ကာဝိံ တရုဏဝစ္ဆံ ထနတော အာဝိဉ္ဆေယျ, ဘဗ္ဗော ခီရဿ အဓိဂမာယ; အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ပေ။ အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ပေ။ နေဝါသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ကာဝိံ တရုဏဝစ္ဆံ ထနတော အာဝိဉ္ဆေယျ, ဘဗ္ဗော ခီရဿ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, ခီရဿ အဓိဂမာယ။ ဧဝမေဝ ခော, ဘူမိဇ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ သမ္မာဒိဋ္ဌိနော။ပေ။ သမ္မာသမာဓိနော တေ အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ပေ။ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ပေ။ အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ပေ။ နေဝါသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, ဖလဿ အဓိဂမာယ။

၂၂၈. "သေယျထာပိ, ဘူမိဇ, ပုရိသော နဝနီတတ္ထိကော နဝနီတဂဝေသီ နဝနီတပရိယေသနံ စရမာနော ဒဓိံ ကလသေ အာသိဉ္စိတွာ မတ္ထေန အာဝိဉ္ဆေယျ။ အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဒဓိံ ကလသေ အာသိဉ္စိတွာ မတ္ထေန အာဝိဉ္ဆေယျ, ဘဗ္ဗော နဝနီတဿ အဓိဂမာယ; အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ နေဝါသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဒဓိံ ကလသေ အာသိဉ္စိတွာ မတ္ထေန အာဝိဉ္ဆေယျ, ဘဗ္ဗော နဝနီတဿ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, နဝနီတဿ အဓိဂမာယ။ ဧဝမေဝ ခော, ဘူမိဇ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ သမ္မာဒိဋ္ဌိနော။ပေ။ သမ္မာသမာဓိနော တေ အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ။ နေဝါသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, ဖလဿ အဓိဂမာယ။

"သေယျထာပိ, ဘူမိဇ, ပုရိသော အဂ္ဂိတ္ထိကော အဂ္ဂိဂဝေသီ အဂ္ဂိပရိယေသနံ စရမာနော သုက္ခံ ကဋ္ဌံ ကောဋ္ဌာပံ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဘိမန္ထေယျ; ( ) [(ဘဗ္ဗော အဂ္ဂိဿ အဓိဂမာယ) (သဗ္ဗတ္ထ)] အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ.. အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ။ နေဝါသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ သုက္ခံ ကဋ္ဌံ ကောဋ္ဌာပံ ဥတ္တရာရဏိံ အာဒာယ အဘိမန္ထေယျ, ဘဗ္ဗော အဂ္ဂိဿ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, အဂ္ဂိဿ အဓိဂမာယ။ ဧဝမေဝ ခော, ဘူမိဇ, ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ သမ္မာဒိဋ္ဌိနော။ပေ။ သမ္မာသမာဓိနော တေ အာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; အာသဉ္စ အနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ; နေဝါသံ နာနာသဉ္စေပိ ကရိတွာ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တိ, ဘဗ္ဗာ ဖလဿ အဓိဂမာယ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယောနိ ဟေသာ, ဘူမိဇ, ဖလဿ အဓိဂမာယ။

"သစေ ခော တံ, ဘူမိဇ, ဇယသေနဿ ရာဇကုမာရဿ ဣမာ စတဿော ဥပမာ ပဋိဘာယေယျုံ အနစ္ဆရိယံ တေ ဇယသေနော ရာဇကုမာရော ပသီဒေယျ, ပသန္နော စ တေ ပသန္နာကာရံ ကရေယျာ"တိ။ "ကုတော ပန မံ, ဘန္တေ, ဇယသေနဿ ရာဇကုမာရဿ ဣမာ စတဿော ဥပမာ ပဋိဘာယိဿန္တိ အနစ္ဆရိယာ ပုဗ္ဗေ အဿုတပုဗ္ဗာ, သေယျထာပိ ဘဂဝန္တ"န္တိ?

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ ဘူမိဇော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

ဘူမိဇသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဆဋ္ဌံ။

၇. အနုရုဒ္ဓသုတ္တံ

၂၂၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခော ပဉ္စကင်္ဂေါ ထပတိ အညတရံ ပုရိသံ အာမန္တေသိ – ''ဧဟိ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ, ယေနာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓံ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ [ဝန္ဒာဟိ, ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ (သီ. ပီ.)] – 'ပဉ္စကင်္ဂေါ, ဘန္တေ, ထပတိ အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓဿ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတီ'တိ; ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ [ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ (သီ. ပီ.)] – 'အဓိဝါသေတု ကိရ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ပဉ္စကင်္ဂဿ ထပတိဿ သွာတနာယ အတ္တစတုတ္ထော ဘတ္တံ; ယေန စ ကိရ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ပဂေဝတရံ အာဂစ္ဆေယျ; ပဉ္စကင်္ဂေါ, ဘန္တေ, ထပတိ [ပဉ္စကင်္ဂေါ ထပတိ (သီ. ပီ.)] ဗဟုကိစ္စော ဗဟုကရဏီယော ရာဇကရဏီယေနာ'''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခော သော ပုရိသော ပဉ္စကင်္ဂဿ ထပတိဿ ပဋိဿုတွာ ယေနာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သော ပုရိသော အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓံ ဧတဒဝေါစ – ''ပဉ္စကင်္ဂေါ, ဘန္တေ, ထပတိ အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓဿ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ, ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ – 'အဓိဝါသေတု ကိရ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ပဉ္စကင်္ဂဿ ထပတိဿ သွာတနာယ အတ္တစတုတ္ထော ဘတ္တံ; ယေန စ ကိရ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ပဂေဝတရံ အာဂစ္ဆေယျ; ပဉ္စကင်္ဂေါ, ဘန္တေ, ထပတိ ဗဟုကိစ္စော ဗဟုကရဏီယော ရာဇကရဏီယေနာ'''တိ။ အဓိဝါသေသိ ခော အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ တုဏှီဘာဝေန။

၂၃၀. အထ ခော အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန ပဉ္စကင်္ဂဿ ထပတိဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ အထ ခော ပဉ္စကင်္ဂေါ ထပတိ အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓံ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ သမ္ပဝါရေသိ။ အထ ခော ပဉ္စကင်္ဂေါ ထပတိ အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓံ ဘုတ္တာဝိံ ဩနီတပတ္တပာဏိံ အညတရံ နီစံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ပဉ္စကင်္ဂေါ ထပတိ အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓံ ဧတဒဝေါစ –

''ဣဓ မံ, ဘန္တေ, ထေရာ ဘိက္ခူ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟံသု – 'အပ္ပမာဏံ, ဂဟပတိ, စေတောဝိမုတ္တိံ ဘာဝေဟီ'တိ [အပ္ပမာဏာ ဂဟပတိ စေတောဝိမုတ္တိ ဘာဝေတဗ္ဗာတိ (က.)]။ ဧကစ္စေ ထေရာ ဧဝမာဟံသု – 'မဟဂ္ဂတံ, ဂဟပတိ, စေတောဝိမုတ္တိံ ဘာဝေဟီ'တိ။ ယာ စာယံ, ဘန္တေ, အပ္ပမာဏာ စေတောဝိမုတ္တိ ယာ စ မဟဂ္ဂတာ စေတောဝိမုတ္တိ – ဣမေ ဓမ္မာ နာနတ္ထာ စေဝ နာနာဗျဉ္ဇနာ စ, ဥဒါဟု ဧကတ္ထာ ဗျဉ္ဇနမေဝ နာန''န္တိ? ''တေန ဟိ, ဂဟပတိ, တံ ယေဝေတ္ထ ပဋိဘာတု။ အပဏ္ဏကန္တေ ဣတော ဘဝိဿတီ''တိ။ ''မယှံ ခော, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ – 'ယာ စာယံ အပ္ပမာဏာ စေတောဝိမုတ္တိ ယာ စ မဟဂ္ဂတာ စေတောဝိမုတ္တိ ဣမေ ဓမ္မာ ဧကတ္ထာ ဗျဉ္ဇနမေဝ နာန'''န္တိ။ ''ယာ စာယံ, ဂဟပတိ, အပ္ပမာဏာ စေတောဝိမုတ္တိ ယာ စ မဟဂ္ဂတာ စေတောဝိမုတ္တိ ဣမေ ဓမ္မာ နာနတ္ထာ စေဝ နာနာဗျဉ္ဇနာ စ ။ တဒမိနာပေတံ, ဂဟပတိ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ဣမေ ဓမ္မာ နာနတ္ထာ စေဝ နာနာဗျဉ္ဇနာ စ''။

''ကတမာ စ, ဂဟပတိ, အပ္ပမာဏာ စေတောဝိမုတ္တိ? ဣဓ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ ဒုတိယံ တထာ တတိယံ တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ ကရုဏာသဟဂတေန စေတသာ။ မုဒိတာသဟဂတေန စေတသာ။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ ဒုတိယံ တထာ တတိယံ တထာ စတုတ္ထံ; ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဂဟပတိ, အပ္ပမာဏာ စေတောဝိမုတ္တိ။

၂၃၁. ''ကတမာ စ, ဂဟပတိ, မဟဂ္ဂတာ စေတောဝိမုတ္တိ? ဣဓ, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ယာဝတာ ဧကံ ရုက္ခမူလံ မဟဂ္ဂတန္တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဂဟပတိ, မဟဂ္ဂတာ စေတောဝိမုတ္တိ။ ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ယာဝတာ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ရုက္ခမူလာနိ မဟဂ္ဂတန္တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ အယမ္ပိ [အယံ (သျာ. ကံ. က.)] ဝုစ္စတိ, ဂဟပတိ, မဟဂ္ဂတာ စေတောဝိမုတ္တိ။ ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ယာဝတာ ဧကံ ဂါမက္ခေတ္တံ မဟဂ္ဂတန္တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ အယမ္ပိ ဝုစ္စတိ, ဂဟပတိ, မဟဂ္ဂတာ စေတောဝိမုတ္တိ။ ဣဓ ပန, ဂဟပတိ , ဘိက္ခု ယာဝတာ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ဂါမက္ခေတ္တာနိ မဟဂ္ဂတန္တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ အယမ္ပိ ဝုစ္စတိ, ဂဟပတိ, မ

ဟဂ္ဂတာ စေတောဝိမုတ္တိ။ ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ယာဝတာ ဧကံ မဟာရဇ္ဇံ မဟဂ္ဂတန္တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ အယမ္ပိ ဝုစ္စတိ, ဂဟပတိ, မဟဂ္ဂတာ စေတောဝိမုတ္တိ။ ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ယာဝတာ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ မဟာရဇ္ဇာနိ မဟဂ္ဂတန္တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ အယမ္ပိ ဝုစ္စတိ, ဂဟပတိ, မဟဂ္ဂတာ စေတောဝိမုတ္တိ။ ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဘိက္ခု ယာဝတာ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ ပထဝိံ မဟဂ္ဂတန္တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ အယမ္ပိ ဝုစ္စတိ, ဂဟပတိ, မဟဂ္ဂတာ စေတောဝိမုတ္တိ။ ဣမိနာ ခော ဧတံ, ဂဟပတိ, ပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ယထာ ဣမေ ဓမ္မာ နာနတ္ထာ စေဝ နာနာဗျဉ္ဇနာ စ။

၂၃၂. ''စတဿော ခော ဣမာ ဂဟပတိ, ဘဝူပပတ္တိယော။ ကတမာ စတဿော? ဣဓ, ဂဟပတိ, ဧကစ္စော 'ပရိတ္တာဘာ'တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပရိတ္တာဘာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဧကစ္စော 'အပ္ပမာဏာဘာ'တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပ္ပမာဏာဘာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဧကစ္စော 'သံကိလိဋ္ဌာဘာ'တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သံကိလိဋ္ဌာဘာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဧကစ္စော 'ပရိသုဒ္ဓာဘာ'တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပရိသုဒ္ဓာဘာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ဣမာ ခော, ဂဟပတိ, စတဿော ဘဝူပပတ္တိယော။

''ဟောတိ ခော သော, ဂဟပတိ, သမယော, ယံ တာ ဒေဝတာ ဧကဇ္ဈံ သန္နိပတန္တိ, တာသံ ဧကဇ္ဈံ သန္နိပတိတာနံ ဝဏ္ဏနာနတ္တဉှိ ခော ပညာယတိ နော စ အာဘာနာနတ္တံ။ သေယျထာပိ, ဂဟပတိ, ပုရိသော သမ္ဗဟုလာနိ တေလပ္ပဒီပါနိ ဧကံ ဃရံ ပဝေသေယျ။ တေသံ ဧကံ ဃရံ ပဝေသိတာနံ အစ္စိနာနတ္တဉှိ ခော ပညာယေထ, နော စ အာဘာနာနတ္တံ; ဧဝမေဝ ခော, ဂဟပတိ, ဟောတိ ခော သော သမယော, ယံ တာ ဒေဝတာ ဧကဇ္ဈံ သန္နိပတန္တိ တာသံ ဧကဇ္ဈံ သန္နိပတိတာနံ ဝဏ္ဏနာနတ္တဉှိ ခော ပညာယတိ, နော စ အာဘာနာနတ္တံ။

''ဟောတိ ခော သော, ဂဟပတိ, သမယော, ယံ တာ ဒေဝတာ တတော ဝိပက္ကမန္တိ, တာသံ တတော ဝိပက္ကမန္တီနံ ဝဏ္ဏနာနတ္တဉ္စေဝ ပညာယတိ အာဘာနာနတ္တဉ္စ။ သေယျထာပိ, ဂဟပတိ, ပုရိသော တာနိ သမ္ဗဟုလာနိ တေလပ္ပဒီပါနိ တမှာ ဃရာ နီဟရေယျ။ တေသံ တတော နီဟတာနံ [နီဟရန္တာနံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အစ္စိနာနတ္တဉ္စေဝ ပညာယေထ အာဘာနာနတ္တဉ္စ; ဧဝမေဝ ခော, ဂဟပတိ, ဟောတိ ခော သော သမယော, ယံ တာ ဒေဝတာ တတော ဝိပက္ကမန္တိ, တာသံ တတော ဝိပက္ကမန္တီနံ ဝဏ္ဏနာနတ္တဉ္စေဝ ပညာယတိ အာဘာနာနတ္တဉ္စ။

''န ခော, ဂဟပတိ, တာသံ ဒေဝတာနံ ဧဝံ ဟောတိ – 'ဣဒံ အမှာကံ နိစ္စန္တိ ဝါ ဓုဝန္တိ ဝါ သဿတန္တိ ဝါ, အပိ စ ယတ္ထ ယတ္ထေဝ တာ [ယာ (က.)] ဒေဝတာ အဘိနိဝိသန္တိ တတ္ထ တတ္ထေဝ တာ ဒေဝတာ အဘိရမန္တိ။ သေယျထာပိ, ဂဟပတိ, မက္ခိကာနံ ကာဇေန ဝါ ပိဋကေန ဝါ ဟရီယမာနာနံ န ဧဝံ ဟောတိ – 'ဣဒံ အမှာကံ နိစ္စန္တိ ဝါ ဓုဝန္တိ ဝါ သဿတန္တိ ဝါ, အပိ စ ယတ္ထ ယတ္ထေဝ တာ [ယာ (က.)] မက္ခိကာ အဘိနိဝိသန္တိ တတ္ထ တတ္ထေဝ တာ မက္ခိကာ အဘိရမန္တိ; ဧဝမေဝ ခော, ဂဟပတိ, တာသံ ဒေဝတာနံ န ဧဝံ ဟောတိ – 'ဣဒံ အမှာကံ နိစ္စန္တိ ဝါ ဓုဝန္တိ ဝါ သဿတန္တိ ဝါ, အပိ စ ယတ္ထ ယတ္ထေဝ တာ ဒေဝတာ အဘိနိဝိသန္တိ တတ္ထ တတ္ထေဝ တာ ဒေဝတာ အဘိရမန္တီ''တိ။

၂၃၃. ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ သဘိယော ကစ္စာနော [ကစ္စာယနော (သီ.)] အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓံ ဧတဒဝေါစ – ''သာဓု, ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓ! အတ္ထိ စ မေ ဧတ္ထ ဥတ္တရိံ ပဋိပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ယာ တာ, ဘန္တေ, ဒေဝတာ အာဘာ သဗ္ဗာ တာ ပရိတ္တာဘာ ဥဒါဟု သန္တေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ အပ္ပမာဏာဘာ''တိ? ''တဒင်္ဂေန ခော, အာဝုသော ကစ္စာန, သန္တေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ ပရိတ္တာဘာ, သန္တိ ပနေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ အပ္ပမာဏာဘာ''တိ။ ''ကော နု ခော, ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန တာသံ ဒေဝတာနံ ဧကံ ဒေဝနိကာယံ ဥပပန္နာနံ သန္တေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ ပရိတ္တာဘာ, သန္တိ ပနေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ အပ္ပမာဏာဘာ''တိ?

''တေန ဟာဝုသော ကစ္စာန, တံယေဝေတ္ထ ပဋိပုစ္ဆိဿာမိ။ ယထာ တေ ခမေယျ တထာ နံ ဗျာကရေယျာသိ။ တံ ကိံ မညသိ, အာဝုသော ကစ္စာန , ယွာယံ ဘိက္ခု ယာဝတာ ဧကံ ရုက္ခမူလံ 'မဟဂ္ဂတ'န္တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ

ဝိဟရတိ, ယောစာယံ [ယောဟယံ (က.)] ဘိက္ခု ယာဝတာ ဒွေဝ တ တီဏိ တ ရုက္ခမူလာနိ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ – ဣမာသံ ဥဘိန္နံ စိတ္တဘာဝနာနံ ကတမာ စိတ္တဘာဝနာ မဟဂ္ဂတတရာ”တိ? “ယွာယံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ယာဝတာ ဒွေဝ တ တီဏိ တ ရုက္ခမူလာနိ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ – အယံ ဣမာသံ ဥဘိန္နံ စိတ္တဘာဝနာနံ မဟဂ္ဂတတရာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, အာဝုသော ကစ္စာန, ယွာယံ ဘိက္ခု ယာဝတာ ဒွေဝ တ တီဏိ တ ရုက္ခမူလာနိ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ, ယောစာယံ ဘိက္ခု ယာဝတာ ဧကံ ဂါမက္ခေတ္တံ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ – ဣမာသံ ဥဘိန္နံ စိတ္တဘာဝနာနံ ကတမာ စိတ္တဘာဝနာ မဟဂ္ဂတတရာ”တိ? “ယွာယံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ယာဝတာ ဧကံ ဂါမက္ခေတ္တံ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ – အယံ ဣမာသံ ဥဘိန္နံ စိတ္တဘာဝနာနံ မဟဂ္ဂတတရာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, အာဝုသော ကစ္စာန, ယွာယံ ဘိက္ခု ယာဝတာ ဧကံ ဂါမက္ခေတ္တံ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ, ယောစာယံ ဘိက္ခု ယာဝတာ ဒွေဝ တ တီဏိ တ ဂါမက္ခေတ္တာနိ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ – ဣမာသံ ဥဘိန္နံ စိတ္တဘာဝနာနံ ကတမာ စိတ္တဘာဝနာ မဟဂ္ဂတတရာ”တိ? “ယွာယံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ယာဝတာ ဒွေဝ တ တီဏိ တ ဂါမက္ခေတ္တာနိ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ – အယံ ဣမာသံ ဥဘိန္နံ စိတ္တဘာဝနာနံ မဟဂ္ဂတတရာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, အာဝုသော ကစ္စာန, ယွာယံ ဘိက္ခု ယာဝတာ ဒွေဝ တ တီဏိ တ ဂါမက္ခေတ္တာနိ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ, ယောစာယံ ဘိက္ခု ယာဝတာ ဧကံ မဟာရဇ္ဇံ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ – ဣမာသံ ဥဘိန္နံ စိတ္တဘာဝနာနံ ကတမာ စိတ္တဘာဝနာ မဟဂ္ဂတတရာ”တိ? “ယွာယံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ယာဝတာ ဧကံ မဟာရဇ္ဇံ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ – အယံ ဣမာသံ ဥဘိန္နံ စိတ္တဘာဝနာနံ မဟဂ္ဂတတရာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, အာဝုသော ကစ္စာန, ယွာယံ ဘိက္ခု ယာဝတာ ဧကံ မဟာရဇ္ဇံ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ, ယောစာယံ ဘိက္ခု ယာဝတာ ဒွေဝ တ တီဏိ တ မဟာရဇ္ဇာနိ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ – ဣမာသံ ဥဘိန္နံ စိတ္တဘာဝနာနံ ကတမာ စိတ္တဘာဝနာ မဟဂ္ဂတတရာ”တိ? “ယွာယံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ယာဝတာ ဒွေဝ တ တီဏိ တ မဟာရဇ္ဇာနိ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ – အယံ ဣမာသံ ဥဘိန္နံ စိတ္တဘာဝနာနံ မဟဂ္ဂတတရာ”တိ။

“တံ ကိံ မညသိ, အာဝုသော ကစ္စာန, ယွာယံ ဘိက္ခု ယာဝတာ ဒွေဝ တ တီဏိ တ မဟာရဇ္ဇာနိ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ, ယောစာယံ ဘိက္ခု ယာဝတာ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ ပထဝိံ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ – ဣမာသံ ဥဘိန္နံ စိတ္တဘာဝနာနံ ကတမာ စိတ္တဘာဝနာ မဟဂ္ဂတတရာ”တိ? “ယွာယံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ယာဝတာ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ ပထဝိံ ‘မဟဂ္ဂတ’န္တိ ဖရိတ္ဝာ အဓိမုစ္စိတ္ဝာ ဝိဟရတိ – အယံ ဣမာသံ ဥဘိန္နံ စိတ္တဘာဝနာနံ မဟဂ္ဂတတရာ”တိ? “အယံ ခော, အာဝုသော ကစ္စာန, ဟေတု အယံ ပစ္စယော, ယေန တာသံ ဒေဝတာနံ ဧကံ ဒေဝနိကာယံ ဥပပန္နာနံ သန္တေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ ပရိတ္တာဘာ, သန္တိ ပနေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ အပ္ပမာဏာဘာ”တိ။

၂၃၄. “သာဓု, ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓ! အတ္ထိ စ မေ ဧတ္ထ ဥတ္တရိံ ပဋိပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ယာဝတာ [ယာ တာ (က.)], ဘန္တေ, ဒေဝတာ အာဘာ သဗ္ဗာ တာ သံကိလိဋ္ဌာဘာ ဥဒာဟု သန္တေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ ပရိသုဒ္ဓာဘာ”တိ? “တဒင်္ဂေန ခော, အာဝုသော ကစ္စာန, သန္တေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ သံကိလိဋ္ဌာဘာ, သန္တိ ပနေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ ပရိသုဒ္ဓာဘာ”တိ။ “ကော နု ခော, ဘန္တေ, အနုရုဒ္ဓ, ဟေတု ကော ပစ္စယော, ယေန တာသံ ဒေဝတာနံ ဧကံ ဒေဝနိကာယံ ဥပပန္နာနံ သန္တေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ သံကိလိဋ္ဌာဘာ, သန္တိ ပနေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ ပရိသုဒ္ဓာဘာ”တိ?

“တေန , ဟာဝုသော ကစ္စာန, ဥပမံ တေ ကရိဿာမိ။ ဥပမာယပိဓေကစ္စေ [ဥပမာယမိဓေကစ္စေ (က.)] ဝိညူ ပုရိသာ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနန္တိ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော ကစ္စာန, တေလပ္ပဒီပဿ ဈာယတော တေလမ္ပိ

အပရိသုဒ္ဓံ ဝဋ္ဋံပိ အပရိသုဒ္ဓာ။ သော တေလဿပိ အပရိသုဒ္ဓတ္တာ ဝဋ္ဋိယာပိ အပရိသုဒ္ဓတ္တာ အန္ဓန္ဓံ ဝိယ ဈာယတိ; ဧဝမေဝ ခေါ, အာဝုသော ကစ္စာန, ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု 'သံကိလိဋ္ဌာဘာ'တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ, တဿ ကာယဒုဋ္ဌုလ္လမ္ပိ န သုပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓံ ဟောတိ, ထိနမိဒ္ဓမ္ပိ န သုသမူဟတံ ဟောတိ , ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စမ္ပိ န သုပ္ပဋိဝိနီတံ ဟောတိ။ သော ကာယဒုဋ္ဌုလ္လဿပိ န သုပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာ ထိနမိဒ္ဓဿပိ န သုသမူဟတတ္တာ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿပိ န သုပ္ပဋိဝိနီတတ္တာ အန္ဓန္ဓံ ဝိယ ဈာယတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သံကိလိဋ္ဌာဘာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော ကစ္စာန, တေလပ္ပဒီပဿ ဈာယတော တေလမ္ပိ ပရိသုဒ္ဓံ ဝဋ္ဋိပိ ပရိသုဒ္ဓာ။ သော တေလဿပိ ပရိသုဒ္ဓတ္တာ ဝဋ္ဋိယာပိ ပရိသုဒ္ဓတ္တာ န အန္ဓန္ဓံ ဝိယ ဈာယတိ; ဧဝမေဝ ခေါ, အာဝုသော ကစ္စာန, ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု 'ပရိသုဒ္ဓာဘာ'တိ ဖရိတွာ အဓိမုစ္စိတွာ ဝိဟရတိ။ တဿ ကာယဒုဋ္ဌုလ္လမ္ပိ သုပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓံ ဟောတိ, ထိနမိဒ္ဓမ္ပိ သုသမူဟတံ ဟောတိ, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စမ္ပိ သုပ္ပဋိဝိနီတံ ဟောတိ။ သော ကာယဒုဋ္ဌုလ္လဿပိ သုပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာ ထိနမိဒ္ဓဿပိ သုသမူဟတတ္တာ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿပိ သုပ္ပဋိဝိနီတတ္တာ န အန္ဓန္ဓံ ဝိယ ဈာယတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပရိသုဒ္ဓာဘာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ အယံ ခေါ, အာဝုသော ကစ္စာန, ဟေတု အယံ ပစ္စယော ယေန တာသံ ဒေဝတာနံ ဧကံ ဒေဝနိကာယံ ဥပပန္နာနံ သန္တေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ သံကိလိဋ္ဌာဘာ, သန္တိ ပနေတ္ထ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ ပရိသုဒ္ဓာဘာ''တိ။

၂၃၅. ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ သဘိယော ကစ္စာနော အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓံ ဧတဒဝေါစ – ''သာဓု, ဘန္တေ အနုရုဒ္ဓ! န, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓော ဧဝမာဟ – 'ဧဝံ မေ သုတ'န္တိ ဝါ 'ဧဝံ အရဟတိ ဘဝိတု'န္တိ ဝါ; အထ စ ပန, ဘန္တေ, အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓော 'ဧဝမ္ပိ တာ ဒေဝတာ , ဣတိပိ တာ ဒေဝတာ'တွေဝ ဘာသတိ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ – 'အဒ္ဓာ အာယသ္မတာ အနုရုဒ္ဓေန တာဟိ ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ သန္နိဝုတ္ထပုဗ္ဗဉ္စေဝ သလ္လပိတပုဗ္ဗဉ္စ သာကစ္ဆာ စ သမာပဇ္ဇိတပုဗ္ဗာ'''တိ။ ''အဒ္ဓာ ခေါ အယံ, အာဝုသော ကစ္စာန, အာသဇ္ဇ ဥပနီယ ဝါစာ ဘာသိတာ, အပိ စ တေ အဟံ ဗျာကရိဿာမိ – 'ဒီဃရတ္တံ ခေါ မေ, အာဝုသော ကစ္စာန, တာဟိ ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ သန္နိဝုတ္ထပုဗ္ဗဉ္စေဝ သလ္လပိတပုဗ္ဗဉ္စ သာကစ္ဆာ စ သမာပဇ္ဇိတပုဗ္ဗာ'''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ သဘိယော ကစ္စာနော ပဉ္စကင်္ဂံ ထပတိံ ဧတဒဝေါစ – ''လာဘာ တေ, ဂဟပတိ, သုလဒ္ဓံ တေ, ဂဟပတိ, ယံ တွဉ္စေဝ တံ ကင်္ခာဓမ္မံ ပဟာသိ [ပဇဟာသိ (က.)], မယဉ္စိမံ [ယမ္ပိမံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဓမ္မပရိယာယံ အလတ္ထမှာ သဝနာယာ''တိ။

အနုရုဒ္ဓသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ သတ္တမံ။

၈. ဥပက္ကိလေသသုတ္တံ

၂၃၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသမ္ဗိယံ ဝိဟရတိ ဃောသိတာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ကောသမ္ဗိယံ ဘိက္ခူ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ။ အထ ခေါ အညတရော ဘိက္ခု ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣဓ, ဘန္တေ, ကောသမ္ဗိယံ ဘိက္ခူ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ။ သာဓု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ယေန တေ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမတု အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ''တိ။ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ယေန တေ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ''အလံ, ဘိက္ခဝေ, မာ ဘဏ္ဍနံ, မာ ကလဟံ, မာ ဝိဂ္ဂဟံ, မာ ဝိဝါဒ''န္တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အညတရော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အာဂမေတု, ဘန္တေ! ဘဂဝါ ဓမ္မဿာမီ; အပ္ပောဿုက္ကော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတု; မယမေတေန ဘဏ္ဍနေန ကလဟေန ဝိဂ္ဂဟေန ဝိဝါဒေန ပညာယိဿာမာ''တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ''အလံ, ဘိက္ခဝေ, မာ ဘဏ္ဍနံ, မာ ကလဟံ, မာ ဝိဂ္ဂဟံ, မာ ဝိဝါဒ''န္တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အာဂမေတု, ဘန္တေ! ဘဂဝါ ဓမ္မဿာမီ; အပ္ပောဿုက္ကော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတု; မယမေတေန ဘဏ္ဍ

ဍနေန ကလဟေန ဝိဂ္ဂဟေန ဝိဝါဒေန ပညာယိသ္သာမာ''တိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝတော ဘိက္ခူ ဧတဒဝေါစ – ''အလံ, ဘိက္ခဝေ, မာ ဘဏ္ဍနံ, မာ ကလဟံ, မာ ဝိဂ္ဂဟံ, မာ ဝိဝါဒ''န္တိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အာဂမေတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဓမ္မသ္သာမီ; အပ္ပောသ္သုက္ကော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတု; မယမေတေန ဘဏ္ဍနေန ကလဟေန ဝိဂ္ဂဟေန ဝိဝါဒေန ပညာယိသ္သာမာ''တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ကောသမ္ဗိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ ကောသမ္ဗိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဌိတကောဝ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၂၃၇. ''ပုထုသဒ္ဒေါ သမဇနော၊ န ဗာလော ကောစိ မညထ။
သင်္ဃသ္မိံ ဘိဇ္ဇမာနသ္မိံ၊ နာညံ ဘိယ္ယော အမညရုံ။

''ပရိမုဋ္ဌာ ပဏ္ဍိတာဘာသာ၊ ဝါစာဂေါစရဘာဏိနော။
ယာဝိစ္ဆန္တိ မုခါယာမံ၊ ယေန နီတာ န တံ ဝိဒူ။

''အက္ကောစ္ဆိ မံ အဝဓိ မံ၊ အဇိနိ မံ အဟာသိ မေ။
ယေ စ တံ ဥပနယှန္တိ၊ ဝေရံ တေသံ န သမ္မတိ။

''အက္ကောစ္ဆိ မံ အဝဓိ မံ၊ အဇိနိ မံ အဟာသိ မေ။
ယေ စ တံ နုပနယှန္တိ၊ ဝေရံ တေသူပသမ္မတိ။

''န ဟိ ဝေရေန ဝေရာနိ၊ သမ္မန္တီဓ ကုဒါစနံ။
အဝေရေန စ သမ္မန္တိ၊ ဧသ ဓမ္မော သနန္တနော။

''ပရေ စ န ဝိဇာနန္တိ၊ မယမေတ္ထ ယမာမသေ။
ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တိ၊ တတော သမ္မန္တိ မေဓဂါ။

''အဋ္ဌိစ္ဆိန္နာ ပါဏဟရာ၊ ဂဝသ္သဓနဟာရိနော။
ရဋ္ဌံ ဝိလုမ္ပမာနာနံ၊ တေသမ္ပိ ဟောတိ သင်္ဂတိ။
ကသ္မာ တုမှာကံ နော သိယာ။

''သစေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊
သဒ္ဓိံ စရံ သာဓုဝိဟာရိ ဓီရံ။
အဘိဘုယ္ယ သဗ္ဗာနိ ပရိသ္သယာနိ၊
စရေယ္ယ တေနတ္တမနော သတီမာ။

''နော စေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊
သဒ္ဓိံ စရံ သာဓုဝိဟာရိ ဓီရံ။
ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ ပဟာယ၊
ဧကော စရေ မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါ။

''ဧကသ္သ စရိတံ သေယ္ယော၊ နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ။
ဧကော စရေ န စ ပါပါနိ ကယိရာ၊
အပ္ပောသ္သုက္ကော မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေ''တိ။

၂၃၈. အထ ခေါ ဘဂဝါ ဒွိတကောဝ ဂ္ဂမာ ကထာ ဘာသိတ္ဝာ ယေန ဗာလကလောဏကာရဂါမော [ဗာလကလောဏကာရကဂါမော (က.), တထာ ဝိနယေပိ] တေနုပသင်္ကမိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ ဘဂု ဗာလကလောဏကာရဂါမေ ဝိဟရတိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ အာယသ္မာ ဘဂု ဘဂဝန္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန အာသနံ ပညပေသိ ဥဒကဉ္စ ပါဒါနံ ဓောဝနံ [ဥဒကဉ္စ ပါဒါနံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ပါဒေ ပက္ခာလေသိ။ အာယသ္မာပိ ခေါ ဘဂု ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အာယသ္မန္တံ ဘဂုံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''ကစ္စိ, ဘိက္ခု, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယံ, ကစ္စိ ပိဏ္ဍကေန န ကိလမသီ''တိ? ''ခမနီယံ ဘဂဝါ, ယာပနီယံ ဘဂဝါ, န စာဟံ, ဘန္တေ, ပိဏ္ဍကေန ကိလမာမီ''တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ ဘဂုံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတွာ သမာဒပေတွာ သမုတ္တေဇေတွာ သမ္ပဟံသေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေန ပါစီနဝံသဒာယော တေနုပသင်္ကမိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ စ အနုရုဒ္ဓေါ အာယသ္မာ စ နန္ဒိယော [ဘဒ္ဒိယော (မ. နိ. ၂.၁၆၆ နဠကပါနေ] အာယသ္မာ စ ကိမိလော [ကိမ္ဗိလော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပါစီနဝံသဒာယေ ဝိဟရန္တိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ ဒာယပါလော ဘဂဝန္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''မာ, မဟာသမဏ, ဧတံ ဒာယံ ပါဝိသိ။ သန္တေတ္ထ တယော ကုလပုတ္တာ အတ္တကာမရူပါ ဝိဟရန္တိ။ မာ တေသံ အဖာသုမကာသီ''တိ။ အဿောသိ ခေါ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ဒာယပါလဿ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ မန္တယမာနဿ။ သုတွာန ဒာယပါလံ ဧတဒဝေါစ – ''မာ, အာဝုသော ဒာယပါလ, ဘဂဝန္တံ ဝါရေသိ။ သတ္ထာ နော ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော''တိ။

၂၃၉. အထ ခေါ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ယေနာယသ္မာ စ နန္ဒိယော ယေနာယသ္မာ စ ကိမိလော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တဉ္စ နန္ဒိယံ အာယသ္မန္တဉ္စ ကိမိလံ ဧတဒဝေါစ – ''အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော, အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော, သတ္ထာ နော ဘဂဝါ အနုပ္ပတ္တော''တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ စ အနုရုဒ္ဓေါ အာယသ္မာ စ နန္ဒိယော အာယသ္မာ စ ကိမိလော ဘဂဝန္တံ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဧကော ဘဂဝတော ပတ္တစီဝရံ ပဋိဂ္ဂဟေသိ, ဧကော အာသနံ ပညပေသိ, ဧကော ပါဒောဒကံ ဥပဋ္ဌပေသိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ပါဒေ ပက္ခာလေသိ။ တေပိ ခေါ အာယသ္မန္တော ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''ကစ္စိ ဝေါ, အနုရုဒ္ဓါ, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယံ, ကစ္စိ ပိဏ္ဍကေန န ကိလမထာ''တိ? ''ခမနီယံ ဘဂဝါ, ယာပနီယံ ဘဂဝါ, န စ မယံ, ဘန္တေ, ပိဏ္ဍကေန ကိလမာမာ''တိ။ ''ကစ္စိ ပန ဝေါ, အနုရုဒ္ဓါ, သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ အဝိဝဒမာနာ ခီရောဒကီဘူတာ အညမညံ ပိယစက္ခူဟိ သမ္ပဿန္တာ ဝိဟရထာ''တိ? ''တဂ္ဃ မယံ, ဘန္တေ, သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ အဝိဝဒမာနာ ခီရောဒကီဘူတာ အညမညံ ပိယစက္ခူဟိ သမ္ပဿန္တာ ဝိဟရာမာ''တိ။ ''ယထာ ကထံ ပန တုမှေ, အနုရုဒ္ဓါ, သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ အဝိဝဒမာနာ ခီရောဒကီဘူတာ အညမညံ ပိယစက္ခူဟိ သမ္ပဿန္တာ ဝိဟရထာ''တိ? ''ဣဓ မယှံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ – 'လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ ယောဟံ ဧဝရူပေဟိ သဗြဟ္မစာရီဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟရာမီ'တိ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဣမေသု အာယသ္မန္တေသု မေတ္တံ ကာယကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ အာဝိ စေဝ ရဟော စ, မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ အာဝိ စေဝ ရဟော စ, မေတ္တံ မနောကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ အာဝိ စေဝ ရဟော စ။ တဿ, မယှံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ – 'ယံနူနာဟံ သကံ စိတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ဣမေသံယေဝ အာယသ္မန္တာနံ စိတ္တဿ ဝသေန ဝတ္တေယျ'န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, သကံ စိတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ဣမေသံယေဝ အာယသ္မန္တာနံ စိတ္တဿ ဝသေန ဝတ္တာမိ။ နာနာ ဟိ ခေါ နော, ဘန္တေ, ကာယာ, ဧကဉ္စ ပန မညေ စိတ္တ''န္တိ။

အာယသ္မာပိ ခေါ နန္ဒိယော။ပေ.။ အာယသ္မာပိ ခေါ ကိမိလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''မယှမ္ပိ ခေါ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ – 'လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ ယောဟံ ဧဝရူပေဟိ သဗြဟ္မစာရီဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟရာမီ'တိ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဣမေသု အာယသ္မန္တေသု မေတ္တံ ကာယကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ အာဝိ စေဝ ရဟော စ, မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ အာဝိ စေဝ ရဟော စ, မေတ္တံ မနောကမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ အာဝိ စေဝ ရဟော စ။ တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ – 'ယံနူနာဟံ သကံ စိတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ဣမေသံယေဝ အာယသ္မန္တာနံ စိတ္တဿ ဝသေန ဝတ္တေယျ'န္တိ။ သော ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, သကံ စိတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ဣမေသံယေဝ အာယသ္မန္တာနံ စိတ္တဿ ဝသေန ဝတ္တာမိ။ နာနာ ဟိ ခေါ နော, ဘန္တေ, ကာယာ, ဧကဉ္စ ပန မညေ စိတ္တန္တိ။ ဧဝံ ခေါ မယံ, ဘန္တေ, သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ အဝိဝဒမာနာ ခီရောဒကီဘူတာ အညမညံ ပိယစက္ခူဟိ သမ္ပဿန္တာ ဝိဟရာမာ''တိ။

၂၄၀. ''သာဓု, သာဓု, အနုရုဒ္ဓါ! ကစ္စိ ပန တေ, အနုရုဒ္ဓါ, အပ္ပမတ္တာ အာတာပိနော ပဟိတတ္တာ ဝိဟရထာ''တိ? ''တဂ္ဃ မယံ, ဘန္တေ, အပ္ပမတ္တာ အာတာပိနော ပဟိတတ္တာ ဝိဟရာမာ''တိ။ ''ယထာ ကထံ ပန တုမှေ, အနုရုဒ္ဓါ, အပ္ပမတ္တာ အာတာပိနော ပဟိတတ္တာ ဝိဟရထာ''တိ? ''ဣဓ, ဘန္တေ, အမှာကံ ယော ပဌမံ ဂါမတော ပိဏ္ဍာယ ပဋိက္ကမတိ, သော အာသနာနိ ပညပေတိ, ပာနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတိ, အဝက္ကာရပာတိံ ဥပဋ္ဌာပေတိ။ ယော ပစ္ဆာ ဂါမတော ပိဏ္ဍာယ ပဋိက္ကမတိ – သစေ ဟောတိ ဘုတ္တာဝသေသော, သစေ အာကင်္ခတိ, ဘုဉ္ဇတိ; နော စေ အာကင်္ခတိ, အပ္ပဟရိတေ ဝါ ဆဍ္ဍေတိ အပါဏကေ ဝါ ဥဒကေ ဩပိလာပေတိ – သော အာသနာနိ ပဋိသာမေတိ, ပာနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ပဋိသာမေတိ, အဝက္ကာရပာတိံ ဓောဝိတွာ ပဋိသာမေတိ, ဘတ္တဂ္ဂံ သမ္မဇ္ဇတိ။ ယော ပဿတိ ပာနီယဃဋံ ဝါ ပရိဘောဇနီယဃဋံ ဝါ ဝစ္စဃဋံ ဝါ ရိတ္တံ တုစ္ဆံ သော ဥပဋ္ဌာပေတိ။ သစဿ ဟောတိ အဝိသယှံ, ဟတ္ထဝိကာရေန ဒုတိယံ အာမန္တေတွာ ဟတ္ထဝိလင်္ဃကေန ဥပဋ္ဌာပေမ [ဥပဋ္ဌပေတိ (သီ.)] , န တွေဝ မယံ, ဘန္တေ, တပ္ပစ္စယာ ဝါစံ ဘိန္ဒာမ။ ပဉ္စာဟိကံ ခေါ ပန မယံ, ဘန္တေ, သဗ္ဗရတ္တိံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္နိသီဒါမ။ ဧဝံ ခေါ မယံ, ဘန္တေ, အပ္ပမတ္တာ အာတာပိနော ပဟိတတ္တာ ဝိဟရာမာ''တိ။

၂၄၁. ''သာဓု, သာဓု, အနုရုဒ္ဓါ! အတ္ထိ ပန ဝေါ, အနုရုဒ္ဓါ, ဧဝံ အပ္ပမတ္တာနံ အာတာပီနံ ပဟိတတ္တာနံ ဝိဟရတံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော အဓိဂတော ဖာသုဝိဟာရော''တိ? ''ဣဓ မယံ, ဘန္တေ, အပ္ပမတ္တာ အာတာပိနော ပဟိတတ္တာ ဝိဟရန္တာ ဩဘာသဉ္စေဝ သဉ္ဇာနာမ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သော ခေါ ပန နော ဩဘာသော နစိရဿေဝ အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ; တဉ္စ နိမိတ္တံ နပ္ပဋိဝိဇ္ဈာမာ''တိ။

''တံ ခေါ ပန ဝေါ, အနုရုဒ္ဓါ, နိမိတ္တံ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗံ။ အဟမ္ပိ သုဒံ, အနုရုဒ္ဓါ, ပုဗ္ဗေဝ သမ္ဗောဓာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဗောဓိသတ္တောဝ သမာနော ဩဘာသဉ္စေဝ သဉ္ဇာနာမိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သော ခေါ ပန မေ ဩဘာသော နစိရဿေဝ အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓါ, ဧတဒဟောသိ – 'ကော နု ခေါ ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန မေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာန'န္တိ? တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓါ, ဧတဒဟောသိ – 'ဝိစိကိစ္ဆာ ခေါ မေ ဥဒပါဒိ, ဝိစိကိစ္ဆာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သောဟံ တထာ ကရိဿာမိ ယထာ မေ ပုန န ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ'''တိ။

''သော ခေါ အဟံ, အနုရုဒ္ဓါ, အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော ဩဘာသဉ္စေဝ သဉ္ဇာနာမိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သော ခေါ ပန မေ ဩဘာသော နစိရဿေဝ အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓါ, ဧတဒဟောသိ – 'ကော နု ခေါ ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန မေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာန'န္တိ? တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓါ, ဧတဒဟောသိ – 'အမနသိကာရော ခေါ မေ ဥဒပါဒိ, အမနသိကာရာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သောဟံ တထာ ကရိဿာမိ ယထာ မေ ပုန န ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ န အမနသိကာရော'''တိ။

''သော ခေါ အဟံ, အနုရုဒ္ဓါ။ပေ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓါ, ဧတဒဟောသိ – 'ထိနမိဒ္ဓံ ခေါ မေ ဥဒပါဒိ, ထိနမိဒ္ဓာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သောဟံ တထာ ကရိဿာမိ ယထာ မေ ပုန န ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ န အမနသိကာရော န ထိနမိဒ္ဓ'''န္တိ။

''သော ခေါ အဟံ, အနုရုဒ္ဓါ။ပေ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓါ, ဧတဒဟောသိ – 'ဆမ္ဘိတတ္တံ ခေါ မေ ဥဒပါဒိ, ဆမ္ဘိတတ္တာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သေယျထာပိ, အနုရုဒ္ဓါ, ပုရိသော အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော, တဿ ဥဘတောပဿေ ဝဓကာ [ဝဓကော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဥပ္ပတေယျုံ, တဿ တတောနိဒါနံ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ; ဧဝမေဝ ခေါ မေ, အနုရုဒ္ဓါ, ဆမ္ဘိတတ္တံ ဥဒပါဒိ, ဆမ္ဘိတတ္တာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သောဟံ တထာ ကရိဿာမိ ယထာ မေ ပုန န ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ န အမနသိကာရော န ထိနမိဒ္ဓံ န ဆမ္ဘိတတ္တ'''န္တိ။

“သော ခော အဟံ, အနုရုဒ္ဓါ။ပေ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓ, ဧတဒဟောသိ – ‘ဥပ္ပီလံ [ဥဗ္ဗိလ္လံ (သီ. ပီ.), ဥဗ္ဗိလံ (သျာ. ကံ.)] ခေါ မေ ဥဒပါဒိ, ဥပ္ပီလာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ ။ သေယျထာပိ, အနုရုဒ္ဓ, ပုရိသော ဧကံ နိဓိမုခံ ဂဝေသန္တော သကိဒေဝ ပဉ္စနိဓိမုခါနိ အဓိဂစ္ဆေယျ, တဿ တတောနိဒါနံ ဥပ္ပီလံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ; ဧဝမေဝ ခေါ မေ, အနုရုဒ္ဓ, ဥပ္ပီလံ ဥဒပါဒိ, ဥပ္ပီလာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သောဟံ တထာ ကရိဿာမိ ယထာ မေ ပုန န ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, န အမနသိကာရော, န ထိနမိဒ္ဓံ, န ဆမ္ဘိတတ္တံ, န ဥပ္ပီလ’’န္တိ။

“သော ခော အဟံ, အနုရုဒ္ဓါ။ပေ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓ, ဧတဒဟောသိ – ‘ဒုဋ္ဌုလ္လံ ခေါ မေ ဥဒပါဒိ, ဒုဋ္ဌုလ္လာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သောဟံ တထာ ကရိဿာမိ ယထာ မေ ပုန န ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, န အမနသိကာရော, န ထိနမိဒ္ဓံ, န ဆမ္ဘိတတ္တံ, န ဥပ္ပီလံ, န ဒုဋ္ဌုလ္လ’’န္တိ။

“သော ခော အဟံ, အနုရုဒ္ဓါ။ပေ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓ, ဧတဒဟောသိ – ‘အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ ခေါ မေ ဥဒပါဒိ, အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သေယျထာပိ, အနုရုဒ္ဓ, ပုရိသော ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဝဋ္ဋကံ ဂာဠှံ ဂဏှေယျ, သော တတ္ထေဝ ပတမေယျ [မတမေယျ (ဗဟူသု) ပ + တံ + ဓေယျ = ပတမေယျ-ဋီကာ ပဒဝိဘာဂေ]; ဧဝမေဝ ခေါ မေ, အနုရုဒ္ဓ, အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ ဥဒပါဒိ, အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သောဟံ တထာ ကရိဿာမိ ယထာ မေ ပုန န ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, န အမနသိကာရော, န ထိနမိဒ္ဓံ, န ဆမ္ဘိတတ္တံ, န ဥပ္ပီလံ, န ဒုဋ္ဌုလ္လံ, န အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယ’’န္တိ။

“သော ခော အဟံ, အနုရုဒ္ဓါ။ပေ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓ, ဧတဒဟောသိ – ‘အတိလီနဝီရိယံ ခေါ မေ ဥဒပါဒိ, အတိလီနဝီရိယာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သေယျထာပိ, အနုရုဒ္ဓ, ပုရိသော ဝဋ္ဋကံ သိထိလံ ဂဏှေယျ, သော တဿ ဟတ္ထတော ဥပ္ပတေယျ; ဧဝမေဝ ခေါ မေ, အနုရုဒ္ဓ, အတိလီနဝီရိယံ ဥဒပါဒိ, အတိလီနဝီရိယာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သောဟံ တထာ ကရိဿာမိ ယထာ မေ ပုန န ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, န အမနသိကာရော, န ထိနမိဒ္ဓံ, န ဆမ္ဘိတတ္တံ, န ဥပ္ပီလံ, န ဒုဋ္ဌုလ္လံ, န အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ, န အတိလီနဝီရိယ’’န္တိ။

“သော ခော အဟံ, အနုရုဒ္ဓါ။ပေ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓ, ဧတဒဟောသိ – ‘အဘိဇပ္ပာ ခေါ မေ ဥဒပါဒိ, အဘိဇပ္ပာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သောဟံ တထာ ကရိဿာမိ ယထာ မေ ပုန န ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, န အမနသိကာရော, န ထိနမိဒ္ဓံ, န ဆမ္ဘိတတ္တံ, န ဥပ္ပီလံ, န ဒုဋ္ဌုလ္လံ, န အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ, န အတိလီနဝီရိယံ, န အဘိဇပ္ပာ’’တိ။

“သော ခော အဟံ, အနုရုဒ္ဓါ။ပေ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓ, ဧတဒဟောသိ – ‘နာနတ္တသညာ ခေါ မေ ဥဒပါဒိ, နာနတ္တသညာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သောဟံ တထာ ကရိဿာမိ ယထာ မေ ပုန န ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, န အမနသိကာရော, န ထိနမိဒ္ဓံ, န ဆမ္ဘိတတ္တံ, န ဥပ္ပီလံ, န ဒုဋ္ဌုလ္လံ, န အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ, န အတိလီနဝီရိယံ, န အဘိဇပ္ပာ, န နာနတ္တသညာ’’တိ။

“သော ခော အဟံ, အနုရုဒ္ဓ, အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော ဩဘာသဉ္ဟိ ခော သဉ္ဇာနာမိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သော ခော ပန မေ ဩဘာသော နစိရဿေဝ အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ တဿ မယှံ အနုရုဒ္ဓ ဧတဒဟောသိ – ‘ကော နု ခော ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန မေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာန’န္တိ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓ, ဧတဒဟောသိ – ‘အတိနိဇ္ဈာယိတတ္တံ ခေါ မေ ရူပာနံ ဥဒပါဒိ, အတိနိဇ္ဈာယိတတ္တာဓိကရဏဉ္စ ပန မေ ရူပာနံ သမာဓိ စဝိ။ သမာဓိမှိ စုတေ ဩဘာသော အန္တရဓာယတိ ဒဿနဉ္စ ရူပာနံ။ သောဟံ တထာ ကရိဿာမိ ယထာ မေ ပုန န ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, န အမနသိကာရော, န ထိနမိဒ္ဓံ, န ဆမ္ဘိတတ္တံ, န ဥပ္ပီ

လံ, န ဒုဠ္လလ္လံ, န အစ္စာရဒ္ဓိဝီရိယံ, န အတိလီနဝီရိယံ, န အဘိဇပ္ပာ, န နာနတ္တသညာ, န အတိနိဇ္ဈာယိတတ္တံ ရူပာ
န’’’န္တိ။

၂၄၂. ‘‘သော ခော အဟံ, အနုရုဒ္ဓါ, ‘ဝိစိကိစ္ဆာ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ ဝိစိကိစ္ဆံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသံ ပဇဟိံ, ‘အမနသိကာရော စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ အမနသိကာရံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသံ ပဇဟိံ, ‘ထိနမိဒ္ဓံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ ထိနမိဒ္ဓံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသံ ပဇဟိံ, ‘ဆမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ ဆမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသံ ပဇဟိံ, ‘ဥပ္ပိလံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ ဥပ္ပိလံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသံ ပဇဟိံ, ‘ဒုဋ္ဌုလ္လံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ ဒုဋ္ဌုလ္လံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသံ ပဇဟိံ, ‘အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသံ ပဇဟိံ, ‘အတိလီနဝီရိယံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ အတိလီနဝီရိယံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသံ ပဇဟိံ, ‘အဘိဇပ္ပာ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ အဘိဇပ္ပံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသံ ပဇဟိံ, ‘နာနတ္တသညာ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ နာနတ္တသညံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသံ ပဇဟိံ, ‘အတိနိဇ္ဈာယိတတ္တံ ရူပါနံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ အတိနိဇ္ဈာယိတတ္တံ ရူပါနံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသံ ပဇဟိံ။

၂၄၃. ‘‘သော ခော အဟံ, အနုရုဒ္ဓါ, အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော ဩဘာသဉှိ ခော သဉ္ဇာနာမိ, န စ ရူပါနိ ပဿာမိ; ရူပါနိ ဟိ ခော ပဿာမိ, န စ ဩဘာသံ သဉ္ဇာနာမိ – ‘ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိံ, ကေဝလမ္ပိ ဒိဝံ [ဒိဝသံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] , ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိန္ဒိဝံ’ [ရတ္တိဒိဝံ (က.)] ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓါ, ဧတဒဟောသိ – ‘ကော နု ခော ဟေတု ကော ပစ္စယော ယွာဟံ ဩဘာသဉှိ ခော သဉ္ဇာနာမိ န စ ရူပါနိ ပဿာမိ; ရူပါနိ ဟိ ခော [ခော တသ္မိံ သမယေ (သီ. က.)] ပဿာမိ န စ ဩဘာသံ သဉ္ဇာနာမိ – ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိံ, ကေဝလမ္ပိ ဒိဝံ, ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိန္ဒိဝ’န္တိ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓါ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယသ္မိဉှိ ခော အဟံ သမယေ ရူပနိမိတ္တံ အမနသိကရိတွာ ဩဘာသနိမိတ္တံ မနသိ ကရောမိ, ဩဘာသဉှိ ခော တသ္မိံ သမယေ သဉ္ဇာနာမိ, န စ ရူပါနိ ပဿာမိ။ ယသ္မိံ ပနာဟံ သမယေ ဩဘာသနိမိတ္တံ အမနသိကရိတွာ ရူပနိမိတ္တံ မနသိ ကရောမိ, ရူပါနိ ဟိ ခော တသ္မိံ သမယေ ပဿာမိ န စ ဩဘာသံ သဉ္ဇာနာမိ – ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိံ, ကေဝလမ္ပိ ဒိဝံ, ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိန္ဒိဝ’’’န္တိ။

‘‘သော ခော အဟံ, အနုရုဒ္ဓါ, အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော ပရိတ္တဉ္စေဝ ဩဘာသံ သဉ္ဇာနာမိ, ပရိတ္တာနိ စ ရူပါနိ ပဿာမိ; အပ္ပမာဏဉ္စေဝ ဩဘာသံ သဉ္ဇာနာမိ, အပ္ပမာဏာနိ စ ရူပါနိ ပဿာမိ – ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိံ, ကေဝလမ္ပိ ဒိဝံ, ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိန္ဒိဝံ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓါ, ဧတဒဟောသိ – ‘ကော နု ခော ဟေတု ကော ပစ္စယော ယွာဟံ ပရိတ္တဉ္စေဝ ဩဘာသံ သဉ္ဇာနာမိ, ပရိတ္တာနိ စ ရူပါနိ ပဿာမိ ; အပ္ပမာဏဉ္စေဝ ဩဘာသံ သဉ္ဇာနာမိ, အပ္ပမာဏာနိ စ ရူပါနိ ပဿာမိ – ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိံ, ကေဝလမ္ပိ ဒိဝံ, ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိန္ဒိဝ’န္တိ။ တဿ မယှံ, အနုရုဒ္ဓါ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယသ္မိံ ခော မေ သမယေ ပရိတ္တော သမာဓိ ဟောတိ, ပရိတ္တံ မေ တသ္မိံ သမယေ စက္ခု ဟောတိ။ သောဟံ ပရိတ္တေန စက္ခုနာ ပရိတ္တဉ္စေဝ ဩဘာသံ သဉ္ဇာနာမိ, ပရိတ္တာနိ စ ရူပါနိ ပဿာမိ။ ယသ္မိံ ပန မေ သမယေ အပ္ပမာဏော သမာဓိ ဟောတိ, အပ္ပမာဏံ မေ တသ္မိံ သမယေ စက္ခု ဟောတိ။ သောဟံ အပ္ပမာဏေန စက္ခုနာ အပ္ပမာဏဉ္စေဝ ဩဘာသံ သဉ္ဇာနာမိ, အပ္ပမာဏာနိ စ ရူပါနိ ပဿာမိ – ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိံ, ကေဝလမ္ပိ ဒိဝံ, ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိန္ဒိဝ’’’န္တိ။

၂၄၄. ယတော ခော မေ , အနုရုဒ္ဓါ, ‘ဝိစိကိစ္ဆာ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ ဝိစိကိစ္ဆာ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော ပဟီနော အဟောသိ, ‘အမနသိကာရော စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ အမနသိကာရော စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော ပဟီနော အဟောသိ, ‘ထိနမိဒ္ဓံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ ထိနမိဒ္ဓံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော ပဟီနော အဟောသိ, ‘ဆမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ ဆမ္ဘိတတ္တံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော ပဟီနော အဟောသိ, ‘ဥပ္ပိလံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ ဥပ္ပိလံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော ပဟီနော အဟောသိ, ‘ဒုဋ္ဌုလ္လံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတွာ ဒုဋ္ဌုလ္လံ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော ပဟီနော အဟောသိ, ‘အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ စိတ္တ

သ္သ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတ္ဝတ အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ စိတ္တသ္သ ဥပက္ကိလေသော ပဟီနော အဟောသိ, ‘အတိလီနဝီရိယံ စိတ္တသ္သ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတ္ဝတ အတိလီနဝီရိယံ စိတ္တသ္သ ဥပက္ကိလေသော ပဟီနော အဟောသိ, ‘အဘိဇပ္ပာ စိတ္တသ္သ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတ္ဝတ အဘိဇပ္ပာ စိတ္တသ္သ ဥပက္ကိလေသော ပဟီနော အဟောသိ, ‘နာနတ္တသညာ စိတ္တသ္သ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတ္ဝတ နာနတ္တသညာ စိတ္တသ္သ ဥပက္ကိလေသော ပဟီနော အဟောသိ, ‘အတိနိဇ္ဈာယိတတ္တံ ရူပါနံ စိတ္တသ္သ ဥပက္ကိလေသော’တိ – ဣတိ ဝိဒိတ္ဝတ အတိနိဇ္ဈာယိတတ္တံ ရူပါနံ စိတ္တသ္သ ဥပက္ကိလေသော ပဟီနော အဟောသိ။

၂၄၅. ‘‘တသ္သ မယှံ, အနုရုဒ္ဓါ, ဧတဒဟောသိ – ‘ယေ ခော မေ စိတ္တသ္သ ဥပက္ကိလေသာ တေ မေ ပဟီနာ။ ဟန္ဒ, ဒါနာဟံ တိဝိဓေန သမာဓိံ ဘာဝေမီ’တိ [ဘာဝေသိန္တိ (သီ. သျာ. ကံ.)] ။ သော ခော အဟံ, အနုရုဒ္ဓါ, သဝိတက္ကမ္ပိ သဝိစာရံ သမာဓိံ ဘာဝေသိံ [ဘာဝေမိ (က.)], အဝိတက္ကမ္ပိ ဝိစာရမတ္တံ သမာဓိံ ဘာဝေသိံ, အဝိတက္ကမ္ပိ အဝိစာရံ သမာဓိံ ဘာဝေသိံ, သပ္ပီတိကမ္ပိ သမာဓိံ ဘာဝေသိံ, နိပ္ပီတိကမ္ပိ သမာဓိံ ဘာဝေသိံ, သာတသဟဂတမ္ပိ သမာဓိံ ဘာဝေသိံ, ဥပေက္ခာသဟဂတမ္ပိ သမာဓိံ ဘာဝေသိံ။ ယတော ခော မေ, အနုရုဒ္ဓါ, သဝိတက္ကောပိ သဝိစာရော သမာဓိ ဘာဝိတော အဟောသိ, အဝိတက္ကောပိ ဝိစာရမတ္တော သမာဓိ ဘာဝိတော အဟောသိ, အဝိတက္ကောပိ အဝိစာရော သမာဓိ ဘာဝိတော အဟောသိ, သပ္ပီတိကောပိ သမာဓိ ဘာဝိတော အဟောသိ, နိပ္ပီတိကောပိ သမာဓိ ဘာဝိတော အဟောသိ, သာတသဟဂတောပိ သမာဓိ ဘာဝိတော အဟောသိ, ဥပေက္ခာသဟဂတောပိ သမာဓိ ဘာဝိတော အဟောသိ။ ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒိ, အကုပ္ပာ မေ စေတောဝိမုတ္တိ။ အယမန္တိမာ ဇာတိ, နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ’’တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

ဥပက္ကိလေသသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌမံ။

၉. ဗာလပဏ္ဍိတသုတ္တံ

၂၄၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဘိက္ခဝေါ’’တိ။ ‘‘ဘဒန္တေ’’တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

‘‘တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလဿ ဗာလလက္ခဏာနိ ဗာလနိမိတ္တာနိ ဗာလာပဒါနာနိ။ ကတမာနိ တီဏိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ဒုစ္စိန္တိတစိန္တီ စ ဟောတိ ဒုဗ္ဘာသိတဘာသီ စ ဒုက္ကဋကမ္မကာရီ စ။ နော စေတံ [နော စေဒံ (သံ. နိ. ၃.၂၇-၂၈)], ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ဒုစ္စိန္တိတစိန္တီ စ အဘဝိဿ ဒုဗ္ဘာသိတဘာသီ စ ဒုက္ကဋကမ္မကာရီ စ ကေန နံ [န တေန နံ (က.), န နံ (?)] ပဏ္ဍိတာ ဇာနေယျုံ – ‘ဗာလော အယံ ဘဝံ အသပ္ပုရိသော’တိ? ယသ္မာ စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ဒုစ္စိန္တိတစိန္တီ စ ဟောတိ ဒုဗ္ဘာသိတဘာသီ စ ဒုက္ကဋကမ္မကာရီ စ တသ္မာ နံ ပဏ္ဍိတာ ဇာနန္တိ – ‘ဗာလော အယံ ဘဝံ အသပ္ပုရိသော’တိ။ သ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော တိဝိဓံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော သဘာယံ ဝါ နိသိန္နော ဟောတိ, ရထိကာယ [ရထိယာယ (ဗဟူသု)] ဝါ နိသိန္နော ဟောတိ, သိင်္ဃာဋကေ ဝါ နိသိန္နော ဟောတိ; တတြ စေ ဇနော တဇ္ဇံ တသ္သာရူပံ ကထံ မန္တေတိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ, အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ, မုသာဝါဒီ ဟောတိ, သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာယီ ဟောတိ, တတြ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံ ခော ဇနော တဇ္ဇံ တသ္သာရူပံ ကထံ မန္တေတိ, သံဝိဇ္ဇန္တေဝ တေ [သံဝိဇ္ဇန္တေ တေ စ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဓမ္မာ မယိ, အဟဉ္စ တေသု ဓမ္မေသု သန္ဒိဿာမီ’တိ။ ဣဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ပဌမံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

၂၄၇. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ပဿတိ ရာဇာနော စောရံ အာဂုစာရိံ ဂဟေတွာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကာရေန္တေ – ကသာဟိပိ တာဠေန္တေ ဝေတ္တေဟိပိ တာဠေန္တေ အဍ္ဍဒဏ္ဍကေဟိပိ တာဠေန္တေ ဟတ္ထမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ဟတ္ထပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ကဏ္ဏမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ နာသမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ကဏ္ဏနာသမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ဗိလင်္ဂထာလိကမ္ပိ ကရောန္တေ သင်္ခမုဏ္ဍိကမ္ပိ ကရောန္တေ ရာဟုမုခမ္ပိ ကရောန္တေ ဇောတိမာလိကမ္ပိ ကရောန္တေ ဟတ္ထပဇ္ဇောတိကမ္ပိ ကရောန္တေ ဧရကဝတ္တိကမ္ပိ ကရောန္တေ စီရကဝါသိကမ္ပိ ကရောန္တေ ဧဏေ

ယ္ယကမ္ပိ ကရောန္တေ ဗဋ္ဋိသမံသိကမ္ပိ ကရောန္တေ ကဟာပဏိကမ္ပိ ကရောန္တေ ခာရာပတစ္ဆိကမ္ပိ [ခာရာပဋိစ္ဆ ကမ္ပိ (က.)] ကရောန္တေ ပလိဃပရိဝတ္တိကမ္ပိ ကရောန္တေ ပလာလပီဌကမ္ပိ [ပလာလပိဌကမ္ပိ (ပီ.)] ကရောန္တေ တတ္တေနပိ တေလေန ဩသိဉ္စန္တေ သုနခေဟိပိ ခာဒာပေန္တေ ဇီဝန္တမ္ပိ သူလေ ဥတ္တာသေန္တေ အသိနာပိ သီသံ ဆိန္ဒန္တေ။ တတြ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယထာရူပါနံ ခော ပါပကာနံ ကမ္မာနံ ဟေတု ရာဇာနော စောရံ အာဂုစာရိံ ဂဟေတွာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကာရေန္တိ – ကသာဟိပိ တာဠေန္တိ။ပေ.။ အသိနာပိ သီသံ ဆိန္ဒန္တိ; သံဝိဇ္ဇန္တေဝ တေ ဓမ္မာ မယိ, အဟဉ္စ တေသု ဓမ္မေသု သန္ဒိဿာမိ။ မံ စေပိ ရာဇာနော [သစေ မမ္ပိ (က.)] ဇာနေယျုံ, မမ္ပိ ရာဇာနော ဂဟေတွာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကာရေယျုံ – ကသာဟိပိ တာဠေယျုံ။ပေ.။ ဇီဝန္တမ္ပိ သူလေ ဥတ္တာသေယျုံ, အသိနာပိ သီသံ ဆိန္ဒေယျု’န္တိ။ ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ဒုတိယံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

၂၄၈. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလံ ပီဌသမာရူဠ္ဟံ ဝါ မဉ္စသမာရူဠ္ဟံ ဝါ ဆမာယံ [ဆမာယ (သီ. ပီ.)] ဝါ သေမာနံ, ယာနိဿ ပုဗ္ဗေ ပါပကာနိ ကမ္မာနိ ကတာနိ ကာယေန ဒုစ္စရိတာနိ ဝါစာယ ဒုစ္စရိတာနိ မနသာ ဒုစ္စရိတာနိ တာနိဿ တမှိ သမယေ ဩလမ္ဗန္တိ အဇ္ဈောလမ္ဗန္တိ အဘိပ္ပလမ္ဗန္တိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, မဟတံ ပဗ္ဗတကူဋာနံ ဆာယာ သာယနှသမယံ ပထဝိယာ ဩလမ္ဗန္တိ အဇ္ဈောလမ္ဗန္တိ အဘိပ္ပလမ္ဗန္တိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဗာလံ ပီဌသမာရူဠ္ဟံ ဝါ မဉ္စသမာရူဠ္ဟံ ဝါ ဆမာယံ ဝါ သေမာနံ, ယာနိဿ ပုဗ္ဗေ ပါပကာနိ ကမ္မာနိ ကတာနိ ကာယေန ဒုစ္စရိတာနိ ဝါစာယ ဒုစ္စရိတာနိ မနသာ ဒုစ္စရိတာနိ တာနိဿ တမှိ သမယေ ဩလမ္ဗန္တိ အဇ္ဈောလမ္ဗန္တိ အဘိပ္ပလမ္ဗန္တိ။ တတြ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အကတံ ဝတ မေ ကလျာဏံ, အကတံ ကုသလံ, အကတံ ဘီရုတ္တာဏံ; ကတံ ပါပံ, ကတံ လုဒ္ဒံ, ကတံ ကိဗ္ဗိသံ။ ယာဝတာ, ဘော, အကတကလျာဏာနံ အကတကုသလာနံ အကတဘီရုတ္တာဏာနံ ကတပါပါနံ ကတလုဒ္ဒါနံ ကတကိဗ္ဗိသာနံ ဂတိ တံ ဂတိံ ပေစ္စ ဂစ္ဆာမီ’တိ။ သော သောစတိ ကိလမတိ ပရိဒေဝတိ ဥရတ္တာဠိံ ကန္ဒတိ သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇတိ။ ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော တတိယံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

‘‘သ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယံ ခော တံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ – ‘ဧကန္တံ အနိဋ္ဌံ ဧကန္တံ အကန္တံ ဧကန္တံ အမနာပ’န္တိ, နိရယမေဝ တံ သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ – ‘ဧကန္တံ အနိဋ္ဌံ ဧကန္တံ အကန္တံ ဧကန္တံ အမနာပ’န္တိ။ ယာဝဉ္စိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဥပမာပိ [ဥပမာဟိပိ (သီ.)] န သုကရာ ယာဝ ဒုက္ခာ နိရယာ’’တိ။

၂၄၉. ဧဝံ ဝုတ္တေ, အညတရော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သက္ကာ ပန, ဘန္တေ, ဥပမံ ကာတု’’န္တိ? ‘‘သက္ကာ ဘိက္ခူ’’တိ ဘဂဝါ အဝေါစ။ ‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခု, စောရံ အာဂုစာရိံ ဂဟေတွာ ရညော ဒဿေယျုံ – ‘အယံ ခော, ဒေဝ, စောရော အာဂုစာရီ, ဣမဿ ယံ ဣစ္ဆသိ တံ ဒဏ္ဍံ ပဏေဟီ’တိ။ တမေနံ ရာဇာ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ဂစ္ဆထ, ဘော, ဣမံ ပုရိသံ ပုဗ္ဗဏှသမယံ သတ္တိသတေန ဟနထာ’တိ ။ တမေနံ ပုဗ္ဗဏှသမယံ သတ္တိသတေန ဟနေယျုံ။ အထ ရာဇာ မဇ္ဈန္ဟိကသမယံ [မဇ္ဈန္တိကသမယံ (သီ. ဿာ. ကံ. က.), မဇ္ဈန္တိကံ သမယံ (ပီ.)] ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အမ္ဘော, ကထံ သော ပုရိသော’တိ? ‘‘‘တထေဝ, ဒေဝ, ဇီဝတီ’တိ။ တမေနံ ရာဇာ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ဂစ္ဆထ, ဘော, တံ ပုရိသံ မဇ္ဈန္ဟိကသမယံ သတ္တိသတေန ဟနထာ’တိ။ တမေနံ မဇ္ဈန္ဟိကသမယံ သတ္တိသတေန ဟနေယျုံ။ အထ ရာဇာ သာယနှသမယံ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အမ္ဘော, ကထံ သော ပုရိသော’တိ? ‘တထေဝ, ဒေဝ, ဇီဝတီ’တိ။ တမေနံ ရာဇာ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ဂစ္ဆထ, ဘော, တံ ပုရိသံ သာယနှသမယံ သတ္တိသတေန ဟနထာ’တိ။ တမေနံ သာယနှသမယံ သတ္တိသတေန ဟနေယျုံ။ တံ ကိံ မညထ , ဘိက္ခဝေ, အပိ နု သော ပုရိသော တီဟိ သတ္တိသတေဟိ ဟညမာနော တတောနိဒါနံ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒိယေထာ’’တိ? ‘‘ဧကိသ္သာပိ, ဘန္တေ, သတ္တိယာ ဟညမာနော သော ပုရိသော တတောနိဒါနံ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒိယေထ, ကော ပန ဝါဒော တီဟိ သတ္တိသတေဟီ’’တိ?

၂၅၀. အထ ခော ဘဂဝါ ပရိတ္တံ ပါဏိမတ္တံ ပါသာဏံ ဂဟေတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ကတမော နု ခော မဟန္တတရော – ယော စာယံ မယာ ပရိတ္တော ပါဏိမတ္တော ပါသာဏော ဂဟိတော, ယော စ ဟိမဝါ ပဗ္ဗတရာဇာ’’တိ? ‘‘အပ္ပမတ္တကော အယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ပရိတ္တော ပါဏိမတ္တော ပါသာဏော ဂဟိတော,

ဟိမဝန္တံ ပဗ္ဗတရာဇာနံ ဥပနိဓာယ သင္ခမ္ပိ န ဥပေတိ, ကလဘာဂမ္ပိ န ဥပေတိ, ဥပနိဓမ္ပိ [ဥပနိဓိမ္ပိ (သီ. ပီ.)] န ဥပေတိ''။ ''ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယံ သော ပုရိသော တီဟိ သတ္တိသတေဟိ ဟညမာနော တတောနိဒာနံ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ တံ နိရယကဿ ဒုက္ခဿ ဥပနိဓာယ သင္ခမ္ပိ န ဥပေတိ, ကလဘာဂမ္ပိ န ဥပေတိ, ဥပနိဓမ္ပိ န ဥပေတိ''။

''တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနံ နာမ ကမ္မကာရဏံ ကရောန္တိ – တတ္တံ အယောခိလံ [အယောခီလံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဟတ္ထေ ဂမေန္တိ, တတ္တံ အယောခိလံ ဒုတိယေ ဟတ္ထေ ဂမေန္တိ, တတ္တံ အယောခိလံ ပါဒေ ဂမေန္တိ, တတ္တံ အယောခိလံ ဒုတိယေ ပါဒေ ဂမေန္တိ, တတ္တံ အယောခိလံ မဇ္ဈေ ဥရသ္မိံ ဂမေန္တိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလံ ကရောတိ ယာဝ န တံ ပါပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ [ဗျန္တိဟောတိ (ပီ. က.)]။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ သံဝေသေတွာ ကုဌာရီဟိ [ကုဓာရီဟိ (က.)] တစ္ဆန္တိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ။ပေ.။ ဗျန္တီဟောတိ။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ ဥဒ္ဓံပါဒံ အဓောသိရံ ဂဟေတွာ ဝါသီဟိ တစ္ဆန္တိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ။ပေ.။ ဗျန္တီဟောတိ။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ ရထေ ယောဇေတွာ အာဒိတ္တာယ ပထဝိယာ သမ္ပဇ္ဇလိတာယ သဇောတိဘူတာယ [သဉ္ဇောတိဘူတာယ (သျာ. ကံ. ပီ.)] သာရေန္တိပိ ပစ္စာသာရေန္တိပိ ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ။ပေ.။ ဗျန္တီဟောတိ။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ မဟန္တံ အင်္ဂါရပဗ္ဗတံ အာဒိတ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ အာရောပေန္တိပိ ဩရောပေန္တိပိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလံ ကရောတိ ယာဝ န တံ ပါပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ ဥဒ္ဓံပါဒံ အဓောသိရံ ဂဟေတွာ တတ္တာယ လောဟကုမ္ဘိယာ ပက္ခိပန္တိ အာဒိတ္တာယ သမ္ပဇ္ဇလိတာယ သဇောတိဘူတာယ။ သော တတ္ထ ဖေဏုဒ္ဒေဟကံ ပစ္စတိ။ သော တတ္ထ ဖေဏုဒ္ဒေဟကံ ပစ္စမာနော သကိမ္ပိ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆတိ, သကိမ္ပိ အဓော ဂစ္ဆတိ, သကိမ္ပိ တိရိယံ ဂစ္ဆတိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလင်္ကရောတိ ယာဝ န တံ ပါပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ [နိရယပါလာ ပုနပ္ပုနံ (က.)] မဟာနိရယေ ပက္ခိပန္တိ။ သော ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, မဟာနိရယော –

''စတုက္ကဏ္ဏော စတုဒွါရော၊ ဝိဘတ္တော ဘာဂသော မိတော။
အယောပါကာရပရိယန္တော၊ အယသာ ပဋိကုဇ္ဇိတော။

''တဿ အယောမယာ ဘူမိ၊ ဇလိတာ တေဇသာ ယုတာ။
သမန္တာ ယောဇနသတံ၊ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ သဗ္ဗဒာ''။

''အနေကပရိယာယေနပိ ခော အဟံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယကထံ ကထေယျံ; ယာဝဉ္စိဒံ, ဘိက္ခဝေ, န သုကရာ အက္ခာနေန ပါပုဏိတုံ ယာဝ ဒုက္ခာ နိရယာ။

၂၅၁. ''သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ တိဏဘက္ခာ။ တေ အလ္လာနိပိ တိဏာနိ သုက္ခာနိပိ တိဏာနိ ဒန္တုလ္လေဟကံ ခာဒန္တိ။ ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ တိဏဘက္ခာ? ဟတ္ထီ အဿာ ဂေါဏာ ဂဒ္ရဘာ အဇာ မိဂါ, ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ တိဏဘက္ခာ။ သ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ဣဓ ပုဗ္ဗေ ရသာဒေါ ဣဓ ပါပါနိ ကမ္မာနိ ကရိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ တေသံ သတ္တာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ ယေ တေ သတ္တာ တိဏဘက္ခာ။

''သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ ဂူထဘက္ခာ။ တေ ဒူရတောဝ ဂူထဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ဓာဝန္တိ – 'ဧတ္ထ ဘုဉ္ဇိဿာမ, ဧတ္ထ ဘုဉ္ဇိဿာမာ'တိ။ သေယျထာပိ နာမ ဗြာဟ္မဏာ အာဟုတိဂန္ဓေန ဓာဝန္တိ – 'ဧတ္ထ ဘုဉ္ဇိဿာမ, ဧတ္ထ ဘုဉ္ဇိဿာမာ'တိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ ဂူထဘက္ခာ, တေ ဒူရတောဝ ဂူထဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ဓာဝန္တိ – 'ဧတ္ထ ဘုဉ္ဇိဿာမ, ဧတ္ထ ဘုဉ္ဇိဿာမာ'တိ။ ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ ဂူထဘက္ခာ? ကုက္ကုဋာ သူကရာ သောဏာ သိင်္ဂါလာ, ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ တိရစ္ဆာနဂတာ ပါဏာ ဂူထဘက္ခာ။ သ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ဣဓ ပုဗ္ဗေ ရသာဒေါ ဣဓ ပါပါနိ ကမ္မာနိ ကရိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ တေသံ သတ္တာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ ယေ တေ သတ္တာ ဂူထဘက္ခာ။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာ ပာဏာ အန္ဓကာရေ ဇာယန္တိ အန္ဓကာရေ ဇီယန္တိ [ဇိယျန္တိ (က.)] အန္ဓကာရေ မီယန္တိ [မိယျန္တိ (က.)]။ ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာ ပာဏာ အန္ဓကာရေ ဇာယန္တိ အန္ဓကာရေ ဇီယန္တိ အန္ဓကာရေ မီယန္တိ? ကီဋာ ပုဠဝကာ [ပဋင်္ဂါ (သျာ. ကံ. က.)] ဂဏ္ဍုပ္ပာဒာ, ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ တိရစ္ဆာနဂတာ ပာဏာ အန္ဓကာရေ ဇာယန္တိ အန္ဓကာရေ ဇီယန္တိ အန္ဓကာရေ မီယန္တိ။ သ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ဣဓ ပုဗ္ဗေ ရသာဒေါ, ဣဓ ပာပါနိ ကမ္မာနိ ကရိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ယေသံ သတ္တာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ ယေ တေ သတ္တာ အန္ဓကာရေ ဇာယန္တိ အန္ဓကာရေ ဇီယန္တိ အန္ဓကာရေ မီယန္တိ။

“သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာ ပာဏာ ဥဒကသ္မိံ ဇာယန္တိ ဥဒကသ္မိံ ဇီယန္တိ ဥဒကသ္မိံ မီယန္တိ။ ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာ ပာဏာ ဥဒကသ္မိံ ဇာယန္တိ ဥဒကသ္မိံ ဇီယန္တိ ဥဒကသ္မိံ မီယန္တိ? မစ္ဆာ ကစ္ဆပာ သုသုမာရာ, ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ တိရစ္ဆာနဂတာ ပာဏာ ဥဒကသ္မိံ ဇာယန္တိ ဥဒကသ္မိံ ဇီယန္တိ ဥဒကသ္မိံ မီယန္တိ။ သ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ဣဓ ပုဗ္ဗေ ရသာဒေါ ဣဓ ပာပါနိ ကမ္မာနိ ကရိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ယေသံ သတ္တာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ ယေ တေ သတ္တာ ဥဒကသ္မိံ ဇာယန္တိ ဥဒကသ္မိံ ဇီယန္တိ ဥဒကသ္မိံ မီယန္တိ။

“သန္တိ , ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာ ပာဏာ အသုစိသ္မိံ ဇာယန္တိ အသုစိသ္မိံ ဇီယန္တိ အသုစိသ္မိံ မီယန္တိ။ ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာ ပာဏာ အသုစိသ္မိံ ဇာယန္တိ အသုစိသ္မိံ ဇီယန္တိ အသုစိသ္မိံ မီယန္တိ? ယေ တေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ပူတိမစ္ဆေ ဝါ ဇာယန္တိ ပူတိမစ္ဆေ ဝါ ဇီယန္တိ ပူတိမစ္ဆေ ဝါ မီယန္တိ ပူတိကုဏပေ ဝါ။ပေ.။ ပူတိကုမ္မာသေ ဝါ။ စန္ဒနိကာယ ဝါ။ ဩလိဂလ္လေ ဝါ ဇာယန္တိ, (ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ တိရစ္ဆာနဂတာ ပာဏာ အသုစိသ္မိံ ဇာယန္တိ အသုစိသ္မိံ ဇီယန္တိ အသုစိသ္မိံ မီယန္တိ။) [( ) နတ္ထိ သီ. သျာ. ကံ. ပီ. ပေါတ္ထကေသု] သ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော ဣဓ ပုဗ္ဗေ ရသာဒေါ ဣဓ ပာပါနိ ကမ္မာနိ ကရိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ယေသံ သတ္တာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ ယေ တေ သတ္တာ အသုစိသ္မိံ ဇာယန္တိ အသုစိသ္မိံ ဇီယန္တိ အသုစိသ္မိံ မီယန္တိ။

“အနေကပရိယာယေနပိ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနယောနိကထံ ကထေယျံ; ယာဝဉ္စိဒံ, ဘိက္ခဝေ, န သုကရံ အက္ခာနေန ပာပုဏိတုံ ယာဝ ဒုက္ခာ တိရစ္ဆာနယောနိ။

၂၅၂. “သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသော ဧကစ္ဆိဂ္ဂလံ ယုဂံ မဟာသမုဒ္ဒေ ပက္ခိပေယျ။ တမေနံ ပုရတ္ထိမော ဝါတော ပစ္ဆိမေန သံဟရေယျ, ပစ္ဆိမော ဝါတော ပုရတ္ထိမေန သံဟရေယျ, ဥတ္တရော ဝါတော ဒက္ခိဏေန သံဟရေယျ, ဒက္ခိဏော ဝါတော ဥတ္တရေန သံဟရေယျ။ တတ္ရဿ ကာဏော ကစ္ဆပော, သော ဝဿသတဿ ဝဿသတဿ [ဝဿသတဿ ဝဿသဟဿဿ ဝဿသတသဟဿဿ (သီ.), ဝဿသတဿ (သျာ. ကံ. ပီ.)] အစ္စယေန သကိံ ဥမ္မုဇ္ဇေယျ။ တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု သော ကာဏော ကစ္ဆပော အမုဿ ဧကစ္ဆိဂ္ဂလေ ယုဂေ ဂီဝံ ပဝေသေယျာ”တိ? (“နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။) [( ) နတ္ထိ သီ. ပီ. ပေါတ္ထကေသု] “ယဒိ ပန [ယဒိ နူန (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] , ဘန္တေ, ကဒာစိ ကရဟစိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေနာ”တိ။ “ခိပ္ပတရံ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ကာဏော ကစ္ဆပော အမုသ္မိံ ဧကစ္ဆိဂ္ဂလေ ယုဂေ ဂီဝံ ပဝေသေယျ, အတော ဒုလ္လဘတရာဟံ, ဘိက္ခဝေ, မနုဿတ္တံ ဝဒါမိ သကိံ ဝိနိပါတဂတေန ဗာလေန။ တံ ကိဿ ဟေတု? န ဟေတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, အတ္ထိ ဓမ္မစရိယာ သမစရိယာ ကုသလကိရိယာ ပုညကိရိယာ။ အညမညခါဒိကာ ဧတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဝတ္တတိ ဒုဗ္ဗလခါဒိကာ”။

“သ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဗာလော သစေ ကဒာစိ ကရဟစိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ, ယာနိ တာနိ နီစကုလာနိ – စဏ္ဍာလကုလံ ဝါ နေသာဒကုလံ ဝါ ဝေနကုလံ [ဝေဏကုလံ (သီ. ပီ.)] ဝါ ရထကာရကုလံ ဝါ ပုက္ကုသကုလံ ဝါ။ တထာရူပေ ကုလေ ပစ္စာဇာယတိ ဒလိဒ္ဒေ အပ္ပန္နပါနဘောဇနေ ကသိရဝုတ္တိကေ, ယတ္ထ ကသိရေန ဃာသစ္ဆာဒော လဗ္ဘတိ။ သော စ ဟောတိ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဒုဒ္ဒသိကော ဩကောဋိမကော ဗဝှာဗာဓော [ဗဟွာဗာဓော (က.)] ကာဏော ဝါ ကုဏီ ဝါ ခဉ္ဇော ဝါ ပက္ခဟတော ဝါ န လာဘီ အန္နဿ ပါနဿ ဝတ္ထဿ ယာနဿ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဿ သေယျာဝသထပဒီပေယျဿ။ သော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရတိ ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရတိ မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရတိ။ သော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အက္ခဓုတ္တော ပဌမေနေဝ ကလိဂ္ဂဟေန ပုတ္တမ္ပိ ဇီယေထ, ဒာရမ္ပိ ဇီယေထ, သဗ္ဗံ သာပတေယျမ္ပိ ဇီယေထ, ဥတ္တရိပိ အဓိဗန္ဓံ [အန္ဒုဗန္ဓံ (သီ. ပီ.), အဒ္ဒုဗန္ဓံ (သျာ. ကံ.)] နိဂစ္ဆေယျ။ အပ္ပမတ္တကော သော, ဘိက္ခဝေ, ကလိဂ္ဂဟော ယံ သော အက္ခဓုတ္တော ပဌမေနေဝ ကလိဂ္ဂဟေန ပုတ္တမ္ပိ ဇီယေထ, ဒာရမ္ပိ ဇီယေထ, သဗ္ဗံ သာပတေယျမ္ပိ ဇီယေထ, ဥတ္တရိပိ အဓိဗန္ဓံ နိဂစ္ဆေယျ။ အထ ခေါ အယမေဝ တတော မဟန္တတရော ကလိဂ္ဂဟော ယံ သော ဗာလော ကာယေန ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ဝါစာယ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ မနသာ ဒုစ္စရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ကေဝလာ ပရိပူရာ [ကေဝလပရိပူရာ (သီ. ပီ.) မ. နိ. ၁.၂၄၄ ပဠိယာ သံသန္ဒေတဗ္ဗာ] ဗာလဘူမိ’’တိ။

၂၅၃. ‘‘တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတဿ ပဏ္ဍိတလက္ခဏာနိ ပဏ္ဍိတနိမိတ္တာနိ ပဏ္ဍိတာပဒါနာနိ။ ကတမာနိ တီဏိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတော သုစိန္တိတစိန္တီ စ ဟောတိ သုဘာသိတဘာသီ စ သုကတကမ္မကာရီ စ။ နော စေတံ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတော သုစိန္တိတစိန္တီ စ အဘဝိဿ သုဘာသိတဘာသီ စ သုကတကမ္မကာရီ စ, ကေန နံ [န တေန နံ (က.), န နံ (?)] ပဏ္ဍိတာ ဇာနေယျုံ – ‘ပဏ္ဍိတော အယံ ဘဝံ သပ္ပုရိသော’တိ? ယသ္မာ စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတော သုစိန္တိတစိန္တီ စ ဟောတိ သုဘာသိတဘာသီ စ သုကတကမ္မကာရီ စ တသ္မာ နံ ပဏ္ဍိတာ ဇာနန္တိ – ‘ပဏ္ဍိတော အယံ ဘဝံ သပ္ပုရိသော’တိ။ သ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတော တိဝိဓံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သုခံ သောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတော သဘာယံ ဝါ နိသိန္နော ဟောတိ, ရထိကာယ ဝါ နိသိန္နော ဟောတိ, သိင်္ဃာဋကေ ဝါ နိသိန္နော ဟောတိ; တတြ စေ ဇနော တဇ္ဇံ တပ္ပသာရုပ္ပံ ကထံ မန္တေတိ ။ သစေ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတော ပာဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ; တတြ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယံ ခော ဇနော တဇ္ဇံ တပ္ပသာရုပ္ပံ ကထံ မန္တေတိ; သံဝိဇ္ဇန္တေဝ တေ ဓမ္မာ မယိ, အဟဉ္စ တေသု ဓမ္မေသု သန္ဒိဿာမီ’တိ။ ဣဒံ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတော ပဌမံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သုခံ သောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

၂၅၄. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတော ပဿတိ ရာဇာနော စောရံ အာဂုစာရိံ ဂဟေတွာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကာရေန္တေ – ကသာဟိပိ တာဠေန္တေ ဝေတ္တေဟိပိ တာဠေန္တေ အဍ္ဎဒဏ္ဍကေဟိပိ တာဠေန္တေ ဟတ္ထမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ဟတ္ထပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ကဏ္ဏမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ နာသမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ကဏ္ဏနာသမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ဗိလင်္ဂထာလိကမ္ပိ ကရောန္တေ သင်္ခမုဏ္ဍိကမ္ပိ ကရောန္တေ ရာဟုမုခမ္ပိ ကရောန္တေ ဇောတိမာလိကမ္ပိ ကရောန္တေ ဟတ္ထပဇ္ဇောတိကမ္ပိ ကရောန္တေ ဧရကဝတ္တိကမ္ပိ ကရောန္တေ စီရကဝါသိကမ္ပိ ကရောန္တေ ဧဏေယျကမ္ပိ ကရောန္တေ ဗလိသမံသိကမ္ပိ ကရောန္တေ ကဟာပဏိကမ္ပိ ကရောန္တေ ခါရာပတစ္ဆိကမ္ပိ ကရောန္တေ ပလိဃပရိဝတ္တိကမ္ပိ ကရောန္တေ ပလာလပီဌကမ္ပိ ကရောန္တေ တတ္တေနပိ တေလေန ဩသိဉ္စန္တေ သုနခေဟိပိ ခါဒာပေန္တေ ဇီဝန္တမ္ပိ သူလေ ဥတ္တာသေန္တေ အသိနာပိ သီသံ ဆိန္ဒန္တေ။ တတြ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတဿ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ယထာရူပါနံ ခော ပါပကာနံ ကမ္မာနံ ဟေတု ရာဇာနော စောရံ အာဂုစာရိံ ဂဟေတွာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကာရေန္တိ ကသာဟိပိ တာဠေန္တိ, ဝေတ္တေဟိပိ တာဠေန္တိ, အဍ္ဎဒဏ္ဍကေဟိပိ တာဠေန္တိ, ဟတ္ထမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ , ပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, ဟတ္ထပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, ကဏ္ဏမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, နာသမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, ကဏ္ဏနာသမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, ဗိလင်္ဂထာလိကမ္ပိ ကရောန္တိ, သင်္ခမုဏ္ဍိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ရာဟုမုခမ္ပိ ကရောန္တိ, ဇောတိမာလိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ဟတ္ထပဇ္ဇောတိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ဧရကဝတ္တိကမ္ပိ ကရောန္တိ, စီရကဝါသိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ဧဏေယျကမ္ပိ ကရောန္တိ, ဗလိသမံသိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ကဟာပဏိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ခါရာပတစ္ဆိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ပလိဃပရိဝတ္တိကမ္ပိ ကရောန္တိ, ပလာလပီဌကမ္ပိ ကရောန္တိ, တတ္တေနပိ တေလေန ဩသိဉ္စန္တိ, သုနခေဟိပိ ခါဒာပေန္တိ, ဇီဝန္တမ္ပိ သူလေ ဥတ္တာသေန္တိ, အသိနာပိ သီသံ ဆိန္ဒန္တိ, န တေ ဓမ္မာ မယိ သံဝိဇ္ဇန္တိ, အဟဉ္စ န တေသု ဓမ္မေသု သန္ဒိဿာမီ’တိ။ ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတော ဒုတိယံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သုခံ သောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

၂၅၅. ‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတံ ပီဌသမာရူဠ္ဟံ ဝါ မဉ္စသမာရူဠ္ဟံ ဝါ ဆမာယံ ဝါ သေမာနံ, ယာနိဿ ပုဗ္ဗေ ကလျာဏာနိ ကမ္မာနိ ကတာနိ ကာယေန သုစရိတာနိ ဝါစာယ သုစရိတာနိ မနသာ သုစရိတာနိ တာနိဿ တမ္ဟိ သမယေ ဩလမ္ဗန္တိ…ပေ.။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, မဟတံ ပဗ္ဗတကူဋာနံ ဆာယာ သာယနှသမယံ ပထဝိယာ ဩလမ္ဗန္တိ အဇ္ဈောလမ္ဗန္တိ အဘိပ္ပလမ္ဗန္တိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတံ ပီဌသမာရူဠ္ဟံ ဝါ မဉ္စသမာရူဠ္ဟံ ဝါ ဆမာယံ ဝါ သေမာနံ ယာနိဿ ပုဗ္ဗေ ကလျာဏာနိ ကမ္မာနိ ကတာနိ ကာယေန သုစရိတာနိ ဝါစာယ သုစရိတာနိ

မနသာ သုစရိတာနိ တာနိဿု တမှိ သမယေ ဩလမ္ဗန္တိ အဇ္ဈောလမ္ဗန္တိ အဘိပ္ပလမ္ဗန္တိ။ တတြ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတဿ ဧဝံ ဟောတိ – 'အကတံ ဝတ မေ ပါပံ, အကတံ လုဒ္ဒံ, အကတံ ကိဗ္ဗိသံ; ကတံ ကလျာဏံ, ကတံ ကုသလံ, ကတံ ဘီရုတ္တာဏံ။ ယာဝတာ, ဘော, အကတပါပါနံ အကတလုဒ္ဒါနံ အကတကိဗ္ဗိသာနံ ကတကလျာဏာနံ ကတကုသလာနံ ကတဘီရုတ္တာဏာနံ ဂတိ တံ ဂတိံ ပေစ္စ ဂစ္ဆာမီ'တိ။ သော န သောစတိ, န ကိလမတိ, န ပရိဒေဝတိ, န ဥရတ္တာဠိံ ကန္ဒတိ, န သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇတိ။ ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတော တတိယံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သုခံ သောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

"သ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတော ကာယေန သုစရိတံ စရိတွာ ဝါစာယ သုစရိတံ စရိတွာ မနသာ သုစရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယံ ခေါ တံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ – 'ဧကန္တံ ဣဋ္ဌံ ဧကန္တံ ကန္တံ ဧကန္တံ မနာပ'န္တိ, သဂ္ဂမေဝ တံ သမ္မာ ဝဒမာနော ဝဒေယျ – 'ဧကန္တံ ဣဋ္ဌံ ဧကန္တံ ကန္တံ ဧကန္တံ မနာပ'န္တိ။ ယာဝဉ္စိဒံ, ဘိက္ခဝေ, ဥပမာပိ န သုကရာ ယာဝ သုခါ သဂ္ဂါ"တိ။

၂၅၆. ဧဝံ ဝုတ္တေ, အညတရော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "သက္ကာ ပန, ဘန္တေ, ဥပမံ ကာတု"န္တိ? "သက္ကာ ဘိက္ခူ"တိ ဘဂဝါ အဝေါစ။ "သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ သတ္တဟိ ရတနေဟိ သမန္နာဂတော စတူဟိ စ ဣဒ္ဓီဟိ တတောနိဒါနံ သုခံ သောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ ကတမေဟိ သတ္တဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ခတ္တိယဿ မုဒ္ဓါဝသိတ္တဿ တဒဟုပေါသထေ ပန္နရသေ သီသံနှာတဿ ဥပေါသထိကဿ ဥပရိပါသာဒဝရဂတဿ ဒိဗ္ဗံ စက္ကရတနံ ပါတုဘဝတိ သဟဿာရံ သနေမိကံ သနာဘိကံ သဗ္ဗာကာရပရိပူရံ။ တံ ဒိသွာန ရညော ခတ္တိယဿ မုဒ္ဓါဝသိတ္တဿ ဧဝံ ဟောတိ [ဧတဒဟောသိ (သျာ. ကံ. က.)] – 'သုတံ ခေါ ပန မေတံ ယဿ ရညော ခတ္တိယဿ မုဒ္ဓါဝသိတ္တဿ တဒဟုပေါသထေ ပန္နရသေ သီသံနှာတဿ ဥပေါသထိကဿ ဥပရိပါသာဒဝရဂတဿ ဒိဗ္ဗံ စက္ကရတနံ ပါတုဘဝတိ သဟဿာရံ သနေမိကံ သနာဘိကံ သဗ္ဗာကာရပရိပူရံ, သော ဟောတိ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ'တိ။ အဿံ နု ခေါ အဟံ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ'"တိ?

"အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ ခတ္တိယော မုဒ္ဓါဝသိတ္တော ဝါမေန ဟတ္ထေန ဘိင်္ကာရံ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန စက္ကရတနံ အဗ္ဘုက္ကိရတိ – 'ပဝတ္တတု ဘဝံ စက္ကရတနံ, အဘိဝိဇိနာတု ဘဝံ စက္ကရတန'န္တိ။ အထ ခေါ တံ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကရတနံ ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ ပဝတ္တတိ။ အန္ဝဒေဝ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ သဒ္ဓိံ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ။ ယသ္မိံ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ပဒေသေ စက္ကရတနံ ပတိဋ္ဌာတိ တတ္ထ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဝါသံ ဥပေတိ သဒ္ဓိံ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ။ ယေ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ , ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ပဋိရာဇာနော တေ ရာဇာနံ စက္ကဝတ္တိံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟံသု – 'ဧဟိ ခေါ, မဟာရာဇ! သွာဂတံ တေ, မဟာရာဇ [သွာဂတံ မဟာရာဇ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]! သကံ တေ, မဟာရာဇ! အနုသာသ, မဟာရာဇာ'တိ ။ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဧဝမာဟ – 'ပါဏော န ဟန္တဗ္ဗော, အဒိန္နံ နာဒာတဗ္ဗံ, ကာမေသုမိစ္ဆာ န စရိတဗ္ဗာ, မုသာ န ဘာသိတဗ္ဗာ, မဇ္ဇံ န ပါတဗ္ဗံ, ယထာဘုတ္တဉ္စ ဘုဉ္ဇထာ'တိ။ ယေ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ပဋိရာဇာနော တေ ရညော စက္ကဝတ္တိဿ အနုယန္တာ [အနုယုတ္တာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဘဝန္တိ [အဟေသုံ (သျာ. ကံ. က.)] ။

၂၅၇. "အထ ခေါ တံ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကရတနံ ပုရတ္ထိမံ သမုဒ္ဒံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ [အဇ္ဈောဂဟေတွာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပစ္စုတ္တရိတွာ ဒက္ခိဏံ ဒိသံ ပဝတ္တတိ။ပေ.။ ဒက္ခိဏံ သမုဒ္ဒံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ပစ္ဆိမံ ဒိသံ ပဝတ္တတိ။ ပစ္ဆိမံ သမုဒ္ဒံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဥတ္တရံ ဒိသံ ပဝတ္တတိ အန္ဝဒေဝ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ သဒ္ဓိံ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ။ ယသ္မိံ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ပဒေသေ စက္ကရတနံ ပတိဋ္ဌာတိ တတ္ထ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဝါသံ ဥပေတိ သဒ္ဓိံ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ။

"ယေ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ပဋိရာဇာနော တေ ရာဇာနံ စက္ကဝတ္တိံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟံသု – 'ဧဟိ ခေါ, မဟာရာဇ! သွာဂတံ တေ, မဟာရာဇ! သကံ တေ, မဟာရာဇ! အနုသာသ, မဟာရာဇာ'တိ။ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဧဝမာဟ – 'ပါဏော န ဟန္တဗ္ဗော, အဒိန္နံ နာဒာတဗ္ဗံ, ကာမေသုမိစ္ဆာ န စရိတဗ္ဗာ, မုသာ န ဘာသိတဗ္ဗာ, မဇ္ဇံ န ပါတဗ္ဗံ; ယထာဘုတ္တဉ္စ ဘုဉ္ဇထာ'တိ။ ယေ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ပဋိရာဇာနော တေ ရညော စက္ကဝတ္တိဿ အနုယန္တာ ဘဝန္တိ။

“အထ ခေါ တံ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကရတနံ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ ပထဝိံ အဘိဝိဇိနိတွာ တမေဝ ရာဇဓာနိံ ပစ္စာဂန္တွာ ရညော စက္ကဝတ္တိဿ အန္တေပုရဒွာရေ အက္ခာဟတံ မညေ တိဋ္ဌတိ ရညော စက္ကဝတ္တိဿ အန္တေပုရဒွာရံ ဥပသောဘယမာနံ။ ရညော, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တိဿ ဧဝရူပံ စက္ကရတနံ ပါတုဘဝတိ။

၂၅၈. “ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ဟတ္ထိရတနံ ပါတုဘဝတိ – သဗ္ဗသေတော သတ္တပ္ပတိဋ္ဌော ဣဒ္ဓိမာ ဝေဟာသင်္ဂမော ဥပေါသထော နာမ နာဂရာဇာ။ တံ ဒိသွာန ရညော စက္ကဝတ္တိဿ စိတ္တံ ပသီဒတိ – ‘ဘဒ္ဒကံ ဝတ, ဘော, ဟတ္ထိယာနံ, သစေ ဒမထံ ဥပေယျာ’တိ။ အထ ခေါ တံ, ဘိက္ခဝေ, ဟတ္ထိရတနံ သေယျထာပိ နာမ ဘဒ္ဒော ဟတ္ထာဇာနီယော ဒီဃရတ္တံ သုပရိဒန္တော ဧဝမေဝ ဒမထံ ဥပေတိ။ ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ တမေဝ ဟတ္ထိရတနံ ဝီမံသမာနော ပုဗ္ဗဏှသမယံ အဘိရုဟိတွာ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ ပထဝိံ အနုသံယာယိတွာ တမေဝ ရာဇဓာနိံ ပစ္စာဂန္တွာ ပါတရာသမကာသိ။ ရညော, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တိဿ ဧဝရူပံ ဟတ္ထိရတနံ ပါတုဘဝတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော စက္ကဝတ္တိဿ အဿရတနံ ပါတုဘဝတိ – သဗ္ဗသေတော ကာဠသီသော မုဉ္ဇကေသော ဣဒ္ဓိမာ ဝေဟာသင်္ဂမော ဝလာဟကော နာမ အဿရာဇာ။ တံ ဒိသွာန ရညော စက္ကဝတ္တိဿ စိတ္တံ ပသီဒတိ – ‘ဘဒ္ဒကံ ဝတ, ဘော, အဿယာနံ, သစေ ဒမထံ ဥပေယျာ’တိ။ အထ ခေါ တံ, ဘိက္ခဝေ, အဿရတနံ သေယျထာပိ နာမ ဘဒ္ဒော အဿာဇာနီယော ဒီဃရတ္တံ သုပရိဒန္တော ဧဝမေဝ ဒမထံ ဥပေတိ။ ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ တမေဝ အဿရတနံ ဝီမံသမာနော ပုဗ္ဗဏှသမယံ အဘိရုဟိတွာ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ ပထဝိံ အနုသံယာယိတွာ တမေဝ ရာဇဓာနိံ ပစ္စာဂန္တွာ ပါတရာသမကာသိ။ ရညော, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တိဿ ဧဝရူပံ အဿရတနံ ပါတုဘဝတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော စက္ကဝတ္တိဿ မဏိရတနံ ပါတုဘဝတိ။ သော ဟောတိ မဏိ ဝေဠုရိယော သုဘော ဇာတိမာ အဋ္ဌံသော သုပရိကမ္မကတော ။ တဿ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, မဏိရတနဿ အာဘာ သမန္တာ ယောဇနံ ဖုဋာ ဟောတိ။ ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ တမေဝ မဏိရတနံ ဝီမံသမာနော စတုရင်္ဂိနိံ သေနံ သန္နယှိတွာ မဏိံ ဓဇဂ္ဂံ အာရောပေတွာ ရတ္တန္ဓကာရတိမိသာယ ပါယာသိ။ ယေ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, သမန္တာ ဂါမာ အဟေသုံ တေ တေနောဘာသေန ကမ္မန္တေ ပယောဇေသုံ ‘ဒိဝါ’တိ မညမာနာ။ ရညော, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တိဿ ဧဝရူပံ မဏိရတနံ ပါတုဘဝတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ဣတ္ထိရတနံ ပါတုဘဝတိ။ သာ အဘိရူပါ ဒဿနီယာ ပါသာဒိကာ ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတာ နာတိဒီဃာ နာတိရဿာ နာတိကိသာ နာတိထူလာ နာတိကာဠိကာ [နာတိကာဠီ (သီ. ပီ.)] နာစ္စောဒါတာ, အတိက္ကန္တာ မာနုသံ ဝဏ္ဏံ, အပ္ပတ္တာ ဒိဗ္ဗံ ဝဏ္ဏံ။ တဿ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဣတ္ထိရတနဿ ဧဝရူပော ကာယသမ္ဖဿော ဟောတိ သေယျထာပိ နာမ တူလပိစုနော ဝါ ကပ္ပာသပိစုနော ဝါ။ တဿ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဣတ္ထိရတနဿ သီတေ ဥဏှာနိ ဂတ္တာနိ ဟောန္တိ, ဥဏှေ သီတာနိ ဂတ္တာနိ ဟောန္တိ။ တဿ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဣတ္ထိရတနဿ ကာယတော စန္ဒနဂန္ဓော ဝါယတိ, မုခတော ဥပ္ပလဂန္ဓော ဝါယတိ။ တံ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဣတ္ထိရတနံ ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယိနီ ဟောတိ ပစ္ဆာနိပါတိနီ ကိံကာရပဋိဿာဝိနီ မနာပစာရိနီ ပိယဝါဒိနီ။ တံ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဣတ္ထိရတနံ ရာဇာနံ စက္ကဝတ္တိံ မနသာပိ နော အတိစရတိ, ကုတော ပန ကာယေန? ရညော, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တိဿ ဧဝရူပံ ဣတ္ထိရတနံ ပါတုဘဝတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ဂဟပတိရတနံ ပါတုဘဝတိ။ တဿ ကမ္မဝိပါကဇံ ဒိဗ္ဗစက္ခု ပါတုဘဝတိ, ယေန နိဓိံ ပဿတိ သဿာမိကမ္ပိ အဿာမိကမ္ပိ။ သော ရာဇာနံ စက္ကဝတ္တိံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ – ‘အပ္ပောဿုက္ကော တွံ, ဒေဝ, ဟောဟိ။ အဟံ တေ ဓနေန ဓနကရဏီယံ [ဓနေန ကရဏီယံ (က.)] ကရိဿာမီ’တိ။ ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ တမေဝ ဂဟပတိရတနံ ဝီမံသမာနော နာဝံ အဘိရုဟိတွာ မဇ္ဈေ ဂင်္ဂာယ နဒိယာ သောတံ ဩဂါဟိတွာ [ဩဂဟေတွာ (သီ. ပီ.)] ဂဟပတိရတနံ ဧတဒဝောစ – ‘အတ္ထော မေ, ဂဟပတိ, ဟိရညသုဝဏ္ဏေနာ’တိ။ ‘တေန ဟိ, မဟာရာဇ, ဧကံ တီရံ နာဝါ ဥပေတူ’တိ။ ‘ဣဓေဝ မေ, ဂဟပတိ, အတ္ထော ဟိရညသုဝဏ္ဏေနာ’တိ။ အထ ခေါ တံ, ဘိက္ခဝေ, ဂဟပတိရတနံ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဥဒကေ ဩမသိတွာ ပူရံ ဟိရညသုဝ

ဏ္ဏာသု ကုမ္ဘိံ ဥဒ္ဒရိတ္ဝာ ရာဇာနံ စက္ကဝတ္တိံ ဧတဒဝေါစ – ‘အလမေတ္တာဝတာ, မဟာရာဇ! ကတမေတ္တာဝတာ, မဟာရာဇ! ပူဇိတမေတ္တာဝတာ, မဟာရာဇာ’တိ။ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဧဝမာဟ – ‘အလမေတ္တာဝတာ, ဂဟပတိ! ကတမေတ္တာဝတာ, ဂဟပတိ! ပူဇိတမေတ္တာဝတာ, ဂဟပတီ’တိ ။ ရညော, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တိဿ ဧဝရူပံ ဂဟပတိရတနံ ပာတုဘဝတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော စက္ကဝတ္တိဿ ပရိဏာယကရတနံ ပာတုဘဝတိ – ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော မေဓာဝီ ပဋိဗလော ရာဇာနံ စက္ကဝတ္တိံ ဥပယာပေတဗ္ဗံ ဥပယာပေတုံ [ဥပဌပေတဗ္ဗံ ဥပဌပေတုံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အပယာပေတဗ္ဗံ အပယာပေတုံ ဌပေတဗ္ဗံ ဌပေတုံ။ သော ရာဇာနံ စက္ကဝတ္တိံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ – ‘အဟမ္ပိ ဒေဝ, ဟောမိ။ အဟမနုသာသိဿာမီ’တိ။ ရညော, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တိဿ ဧဝရူပံ ပရိဏာယကရတနံ ပာတုဘဝတိ။ ရာဇာ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တီ ဣမေဟိ သတ္တဟိ ရတနေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ။

၂၅၉. “ကတမာဟိ စတူဟိ ဣဒ္ဓီဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ အဘိရူပော ဟောတိ ဒဿနီယော ပာသာဒိကော ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတော အတိဝိယ အညေဟိ မနုဿေဟိ။ ရာဇာ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တီ ဣမာယ ပဌမာယ ဣဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဒီဃာယုကော ဟောတိ စိရဋ္ဌိတိကော အတိဝိယ အညေဟိ မနုဿေဟိ။ ရာဇာ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တီ ဣမာယ ဒုတိယာယ ဣဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ အပ္ပာဗာဓော ဟောတိ အပ္ပာတင်္ကော သမဝေပါကိနိယာ ဂဟဏိယာ သမန္နာဂတော နာတိသီတာယ နာစ္စုဏှာယ အတိဝိယ အညေဟိ မနုဿေဟိ။ ရာဇာ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တီ ဣမာယ တတိယာယ ဣဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာနံ ပိယော ဟောတိ မနာပော။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပိတာ ပုတ္တာနံ ပိယော ဟောတိ မနာပော, ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာနံ ပိယော ဟောတိ မနာပော။ ရညောပိ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တိဿ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ပိယာ ဟောန္တိ မနာပာ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပိတု ပုတ္တာ ပိယာ ဟောန္တိ မနာပာ, ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ရညောပိ စက္ကဝတ္တိဿ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ပိယာ ဟောန္တိ မနာပာ။

“ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ ဥယျာနဘူမိံ နိယျာသိ။ အထ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ရာဇာနံ စက္ကဝတ္တိံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟံသု – ‘အတရမာနော, ဒေဝ, ယာဟိ ယထာ တံ မယံ စိရတရံ ပဿေယျာမာ’တိ။ ရာဇာပိ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တီ သာရထိံ အာမန္တေသိ – ‘အတရမာနော , သာရထိ, ပေသေဟိ ယထာ မံ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ စိရတရံ ပဿေယျု’န္တိ။ ရာဇာ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တီ ဣမာယ စတုတ္ထာယ ဣဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ရာဇာ, ဘိက္ခဝေ, စက္ကဝတ္တီ ဣမာဟိ စတူဟိ ဣဒ္ဓီဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, အပိ နု ခေါ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ ဣမေဟိ သတ္တဟိ ရတနေဟိ သမန္နာဂတော ဣမာဟိ စတူဟိ စ ဣဒ္ဓီဟိ တတောနိဒါနံ သုခံ သောမနဿံ ပဋိသံဝေဒိယေထာ”တိ? “ဧကမေကေနပိ, ဘန္တေ, ရတနေန [တေန ရတနေန (သီ.)] သမန္နာဂတော ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ တတောနိဒါနံ သုခံ သောမနဿံ ပဋိသံဝေဒိယေထ, ကော ပန ဝါဒော သတ္တဟိ ရတနေဟိ စတူဟိ စ ဣဒ္ဓီဟီ”တိ?

၂၆၀. အထ ခေါ ဘဂဝါ ပရိတ္တံ ပါဏိမတ္တံ ပါသာဏံ ဂဟေတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ကတမော နု ခေါ မဟန္တတရော – ယော စာယံ မယာ ပရိတ္တော ပါဏိမတ္တော ပါသာဏော ဂဟိတော ယော စ ဟိမဝါ ပဗ္ဗတရာဇာ”တိ? “အပ္ပမတ္တကော အယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ပရိတ္တော ပါဏိမတ္တော ပါသာဏော ဂဟိတော; ဟိမဝန္တံ ပဗ္ဗတရာဇာနံ ဥပနိဓာယ သင်္ခမ္ပိ န ဥပေတိ; ကလဘာဂမ္ပိ န ဥပေတိ; ဥပနိဓမ္ပိ န ဥပေတီ”တိ။ “ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ သတ္တဟိ ရတနေဟိ သမန္နာဂတော စတူဟိ စ ဣဒ္ဓီဟိ တတောနိဒါနံ သုခံ သော

မနသ္သံ ပဋိသံဝေဒေတိ တံ ဒိဗ္ဗသ္သ သုခသ္သ ဥပနိဓာယ သင်္ခမ္ပိ န ဥပေတိ; ကလဘာဂမ္ပိ န ဥပေတိ; ဥပနိဓမ္ပိ န ဥ ပေတိ''။

''သ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတော သစေ ကဒါစိ ကရဟစိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန မနုဿတ္တံ အာဂ စ္ဆတိ, ယာနိ တာနိ ဥစ္စာကုလာနိ – ခတ္တိယမဟာသာလကုလံ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလံ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလကု လံ ဝါ တထာရူပေ ကုလေ ပစ္စာဇာယတိ အဍ္ဎေ မဟဒ္ဓနေ မဟာဘောဂေ ပဟူတဇာတရူပရဇတေ ပဟူတဝိတ္တူပကရ ဏေ ပဟူတဓနဓညေ။ သော စ ဟောတိ အဘိရူပေါ ဒဿနီယော ပါသာဒိကော ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္ နာဂတော, လာဘီ အန္နဿ ပါနဿ ဝတ္ထဿ ယာနဿ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဿ သေယျာဝသထပဒီပေယျဿ။ သော ကာယေန သုစရိတံ စရတိ, ဝါစာယ သုစရိတံ စရတိ, မနသာ သုစရိတံ စရတိ။ သော ကာယေန သုစရိတံ စရိတွာ, ဝါစာယ သုစရိတံ စရိတွာ, မနသာ သုစရိတံ စရိတွာ, ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အက္ခဓုတ္တော ပဌမေနေဝ ကဋဂ္ဂဟေန မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဓိဂစ္ဆေယျ; အပ္ပမတ္တ ကော သော, ဘိက္ခဝေ, ကဋဂ္ဂဟော ယံ သော အက္ခဓုတ္တော ပဌမေနေဝ ကဋဂ္ဂဟေန မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဓိဂစ္ ဆေယျ။ အထ ခေါ အယမေဝ တတော မဟန္တတရော ကဋဂ္ဂဟော ယံ သော ပဏ္ဍိတော ကာယေန သုစရိတံ စရိတွာ, ဝါစာယ သုစရိတံ စရိတွာ, မနသာ သုစရိတံ စရိတွာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ကေဝလာ ပရိပူရာ ပဏ္ဍိတဘူမီ''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ဗာလပဏ္ဍိတသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ နဝမံ။

၁၀. ဒေဝဒူတသုတ္တံ

၂၆၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂ ဝါ ဧတဒဝေါစ –

''သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ အဂါရာ သဒွါရာ [သန္နိဒ္ဝါရာ (က.)] , တတ္ထ စက္ခုမာ ပုရိသော မဇ္ဈေ ဌိတော ပဿေယျ မနုဿေ ဂေဟံ ပဝိသန္တေပိ နိက္ခမန္တေပိ အနုစင်္ကမန္တေပိ အနုဝိစရန္တေပိ; ဧဝမေဝ ခေါ အဟံ, ဘိ က္ခဝေ, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿာမိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီ တေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာမိ – 'ဣမေ ဝတ ဘောန္တော သတ္ တာ ကာယသုစရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီသုစရိတေန သမန္နာဂတာ မနောသုစရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ အနုပဝါ ဒကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ; တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နာ။ ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယသုစရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီသုစရိတေန သမန္နာဂတာ မနောသုစရိတေန သ မန္နာဂတာ အရိယာနံ အနုပဝါဒကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ; တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ မနုဿ ေသသု ဥပပန္နာ။ ဣမေ ဝတ ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ မနော ဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ ဥပဝါဒကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ ; တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ပေတ္တိဝိသယံ ဥပပန္နာ။ ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီဒုစ္စရိတေန သမန္ နာဂတာ မနောဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ ဥပဝါဒကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ; တေ ကာယဿ ဘေ ဒါ ပရံ မရဏာ တိရစ္ဆာနယောနိံ ဥပပန္နာ။ ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီဒုစ္စ ရိတေန သမန္နာဂတာ မနောဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ ဥပဝါဒကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ; တေ ကာ ယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္နာ'''တိ။

၂၆၂. ''တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ နာနာဗာဟာသု ဂဟေတွာ ယမဿ ရညော ဒဿေန္တိ – 'အယံ, ဒေဝ, ပု ရိသော အမတ္တေယျော အပေတ္တေယျော အသာမညော အဗြာဟ္မညော, န ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယီ။ ဣမဿ ဒေ

တေ ဒဏ္ဍံ ပဏေတူ’တိ။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ပဌမံ ဒေဝဒူတံ သမနုယုဉ္ဇတိ သမနုဂါဟတိ သမနုဘာသတိ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, န တွံ အဒ္ဒသ မနုဿေသု ပဌမံ ဒေဝဒူတံ ပါတုဘူတ’န္တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘နာဒ္ဒသံ, ဘန္တေ’တိ။

“တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, န တွံ အဒ္ဒသ မနုဿေသု ဒဟရံ ကုမာရံ မန္ဒံ ဥတ္တာနသေယျကံ သကေ မုတ္တကရီသေ ပလိပန္နံ သေမာန’န္တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘အဒ္ဒသံ, ဘန္တေ’”တိ။

“တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, တဿ တေ ဝိညုဿ သတော မဟလ္လကဿ န ဧတဒဟောသိ – အဟမ္ပိ ခေါမှိ ဇာတိဓမ္မော, ဇာတိံ အနတီတော။ ဟန္ဒာဟံ ကလျာဏံ ကရောမိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ’တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘နာသက္ခိဿံ, ဘန္တေ, ပမာဒဿံ, ဘန္တေ’”တိ။

“တမေနံ , ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, ပမာဒဝတာယ န ကလျာဏမကာသိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ။ တဂ္ဃ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ, တထာ ကရိဿန္တိ ယထာ တံ ပမတ္တံ။ တံ ခေါ ပန တေ ဧတံ ပါပကမ္မံ [ပါပံ ကမ္မံ (သီ. ပီ.)] နေဝ မာတရာ ကတံ န ပိတရာ ကတံ န ဘာတရာ ကတံ န ဘဂိနိယာ ကတံ န မိတ္တာမစ္စေဟိ ကတံ န ဉာတိသာလောဟိတေဟိ ကတံ န သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ ကတံ န ဒေဝတာဟိ ကတံ, တယာဝေတံ ပါပကမ္မံ [ပါပံ ကမ္မံ (သီ. ပီ.)] ကတံ, တွဝေဝေတဿ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒိဿသီ’”တိ။

၂၆၃. “တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ပဌမံ ဒေဝဒူတံ သမနုယုဉ္ဇိတွာ သမနုဂါဟိတွာ သမနုဘာသိတွာ ဒုတိယံ ဒေဝဒူတံ သမနုယုဉ္ဇတိ သမနုဂါဟတိ သမနုဘာသတိ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, န တွံ အဒ္ဒသ မနုဿေသု ဒုတိယံ ဒေဝဒူတံ ပါတုဘူတ’န္တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘နာဒ္ဒသံ, ဘန္တေ’”တိ။

“တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, န တွံ အဒ္ဒသ မနုဿေသု ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ ( ) [(အာသီတိကံ ဝါ နာဝုတိကံ ဝါ ဝဿသတိကံ ဝါ ဇာတိယာ) (က. သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.) တိကင်္ဂုတ္တရေပိ] ဇိဏ္ဏံ ဂေါပာနသိဝင်္ကံ ဘောဂ္ဂံ ဒဏ္ဍပရာယနံ ပဝေဓမာနံ ဂစ္ဆန္တံ အာတုရံ ဂတယောဗ္ဗနံ ခဏ္ဍဒန္တံ ပလိတကေသံ ဝိလူနံ ခလိတသိရံ [ခလိတံသိရော (သီ.), ခလိတံသိရံ (ဿျာ. ကံ. ပီ.)] ဝလိနံ တိလကာဟတဂတ္တ’န္တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘အဒ္ဒသံ, ဘန္တေ’”တိ။

“တမေနံ , ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, တဿ တေ ဝိညုဿ သတော မဟလ္လကဿ န ဧတဒဟောသိ – အဟမ္ပိ ခေါမှိ ဇရာဓမ္မော, ဇရံ အနတီတော။ ဟန္ဒာဟံ ကလျာဏံ ကရောမိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ’တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘နာသက္ခိဿံ, ဘန္တေ, ပမာဒဿံ, ဘန္တေ’”တိ။

“တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, ပမာဒဝတာယ န ကလျာဏမကာသိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ။ တဂ္ဃ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ, တထာ ကရိဿန္တိ ယထာ တံ ပမတ္တံ။ တံ ခေါ ပန တေ ဧတံ ပါပကမ္မံ နေဝ မာတရာ ကတံ န ပိတရာ ကတံ န ဘာတရာ ကတံ န ဘဂိနိယာ ကတံ န မိတ္တာမစ္စေဟိ ကတံ န ဉာတိသာလောဟိတေဟိ ကတံ န သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ ကတံ န ဒေဝတာဟိ ကတံ, တယာဝေတံ ပါပကမ္မံ ကတံ, တွဝေဝေတဿ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒိဿသီ’”တိ။

၂၆၄. “တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဒုတိယံ ဒေဝဒူတံ သမနုယုဉ္ဇိတွာ သမနုဂါဟိတွာ သမနုဘာသိတွာ တတိယံ ဒေဝဒူတံ သမနုယုဉ္ဇတိ သမနုဂါဟတိ သမနုဘာသတိ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, န တွံ အဒ္ဒသ မနုဿေသု တတိယံ ဒေဝဒူတံ ပါတုဘူတ’န္တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘နာဒ္ဒသံ, ဘန္တေ’”တိ။

“တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, န တွံ အဒ္ဒသ မနုဿေသု ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ အာဗာဓိကံ ဒုက္ခိတံ ဗာဠှဂိလာနံ သကေ မုတ္တကရီသေ ပလိပန္နံ သေမာနံ အညေဟိ ဝုဋ္ဌာပိယမာနံ အညေဟိ သံဝေသိယမာန’န္တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘အဒ္ဒသံ, ဘန္တေ’”တိ။

“တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဝေမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, တဿ တေ ဝိညုဿ သတော မဟလ္လကဿ န ဧတဒဟောသိ – အဟမ္ပိ ခေါမှိ ဗျာဓိဓမ္မော , ဗျာဓိံ အနတီတော။ ဟန္ဒာဟံ ကလျာဏံ ကရောမိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ’တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘နာသက္ခိဿံ, ဘန္တေ, ပမာဒဿံ, ဘန္တေ’’’တိ။

“တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, ပမာဒဝတာယ န ကလျာဏမကာသိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ။ တဂ္ဃ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ, တထာ ကရိဿန္တိ ယထာ တံ ပမတ္တံ။ တံ ခေါ ပန တေ ဧတံ ပါပကမ္မံ နေဝ မာတရာ ကတံ န ပိတရာ ကတံ န ဘာတရာ ကတံ န ဘဂိနိယာ ကတံ န မိတ္တာမစ္စေဟိ ကတံ န ဉာတိသာလောဟိတေဟိ ကတံ န သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ ကတံ န ဒေဝတာဟိ ကတံ, တယာဝေတံ ပါပကမ္မံ ကတံ, တွဉ္စေဝေတဿ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒိဿသီ’’’တိ။

၂၆၅. “တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဒုတိယံ ဒေဝဒူတံ သမနုယုဉ္ဇိတွာ သမနုဂါဟိတွာ သမနုဘာသိတွာ တတိယံ ဒေဝဒူတံ သမနုယုဉ္ဇတိ သမနုဂါဟတိ သမနုဘာသတိ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, န တွံ အဒ္ဒသ မနုဿေသု တတိယံ ဒေဝဒူတံ ပါတုဘူတ’န္တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘နာဒ္ဒသံ, ဘန္တေ’’’တိ။

“တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, န တွံ အဒ္ဒသ မနုဿေသု ရာဇာနော စောရံ အာဂုစာရိံ ဂဟေတွာ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကာရေန္တေ – ကသာဟိပိ တာဠေန္တေ ဝေတ္တေဟိပိ တာဠေန္တေ အဍ္ဎဒဏ္ဍကေဟိပိ တာဠေန္တေ ဟတ္ထမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ဟတ္ထပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ကဏ္ဏမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ နာသမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ကဏ္ဏနာသမ္ပိ ဆိန္ဒန္တေ ဗိလင်္ဂထာလိကမ္ပိ ကရောန္တေ သင်္ခမုဏ္ဍိကမ္ပိ ကရောန္တေ ရာဟုမုခမ္ပိ ကရောန္တေ ဇောတိမာလိကမ္ပိ ကရောန္တေ ဟတ္ထပဇ္ဇောတိကမ္ပိ ကရောန္တေ ဧရကဝတ္တိကမ္ပိ ကရောန္တေ စီရကဝါသိကမ္ပိ ကရောန္တေ ဧဏေယျကမ္ပိ ကရောန္တေ ဗဠိသမံသိကမ္ပိ ကရောန္တေ ကဟာပဏိကမ္ပိ ကရောန္တေ ခါရာပတစ္ဆိကမ္ပိ ကရောန္တေ ပလိဃပရိဝတ္တိကမ္ပိ ကရောန္တေ ပလာလပီဌကမ္ပိ ကရောန္တေ တတ္တေနပိ တေလေန ဩသိဉ္စန္တေ သုနခေဟိပိ ခါဒာပေန္တေ ဇီဝန္တမ္ပိ သူလေ ဥတ္တာသေန္တေ အသိနာပိ သီသံ ဆိန္ဒန္တေ’တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘အဒ္ဒသံ, ဘန္တေ’’’တိ။

“တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, တဿ တေ ဝိညုဿ သတော မဟလ္လကဿ န ဧတဒဟောသိ – ယေ ကိရ, ဘော, ပါပကာနိ ကမ္မာနိ ကရောန္တိ တေ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဧဝရူပါ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကရီယန္တိ, ကိမင်္ဂ [ကိမင်္ဂ (သီ. ပီ.)] ပန ပရတ္ထ! ဟန္ဒာဟံ ကလျာဏံ ကရောမိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ’တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘နာသက္ခိဿံ, ဘန္တေ, ပမာဒဿံ, ဘန္တေ’’’တိ။

“တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, ပမာဒဝတာယ န ကလျာဏမကာသိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ။ တဂ္ဃ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ, တထာ ကရိဿန္တိ ယထာ တံ ပမတ္တံ။ တံ ခေါ ပန တေ ဧတံ ပါပကမ္မံ နေဝ မာတရာ ကတံ န ပိတရာ ကတံ န ဘာတရာ ကတံ န ဘဂိနိယာ ကတံ န မိတ္တာမစ္စေဟိ ကတံ န ဉာတိသာလောဟိတေဟိ ကတံ န သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ ကတံ န ဒေဝတာဟိ ကတံ, တယာဝေတံ ပါပကမ္မံ ကတံ, တွဉ္စေဝေတဿ ဝိပါကံ ပဋိသံဝေဒိဿသီ’’’တိ။

၂၆၆. “တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ တတိယံ ဒေဝဒူတံ သမနုယုဉ္ဇိတွာ သမနုဂါဟိတွာ သမနုဘာသိတွာ ပဉ္စမံ ဒေဝဒူတံ သမနုယုဉ္ဇတိ သမနုဂါဟတိ သမနုဘာသတိ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, န တွံ အဒ္ဒသ မနုဿေသု ပဉ္စမံ ဒေဝဒူတံ ပါတုဘူတ’န္တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘နာဒ္ဒသံ, ဘန္တေ’’’တိ။

“တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, န တွံ အဒ္ဒသ မနုဿေသု ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ ဧကာဟမတံ ဝါ ဒွီဟမတံ ဝါ တီဟမတံ ဝါ ဥဒ္ဓုမာတကံ ဝိနီလကံ ဝိပုဗ္ဗကဇာတ’န္တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘အဒ္ဒသံ, ဘန္တေ’’’တိ။

“တမေနံ , ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, တဿ တေ ဝိညုဿ သတော မဟလ္လကဿ န ဧတဒဟောသိ – အဟမ္ပိ ခေါမှိ မရဏဓမ္မော, မရဏံ အနတီတော။ ဟန္ဒာဟံ ကလျာဏံ ကရောမိ ကာယေန ဝါ

စာယ မနသာ’တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘နာသက္ခိံ, ဘန္တေ, ပမာဒဿံ, ဘန္တေ’’’တိ။

‘‘တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ဧဝမာဟ – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, ပမာဒဝတာယ န ကလျာဏမကာသိ ကာယေန တ စာယ မနသာ။ တဂ္ဃ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ, တထာ ကရိဿန္တိ ယထာ တံ ပမတ္တံ။ တံ ခေါ ပနေ တံ ဟော ပါပကမ္မံ နေဝ မာတရာ ကတံ န ပိတရာ ကတံ န ဘာတရာ ကတံ န ဘဂိနိယာ ကတံ န မိတ္တာမစ္စေဟိ ကတံ န ဉာတိသာလောဟိ တေဟိ ကတံ န သမဏဗြာဟ္မဏေဟိ ကတံ န ဒေဝတာဟိ ကတံ, တယာဝေတံ ပါပကမ္မံ ကတံ, တွဉ္ဉေဝေတဿ ဝိ ပါကံ ပဋိသံဝေဒိဿသီ’’’တိ။

၂၆၇. ‘‘တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, ယမော ရာဇာ ပဉ္စမံ ဒေဝဒူတံ သမနုယုဉ္ဇိတွာ သမနုဂာဟိတွာ သမနုဘာသိတွာ တုဏှီ ဟောတိ။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနံ နာမ ကမ္မကာရဏံ ကာရေန္တိ – တတ္တံ အယောခိလံ ဟတ္ထေ ဂမေန္တိ, တတ္တံ အယောခိလံ ဒုတိယေ ဟတ္ထေ ဂမေန္တိ, တတ္တံ အယောခိလံ ပါဒေ ဂမေန္တိ, တတ္တံ အယော ခိလံ ဒုတိယေ ပါဒေ ဂမေန္တိ, တတ္တံ အယောခိလံ မဇ္ဈေဥရသ္မိံ ဂမေန္တိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလံ ကရောတိ ယာဝ န တံ ပါပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ သံဝေသေတွာ ကုဌာရီဟိ တစ္ဆန္တိ။ပေ.။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ ဥဒ္ဓံပါဒံ အဓောသိရံ ဂဟေတွာ ဝါသီဟိ တ စ္ဆန္တိ။ပေ.။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ ရထေ ယောဇေတွာ အာဒိတ္တာယ ပထဝိယာ သမ္ပဇ္ဇလိတာယ သ ဇောတိဘူတာယ သာရေန္တိပိ, ပစ္စာသာရေန္တိပိ။ပေ.။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ မဟန္တံ အင်္ဂါရပဗ္ဗတံ အာဒိ တ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ အာရောပေန္တိပိ ဩရောပေန္တိပိ။ပေ.။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ ဥဒ္ဓံပါဒံ အဓောသိရံ ဂဟေတွာ တတ္တာယ လောဟကုမ္ဘိယာ ပက္ခိပန္တိ အာဒိတ္တာယ သမ္ပဇ္ဇလိတာယ သဇောတိဘူတာ ယ။ သော တတ္ထ ဖေဏုဒ္ဒေဟကံ ပစ္စတိ။ သော တတ္ထ ဖေဏုဒ္ဒေဟကံ ပစ္စမာနော သကိမ္ပိ ဥဒ္ဓံ ဂစ္ဆတိ, သကိမ္ပိ အဓော ဂစ္ဆတိ, သကိမ္ပိ တိရိယံ ဂစ္ဆတိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာ လင်္ကရောတိ ယာဝ န တံ ပါပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ မဟာနိရယေ ပက္ခိပန္တိ။ သော ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, မဟာနိရယော –

‘‘စတုက္ကဏ္ဏော စတုဒ္ဝါရော၊ ဝိဘတ္တော ဘာဂသော မိတော။
အယောပါကာရပရိယန္တော၊ အယသာ ပဋိကုဇ္ဇိတော။

‘‘တဿ အယောမယာ ဘူမိ၊ ဇလိတာ တေဇသာယုတာ။
သမန္တာ ယောဇနသတံ၊ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ သဗ္ဗဒာ’’ ။

၂၆၈. ‘‘တဿ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, မဟာနိရယဿ ပုရတ္ထိမာယ ဘိတ္တိယာ အစ္စိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ပစ္ဆိမာယ ဘိတ္တိယာ ပဋိဟညတိ, ပစ္ဆိမာယ ဘိတ္တိယာ အစ္စိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ပုရတ္ထိမာယ ဘိတ္တိယာ ပဋိဟညတိ, ဥတ္တရာ ယ ဘိတ္တိယာ အစ္စိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒက္ခိဏာယ ဘိတ္တိယာ ပဋိဟညတိ, ဒက္ခိဏာယ ဘိတ္တိယာ အစ္စိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဥ တ္တရာယ ဘိတ္တိယာ ပဋိဟညတိ, ဟေဋ္ဌာ အစ္စိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဥပရိ ပဋိဟညတိ, ဥပရိတော အစ္စိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဟေဋ္ဌာ ပဋိဟညတိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလင်္ကရောတိ ယာဝ န တံ ပါပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။

‘‘ဟောတိ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, သမယော ယံ ကဒါစိ ကရဟစိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန တဿ မဟာနိရ ယဿ ပုရတ္ထိမံ ဒွါရံ အပါပုရီယတိ [အဝါပုရီယတိ (သီ.)]။ သော တတ္ထ သီဃေန ဇဝေန ဓာဝတိ။ တဿ သီဃေန ဇဝေန ဓာဝတော ဆဝိမ္ပိ ဍယှတိ, စမ္မမ္ပိ ဍယှတိ, မံသမ္ပိ ဍယှတိ, နှာရုမ္ပိ ဍယှတိ, အဋ္ဌီနိပိ သမ္ပဓူပါယန္တိ, ဥဗ္ဘတံ တာဒိသမေဝ ဟောတိ။ ယတော စ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဗဟုသမ္ပတ္တော ဟောတိ, အထ တံ ဒွါရံ ပိဓီ ယတိ [ပိထီယတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလင် ကရောတိ ယာဝ န တံ ပါပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။

‘‘ဟောတိ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, သမယော ယံ ကဒါစိ ကရဟစိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန တဿ မဟာနိရ ယဿ ပစ္ဆိမံ ဒွါရံ အပါပုရီယတိ။ပေ.။ ဥတ္တရံ ဒွါရံ အပါပုရီယတိ။ပေ.။ ဒက္ခိဏံ ဒွါရံ အပါပုရီယတိ ။ သော တ

တ္တ သီဃေန ဇဝေန ဓာဝတိ။ တဿ သီဃေန ဇဝေန ဓာဝတော ဆဝိမ္ပိ ဥယ္ယှဟတိ, စမ္မမ္ပိ ဥယ္ယှဟတိ, မံသမ္ပိ ဥယ္ယှဟတိ, နှာရုမ္ပိ ဥယ္ယှဟတိ, အဋ္ဌိမိဉ္ဇမ္ပိ သမ္ဗဟုလာယဍ္ဍိ, ဉတ္တံ တာဒိသမေဝ ဟောတိ။ ယတော စ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဗဟုသမ္ပတ္တော ဟောတိ, အထ တံ ဒုတရံ ပိဓီယတိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလင်္ကရောတိ ယာဝ န တံ ပာပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။

“ဟောတိ ခေါ သော, ဘိက္ခဝေ, သမယော ယံ ကဒာစိ ကရဟစိ ဒီဃဿ အဒ္ဓုနော အစ္စယေန တဿ မဟာနိရယဿ ပုရတ္ထိမံ ဒုတရံ အပာပုရီယတိ။ သော တတ္ထ သီဃေန ဇဝေန ဓာဝတိ။ တဿ သီဃေန ဇဝေန ဓာဝတော ဆဝိမ္ပိ ဥယ္ယှဟတိ, စမ္မမ္ပိ ဥယ္ယှဟတိ, မံသမ္ပိ ဥယ္ယှဟတိ, နှာရုမ္ပိ ဥယ္ယှဟတိ, အဋ္ဌိမိဉ္ဇမ္ပိ သမ္ဗဟုလာယဍ္ဍိ, ဉတ္တံ တာဒိသမေဝ ဟောတိ။ သော တေန ဒုတရေန နိက္ခမတိ။

၂၆၉. “တဿ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, မဟာနိရယဿ သမနန္တရာ သဟိတမေဝ မဟန္တော ဂူထနိရယော။ သော တတ္ထ ပတတိ။ တသ္မိံ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဂူထနိရယေ သူစိမုခာ ပါဏာ ဆဝိံ ဆိန္ဒန္တိ, ဆဝိံ ဆေတွာ စမ္မံ ဆိန္ဒန္တိ, စမ္မံ ဆေတွာ မံသံ ဆိန္ဒန္တိ, မံသံ ဆေတွာ နှာရုံ ဆိန္ဒန္တိ, နှာရုံ ဆေတွာ အဋ္ဌိံ ဆိန္ဒန္တိ, အဋ္ဌိံ ဆေတွာ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ခါဒန္တိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလင်္ကရောတိ ယာဝ န တံ ပာပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။

“တဿ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဂူထနိရယဿ သမနန္တရာ သဟိတမေဝ မဟန္တော ကုက္ကုလနိရယော။ သော တတ္ထ ပတတိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလင်္ကရောတိ ယာဝ န တံ ပာပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။

“တဿ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, ကုက္ကုလနိရယဿ သမနန္တရာ သဟိတမေဝ မဟန္တံ သိမ္ဗလိဝနံ ဉဒ္ဓံ [ဥစ္စံ (သျာ. ကံ.), ဥဗ္ဗေဓော (က.)] ယောဇနမုဂ္ဂတံ သောဠသင်္ဂုလကဏ္ဍကံ [သောဠသင်္ဂုလကဏ္ဋကံ (သီ.)] အာဒိတ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ။ တတ္ထ အာရောပေန္တိပိ ဩရောပေန္တိပိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလင်္ကရောတိ ယာဝ န တံ ပာပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။

“တဿ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, သိမ္ဗလိဝနဿ သမနန္တရာ သဟိတမေဝ မဟန္တံ အသိပတ္တဝနံ။ သော တတ္ထ ပဝိသတိ။ တဿ ဝါတေရိတာနိ ပတ္တာနိ ပတိတာနိ ဟတ္ထမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, ပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, ဟတ္ထပါဒမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, ကဏ္ဏမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, နာသမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ, ကဏ္ဏနာသမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလင်္ကရောတိ ယာဝ န တံ ပာပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။

“တဿ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ, အသိပတ္တဝနဿ သမနန္တရာ သဟိတမေဝ မဟတီ ခါရောဒကာ နဒီ [ခါရောဒိကာ နဒီ (သီ.)]။ သော တတ္ထ ပတတိ။ သော တတ္ထ အနုသောတမ္ပိ ဝုယ္ယှတိ, ပဋိသောတမ္ပိ ဝုယ္ယှတိ, အနုသောတပဋိသောတမ္ပိ ဝုယ္ယှတိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလင်္ကရောတိ ယာဝ န တံ ပာပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။

၂၇၀. “တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ ဗလိသေန ဉဒ္ဓရိတွာ ထလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဧဝမာဟံသု – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, ကိံ ဣစ္ဆသီ’တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘ဇိဃစ္ဆိတောသ္မိ, ဘန္တေ’တိ။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ တတ္တေန အယောသင်္ကုနာ မုခံ ဝိဝရိတွာ အာဒိတ္တေန သမ္ပဇ္ဇလိတေန သဇောတိဘူတေန တတ္တံ လောဟဂုဠံ မုခေ ပက္ခိပန္တိ အာဒိတ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ။ သော တဿ [တံ တဿ (က.), တဿ (သီ. ပီ.)] ဩဋ္ဌမ္ပိ ဒဟတိ [ဥယ္ယှဟတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)], မုခမ္ပိ ဒဟတိ, ကဏ္ဌမ္ပိ ဒဟတိ, ဉရမ္ပိ [ဥဒရမ္ပိ (သီ. သျာ. ကံ.)] ဒဟတိ, အန္တမ္ပိ အန္တဂုဏမ္ပိ အာဒာယ အဓောဘာဂါ နိက္ခမတိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလင်္ကရောတိ ယာဝ န တံ ပာပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။

“တမေနံ , ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ ဧဝမာဟံသု – ‘အမ္ဘော ပုရိသ, ကိံ ဣစ္ဆသီ’တိ? သော ဧဝမာဟ – ‘ပိပာသိတောသ္မိ, ဘန္တေ’တိ။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ တတ္တေန အယောသင်္ကုနာ မုခံ ဝိဝရိတွာ အာဒိတ္တေန သမ္ပ

ပဇ္ဇလိတေန သဇောတိဘူတေန တတ္တံ တမ္ဗလောဟံ မုခေ အာသိဉ္စန္တိ အာဒိတ္တံ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ။ တံ တဿ [ဧတ္ထ ပန ဟဒယဘေဒေ နတ္ထိ] ဩဋ္ဌမ္ပိ ဒဟတိ, မုခမ္ပိ ဒဟတိ, ကဏ္ဍမ္ပိ ဒဟတိ, ဥရမ္ပိ ဒဟတိ, အန္တမ္ပိ အန္တဂုဏမ္ပိ အာဒာယ အဓောဘာဂါ နိက္ခမတိ။ သော တတ္ထ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ ဝေဒေတိ, န စ တာဝ ကာလင်္ကရောတိ, ယာဝ န တံ ပါပကမ္မံ ဗျန္တီဟောတိ။ တမေနံ, ဘိက္ခဝေ, နိရယပါလာ ပုန မဟာနိရယေ ပက္ခိပန္တိ။

“ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, ယမဿ ရညော ဧတဒဟောသိ – ‘ယေ ကိရ , ဘော, လောကေ ပါပကာနိ အကုသလာနိ ကမ္မာနိ ကရောန္တိ တေ ဧဝရူပါ ဝိဝိဓာ ကမ္မကာရဏာ ကရီယန္တိ။ အဟော ဝတာဟံ မနုဿတ္တံ လဘေယျံ။ တထာဂတော စ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ တဉ္စာဟံ ဘဂဝန္တံ ပယိရုပါသေယျံ။ သော စ မေ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေယျ။ တဿ စာဟံ ဘဂဝတော ဓမ္မံ အာဇာနေယျ’န္တိ။ တံ ခေါ ပနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, နာညဿ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ သုတွာ ဝဒါမိ, အပိ စ ယဒေဝ သာမံ ဉာတံ သာမံ ဒိဋ္ဌံ သာမံ ဝိဒိတံ တဒေဝါဟံ ဝဒါမီ”တိ။

၂၇၁. ဣဒမဝောစ ဘဂဝါ။ ဣဒံ ဝတွာန [ဣဒံ ဝတွာ (သီ. ပီ.) ဧဝမိဒိဿေသု ဌာနေသု] သုဂတော အထာပရံ ဧတဒဝောစ သတ္ထာ –

“စောဒိတာ ဒေဝဒူတေဟိ, ယေ ပမဇ္ဇန္တိ မာဏဝါ။
တေ ဒီဃရတ္တံ သောစန္တိ, ဟီနကာယူပဂါ နရာ။

“ယေ စ ခေါ ဒေဝဒူတေဟိ, သန္တော သပ္ပုရိသာ ဣဓ။
စောဒိတာ နပ္ပမဇ္ဇန္တိ, အရိယဓမ္မေ ကုဒာစနံ။

“ဥပါဒါနေ ဘယံ ဒိသွာ, ဇာတိမရဏသမ္ဘဝေ။
အနုပါဒါ ဝိမုစ္စန္တိ, ဇာတိမရဏသင်္ခယေ။

“တေ ခေမပ္ပတ္တာ သုခိနော, ဒိဋ္ဌဓမ္မာဘိနိဗ္ဗုတာ။
သဗ္ဗဝေရဘယာတီတာ, သဗ္ဗဒုက္ခံ [သဗ္ဗဒုက္ခာ (က.)] ဥပစ္စဂု”န္တိ။

ဒေဝဒူတသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒသမံ။

သုညတဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော တတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –
ဒွိဓာဝ သုညတာ ဟောတိ, အဗ္ဘုတဓမ္မဗာကုလံ။
အစိရဝတဘူမိဇနာမော, အနုရုဒ္ဓုပက္ကိလေသံ။
ဗာလပဏ္ဍိတော ဒေဝဒူတဉ္စ တေ ဒသာတိ။

၄. ဝိဘင်္ဂဝဂ္ဂေါ

၁. ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တံ

၂၇၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကင်္ခေ အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။

''ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော [ယံ (နေတ္တိပါဠိ)] ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။
အသံဟီရံ [အသံဟိရံ (သျာ. ကံ. က.)] အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒွါ မနုဗြူဟယေ။

''အဇ္ဇေဝ ကိစ္စမာတပ္ပံ [ကိစ္စံ အာတပ္ပံ (သီ. က.)]၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။
န ဟိ နော သင်္ဂရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

''ဧဝံ ဝိဟာရိံ အာတာပိံ၊ အဟောရတ္တမတန္ဒိတံ။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနိ'' [မုနီတိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]॥

၂၇၃. ''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အတီတံ အန္ဝာဂမေတိ? 'ဧဝံရူပေါ အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာန'န္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ, 'ဧဝံဝေဒနော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာန'န္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ, 'ဧဝံသညော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာန'န္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ, 'ဧဝံသင်္ခါရော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာန'န္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ, 'ဧဝံဝိညာဏော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာန'န္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ – ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အတီတံ အန္ဝာဂမေတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အတီတံ နာန္ဝာဂမေတိ? 'ဧဝံရူပေါ အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာန'န္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ, 'ဧဝံဝေဒနော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာန'န္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ, 'ဧဝံသညော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာန'န္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ, 'ဧဝံသင်္ခါရော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာန'န္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ, 'ဧဝံဝိညာဏော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာန'န္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ – ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အတီတံ နာန္ဝာဂမေတိ။

၂၇၄. ''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အနာဂတံ ပဋိကင်္ခတိ? 'ဧဝံရူပေါ သိယံ အနာဂတမဒ္ဓာန'န္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ, ဧဝံဝေဒနော သိယံ။ပေ.။ ဧဝံသညော သိယံ။ ဧဝံသင်္ခါရော သိယံ။ ဧဝံဝိညာဏော သိယံ အနာဂတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ – ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အနာဂတံ ပဋိကင်္ခတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အနာဂတံ နပ္ပဋိကင်္ခတိ? 'ဧဝံရူပေါ သိယံ အနာဂတမဒ္ဓာန'န္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ, ဧဝံဝေဒနော သိယံ ။ ဧဝံသညော သိယံ။ ဧဝံသင်္ခါရော သိယံ။ 'ဧဝံဝိညာဏော သိယံ အနာဂတမဒ္ဓာန'န္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ – ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အနာဂတံ နပ္ပဋိကင်္ခတိ။

၂၇၅. ''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော အရိယာနံ အဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ အရိယဓမ္မေ အဝိနီတော သပ္ပုရိသာနံ အဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ သပ္ပုရိသဓမ္မေ အဝိနီတော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ, အတ္တနိ ဝါ ရူပံ,

ရူပသ္မိံ တ အတ္တာနံ; ဝေဒနံ။ပေ.။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, ဝိညာဏဝန္တံ တ အတ္တာနံ အတ္တနိ တ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏသ္မိံ တ အတ္တာနံ – ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတိ။

''ကထဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု န သံဟီရတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝာ အရိယသာဝကော အရိယာနံ ဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ အရိယဓမ္မေ သုဝိနီတော သပ္ပုရိသာနံ ဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ သပ္ပုရိသဓမ္မေ သုဝိနီတော န ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, န ရူပဝန္တံ တ အတ္တာနံ, န အတ္တနိ တ ရူပံ, န ရူပသ္မိံ တ အတ္တာနံ; န ဝေဒနံ။ န သညံ။ န သင်္ခါရေ။ န ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, န ဝိညာဏဝန္တံ တ အတ္တာနံ, န အတ္တနိ တ ဝိညာဏံ, န ဝိညာဏသ္မိံ တ အတ္တာနံ – ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု န သံဟီရတိ။

''အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကင်္ခေ အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။

''ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။
အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒွါ မနုဗြူဟယေ။

''အဇ္ဇေဝ ကိစ္စမာတပ္ပံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။
န ဟိ နော သင်္ဂရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

''ဧဝံ ဝိဟာရိံ အာတာပိံ၊ အဟောရတ္တမတန္ဒိတံ။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ''တိ။

'''ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ ဒေသေဿာမီ'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ''န္တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဌမံ။

၂. အာနန္ဒဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တံ

၂၇၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတိ သမာဒပေတိ သမုတ္တေဇေတိ သမ္ပဟံသေတိ, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ ဘာသတိ။

အထ ခော ဘဂဝါ သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေနုပဋ္ဌာနသာလာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ကော နု ခော, ဘိက္ခဝေ, ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိ သမာဒပေသိ သမုတ္တေဇေသိ သမ္ပဟံသေသိ, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ အဘာသီ''တိ? ''အာယသ္မာ, ဘန္တေ, အာနန္ဒော ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိ သမာဒပေသိ သမုတ္တေဇေသိ သမ္ပဟံသေသိ, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ အဘာသီ''တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – ''ယထာ ကထံ ပန တွံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခူနံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိ သမာဒပေသိ သမုတ္တေဇေသိ သမ္ပဟံသေသိ , ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ အဘာသီ''တိ? ''ဧဝံ ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူနံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိံ သမာဒပေသိံ သမုတ္တေဇေသိံ သမ္ပဟံသေသိံ, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ အဘာသိံ –

“အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကင်္ခေ အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။

“ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။
အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒွာ မနုဗြူဟယေ။

“အဇ္ဇေဝ ကိစ္စမာတပ္ပံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။
န ဟိ နော သင်္ဂရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

“ဧဝံ ဝိဟာရိံ အာတာပိံ၊ အဟောရတ္တမတန္ဒိတံ။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနိ”။

၂၇၇. “ကထဉ္စ, အာဝုသော, အတီတံ အန္ဝာဂမေတိ? ဧဝံရူပော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ, ဧဝံဝေဒနော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ, ဧဝံသညော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ, ဧဝံသင်္ခါရော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ, ဧဝံဝိညာဏော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ – ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အတီတံ အန္ဝာဂမေတိ။

“ကထဉ္စ, အာဝုသော, အတီတံ နာန္ဝာဂမေတိ? ဧဝံရူပော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ, ဧဝံဝေဒနော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ, ဧဝံသညော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ, ဧဝံသင်္ခါရော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ, ဧဝံဝိညာဏော အဟောသိံ အတီတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ – ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အတီတံ နာန္ဝာဂမေတိ။

“ကထဉ္စ, အာဝုသော, အနာဂတံ ပဋိကင်္ခတိ? ဧဝံရူပော သိယံ အနာဂတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ, ဧဝံဝေဒနော သိယံ။ပေ။ ဧဝံသညော သိယံ။ ဧဝံသင်္ခါရော သိယံ။ ဧဝံဝိညာဏော သိယံ အနာဂတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ သမန္ဝာနေတိ – ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အနာဂတံ ပဋိကင်္ခတိ။

“ကထဉ္စ, အာဝုသော, အနာဂတံ နပ္ပဋိကင်္ခတိ? ဧဝံရူပော သိယံ အနာဂတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ, ဧဝံဝေဒနော သိယံ။ပေ။ ဧဝံသညော သိယံ။ ဧဝံသင်္ခါရော သိယံ။ ဧဝံဝိညာဏော သိယံ အနာဂတမဒ္ဓာနန္တိ တတ္ထ နန္ဒိံ န သမန္ဝာနေတိ – ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အနာဂတံ နပ္ပဋိကင်္ခတိ။

“ကထဉ္စ, အာဝုသော, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတိ? ဣဓ, အာဝုသော, အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော အရိယာနံ အဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ အကောဝိဒော အရိယဓမ္မေ အဝိနီတော သပ္ပုရိသာနံ အဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ အကောဝိဒော သပ္ပုရိသဓမ္မေ အဝိနီတော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ, အတ္တနိ ဝါ ရူပံ, ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ; ဝေဒနံ။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, ဝိညာဏဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ, အတ္တနိ ဝါ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ – ဧဝံ ခော, အာဝုသော, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတိ။

“ကထဉ္စ, အာဝုသော, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု န သံဟီရတိ? ဣဓ, အာဝုသော, သုတဝါ အရိယသာဝကော အရိယာနံ ဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ ကောဝိဒော အရိယဓမ္မေ သုဝိနီတော သပ္ပုရိသာနံ ဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ ကောဝိဒော သပ္ပုရိသဓမ္မေ သုဝိနီတော န ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, န ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ, န အတ္တနိ ဝါ ရူပံ, န ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ; န ဝေဒနံ။ န သညံ။ န သင်္ခါရေ။ န ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, န ဝိညာဏဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ, န အတ္တနိ ဝါ ဝိညာဏံ, န ဝိညာဏသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ – ဧဝံ ခော, အာဝုသော, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု န သံဟီရတိ။

“အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကင်္ခေ အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။

“ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။
အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒွာ မနုဗြူဟယေ။

“အဇ္ဇေဝ ကိစ္စမာတပ္ပံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။
န ဟိ နော သင်္ဂရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

“ဧဝံ ဝိဟာရိံ အာတာပိံ၊ အဟောရတ္တမတန္ဒိတံ။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ”တိ။

“ဧဝံ ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခူနံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိံ သမာဒပေသိံ သမုတ္တေဇေသိံ သမ္ပဟံသေသိံ, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ အဘာသိ”န္တိ။

၂၇၈. “သာဓု , သာဓု, အာနန္ဒ! သာဓု ခော တွံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခူနံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိ သမာဒပေသိ သမုတ္တေဇေသိ သမ္ပဟံသေသိ, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ အဘာသိ –

“အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ။ပေ.။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ”တိ။

“ကထဉ္စ, အာနန္ဒ, အတီတံ အန္ဝာဂမေတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, အတီတံ အန္ဝာဂမေတိ။ ကထဉ္စ, အာနန္ဒ, အတီတံ နာန္ဝာဂမေတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, အတီတံ နာန္ဝာဂမေတိ။ ကထဉ္စ, အာနန္ဒ, အနာဂတံ ပဋိကင်္ခတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, အနာဂတံ ပဋိကင်္ခတိ။ ကထဉ္စ, အာနန္ဒ, အနာဂတံ နပ္ပဋိကင်္ခတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, အနာဂတံ နပ္ပဋိကင်္ခတိ။ ကထဉ္စ, အာနန္ဒ, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတိ။ ကထဉ္စ, အာနန္ဒ, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု န သံဟီရတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု န သံဟီရတိ။

“အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ။ပေ.။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ”တိ။

ဣဒမဝောစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

အာနန္ဒဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒုတိယံ။

၃. မဟာကစ္စာနဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တံ

၂၇၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ တပောဒါရာမေ။ အထ ခော အာယသ္မာ သမိဒ္ဓိ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ ယေန တပောဒော [တပေါဒါ (သီ.)] တေနုပသင်္ကမိ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတုံ။ တပောဒေ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဧကစီဝရော အဋ္ဌာသိ ဂတ္တာနိ ပုဗ္ဗာပယမာနော [သုက္ခာပယမာနော (က.)] ။ အထ ခော အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ တပောဒံ ဩဘာသေတွာ ယေနာယသ္မာ သမိဒ္ဓိ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခော သာ ဒေဝတာ အာယသ္မန္တံ သမိဒ္ဓိံ ဧတဒဝောစ – “ဓာရေသိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စာ”တိ? “န ခော အဟံ, အာဝုသော, ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ။ တွံ ပနာဝုသော, ဓာရေသိ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စာ”တိ? “အဟမ္ပိ ခော, ဘိက္ခု, န ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ။ ဓာရေသိ ပန တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ”တိ? “န ခော အဟံ, အာဝုသော, ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာတိ။ တွံ ပနာဝုသော, ဓာရေသိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ”တိ? “အဟမ္ပိ ခော, ဘိက္ခု န ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာတိ။ ဥဂ္ဂဏ္ဟာဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ; ပရိယာပုဏာဟိ တွံ,

ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ; ဓာရေဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ။ အတ္ထသံဟိတော, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသော စ ဝိဘင်္ဂေါ စ အာဒိဗြဟ္မစရိယကော''တိ။ ဣဒမဝေါစ သာ ဒေဝတာ; ဣဒံ ဝတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။

၂၈၀. အထ ခေါ အာယသ္မာ သမိဒ္ဓိ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ သမိဒ္ဓိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

''ဣဓာဟံ, ဘန္တေ, ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ ယေန တပေါဒါ တေနုပသင်္ကမိံ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတုံ။ တပေါဒေ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဧကစီဝရော အဋ္ဌာသိံ ဂတ္တာနိ ပုဗ္ဗာပယမာနော။ အထ ခေါ ဘန္တေ, အညတရာ ဒေဝတာ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ တပေါဒံ ဩဘာသေတွာ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ သာ ဒေဝတာ မံ ဧတဒဝေါစ – 'ဓာရေသိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စာ'''တိ?

''ဧဝံ ဝုတ္တေ အဟံ, ဘန္တေ, တံ ဒေဝတံ ဧတဒဝောစံ – 'န ခေါ အဟံ, အာဝုသော, ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ။ တွံ ပနာဝုသော, ဓာရေသိ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စာ'တိ? 'အဟမ္ပိ ခေါ, ဘိက္ခု, န ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ။ ဓာရေသိ ပန တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ'တိ? 'န ခေါ အဟံ, အာဝုသော, ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာတိ။ တွံ ပနာဝုသော, ဓာရေသိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ'တိ? 'အဟမ္ပိ ခေါ, ဘိက္ခု, န ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာတိ။ ဥဂ္ဂဏှာဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ; ပရိယာပုဏာဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ; ဓာရေဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ။ အတ္ထသံဟိတော, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသော စ ဝိဘင်္ဂေါ စ အာဒိဗြဟ္မစရိယကော'တိ။ ဣဒမဝေါစ, ဘန္တေ, သာ ဒေဝတာ; ဣဒံ ဝတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။ သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ ဒေသေတူ''တိ။ ''တေန ဟိ, ဘိက္ခု, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ အာယသ္မာ သမိဒ္ဓိ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ, နပ္ပဋိကင်္ခေ အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ, အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။

''ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ, တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။
အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ, တံ ဝိဒွါ မနုဗြူဟယေ။

''အဇ္ဇေဝ ကိစ္စမာတပ္ပံ, ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။
န ဟိ နော သင်္ဂရံ တေန, မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

''ဧဝံ ဝိဟာရိံ အာတာပိံ, အဟောရတ္တမတန္ဒိတံ။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ, သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ; ဣဒံ ဝတွာန သုဂတော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပာဝိသိ။ အထ ခေါ တေသံ ဘိက္ခူနံ , အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော, ဧတဒဟောသိ – ''ဣဒံ ခေါ နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော –

''အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ, နပ္ပဋိကင်္ခေ အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ, အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။

“ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။
အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒွါ မနုဗြူဟယေ။

“အဇ္ဇေဝ ကိစ္စမာတပ္ပံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။
န ဟိ နော သင်္ဂရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

“ဧဝံ ဝိဟာရိံ အာတာပိံ၊ အဟောရတ္တမတန္ဒိတံ။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ”တိ။

“ကော နု ခော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇေယျာ”တိ?

အထ ခော တေသံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ – “အယံ ခော အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗြဟ္မစာရီနံ; ပဟောတိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ယံနူန မယံ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမေယျာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမာ”တိ။

၂၈၁. အထ ခော တေ ဘိက္ခူ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ မဟာကစ္စာနေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတဒဝေစုံ – “ဣဒံ ခော နော, အာဝုသော ကစ္စာန, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော –

“အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ။ပေ.။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ”တိ။

“တေသံ နော, အာဝုသော ကစ္စာန, အမှာကံ, အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော, ဧတဒဟောသိ – ဣဒံ ခော နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော –

“အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ။ပေ.။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ”တိ။

“ကော နု ခော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇေယျာတိ? တေသံ နော , အာဝုသော ကစ္စာန, အမှာကံ ဧတဒဟောသိ – ‘အယံ ခော အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗြဟ္မစာရီနံ။ ပဟောတိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ယံနူန မယံ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမေယျာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမာ’တိ။ ဝိဘဇတာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော”တိ။

“သေယျထာပိ, အာဝုသော, ပုရိသော သာရတ္ထိကော သာရဂဝေသီ သာရပရိယေသနံ စရမာနော မဟတော ရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော သာရဝတော အတိက္ကမ္မေဝ မူလံ အတိက္ကမ္မ ခန္ဓံ သာခာပလာသေ သာရံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ မညေယျ; ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ အာယသ္မန္တာနံ သတ္ထရိ သမ္မုခီဘူတေ တံ ဘဂဝန္တံ အတိသိတွာ အမှေ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆိတဗ္ဗံ မညထ [မညေထ (ပီ.)]။ သော ဟာဝုသော, ဘဂဝါ ဇာနံ ဇာနာတိ, ပဿံ ပဿတိ, စက္ခုဘူတော ဉာဏဘူတော ဓမ္မဘူတော ဗြဟ္မဘူတော ဝတ္တာ ပဝတ္တာ အတ္ထဿ နိန္နေတာ အမတဿ ဒာတာ ဓမ္မဿာမီ တထာဂတော။

သော စေဝ ပနေတသ္သ ကာလော အဟောသိ ယံ ဘဂဝန္တံယေဝ တေမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယ္ယာထ, ယထာ တေ ဘဂဝါ ဗျာကရေယ္ယ တထာ နံ ဓာရေယ္ယာထာ”တိ။

“အဒ္ဓါဝုသော ကစ္စာန, ဘဂဝါ ဇာနံ ဇာနာတိ, ပသ္သံ ပသ္သတိ, စက္ခုဘူတော ဉာဏဘူတော ဓမ္မဘူတော ဗြဟ္မဘူတော ဝတ္တာ ပဝတ္တာ အတ္ထသ္သ နိန္နေတာ အမတသ္သ ဒါတာ ဓမ္မသ္သာမီ တထာဂတော။ သော စေဝ ပနေတသ္သ ကာလော အဟောသိ ယံ ဘဂဝန္တံယေဝ တေမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယ္ယာမ; ယထာ နော ဘဂဝါ ဗျာကရေယ္ယ တထာ နံ ဓာရေယ္ယာမ။ အပိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သတ္ထုစေဝ သံဝဏ္ဏိတော သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗြဟ္မစာရီနံ; ပဟောတိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဣမသ္သ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသသ္သ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသ္သ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တသ္သ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ဝိဘဇတာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော အဂရုံ ကရိတွာ”တိ [အဂရုကရိတွာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)]။

“တေန ဟာဝုသော, သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိသ္သာမီ”တိ။ “ဧဝမာဝုသော”တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော မဟာကစ္စာနသ္သ ပစ္စသ္သောသုံ။ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဧတဒဝေါစ –

“ယံ ခော နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော –

“အတီတံ နာန္ဝာဂမေယ္ယ။ပေ.။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ”တိ။

ဣမသ္သ ခော အဟံ, အာဝုသော, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသသ္သ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသ္သ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တသ္သ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ –

၂၈၂. “ကထဉ္စ, အာဝုသော, အတီတံ အန္ဝာဂမေတိ? ဣတိ မေ စက္ခု အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ရူပါတိ – တတ္ထ ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓံ [ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗန္ဓံ (က.)] ဟောတိ ဝိညာဏံ, ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ ဝိညာဏသ္သ တဒဘိနန္ဒတိ, တဒဘိနန္ဒန္တော အတီတံ အန္ဝာဂမေတိ။ ဣတိ မေ သောတံ အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣတိ သဒ္ဒါတိ။ပေ.။ ဣတိ မေ ဃာနံ အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ဂန္ဓာတိ။ ဣတိ မေ ဇိဝှာ အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ရသာတိ။ ဣတိ မေ ကာယော အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာတိ။ ဣတိ မေ မနော အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ဓမ္မာတိ – တတ္ထ ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဟောတိ ဝိညာဏံ, ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ ဝိညာဏသ္သ တဒဘိနန္ဒတိ, တဒဘိနန္ဒန္တော အတီတံ အန္ဝာဂမေတိ – ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အတီတံ အန္ဝာဂမေတိ။

“ကထဉ္စ, အာဝုသော, အတီတံ နာန္ဝာဂမေတိ? ဣတိ မေ စက္ခု အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ရူပါတိ – တတ္ထ န ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဟောတိ ဝိညာဏံ, န ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ ဝိညာဏသ္သ န တဒဘိနန္ဒတိ, န တဒဘိနန္ဒန္တော အတီတံ နာန္ဝာဂမေတိ။ ဣတိ မေ သောတံ အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣတိ သဒ္ဒါတိ။ပေ.။ ဣတိ မေ ဃာနံ အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ဂန္ဓာတိ။ ဣတိ မေ ဇိဝှာ အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ရသာတိ။ ဣတိ မေ ကာယော အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာတိ။ ဣတိ မေ မနော အဟောသိ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ဓမ္မာတိ – တတ္ထ န ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဟောတိ ဝိညာဏံ, န ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ ဝိညာဏသ္သ, န တဒဘိနန္ဒတိ, န တဒဘိနန္ဒန္တော အတီတံ နာန္ဝာဂမေတိ – ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အတီတံ နာန္ဝာဂမေတိ။

၂၈၃. “ကထဉ္စ, အာဝုသော, အနာဂတံ ပဋိကင်္ခတိ? ဣတိ မေ စက္ခု သိယာ အနာဂတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ရူပါတိ – အပ္ပဋိလဒ္ဓသ္သ ပဋိလာဘာယ စိတ္တံ ပဏိဒဟတိ, စေတသော ပဏိဓာနပစ္စယာ တဒဘိနန္ဒတိ, တဒဘိနန္ဒန္တော အနာဂတံ ပဋိကင်္ခတိ။ ဣတိ မေ သောတံ သိယာ အနာဂတမဒ္ဓါနံ ဣတိ သဒ္ဒါတိ။ပေ.။ ဣတိ မေ ဃာနံ သိယာ အနာဂတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ဂန္ဓာတိ။ ဣတိ မေ ဇိဝှာ သိယာ အနာဂတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ရသာတိ။ ဣတိ မေ ကာယော သိယာ အနာဂတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာတိ။ ဣတိ မေ မနော သိယာ အနာဂတမဒ္ဓါနံ ဣတိ ဓမ္မာတိ – အပ္ပဋိလဒ္ဓသ္သ ပဋိလာဘာယ စိတ္တံ ပဏိဒ

ဟာတိ, စေတသော ပဏိဓာနပစ္စယာ တဒဘိနန္ဒတိ, တဒဘိနန္ဒန္တော အနာဂတံ ပဋိကင်္ခတိ – ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အနာဂတံ ပဋိကင်္ခတိ။

''ကထဉ္စ, အာဝုသော, အနာဂတံ နပ္ပဋိကင်္ခတိ? ဣတိ မေ စက္ခု သိယာ အနာဂတမဒ္ဓာနံ ဣတိ ရူပာတိ – အပ္ပဋိလဒ္ဓဿ ပဋိလာဘာယ စိတ္တံ နပ္ပဏိဒဟတိ , စေတသော အပ္ပဏိဓာနပစ္စယာ န တဒဘိနန္ဒတိ, န တဒဘိနန္ဒန္တော အနာဂတံ နပ္ပဋိကင်္ခတိ။ ဣတိ မေ သောတံ သိယာ အနာဂတမဒ္ဓာနံ ဣတိ သဒ္ဒာတိ။ပေ.။ ဣတိ မေ ဃာနံ သိယာ အနာဂတမဒ္ဓာနံ ဣတိ ဂန္ဓာတိ။ ဣတိ မေ ဇိဝှာ သိယာ အနာဂတမဒ္ဓာနံ ဣတိ ရသာတိ။ ဣတိ မေ ကာယော သိယာ အနာဂတမဒ္ဓာနံ ဣတိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာတိ။ ဣတိ မေ မနော သိယာ အနာဂတမဒ္ဓာနံ ဣတိ ဓမ္မာတိ – အပ္ပဋိလဒ္ဓဿ ပဋိလာဘာယ စိတ္တံ နပ္ပဏိဒဟတိ, စေတသော အပ္ပဏိဓာနပစ္စယာ န တဒဘိနန္ဒတိ, န တဒဘိနန္ဒန္တော အနာဂတံ နပ္ပဋိကင်္ခတိ – ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အနာဂတံ နပ္ပဋိကင်္ခတိ။

၂၈၄. ''ကထဉ္စ, အာဝုသော, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတိ? ယဉ္စာဝုသော, စက္ခု ယေ စ ရူပာ – ဥဘယမေတံ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ တသ္မိံ စေ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဟောတိ ဝိညာဏံ, ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ ဝိညာဏဿ တဒဘိနန္ဒတိ, တဒဘိနန္ဒန္တော ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတိ။ ယဉ္စာဝုသော, သောတံ ယေ စ သဒ္ဒါ။ပေ.။ ယဉ္စာဝုသော, ဃာနံ ယေ စ ဂန္ဓာ။ ယာ စာဝုသော, ဇိဝှာ ယေ စ ရသာ။ ယော စာဝုသော, ကာယော ယေ စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ။ ယော စာဝုသော, မနော ယေ စ ဓမ္မာ – ဥဘယမေတံ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ တသ္မိံ စေ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဟောတိ ဝိညာဏံ, ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ ဝိညာဏဿ တဒဘိနန္ဒတိ, တဒဘိနန္ဒန္တော ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတိ – ဧဝံ ခော, အာဝုသော, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတိ။

''ကထဉ္စ, အာဝုသော, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု န သံဟီရတိ? ယဉ္စာဝုသော, စက္ခု ယေ စ ရူပာ – ဥဘယမေတံ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ တသ္မိံ စေ ပစ္စုပ္ပန္နေ န ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဟောတိ ဝိညာဏံ, န ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ ဝိညာဏဿ န တဒဘိနန္ဒတိ, န တဒဘိနန္ဒန္တော ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု န သံဟီရတိ။ ယဉ္စာဝုသော, သောတံ ယေ စ သဒ္ဒါ။ပေ.။ ယဉ္စာဝုသော, ဃာနံ ယေ စ ဂန္ဓာ။ ယာ စာဝုသော, ဇိဝှာ ယေ စ ရသာ။ ယော စာဝုသော, ကာယော ယေ စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ။ ယော စာဝုသော, မနော ယေ စ ဓမ္မာ – ဥဘယမေတံ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ တသ္မိံ စေ ပစ္စုပ္ပန္နေ န ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဟောတိ ဝိညာဏံ, န ဆန္ဒရာဂပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ ဝိညာဏဿ န တဒဘိနန္ဒတိ, န တဒဘိနန္ဒန္တော ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု န သံဟီရတိ – ဧဝံ ခော, အာဝုသော, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု န သံဟီရတိ။

၂၈၅. ''ယံ ခော နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော –

''အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ။ပေ.။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ, သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ''တိ။

''ဣမဿ ခော အဟံ, အာဝုသော, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။ အာကင်္ခမာနာ စ ပန တုမှေ အာယသ္မန္တော ဘဂဝန္တံယေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ, ယထာ နော ဘဂဝါ ဗျာကရောတိ တထာ နံ ဓာရေယျာထာ''တိ။

အထ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော မဟာကစ္စာနဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝောစုံ – ''ယံ ခော နော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော –

''အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ။ပေ.။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ, သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ''တိ။

တေသံ နော, ဘန္တေ, အမှာကံ, အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော, ဧတဒဟောသိ – ''ဣဒံ ခေါ နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော –

''အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကင်္ခေ အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။

''ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။
အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒ္ဓါ မနုဗြူဟယေ။

''အဇ္ဇေဝ ကိစ္စမာတပ္ပံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။
န ဟိ နော သင်္ဂရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

''ဧဝံ ဝိဟာရိံ အာတာပိံ၊ အဟောရတ္တမတန္ဒိတံ။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ''တိ။

'''ကော နု ခေါ ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇေယျာ'တိ? တေသံ နော, ဘန္တေ, အမှာကံ ဧတဒဟောသိ – 'အယံ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗြဟ္မစာရီနံ။ ပဟောတိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ယံနူန မယံ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမေယျာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမာ'တိ။ အထ ခေါ မယံ, ဘန္တေ, ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမိမှ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆိမှ။ တေသံ နော, ဘန္တေ, အာယသ္မတာ မဟာကစ္စာနေန ဣမေဟိ အာကာရေဟိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ ဣမေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ အတ္ထော ဝိဘတ္တော''တိ။

''ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, မဟာကစ္စာနော; မဟာပညော, ဘိက္ခဝေ မဟာကစ္စာနော။ မံ စေပိ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ, အဟမ္ပိ တံ ဧဝမေဝံ ဗျာကရေယျံ ယထာ တံ မဟာကစ္စာနေန ဗျာကတံ။ ဧသော, စေဝေတဿ အတ္ထော။ ဧဝဉ္စ နံ ဓာရေထာ''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

မဟာကစ္စာနဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ တတိယံ။

၄. လောမသကင်္ဂိယဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တံ

၂၈၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ လောမသကင်္ဂိယော [လောမသကကင်္ဂိယော (ဋီကာ)] သက္ကေသု ဝိဟရတိ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ နိဂြောဓာရာမေ။ အထ ခေါ စန္ဒနော ဒေဝပုတ္တော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏော ကေဝလကပ္ပံ နိဂြောဓာရာမံ ဩဘာသေတွာ ယေနာယသ္မာ လောမသကင်္ဂိယော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ စန္ဒနော ဒေဝပုတ္တော အာယသ္မန္တံ လောမသကင်္ဂိယံ ဧတဒဝေါစ – ''ဓာရေသိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စာ''တိ? ''န ခေါ အဟံ, အာဝုသော, ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ။ တွံ ပနာဝုသော, ဓာရေသိ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စာ''တိ? ''အဟမ္ပိ ခေါ, ဘိက္ခု, န ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ။ ဓာရေသိ ပန တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ''တိ? ''န ခေါ အဟံ, အာဝုသော, ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ။ တွံ ပနာဝုသော, ဓာရေသိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ''တိ? ''ဓာရေမိ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ''တိ။ ''ယထာ ကထံ ပန တွံ, အာဝုသော, ဓာရေသိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ''တိ? ''ဧကမိဒံ, ဘိက္ခု, သမယံ ဘဂဝါ ဒေဝေသု တာဝတိံသေသု ဝိဟရတိ ပါရိစ္ဆတ္တ

တ္တကမူလေ ပဏ္ဏကုမ္ဗလသိလာယံ။ တတြ ဘဂဝါ ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂ ဉ္စ အဘာသိ –

"အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကင်္ခေ အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။

"ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။
အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒွါ မနုဗြူဟယေ။

"အဇ္ဇေဝ ကိစ္စမာတပ္ပံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။
န ဟိ နော သင်္ဂရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

"ဧဝံ ဝိဟာရိံ အာတာပိံ၊ အဟောရတ္တမတန္ဒိတံ။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ"တိ။

"ဧဝံ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခု, ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ; ပရိယာပုဏာဟိ တွံ , ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ; ဓာရေဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ။ အတ္ထသံဟိတော, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသော စ ဝိဘင်္ဂေါ စ အာဒိဗြဟ္မစရိယကော"တိ။ ဣဒမဝေါစ စန္ဒနော ဒေဝပုတ္တော။ ဣဒံ ဝတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။

၂၈၇. အထ ခေါ အာယသ္မာ လောမသကင်္ဂိယော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန သာဝတ္ထိ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန သာဝတ္ထိ ဇေတဝနံ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ လောမသကင်္ဂိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

"ဧကမိဒါဟံ, ဘန္တေ, သမယံ သက္ကေသု ဝိဟရာမိ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ နိဂြောဓာရာမေ။ အထ ခေါ, ဘန္တေ, အညတရော ဒေဝပုတ္တော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏော ကေဝလကပ္ပံ နိဂြောဓာရာမံ ဩဘာသေတွာ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ, ဘန္တေ, သော ဒေဝပုတ္တော မံ ဧတဒဝေါစ – 'ဓာရေသိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စာ'တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ အဟံ, ဘန္တေ, တံ ဒေဝပုတ္တံ ဧတဒဝေါစံ – 'န ခေါ အဟံ, အာဝုသော, ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ။ တွံ ပနာဝုသော, ဓာရေသိ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စာ'တိ? 'အဟမ္ပိ ခေါ, ဘိက္ခု, န ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ။ ဓာရေသိ ပန တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ'တိ? 'န ခေါ အဟံ, အာဝုသော, ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ။ တွံ ပနာဝုသော, ဓာရေသိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ'တိ? 'ဓာရေမိ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ'တိ။ 'ယထာ ကထံ ပန တွံ, အာဝုသော, ဓာရေသိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ'တိ? ဧကမိဒံ, ဘိက္ခု, သမယံ ဘဂဝါ ဒေဝေသု တာဝတိံသေသု ဝိဟရတိ ပါရိစ္ဆတ္တကမူလေ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာယံ ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဒေဝါနံ တာဝတိံသာနံ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ အဘာသိ –

"အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ။ပေ.။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ"တိ။

"ဧဝံ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခု, ဓာရေမိ ဘဒ္ဒေကရတ္တိယော ဂါထာ။ ဥဂ္ဂဏှာဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ; ပရိယာပုဏာဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ; ဓာရေဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ။ အတ္ထသံဟိတော, ဘိက္ခု, ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသော စ ဝိဘင်္ဂေါ စ အာဒိဗြဟ္မစရိယကော'တိ။ ဣဒမဝေါစ, ဘန္တေ, သော ဒေဝပုတ္တော; ဣဒံ ဝတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။ သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘဒ္ဒေကရတ္တဿ ဥဒ္ဒေသဉ္စ ဝိဘင်္ဂဉ္စ ဒေသေတူ"တိ။

၂၈၈. ‘‘ဇာနာသိ ပန တွံ, ဘိက္ခု, တံ ဒေဝပုတ္တ’’န္တိ? ‘‘န ခော အဟံ, ဘန္တေ, ဇာနာမိ တံ ဒေဝပုတ္တ’’န္တိ။ ‘‘စန္ဒနော နာမ သော, ဘိက္ခု, ဒေဝပုတ္တော။ စန္ဒနော, ဘိက္ခု, ဒေဝပုတ္တော အဋ္ဌိံ ကတွာ [အဋ္ဌိကတွာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] မနသိကတွာ သဗ္ဗစေတသာ [သဗ္ဗံ စေတသော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.), သဗ္ဗံ စေတသာ (က.)] သမန္နာဟရိတွာ ဩဟိတသောတော ဓမ္မံ သုဏာတိ။ တေန ဟိ, ဘိက္ခု, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခော အာယသ္မာ လောမသကင်္ဂိယော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

‘‘အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကင်္ခေ အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။

‘‘ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။
အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒွာ မနုဗြူဟယေ။

‘‘အဇ္ဇေဝ ကိစ္စမာတပ္ပံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။
န ဟိ နော သင်္ဂရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

‘‘ဧဝံ ဝိဟာရိံ အာတာပိံ၊ အဟောရတ္တမတန္ဒိတံ။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနိ’’။

‘‘ကထဉ္စ, ဘိက္ခု, အတီတံ အန္ဝာဂမေတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခု, အတီတံ အန္ဝာဂမေတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခု, အတီတံ နာန္ဝာဂမေတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခု, အတီတံ နာန္ဝာဂမေတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခု, အနာဂတံ ပဋိကင်္ခတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခု, အနာဂတံ ပဋိကင်္ခတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခု, အနာဂတံ နပ္ပဋိကင်္ခတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခု, အနာဂတံ နပ္ပဋိကင်္ခတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခု, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခု, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု သံဟီရတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခု, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု န သံဟီရတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခု, ပစ္စုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု န သံဟီရတိ။

‘‘အတီတံ နာန္ဝာဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကင်္ခေ အနာဂတံ။
ယဒတီတံ ပဟီနံ တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။

‘‘ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယော ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။
အသံဟီရံ အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒွာ မနုဗြူဟယေ။

‘‘အဇ္ဇေဝ ကိစ္စမာတပ္ပံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။
န ဟိ နော သင်္ဂရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

‘‘ဧဝံ ဝိဟာရိံ အာတာပိံ၊ အဟောရတ္တမတန္ဒိတံ။
တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္တောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနီ’’တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ လောမသကင်္ဂိယော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

လောမသကင်္ဂိယဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ စတုတ္ထံ။

၅. စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တံ [သုဘသုတ္တန္တိပိ ဝုစ္စတိ]

၂၈၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ, အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခော သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ကော နု ခေါ, ဘော ကေတမ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန မနုဿာနံယေဝ သတံ မနုဿဘူတာနံ ဒိဿန္တိ ဟီနပ္ပဏီတတာ? ဒိဿန္တိ ဟိ, ဘော ကေတမ, မနုဿာ အပ္ပာယုကာ, ဒိဿန္တိ ဒီဃာယုကာ; ဒိဿန္တိ ဗဝှာဗာဓာ [ဗဟွာဗာဓာ (သျာ. ကံ. က.)], ဒိဿန္တိ အပ္ပာဗာဓာ; ဒိဿန္တိ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ, ဒိဿန္တိ ဝဏ္ဏဝန္တော; ဒိဿန္တိ အပ္ပေသက္ခာ, ဒိဿန္တိ မဟေသက္ခာ; ဒိဿန္တိ အပ္ပဘောဂါ, ဒိဿန္တိ မဟာဘောဂါ; ဒိဿန္တိ နီစကုလီနာ, ဒိဿန္တိ ဥစ္စာကုလီနာ; ဒိဿန္တိ ဒုပ္ပညာ, ဒိဿန္တိ ပညဝန္တော [ပညာဝန္တော (သီ. ပီ.)]။ ကော နု ခေါ, ဘော ကေတမ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန မနုဿာနံယေဝ သတံ မနုဿဘူတာနံ ဒိဿန္တိ ဟီနပ္ပဏီတတာ”တိ?

“ကမ္မဿကာ, မာဏဝ, သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒါ ကမ္မယောနီ ကမ္မဗန္ဓူ [ကမ္မယောနိ ကမ္မဗန္ဓု (သီ.)] ကမ္မပ္ပဋိသရဏာ။ ကမ္မံ သတ္တေ ဝိဘဇတိ ယဒိဒံ – ဟီနပ္ပဏီတတာယာ”တိ။ “န ခေါ အဟံ ဣမဿ ဘောတော ဂောတမဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။ သာဓု မေ ဘဝံ ဂောတမော တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတု ယထာ အဟံ ဣမဿ ဘောတော ဂောတမဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနေယျ”န္တိ။

၂၉၀. “တေန ဟိ, မာဏဝ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘော”တိ ခေါ သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ဣဓ, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ လုဒ္ဒော လောဟိတပါဏိ ဟတပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော ပါဏဘူတေသု [သဗ္ဗပါဏဘူတေသု (သီ. က.)]။ သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန [သမာဒိဏ္ဏေန (ပီ. က.)] ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ အပ္ပာယုကော ဟောတိ။ အပ္ပာယုကသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ လုဒ္ဒော လောဟိတပါဏိ ဟတပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော ပါဏဘူတေသု။

“ဣဓ ပန, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော, လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရတိ။ သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ ဒီဃာယုကော ဟောတိ။ ဒီဃာယုကသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော, လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရတိ။

၂၉၁. “ဣဓ, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ သတ္တာနံ ဝိဟေဌကဇာတိကော ဟောတိ, ပါဏိနာ ဝါ လေဍ္ဍုနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္ထေန ဝါ။ သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ ဗဝှာဗာဓော ဟောတိ။ ဗဝှာဗာဓသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – သတ္တာနံ ဝိဟေဌကဇာတိကော ဟောတိ ပါဏိနာ ဝါ လေဍ္ဍုနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္ထေန ဝါ။

“ဣဓ ပန, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ သတ္တာနံ အဝိဟေဌကဇာတိကော ဟောတိ ပါဏိနာ ဝါ လေဍ္ဍုနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္ထေန ဝါ။ သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ အပ္ပာဗာဓော ဟောတိ။ အပ္ပာဗာဓသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – သတ္တာနံ အဝိဟေဌကဇာတိကော ဟောတိ ပါဏိနာ ဝါ လေဍ္ဍုနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္ထေန ဝါ။

၂၉၂. ‘‘ဣဓ, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ကောဓနော ဟောတိ ဥပါယာသဗဟုလော။ အပ္ပမ္ပိ ဝုတ္တော သမာနော အဘိသဇ္ဇတိ ကုပ္ပတိ ဗျာပဇ္ဇတိ ပတိတ္ထီယတိ ကောပဉ္စ ဒောသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ။ သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဟောတိ။ ဒုဗ္ဗဏ္ဏသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – ကောဓနော ဟောတိ ဥပါယာသဗဟုလော; အပ္ပမ္ပိ ဝုတ္တော သမာနော အဘိသဇ္ဇတိ ကုပ္ပတိ ဗျာပဇ္ဇတိ ပတိတ္ထီယတိ ကောပဉ္စ ဒောသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ။

‘‘ဣဓ ပန, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ အက္ကောဓနော ဟောတိ အနုပါယာသဗဟုလော; ဗဟုမ္ပိ ဝုတ္တော သမာနော နာဘိသဇ္ဇတိ န ကုပ္ပတိ န ဗျာပဇ္ဇတိ န ပတိတ္ထီယတိ န ကောပဉ္စ ဒောသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ။ သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ ပါသာဒိကော ဟောတိ။ ပါသာဒိကသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – အက္ကောဓနော ဟောတိ အနုပါယာသဗဟုလော; ဗဟုမ္ပိ ဝုတ္တော သမာနော နာဘိသဇ္ဇတိ န ကုပ္ပတိ န ဗျာပဇ္ဇတိ န ပတိတ္ထီယတိ န ကောပဉ္စ ဒောသဉ္စ အပ္ပစ္စယဉ္စ ပါတုကရောတိ။

၂၉၃. ‘‘ဣဓ, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဣဿာမနကော ဟောတိ; ပရလာဘသက္ကာရဂရုကာရမာနနဝန္ဒနပူဇနာသု ဣဿတိ ဥပဒုဿတိ ဣဿံ ဗန္ဓတိ။ သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ အပ္ပေသက္ခော ဟောတိ။ အပ္ပေသက္ခသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – ဣဿာမနကော ဟောတိ; ပရလာဘသက္ကာရဂရုကာရမာနနဝန္ဒနပူဇနာသု ဣဿတိ ဥပဒုဿတိ ဣဿံ ဗန္ဓတိ။

‘‘ဣဓ ပန, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ အနိဿာမနကော ဟောတိ; ပရလာဘသက္ကာရဂရုကာရမာနနဝန္ဒနပူဇနာသု န ဣဿတိ န ဥပဒုဿတိ န ဣဿံ ဗန္ဓတိ။ သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ မဟေသက္ခော ဟောတိ။ မဟေသက္ခသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ , ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – အနိဿာမနကော ဟောတိ; ပရလာဘသက္ကာရဂရုကာရမာနနဝန္ဒနပူဇနာသု န ဣဿတိ န ဥပဒုဿတိ န ဣဿံ ဗန္ဓတိ။

၂၉၄. ‘‘ဣဓ, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ န ဒါတာ ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ။ သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ အပ္ပဘောဂေါ ဟောတိ။ အပ္ပဘောဂသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – န ဒါတာ ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ။

‘‘ဣဓ ပန, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဒါတာ ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ။ သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ မဟာဘောဂေါ ဟောတိ။ မဟာဘောဂသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – ဒါတာ ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ။

၂၉၅. ‘‘ဣဓ, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ထဒ္ဓေါ ဟောတိ အတိမာနီ – အဘိဝါဒေတဗ္ဗံ န အဘိဝါဒေတိ, ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ န ပစ္စုဋ္ဌေတိ, အာသနာရဟဿ န အာသနံ ဒေတိ, မဂ္ဂါရဟဿ န မဂ္ဂံ ဒေတိ, သက္ကာတဗ္ဗံ န သက္ကရောတိ, ဂရုကာတဗ္ဗံ န ဂရုကရောတိ, မာနေတဗ္ဗံ န မာနေတိ, ပူဇေတဗ္ဗံ န ပူဇေတိ။ သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ နီစကုလီနော ဟောတိ။ နီစကုလီနသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – ထဒ္ဓေါ ဟောတိ အတိမာနီ; အဘိဝါဒေတဗ္ဗံ န အဘိဝါဒေတိ, ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ န ပစ္စုဋ္ဌေတိ, အာသနာရဟဿ န အာသနံ ဒေတိ, မဂ္ဂါရဟဿ န မဂ္ဂံ ဒေတိ, သက္ကာတဗ္ဗံ န သက္ကရောတိ, ဂရုကာတဗ္ဗံ န ဂရုကရောတိ, မာနေတဗ္ဗံ န မာနေတိ, ပူဇေတဗ္ဗံ န ပူဇေတိ။

‘‘ဣဓ ပန, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ အတ္ထဒ္ဓေါ ဟောတိ အနတိမာနီ; အဘိဝါဒေတဗ္ဗံ အဘိဝါဒေတိ, ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ ပစ္စုဋ္ဌေတိ, အာသနာရဟဿ အာသနံ ဒေတိ, မဂ္ဂါရဟဿ မဂ္ဂံ ဒေတိ, သက္ကာတဗ္ဗံ သက္ကရောတိ, ဂရုကာတဗ္ဗံ ဂရုကရောတိ, မာနေတဗ္ဗံ မာနေတိ, ပူဇေတဗ္ဗံ ပူဇေတိ။ သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ ဥစ္စာကုလီနော ဟောတိ။ ဥစ္စာကုလီနသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – အတ္ထဒ္ဓေါ ဟောတိ အနတိမာနီ; အဘိဝါဒေတဗ္ဗံ အဘိဝါဒေတိ, ပစ္စုဋ္ဌာတဗ္ဗံ ပစ္စုဋ္ဌေတိ, အာသနာရဟဿ အာသနံ ဒေတိ, မဂ္ဂါရဟဿ မဂ္ဂံ ဒေတိ, သက္ကာတဗ္ဗံ သက္ကရောတိ, ဂရုကာတဗ္ဗံ ဂရုကရောတိ, မာနေတဗ္ဗံ မာနေတိ, ပူဇေတဗ္ဗံ ပူဇေတိ။

၂၉၆. ‘‘ဣဓ, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ န ပရိပုစ္ဆိတာ ဟောတိ – ‘ကိံ, ဘန္တေ, ကုသလံ, ကိံ အကုသလံ; ကိံ သာဝဇ္ဇံ, ကိံ အနဝဇ္ဇံ; ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ, ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ; ကိံ မေ ကရီယမာနံ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဟောတိ, ကိံ ဝါ ပန မေ ကရီယမာနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ ဟောတီ’တိ? သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ ဒုပ္ပညော ဟောတိ။ ဒုပ္ပညသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ န ပရိပုစ္ဆိတာ ဟောတိ – ‘ကိံ, ဘန္တေ, ကုသလံ, ကိံ အကုသလံ; ကိံ သာဝဇ္ဇံ, ကိံ အနဝဇ္ဇံ; ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ, ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ ; ကိံ မေ ကရီယမာနံ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဟောတိ, ကိံ ဝါ ပန မေ ကရီယမာနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ ဟောတီ’’’တိ?

‘‘ဣဓ ပန, မာဏဝ, ဧကစ္စော ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆိတာ ဟောတိ – ‘ကိံ, ဘန္တေ, ကုသလံ, ကိံ အကုသလံ; ကိံ သာဝဇ္ဇံ, ကိံ အနဝဇ္ဇံ; ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ, ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ; ကိံ မေ ကရီယမာနံ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဟောတိ, ကိံ ဝါ ပန မေ ကရီယမာနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ ဟောတီ’တိ? သော တေန ကမ္မေန ဧဝံ သမတ္တေန ဧဝံ သမာဒိန္နေန ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ နော စေ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ, သစေ မနုဿတ္တံ အာဂစ္ဆတိ ယတ္ထ ယတ္ထ ပစ္စာဇာယတိ မဟာပညော ဟောတိ။ မဟာပညသံဝတ္တနိကာ ဧသာ, မာဏဝ, ပဋိပဒါ ယဒိဒံ – သမဏံ ဝါ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆိတာ ဟောတိ – ‘ကိံ, ဘန္တေ, ကုသလံ, ကိံ အကုသလံ; ကိံ သာဝဇ္ဇံ, ကိံ အနဝဇ္ဇံ; ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ , ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ; ကိံ မေ ကရီယမာနံ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဟောတိ, ကိံ ဝါ ပန မေ ကရီယမာနံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ ဟောတီ’’’တိ?

၂၉၇. ‘‘ဣတိ ခေါ, မာဏဝ, အပ္ပာယုကသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ အပ္ပာယုကတ္တံ ဥပနေတိ, ဒီဃာယုကသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ဒီဃာယုကတ္တံ ဥပနေတိ; ဗဝှာဗာဓသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ဗဝှာဗာဓတ္တံ ဥပနေတိ, အပ္ပာဗာဓသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ အပ္ပာဗာဓတ္တံ ဥပနေတိ; ဒုဗ္ဗဏ္ဏသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ဒုဗ္ဗဏ္ဏတ္တံ ဥပနေတိ, ပာသာဒိကသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ပာသာဒိကတ္တံ ဥပနေတိ; အပ္ပေသက္ခသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ အပ္ပေသက္ခတ္တံ ဥပနေတိ, မဟေသက္ခသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ မဟေသက္ခတ္တံ ဥပနေတိ; အပ္ပဘောဂသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ အပ္ပဘောဂတ္တံ ဥပနေတိ,

မဟာဘောဂသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ မဟာဘောဂတ္တံ ဥပနေတိ; နီစကုလီနသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ နီစကုလီနတ္တံ ဥပနေ တိ, ဥစ္စာကုလီနသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ဥစ္စာကုလီနတ္တံ ဥပနေတိ; ဒုပ္ပညသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ ဒုပ္ပညတ္တံ ဥပနေတိ, မဟာပညသံဝတ္တနိကာ ပဋိပဒါ မဟာပညတ္တံ ဥပနေတိ။ ကမ္မဿကာ, မာဏဝ, သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒာ ကမ္မယောနီ ကမ္မဗန္ဓူ ကမ္မပ္ပဋိသရဏာ။ ကမ္မံ သတ္တေ ဝိဘဇတိ ယဒိဒံ – ဟီနပ္ပဏီတတာယာ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, သုဘော မာဏဝေါ တောဒေယျပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ! သေယျထာပိ, ဘော ဂေါတမ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေ ယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ – 'စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ ခန္တီ'တိ; ဧဝမေဝံ ဘောတာ ဂေါတမေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧသာဟံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂ စ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ''န္တိ။

စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

၆. မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တံ

၂၉၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခေါ ပန သမယေ န အာယသ္မာ သမိဒ္ဓိ အရညကုဋိကာယံ ဝိဟရတိ။ အထ ခေါ ပေါတလိပုတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ဇင်္ဃာဝိဟာရံ အနုစင် ကမမာနော အနုဝိစရမာနော ယေနာယသ္မာ သမိဒ္ဓိ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ အာယသ္မတာ သမိဒ္ဓိနာ သဒ္ဓိံ သ မ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ပေါတလိပုတ္ တော ပရိဗ္ဗာဇကော အာယသ္မန္တံ သမိဒ္ဓိံ ဧတဒဝေါစ – ''သမ္မုခါ မေတံ, အာဝုသော သမိဒ္ဓိ, သမဏဿ ဂေါတမ ဿ သုတံ, သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – 'မောဃံ ကာယကမ္မံ မောဃံ ဝစီကမ္မံ, မနောကမ္မမေဝ သစ္စ'န္တိ။ အတ္ထိ စ သာ [အတ္ထိ စေသာ (သီ. က.)] သမာပတ္တိ ယံ သမာပတ္တိံ သမာပန္နော န ကိဉ္စိ ဝေဒိယတီ''တိ? ''မာ ဟေဝံ, အာဝုသော ပေါတလိပုတ္တ, အဝစ; (မာ ဟေဝံ, အာဝုသော ပေါတလိပုတ္တ, အဝစ;) [( ) သျာ. ကံ. ပေါတ္ထကေသု နတ္ထိ] မာ ဘဂ ဝန္တံ အဗ္ဘာစိက္ခိ။ န ဟိ သာဓု ဘဂဝတော အဗ္ဘက္ခာနံ။ န ဟိ ဘဂဝါ ဧဝံ ဝဒေယျ – 'မောဃံ ကာယကမ္မံ မောဃံ ဝစီကမ္မံ, မနောကမ္မမေဝ သစ္စ'န္တိ။ အတ္ထိ စ ခေါ [အတ္ထိ စေဝ ခေါ (သီ. က.)] သာ, အာဝုသော, သမာပတ္တိ ယံ သ မာပတ္တိံ သမာပန္နော န ကိဉ္စိ ဝေဒိယတီ''တိ။ ''ကီဝစိရံ ပဗ္ဗဇိတောသိ, အာဝုသော သမိဒ္ဓီ''တိ? ''န စိရံ, အာဝုသော! တီဏိ ဝဿာနီ''တိ။ ''ဧတ္ထ ဒါနိ မယံ ထေရေ ဘိက္ခူ ကိံ ဝက္ခာမ, ယတြ ဟိ နာမ ဧဝံနဝေါ ဘိက္ခု [နဝကေန ဘိက္ခုနာ (က.)] သတ္ထာရံ ပရိရက္ခိတဗ္ဗံ မညိဿတိ။ သဉ္စေတနိကံ, အာဝုသော သမိဒ္ဓိ, ကမ္မံ ကတွာ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ ကိံ သော ဝေဒိယတီ''တိ? ''သဉ္စေတနိကံ, အာဝုသော ပေါတလိပုတ္တ, ကမ္မံ ကတွာ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ ဒု က္ခံ သော ဝေဒိယတီ''တိ။ အထ ခေါ ပေါတလိပုတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော အာယသ္မတော သမိဒ္ဓိဿ ဘာသိတံ နေဝ အဘိနန္ဒိ နပ္ပဋိက္ကောသိ; အနဘိနန္ဒိတွာ အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။

၂၉၉. အထ ခေါ အာယသ္မာ သမိဒ္ဓိ အစိရပက္ကန္တေ ပေါတလိပုတ္တေ ပရိဗ္ဗာဇကေ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာ ရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ သမိဒ္ဓိ ယာဝတကော အဟောသိ ပေါတလိပုတ္တေန ပ ရိဗ္ဗာဇကေန သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပေါ တံ သဗ္ဗံ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ အာရောစေသိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော အာယသ္မန္တံ သမိဒ္ဓိံ ဧတဒဝေါစ – ''အတ္ထိ ခေါ ဣဒံ, အာဝုသော သမိဒ္ဓိ, ကထာပါဘတံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ အာယာမာဝုသော သမိဒ္ဓိ, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိဿာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ဘဂဝတော အာရောစေဿာမ။ ယထာ နော ဘဂဝါ ဗျာကရိဿတိ တထာ နံ ဓာရေဿာမာ''တိ။ ''ဧဝ မာဝုသော''တိ ခေါ အာယသ္မာ သမိဒ္ဓိ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပစ္စဿောသိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ စ အာနန္ဒော အာယသ္မာ စ သမိဒ္ဓိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂ ဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယာဝတကော အဟောသိ အာယသ္မတော သမိဒ္ဓိဿ ပေါတလိပုတ္တေန ပရိဗ္ဗာဇကေန သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပေါ တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝတော အာ

ရောစေသိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝတာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဒုသ္သနမ္ပိ ခေါ အဟံ, အာနန္ဒ, ပောတလိပုတ္တ သ္သ ပရိဗ္ဗာဇကဿ နာဘိဇာနာမိ, ကုတော ပနေဝရူပံ ကထာသလ္လာပံ? ဣမိနာ စ, အာနန္ဒ, သမိဒ္ဓိနာ မောဃပုရိ သေန ပောတလိပုတ္တဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယော ပဉှော ဧကံသေန ဗျာကတော’’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ ဥဒါယီ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သစေ ပန [ကိံ ပန (က.)], ဘန္တေ, အာယသ္မတာ သမိဒ္ဓိနာ ဣဒံ သန္ဓာယ ဘာသိတံ – ယံ ကိဉ္စိ ဝေဒယိတံ တံ ဒုက္ခသ္မိ’’န္တိ။

၃၀၀. အထ ခေါ [ဧဝံ ဝုတ္တေ (သျာ. ကံ.)] ဘဂဝတာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – ‘‘ပဿသိ နော တွံ, အာနန္ဒ, ဣမဿ ဥဒါယိဿ မောဃပုရိသဿ ဥမ္မင်္ဂံ [ဥမ္မဂ္ဂံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.), ဥမင်္ဂံ (က.)] ? အညာသိံ ခေါ အဟံ, အာနန္ဒ – ‘ဣဒါနေဝါယံ ဥဒါယီ မောဃပုရိသော ဥမ္မုဇ္ဇမာနော အယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇိဿတီ’တိ။ အာဒိံယေဝ [အာဒိသော ဝ (သီ. ပီ.), အာဒိံယေဝ (က.)], အာနန္ဒ, ပောတလိပုတ္တေန ပရိဗ္ဗာဇကေန တိဿော ဝေဒနာ ပုစ္ဆိတာ။ သ စာယံ, အာနန္ဒ, သမိဒ္ဓိ မောဃပုရိသော ပောတလိပုတ္တဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ဧဝံ ပုဋ္ဌော ဧဝံ ဗျာကရေယျ – ‘သုခ ဝေဒနီယံ, အာဝုသော ပောတလိပုတ္တ, ကမ္မံ ကတွာ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ သုခဝေဒနီယံ သုခံ သော ဝေဒယတိ; ဒုက္ခ ဝေဒနီယံ, အာဝုသော ပောတလိပုတ္တ, ကမ္မံ ကတွာ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ ဒုက္ခဝေဒနီယံ ဒုက္ခံ သော ဝေဒယတိ; အဒုက္ခမသုခဝေဒနီယံ, အာဝုသော ပောတလိပုတ္တ, ကမ္မံ ကတွာ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ အဒုက္ခမသုခဝေဒနီယံ အဒုက္ခမသုခံ သော ဝေဒယတီ’တိ။ ဧဝံ ဗျာကရမာနော ခေါ, အာနန္ဒ, သမိဒ္ဓိ မောဃပုရိသော ပောတလိပုတ္တဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ သမ္မာ (ဗျာကရမာနော) [( ) နတ္ထိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဗျာကရေယျ။ အပိ စ, အာနန္ဒ, ကေ စ [ကေစိ (က.)] အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဗာလာ အဗျတ္တာ ကေ စ တထာဂတဿ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂံ ဇာနိဿန္တိ? သစေ တုမှေ, အာနန္ဒ, သုဏေယျာထ တထာဂတဿ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂံ ဝိဘဇန္တဿာ’’တိ။

‘‘ဧတဿ, ဘဂဝါ, ကာလော, ဧတဿ, သုဂတ, ကာလော ယံ ဘဂဝါ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂံ ဝိဘဇေယျ။ ဘဂဝတော သုတွာ ဘိက္ခူ ဓာရေဿန္တီ’’တိ။ ‘‘တေနဟာနန္ဒ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

‘‘စတ္တာရောမေ, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဣဓ ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ, အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ, မုသာဝါဒီ ဟောတိ, ပိသုဏဝါစော ဟောတိ, ဖရုသဝါစော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ, အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ဗျာပန္နစိတ္တော ဟော တိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

‘‘ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဣဓ ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ, အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟော တိ, မုသာဝါဒီ ဟောတိ, ပိသုဏဝါစော ဟောတိ, ဖရုသဝါစော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ, အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ဗျ ာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

‘‘ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဣဓ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဖရု သာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, အဗျာပန္နစိတ္ တော ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။

‘‘ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဣဓ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟော တိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, အဗျာပန္နစိတ္ တော ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။

၃၀၁. ‘‘ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ အာတပ္ပမန္ဝာယ ပဓာနမန္ဝာယ အနုယောဂမန္ဝာယ အပ္ပမာဒမန္ဝာယ သမ္မာမနသိကာရမန္ဝာယ တထာရူပံ စေတောသမာဓိံ ဖုသတိ ယထာသမာဟိတေ စိတ္တေ ဒိဗ္ဗေန စက္ခု နာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန အမုံ ပုဂ္ဂလံ ပဿတိ – ဣဓ ပါဏာတိပါတိံ အဒိန္နာဒါယိံ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရိံ

မုသာတဒိံ ပိသုဏာတစံ ဖရုသတစံ သမ္ဖပ္ပလာပိံ အဘိဇ္ဈာလုံ ဗျာပန္နစိတ္တံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပဿတိ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္နံ။ သော ဧဝမာဟ – ‘အတ္ထိ ကိရ, ဘော, ပါပကာနိ ကမ္မာနိ, အတ္ထိ ဒုစ္စရိတဿ ဝိပါကော။ အမာဟံ [အဟဟံ (သီ. ပီ. က.) အမုံ + အဟံ = အမာဟံ-ဣတိ ပဒဝိဘာဂေါ] ပုဂ္ဂလံ အဒ္ဒသံ ဣဓ ပါဏာတိပါတိံ အဒိန္နာဒာယိံ။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပဿာမိ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္န’န္တိ။ သော ဧဝမာဟ – ‘ယော ကိရ, ဘော, ပါဏာတိပါတီ အဒိန္နာဒာယီ။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, သဗ္ဗော သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယေ ဧဝံ ဇာနန္တိ, တေ သမ္မာ ဇာနန္တိ; ယေ အညထာ ဇာနန္တိ, မိစ္ဆာ တေသံ ဉာဏ’န္တိ [မိစ္ဆာ တေ သဉ္ဇာနန္တိ (က.)] ။ ဣတိ သော ယဒေဝ တေန သာမံ ဉာတံ သာမံ ဒိဋ္ဌံ သာမံ ဝိဒိတံ တဒေဝ တတ္ထ ထာမသာ ပရာမာသာ [ပရာမဿ (သီ. ပီ.)] အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရတိ – ‘ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’’’န္တိ။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ အာတပ္ပမန္ဝာယ ပဓာနမန္ဝာယ အနုယောဂမန္ဝာယ အပ္ပမာဒမန္ဝာယ သမ္မာမနသိကာရမန္ဝာယ တထာရူပံ စေတောသမာဓိံ ဖုသတိ ယထာသမာဟိတေ စိတ္တေ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန အမုံ ပုဂ္ဂလံ ပဿတိ – ဣဓ ပါဏာတိပါတိံ အဒိန္နာဒာယိံ။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပဿတိ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နံ။ သော ဧဝမာဟ – ‘နတ္ထိ ကိရ, ဘော, ပါပကာနိ ကမ္မာနိ, နတ္ထိ ဒုစ္စရိတဿ ဝိပါကော။ အမာဟံ ပုဂ္ဂလံ အဒ္ဒသံ – ဣဓ ပါဏာတိပါတိံ အဒိန္နာဒာယိံ။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပဿာမိ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္န’န္တိ။ သော ဧဝမာဟ – ‘ယော ကိရ, ဘော, ပါဏာတိပါတီ အဒိန္နာဒာယီ။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, သဗ္ဗော သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယေ ဧဝံ ဇာနန္တိ တေ သမ္မာ ဇာနန္တိ; ယေ အညထာ ဇာနန္တိ, မိစ္ဆာ တေသံ ဉာဏ’န္တိ။ ဣတိ သော ယဒေဝ တေန သာမံ ဉာတံ သာမံ ဒိဋ္ဌံ သာမံ ဝိဒိတံ တဒေဝ တတ္ထ ထာမသာ ပရာမာသာ အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရတိ – ‘ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’’’န္တိ။

“ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ အာတပ္ပမန္ဝာယ ပဓာနမန္ဝာယ အနုယောဂမန္ဝာယ အပ္ပမာဒမန္ဝာယ သမ္မာမနသိကာရမန္ဝာယ တထာရူပံ စေတောသမာဓိံ ဖုသတိ ယထာသမာဟိတေ စိတ္တေ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန အမုံ ပုဂ္ဂလံ ပဿတိ – ဣဓ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတံ အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတံ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတံ မုသာဝါဒာ ပဋိဝိရတံ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတံ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတံ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတံ အနဘိဇ္ဈာလုံ အဗျာပန္နစိတ္တံ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပဿတိ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နံ။ သော ဧဝမာဟ – ‘အတ္ထိ ကိရ, ဘော, ကလျာဏာနိ ကမ္မာနိ, အတ္ထိ သုစရိတဿ ဝိပါကော။ အမာဟံ ပုဂ္ဂလံ အဒ္ဒသံ – ဣဓ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတံ အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတံ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပဿာမိ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္န’န္တိ။ သော ဧဝမာဟ – ‘ယော ကိရ, ဘော, ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သဗ္ဗော သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယေ ဧဝံ ဇာနန္တိ တေ သမ္မာ ဇာနန္တိ; ယေ အညထာ ဇာနန္တိ, မိစ္ဆာ တေသံ ဉာဏ’န္တိ။ ဣတိ သော ယဒေဝ တေန သာမံ ဉာတံ သာမံ ဒိဋ္ဌံ သာမံ ဝိဒိတံ တဒေဝ တတ္ထ ထာမသာ ပရာမာသာ အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရတိ – ‘ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’’’န္တိ။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ အာတပ္ပမန္ဝာယ ပဓာနမန္ဝာယ အနုယောဂမန္ဝာယ အပ္ပမာဒမန္ဝာယ သမ္မာမနသိကာရမန္ဝာယ တထာရူပံ စေတောသမာဓိံ ဖုသတိ ယထာသမာဟိတေ စိတ္တေ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန အမုံ ပုဂ္ဂလံ ပဿတိ – ဣဓ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတံ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပဿတိ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္နံ။ သော ဧဝမာဟ – ‘နတ္ထိ ကိရ, ဘော ကလျာဏာနိ ကမ္မာနိ, နတ္ထိ သုစရိတဿ ဝိပါကော။ အမာဟံ ပုဂ္ဂလံ အဒ္ဒသံ – ဣဓ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတံ အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတံ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပဿာမိ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္န’န္တိ။ သော ဧဝမာဟ – ‘ယော ကိရ, ဘော, ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သဗ္ဗော သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယေ ဧဝံ ဇာနန္တိ တေ သမ္မာ ဇာနန္တိ; ယေ အညထာ ဇာနန္တိ, မိစ္ဆာ တေသံ ဉာဏ’န္တိ။ ဣတိ သော ယဒေဝ တေန သာမံ ဉာတံ သာမံ ဒိဋ္ဌံ သာမံ ဝိဒိတံ တဒေဝ တတ္ထ ထာမသာ ပရာမာသာ အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရတိ – ‘ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’’’န္တိ။

၁၀၂. ‘‘တတြာနန္ဒ, ယ္ဝာယံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝမာဟ – ‘အတ္ထိ ကိရ, ဘော, ပါပကာနိ ကမ္မာနိ, အတ္ထိ ဒုစ္စရိတဿ ဝိပါကော’တိ ဣဒမဿ အနုဇာနာမိ; ယမ္ပိ သော ဧဝမာဟ – ‘အမာဟံ ပုဂ္ဂလံ အဒ္ဒသံ – ဣဓ ပါဏာတိပါတိံ အဒိန္နာဒာယိံ…ပေ.… မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ, ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ပဿာမိ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္န’န္တိ ဣဒမ္ပိဿ အနုဇာနာမိ; ယဉ္စ ခေါ သော ဧဝမာဟ – ‘ယော ကိရ, ဘော, ပါဏာတိပါတီ အဒိန္နာဒာယီ…ပေ.… မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, သဗ္ဗော သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတီ’တိ ဣဒမဿ နာနုဇာနာမိ; ယမ္ပိ သော ဧဝမာဟ – ‘ယေ ဧဝံ ဇာနန္တိ တေ သမ္မာ ဇာနန္တိ; ယေ အညထာ ဇာနန္တိ, မိစ္ဆာ တေသံ ဉာဏ’န္တိ ဣဒမ္ပိဿ နာနုဇာနာမိ; ယမ္ပိ သော ယဒေဝ တဿ သာမံ ဉာတံ သာမံ ဒိဋ္ဌံ သာမံ ဝိဒိတံ တဒေဝ တတ္ထ ထာမသာ ပရာမာသာ အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရတိ – ‘ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’န္တိ ဣဒမ္ပိဿ နာနုဇာနာမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အညထာ ဟိ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂေ ဉာဏံ ဟောတိ။

‘‘တတြာနန္ဒ, ယ္ဝာယံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝမာဟ – ‘နတ္ထိ ကိရ, ဘော, ပါပကာနိ ကမ္မာနိ, နတ္ထိ ဒုစ္စရိတဿ ဝိပါကော’တိ ဣဒမဿ နာနုဇာနာမိ; ယဉ္စ ခေါ သော ဧဝမာဟ – ‘အမာဟံ ပုဂ္ဂလံ အဒ္ဒသံ – ဣဓ ပါဏာတိပါတိံ အဒိန္နာဒာယိံ…ပေ.… မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ပဿာမိ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္န’န္တိ ဣဒမဿ အနုဇာနာမိ; ယဉ္စ ခေါ သော ဧဝမာဟ – ‘ယော ကိရ, ဘော, ပါဏာတိပါတီ အဒိန္နာဒာယီ…ပေ.… မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, သဗ္ဗော သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတီ’တိ ဣဒမဿ နာနုဇာနာမိ; ယမ္ပိ သော ဧဝမာဟ – ‘ယေ ဧဝံ ဇာနန္တိ တေ သမ္မာ ဇာနန္တိ; ယေ အညထာ ဇာနန္တိ, မိစ္ဆာ တေသံ ဉာဏ’န္တိ ဣဒမ္ပိဿ နာနုဇာနာမိ; ယမ္ပိ သော ယဒေဝ တဿ သာမံ ဉာတံ သာမံ ဒိဋ္ဌံ သာမံ ဝိဒိတံ တဒေဝ တတ္ထ ထာမသာ ပရာမာသာ အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရတိ – ‘ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’န္တိ ဣဒမ္ပိဿ နာနုဇာနာမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အညထာ ဟိ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂေ ဉာဏံ ဟောတိ။

‘‘တတြာနန္ဒ, ယ္ဝာယံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝမာဟ – ‘အတ္ထိ ကိရ, ဘော, ကလျာဏာနိ ကမ္မာနိ, အတ္ထိ သုစရိတဿ ဝိပါကော’တိ ဣဒမဿ အနုဇာနာမိ; ယမ္ပိ သော ဧဝမာဟ – ‘အမာဟံ ပုဂ္ဂလံ အဒ္ဒသံ – ဣဓ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတံ အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတံ…ပေ.… သမ္မာဒိဋ္ဌိံ, ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ပဿာမိ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္န’န္တိ ဣဒမ္ပိဿ အနုဇာနာမိ; ယဉ္စ ခေါ သော ဧဝမာဟ – ‘ယော ကိရ, ဘော, ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော…ပေ.… သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သဗ္ဗော သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတီ’တိ ဣဒမဿ နာနုဇာနာမိ; ယမ္ပိ သော ဧဝမာဟ – ‘ယေ ဧဝံ ဇာနန္တိ တေ သမ္မာ ဇာနန္တိ; ယေ အညထာ ဇာနန္တိ, မိစ္ဆာ တေသံ ဉာဏ’န္တိ ဣဒမ္ပိဿ နာနုဇာနာမိ; ယမ္ပိ သော ယဒေဝ တဿ သာမံ ဉာတံ သာမံ ဒိဋ္ဌံ သာမံ ဝိဒိတံ တဒေဝ တတ္ထ ထာမသာ ပရာမာသာ အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရတိ – ‘ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’န္တိ ဣဒမ္ပိဿ နာနုဇာနာမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အညထာ ဟိ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂေ ဉာဏံ ဟောတိ။

‘‘တတြာနန္ဒ, ယ္ဝာယံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝမာဟ – ‘နတ္ထိ ကိရ, ဘော, ကလျာဏာနိ ကမ္မာနိ, နတ္ထိ သုစရိတဿ ဝိပါကော’တိ ဣဒမဿ နာနုဇာနာမိ; ယဉ္စ ခေါ သော ဧဝမာဟ – ‘အမာဟံ ပုဂ္ဂလံ အဒ္ဒသံ – ဣဓ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတံ အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတံ…ပေ.… သမ္မာဒိဋ္ဌိံ, ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ပဿာမိ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္န’န္တိ ဣဒမဿ အနုဇာနာမိ; ယဉ္စ ခေါ သော ဧဝမာဟ – ‘ယော ကိရ, ဘော, ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော…ပေ.… သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သဗ္ဗော သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတီ’တိ ဣဒမဿ နာနုဇာနာမိ; ယဉ္စ ခေါ သော ဧဝမာဟ – ‘ယေ ဧဝံ ဇာနန္တိ တေ သမ္မာ ဇာနန္တိ; ယေ အညထာ ဇာနန္တိ, မိစ္ဆာ တေသံ ဉာဏ’န္တိ ဣဒမ္ပိဿ နာနုဇာနာမိ; ယမ္ပိ သော ယဒေဝ တဿ သာမံ ဉာတံ သာမံ ဒိဋ္ဌံ သာမံ ဝိဒိတံ တဒေဝ တတ္ထ ထာမသာ ပရာမာသာ အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရတိ – ‘ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည’န္တိ ဣဒမ္ပိဿ နာနုဇာနာမိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အညထာ ဟိ, အာနန္ဒ, တထာဂတဿ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂေ ဉာဏံ ဟောတိ။

၁၀၃. ‘‘တတြာနန္ဒ, ယ္ဝာယံ ပုဂ္ဂလော ဣဓ ပါဏာတိပါတီ အဒိန္နာဒာယီ…ပေ.… မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ, ပုဗ္ဗေ ဝါဿ တံ ကတံ ဟောတိ ပါပကမ္မံ ဒုက္ခဝေဒနီယံ, ပစ္ဆာ ဝါဿ တံ ကတံ ဟောတိ ပါပကမ္မံ ဒုက္ခဝေဒနီယံ, မရဏကာလေ ဝါဿ ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သမတ္တာ သမာဒိန္နာ။ တေန သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယဉ္စ ခေါ သော ဣဓ ပါဏာတိ

ဟာတိ ဟောတိ အဒိန္နာဒာယီ ဟောတိ။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ တဿ ဒိဋ္ဌေ ဝ ဓမ္မေ ဝိပာကံ ပဋိသံဝေဒေတိ ဥပပဇ္ဇ တ [ဥပပဇ္ဇံ တ (သီ. ပီ.), ဥပပဇ္ဇ တ (သျာ. ကံ. က.) ဥပပဇ္ဇိတ္ဝာတိ သံဝဏ္ဏနာယ သံသန္ဒေတဗ္ဗာ] အပရေ ဝါ ပရိယာယေ။

"တတြာနန္ဒ, ယွာယံ ပုဂ္ဂလော ဣဓ ပာဏာတိပာတီ အဒိန္နာဒာယီ။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ, ပုဗ္ဗေ ဝါဿ တံ ကတံ ဟောတိ ကလျာဏကမ္မံ သုခဝေဒနီယံ, ပစ္ဆာ ဝါဿ တံ ကတံ ဟောတိ ကလျာဏကမ္မံ သုခဝေဒနီယံ, မရဏကာလေ ဝါဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမတ္တာ သမာဒိန္နာ။ တေန သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယဉ္စ ခော သော ဣဓ ပာဏာတိပာတီ ဟောတိ အဒိန္နာဒာယီ ဟောတိ။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ တဿ ဒိဋ္ဌေ ဝ ဓမ္မေ ဝိပာကံ ပဋိသံဝေဒေတိ ဥပပဇ္ဇ တ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ။

"တတြာနန္ဒ, ယွာယံ ပုဂ္ဂလော ဣဓ ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ, ပုဗ္ဗေ ဝါဿ တံ ကတံ ဟောတိ ကလျာဏကမ္မံ သုခဝေဒနီယံ, ပစ္ဆာ ဝါဿ တံ ကတံ ဟောတိ ကလျာဏကမ္မံ သုခဝေဒနီယံ, မရဏကာလေ ဝါဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမတ္တာ သမာဒိန္နာ။ တေန သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယဉ္စ ခော သော ဣဓ ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, တဿ ဒိဋ္ဌေ ဝ ဓမ္မေ ဝိပာကံ ပဋိသံဝေဒေတိ ဥပပဇ္ဇ တ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ။

"တတြာနန္ဒ, ယွာယံ ပုဂ္ဂလော ဣဓ ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ, ပုဗ္ဗေ ဝါဿ တံ ကတံ ဟောတိ ပာပကမ္မံ ဒုက္ခဝေဒနီယံ, ပစ္ဆာ ဝါဿ တံ ကတံ ဟောတိ ပာပကမ္မံ ဒုက္ခဝေဒနီယံ, မရဏကာလေ ဝါဿ ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သမတ္တာ သမာဒိန္နာ။ တေန သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယဉ္စ ခော သော ဣဓ ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, တဿ ဒိဋ္ဌေ ဝ ဓမ္မေ ဝိပာကံ ပဋိသံဝေဒေတိ ဥပပဇ္ဇ တ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ။

"ဣတိ ခော, အာနန္ဒ, အတ္ထိ ကမ္မံ အဘဗ္ဗံ အဘဗ္ဗာဘာသံ, အတ္ထိ ကမ္မံ အဘဗ္ဗံ ဘဗ္ဗာဘာသံ, အတ္ထိ ကမ္မံ ဘဗ္ဗဉ္စေဝ ဘဗ္ဗာဘာသဉ္စ, အတ္ထိ ကမ္မံ ဘဗ္ဗံ အဘဗ္ဗာဘာသ"န္တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဆဋ္ဌံ။

၇. သဠာယတနဝိဘင်္ဂသုတ္တံ

၃၀၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – "ဘိက္ခဝေါ"တိ။ "ဘဒန္တေ"တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – "သဠာယတနဝိဘင်္ဂံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ"တိ။ "ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

"'ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ, ဆ ဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ, ဆ ဝိညာဏကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဆ ဖဿကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, အဋ္ဌာရသ မနောပဝိစာရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဆတ္တိံသ သတ္တပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာ, တတြ ဣဒံ နိဿာယ ဣဒံ ပဇဟထ, တယော သတိပဋ္ဌာနာ ယဒရိယော သေဝတိ ယဒရိယော သေဝမာနော သတ္ထာ ဂဏမနုသာသိတုမရဟတိ, သော ဝုစ္စတိ ယောဂ္ဂါစရိယာနံ [ယောဂစရိယာနံ (က.)] အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထီ'တိ – အယမုဒ္ဒေသော သဠာယတနဝိဘင်္ဂဿ။

၃၀၅. '''ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီ'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? 'စက္ခာယတနံ သောတာယတနံ ဃာနာယတနံ ဇိဝှာယတနံ ကာယာယတနံ မနာယတနံ – ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီ'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

'''ဆ ဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီ'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? 'ရူပာယတနံ သဒ္ဒာယတနံ ဂန္ဓာယတနံ ရသာယတနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ ဓမ္မာယတနံ – ဆ ဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီ'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

'''ဆ ဝိညာဏကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? 'စက္ခုဝိညာဏံ သောတဝိညာဏံ ဃာနဝိညာဏံ ဇိဝှာဝိညာဏံ ကာယဝိညာဏံ မနောဝိညာဏံ – ဆ ဝိညာဏကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

'''ဆ ဖဿကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? 'စက္ခုသမ္ဖဿော သောတသမ္ဖဿော ဃာနသမ္ဖဿော ဇိဝှာသမ္ဖဿော ကာယသမ္ဖဿော မနောသမ္ဖဿော – ဆ ဖဿကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

'''အဋ္ဌာရသ မနောပဝိစာရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? 'စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ သောမနဿဋ္ဌာနီယံ ရူပံ ဥပဝိစရတိ, ဒောမနဿဋ္ဌာနီယံ ရူပံ ဥပဝိစရတိ, ဥပေက္ခာဋ္ဌာနီယံ ရူပံ ဥပဝိစရတိ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ သောမနဿဋ္ဌာနီယံ ဓမ္မံ ဥပဝိစရတိ, ဒောမနဿဋ္ဌာနီယံ ဓမ္မံ ဥပဝိစရတိ, ဥပေက္ခာဋ္ဌာနီယံ ဓမ္မံ ဥပဝိစရတိ။ ဣတိ ဆ သောမနဿူပဝိစာရာ, ဆ ဒောမနဿူပဝိစာရာ, ဆ ဥပေက္ခူပဝိစာရာ, အဋ္ဌာရသ မနောပဝိစာရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၀၆. '''ဆတ္တိံသ သတ္တပဒာ ဝေဒိတဗ္ဗာ'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဆ ဂေဟသိတာနိ [ဂေဟဿိတာနိ (?)] သောမနဿာနိ, ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ [နေက္ခမ္မဿိတာနိ (ဋီကာ)] သောမနဿာနိ, ဆ ဂေဟသိတာနိ ဒောမနဿာနိ, ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ ဒောမနဿာနိ, ဆ ဂေဟသိတာ ဥပေက္ခာ, ဆ နေက္ခမ္မသိတာ ဥပေက္ခာ။ တတ္ထ ကတမာနိ ဆ ဂေဟသိတာနိ သောမနဿာနိ? စက္ခုဝိညေယျာနံ ရူပာနံ ဣဋ္ဌာနံ ကန္တာနံ မနာပာနံ မနောရမာနံ လောကာမိသပဋိသံယုတ္တာနံ ပဋိလာဘံ ဝာ ပဋိလာဘတော သမနုပဿတော ပုဗ္ဗေ ဝာ ပဋိလဒ္ဓပုဗ္ဗံ အတီတံ နိရုဒ္ဓံ ဝိပရိဏတံ သမနုဿရတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောမနဿံ။ ယံ ဧဝရူပံ သောမနဿံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဂေဟသိတံ သောမနဿံ။ သောတဝိညေယျာနံ သဒ္ဒာနံ။ ဃာနဝိညေယျာနံ ဂန္ဓာနံ။ ဇိဝှာဝိညေယျာနံ ရသာနံ။ ကာယဝိညေယျာနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ။ မနောဝိညေယျာနံ ဓမ္မာနံ ဣဋ္ဌာနံ ကန္တာနံ မနာပာနံ။ပေ.။ သောမနဿံ။ ယံ ဧဝရူပံ သောမနဿံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဂေဟသိတံ သောမနဿံ။ ဣမာနိ ဆ ဂေဟသိတာနိ သောမနဿာနိ။

''တတ္ထ ကတမာနိ ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ သောမနဿာနိ? ရူပာနံတွေဝ အနိစ္စတံ ဝိဒိတွာ ဝိပရိဏာမဝိရာဂနိရောဓံ [ဝိပရိဏာမံ ဝိရာဂံ နိရောဓံ (က.)], 'ပုဗ္ဗေ စေဝ ရူပာ ဧတရဟိ စ သဗ္ဗေ တေ ရူပာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ'တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောမနဿံ။ ယံ ဧဝရူပံ သောမနဿံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ နေက္ခမ္မသိတံ သောမနဿံ။ သဒ္ဒာနံတွေဝ။ ဂန္ဓာနံတွေဝ။ ရသာနံတွေဝ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံတွေဝ။ ဓမ္မာနံတွေဝ အနိစ္စတံ ဝိဒိတွာ ဝိပရိဏာမဝိရာဂနိရောဓံ, 'ပုဗ္ဗေ စေဝ ဓမ္မာ ဧတရဟိ စ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ'တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောမနဿံ။ ယံ ဧဝရူပံ သောမနဿံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ နေက္ခမ္မသိတံ သောမနဿံ။ ဣမာနိ ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ သောမနဿာနိ။

၃၀၇. ''တတ္ထ ကတမာနိ ဆ ဂေဟသိတာနိ ဒောမနဿာနိ? စက္ခုဝိညေယျာနံ ရူပာနံ။ပေ.။ သောတဝိညေယျာနံ သဒ္ဒာနံ။ ဃာနဝိညေယျာနံ ဂန္ဓာနံ။ ဇိဝှာဝိညေယျာနံ ရသာနံ။ ကာယဝိညေယျာနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ။ မနောဝိညေယျာနံ ဓမ္မာနံ ဣဋ္ဌာနံ ကန္တာနံ မနာပာနံ မနောရမာနံ လောကာမိသပဋိသံယုတ္တာနံ အပ္ပဋိလာဘံ ဝာ အပ္ပဋိလာဘတော

သမနုပဿတော ပုဗ္ဗေ တ အပ္ပဋိလဒ္ဓပုဗ္ဗံ အတီတံ နိရုဒ္ဓံ ဝိပရိဏတံ သမနုဿရတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒောမနဿံ။ ယံ ဧဝရူပံ ဒောမနဿံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဂေဟသိတံ ဒောမနဿံ။ ဣမာနိ ဆ ဂေဟသိတာနိ ဒောမနဿာနိ။

"တတ္ထ ကတမာနိ ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ ဒောမနဿာနိ? ရူပာနံ တွေဝ အနိစ္စတံ ဝိဒိတွာ ဝိပရိဏာမဝိရာဂနိရောဓံ, 'ပုဗ္ဗေ စေဝ ရူပာ ဧတရဟိ စ သဗ္ဗေ တေ ရူပာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ'တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ အနုတ္တရေသု ဝိမောက္ခေသု ပိဟံ ဥပဋ္ဌာပေတိ – 'ကုဒဿု [ကဒဿု (သျာ. ကံ. ပီ.)] နာမာဟံ တဒါယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿာမိ ယဒရိယာ ဧတရဟိ အာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တီ'တိ ဣတိ အနုတ္တရေသု ဝိမောက္ခေသု ပိဟံ ဥပဋ္ဌာပယတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပိဟပစ္စယာ ဒောမနဿံ။ ယံ ဧဝရူပံ ဒောမနဿံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ နေက္ခမ္မသိတံ ဒောမနဿံ။ သဒ္ဒာနံ တွေဝ။ပေ.။ ဂန္ဓာနံ တွေဝ။ ရသာနံ တွေဝ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ တွေဝ။ ဓမ္မာနံ တွေဝ အနိစ္စတံ ဝိဒိတွာ ဝိပရိဏာမဝိရာဂနိရောဓံ, 'ပုဗ္ဗေ စေဝ ဓမ္မာ ဧတရဟိ စ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ'တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ အနုတ္တရေသု ဝိမောက္ခေသု ပိဟံ ဥပဋ္ဌာပေတိ – 'ကုဒဿု နာမာဟံ တဒါယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿာမိ ယဒရိယာ ဧတရဟိ အာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တီ'တိ ဣတိ အနုတ္တရေသု ဝိမောက္ခေသု ပိဟံ ဥပဋ္ဌာပယတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပိဟပစ္စယာ ဒောမနဿံ။ ယံ ဧဝရူပံ ဒောမနဿံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ နေက္ခမ္မသိတံ ဒောမနဿံ။ ဣမာနိ ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ ဒောမနဿာနိ။

၃၀၈. "တတ္ထ ကတမာ ဆ ဂေဟသိတာ ဥပေက္ခာ? စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဥပေက္ခာ ဗာလဿ မူဠှဿ ( ) [(မန္ဒဿ) (က.)] ပုထုဇ္ဇနဿ အနောဓိဇိနဿ အဝိပါကဇိနဿ အနာဒီနဝဒဿာဝိနော အဿုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ။ ယာ ဧဝရူပာ ဥပေက္ခာ, ရူပံ သာ နာတိဝတ္တတိ။ တသ္မာ သာ [သာယံ (က.)] ဥပေက္ခာ 'ဂေဟသိတာ'တိ ဝုစ္စတိ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဥပေက္ခာ ဗာလဿ မူဠှဿ ပုထုဇ္ဇနဿ အနောဓိဇိနဿ အဝိပါကဇိနဿ အနာဒီနဝဒဿာဝိနော အဿုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ။ ယာ ဧဝရူပာ ဥပေက္ခာ, ဓမ္မံ သာ နာတိဝတ္တတိ။ တသ္မာ သာ ဥပေက္ခာ 'ဂေဟသိတာ'တိ ဝုစ္စတိ။ ဣမာ ဆ ဂေဟသိတာ ဥပေက္ခာ။

"တတ္ထ ကတမာ ဆ နေက္ခမ္မသိတာ ဥပေက္ခာ? ရူပာနံ တွေဝ အနိစ္စတံ ဝိဒိတွာ ဝိပရိဏာမဝိရာဂနိရောဓံ, 'ပုဗ္ဗေ စေဝ ရူပာ ဧတရဟိ စ သဗ္ဗေ တေ ရူပာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ'တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဥပေက္ခာ။ ယာ ဧဝရူပာ ဥပေက္ခာ, ရူပံ သာ အတိဝတ္တတိ။ တသ္မာ သာ ဥပေက္ခာ 'နေက္ခမ္မသိတာ'တိ ဝုစ္စတိ။ သဒ္ဒာနံ တွေဝ။ ဂန္ဓာနံ တွေဝ။ ရသာနံ တွေဝ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ တွေဝ။ ဓမ္မာနံ တွေဝ အနိစ္စတံ ဝိဒိတွာ ဝိပရိဏာမဝိရာဂနိရောဓံ, 'ပုဗ္ဗေ စေဝ ဓမ္မာ ဧတရဟိ စ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ'တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဥပေက္ခာ။ ယာ ဧဝရူပာ ဥပေက္ခာ, ဓမ္မံ သာ အတိဝတ္တတိ။ တသ္မာ သာ ဥပေက္ခာ 'နေက္ခမ္မသိတာ'တိ ဝုစ္စတိ။ ဣမာ ဆ နေက္ခမ္မသိတာ ဥပေက္ခာ။ 'ဆတ္တိံသ သတ္တပဒါ ဝေဒိတဗ္ဗာ'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၀၉. "တတြ ဣဒံ နိဿာယ ဣဒံ ပဇဟထာ"တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ; ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယာနိ ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ သောမနဿာနိ တာနိ နိဿာယ တာနိ အာဂမ္မ ယာနိ ဆ ဂေဟသိတာနိ သောမနဿာနိ တာနိ ပဇဟထ, တာနိ သမတိက္ကမထ။ ဧဝမေတေသံ ပဟာနံ ဟောတိ, ဧဝမေတေသံ သမတိက္ကမော ဟောတိ။

"တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယာနိ ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ ဒောမနဿာနိ တာနိ နိဿာယ တာနိ အာဂမ္မ ယာနိ ဆ ဂေဟသိတာနိ ဒောမနဿာနိ တာနိ ပဇဟထ, တာနိ သမတိက္ကမထ။ ဧဝမေတေသံ ပဟာနံ ဟောတိ, ဧဝမေတေသံ သမတိက္ကမော ဟောတိ။

"တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယာ ဆ နေက္ခမ္မသိတာ ဥပေက္ခာ တာ နိဿာယ တာ အာဂမ္မ ယာ ဆ ဂေဟသိတာ ဥပေက္ခာ တာ ပဇဟထ, တာ သမတိက္ကမထ။ ဧဝမေတာသံ ပဟာနံ ဟောတိ, ဧဝမေတာသံ သမတိက္ကမော ဟောတိ။

"တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယာနိ ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ သောမနဿာနိ တာနိ နိဿာယ တာနိ အာဂမ္မ ယာနိ ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ ဒောမနဿာနိ တာနိ ပဇဟထ, တာနိ သမတိက္ကမထ။ ဧဝမေတေသံ ပဟာနံ ဟောတိ, ဧဝမေတေသံ သမတိ

ကမော ဟောတိ။

''တတ္ရ, ဘိက္ခဝေ, ယာ ဆ နေက္ခမ္မသိတာ ဥပေက္ခာ တာ နိဿာယ တာ အာဂမ္မ ယာနိ ဆ နေက္ခမ္မသိတာနိ သောမနဿာနိ တာနိ ပဇဟထ, တာနိ သမတိက္ကမထ။ ဧဝမေတေသံ ပဟာနံ ဟောတိ, ဧဝမေတေသံ သမတိက္ကမော ဟောတိ။

၃၁၀. ''အတ္ထိ , ဘိက္ခဝေ, ဥပေက္ခာ နာနတ္တာ နာနတ္တသိတာ, အတ္ထိ ဥပေက္ခာ ဧကတ္တာ ဧကတ္တသိတာ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေက္ခာ နာနတ္တာ နာနတ္တသိတာ? အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေက္ခာ ရူပေသု, အတ္ထိ သဒ္ဒေသု , အတ္ထိ ဂန္ဓေသု, အတ္ထိ ရသေသု, အတ္ထိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု – အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေက္ခာ နာနတ္တာ နာနတ္တသိတာ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေက္ခာ ဧကတ္တာ ဧကတ္တသိတာ? အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေက္ခာ အာကာသာနဉ္စာယတနနိဿိတာ, အတ္ထိ ဝိညာဏဉ္စာယတနနိဿိတာ, အတ္ထိ အာကိဉ္စညာယတနနိဿိတာ, အတ္ထိ နေဝသညာနာသညာယတနနိဿိတာ – အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေက္ခာ ဧကတ္တာ ဧကတ္တသိတာ။

''တတ္ရ, ဘိက္ခဝေ, ယာယံ ဥပေက္ခာ ဧကတ္တာ ဧကတ္တသိတာ တံ နိဿာယ တံ အာဂမ္မ ယာယံ ဥပေက္ခာ နာနတ္တာ နာနတ္တသိတာ တံ ပဇဟထ, တံ သမတိက္ကမထ။ ဧဝမေတိဿာ ပဟာနံ ဟောတိ, ဧဝမေတိဿာ သမတိက္ကမော ဟောတိ။

''အတမ္မယတံ, ဘိက္ခဝေ, နိဿာယ အတမ္မယတံ အာဂမ္မ ယာယံ ဥပေက္ခာ ဧကတ္တာ ဧကတ္တသိတာ တံ ပဇဟထ, တံ သမတိက္ကမထ။ ဧဝမေတိဿာ ပဟာနံ ဟောတိ, ဧဝမေတိဿာ သမတိက္ကမော ဟောတိ။ 'တတ္ရ ဣဒံ နိဿာယ ဣဒံ ပဇဟထာ'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၁၁. '''တယော သတိပဋ္ဌာနာ ယဒရိယော သေဝတိ, ယဒရိယော သေဝမာနော သတ္ထာ ဂဏမနုသာသိတုမရဟတီ'တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ; ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သတ္ထာ သာဝကာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အနုကမ္ပကော ဟိတေသီ အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ – 'ဣဒံ ဝော ဟိတာယ, ဣဒံ ဝော သုခာယာ'တိ။ တဿ သာဝကာ န သုဿူသန္တိ, န သောတံ ဩဒဟန္တိ, န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ , ဝေါက္ကမ္မ စ သတ္ထုသာသနာ ဝတ္တန္တိ။ တတ္ရ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော န စေဝ အနတ္တမနော ဟောတိ, န စ အနတ္တမနတံ ပဋိသံဝေဒေတိ, အနဝဿုတော စ ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ ဣဒံ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမံ သတိပဋ္ဌာနံ ယဒရိယော သေဝတိ, ယဒရိယော သေဝမာနော သတ္ထာ ဂဏမနုသာသိတုမရဟတိ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္ထာ သာဝကာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အနုကမ္ပကော ဟိတေသီ အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ – 'ဣဒံ ဝော ဟိတာယ, ဣဒံ ဝော သုခာယာ'တိ။ တဿ ဧကစ္စေ သာဝကာ န သုဿူသန္တိ, န သောတံ ဩဒဟန္တိ, န အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ, ဝေါက္ကမ္မ စ သတ္ထုသာသနာ ဝတ္တန္တိ; ဧကစ္စေ သာဝကာ သုဿူသန္တိ, သောတံ ဩဒဟန္တိ, အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ, န စ ဝေါက္ကမ္မ သတ္ထုသာသနာ ဝတ္တန္တိ ။ တတ္ရ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော န စေဝ အနတ္တမနော ဟောတိ, န စ အနတ္တမနတံ ပဋိသံဝေဒေတိ; န စ အတ္တမနော ဟောတိ, န စ အတ္တမနတံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ အနတ္တမနတာ စ အတ္တမနတာ စ – တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုတိယံ သတိပဋ္ဌာနံ ယဒရိယော သေဝတိ, ယဒရိယော သေဝမာနော သတ္ထာ ဂဏမနုသာသိတုမရဟတိ။

''ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္ထာ သာဝကာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ အနုကမ္ပကော ဟိတေသီ အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ – 'ဣဒံ ဝော ဟိတာယ, ဣဒံ ဝော သုခာယာ'တိ။ တဿ သာဝကာ သုဿူသန္တိ, သောတံ ဩဒဟန္တိ, အညာစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေန္တိ, န စ ဝေါက္ကမ္မ သတ္ထုသာသနာ ဝတ္တန္တိ။ တတ္ရ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အတ္တမနော စေဝ ဟောတိ, အတ္တမနတဉ္စ ပဋိသံဝေဒေတိ, အနဝဿုတော စ ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, တတိယံ သတိပဋ္ဌာနံ ယဒရိယော သေဝတိ, ယဒရိယော သေဝမာနော သတ္ထာ ဂဏမနုသာသိတုမရဟတိ။ 'တယော သတိပဋ္ဌာနာ ယဒရိယော သေဝတိ, ယဒရိယော သေဝမာနော သတ္ထာ ဂဏမနုသာသိတုမရဟတီ'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၁၂. '''သော ဝုစ္စတိ ယောဂက္ခေမရိယာနံ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထီ'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဟတ္ထိဒမကေန, ဘိက္ခဝေ, ဟတ္ထိဒမ္မော သာရိတော ဧကံယေဝ ဒိသံ ဓာဝတိ – ပုရတ္ထိမံ ဝါ ပစ္ဆိမံ ဝါ ဥတ္တရံ ဝါ ဒက္ခိဏံ ဝါ။ အဿဒမကေန, ဘိက္ခဝေ, အဿဒမ္မော သာရိတော ဧကညေဝ ဒိသံ ဓာဝတိ – ပုရတ္ထိမံ ဝါ ပစ္ဆိမံ ဝါ ဥတ္တရံ ဝါ ဒက္ခိဏံ ဝါ။ ဂေါဒမကေန, ဘိက္ခဝေ, ဂေါဒမ္မော သာရိတော ဧကံယေဝ ဒိသံ ဓာဝတိ – ပုရတ္ထိမံ ဝါ ပစ္ဆိမံ ဝါ ဥတ္တရံ ဝါ ဒက္ခိဏံ ဝါ။ တထာဂတေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပုရိသဒမ္မော သာရိတော အဋ္ဌ ဒိသာ ဝိဓာဝတိ။ ရူပီ ရူပါနိ ပဿတိ – အယံ ဧကာ ဒိသာ; အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ – အယံ ဒုတိယာ ဒိသာ; သုဘန္တေွဝ အဓိမုတ္တော ဟောတိ – အယံ တတိယာ ဒိသာ; သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ 'အနန္တော အာကာသော'တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ – အယံ စတုတ္ထီ ဒိသာ; သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'အနန္တံ ဝိညာဏ'န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ – အယံ ပဉ္စမီ ဒိသာ; သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'နတ္ထိ ကိဉ္စီ'တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ – အယံ ဆဋ္ဌီ ဒိသာ; သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ – အယံ သတ္တမီ ဒိသာ; သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ – အယံ အဋ္ဌမီ ဒိသာ။ တထာဂတေန, ဘိက္ခဝေ, အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပုရိသဒမ္မော သာရိတော ဣမာ အဋ္ဌ ဒိသာ ဝိဓာဝတိ။ 'သော ဝုစ္စတိ ယောဂက္ခေမရိယာနံ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထီ'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ''န္တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

သဠာယတနဝိဘင်္ဂသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ သတ္တမံ။

၈. ဥဒ္ဒေသဝိဘင်္ဂသုတ္တံ

၃၁၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''ဥဒ္ဒေသဝိဘင်္ဂံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''တထာ တထာ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဥပပရိက္ခေယျ ယထာ ယထာ [ယထာ ယထာဿ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.)] ဥပပရိက္ခတော ဗဟိဒ္ဓာ စဿ ဝိညာဏံ အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋံ, အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတံ အနုပါဒါယ န ပရိတဿေယျ။ ဗဟိဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏေ အဝိက္ခိတ္တေ အဝိသဋေ သတိ အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတေ အနုပါဒါယ အပရိတဿတော အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏဒုက္ခသမုဒယသမ္ဘဝေါ န ဟောတီ''တိ။ ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ ဣဒံ ဝတွာန သုဂတော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။

၃၁၄. အထ ခေါ တေသံ ဘိက္ခူနံ, အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော, ဧတဒဟောသိ – ''ဣဒံ ခေါ နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – 'တထာ တထာ, ဘိက္ခဝေ , ဘိက္ခု ဥပပရိက္ခေယျ ယထာ ယထာ ဥပပရိက္ခတော ဗဟိဒ္ဓာ စဿ ဝိညာဏံ အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋံ, အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတံ အနုပါဒါယ န ပရိတဿေယျ။ ဗဟိဒ္ဓာ , ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏေ အဝိက္ခိတ္တေ အဝိသဋေ သတိ အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတေ အနုပါဒါယ အပရိတဿတော အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏဒုက္ခသမုဒယသမ္ဘဝေါ န ဟောတီ'တိ။ ကော နု ခေါ ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇေယျာ''တိ? အထ ခေါ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ – ''အယံ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗြဟ္မစာရီနံ; ပဟောတိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ယံနူန မယံ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမေယျာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမာ''တိ။

အထ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ မဟာကစ္စာနေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတဒဝေါစုံ –

“ဣဒံ ခေါ နော, အာဝုသော ကစ္စာန, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – ‘တထာ တထာ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဥပပရိက္ခေယျ ယထာ ယထာ ဥပပရိက္ခတော ဗဟိဒ္ဓါ စဿ ဝိညာဏံ အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋံ, အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတံ အနုပာဒာယ န ပရိတဿေယျ။ ဗဟိဒ္ဓါ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏေ အဝိက္ခိတ္တေ အဝိသဋေ သတိ အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတေ အနုပာဒာယ အပရိတဿတော အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏဒုက္ခသမုဒယသမ္ဘဝေါ န ဟောတီ’တိ။ တေသံ နော, အာဝုသော ကစ္စာန, အမှာကံ, အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော, ဧတဒဟောသိ – ‘ဣဒံ ခေါ နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – တထာ တထာ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဥပပရိက္ခေယျ, ယထာ ယထာ ဥပပရိက္ခတော ဗဟိဒ္ဓါ စဿ ဝိညာဏံ အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋံ အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတံ အနုပာဒာယ န ပရိတဿေယျ။ ဗဟိဒ္ဓါ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏေ အဝိက္ခိတ္တေ အဝိသဋေ သတိ အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတေ အနုပာဒာယ အပရိတဿတော အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏဒုက္ခသမုဒယသမ္ဘဝေါ န ဟောတီ’တိ။ ကော နု ခေါ ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇေယျာ”တိ။ “တေသံ နော, အာဝုသော ကစ္စာန, အမှာကံ ဧတဒဟောသိ – ‘အယံ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော, သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗြဟ္မစာရီနံ။ ပဟောတိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ယံနူန မယံ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမေယျာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမာ’တိ – ဝိဘဇတာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော”တိ။

၃၁၅. “‘သေယျထာပိ, အာဝုသော, ပုရိသော သာရတ္ထိကော သာရဂဝေသီ သာရပရိယေသနံ စရမာနော မဟတော ရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော သာရဝတော အတိက္ကမ္မေဝ မူလံ အတိက္ကမ္မ ခန္ဓံ သာခာပလာသေ သာရံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ မညေယျ, ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ အာယသ္မန္တာနံ သတ္ထရိ သမ္မုခီဘူတေ တံ ဘဂဝန္တံ အတိသိတွာ အမှေ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆိတဗ္ဗံ မညထ။ သော ဟာဝုသော, ဘဂဝါ ဇာနံ ဇာနာတိ, ပဿံ ပဿတိ, စက္ခုဘူတော ဉာဏဘူတော ဓမ္မဘူတော ဗြဟ္မဘူတော ဝတ္တာ ပဝတ္တာ အတ္ထဿ နိန္နေတာ အမတဿ ဒာတာ ဓမ္မဿာမီ တထာဂတော။ သော စေဝ ပနေတဿ ကာလော အဟောသိ ယံ ဘဂဝန္တံယေဝ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ; ယထာ ဝေါ ဘဂဝါ ဗျာကရေယျ တထာ နံ ဓာရေယျာထာ’”တိ။ ‘အဒ္ဓာဝုသော ကစ္စာန, ဘဂဝါ ဇာနံ ဇာနာတိ, ပဿံ ပဿတိ, စက္ခုဘူတော ဉာဏဘူတော ဓမ္မဘူတော ဗြဟ္မဘူတော ဝတ္တာ ပဝတ္တာ အတ္ထဿ နိန္နေတာ အမတဿ ဒာတာ ဓမ္မဿာမီ တထာဂတော။ သော စေဝ ပနေတဿ ကာလော အဟောသိ ယံ ဘဂဝန္တံယေဝ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမ; ယထာ နော ဘဂဝါ ဗျာကရေယျ တထာ နံ ဓာရေယျာမ။ အပိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗြဟ္မစာရီနံ။ ပဟောတိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ဝိဘဇတာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော အဂရုံ ကရိတွာ’တိ။ ‘တေန ဟာဝုသော, သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ’တိ။ ‘ဧဝမာဝုသော’တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော မဟာကစ္စာနဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဧတဒဝေါစ –

‘ယံ ခေါ နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – တထာ တထာ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဥပပရိက္ခေယျ, ယထာ ယထာ ဥပပရိက္ခတော ဗဟိဒ္ဓါ စဿ ဝိညာဏံ အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋံ အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတံ အနုပာဒာယ န ပရိတဿေယျ, ဗဟိဒ္ဓါ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏေ အဝိက္ခိတ္တေ အဝိသဋေ သတိ အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတေ အနုပာဒာယ အပရိတဿတော အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏဒုက္ခသမုဒယသမ္ဘဝေါ န ဟောတီ’တိ။ ဣမဿ ခေါ အဟံ, အာဝုသော, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။

၁၁၆. ‘‘ကထဉ္စာဝုသော, ဗဟိဒ္ဓာ ဝိညာဏံ ဝိက္ခိတ္တံ ဝိသဋ္ဌန္တိ ဝုစ္စတိ? ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခုနော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ ရူပနိမိတ္တာနုသာရီ ဝိညာဏံ ဟောတိ ရူပနိမိတ္တဿာဒဂဓိတံ [။ဂထိတံ (သီ. ပီ.)] ရူပနိမိတ္တဿာဒဝိနိဗန္ဓံ [။ဝိနိဗန္ဓံ (သီ. ပီ.)] ရူပနိမိတ္တဿာဒသံယောဇနသံယုတ္တံ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိညာဏံ ဝိက္ခိတ္တံ ဝိသဋ္ဌန္တိ ဝုစ္စတိ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ ဓမ္မနိမိတ္တာနုသာရီ ဝိညာဏံ ဟောတိ; ဓမ္မနိမိတ္တဿာဒဂဓိတံ ဓမ္မနိမိတ္တဿာဒဝိနိဗန္ဓံ ဓမ္မနိမိတ္တဿာဒသံယောဇနသံယုတ္တံ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိညာဏံ ဝိက္ခိတ္တံ ဝိသဋ္ဌန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ခော အာဝုသော, ဗဟိဒ္ဓာ ဝိညာဏံ ဝိက္ခိတ္တံ ဝိသဋ္ဌန္တိ ဝုစ္စတိ။

၁၁၇. ‘‘ကထဉ္စာဝုသော, ဗဟိဒ္ဓာ ဝိညာဏံ အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋ္ဌန္တိ ဝုစ္စတိ ? ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခုနော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ န ရူပနိမိတ္တာနုသာရီ ဝိညာဏံ ဟောတိ ရူပနိမိတ္တဿာဒဂဓိတံ န ရူပနိမိတ္တဿာဒဝိနိဗန္ဓံ န ရူပနိမိတ္တဿာဒသံယောဇနသံယုတ္တံ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိညာဏံ အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋ္ဌန္တိ ဝုစ္စတိ ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ န ဓမ္မနိမိတ္တာနုသာရီ ဝိညာဏံ ဟောတိ န ဓမ္မနိမိတ္တဿာဒဂဓိတံ န ဓမ္မနိမိတ္တဿာဒဝိနိဗန္ဓံ န ဓမ္မနိမိတ္တဿာဒသံယောဇနသံယုတ္တံ ဗဟိဒ္ဓာ ဝိညာဏံ အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋ္ဌန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ခော, အာဝုသော, ဗဟိဒ္ဓာ ဝိညာဏံ အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋ္ဌန္တိ ဝုစ္စတိ။

၁၁၈. ‘‘ကထဉ္စာဝုသော, အဇ္ဈတ္တံ [အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] သဏ္ဌိတန္တိ ဝုစ္စတိ? ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ ဝိဝေကဇပီတိသုခါနုသာရီ ဝိညာဏံ ဟောတိ ဝိဝေကဇပီတိသုခဿာဒဂဓိတံ ဝိဝေကဇပီတိသုခဿာဒဝိနိဗန္ဓံ ဝိဝေကဇပီတိသုခဿာဒသံယောဇနသံယုတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တံ သဏ္ဌိတန္တိ ဝုစ္စတိ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ သမာဓိဇပီတိသုခါနုသာရီ ဝိညာဏံ ဟောတိ သမာဓိဇပီတိသုခဿာဒဂဓိတံ သမာဓိဇပီတိသုခဿာဒဝိနိဗန္ဓံ သမာဓိဇပီတိသုခဿာဒသံယောဇနသံယုတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တံ သဏ္ဌိတန္တိ ဝုစ္စတိ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ သတော စ သမ္ပဇာနော သုခဉ္စ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ, ယံ တံ အရိယာ အာစိက္ခန္တိ – ‘ဥပေက္ခကော သတိမာ သုခဝိဟာရီ’တိ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ ဥပေက္ခာနုသာရီ ဝိညာဏံ ဟောတိ ဥပေက္ခာသုခဿာဒဂဓိတံ ဥပေက္ခာသုခဿာဒဝိနိဗန္ဓံ ဥပေက္ခာသုခဿာဒသံယောဇနသံယုတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တံ သဏ္ဌိတန္တိ ဝုစ္စတိ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ အဒုက္ခမသုခါနုသာရီ ဝိညာဏံ ဟောတိ အဒုက္ခမသုခဿာဒဂဓိတံ အဒုက္ခမသုခဿာဒဝိနိဗန္ဓံ အဒုက္ခမသုခဿာဒသံယောဇနသံယုတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တံ သဏ္ဌိတန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အဇ္ဈတ္တံ [အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] သဏ္ဌိတန္တိ ဝုစ္စတိ။

၁၁၉. ‘‘ကထဉ္စာဝုသော , အဇ္ဈတ္တံ [အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အသဏ္ဌိတန္တိ ဝုစ္စတိ? ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ န ဝိဝေကဇပီတိသုခါနုသာရီ ဝိညာဏံ ဟောတိ န ဝိဝေကဇပီတိသုခဿာဒဂဓိတံ န ဝိဝေကဇပီတိသုခဿာဒဝိနိဗန္ဓံ န ဝိဝေကဇပီတိသုခဿာဒသံယောဇနသံယုတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တံ အသဏ္ဌိတန္တိ ဝုစ္စတိ။

‘‘ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ န သမာဓိဇပီတိသုခါနုသာရီ ဝိညာဏံ ဟောတိ န သမာဓိဇပီတိသုခဿာဒဂဓိတံ န သမာဓိဇပီတိသုခဿာဒဝိနိဗန္ဓံ န သမာဓိဇပီတိသုခဿာဒသံယောဇနသံယုတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တံ အသဏ္ဌိတန္တိ ဝုစ္စတိ ။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ န ဥပေက္ခာနုသာရိ ဝိညာဏံ ဟောတိ န ဥပေက္ခာသုခဿာဒဂဓိတံ န ဥပေက္ခာသုခဿာဒဝိနိဗဒ္ဓံ န ဥပေက္ခာသုခဿာဒသံယောဇနသံယုတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တံ အသဏ္ဌိတန္တိ ဝုစ္စတိ။

“ပုန စပရံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တဿ န အဒုက္ခမသုခါနုသာရိ ဝိညာဏံ ဟောတိ န အဒုက္ခမသုခဿာဒဂဓိတံ န အဒုက္ခမသုခဿာဒဝိနိဗဒ္ဓံ န အဒုက္ခမသုခဿာဒသံယောဇနသံယုတ္တံ အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တံ အသဏ္ဌိတန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အဇ္ဈတ္တံ [အဇ္ဈတ္တံ စိတ္တံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အသဏ္ဌိတန္တိ ဝုစ္စတိ။

၃၂၀. “ကထဉ္စာဝုသော, အနုပါဒါ ပရိတဿနာ ဟောတိ? ဣဓာဝုသော, အဿုတဝါ ပုထုဇ္ဇနော အရိယာနံ အဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ အရိယဓမ္မေ အဝိနီတော သပ္ပုရိသာနံ အဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ အကောဝိဒေါ သပ္ပုရိသဓမ္မေ အဝိနီတော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ အတ္တနိ ဝါ ရူပံ ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ။ တဿ တံ ရူပံ ဝိပရိဏမတိ, အညထာ ဟောတိ။ တဿ ရူပဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ ရူပဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တိ ဝိညာဏံ ဟောတိ။ တဿ ရူပဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တဇာ ပရိတဿနာ ဓမ္မသမုပ္ပာဒါ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တိ။ စေတသော ပရိယာဒါနာ ဥတ္တာသဝါ စ ဟောတိ ဝိဃာတဝါ စ အပေက္ခဝါ စ အနုပါဒါယ စ ပရိတဿတိ။ ဝေဒနံ ။ပေ။ သညံ။ သင်္ခါရေ။ ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ ဝိညာဏဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ အတ္တနိ ဝါ ဝိညာဏံ ဝိညာဏသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ။ တဿ တံ ဝိညာဏံ ဝိပရိဏမတိ, အညထာ ဟောတိ။ တဿ ဝိညာဏဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ ဝိညာဏဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တိ ဝိညာဏံ ဟောတိ။ တဿ ဝိညာဏဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တဇာ ပရိတဿနာ ဓမ္မသမုပ္ပာဒါ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တိ။ စေတသော ပရိယာဒါနာ ဥတ္တာသဝါ စ ဟောတိ ဝိဃာတဝါ စ အပေက္ခဝါ စ အနုပါဒါယ စ ပရိတဿတိ။ ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အနုပါဒါ ပရိတဿနာ ဟောတိ။

၃၂၁. “ကထဉ္စာဝုသော, အနုပါဒါနာ အပရိတဿနာ ဟောတိ? ဣဓာဝုသော, သုတဝါ အရိယသာဝကော အရိယာနံ ဒဿာဝီ အရိယဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ အရိယဓမ္မေ သုဝိနီတော သပ္ပုရိသာနံ ဒဿာဝီ သပ္ပုရိသဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ သပ္ပုရိသဓမ္မေ သုဝိနီတော န ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ န ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ န အတ္တနိ ဝါ ရူပံ န ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ။ တဿ တံ ရူပံ ဝိပရိဏမတိ, အညထာ ဟောတိ။ တဿ ရူပဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ န စ ရူပဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တိ ဝိညာဏံ ဟောတိ။ တဿ န ရူပဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တဇာ ပရိတဿနာ ဓမ္မသမုပ္ပာဒါ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တိ။ စေတသော ပရိယာဒါနာ န စေဝုတ္တာသဝါ [န စ ဥတ္တာသဝါ (သီ.)] ဟောတိ န စ ဝိဃာတဝါ န စ အပေက္ခဝါ အနုပါဒါယ စ န ပရိတဿတိ။ န ဝေဒနံ။ န သညံ။ န သင်္ခါရေ။ န ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုပဿတိ န ဝိညာဏဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ န အတ္တနိ ဝါ ဝိညာဏံ န ဝိညာဏသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ။ တဿ တံ ဝိညာဏံ ဝိပရိဏမတိ, အညထာ ဟောတိ။ တဿ ဝိညာဏဝိပရိဏာမညထာဘာဝါ န စ ဝိညာဏဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တိ ဝိညာဏံ ဟောတိ။ တဿ န ဝိညာဏဝိပရိဏာမာနုပရိဝတ္တဇာ ပရိတဿနာ ဓမ္မသမုပ္ပာဒါ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တိ။ စေတသော ပရိယာဒါနာ န စေဝုတ္တာသဝါ ဟောတိ န စ ဝိဃာတဝါ န စ အပေက္ခဝါ, အနုပါဒါယ စ န ပရိတဿတိ။ ဧဝံ ခော, အာဝုသော, အနုပါဒါ အပရိတဿနာ ဟောတိ။

“ယံ ခော နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – ‘တထာ တထာ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဥပပရိက္ခေယျ ယထာ ယထာ ဥပပရိက္ခတော ဗဟိဒ္ဓာ စဿ ဝိညာဏံ အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋံ, အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတံ အနုပါဒါယ န ပရိတဿေယျ။ ဗဟိဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏေ အဝိက္ခိတ္တေ အဝိသဋေ သတိ အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတေ အနုပါဒါယ အပရိတဿတော အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏဒုက္ခသမုဒယသမ္ဘဝေါ န ဟောတီ’တိ။ ဣမဿ ခော အဟံ, အာဝုသော, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။ အာကင်္ခမာနာ စ ပန တုမှေ အာယသ္မန္တော ဘဂဝန္တံယေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ; ယထာ နော ဘဂဝါ ဗျာကရောတိ တထာ နံ ဓာရေယျာထာ”တိ။

၃၂၂. အထ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော မဟာကစ္စာနဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ –

''ယံ ခေါ နော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – 'တထာ တထာ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဥပပရိက္ခေယျ ယထာ ယထာ ဥပပရိက္ခတော ဗဟိဒ္ဓါ စဿ ဝိညာဏံ အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋံ, အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတံ အနုပါဒါယ န ပရိတဿေယျ။ ဗဟိဒ္ဓါ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏေ အဝိက္ခိတ္တေ အဝိသဋေ သတိ အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတေ အနုပါဒါယ အပရိတဿတော အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏဒုက္ခသမုဒယသမ္ဘဝေါ န ဟောတီ'''တိ။

''တေသံ နော, ဘန္တေ, အမှာကံ, အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော, ဧတဒဟောသိ – 'ဣဒံ ခေါ နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – တထာ တထာ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဥပပရိက္ခေယျ, ယထာ ယထာ ဥပပရိက္ခတော ဗဟိဒ္ဓါ စဿ ဝိညာဏံ အဝိက္ခိတ္တံ အဝိသဋံ, အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတံ အနုပါဒါယ န ပရိတဿေယျ။ ဗဟိဒ္ဓါ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏေ အဝိက္ခိတ္တေ အဝိသဋေ သတိ အဇ္ဈတ္တံ အသဏ္ဌိတေ အနုပါဒါယ အပရိတဿတော အာယတိံ ဇာတိဇရာမရဏဒုက္ခသမုဒယသမ္ဘဝေါ န ဟောတီတိ။ ကော နု ခေါ ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇေယျာ'တိ? တေသံ နော, ဘန္တေ, အမှာကံ ဧတဒဟောသိ – 'အယံ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ။ ပဟောတိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ယံနူန မယံ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမေယျာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမာ'တိ။

''အထ ခေါ မယံ, ဘန္တေ, ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမိမှ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆိမှ။ တေသံ နော, ဘန္တေ, အာယသ္မတာ မဟာကစ္စာနေန ဣမေဟိ အာကာရေဟိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ ဣမေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ အတ္ထော ဝိဘတ္တော''တိ။

''ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, မဟာကစ္စာနော; မဟာပညော, ဘိက္ခဝေ, မဟာကစ္စာနော။ မံ စေပိ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ, အဟမ္ပိ ဧဝမေဝံ ဗျာကရေယျံ ယထာ တံ မဟာကစ္စာနေန ဗျာကတံ။ ဧသော စေဝေတဿ [ဧသော စေတဿ (သီ. ပီ.), ဧသော စေဝ တဿ (သျာ. ကံ.), ဧသောယေဝ တဿ (က.)] အတ္ထော။ ဧဝဉ္စ နံ ဓာရေယျာထာ''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ဥဒ္ဒေသဝိဘင်္ဂသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌမံ။

၉. အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တံ

၃၂၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''အရဏဝိဘင်္ဂံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''န ကာမသုခမနုယုဉ္ဇေယျ ဟီနံ ဂမ္မံ ပေါထုဇ္ဇနိကံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, န စ အတ္တကိလမထာနုယောဂမနုယုဉ္ဇေယျ ဒုက္ခံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ။ ဧတေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ [ဧတေ ခေါ (သီ.), ဧတေ တေ (သျာ. ကံ. ပီ.)] , ဥဘော အန္တေ အနုပဂမ္မ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ, စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ အဘိညာယ

သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။ ဥဿာဒနဉ္စ ဇညာ, အပသာဒနဉ္စ ဇညာ; ဥဿာဒနဉ္စ ဉတွာ အပသာဒနဉ္စ ဉတွာ နေဝုဿာဒေယျ, န အပသာဒေယျ [နာပသာဒေယျ (သီ.)] , ဓမ္မမေဝ ဒေသေယျ။ သုခဝိနိစ္ဆယံ ဇညာ; သုခဝိနိစ္ဆယံ ဉတွာ အဇ္ဈတ္တံ သုခမနုယုဉ္ဇေယျ။ ရဟောဝါဒံ န ဘာသေယျ, သမ္မုခါ န ခီဏံ [နာတိခီဏံ (သျာ. ကံ. က.)] ဘဏေ။ အတရမာနောဝ ဘာသေယျ, နော တရမာနော။ ဇနပဒနိရုတ္တိံ နာဘိနိဝေသေယျ, သမညံ နာတိဓာဝေယျာတိ – အယမုဒ္ဒေသော အရဏဝိဘင်္ဂဿ။

၃၂၄. '''န ကာမသုခမနုယုဉ္ဇေယျ ဟီနံ ဂမ္မံ ပောထုဇ္ဇနိကံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, န စ အတ္တကိလမထာနုယောဂမနုယုဉ္ဇေယျ ဒုက္ခံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတ'န္တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ; ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ယော ကာမပဋိသန္ဓိသုခိနော သောမနဿာနုယောဂေ ဟီနော ဂမ္မော ပောထုဇ္ဇနိကော အနရိယော အနတ္ထသံဟိတော, သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော သဥပဃာတော သဥပာယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ။ ယော ကာမပဋိသန္ဓိသုခိနော သောမနဿာနုယောဂံ အနနုယောဂေ ဟီနံ ဂမ္မံ ပောထုဇ္ဇနိကံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, အဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော အနုပဃာတော အနုပာယာသော အပရိဠာဟော; သမ္မာပဋိပဒါ။ ယော အတ္တကိလမထာနုယောဂေ ဒုက္ခော အနရိယော အနတ္ထသံဟိတော, သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော သဥပဃာတော သဥပာယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ။ ယော အတ္တကိလမထာနုယောဂံ အနနုယောဂေ ဒုက္ခံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, အဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော အနုပဃာတော အနုပာယာသော အပရိဠာဟော; သမ္မာပဋိပဒါ။ 'န ကာမသုခမနုယုဉ္ဇေယျ ဟီနံ ဂမ္မံ ပောထုဇ္ဇနိကံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, န စ အတ္တကိလမထာနုယောဂံ အနုယုဉ္ဇေယျ ဒုက္ခံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတ'န္တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၂၅. '''ဧတေ ခေါ ဥဘော အန္တေ အနုပဂမ္မ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ, စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတီ'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ။ 'ဧတေ ခေါ ဥဘော အန္တေ အနုပဂမ္မ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ, စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတီ'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၂၆. '''ဥဿာဒနဉ္စ ဇညာ, အပသာဒနဉ္စ ဇညာ; ဥဿာဒနဉ္စ ဉတွာ အပသာဒနဉ္စ ဉတွာ နေဝုဿာဒေယျ, န အပသာဒေယျ, ဓမ္မမေဝ ဒေသေယျာ'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဥဿာဒနာ စ ဟောတိ အပသာဒနာ စ, နော စ ဓမ္မဒေသနာ? 'ယေ ကာမပဋိသန္ဓိသုခိနော သောမနဿာနုယောဂံ အနုယုတ္တာ ဟီနံ ဂမ္မံ ပောထုဇ္ဇနိကံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, သဗ္ဗေ တေ သဒုက္ခာ သဥပဃာတာ သဥပာယာသာ သပရိဠာဟာ မိစ္ဆာပဋိပန္နာ'တိ – ဣတိ ဝဒံ [ဣတိ ပရံ (က.)] ဣတ္ထေကေ အပသာဒေတိ။

'''ယေ ကာမပဋိသန္ဓိသုခိနော သောမနဿာနုယောဂံ အနနုယုတ္တာ ဟီနံ ဂမ္မံ ပောထုဇ္ဇနိကံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, သဗ္ဗေ တေ အဒုက္ခာ အနုပဃာတာ အနုပာယာသာ အပရိဠာဟာ သမ္မာပဋိပန္နာ'တိ – ဣတိ ဝဒံ ဣတ္ထေကေ ဥဿာဒေတိ။

'''ယေ အတ္တကိလမထာနုယောဂံ အနုယုတ္တာ ဒုက္ခံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, သဗ္ဗေ တေ သဒုက္ခာ သဥပဃာတာ သဥပာယာသာ သပရိဠာဟာ မိစ္ဆာပဋိပန္နာ'တိ – ဣတိ ဝဒံ ဣတ္ထေကေ အပသာဒေတိ။

'''ယေ အတ္တကိလမထာနုယောဂံ အနနုယုတ္တာ ဒုက္ခံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, သဗ္ဗေ တေ အဒုက္ခာ အနုပဃာတာ အနုပာယာသာ အပရိဠာဟာ သမ္မာပဋိပန္နာ'တိ – ဣတိ ဝဒံ ဣတ္ထေကေ ဥဿာဒေတိ။

'''ယေသံ ကေသဉ္စိ ဘဝသံယောဇနံ အပ္ပဟီနံ, သဗ္ဗေ တေ သဒုက္ခာ သဥပဃာတာ သဥပာယာသာ သပရိဠာဟာ မိစ္ဆာပဋိပန္နာ'တိ – ဣတိ ဝဒံ ဣတ္ထေကေ အပသာဒေတိ။

‘‘‘ယေသံ ကေသဉ္စိ ဘဝသံယောဇနံ ပဟီနံ, သဗ္ဗေ တေ အဒုက္ခာ အနုပဃာတာ အနုပာယာသာ အပရိဠာဟာ သမ္မာပဋိပန္နာ’တိ – ဣတိ ဝဒံ ဣတ္ထေကေ ဥဿာဒေတိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဥဿာဒနာ စ ဟောတိ အပသာဒနာ စ, နော စ ဓမ္မဒေသနာ။

၃၂၇. ‘‘ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, နေဝုဿာဒနာ ဟောတိ န အပသာဒနာ, ဓမ္မဒေသနာ စ [ဓမ္မဒေသနာဝ (သျာ. ကံ.)] ? ‘ယေ ကာမပဋိသန္ဓိသုခိနော သောမနဿာနုယောဂံ အနုယုတ္တာ ဟီနံ ဂမ္မံ ပောထုဇ္ဇနိကံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, သဗ္ဗေ တေ သဒုက္ခာ သဉပဃာတာ သဉပာယာသာ သပရိဠာဟာ မိစ္ဆာပဋိပန္နာ’တိ – န ဧဝမာဟ။ ‘အနုယောဂေ စ ခေါ, သဒုက္ခော ဓမ္မော သဉပဃာတော သဉပာယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ’တိ – ဣတိ ဝဒံ ဓမ္မမေဝ ဒေသေတိ။

‘‘‘ယေ ကာမပဋိသန္ဓိသုခိနော သောမနဿာနုယောဂံ အနနုယုတ္တာ ဟီနံ ဂမ္မံ ပောထုဇ္ဇနိကံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, သဗ္ဗေ တေ အဒုက္ခာ အနုပဃာတာ အနုပာယာသာ အပရိဠာဟာ သမ္မာပဋိပန္နာ’တိ – န ဧဝမာဟ။ ‘အနနုယောဂေ စ ခေါ, အဒုက္ခော ဓမ္မော အနုပဃာတော အနုပာယာသော အပရိဠာဟော; သမ္မာပဋိပဒါ’တိ – ဣတိ ဝဒံ ဓမ္မမေဝ ဒေသေတိ။

‘‘‘ယေ အတ္တကိလမထာနုယောဂံ အနုယုတ္တာ ဒုက္ခံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, သဗ္ဗေ တေ သဒုက္ခာ သဉပဃာတာ သဉပာယာသာ သပရိဠာဟာ မိစ္ဆာပဋိပန္နာ’တိ – န ဧဝမာဟ။ ‘အနုယောဂေ စ ခေါ , သဒုက္ခော ဓမ္မော သဉပဃာတော သဉပာယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ’တိ – ဣတိ ဝဒံ ဓမ္မမေဝ ဒေသေတိ။

‘‘‘ယေ အတ္တကိလမထာနုယောဂံ အနနုယုတ္တာ ဒုက္ခံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, သဗ္ဗေ တေ အဒုက္ခာ အနုပဃာတာ အနုပာယာသာ အပရိဠာဟာ သမ္မာပဋိပန္နာ’တိ – န ဧဝမာဟ။ ‘အနနုယောဂေ စ ခေါ, အဒုက္ခော ဓမ္မော အနုပဃာတော အနုပာယာသော အပရိဠာဟော; သမ္မာပဋိပဒါ’တိ – ဣတိ ဝဒံ ဓမ္မမေဝ ဒေသေတိ။

‘‘‘ယေသံ ကေသဉ္စိ ဘဝသံယောဇနံ အပ္ပဟီနံ, သဗ္ဗေ တေ သဒုက္ခာ သဉပဃာတာ သဉပာယာသာ သပရိဠာဟာ မိစ္ဆာပဋိပန္နာ’တိ – န ဧဝမာဟ ။ ‘ဘဝသံယောဇနေ စ ခေါ အပ္ပဟီနေ ဘဝောပိ အပ္ပဟီနော ဟောတီ’တိ – ဣတိ ဝဒံ ဓမ္မမေဝ ဒေသေတိ။

‘‘‘ယေသံ ကေသဉ္စိ ဘဝသံယောဇနံ ပဟီနံ, သဗ္ဗေ တေ အဒုက္ခာ အနုပဃာတာ အနုပာယာသာ အပရိဠာဟာ သမ္မာပဋိပန္နာ’တိ – န ဧဝမာဟ။ ‘ဘဝသံယောဇနေ စ ခေါ ပဟီနေ ဘဝောပိ ပဟီနော ဟောတီ’တိ – ဣတိ ဝဒံ ဓမ္မမေဝ ဒေသေတိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, နေဝုဿာဒနာ ဟောတိ န အပသာဒနာ, ဓမ္မဒေသနာ စ။ ‘ဥဿာဒနဉ္စ ဇညာ, အပသာဒနဉ္စ ဇညာ; ဥဿာဒနဉ္စ ဉတွာ အပသာဒနဉ္စ ဉတွာ နေဝုဿာဒေယျ, န အပသာဒေယျ, ဓမ္မမေဝ ဒေသေယျာ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၂၈. ‘‘‘သုခဝိနိစ္ဆယံ ဇညာ; သုခဝိနိစ္ဆယံ ဉတွာ အဇ္ဈတ္တံ သုခမနုယုဉ္ဇေယျာ’တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ပဉ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဂုဏာ။ ကတမေ ပဉ္စ? စက္ခုဝိညေယျာ ရူပာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပာ ပိယရူပာ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပာ ပိယရူပာ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ ယံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကာမသုခံ မီဠှသုခံ ပုထုဇ္ဇနသုခံ အနရိယသုခံ။ ‘န အာသေဝိတဗ္ဗံ, န ဘာဝေတဗ္ဗံ, န ဗဟုလီကာတဗ္ဗံ, ဘာယိတဗ္ဗံ ဧတဿ သုခဿာ’တိ – ဝဒာမိ။ ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ အဝိတက္ကံ အဝိစာရံ သမာဓိဇံ ပီတိသုခံ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ။ပေ.။ တတိယံ ဈာနံ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ နေက္ခမ္မသုခံ ပဝိဝေကသုခံ ဥပသမသုခံ သမ္ဗောဓိသုခံ။ ‘အာသေဝိတဗ္ဗံ, ဘာဝေတဗ္ဗံ, ဗဟုလီကာတဗ္ဗံ, န ဘာယိတဗ္ဗံ ဧတဿ သုခဿာ’တိ – ဝဒာမိ ။ ‘သုခဝိနိစ္ဆယံ ဇညာ ; သုခဝိနိစ္ဆယံ ဉတွာ အဇ္ဈတ္တံ သုခမနုယုဉ္ဇေယျာ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၂၉. '''ရဟောတဒံ န ဘာသေယျ, သမ္မုခါ န ခီဏံ ဘဏေ'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ဇညာ ရဟောဝါဒံ အဘူတံ အတစ္ဆံ အနတ္ထသံဟိတံ သသက္ကံ [သမ္ပတ္တံ (က.)] တံ ရဟောဝါဒံ န ဘာသေယျ။ ယမ္ပိ ဇညာ ရဟောဝါဒံ ဘူတံ တစ္ဆံ အနတ္ထသံဟိတံ တဿပိ သိက္ခေယျ အဝစနာယ။ ယဉ္စ ခေါ ဇညာ ရဟောဝါဒံ ဘူတံ တစ္ဆံ အတ္ထသံဟိတံ တတြ ကာလညူ အဿ တဿ ရဟောဝါဒဿ ဝစနာယ။ တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ဇညာ သမ္မုခါ ခီဏဝါဒံ အဘူတံ အတစ္ဆံ အနတ္ထသံဟိတံ သသက္ကံ တံ သမ္မုခါ ခီဏဝါဒံ န ဘာသေယျ။ ယမ္ပိ ဇညာ သမ္မုခါ ခီဏဝါဒံ ဘူတံ တစ္ဆံ အနတ္ထသံဟိတံ တဿပိ သိက္ခေယျ အဝစနာယ။ ယဉ္စ ခေါ ဇညာ သမ္မုခါ ခီဏဝါဒံ ဘူတံ တစ္ဆံ အတ္ထသံဟိတံ တတြ ကာလညူ အဿ တဿ သမ္မုခါ ခီဏဝါဒဿ ဝစနာယ။ 'ရဟောဝါဒံ န ဘာသေယျ, သမ္မုခါ န ခီဏံ ဘဏေ'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၃၀. '''အတရမာနောဝ ဘာသေယျ နော တရမာနော'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတြ, ဘိက္ခဝေ, တရမာနဿ ဘာသတော ကာယောပိ ကိလမတိ, စိတ္တမ္ပိ ဥပဟညတိ [ဦဟညတိ (သီ.)], သရောပိ ဥပဟညတိ [ဦဟညတိ (သီ.)], ကဏ္ဌောပိ အာတုရီယတိ, အဝိသဋ္ဌမ္ပိ ဟောတိ အဝိညေယျံ တရမာနဿ ဘာသိတံ။ တတြ, ဘိက္ခဝေ, အတရမာနဿ ဘာသတော ကာယောပိ န ကိလမတိ, စိတ္တမ္ပိ န ဥပဟညတိ, သရောပိ န ဥပဟညတိ, ကဏ္ဌောပိ န အာတုရီယတိ, ဝိသဋ္ဌမ္ပိ ဟောတိ ဝိညေယျံ အတရမာနဿ ဘာသိတံ။ 'အတရမာနောဝ ဘာသေယျ, နော တရမာနော'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၃၁. '''ဇနပဒနိရုတ္တိံ နာဘိနိဝေသေယျ, သမညံ နာတိဓာဝေယျာ'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဇနပဒနိရုတ္တိယာ စ အဘိနိဝေသော ဟောတိ သမညာယ စ အတိသာရော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, တဒေဝေကစ္စေသု ဇနပဒေသု 'ပာတီ'တိ သဉ္ဇာနန္တိ, 'ပတ္တ'န္တိ သဉ္ဇာနန္တိ, 'ဝိတ္တ'န္တိ [ဝိဋ္ဌန္တိ (သျာ. ကံ.)] သဉ္ဇာနန္တိ, 'သရာဝ'န္တိ သဉ္ဇာနန္တိ 'ဓာရောပ'န္တိ [ဟရောသန္တိ (သျာ. ကံ.)] သဉ္ဇာနန္တိ, 'ပောဏ'န္တိ သဉ္ဇာနန္တိ, 'ပိသီလဝ'န္တိ [ပိသီလန္တိ (သီ. ပီ.), ပိပိလန္တိ (သျာ. ကံ.)] သဉ္ဇာနန္တိ။ ဣတိ ယထာ ယထာ နံ တေသု တေသု ဇနပဒေသု သဉ္ဇာနန္တိ တထာ တထာ ထာမသာ ပရာမာသာ [ပရာမဿ (သီ.)] အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရတိ – 'ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည'န္တိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဇနပဒနိရုတ္တိယာ စ အဘိနိဝေသော ဟောတိ သမညာယ စ အတိသာရော။

၃၃၂. ''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဇနပဒနိရုတ္တိယာ စ အနဘိနိဝေသော ဟောတိ သမညာယ စ အနတိသာရော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, တဒေဝေကစ္စေသု ဇနပဒေသု 'ပာတီ'တိ သဉ္ဇာနန္တိ, 'ပတ္တ'န္တိ သဉ္ဇာနန္တိ, 'ဝိတ္တ'န္တိ သဉ္ဇာနန္တိ, 'သရာဝ'န္တိ သဉ္ဇာနန္တိ, 'ဓာရောပ'န္တိ သဉ္ဇာနန္တိ, 'ပောဏ'န္တိ သဉ္ဇာနန္တိ, 'ပိသီလဝ'န္တိ သဉ္ဇာနန္တိ။ ဣတိ ယထာ ယထာ နံ တေသု တေသု ဇနပဒေသု သဉ္ဇာနန္တိ 'ဣဒံ ကိရ မေ [ဣဒံ ကိရ တေ စ (က.)] အာယသ္မန္တော သန္ဓာယ ဝေါဟရန္တီ'တိ တထာ တထာ ဝေါဟရတိ အပရာမသံ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဇနပဒနိရုတ္တိယာ စ အနဘိနိဝေသော ဟောတိ, သမညာယ စ အနတိသာရော။ 'ဇနပဒနိရုတ္တိံ နာဘိနိဝေသေယျ သမညံ နာတိဓာဝေယျာ'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၃၃. ''တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယော ကာမပဋိသန္ဓိသုခိနော သောမနဿာနုယောဂေါ ဟီနော ဂမ္မော ပောထုဇ္ဇနိကော အနရိယော အနတ္ထသံဟိတော, သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော သဉပဃာတော သဉပါယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော သရဏော။ တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယော ကာမပဋိသန္ဓိသုခိနော သောမနဿာနုယောဂံ အနနုယောဂေါ ဟီနံ ဂမ္မံ ပောထုဇ္ဇနိကံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, အဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော အနုပဃာတော အနုပါယာသော အပရိဠာဟော; သမ္မာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော အရဏော။

၃၃၄. ''တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယော အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ ဒုက္ခော အနရိယော အနတ္ထသံဟိတော, သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော သဉပဃာတော သဉပါယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော သရဏော။ တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယော အတ္တကိလမထာနုယောဂံ အနနုယောဂေါ ဒုက္ခံ အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ, အဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော အနုပဃာတော အနုပါယာသော အပရိဠာဟော; သမ္မာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော အရဏော။

၃၃၅. ‘‘တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ယာယံ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒာ တထာဂတေန အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ, စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ, အဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော အနုပဃာတော အနုပာယာသော အပရိဠာဟော; သမ္မာပဋိပဒါ ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော အရဏော။

၃၃၆. ‘‘တတ္ထ , ဘိက္ခဝေ, ယာယံ ဥဿာဒနာ စ အပသာဒနာ စ နော စ ဓမ္မဒေသနာ, သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော သဥပဃာတော သဥပာယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော သရဏော။ တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ယာယံ နေဝုဿာဒနာ စ န အပသာဒနာ စ ဓမ္မဒေသနာ စ, အဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော အနုပဃာတော အနုပာယာသော အပရိဠာဟော; သမ္မာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော အရဏော။

၃၃၇. ‘‘တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ယမိဒံ ကာမသုခံ မီဠ္ဟသုခံ ပေါထုဇ္ဇနသုခံ အနရိယသုခံ , သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော သဥပဃာတော သဥပာယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော သရဏော။ တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ယမိဒံ နေက္ခမ္မသုခံ ပဝိဝေကသုခံ ဥပသမသုခံ သမ္ဗောဓိသုခံ, အဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော အနုပဃာတော အနုပာယာသော အပရိဠာဟော; သမ္မာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော အရဏော။

၃၃၈. ‘‘တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ယွာယံ ရဟောဝါဒေါ အဘူတော အတစ္ဆော အနတ္ထသံဟိတော, သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော သဥပဃာတော သဥပာယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော သရဏော။ တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ယွာယံ ရဟောဝါဒေါ ဘူတော တစ္ဆော အနတ္ထသံဟိတော, သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော သဥပဃာတော သဥပာယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော သရဏော။ တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ယွာယံ ရဟောဝါဒေါ ဘူတော တစ္ဆော အတ္ထသံဟိတော, အဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော အနုပဃာတော အနုပာယာသော အပရိဠာဟော; သမ္မာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော အရဏော။

၃၃၉. ‘‘တတ္ထ , ဘိက္ခဝေ, ယွာယံ သမ္မုခါ ခီဏဝါဒေါ အဘူတော အတစ္ဆော အနတ္ထသံဟိတော, သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော သဥပဃာတော သဥပာယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော သရဏော။ တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ယွာယံ သမ္မုခါ ခီဏဝါဒေါ ဘူတော တစ္ဆော အနတ္ထသံဟိတော, သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော သဥပဃာတော သဥပာယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော သရဏော။ တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ယွာယံ သမ္မုခါ ခီဏဝါဒေါ ဘူတော တစ္ဆော အတ္ထသံဟိတော, အဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော အနုပဃာတော အနုပာယာသော အပရိဠာဟော; သမ္မာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော အရဏော။

၃၄၀. ‘‘တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ယမိဒံ တရမာနဿ ဘာသိတံ, သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော သဥပဃာတော သဥပာယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော သရဏော။ တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ , ယမိဒံ အတရမာနဿ ဘာသိတံ, အဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော အနုပဃာတော အနုပာယာသော အပရိဠာဟော; သမ္မာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော အရဏော။

၃၄၁. ‘‘တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ယွာယံ ဇနပဒနိရုတ္တိယာ စ အဘိနိဝေသော သမညာယ စ အတိသာရော, သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော သဥပဃာတော သဥပာယာသော သပရိဠာဟော; မိစ္ဆာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော သရဏော။ တတ္ထ ဘိက္ခဝေ, ယွာယံ ဇနပဒနိရုတ္တိယာ စ အနဘိနိဝေသော သမညာယ စ အနတိသာရော, အဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော အနုပဃာတော အနုပာယာသော အပရိဠာဟော; သမ္မာပဋိပဒါ။ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော အရဏော။

‘‘တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, ‘သရဏဉ္စ ဓမ္မံ ဇာနိဿာမ, အရဏဉ္စ ဓမ္မံ ဇာနိဿာမ; သရဏဉ္စ ဓမ္မံ ဉတွာ အရဏဉ္စ ဓမ္မံ ဉတွာ အရဏပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇိဿာမာ’တိ ဧဝဉ္ဟိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ သုဘူတိ စ ပန, ဘိက္ခဝေ, ကုလပုတ္တော အရဏပဋိပဒံ ပဋိပန္နော’’တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ နဝမံ။

၁၀. ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ္တံ

၃၄၂. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ မဂဓေသု စာရိကံ စရမာနော ယေန ရာဇဂဟံ တဒဝသရိ; ယေန ဘဂ္ဂဝေ ကုမ္ဘကာရော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂ္ဂဝံ ကုမ္ဘကာရံ ဧတဒဝေါစ – “သစေ တေ, ဘဂ္ဂဝ, အဂရု ဝိဟရေမု အာဝေသနေ [ဝိဟရာမာဝေသနေ (သီ. ပီ.), ဝိဟရာမ နိဝေသနေ (သျာ. ကံ.), ဝိဟရေမု နိဝေသနေ (က.)] ဧကရတ္တ”န္တိ။ “န ခေါ မေ, ဘန္တေ, ဂရု။ အတ္ထိ စေတ္ထ ပဗ္ဗဇိတော ပဌမံ ဝါသူပဂတော။ သစေ သော အနုဇာနာတိ, ဝိဟရထ [ဝိဟရ (သီ. ပီ.)], ဘန္တေ, ယထာသုခ”န္တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန ပုက္ကုသာတိ နာမ ကုလပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ သဒ္ဓါယ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော။ သော တသ္မိံ ကုမ္ဘကာရာဝေသနေ [ကုမ္ဘကာရနိဝေသနေ (သျာ. ကံ. က.)] ပဌမံ ဝါသူပဂတော ဟောတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ယေနာယသ္မာ ပုက္ကုသာတိ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ ပုက္ကုသာတိံ ဧတဒဝေါစ – “သစေ တေ, ဘိက္ခု, အဂရု ဝိဟရေမု အာဝေသနေ ဧကရတ္တ”န္တိ။ “ဥရုန္ဒံ, အာဝုသော [ဥရုန္ဒံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.), ဥရုဒ္ဓံ (က.) ဒီ. နိ. ၂ သက္ကပဉှသုတ္တဋီကာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗာ], ကုမ္ဘကာရာဝေသနံ။ ဝိဟရတာယသ္မာ ယထာသုခ”န္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ကုမ္ဘကာရာဝေသနံ ပဝိသိတွာ ဧကမန္တံ တိဏသန္ထာရကံ [တိဏသန္ထရိကံ (သီ.), တိဏသန္ထရကံ (သျာ. ကံ.)] ပညာပေတွာ နိသီဒိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ နိသဇ္ဇာယ ဝီတိနာမေသိ။ အာယသ္မာပိ ခေါ ပုက္ကုသာတိ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ နိသဇ္ဇာယ ဝီတိနာမေသိ။

အထ ခေါ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – “ပာသာဒိကံ ခေါ အယံ ကုလပုတ္တော ဣရိယတိ။ ယံနူနာဟံ ပုစ္ဆေယျ”န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ ပုက္ကုသာတိံ ဧတဒဝေါစ – “ကံသိ တွံ, ဘိက္ခု, ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတော? ကော ဝါ တေ သတ္ထာ? ကဿ ဝါ တွံ ဓမ္မံ ရောစေသီ”တိ? “အတ္ထာဝုသော, သမဏော ဂေါတမော သကျပုတ္တော သကျကုလာ ပဗ္ဗဇိတော။ တံ ခေါ ပန ဘဂဝန္တံ ဂေါတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ ။ တာဟံ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတော။ သော စ မေ ဘဂဝါ သတ္ထာ။ တဿ စာဟံ ဘဂဝတော ဓမ္မံ ရောစေမီ”တိ။ “ကဟံ ပန, ဘိက္ခု, ဧတရဟိ သော ဘဂဝါ ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ။ “အတ္ထာဝုသော, ဥတ္တရေသု ဇနပဒေသု သာဝတ္ထိ နာမ နဂရံ။ တတ္ထ သော ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ။ “ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော ပန တေ, ဘိက္ခု, သော ဘဂဝါ; ဒိသွာ စ ပန ဇာနေယျာသီ”တိ? “န ခေါ မေ, အာဝုသော, ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော သော ဘဂဝါ; ဒိသွာ စာဟံ န ဇာနေယျ”န္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – “မမဉ္စ ခွာယံ [မံ ဝတာယံ (သီ.), မမံ ခွာယံ (သျာ. ကံ.), မံ ခွာယံ (ပီ.)] ကုလပုတ္တော ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတော။ ယံနူနာဿာဟံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ”န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ ပုက္ကုသာတိံ အာမန္တေသိ – “ဓမ္မံ တေ, ဘိက္ခု, ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝမာဝုသော”တိ ခေါ အာယသ္မာ ပုက္ကုသာတိ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၃၄၃. “‘ဆဓာတုရော [ဆဒ္ဓါတုရော (သီ.)] အယံ, ဘိက္ခု, ပုရိသော ဆဖဿာယတနော အဋ္ဌာရသမနောပဝိစာရော စတုရာဓိဋ္ဌာနော; ယတ္ထ ဌိတံ မညဿဝါ နပ္ပဝတ္တန္တိ, မညဿဝေ ခေါ ပန နပ္ပဝတ္တမာနေ မုနိ သန္တောတိ ဝုစ္စတိ။ ပညံ နပ္ပမဇ္ဇေယျ, သစ္စမနုရက္ခေယျ, စာဂမနုဗြူဟေယျ, သန္တိမေဝ သော သိက္ခေယျာ’တိ – အယမုဒ္ဒေသော ဓာတုဝိဘင်္ဂဿ [ဆဓာတုဝိဘင်္ဂဿ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ။

၃၄၄. “‘ဆဓာတုရော အယံ, ဘိက္ခု, ပုရိသော’တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? (ဆယိမာ, ဘိက္ခု, ဓာတုယော) [( ) နတ္ထိ သီ. ပီ. ပောတ္ထကေသု] – ပထဝီဓာတု, အာပောဓာတု, တေဇောဓာတု, ဝါယောဓာတု, အာကာသဓာတု, ဝိညာဏဓာတု။ ‘ဆဓာတုရော အယံ, ဘိက္ခု, ပုရိသော’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၄၅. '''ဆဖဿာယတနော အယံ, ဘိက္ခု, ပုရိသော'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? စက္ခုသမ္ဖဿာယတနံ, သောတသမ္ဖဿာယတနံ, ဃာနသမ္ဖဿာယတနံ, ဇိဝှာသမ္ဖဿာယတနံ, ကာယသမ္ဖဿာယတနံ, မနောသမ္ဖဿာယတနံ။ 'ဆဖဿာယတနော အယံ, ဘိက္ခု, ပုရိသော'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၄၆. '''အဋ္ဌာရသမနောပဝိစာရော အယံ, ဘိက္ခု, ပုရိသော'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ သောမနဿဋ္ဌာနိယံ ရူပံ ဥပဝိစရတိ, ဒောမနဿဋ္ဌာနိယံ ရူပံ ဥပဝိစရတိ, ဥပေက္ခာဋ္ဌာနိယံ ရူပံ ဥပဝိစရတိ; သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ သောမနဿဋ္ဌာနိယံ ဓမ္မံ ဥပဝိစရတိ, ဒောမနဿဋ္ဌာနိယံ ဓမ္မံ ဥပဝိစရတိ , ဥပေက္ခာဋ္ဌာနိယံ ဓမ္မံ ဥပဝိစရတိ – ဣတိ ဆ သောမနဿုပဝိစာရာ, ဆ ဒောမနဿုပဝိစာရာ, ဆ ဥပေက္ခုပဝိစာရာ။ 'အဋ္ဌာရသမနောပဝိစာရော အယံ, ဘိက္ခု, ပုရိသော'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၄၇. '''စတုရာဓိဋ္ဌာနော အယံ, ဘိက္ခု, ပုရိသော'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ပညာဓိဋ္ဌာနော, သစ္စာဓိဋ္ဌာနော, စာဂါဓိဋ္ဌာနော, ဥပသမာဓိဋ္ဌာနော။ 'စတုရာဓိဋ္ဌာနော အယံ, ဘိက္ခု, ပုရိသော'တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၄၈. '''ပညံ နပ္ပမဇ္ဇေယ္ယ, သစ္စမနုရက္ခေယ္ယ, စာဂမနုဗြူဟေယ္ယ, သန္တိမေဝ သော သိက္ခေယ္ယာ'တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ကထဉ္စ, ဘိက္ခု, ပညံ နပ္ပမဇ္ဇတိ? ဆယိမာ, ဘိက္ခု, ဓာတုယော – ပထဝီဓာတု, အာပေါဓာတု, တေဇောဓာတု, ဝါယောဓာတု, အာကာသဓာတု, ဝိညာဏဓာတု။

၃၄၉. ''ကတမာ စ, ဘိက္ခု, ပထဝီဓာတု? ပထဝီဓာတု သိယာ အဇ္ဈတ္တိကာ သိယာ ဗာဟိရာ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခု, အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု? ယံ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ ကက္ခဠံ ခရိဂတံ ဥပာဒိန္နံ [ဥပာဒိဏ္ဏံ (ပီ. က.)] , သေယျထိဒံ – ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော မံသံ နှာရု အဋ္ဌိ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ [အဋ္ဌိမိဉ္ဇာ (သီ. ပီ.)] ဝက္ကံ ဟဒယံ ယကနံ ကိလောမကံ ပိဟကံ ပပ္ဖာသံ အန္တံ အန္တဂုဏံ ဥဒရိယံ ကရီသံ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ကိဉ္စိ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ ကက္ခဠံ ခရိဂတံ ဥပာဒိန္နံ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခု, အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု။ ယာ စေဝ ခေါ ပန အဇ္ဈတ္တိကာ ပထဝီဓာတု ယာ စ ဗာဟိရာ ပထဝီဓာတု ပထဝီဓာတုရေဝေသာ ။ 'တံ နေတံ မမ နေသောဟမသ္မိ န မေသော အတ္တာ'တိ – ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ ပထဝီဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ပထဝီဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

၃၅၀. ''ကတမာ စ, ဘိက္ခု, အာပေါဓာတု? အာပေါဓာတု သိယာ အဇ္ဈတ္တိကာ သိယာ ဗာဟိရာ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခု, အဇ္ဈတ္တိကာ အာပေါဓာတု? ယံ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ အာပေါ အာပေါဂတံ ဥပာဒိန္နံ သေယျထိဒံ – ပိတ္တံ သေမှံ ပုဗ္ဗော လောဟိတံ သေဒေါ မေဒေါ အဿု ဝသာ ခေဠော သိင်္ဃာဏိကာ လသိကာ မုတ္တံ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ကိဉ္စိ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ အာပေါ အာပေါဂတံ ဥပာဒိန္နံ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခု, အဇ္ဈတ္တိကာ အာပေါဓာတု။ ယာ စေဝ ခေါ ပန အဇ္ဈတ္တိကာ အာပေါဓာတု ယာ စ ဗာဟိရာ အာပေါဓာတု အာပေါဓာတုရေဝေသာ။ 'တံ နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ – ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ အာပေါဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, အာပေါဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

၃၅၁. ''ကတမာ စ, ဘိက္ခု, တေဇောဓာတု? တေဇောဓာတု သိယာ အဇ္ဈတ္တိကာ သိယာ ဗာဟိရာ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခု, အဇ္ဈတ္တိကာ တေဇောဓာတု? ယံ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ တေဇော တေဇောဂတံ ဥပာဒိန္နံ, သေယျထိဒံ – ယေန စ သန္တပ္ပတိ, ယေန စ ဇီရီယတိ, ယေန စ ပရိဍယှတိ, ယေန စ အသိတပီတခါယိတသာယိတံ သမ္မာ ပရိဏာမံ ဂစ္ဆတိ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ကိဉ္စိ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ တေဇော တေဇောဂတံ ဥပာဒိန္နံ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခု, အဇ္ဈတ္တိကာ တေဇောဓာတု။ ယာ စေဝ ခေါ ပန အဇ္ဈတ္တိကာ တေဇောဓာတု ယာ စ ဗာဟိရာ တေဇောဓာတု တေဇောဓာတုရေဝေသာ။ 'တံ နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ – ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ တေဇောဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, တေဇောဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

၃၅၂. ''ကတမာ စ, ဘိက္ခ˅, တေယောဓာတု? တေယောဓာတု သိယာ အဇ္ဈတ္တိကာ သိယာ ဗာဟိရာ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခ˅, အဇ္ဈတ္တိကာ တေယောဓာတု? ယံ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ တေယော တေယောဂတံ ဥပာဒိန္နံ, သေယျထိဒံ – ဥဒ္ဒင္ဂမာ တတာ အဓောဂမာ တတာ ကုစ္ဆိသယာ တတာ ကောဋ္ဌာသယာ [ကောဋ္ဌသယာ (သီ. သ္ယာ. ကံ. ပီ.)] တတာ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိနော တတာ အဿာသော ပဿာသော ဣတိ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ကိဉ္စိ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ တေယော တေယောဂတံ ဥပာဒိန္နံ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခ˅, အဇ္ဈတ္တိကာ တေယောဓာတု။ ယာ စေဝ ခော ပန အဇ္ဈတ္တိကာ တေယောဓာတု ယာ စ ဗာဟိရာ တေယောဓာတု တေယောဓာတုရေဝေသာ။ 'တံ နေတံ မမ , နေသောဟမသ္မိ , န မေသော အတ္တာ'တိ – ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ တေယောဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, တေယောဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

၃၅၃. ''ကတမာ စ, ဘိက္ခ˅, အာကာသဓာတု? အာကာသဓာတု သိယာ အဇ္ဈတ္တိကာ သိယာ ဗာဟိရာ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခ˅, အဇ္ဈတ္တိကာ အာကာသဓာတု ? ယံ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ အာကာသံ အာကာသဂတံ ဥပာဒိန္နံ, သေယျထိဒံ – ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒံ နာသစ္ဆိဒ္ဒံ မုခဒွါရံ ယေန စ အသိတပီတခာယိတသာယိတံ အဇ္ဈောဟရတိ, ယတ္ထ စ အသိတပီတခာယိတသာယိတံ သန္တိဋ္ဌတိ, ယေန စ အသိတပီတခာယိတသာယိတံ အဓောဘာဂံ [အဓောဘာဂါ (သီ. သ္ယာ. ကံ. ပီ.) ဒေဝဒူတသုတ္တေန သမေတိ] နိက္ခမတိ, ယံ ဝါ ပနညမ္ပိ ကိဉ္စိ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ အာကာသံ အာကာသဂတံ အဃံ အဃဂတံ ဝိဝရံ ဝိဝရဂတံ အသမ္ဖုဋ္ဌံ မံသလောဟိတေဟိ ဥပာဒိန္နံ – အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခ˅ အဇ္ဈတ္တိကာ အာကာသဓာတု။ ယာ စေဝ ခော ပန အဇ္ဈတ္တိကာ အာကာသဓာတု ယာ စ ဗာဟိရာ အာကာသဓာတု အာကာသဓာတုရေဝေသာ။ 'တံ နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ – ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒိသွာ အာကာသဓာတုယာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, အာကာသဓာတုယာ စိတ္တံ ဝိရာဇေတိ။

၃၅၄. ''အထာပရံ ဝိညာဏံယေဝ အဝသိဿတိ ပရိသုဒ္ဓံ ပရိယောဒာတံ။ တေန စ ဝိညာဏေန ကိံ [တေန ဝိညာဏေန ကိဉ္စိ (သီ.)] ဝိဇာနာတိ? 'သုခ'န္တိပိ ဝိဇာနာတိ, 'ဒုက္ခ'န္တိပိ ဝိဇာနာတိ, 'အဒုက္ခမသုခ'န္တိပိ ဝိဇာနာတိ။ သုခဝေဒနိယံ, ဘိက္ခ˅, ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခာ ဝေဒနာ။ သော သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော 'သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ'တိ ပဇာနာတိ။ 'တဿေဝ သုခဝေဒနိယဿ ဖဿဿ နိရောဓာ ယံ တဇ္ဇံ ဝေဒယိတံ သုခဝေဒနိယံ ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နာ သုခာ ဝေဒနာ သာ နိရုဇ္ဈတိ, သာ ဝူပသမ္မတီ'တိ ပဇာနာတိ။

၃၅၅. ''ဒုက္ခဝေဒနိယံ, ဘိက္ခ˅, ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ။ သော ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော 'ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ'တိ ပဇာနာတိ။ 'တဿေဝ ဒုက္ခဝေဒနိယဿ ဖဿဿ နိရောဓာ ယံ တဇ္ဇံ ဝေဒယိတံ ဒုက္ခဝေဒနိယံ ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ သာ နိရုဇ္ဈတိ, သာ ဝူပသမ္မတီ'တိ ပဇာနာတိ။

၃၅၆. ''အဒုက္ခမသုခဝေဒနိယံ, ဘိက္ခ˅, ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ။ သော အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော 'အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ'တိ ပဇာနာတိ။ 'တဿေဝ အဒုက္ခမသုခဝေဒနိယဿ ဖဿဿ နိရောဓာ ယံ တဇ္ဇံ ဝေဒယိတံ အဒုက္ခမသုခဝေဒနိယံ ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နာ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ သာ နိရုဇ္ဈတိ, သာ ဝူပသမ္မတီ'တိ ပဇာနာတိ။

၃၅၇. ''သေယျထာပိ, ဘိက္ခ˅, ဒွိန္နံ ကဋ္ဌာနံ သင်္ဃဋ္ဋာ [သမ္ဖဿာ (သီ. ပီ.), သင်္ဃဋ္ဋာ (သ္ယာ. ကံ.)] သမောဓာနာ ဥသ္မာ ဇာယတိ, တေဇော အဘိနိဗ္ဗတ္တတိ, တေသံယေဝ ဒွိန္နံ ကဋ္ဌာနံ နာနာဘာဝါ ဝိက္ခေပါ ယာ တဇ္ဇာ ဥသ္မာ သာ နိရုဇ္ဈတိ, သာ ဝူပသမ္မတိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခ˅, သုခဝေဒနိယံ ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခာ ဝေဒနာ။ သော သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော 'သုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ'တိ ပဇာနာတိ။ 'တဿေဝ သုခဝေဒနိယဿ ဖဿဿ နိရောဓာ ယံ တဇ္ဇံ ဝေဒယိတံ သုခဝေဒနိယံ ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နာ သုခာ ဝေဒနာ သာ နိရုဇ္ဈတိ, သာ ဝူပသမ္မတီ'တိ ပဇာနာတိ။

၃၅၈. ''ဒုက္ခဝေဒနိယံ, ဘိက္ခ˅, ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ။ သော ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော 'ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ'တိ ပဇာနာတိ။ 'တဿေဝ ဒုက္ခဝေဒနိယဿ ဖဿဿ နိရောဓာ ယံ တဇ္ဇံ ဝေဒယိတံ ဒုက္ခဝေဒနိယံ ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ သာ နိရုဇ္ဈတိ, သာ ဝူပသမ္မတီ'တိ ပဇာနာတိ။

၃၅၉. ‘‘အဒုက္ခမသုခဝေဒနိယံ , ဘိက္ခု, ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ။ သော အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော ‘အဒုက္ခမသုခံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘တဿေဝ အဒုက္ခမသုခဝေဒနိယဿ ဖဿဿ နိရောဓာ ယံ တဇ္ဇံ ဝေဒယိတံ အဒုက္ခမသုခဝေဒနိယံ ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နာ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ သာ နိရုဇ္ဈတိ, သာ ဝူပသမ္မတီ’တိ ပဇာနာတိ။

၃၆၀. ‘‘အထာပရံ ဥပေက္ခာယေဝ အဝသိဿတိ ပရိသုဒ္ဓါ ပရိယောဒာတာ မုဒု စ ကမ္မညာ စ ပဘဿရာ စ။ သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခု, ဒက္ခော သုဝဏ္ဏကာရော ဝါ သုဝဏ္ဏကာရန္တေဝါသီ ဝါ ဥက္ကံ ဗန္ဓေယ္ယ, ဥက္ကံ ဗန္ဓိတွာ ဥက္კာမုခံ အာလိမ္ပေယ္ယ, ဥက္ကာမုခံ အာလိမ္ပေတွာ သဏ္ဍာသေန ဇာတရူပံ ဂဟေတွာ ဥက္ကာမုခေ ပက္ခိပေယ္ယ, တမေနံ ကာလေန ကာလံ အဘိဓမေယ္ယ, ကာလေန ကာလံ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသေယ္ယ, ကာလေန ကာလံ အဇ္ဈုပေက္ခေယ္ယ, တံ ဟောတိ ဇာတရူပံ [ဇာတရူပံ ခန္တံ (သီ. ပီ.)] သုခန္တံ နိဒ္ဓန္တံ နီဟဋံ [နိဟတံ (သျာ. ကံ. က.)] နိန္နီတကသာဝံ [နိဟတကသာဝံ (က.)] မုဒု စ ကမ္မညဉ္စ ပဘဿရဉ္စ, ယဿာ ယဿာ စ ပိဠန္ဓနဝိကတိယာ အာကင်္ခတိ – ယဒိ ပဋ္ဋိကာယ [ပဝဋ္ဋိကာယ (သီ. သျာ.)] ယဒိ ကုဏ္ဍလာယ ယဒိ ဂီဝေယ္ယကာယ ယဒိ သုဝဏ္ဏမာလာယ တဉ္စဿ အတ္ထံ အနုဘောတိ; ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခု, အထာပရံ ဥပေက္ခာယေဝ အဝသိဿတိ ပရိသုဒ္ဓါ ပရိယောဒာတာ မုဒု စ ကမ္မညာ စ ပဘဿရာ စ။

၃၆၁. ‘‘သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ဣမဉ္စေ အဟံ ဥပေက္ခံ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓံ ဧဝံ ပရိယောဒာတံ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသံဟရေယ္យံ, တဒနုဓမ္မဉ္စ စိတ္တံ ဘာဝေယ္ယံ။ ဧဝံ မေ အယံ ဥပေက္ခာ တံနိဿိတာ တဒုပာဒာနာ စိရံ ဒီဃမဒ္ဓာနံ တိဋ္ဌေယ္ယ။ ဣမဉ္စေ အဟံ ဥပေက္ခံ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓံ ဧဝံ ပရိယောဒာတံ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသံဟရေယ္ယံ, တဒနုဓမ္မဉ္စ စိတ္တံ ဘာဝေယ္ယံ။ ဧဝံ မေ အယံ ဥပေက္ခာ တံနိဿိတာ တဒုပာဒာနာ စိရံ ဒီဃမဒ္ဓာနံ တိဋ္ဌေယ္ယ။ ဣမဉ္စေ အဟံ ဥပေက္ခံ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓံ ဧဝံ ပရိယောဒာတံ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသံဟရေယ္ယံ, တဒနုဓမ္မဉ္စ စိတ္တံ ဘာဝေယ္ယံ။ ဧဝံ မေ အယံ ဥပေက္ခာ တံနိဿိတာ တဒုပာဒာနာ စိရံ ဒီဃမဒ္ဓာနံ တိဋ္ဌေယ္ယ။ ဣမဉ္စေ အဟံ ဥပေက္ခံ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓံ ဧဝံ ပရိယောဒာတံ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသံဟရေယ္ယံ, တဒနုဓမ္မဉ္စ စိတ္တံ ဘာဝေယ္ယံ။ ဧဝံ မေ အယံ ဥပေက္ခာ တံနိဿိတာ တဒုပာဒာနာ စိရံ ဒီဃမဒ္ဓာနံ တိဋ္ဌေယ္ယာ’’’တိ။

၃၆၂. ‘‘သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ဣမဉ္စေ အဟံ ဥပေက္ခံ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓံ ဧဝံ ပရိယောဒာတံ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသံဟရေယ္ယံ, တဒနုဓမ္မဉ္စ စိတ္တံ ဘာဝေယ္ယံ; သင်္ခတမေတံ။ ဣမဉ္စေ အဟံ ဥပေက္ခံ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓံ ဧဝံ ပရိယောဒာတံ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပသံဟရေယ္ယံ, တဒနုဓမ္မဉ္စ စိတ္တံ ဘာဝေယ္ယံ; သင်္ခတမေတံ။ ဣမဉ္စေ အဟံ ဥပေက္ခံ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓံ ဧဝံ ပရိယောဒာတံ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသံဟရေယ္ယံ, တဒနုဓမ္မဉ္စ စိတ္တံ ဘာဝေယ္ယံ; သင်္ခတမေတံ။ ဣမဉ္စေ အဟံ ဥပေက္ခံ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓံ ဧဝံ ပရိယောဒာတံ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသံဟရေယ္ယံ, တဒနုဓမ္မဉ္စ စိတ္တံ ဘာဝေယ္ယံ; သင်္ခတမေတ’’’န္တိ။

‘‘သော နေဝ တံ အဘိသင်္ခရောတိ, န အဘိသဉ္စေတယတိ ဘဝါယ ဝါ ဝိဘဝါယ ဝါ။ သော အနဘိသင်္ခရောန္တော အနဘိသဉ္စေတယန္တော ဘဝါယ ဝါ ဝိဘဝါယ ဝါ န ကိဉ္စိ လောကေ ဥပါဒိယတိ, အနုပါဒိယံ န ပရိတဿတိ, အပရိတဿံ ပစ္စတ္တံယေဝ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာတိ။

၃၆၃. ‘‘သော သုခဉ္စေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, ‘သာ အနိစ္စာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘အနဇ္ဈောသိတာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘အနဘိနန္ဒိတာ’တိ ပဇာနာတိ။ ဒုက္ခဉ္စေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ , ‘သာ အနိစ္စာ’တိ ပဇာနာတိ, **‘အနဇ္ဈောသိတာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘အနဘိနန္ဒိတာ’တိ ပဇာနာတိ။ အဒုက္ခမသုခဉ္စေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, ‘သာ အနိစ္စာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘အနဇ္ဈောသိတာ’တိ ပဇာနာတိ, ‘အနဘိနန္ဒိတာ’တိ ပဇာနာတိ။**

၃၆၄. ‘‘သော သုခဉ္စေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, ဝိသံယုတ္တော နံ ဝေဒေတိ; ဒုက္ခဉ္စေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, ဝိသံယုတ္တော နံ ဝေဒေတိ; အဒုက္ခမသုခဉ္စေ ဝေဒနံ ဝေဒေတိ, ဝိသံယုတ္တော နံ ဝေဒေတိ။ သော ကာယပရိယန္တိကံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော ‘ကာယပရိယန္တိကံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ’တိ ပဇာနာတိ, ဇီဝိတပရိယန္တိကံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော ‘ဇီဝိတပရိယန္တိကံ ဝေဒနံ

ဝေဒယာမီ’တိ ပဇာနာတိ, ‘ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဥဒ္ဓံ ဇီဝိတပရိယာဒာနာ ဣဓေဝ သဗ္ဗဝေဒယိတာနိ အနဘိနန္ဒိ တာနိ သီတီဘဝိဿန္တီ’တိ ပဇာနာတိ။

၃၆၅. ‘‘သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခု, တေလဉ္စ ပဋိစ္စ ဝဋ္ဋိဉ္စ ပဋိစ္စ တေလပ္ပဒီပေါ ဈာယတိ; တဿေဝ တေလဿ စ ဝဋ္ဋိယာ စ ပရိယာဒာနာ အညဿ စ အနုပဟာရာ [အနုဟာဟာရာ (သီ. ပီ.), အနုဟာဒာနာ (က.)] အနာဟာရော နိဗ္ဗာယတိ; ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခု, ကာယပရိယန္တိကံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော ‘ကာယပရိယန္တိကံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ’တိ ပဇာနာတိ, ဇီဝိတပရိယန္တိကံ ဝေဒနံ ဝေဒယမာနော ‘ဇီဝိတပရိယန္တိကံ ဝေဒနံ ဝေဒယာမီ’တိ ပဇာနာတိ, ‘ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဥဒ္ဓံ ဇီဝိတပရိယာဒာနာ ဣဓေဝ သဗ္ဗဝေဒယိတာနိ အနဘိနန္ဒိတာနိ သီတီဘဝိဿန္တီ’တိ ပဇာနာတိ။ တသ္မာ ဧဝံ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဣမိနာ ပရမေန ပညာဓိဋ္ဌာနေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဧသာ ဟိ, ဘိက္ခု, ပရမာ အရိယာ ပညာ ယဒိဒံ – သဗ္ဗဒုက္ခက္ခယေ ဉာဏံ။

၃၆၆. ‘‘တဿ သာ ဝိမုတ္တိ သစ္စေ ဌိတာ အကုပ္ပာ ဟောတိ။ တဉှိ, ဘိက္ခု, မုသာ ယံ မောသဓမ္မံ, တံ သစ္စံ ယံ အမောသဓမ္မံ နိဗ္ဗာနံ။ တသ္မာ ဧဝံ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဣမိနာ ပရမေန သစ္စာဓိဋ္ဌာနေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဧတဉှိ, ဘိက္ခု, ပရမံ အရိယသစ္စံ ယဒိဒံ – အမောသဓမ္မံ နိဗ္ဗာနံ။

၃၆၇. ‘‘တဿေဝ ခော ပန ပုဗ္ဗေ အဝိဒ္ဒသုနော ဥပဓီ ဟောန္တိ သမတ္တာ သမာဒိန္နာ။ တျာဿ ပဟီနာ ဟောန္တိ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။ တသ္မာ ဧဝံ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဣမိနာ ပရမေန စာဂါဓိဋ္ဌာနေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဧသော ဟိ, ဘိက္ခု, ပရမော အရိယော စာဂေါ ယဒိဒံ – သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ။

၃၆၈. ‘‘တဿေဝ ခော ပန ပုဗ္ဗေ အဝိဒ္ဒသုနော အဘိဇ္ဈာ ဟောတိ ဆန္ဒော သာရာဂေါ။ သွာဿ ပဟီနော ဟောတိ ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မော။ တဿေဝ ခော ပန ပုဗ္ဗေ အဝိဒ္ဒသုနော အာဃာတော ဟောတိ ဗျာပါဒော သမ္ပဒေါသော။ သွာဿ ပဟီနော ဟောတိ ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မော။ တဿေဝ ခော ပန ပုဗ္ဗေ အဝိဒ္ဒသုနော အဝိဇ္ဇာ ဟောတိ သမ္မောဟော။ သွာဿ ပဟီနော ဟောတိ ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မော။ တသ္မာ ဧဝံ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဣမိနာ ပရမေန ဥပသမာဓိဋ္ဌာနေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဧသော ဟိ, ဘိက္ခု, ပရမော အရိယော ဥပသမော ယဒိဒံ – ရာဂဒောသမောဟာနံ ဥပသမော။ ‘ပညံ နပ္ပမဇ္ဇေယ္య, သစ္စမနုရက္ခေယ္ယ, စာဂမနုဗြူဟေယ္យ, သန္တိမေဝ သော သိက္ခေယျာ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

၃၆၉. ‘‘‘ယတ္ထ ဌိတံ မညဿတ နပ္ပဝတ္တန္တိ, မညဿဝေ ခော ပန နပ္ပဝတ္တမာနေ မုနိ သန္တောတိ ဝုစ္စတီ’တိ – ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ‘အသ္မီ’တိ, ဘိက္ခု, မညိတမေတံ, ‘အယမဟမသ္မီ’တိ မညိတမေတံ, ‘ဘဝိဿ’န္တိ မညိတမေတံ, ‘န ဘဝိဿ’န္တိ မညိတမေတံ, ‘ရူပီ ဘဝိဿ’န္တိ မညိတမေတံ, ‘အရူပီ ဘဝိဿ’န္တိ မညိတမေတံ, ‘သညီ ဘဝိဿ’န္တိ မညိတမေတံ, ‘အသညီ ဘဝိဿ’န္တိ မညိတမေတံ, ‘နေဝသညီနာသညီ ဘဝိဿ’န္တိ မညိတမေတံ။ မညိတံ, ဘိက္ခု, ရောဂေါ မညိတံ ဂဏ္ဍော မညိတံ သလ္လံ။ သဗ္ဗမညိတာနံ တွေဝ, ဘိက္ခု, သမတိက္ကမာ မုနိ သန္တောတိ ဝုစ္စတိ။ မုနိ ခော ပန, ဘိက္ခု, သန္တော န ဇာယတိ, န ဇီယတိ, န မီယတိ, န ကုပ္ပတိ, န ပိဟေတိ။ တဉှိဿ, ဘိက္ခု, နတ္ထိ ယေန ဇာယေထ, အဇာယမာနော ကိံ ဇီယိဿတိ, အဇီယမာနော ကိံ မီယိဿတိ, အမီယမာနော ကိံ ကုပ္ပိဿတိ, အကုပ္ပမာနော ကိဿ [ကိံ (က.)] ပိဟေဿတိ? ‘ယတ္ထ ဌိတံ မညဿတ နပ္ပဝတ္တန္တိ, မညဿဝေ ခော ပန နပ္ပဝတ္တမာနေ မုနိ သန္တောတိ ဝုစ္စတီ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ ဣမံ ခော မေ တွံ, ဘိက္ခု, သံခိတ္တေန ဆဓာတုဝိဘင်္ဂံ ဓာရေဟီ’’တိ။

၃၇၀. အထ ခော အာယသ္မာ ပုက္ကုသာတိ – ‘‘သတ္ထာ ကိရ မေ အနုပ္ပတ္တော, သုဂတော ကိရ မေ အနုပ္ပတ္တော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ကိရ မေ အနုပ္ပတ္တော’’တိ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ ဘဂဝတော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အစ္စယော မံ, ဘန္တေ, အစ္စဂမာ ယထာဗာလံ ယထာမူဠှံ ယထာအကုသလံ, ယောဟံ ဘဂဝန္တံ အာဝုသောဝါဒေန သမုဒာစရိတဗ္ဗံ အမညိဿံ။ တဿ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အစ္စယံ အစ္စယ

တော ပဋိဂ္ဂဏှာဟာတု အာယတိံ သံဝရာယာ''တိ။ ''တဂ္ဃ တွံ, ဘိက္ခု, အစ္စယော အစ္စဂမာ ယထာဗာလံ ယထာမူဠှံ ယထာအကုသလံ , ယံ မံ တွံ အာဝုသောဝာဒေန သမုဒာစရိတဗ္ဗံ အမညိတ္ထ။ ယတော စ ခော တွံ, ဘိက္ခု, အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောသိ, တံ တေ မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမ။ ဝုဒ္ဓိဟေသာ, ဘိက္ခု, အရိယဿ ဝိနယေ ယော အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောတိ, အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီ''တိ။ ''လဘေယျာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သန္တိကေ ဥပသမ္ပဒ''န္တိ။ ''ပရိပုဏ္ဏံ ပန တေ, ဘိက္ခု, ပတ္တစီဝရ''န္တိ? ''န ခော မေ, ဘန္တေ, ပရိပုဏ္ဏံ ပတ္တစီဝရ''န္တိ။ ''န ခော, ဘိက္ခု, တထာဂတာ အပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရံ ဥပသမ္ပာဒေန္တီ''တိ။

အထ ခော အာယသ္မာ ပုက္ကုသာတိ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပတ္တစီဝရပရိယေသနံ ပက္ကာမိ။ အထ ခော အာယသ္မန္တံ ပုက္ကုသာတိံ ပတ္တစီဝရပရိယေသနံ စရန္တံ ဝိဗ္ဘန္တာ ကာဝီ [ဘန္တကာဝီ (သီ. ပီ.), ကာဝီ (သျာ. ကံ.)] ဇီဝိတာ ဝေါရောပေသိ။ အထ ခော သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ''ယော သော, ဘန္တေ, ပုက္ကုသာတိ နာမ ကုလပုတ္တော ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဩဝါဒေန ဩဝဒိတော သော ကာလင်္ကတော။ တဿ ကာ ဂတိ, ကော အဘိသမ္ပရာယော''တိ? ''ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, ပုက္ကုသာတိ ကုလပုတ္တော ပစ္စပါဒိ ဓမ္မဿာနုဓမ္မံ, န စ မံ ဓမ္မာဓိကရဏံ ဝိဟေသေသိ [ဝိဟေဌေသိ (သီ. သျာ. ကံ.) ဝိဟေသေတိ (က.)] ။ ပုက္ကုသာတိ, ဘိက္ခဝေ, ကုလပုတ္တော ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ ဩပပါတိကော တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ဓာတုဝိဘင်္ဂသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒသမံ။

၁၁. သစ္စဝိဘင်္ဂသုတ္တံ

၃၇၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဗာရာဏသိယံ ဝိဟရတိ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ။ တတြ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''တထာဂတေန, ဘိက္ခဝေ, အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဗာရာဏသိယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိံ, ယဒိဒံ – စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ အာစိက္ခနာ ဒေသနာ ပညာပနာ ပဋ္ဌပနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနီကမ္မံ။ ကတမေသံ စတုန္နံ? ဒုက္ခဿ အရိယသစ္စဿ အာစိက္ခနာ ဒေသနာ ပညာပနာ ပဋ္ဌပနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနီကမ္မံ, ဒုက္ခသမုဒယဿ အရိယသစ္စဿ အာစိက္ခနာ ဒေသနာ ပညာပနာ ပဋ္ဌပနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနီကမ္မံ, ဒုက္ခနိရောဓဿ အရိယသစ္စဿ အာစိက္ခနာ ဒေသနာ ပညာပနာ ပဋ္ဌပနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနီကမ္မံ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒာယ အရိယသစ္စဿ အာစိက္ခနာ ဒေသနာ ပညာပနာ ပဋ္ဌပနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနီကမ္မံ။ တထာဂတေန, ဘိက္ခဝေ, အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဗာရာဏသိယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိံ , ယဒိဒံ – ဣမေသံ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ အာစိက္ခနာ ဒေသနာ ပညာပနာ ပဋ္ဌပနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနီကမ္မံ။

''သေဝထ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေ; ဘဇထ, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေ။ ပဏ္ဍိတာ ဘိက္ခူ အနုဂ္ဂဟကာ သဗြဟ္မစာရီနံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဇနေတာ [ဇနေတ္တိ (သီ. ပီ.)] , ဧဝံ သာရိပုတ္တော; သေယျထာပိ ဇာတဿ အာပါဒေတာ, ဧဝံ မောဂ္ဂလ္လာနော။ သာရိပုတ္တော, ဘိက္ခဝေ, သောတာပတ္တိဖလေ ဝိနေတိ, မောဂ္ဂလ္လာနော ဥတ္တမတ္ထေ။ သာရိပုတ္တော, ဘိက္ခဝေ, ပဟောတိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဝိတ္ထာရေန အာစိက္ခိတုံ ဒေသေတုံ ပညာပေတုံ ပဋ္ဌပေတုံ ဝိဝရိတုံ ဝိဘဇိတုံ ဥတ္တာနီကာတု''န္တိ။ ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ ဣဒံ ဝတွာန သုဂတော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။

၃၇၂. တတြ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘အာဝုသော, ဘိက္ခဝေ’’တိ။ ‘‘အာဝုသော’’တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ –

‘‘တထာဂတေန, အာဝုသော, အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဗာရာဏသိယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ အနုတ္တရံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ သမဏေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ဒေဝေန ဝါ မာရေန ဝါ ဗြဟ္မုနာ ဝါ ကေနစိ ဝါ လောကသ္မိံ, ယဒိဒံ – စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ အာစိက္ခနာ ဒေသနာ ပညာပနာ ပဋ္ဌပနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနီကမ္မံ။ ကတမေသံ စတုန္နံ? ဒုက္ခဿ အရိယသစ္စဿ အာစိက္ခနာ ဒေသနာ ပညာပနာ ပဋ္ဌပနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနီကမ္မံ, ဒုက္ခသမုဒယဿ အရိယသစ္စဿ အာစိက္ခနာ ဒေသနာ ပညာပနာ ပဋ္ဌပနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနီကမ္မံ, ဒုက္ခနိရောဓဿ အရိယသစ္စဿ အာစိက္ခနာ ဒေသနာ ပညာပနာ ပဋ္ဌပနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနီကမ္မံ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ အရိယသစ္စဿ အာစိက္ခနာ ဒေသနာ ပညာပနာ ပဋ္ဌပနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနီကမ္မံ။

၃၇၃. ‘‘ကတမဉ္စာဝုသော, ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ? ဇာတိပိ ဒုက္ခာ, ဇရာပိ ဒုက္ခာ, မရဏမ္ပိ ဒုက္ခံ, သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာပိ ဒုက္ခာ, ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခံ; သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ။

‘‘ကတမာ စာဝုသော, ဇာတိ? ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တမှိ တမှိ သတ္တနိကာယေ ဇာတိ သဉ္ဇာတိ ဩက္ကန္တိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ခန္ဓာနံ ပါတုဘာဝေါ အာယတနာနံ ပဋိလာဘော, အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘ဇာတိ’’’။

‘‘ကတမာ စာဝုသော, ဇရာ? ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တမှိ တမှိ သတ္တနိကာယေ ဇရာ ဇီရဏတာ ခဏ္ဍိစ္စံ ပါလိစ္စံ ဝလိတ္တစတာ အာယုနော သံဟာနိ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကော, အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘ဇရာ’’’။

‘‘ကတမဉ္စာဝုသော, မရဏံ? ယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ တမှာ တမှာ သတ္တနိကာယာ စုတိ စဝနတာ ဘေဒော အန္တရဓာနံ မစ္စု မရဏံ ကာလံကိရိယာ ခန္ဓာနံ ဘေဒော ကဠေဝရဿ နိက္ခေပော ဇီဝိတိန္ဒြိယဿုပစ္ဆေဒော, ဣဒံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘မရဏံ’’’။

‘‘ကတမော စာဝုသော, သောကော? ယော ခေါ, အာဝုသော, အညတရညတရေန ဗျသနေန သမန္နာဂတဿ အညတရညတရေန ဒုက္ခဓမ္မေန ဖုဋ္ဌဿ သောကော သောစနာ သောစိတတ္တံ အန္တောသောကော အန္တောပရိသောကော, အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘သောကော’’’။

‘‘ကတမော စာဝုသော, ပရိဒေဝေါ? ယော ခေါ, အာဝုသော, အညတရညတရေန ဗျသနေန သမန္နာဂတဿ အညတရညတရေန ဒုက္ခဓမ္မေန ဖုဋ္ဌဿ အာဒေဝေါ ပရိဒေဝေါ အာဒေဝနာ ပရိဒေဝနာ အာဒေဝိတတ္တံ ပရိဒေဝိတတ္တံ, အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘ပရိဒေဝေါ’’’။

‘‘ကတမဉ္စာဝုသော, ဒုက္ခံ? ယံ ခေါ, အာဝုသော, ကာယိကံ ဒုက္ခံ ကာယိကံ အသာတံ ကာယသမ္ဖဿဇံ ဒုက္ခံ အသာတံ ဝေဒယိတံ, ဣဒံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘ဒုက္ခံ’’’။

‘‘ကတမဉ္စာဝုသော, ဒောမနဿံ? ယံ ခေါ, အာဝုသော, စေတသိကံ ဒုက္ခံ စေတသိကံ အသာတံ မနောသမ္ဖဿဇံ ဒုက္ခံ အသာတံ ဝေဒယိတံ, ဣဒံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘ဒောမနဿံ’’’။

‘‘ကတမော စာဝုသော, ဥပါယာသော? ယော ခေါ, အာဝုသော, အညတရညတရေန ဗျသနေန သမန္နာဂတဿ အညတရညတရေန ဒုက္ခဓမ္မေန ဖုဋ္ဌဿ အာယာသော ဥပါယာသော အာယာသိတတ္တံ ဥပါယာသိတတ္တံ, အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘ဥပါယာသော’’’။

‘‘ကတမဉ္စာဝုသော, ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခံ? ဇာတိဓမ္မာနံ, အာဝုသော, သတ္တာနံ ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ‘အဟော ဝတ, မယံ န ဇာတိဓမ္မာ အဿာမ; န စ, ဝတ, နော ဇာတိ အာဂစ္ဆေယျာ’တိ။ န ခေါ ပနေတံ ဣစ္ဆာ

ယ ပတ္တဗ္ဗံ။ ဣဒမ္ပိ – ‘ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခံ’။ ဇရာဓမ္မာနံ, အာဝုသော, သတ္တာနံ။ပေ.။ ဗျာဓိဓမ္မာနံ, အာဝုသော, သတ္တာနံ။ မရဏဓမ္မာနံ, အာဝုသော, သတ္တာနံ။ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသဓမ္မာနံ, အာဝုသော, သတ္တာနံ ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ‘အဟော ဝတ, မယံ န သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသဓမ္မာ အဿာမ ; န စ, ဝတ, နော သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ အာဂစ္ဆေယျု’န္တိ ။ န ခေါ ပနေတံ ဣစ္ဆာ ယ ပတ္တဗ္ဗံ။ ဣဒမ္ပိ – ‘ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ တမ္ပိ ဒုက္ခံ’’။

‘‘ကတမေ စာဝုသော, သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ? သေယျထိဒံ – ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓော, သညုပါဒါနက္ခန္ဓော, သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော။ ဣမေ ဝုစ္စန္တာဝုသော – ‘သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ’။ ဣဒံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ’’။

၃၇၄. ‘‘ကတမဉ္စာဝုသော, ဒုက္ခသမုဒယံ [ဒုက္ခသမုဒယော (သျာ. ကံ.)] အရိယသစ္စံ? ယာယံ တဏှာ ပောနောဗ္ဘဝိကာ [ပောနောဘဝိကာ (သီ. ပီ.)] နန္ဒီရာဂသဟဂတာ [နန္ဒိရာဂသဟဂတာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] တတြတတြာဘိနန္ဒိနီ, သေယျထိဒံ – ကာမတဏှာ ဘဝတဏှာ ဝိဘဝတဏှာ , ဣဒံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘ဒုက္ခသမုဒယံ [ဒုက္ခသမုဒယော (သျာ. ကံ.)] အရိယသစ္စံ’’။

‘‘ကတမဉ္စာဝုသော, ဒုက္ခနိရောဓံ [ဒုက္ခနိရောဓော (သျာ. ကံ.)] အရိယသစ္စံ? ယော တဿာယေဝ တဏှာယ အသေသဝိရာဂနိရောဓော စာဂေါ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ မုတ္တိ အနာလယော, ဣဒံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘ဒုက္ခနိရောဓံ [ဒုက္ခနိရောဓော (သျာ. ကံ.)] အရိယသစ္စံ’’။

၃၇၅. ‘‘ကတမဉ္စာဝုသော, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စံ? အယမေဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, သေယျထိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ။

‘‘ကတမာစာဝုသော, သမ္မာဒိဋ္ဌိ? ယံ ခေါ, အာဝုသော, ဒုက္ခေ ဉာဏံ, ဒုက္ခသမုဒယေ ဉာဏံ, ဒုက္ခနိရောဓေ ဉာဏံ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒာယ ဉာဏံ, အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိ’’။

‘‘ကတမော စာဝုသော, သမ္မာသင်္ကပ္ပော? နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပော, အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပော , အဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပော, အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘သမ္မာသင်္ကပ္ပော’’။

‘‘ကတမာ စာဝုသော, သမ္မာဝါစာ? မုသာဝါဒာ ဝေရမဏီ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ, အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘သမ္မာဝါစာ’’။

‘‘ကတမော စာဝုသော, သမ္မာကမ္မန္တော? ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ, အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘သမ္မာကမ္မန္တော’’။

‘‘ကတမော စာဝုသော, သမ္မာအာဇီဝေါ? ဣဓာဝုသော, အရိယသာဝကော မိစ္ဆာအာဇီဝံ ပဟာယ သမ္မာအာဇီဝေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘သမ္မာအာဇီဝေါ’’။

‘‘ကတမော စာဝုသော, သမ္မာဝါယာမော? ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပါဒာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ, ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ, အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပာဒာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ, ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဌိတိယာ အသမ္မောသာယ ဘိယ္ယောဘာဝါယ ဝေပုလ္လာယ ဘာဝနာယ ပါရိပူရိယာ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ ဝီရိယံ အာရဘတိ စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ, အယံ ဝုစ္စတာဝုသော – ‘သမ္မာဝါယာမော’’။

“කතමා ච, ආවුසො, සම්මාසති? ඉධාවුසො, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති…පෙ.… චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහරති. ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, අයං වුච්චතාවුසො – ‘සම්මාසති’’’.

“කතමො චාවුසො, සම්මාසමාධි? ඉධාවුසො, භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති…පෙ.… තතියං ඣානං… විහරති, අයං වුච්චතාවුසො – ‘සම්මාසමාධි’. ඉදං වුච්චතාවුසො – ‘දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං’’’.

“තථාගතෙනාවුසො, අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන බාරාණසියං ඉසිපතනෙ මිගදායෙ අනුත්තරං ධම්මචක්කං පවත්තිතං අප්පටිවත්තියං සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මුනා වා කෙනචි වා ලොකස්මිං, යදිදං – ඉමෙසං චතුන්නං අරියසච්චානං ආචික්ඛනා දෙසනා පඤ්ඤාපනා පට්ඨපනා විවරණා විභජනා උත්තානීකම්ම’’න්ති.

ඉදමවොච ආයස්මා සාරිපුත්තො. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

සච්චවිභඞ්ගසුත්තං නිට්ඨිතං ඡට්ඨං.

၁၂. ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ်

ၚ၇၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သက္ကေသု ဝိဟရတိ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ နိဂြောဓာရာမေ။ အထ ခေါ မဟာပဇာပတိ [မဟာပဇာပတီ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဂေါတမီ နဝံ ဒုဿယုဂံ အာဒါယ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, နဝံ ဒုဿယုဂံ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ သာမံ ကန္တံ သာမံ ဝါယိတံ။ တံ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပဋိဂ္ဂဏှာတု အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ’’တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဘဂဝါ မဟာပဇာပတိံ ဂေါတမိံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သင်္ဃေ, ဂေါတမိ, ဒေဟိ။ သင်္ဃေ တေ ဒိန္နေ အဟဉ္စေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ သင်္ဃော စာ’’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, နဝံ ဒုဿယုဂံ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ သာမံ ကန္တံ သာမံ ဝါယိတံ။ တံ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပဋိဂ္ဂဏှာတု အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ’’တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ မဟာပဇာပတိံ ဂေါတမိံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သင်္ဃေ, ဂေါတမိ, ဒေဟိ။ သင်္ဃေ တေ ဒိန္နေ အဟဉ္စေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ သင်္ဃော စာ’’တိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, နဝံ ဒုဿယုဂံ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ သာမံ ကန္တံ သာမံ ဝါယိတံ။ တံ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပဋိဂ္ဂဏှာတု အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ’’တိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ မဟာပဇာပတိံ ဂေါတမိံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သင်္ဃေ, ဂေါတမိ, ဒေဟိ ။ သင်္ဃေ တေ ဒိန္နေ အဟဉ္စေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ သင်္ဃော စာ’’တိ။

၃၇၇. ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ပဋိဂ္ဂဏှာတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ မဟာပဇာပတိယာ ဂေါတမိယာ နဝံ ဒုဿယုဂံ။ ဗဟူပကာရာ [ဗဟုကာရာ (သျာ. ကံ.)] , ဘန္တေ, မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ဘဂဝတော မာတုစ္ဆာ အာပါဒိကာ ပေါသိကာ ခီရဿ ဒါယိကာ; ဘဂဝန္တံ ဇနေတ္တိယာ ကာလင်္ကတာယ ထညံ ပါယေသိ။ ဘဂဝါပိ, ဘန္တေ, ဗဟူပကာရော မဟာပဇာပတိယာ ဂေါတမိယာ။ ဘဂဝန္တံ, ဘန္တေ, အာဂမ္မ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာ, ဓမ္မံ သရဏံ ဂတာ, သင်္ဃံ သရဏံ ဂတာ။ ဘဂဝန္တံ, ဘန္တေ, အာဂမ္မ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတာ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတာ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတာ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတာ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတာ။ ဘဂဝန္တံ, ဘန္တေ, အာဂမ္မ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတာ , ဓမ္မေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတာ, သင်္ဃေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတာ အရိယကန္တေဟိ သီလေဟိ သမန္နာဂတာ။ ဘဂဝန္တံ, ဘန္တေ, အာဂမ္မ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ဒုက္ခေ နိက္ကင်္ခါ, ဒုက္ခသမုဒယေ နိက္ကင်္ခါ, ဒုက္ခနိ

ရောဓေ နိက္ကင္ခာ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒာယ နိက္ကင္ခာ။ ဘဂဝတပိ, ဘန္တေ, ဗဟူပကာရော မဟာပဇာပတိယာ ဂေါတမိယာ''တိ။

၃၇၈. ''ဧဝမေတံ , အာနန္ဒ။ ယံ ဟာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလော ပုဂ္ဂလံ အာဂမ္မ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ, ဓမ္မံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ, သင်္ဃံ သရဏံ ဂတော ဟောတိ, ဣမဿာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလဿ ဣမိနာ ပုဂ္ဂလေန န သုပ္ပဋိကာရံ ဝဒာမိ, ယဒိဒံ – အဘိဝါဒန-ပစ္စုဋ္ဌာန-အဉ္ဇလိကမ္မ သာမီစိကမ္မစီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာန- ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနုပ္ပဒာနေန။

''ယံ ဟာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလော ပုဂ္ဂလံ အာဂမ္မ ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဣမဿာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလဿ ဣမိနာ ပုဂ္ဂလေန န သုပ္ပဋိကာရံ ဝဒာမိ, ယဒိဒံ – အဘိဝါဒန-ပစ္စုဋ္ဌာန-အဉ္ဇလိကမ္မ-သာမီစိကမ္မစီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာန- ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနုပ္ပဒာနေန။

''ယံ ဟာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလော ပုဂ္ဂလံ အာဂမ္မ ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, ဓမ္မေ။ သင်္ဃေ။ အရိယကန္တေဟိ သီလေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, ဣမဿာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလဿ ဣမိနာ ပုဂ္ဂလေန န သုပ္ပဋိကာရံ ဝဒာမိ, ယဒိဒံ – အဘိဝါဒန-ပစ္စုဋ္ဌာန-အဉ္ဇလိကမ္မ-သာမီစိကမ္မစီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာန- ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနုပ္ပဒာနေန။

''ယံ ဟာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလော ပုဂ္ဂလံ အာဂမ္မ ဒုက္ခေ နိက္ကင်္ခော ဟောတိ, ဒုက္ခသမုဒယေ နိက္ကင်္ခော ဟောတိ, ဒုက္ခနိရောဓေ နိက္ကင်္ခော ဟောတိ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒာယ နိက္ကင်္ခော ဟောတိ, ဣမဿာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလဿ ဣမိနာ ပုဂ္ဂလေန န သုပ္ပဋိကာရံ ဝဒာမိ, ယဒိဒံ – အဘိဝါဒန-ပစ္စုဋ္ဌာနအဉ္ဇလိကမ္မ-သာမီစိကမ္မ-စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာန- ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနုပ္ပဒာနေန။

၃၇၉. ''စုဒ္ဒသ ခေါ ပနိမာနန္ဒ, ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ ကတမာ စုဒ္ဒသ? တထာဂတေ အရဟန္တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဒါနံ ဒေတိ – အယံ ပဌမာ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ [ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ (သီ. ပီ.)] ဒါနံ ဒေတိ – အယံ ဒုတိယာ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ တထာဂတသာဝကေ အရဟန္တေ ဒါနံ ဒေတိ – အယံ တတိယာ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ အရဟတ္တဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နေ ဒါနံ ဒေတိ – အယံ စတုတ္ထီ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ အနာဂါမိဿ ဒါနံ ဒေတိ – အယံ ပဉ္စမီ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ အနာဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နေ ဒါနံ ဒေတိ – အယံ ဆဋ္ဌီ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ သကဒါဂါမိဿ ဒါနံ ဒေတိ – အယံ သတ္တမီ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ သကဒါဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နေ ဒါနံ ဒေတိ – အယံ အဋ္ဌမီ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ သောတာပန္နေ ဒါနံ ဒေတိ – အယံ နဝမီ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နေ ဒါနံ ဒေတိ – အယံ ဒသမီ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ ဗာဟိရကေ ကာမေသု ဝီတရာဂေ ဒါနံ ဒေတိ – အယံ ဧကာဒသမီ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ ပုထုဇ္ဇနသီလဝန္တေ ဒါနံ ဒေတိ – အယံ ဒွါဒသမီ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ ပုထုဇ္ဇနဒုဿီလေ ဒါနံ ဒေတိ – အယံ တေရသမီ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာ။ တိရစ္ဆာနဂတေ ဒါနံ ဒေတိ – အယံ စုဒ္ဒသမီ ပာဋိပုဂ္ဂလိကာ ဒက္ခိဏာတိ။

''တတြာနန္ဒ, တိရစ္ဆာနဂတေ ဒါနံ ဒတွာ သတဂုဏာ ဒက္ခိဏာ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ, ပုထုဇ္ဇနဒုဿီလေ ဒါနံ ဒတွာ သဟဿဂုဏာ ဒက္ခိဏာ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ, ပုထုဇ္ဇနသီလဝန္တေ ဒါနံ ဒတွာ သတသဟဿဂုဏာ ဒက္ခိဏာ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ, ဗာဟိရကေ ကာမေသု ဝီတရာဂေ ဒါနံ ဒတွာ ကောဋိသတသဟဿဂုဏာ ဒက္ခိဏာ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ, သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နေ ဒါနံ ဒတွာ အသင်္ချေယျာ အပ္ပမေယျာ ဒက္ခိဏာ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ, ကော ပန ဝါဒော သောတာပန္နေ, ကော ပန ဝါဒော သကဒါဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နေ, ကော ပန ဝါဒော သကဒါဂါမိဿ, ကော ပန ဝါဒော အနာဂါမိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နေ, ကော ပန ဝါဒော အနာဂါမိဿ, ကော ပန ဝါဒော အရဟတ္တဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နေ, ကော ပန ဝါဒော အရဟန္တေ, ကော ပန ဝါဒော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ, ကော ပန ဝါဒော တထာဂတေ အရဟန္တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ!

၃၈၀. ''သတ္တ ခော ပနိမာနန္ဒ, သင်္ဃဂတာ ဒက္ခိဏာ။ ကတမာ သတ္တ? ဗုဒ္ဓပ္ပမုခေ ဥဘတောသင်္ဃေ အနံ ဒေတိ – အယံ ပဌမာ သင်္ဃဂတာ ဒက္ခိဏာ။ တထာဂတေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဥဘတောသင်္ဃေ အနံ ဒေတိ – အယံ ဒုတိယာ သင်္ဃဂတာ ဒက္ခိဏာ။ ဘိက္ခုသင်္ဃေ အနံ ဒေတိ – အယံ တတိယာ သင်္ဃဂတာ ဒက္ခိဏာ။ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ အနံ ဒေတိ – အယံ စတုတ္ထီ သင်္ဃဂတာ ဒက္ခိဏာ။ 'ဧတ္တကာ မေ ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စ သင်္ဃတော ဥဒ္ဒိဿထာ'တိ အနံ ဒေတိ – အယံ ပဥ္စမီ သင်္ဃဂတာ ဒက္ခိဏာ။ 'ဧတ္တကာ မေ ဘိက္ခူ သင်္ဃတော ဥဒ္ဒိဿထာ'တိ အနံ ဒေတိ – အယံ ဆဋ္ဌီ သင်္ဃဂတာ ဒက္ခိဏာ။ 'ဧတ္တကာ မေ ဘိက္ခုနိယော သင်္ဃတော ဥဒ္ဒိဿထာ'တိ အနံ ဒေတိ – အယံ သတ္တမီ သင်္ဃဂတာ ဒက္ခိဏာ။

''ဘဝိဿန္တိ ခော ပနာနန္ဒ, အနာဂတမဒ္ဓာနံ ဂေါတ္ရဘုနော ကာသာဝကဏ္ဌာ ဒုဿီလာ ပာပဓမ္မာ။ တေသု ဒုဿီလေသု သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ အနံ ဒဿန္တိ။ တဒာပါဟံ, အာနန္ဒ, သင်္ဃဂတံ ဒက္ခိဏံ အသင်္ချေယျံ အပ္ပမေယျံ ဝဒါမိ။ န တွေဝါဟံ, အာနန္ဒ, ကေနစိ ပရိယာယေန သင်္ဃဂတာယ ဒက္ခိဏာယ ပါဋိပုဂ္ဂလိကံ အနံ မဟပ္ဖလတရံ ဝဒါမိ။

၃၈၁. ''စတဿော ခော ဣမာ, အာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ ဝိသုဒ္ဓိယော။ ကတမာ စတဿော? အတ္ထာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ ဒာယကတော ဝိသုဇ္ဈတိ နော ပဋိဂ္ဂါဟကတော။ အတ္ထာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ ပဋိဂ္ဂါဟကတော ဝိသုဇ္ဈတိ နော ဒာယကတော။ အတ္ထာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ နေဝ ဒာယကတော ဝိသုဇ္ဈတိ နော ပဋိဂ္ဂါဟကတော။ အတ္ထာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ ဒာယကတော စေဝ ဝိသုဇ္ဈတိ ပဋိဂ္ဂါဟကတော စ။

''ကထဉ္စာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ ဒာယကတော ဝိသုဇ္ဈတိ နော ပဋိဂ္ဂါဟကတော? ဣဓာနန္ဒ, ဒာယကော ဟောတိ သီလဝါ ကလျာဏဓမ္မော, ပဋိဂ္ဂါဟကာ ဟောန္တိ ဒုဿီလာ ပာပဓမ္မာ – ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ ဒာယကတော ဝိသုဇ္ဈတိ နော ပဋိဂ္ဂါဟကတော။

''ကထဉ္စာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ ပဋိဂ္ဂါဟကတော ဝိသုဇ္ဈတိ နော ဒာယကတော? ဣဓာနန္ဒ, ဒာယကော ဟောတိ ဒုဿီလော ပာပဓမ္မော, ပဋိဂ္ဂါဟကာ ဟောန္တိ သီလဝန္တော [သီလဝန္တာ (သီ.)] ကလျာဏဓမ္မာ – ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ ပဋိဂ္ဂါဟကတော ဝိသုဇ္ဈတိ နော ဒာယကတော။

''ကထဉ္စာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ နေဝ ဒာယကတော ဝိသုဇ္ဈတိ နော ပဋိဂ္ဂါဟကတော? ဣဓာနန္ဒ, ဒာယကော စ ဟောတိ ဒုဿီလော ပာပဓမ္မော, ပဋိဂ္ဂါဟကာ စ ဟောန္တိ ဒုဿီလာ ပာပဓမ္မာ – ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ နေဝ ဒာယကတော ဝိသုဇ္ဈတိ နော ပဋိဂ္ဂါဟကတော။

''ကထဉ္စာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ ဒာယကတော စေဝ ဝိသုဇ္ဈတိ ပဋိဂ္ဂါဟကတော စ? ဣဓာနန္ဒ, ဒာယကော စ ဟောတိ သီလဝါ ကလျာဏဓမ္မော, ပဋိဂ္ဂါဟကာ စ ဟောန္တိ သီလဝန္တော ကလျာဏဓမ္မာ – ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, ဒက္ခိဏာ ဒာယကတော စေဝ ဝိသုဇ္ဈတိ ပဋိဂ္ဂါဟကတော စ။ ဣမာ ခော, အာနန္ဒ, စတဿော ဒက္ခိဏာ ဝိသုဒ္ဓိယော''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ ဣဒံ ဝတွာန သုဂတော အထာပရံ ဧတဒဝေါစ သတ္ထာ –

၃၈၂. ''ယော သီလဝါ ဒုဿီလေသု ဒဒါတိ ဒါနံ၊
ဓမ္မေန လဒ္ဓံ [လဒ္ဓါ (သီ. ပီ.)] သုပသန္နစိတ္တော။
အဘိသဒ္ဒဟံ ကမ္မဖလံ ဥဠာရံ၊
သာ ဒက္ခိဏာ ဒာယကတော ဝိသုဇ္ဈတိ။

''ယော ဒုဿီလော သီလဝန္တေသု ဒဒါတိ ဒါနံ၊
အဓမ္မေန လဒ္ဓံ အပ္ပသန္နစိတ္တော။
အနဘိသဒ္ဒဟံ ကမ္မဖလံ ဥဠာရံ၊
သာ ဒက္ခိဏာ ပဋိဂ္ဂါဟကတော ဝိသုဇ္ဈတိ။

“ယော ဒုဿီလော ဒုဿီလေသု ဒဒါတိ ဒါနံ၊
အဓမ္မေန လဒ္ဓံ အပ္ပသန္နစိတ္တော။
အနဘိသဒ္ဒဟံ   ကမ္မဖလံ ဥဠာရံ၊
န တံ ဒါနံ ဝိပုလပ္ဖလန္တိ ဗြူမိ။

“ယော သီလဝါ သီလဝန္တေသု ဒဒါတိ ဒါနံ၊
ဓမ္မေန လဒ္ဓံ သုပသန္နစိတ္တော။
အဘိသဒ္ဒဟံ ကမ္မဖလံ ဥဠာရံ၊
တံ ဝေ ဒါနံ ဝိပုလပ္ဖလန္တိ ဗြူမိ [သာ ဒက္ခိဏာ နေဝုဘတော ဝိသုဇ္ဈတိ (သီ. ပီ.)] ။

“ယော ဝီတရာဂေါ ဝီတရာဂေသု ဒဒါတိ ဒါနံ၊
ဓမ္မေန လဒ္ဓံ သုပသန္နစိတ္တော။
အဘိသဒ္ဒဟံ   ကမ္မဖလံ ဥဠာရံ၊
တံ ဝေ ဒါနံ အာမိသဒါနာနမဂ္ဂ” [တံ ဝေ ဒါနံ ဝိပုလန္တိ ဗြူမိ (သီ.)] န္တိ။

ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒွါဒသမံ။

ဝိဘင်္ဂဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော စတုတ္ထော။

တဿုဒ္ဒါနံ –
ဘဒ္ဒေကာနန္ဒကစ္စာန၊ လောမသကင်္ဂိယာသုဘော။
မဟာကမ္မသဠာယတနဝိဘင်္ဂါ၊ ဥဒ္ဒေသအရဏာ ဓာတု သစ္စံ။

ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ္တန္တိ။

၅. သဠာယတနဝဂ္ဂေါ

၁. အနာထပိဏ္ဍိကောဝါဒသုတ္တံ

၃၈၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ အာဗာဓိကော ဟောတိ ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ အထ ခော အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ အညတရံ ပုရိသံ အာမန္တေသိ – "ဧဟိ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ, ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ [ဝန္ဒာဟိ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ (သဗ္ဗတ္ထ) အညသုတ္တေသု ပန နတ္ထိ] – 'အနာထပိဏ္ဍိကော, ဘန္တေ, ဂဟပတိ အာဗာဓိကော ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ သော ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတီ'တိ။ ယေန စာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမ; ဥပသင်္ကမိတွာ မမ ဝစနေန အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒာဟိ [ဝန္ဒာဟိ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ (သဗ္ဗတ္ထ) အညသုတ္တေသု ပန နတ္ထိ] – 'အနာထပိဏ္ဍိကော, ဘန္တေ, ဂဟပတိ အာဗာဓိကော ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ သော အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတီ'တိ။ ဧဝဉ္စ ဝဒေဟိ – 'သာဓု ကိရ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ယေန အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂဟပတိဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမတု အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ'"တိ။

"ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ ခော သော ပုရိသော အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂဟပတိဿ ပဋိဿုတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သော ပုရိသော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "အနာထပိဏ္ဍိကော, ဘန္တေ, ဂဟပတိ အာဗာဓိကော ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ သော ဘဂဝတော ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတီ"တိ။ ယေန စာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သော ပုရိသော အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – "အနာထပိဏ္ဍိကော, ဘန္တေ, ဂဟပတိ အာဗာဓိကော ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ သော အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပါဒေ သိရသာ ဝန္ဒတိ; ဧဝဉ္စ ဝဒေတိ – 'သာဓု ကိရ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ယေန အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂဟပတိဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမတု အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ'"တိ။ အဓိဝါသေသိ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တုဏှီဘာဝေန။

၃၈၄. အထ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ပစ္ဆာသမဏေန ယေန အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂဟပတိဿ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ – "ကစ္စိ တေ, ဂဟပတိ, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယံ? ကစ္စိ တေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ပဋိက္ကမန္တိ, နော အဘိက္ကမန္တိ; ပဋိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော အဘိက္ကမော"တိ?

"န မေ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠှာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, ဗလဝါ ပုရိသော တိဏှေန သိခရေန မုဒ္ဓနိ [မုဒ္ဓာနံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] အဘိမတ္ထေယျ [အဘိမန္ထေယျ (သီ. ပီ.)]; ဧဝမေဝ ခော မေ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, အဓိမတ္တာ ဝါတာ မုဒ္ဓနိ [ဩဟနန္တိ (သျာ. ကံ.)] ဦဟနန္တိ [အဓိမတ္တာ ဝါတာ သီသံ ပရိကန္တန္တိ (သီ. သျာ. ကံ.)]။ န မေ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠှာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, ဗလဝါ ပုရိသော ဒဠှေန ဝရတ္တက္ခဏ္ဍေန သီသေ သီသဝေဌံ ဒဒေယျ; ဧဝမေဝ ခော မေ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, အဓိမတ္တာ သီသေ သီသဝေဒနာ။ န မေ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠှာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, ဒက္ခော ဂောဃာတကော ဝါ ဂောဃာတကန္တေဝါသီ ဝါ တိဏှေန ဂောဝိကန္တနေန ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တေယျ; ဧဝမေဝ ခော မေ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, အဓိမတ္တာ ဝါတာ ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တန္တိ။ န မေ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠှာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္က

မော။ သေယျထာပိ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, ဒွေဝ ဗလဝန္တော ပုရိသာ ဒုဗ္ဗလတရံ ပုရိသံ နာနာဗာဟာသု ဂဟေတွာ အင်္ဂါရကာသုယာ သန္တာပေယျုံ, သမ္ပရိတာပေယျုံ; ဧဝမေဝ ခေါ မေ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, အဓိမတ္တော ကာယသ္မိံ ဍာဟော။ န မေ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠှာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော''တိ။

၃၈၅. ''တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န စက္ခုံ ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ စက္ခုနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

''တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န သောတံ ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ သောတနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န ဃာနံ ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ ဃာနနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န ဇိဝှံ ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ ဇိဝှာနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န ကာယံ ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ ကာယနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န မနံ ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ မနောနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

''တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န ရူပံ ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ ရူပနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န သဒ္ဒံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ပေ.။ န ဂန္ဓံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န ရသံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န ဓမ္မံ ဥပါဒိယိဿာမိ န စ မေ ဓမ္မနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

''တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န စက္ခုဝိညာဏံ ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ စက္ခုဝိညာဏနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န သောတဝိညာဏံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န ဃာနဝိညာဏံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န ဇိဝှာဝိညာဏံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န ကာယဝိညာဏံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န မနောဝိညာဏံ ဥပါဒိယိဿာမိ န စ မေ မနောဝိညာဏနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

''တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န စက္ခုသမ္ဖဿံ ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ စက္ခုသမ္ဖဿနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န သောတသမ္ဖဿံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န ဃာနသမ္ဖဿံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န ဇိဝှာသမ္ဖဿံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န ကာယသမ္ဖဿံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န မနောသမ္ဖဿံ ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ မနောသမ္ဖဿနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

''တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န စက္ခုသမ္ဖဿဇံ ဝေဒနံ ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ စက္ခုသမ္ဖဿဇာဝေဒနာနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ , ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န သောတသမ္ဖဿဇံ ဝေဒနံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န ဃာနသမ္ဖဿဇံ ဝေဒနံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န ဇိဝှာသမ္ဖဿဇံ ဝေဒနံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န ကာယသမ္ဖဿဇံ ဝေဒနံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န မနောသမ္ဖဿဇံ ဝေဒနံ ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ မနောသမ္ဖဿဇာဝေဒနာနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

၃၈၆. ''တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န ပထဝီဓာတုံ ဥပါဒိယိဿာမိ, န စ မေ ပထဝီဓာတုနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ'တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'န အာပောဓာတုံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န တေဇောဓာတုံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န ဝါယောဓာတုံ ဥပါဒိယိဿာမိ။ န အာကာသဓာ

တုံ ဥပာဒိယိဿာမိ။ န ဝိညာဏဓာတုံ ဥပာဒိယိဿာမိ, န စ မေ ဝိညာဏဓာတုနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

“တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘န ရူပံ ဥပာဒိယိဿာမိ, န စ မေ ရူပနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘န ဝေဒနံ ဥပာဒိယိဿာမိ။ န သညံ ဥပာဒိယိဿာမိ။ န သင်္ခါရေ ဥပာဒိယိဿာမိ။ န ဝိညာဏံ ဥပာဒိယိဿာမိ, န စ မေ ဝိညာဏနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

“တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘န အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပာဒိယိဿာမိ , န စ မေ အာကာသာနဉ္စာယတနနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ’တိ ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘န ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ဥပာဒိယိဿာမိ။ န အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပာဒိယိဿာမိ။ န နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပာဒိယိဿာမိ န စ မေ နေဝသညာနာသညာယတနနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

“တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘န ဣဓလောကံ ဥပာဒိယိဿာမိ, န စ မေ ဣဓလောကနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘န ပရလောကံ ဥပာဒိယိဿာမိ, န စ မေ ပရလောကနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။ တသ္မာတိဟ တေ, ဂဟပတိ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ယမ္ပိ မေ ဒိဋ္ဌံ သုတံ မုတံ ဝိညာတံ ပတ္တံ ပရိယေသိတံ အနုပရိယေသိတံ အနုဝိစရိတံ မနသာ တမ္ပိ န ဥပာဒိယိဿာမိ, န စ မေ တံနိဿိတံ ဝိညာဏံ ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝဉှိ တေ, ဂဟပတိ, သိက္ခိတဗ္ဗ”န္တိ။

၃၈၇. ဧဝံ ဝုတ္တေ, အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ပရောဒိ, အဿူနိ ပဝတ္တေသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ – “ဩလီယသိ ခေါ တွံ, ဂဟပတိ, သံသီဒသိ ခေါ တွံ, ဂဟပတီ”တိ? “နာဟံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဩလီယာမိ, နပိ သံသီဒါမိ; အပိ စ မေ ဒီဃရတ္တံ သတ္ထာ ပယိရုပါသိတော မနောဘာဝနီယာ စ ဘိက္ခူ; န စ မေ ဧဝရူပီ ဓမ္မီ ကထာ သုတပုဗ္ဗာ”တိ။ “န ခေါ, ဂဟပတိ, ဂိဟီနံ ဩဒါတဝသနာနံ ဧဝရူပီ ဓမ္မီ ကထာ ပဋိဘာတိ; ပဗ္ဗဇိတာနံ ခေါ, ဂဟပတိ, ဧဝရူပီ ဓမ္မီ ကထာ ပဋိဘာတီ”တိ။ “တေန ဟိ, ဘန္တေ သာရိပုတ္တ, ဂိဟီနမ္ပိ ဩဒါတဝသနာနံ ဧဝရူပီ ဓမ္မီ ကထာ ပဋိဘာတု။ သန္တိ ဟိ, ဘန္တေ, ကုလပုတ္တာ အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ, အဿဝနတာ ဓမ္မဿ ပရိဟာယန္တိ; ဘဝိဿန္တိ ဓမ္မဿ အညာတာရော”တိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော အာယသ္မာ စ အာနန္ဒော အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပတိံ ဣမိနာ ဩဝါဒေန ဩဝဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိံသု။ အထ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ, အစိရပက္ကန္တေ အာယသ္မန္တေ စ သာရိပုတ္တေ အာယသ္မန္တေ စ အာနန္ဒေ , ကာလမကာသိ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇိ။ အထ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကော ဒေဝပုတ္တော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏော ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကော ဒေဝပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဂါထာဟိ အဇ္ဈဘာသိ –

“ဣဒဉှိ တံ ဇေတဝနံ, ဣသိသင်္ဃနိသေဝိတံ။
အာဝုတ္ထံ ဓမ္မရာဇေန, ပီတိသဉ္ဇနနံ မမ။

“ကမ္မံ ဝိဇ္ဇာ စ ဓမ္မော စ, သီလံ ဇီဝိတမုတ္တမံ။
ဧတေန မစ္စာ သုဇ္ဈန္တိ, န ဂေါတ္တေန ဓနေန ဝါ။

“တသ္မာ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော, သမ္ပဿံ အတ္ထမတ္တနော။
ယောနိသော ဝိစိနေ ဓမ္မံ, ဧဝံ တတ္ထ ဝိသုဇ္ဈတိ။

‘‘သာရိပုတ္တောဝ ပညာယ၊ သီလေန ဥပသမေန။
ယောပိ ပာရင်္ဂတော ဘိက္ခု၊ ဧတာဝပရမော သိယာ’’တိ။

ဣဒမဝောစ အနာထပိဏ္ဍိကော ဒေဝပုတ္တော။ သမနုညော သတ္ထာ အဟောသိ။ အထ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကော ဒေ
ဝပုတ္တော – ‘‘သမနုညော မေ သတ္ထာ’’တိ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။

၃၈၈. အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဣမံ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိံ အည
တရော ဒေဝပုတ္တော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏော ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ
ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ သော ဒေဝ
ပုတ္တော မံ ဂါထာဟိ အဇ္ဈဘာသိ –

‘‘ဣဒဉှိ တံ ဇေတဝနံ၊ ဣသိသင်္ဃနိသေဝိတံ။
အာဝုတ္ထံ ဓမ္မရာဇေန၊ ပီတိသဉ္ဇနနံ မမ။

‘‘ကမ္မံ ဝိဇ္ဇာ စ ဓမ္မော စ၊ သီလံ ဇီဝိတမုတ္တမံ။
ဧတေန မစ္စာ သုဇ္ဈန္တိ၊ န ဂေါတ္တေန ဓနေန ဝါ။

‘‘တသ္မာ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊ သမ္ပဿံ အတ္ထမတ္တနော။
ယောနိသော ဝိစိနေ ဓမ္မံ၊ ဧဝံ တတ္ထ ဝိသုဇ္ဈတိ။

‘‘သာရိပုတ္တောဝ ပညာယ၊ သီလေန ဥပသမေန။
ယောပိ ပာရင်္ဂတော ဘိက္ခု၊ ဧတာဝပရမော သိယာ’’တိ။

‘‘ဣဒမဝောစ , ဘိက္ခဝေ, သော ဒေဝပုတ္တော။ ‘သမနုညော မေ သတ္ထာ’တိ မံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ
တ တတ္ထေဝန္တရဓာယီ’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သော ဟိ နူန သော, ဘန္တေ, အနာထပိဏ္ဍိကော
ဒေဝပုတ္တော ဘဝိဿတိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော, ဘန္တေ, ဂဟပတိ အာယသ္မန္တေ သာရိပုတ္တေ အဘိပ္ပသန္နော
အဟောသီ’’တိ။ ‘‘သာဓု, သာဓု, အာနန္ဒ! ယာဝတကံ ခေါ, အာနန္ဒ, တက္ကာယ ပတ္တဗ္ဗံ, အနုပ္ပတ္တံ တံ တယာ။
အနာထပိဏ္ဍိကော သော, အာနန္ဒ, ဒေဝပုတ္တော’’တိ။

ဣဒမဝောစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

အနာထပိဏ္ဍိကောဝါဒသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဌမံ။

၂. ဆန္နောဝါဒသုတ္တံ

၃၈၉. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တေန ခေါ ပန သမ
ယေန အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော အာယသ္မာ စ မဟာစုန္ဒော အာယသ္မာ စ ဆန္နော ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ ဝိဟရန္တိ။
တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ ဆန္နော အာဗာဓိကော ဟောတိ ဒုက္ခိတော ဗာဠ္ဟဂိလာနော။ အထ ခေါ အာယသ္
မာ သာရိပုတ္တော သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေနာယသ္မာ မဟာစုန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိ
တွာ အာယသ္မန္တံ မဟာစုန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အာယာမာဝုသော စုန္ဒ, ယေနာယသ္မာ ဆန္နော တေနုပသင်္ကမိဿာမ
ဂိလာနပုစ္ဆကာ’’တိ။ ‘‘ဧဝမာဝုသော’’တိ ခေါ အာယသ္မာ မဟာစုန္ဒော အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပစ္စဿောသိ
သိ။

အထ ခေါ အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော အာယသ္မာ စ မဟာစုန္ဒော ယေနာယသ္မာ ဆန္နော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ ဆန္နေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အာယသ္မန္တံ ဆန္နံ ဧတဒဝေါစ – ''ကစ္စိ တေ, အာဝုသော ဆန္န, ခမနီယံ, ကစ္စိ ယာပနီယံ? ကစ္စိ တေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ပဋိက္ကမန္တိ, နော အဘိက္ကမန္တိ; ပဋိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော အဘိက္ကမော''တိ?

''န မေ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠှာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။ သေယျထာပိ , အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဗလဝါ ပုရိသော တိဏှေန သိခရေန မုဒ္ဓနိ အဘိမတ္ထေယျ; ဧဝမေဝ ခေါ မေ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, အဓိမတ္တာ ဝါတာ မုဒ္ဓနိ ဦဟနန္တိ။ န မေ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠှာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ နော ပဋိက္ကမော။ သေယျထာပိ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဗလဝါ ပုရိသော ဒဠှေန ဝရတ္တက္ခဏ္ဍေန သီသေ သီသဝေဌံ ဒဒေယျ; ဧဝမေဝ ခေါ မေ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, အဓိမတ္တာ သီသေ သီသဝေဒနာ။ န မေ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠှာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။ သေယျထာပိ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဒက္ခော ဂောဃာတကော ဝါ ဂောဃာတကန္တေဝါသီ ဝါ တိဏှေန ဂောဝိကန္တနေန ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တေယျ; ဧဝမေဝ ခေါ မေ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, အဓိမတ္တာ ဝါတာ ကုစ္ဆိံ ပရိကန္တန္တိ။ န မေ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠှာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။ သေယျထာပိ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဒွေ ဗလဝန္တော ပုရိသာ ဒုဗ္ဗလတရံ ပုရိသံ နာနာဗာဟာသု ဂဟေတွာ အင်္ဂါရကာသုယာ သန္တာပေယျုံ သမ္ပရိတာပေယျုံ; ဧဝမေဝ ခေါ မေ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, အဓိမတ္တော ကာယသ္မိံ ဍာဟော။ န မေ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ခမနီယံ န ယာပနီယံ။ ဗာဠှာ မေ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဘိက္ကမန္တိ, နော ပဋိက္ကမန္တိ; အဘိက္ကမောသာနံ ပညာယတိ, နော ပဋိက္ကမော။ သတ္ထံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, အာဟရိဿာမိ, နာဝကင်္ခာမိ ဇီဝိတ''န္တိ။

၁၉၀. ''မာယသ္မာ ဆန္နော သတ္ထံ အာဟရေသိ။ ယာပေတာယသ္မာ ဆန္နော။ ယာပေန္တံ မယံ အာယသ္မန္တံ ဆန္နံ ဣစ္ဆာမ။ သစေ အာယသ္မတော ဆန္နဿ နတ္ထိ သပ္ပာယာနိ ဘောဇနာနိ, အဟံ အာယသ္မတော ဆန္နဿ သပ္ပာယာနိ ဘောဇနာနိ ပရိယေသိဿာမိ။ သစေ အာယသ္မတော ဆန္နဿ နတ္ထိ သပ္ပာယာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ, အဟံ အာယသ္မတော ဆန္နဿ သပ္ပာယာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ ပရိယေသိဿာမိ။ သစေ အာယသ္မတော ဆန္နဿ နတ္ထိ ပတိရူပါ ဥပဋ္ဌာကာ, အဟံ အာယသ္မန္တံ ဆန္နံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ။ မာယသ္မာ ဆန္နော သတ္ထံ အာဟရေသိ။ ယာပေတာယသ္မာ ဆန္နော။ ယာပေန္တံ မယံ အာယသ္မန္တံ ဆန္နံ ဣစ္ဆာမာ''တိ။

''နပိ မေ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, နတ္ထိ သပ္ပာယာနိ ဘောဇနာနိ; နပိ မေ နတ္ထိ သပ္ပာယာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ; နပိ မေ နတ္ထိ ပတိရူပါ ဥပဋ္ဌာကာ; အပိ စာဝုသော သာရိပုတ္တ , ပရိစိဏ္ဏော မေ သတ္ထာ ဒီဃရတ္တံ မနာပေနေဝ နော အမနာပေန။ ဧတဉ္ဟိ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, သာဝကဿ ပတိရူပံ ယံ သတ္ထာရံ ပရိစရေယျ မနာပေနေဝ နော အမနာပေန။ 'အနုပဝဇ္ဇံ ဆန္နော ဘိက္ခု သတ္ထံ အာဟရိဿတီ'တိ ဧဝမေတံ [ဧဝမေဝ ခေါ တွံ (က.)], အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဓာရေဟီ''တိ။ ''ပုစ္ဆေယျာမ မယံ အာယသ္မန္တံ ဆန္နံ ကဉ္စိဒေဝ ဒေသံ, သစေ အာယသ္မာ ဆန္နော ဩကာသံ ကရောတိ ပဉှဿ ဝေယျာကရဏာယာ''တိ။ ''ပုစ္ဆာဝုသော သာရိပုတ္တ, သုတွာ ဝေဒိဿာမီ''တိ။

၁၉၁. ''စက္ခုံ, အာဝုသော ဆန္န, စက္ခုဝိညာဏံ စက္ခုဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ 'ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'တိ သမနုပဿသိ? သောတံ, အာဝုသော ဆန္န, သောတဝိညာဏံ။ပေ။ ဃာနံ, အာဝုသော ဆန္န, ဃာနဝိညာဏံ။ ဇိဝှံ, အာဝုသော ဆန္န, ဇိဝှာဝိညာဏံ ။ ကာယံ, အာဝုသော ဆန္န, ကာယဝိညာဏံ။ မနံ, အာဝုသော ဆန္န, မနောဝိညာဏံ မနောဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ 'ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'တိ သမနုပဿသီ''တိ?

''စက္ခုံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, စက္ခုဝိညာဏံ စက္ခုဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ 'နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ သမနုပဿာမိ။ သောတံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ။ပေ။ ဃာနံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ။ ဇိဝှံ,

အာဝုသော သာရိပုတ္တ။ ကာယံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ။ မနံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, မနောဝိညာဏံ မနောဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ 'နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ သမနုပဿာမီ''တိ။

၃၉၂. ''စက္ခုသ္မိံ, အာဝုသော ဆန္န, စက္ခုဝိညာဏေ စက္ခုဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ကိံ ဒိသွာ ကိံ အဘိညာယ စက္ခုံ စက္ခုဝိညာဏံ စက္ခုဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ 'နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ သမနုပဿသိ? သောတသ္မိံ, အာဝုသော ဆန္န, သောတဝိညာဏေ ။ ဃာနသ္မိံ, အာဝုသော ဆန္န, ဃာနဝိညာဏေ။ ဇိဝှာယ, အာဝုသော ဆန္န, ဇိဝှာဝိညာဏေ။ ကာယသ္မိံ, အာဝုသော ဆန္န, ကာယဝိညာဏေ။ မနသ္မိံ, အာဝုသော ဆန္န, မနောဝိညာဏေ မနောဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု ကိံ ဒိသွာ ကိံ အဘိညာယ မနံ မနောဝိညာဏံ မနောဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ 'နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ သမနုပဿသီ''တိ?

''စက္ခုသ္မိံ , အာဝုသော သာရိပုတ္တ, စက္ခုဝိညာဏေ စက္ခုဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု နိရောဓံ ဒိသွာ နိရောဓံ အဘိညာယ စက္ခုံ စက္ခုဝိညာဏံ စက္ခုဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ 'နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ သမနုပဿာမိ။ သောတသ္မိံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, သောတဝိညာဏေ။ ဃာနသ္မိံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဃာနဝိညာဏေ။ ဇိဝှာယ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဇိဝှာဝိညာဏေ။ ကာယသ္မိံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ကာယဝိညာဏေ။ မနသ္မိံ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, မနောဝိညာဏေ မနောဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု နိရောဓံ ဒိသွာ နိရောဓံ အဘိညာ မနံ မနောဝိညာဏံ မနောဝိညာဏဝိညာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ 'နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ သမနုပဿာမီ''တိ။

၃၉၃. ဧဝံ ဝုတ္တေ, အာယသ္မာ မဟာစုန္ဒော အာယသ္မန္တံ ဆန္နံ ဧတဒဝေါစ – ''တသ္မာတိဟ, အာဝုသော ဆန္န, ဣဒမ္ပိ တဿ ဘဂဝတော သာသနံ [ဝစနံ (သီ.)], နိစ္စကပ္ပံ မနသိ ကာတဗ္ဗံ – 'နိဿိတဿ စလိတံ, အနိဿိတဿ စလိတံ နတ္ထိ။ စလိတေ အသတိ ပဿဒ္ဓိ, ပဿဒ္ဓိယာ သတိ နတိ န ဟောတိ။ နတိယာ အသတိ အာဂတိဂတိ န ဟောတိ။ အာဂတိဂတိယာ အသတိ စုတူပပါတော န ဟောတိ။ စုတူပပါတေ အသတိ နေဝိဓ န ဟုရံ န ဥဘယမန္တရေန။ ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာ'''တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ စ သာရိပုတ္တော အာယသ္မာ စ မဟာစုန္ဒော အာယသ္မန္တံ ဆန္နံ ဣမိနာ ဩဝါဒေန ဩဝဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိံသု။

၃၉၄. အထ ခေါ အာယသ္မာ ဆန္နော အစိရပက္ကန္တေ အာယသ္မန္တေ စ သာရိပုတ္တေ အာယသ္မန္တေ စ မဟာစုန္ဒေ သတ္ထံ အာဟရေသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''အာယသ္မတာ, ဘန္တေ, ဆန္နေန သတ္ထံ အာဟရိတံ။ တဿ ကာ ဂတိ, ကော အဘိသမ္ပရာယော''တိ? ''နနု တေ, သာရိပုတ္တ, ဆန္နေန ဘိက္ခုနာ သမ္မုခါယေဝ အနုပဝဇ္ဇတာ ဗျာကတာ''တိ? ''အတ္ထိ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗဇိရံ [ပုပ္ဖဇိ တဥ္ဂဟိတံ (က.), ဥပဝဇ္ဇိတံ (က.), ပုဗ္ဗဝိဇ္ဇနံ, ပုဗ္ဗဝိဇ္ဈနံ, ပုဗ္ဗဝိစိရံ (သံယုတ္တကေ)] နာမ ဝဇ္ဇိဂါမော။ တတ္ထာယသ္မတော ဆန္နဿ မိတ္တကုလာနိ သုဟဇ္ဇကုလာနိ ဥပဝဇ္ဇကုလာနီ''တိ။ ''ဟောန္တိ [ဟောသန္တိ (က.)] ဟေတေ, သာရိပုတ္တ, ဆန္နဿ ဘိက္ခုနော မိတ္တကုလာနိ သုဟဇ္ဇကုလာနိ ဥပဝဇ္ဇကုလာနိ။ နာဟံ, သာရိပုတ္တ, ဧတ္တာဝတာ 'သဥပဝဇ္ဇော'တိ ဝဒါမိ။ ယော ခေါ, သာရိပုတ္တ, ဣမဉ္စ ကာယံ နိက္ခိပတိ အညဉ္စ ကာယံ ဥပာဒိယတိ တမဟံ 'သဥပဝဇ္ဇော'တိ ဝဒါမိ။ တံ ဆန္နဿ ဘိက္ခုနော နတ္ထိ။ 'အနုပဝဇ္ဇော ဆန္နော ဘိက္ခု သတ္ထံ အာဟရေသီ'တိ ဧဝမေတံ, သာရိပုတ္တ, ဓာရေဟီ''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

ဆန္နောဝါဒသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒုတိယံ။

၃. ပုဏ္ဏောဝါဒသုတ္တံ

၃၉၅. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ

ဘဂဝန္တံ အဘိတဒေတ္ဝတ ကေမနွံ နိသီဒိ။ ကေမနွံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –
''သာဓု မံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဩဝါဒေန ဩဝဒတု, ယမဟံ ဘဂဝတော ဓမ္မံ သုတွာ ဧကော ဝူပကဋ္ဌော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရေယျ''န္တိ။ ''တေန ဟိ, ပုဏ္ဏ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''သန္တိ ခေါ, ပုဏ္ဏ, စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ။ တံ စေ ဘိက္ခု အဘိနန္ဒတိ အဘိဝဒတိ အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ။ တဿ တံ အဘိနန္ဒတော အဘိဝဒတော အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နန္ဒီ [နန္ဒိ (သျာ. ကံ.)] ။ 'နန္ဒီသမုဒယာ ဒုက္ခသမုဒယော, ပုဏ္ဏာ'တိ ဝဒါမိ။

''သန္တိ ခေါ, ပုဏ္ဏ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ။ မနောဝိညေယျာ ဓမ္မာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ။ တံ စေ ဘိက္ခု အဘိနန္ဒတိ အဘိဝဒတိ အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ။ တဿ တံ အဘိနန္ဒတော အဘိဝဒတော အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နန္ဒီ။ 'နန္ဒီသမုဒယာ ဒုက္ခသမုဒယော, ပုဏ္ဏာ'တိ ဝဒါမိ။

''သန္တိ စ ခေါ, ပုဏ္ဏ, စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ။ တံ စေ ဘိက္ခု နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတိ နာဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ။ တဿ တံ အနဘိနန္ဒတော အနဘိဝဒတော အနဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတော နန္ဒီ နိရုဇ္ဈတိ။ 'နန္ဒီနိရောဓာ ဒုက္ခနိရောဓော, ပုဏ္ဏာ'တိ ဝဒါမိ။

''သန္တိ စ ခေါ, ပုဏ္ဏ, သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ။ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ။ ဇိဝှာဝိညေယျာ ရသာ။ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ။ မနောဝိညေယျာ ဓမ္မာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ပိယရူပါ ကာမူပသံဟိတာ ရဇနီယာ။ တံ စေ ဘိက္ခု နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတိ နာဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ။ တဿ တံ အနဘိနန္ဒတော အနဘိဝဒတော အနဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတော နန္ဒီ နိရုဇ္ဈတိ။ 'နန္ဒီနိရောဓာ ဒုက္ခနိရောဓော, ပုဏ္ဏာ'တိ ဝဒါမိ။

''ဣမိနာ စ တွံ ပုဏ္ဏ, မယာ သံခိတ္တေန ဩဝါဒေန ဩဝဒိတော ကတရသ္မိံ ဇနပဒေ ဝိဟရိဿသီ''တိ? ''ဣမိနာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဩဝါဒေန ဩဝဒိတော, အတ္ထိ သုနာပရန္တော နာမ ဇနပဒေါ, တတ္ထာဟံ ဝိဟရိဿာမီ''တိ။

၃၉၆. ''စဏ္ဍာ ခေါ, ပုဏ္ဏ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ; ဖရုသာ ခေါ, ပုဏ္ဏ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ။ သစေ တံ, ပုဏ္ဏ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ အက္ကောသိဿန္တိ ပရိဘာသိဿန္တိ, တတ္ထ တေ, ပုဏ္ဏ, ကိန္တိ ဘဝိဿတီ''တိ? ''သစေ မံ, ဘန္တေ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ အက္ကောသိဿန္တိ ပရိဘာသိဿန္တိ, တတ္ထ မေ ဧဝံ ဘဝိဿတိ – 'ဘဒ္ဒကာ [ဘဒ္ရကာ (က.)] ဝတိမေ သုနာပရန္တကာ မနုဿာ, သုဘဒ္ဒကာ ဝတိမေ သုနာပရန္တကာ မနုဿာ, ယံ မေ နယိမေ ပါဏိနာ ပဟာရံ ဒေန္တီ'တိ။ ဧဝမေတ္ထ [ဧဝမေ့တ္ထ (?)] , ဘဂဝါ, ဘဝိဿတိ; ဧဝမေတ္ထ, သုဂတ, ဘဝိဿတီ''တိ။

''သစေ ပန တေ, ပုဏ္ဏ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ ပါဏိနာ ပဟာရံ ဒဿန္တိ, တတ္ထ ပန တေ, ပုဏ္ဏ, ကိန္တိ ဘဝိဿတီ''တိ? ''သစေ မေ, ဘန္တေ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ ပါဏိနာ ပဟာရံ ဒဿန္တိ, တတ္ထ မေ ဧဝံ ဘဝိဿတိ – 'ဘဒ္ဒကာ ဝတိမေ သုနာပရန္တကာ မနုဿာ, သုဘဒ္ဒကာ ဝတိမေ သုနာပရန္တကာ မနုဿာ, ယံ မေ နယိမေ လေဍ္ဍုနာ ပဟာရံ ဒေန္တီ'တိ။ ဧဝမေတ္ထ, ဘဂဝါ, ဘဝိဿတိ; ဧဝမေတ္ထ, သုဂတ, ဘဝိဿတီ''တိ။

''သစေ ပန တေ, ပုဏ္ဏ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ လေဍ္ဍုနာ ပဟာရံ ဒဿန္တိ, တတ္ထ ပန တေ, ပုဏ္ဏ, ကိန္တိ ဘဝိဿတီ''တိ? ''သစေ မေ, ဘန္တေ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ လေဍ္ဍုနာ ပဟာရံ ဒဿန္တိ, တတ္ထ မေ ဧဝံ ဘဝိဿတိ – 'ဘဒ္ဒကာ ဝတိမေ သုနာပရန္တကာ မနုဿာ, သုဘဒ္ဒကာ ဝတိမေ သုနာပရန္တကာ မနုဿာ, ယံ မေ နယိမေ ဒဏ္ဍေန ပဟာရံ ဒေန္တီ'တိ။ ဧဝမေတ္ထ, ဘဂဝါ, ဘဝိဿတိ; ဧဝမေတ္ထ, သုဂတ, ဘဝိဿတီ''တိ။

“သစေ ပန တေ, ပုဏ္ဏ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ ဒဏ္ဍေန ပဟာရံ ဒဿန္တိ, တတ္ထ ပန တေ, ပုဏ္ဏ, ကိန္တိ ဘဝိဿတီ”တိ? “သစေ မေ, ဘန္တေ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ ဒဏ္ဍေန ပဟာရံ ဒဿန္တိ, တတ္ထ မေ ဧဝံ ဘဝိဿတိ – ‘ဘဒ္ဒကာ ဝတိမေ သုနာပရန္တကာ မနုဿာ, သုဘဒ္ဒကာ ဝတိမေ သုနာပရန္တကာ မနုဿာ, ယံ မေ နယိမေ သတ္ထေန ပဟာရံ ဒေန္တီ’တိ။ ဧဝမေတ္ထ, ဘဂဝါ, ဘဝိဿတိ; ဧဝမေတ္ထ, သုဂတ, ဘဝိဿတီ”တိ။

“သစေ ပန တေ, ပုဏ္ဏ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ သတ္ထေန ပဟာရံ ဒဿန္တိ, တတ္ထ ပန တေ, ပုဏ္ဏ, ကိန္တိ ဘဝိဿတီ”တိ? “သစေ မေ, ဘန္တေ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ သတ္ထေန ပဟာရံ ဒဿန္တိ, တတ္ထ မေ ဧဝံ ဘဝိဿတိ – ‘ဘဒ္ဒကာ ဝတိမေ သုနာပရန္တကာ မနုဿာ, သုဘဒ္ဒကာ ဝတိမေ သုနာပရန္တကာ မနုဿာ, ယံ မံ [ယံ မေ (သီ. ပီ. က.)] နယိမေ တိဏှေန သတ္ထေန ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တီ’တိ။ ဧဝမေတ္ထ, ဘဂဝါ, ဘဝိဿတိ; ဧဝမေတ္ထ, သုဂတ, ဘဝိဿတီ”တိ။

“သစေ ပန တံ, ပုဏ္ဏ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ တိဏှေန သတ္ထေန ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဿန္တိ, တတ္ထ ပန တေ, ပုဏ္ဏ, ကိန္တိ ဘဝိဿတီ”တိ? “သစေ မံ, ဘန္တေ, သုနာပရန္တကာ မနုဿာ တိဏှေန သတ္ထေန ဇီဝိတာ ဝေါရောပေဿန္တိ, တတ္ထ မေ ဧဝံ ဘဝိဿတိ – ‘သန္တိ ခေါ ဘဂဝတော သာဝကာ ကာယေန စ ဇီဝိတေန စ အဋ္ဋီယမာနာ ဟရာယမာနာ ဇိဂုစ္ဆမာနာ သတ္ထဟာရကံ ပရိယေသန္တိ။ တံ မေ ဣဒံ အပရိယိဋ္ဌံယေဝ သတ္ထဟာရကံ လဒ္ဓ’န္တိ။ ဧဝမေတ္ထ, ဘဂဝါ, ဘဝိဿတိ; ဧဝမေတ္ထ, သုဂတ, ဘဝိဿတီ”တိ။ “သာဓု, သာဓု, ပုဏ္ဏ! သက္ခိဿသိ ခေါ တွံ, ပုဏ္ဏ, ဣမိနာ ဒမူပသမေန သမန္နာဂတော သုနာပရန္တသ္မိံ ဇနပဒေ ဝိဟရိတုံ။ ယဿဒါနိ တွံ, ပုဏ္ဏ, ကာလံ မညသီ”တိ။

၃၉၇. အထ ခေါ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန သုနာပရန္တော ဇနပဒေါ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ။ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော ယေန သုနာပရန္တော ဇနပဒေါ တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော သုနာပရန္တသ္မိံ ဇနပဒေ ဝိဟရတိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော တေနေဝန္တရဝဿေန ပဉ္စမတ္တာနိ ဥပာသကသတာနိ ပဋိဝေဒေသိ [ပဋိဟာဒေသိ (သီ. ပီ.), ပဋိဒေသေသိ (သျာ. ကံ.)], တေနေဝန္တရဝဿေန ပဉ္စမတ္တာနိ ဥပာသိကာသတာနိ ပဋိဝေဒေသိ, တေနေဝန္တရဝဿေန တိဿော ဝိဇ္ဇာ သစ္ဆာကာသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ ပုဏ္ဏော အပရေန သမယေန ပရိနိဗ္ဗာယိ။

အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “ယော သော, ဘန္တေ, ပုဏ္ဏော နာမ ကုလပုတ္တော ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဩဝါဒေန ဩဝဒိတော သော ကာလင်္ကတော။ တဿ ကာ ဂတိ, ကော အဘိသမ္ပရာယော”တိ? “ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, ပုဏ္ဏော ကုလပုတ္တော ပစ္စပါဒိ [သစ္စဝါဒီ ဓမ္မဝါဒီ (က.)] ဓမ္မဿာနုဓမ္မံ, န စ မံ ဓမ္မာဓိကရဏံ ဝိဟေသေသိ။ ပရိနိဗ္ဗုတော, ဘိက္ခဝေ, ပုဏ္ဏော ကုလပုတ္တော”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

ပုဏ္ဏောဝါဒသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ တတိယံ။

၄. နန္ဒကောဝါဒသုတ္တံ

၃၉၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုနိသတေဟိ သဒ္ဓိံ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဩဝဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခုနိယော; အနုသာသတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခုနိယော; ကရောတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခုနီနံ ဓမ္မိံ ကထ”န္တိ [ဓမ္မိကထန္တိ (သျာ. ကံ. က.)]။

တေန ခော ပန သမယေန ထေရာ ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒန္တိ ပရိယာယေန။ အာယသ္မာ နန္ဒကော န က္ခုတိ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတုံ ပရိယာယေန။ အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – ''ကဿ နု ခော, အာနန္ဒ, အဇ္ဇ ပရိယာယော ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတုံ ပရိယာယေနာ''တိ? ''သဗ္ဗေဟေဝ, ဘန္တေ, ကတော [နန္ဒကဿ ဘန္တေ (သီ. ပီ.)] ပရိယာယော ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတုံ ပရိယာယေန။ အယံ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ နန္ဒကော န က္ခုတိ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတုံ ပရိယာယေနာ''တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ နန္ဒကံ အာမန္တေသိ – ''ဩဝဒ, နန္ဒက, ဘိက္ခုနိယော; အနုသာသ, နန္ဒက, ဘိက္ခုနိယော; ကရောဟိ တွံ, ဗြာဟ္မဏ, ဘိက္ခုနီနံ ဓမ္မိံ ကထ''န္တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခော အာယသ္မာ နန္ဒကော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော အတ္တဒုတိယော ယေန ရာဇကာရာမော တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသံသု ခော တာ ဘိက္ခုနိယော အာယသ္မန္တံ နန္ဒကံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန အာသနံ ပညာပေသုံ, ဥဒကဉ္စ ဟာအနံ ဥပဋ္ဌပေသုံ။ နိသီဒိ ခော အာယသ္မာ နန္ဒကော ပညတ္တေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ပါဒေ ပက္ခာလေသိ။ တာပိ ခော ဘိက္ခုနိယော အာယသ္မန္တံ နန္ဒကံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တာ ဘိက္ခုနိယော အာယသ္မာ နန္ဒကော ဧတဒဝေါစ – ''ပဋိပုစ္ဆကထာ ခော, ဘဂိနိယော, ဘဝိဿတိ။ တတ္ထ အာဇာနန္တီဟိ – 'အာဇာနာမာ' တိဿ ဝစနီယံ, န အာဇာနန္တီဟိ – 'န အာဇာနာမာ' တိဿ ဝစနီယံ။ ယဿာ ဝါ ပနဿ ကင်္ခာ ဝါ ဝိမတိ ဝါ အဟမေဝ တတ္ထ ပဋိပုစ္ဆိတဗ္ဗော – 'ဣဒံ, ဘန္တေ, ကထံ; ဣမဿ ကွတ္ထော'''တိ? ''ဧတ္တကေနပိ မယံ, ဘန္တေ, အယျဿ နန္ဒကဿ အတ္တမနာ အဘိရဒ္ဓါ [အဘိနန္ဒာမ (သျာ. ကံ.)] ယံ နော အယျော နန္ဒကော ပဝါရေတီ''တိ။

၃၉၉. ''တံ ကိံ မညထ, ဘဂိနိယော, စက္ခု နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ''တိ? ''ဒုက္ခံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – 'ဧတံ မမ, ဧသော ဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'''တိ? ''နော ဟေတံ , ဘန္တေ''။ ''တံ ကိံ မညထ, ဘဂိနိယော, သောတံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ''။ပေ.။ ဃာနံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ''။ ''ဇိဝှာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စာ, ဘန္တေ''။ ''ကာယော နိစ္စော ဝါ အနိစ္စော ဝါ''တိ? ''အနိစ္စော, ဘန္တေ''။ ''မနော နိစ္စော ဝါ အနိစ္စော ဝါ''တိ? ''အနိစ္စော, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ''တိ? ''ဒုက္ခံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ , ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – 'ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''ပုဗ္ဗေဝ နော ဧတံ, ဘန္တေ, ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌံ – 'ဣတိပိမေ ဆ အဇ္ဈတ္တိကာ အာယတနာ အနိစ္စာ'''တိ။ ''သာဓု, သာဓု, ဘဂိနိယော! ဧဝဉှေတံ, ဘဂိနိယော, ဟောတိ အရိယသာဝကဿ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော''။

၄၀၀. ''တံ ကိံ မညထ, ဘဂိနိယော, ရူပါ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စာ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ''တိ? ''ဒုက္ခံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – 'ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိံ မညထ, ဘဂိနိယော, သဒ္ဒါ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စာ, ဘန္တေ''။ပေ.။ ဂန္ဓာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စာ, ဘန္တေ''။ ''ရသာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စာ, ဘန္တေ''။ ''ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စာ , ဘန္တေ''။ ''ဓမ္မာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စာ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ''တိ? ''ဒုက္ခံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – 'ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''ပုဗ္ဗေဝ နော ဧတံ, ဘန္တေ, ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌံ – 'ဣတိပိမေ ဆ ဗာဟိရာ အာယတနာ အနိစ္စာ'''တိ ။ ''သာဓု, သာဓု, ဘဂိနိယော! ဧဝဉှေတံ, ဘဂိနိယော, ဟောတိ အရိယသာဝကဿ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော''။

၄၀၁. ''တံ ကိံ မညထ, ဘဂိနိယော, စက္ခုဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ''တိ? ''ဒုက္ခံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – 'ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိံ မညထ, ဘဂိနိယော, သောတဝိညာဏံ

နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ။ပေ။ ဃာနဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ''။ ''ဇိဝှာဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ''။ ''ကာယဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ''။ ''မနောဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ''? ''ဒုက္ခံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – 'ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''ပုဗ္ဗေဝ နော ဧတံ, ဘန္တေ, ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌံ – 'ဣတိပိမေ ဆ ဝိညာဏကာယာ အနိစ္စာ'''တိ။ ''သာဓု, သာဓု, ဘဂိနိယော! ဧဝဉှေတံ, ဘဂိနိယော, ဟောတိ အရိယသာဝကဿ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော''။

၄၀၂. ''သေယျထာပိ, ဘဂိနိယော, တေလပ္ပဒီပဿ ဈာယတော တေလမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ဝဋ္ဋိပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ, အစ္စိပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ, အာဘာပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ။ ယော နု ခော, ဘဂိနိယော, ဧဝံ ဝဒေယျ – 'အမုဿ တေလပ္ပဒီပဿ ဈာယတော တေလမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ဝဋ္ဋိပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ, အစ္စိပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ; ယာ စ ခွါဿ အာဘာ သာ နိစ္စာ ဓုဝါ သဿတာ အဝိပရိဏာမဓမ္မာ'တိ; သမ္မာ နု ခော သော, ဘဂိနိယော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''အမုဿ ဟိ, ဘန္တေ, တေလပ္ပဒီပဿ ဈာယတော တေလမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ဝဋ္ဋိပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ, အစ္စိပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ; ပဂေဝဿ အာဘာ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ''တိ။ ''ဧဝမေဝ ခော, ဘဂိနိယော, ယော နု ခော ဧဝံ ဝဒေယျ – 'ဆ ခေါမေ အဇ္ဈတ္တိကာ အာယတနာ အနိစ္စာ [အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ (?)] ; ယဉ္စ ခော ဆ အဇ္ဈတ္တိကေ အာယတနေ ပဋိစ္စ ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တံ နိစ္စံ ဓုဝံ သဿတံ အဝိပရိဏာမဓမ္မ'န္တိ; သမ္မာ နု ခော သော, ဘဂိနိယော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''တဇ္ဇံ တဇ္ဇံ, ဘန္တေ, ပစ္စယံ ပဋိစ္စ တဇ္ဇာ တဇ္ဇာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တဇ္ဇဿ တဇ္ဇဿ ပစ္စယဿ နိရောဓာ တဇ္ဇာ တဇ္ဇာ ဝေဒနာ နိရုဇ္ဈန္တီ''တိ။ ''သာဓု, သာဓု, ဘဂိနိယော! ဧဝဉှေတံ, ဘဂိနိယော, ဟောတိ အရိယသာဝကဿ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော''။

၄၀၃. ''သေယျထာပိ, ဘဂိနိယော, မဟတော ရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော သာရဝတော မူလမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ခန္ဓောပိ အနိစ္စော ဝိပရိဏာမဓမ္မော, သာခါပလာသမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ဆာယာပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ။ ယော နု ခော, ဘဂိနိယော, ဧဝံ ဝဒေယျ – 'အမုဿ မဟတော ရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော သာရဝတော မူလမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ခန္ဓောပိ အနိစ္စော ဝိပရိဏာမဓမ္မော, သာခါပလာသမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ယာ စ ခွါဿ ဆာယာ သာ နိစ္စာ ဓုဝါ သဿတာ အဝိပရိဏာမဓမ္မာ'တိ; သမ္မာ နု ခော သော, ဘဂိနိယော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''အမုဿ ဟိ, ဘန္တေ, မဟတော ရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော သာရဝတော မူလမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ခန္ဓောပိ အနိစ္စော ဝိပရိဏာမဓမ္မော, သာခါပလာသမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ; ပဂေဝဿ ဆာယာ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ''တိ။ ''ဧဝမေဝ ခော, ဘဂိနိယော, ယော နု ခော ဧဝံ ဝဒေယျ – 'ဆ ခေါမေ ဗာဟိရာ အာယတနာ အနိစ္စာ [အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ (သီ. ပီ.)] ။ ယဉ္စ ခော ဆ ဗာဟိရေ အာယတနေ ပဋိစ္စ ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တံ နိစ္စံ ဓုဝံ သဿတံ အဝိပရိဏာမဓမ္မ'န္တိ; သမ္မာ နု ခော သော, ဘဂိနိယော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''တဇ္ဇံ တဇ္ဇံ, ဘန္တေ, ပစ္စယံ ပဋိစ္စ တဇ္ဇာ တဇ္ဇာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တဇ္ဇဿ တဇ္ဇဿ ပစ္စယဿ နိရောဓာ တဇ္ဇာ တဇ္ဇာ ဝေဒနာ နိရုဇ္ဈန္တီ''တိ။ ''သာဓု, သာဓု, ဘဂိနိယော! ဧဝဉှေတံ, ဘဂိနိယော, ဟောတိ အရိယသာဝကဿ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော''။

၄၀၄. ''သေယျထာပိ, ဘဂိနိယော, ဒက္ခော ဂောဃာတကော ဝါ ဂောဃာတကန္တေဝါသီ ဝါ ဂါဝိံ ဝဓိတွာ တိဏှေန ဂောဝိကန္တနေန ဂါဝိံ သင်္ကန္တေယျ အနုပဟစ္စ အန္တရံ မံသကာယံ အနုပဟစ္စ ဗာဟိရံ စမ္မကာယံ။ ယံ ယဒေဝ တတ္ထ အန္တရာ ဝိလိမံသံ [ဝိလိမံ (သီ. ပီ. က.)] အန္တရာ နှာရု အန္တရာ ဗန္ဓနံ တံ တဒေဝ တိဏှေန ဂောဝိကန္တနေန သဉ္ဆိန္ဒေယျ သင်္ကန္တေယျ သမ္ပကန္တေယျ သမ္ပရိကန္တေယျ။ သဉ္ဆိန္ဒိတွာ သင်္ကန္တိတွာ သမ္ပကန္တိတွာ သမ္ပရိကန္တိတွာ ဝိဓုနိတွာ ဗာဟိရံ စမ္မကာယံ တေနေဝ စမ္မေန တံ ဂါဝိံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဧဝံ ဝဒေယျ – 'တထေဝါယံ ဂါဝီ သံယုတ္တာ ဣမိနာဝ စမ္မေနာ'တိ; သမ္မာ နု ခော သော, ဘဂိနိယော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''အမု ဟိ, ဘန္တေ, ဒက္ခော ဂောဃာတကော ဝါ ဂောဃာတကန္တေဝါသီ ဝါ ဂါဝိံ ဝဓိတွာ တိဏှေန ဂောဝိကန္တနေန ဂါဝိံ သင်္ကန္တေယျ အနုပဟစ္စ အန္တရံ မံသကာယံ

အနုပဟစ္စ ဗာဟိရံ စမ္မကာယံ။ ယံ ယဒေဝ တတ္ထ အန္တရာ ဝိလိမ်သံ အန္တရာ နှဟာရု အန္တရာ ဗန္ဓနံ တံ တဒေဝ တိ ဏှေဟန ကေဝိကန္တနေန သဉ္ဆိန္ဒေယျ သင်္ကန္တေယျ သမ္ပကန္တေယျ သမ္ပရိကန္တေယျ။ သဉ္ဆိန္ဒိတွာ သင်္ကန္တိတွာ သမ္ပကန္တိတွာ သမ္ပရိကန္တိတွာ ဝိဓုနိတွာ ဗာဟိရံ စမ္မကာယံ တေနေဝ စမ္မေန တံ ကဝိံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ကိဉ္စာပိ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘တထေဝါယံ ကဝီ သံယုတ္တာ ဣမိနာဝ စမ္မေနာ’တိ; အထ ခေါ သာ ကဝီ ဝိသံယုတ္တာ တေနေဝ စမ္မေနာ’’တိ။

‘‘ဥပမာ ခေါ မေ အယံ, ဘဂိနိယော, ကတာ အတ္ထဿ ဝိညာပနာယ။ အယမေဝေတ္ထ အတ္ထော; ‘အန္တရာ မံသကာယော’တိ ခေါ, ဘဂိနိယော, ဆန္နေတံ အဇ္ဈတ္တိကာနံ အာယတနာနံ အဓိဝစနံ; ‘ဗာဟိရော စမ္မကာယော’တိ ခေါ ဘဂိနိယော, ဆန္နေတံ ဗာဟိရာနံ အာယတနာနံ အဓိဝစနံ; ‘အန္တရာ ဝိလိမံသံ, အန္တရာ နှဟာရု, အန္တရာ ဗန္ဓန’န္တိ ခေါ, ဘဂိနိယော, နန္ဒီရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ; ‘တိဏှံ ကေဝိကန္တန’န္တိ ခေါ, ဘဂိနိယော, အရိယာယေတံ ပညာယ အဓိဝစနံ; ယာယံ အရိယာ ပညာ အန္တရာ ကိလေသံ အန္တရာ သံယောဇနံ အန္တရာ ဗန္ဓနံ သဉ္ဆိန္ဒတိ သင်္ကန္တတိ သမ္ပကန္တတိ သမ္ပရိကန္တတိ။

၄၀၅. ‘‘သတ္တ ခေါ ပနိမေ, ဘဂိနိယော, ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, ယေသံ ဘာဝိတတ္တာ ဗဟုလီကတတ္တာ ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ကတမေ သတ္တ? ဣဓ, ဘဂိနိယော, ဘိက္ခု သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓနိဿိတံ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိံ, ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ပေ.။ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓနိဿိတံ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိံ။ ဣမေ ခေါ, ဘဂိနိယော, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, ယေသံ ဘာဝိတတ္တာ ဗဟုလီကတတ္တာ ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ’’တိ။

၄၀၆. အထ ခေါ အာယသ္မာ နန္ဒကော တာ ဘိက္ခုနိယော ဣမိနာ ဩဝါဒေန ဩဝဒိတွာ ဥယျောဇေသိ – ‘‘ဂစ္ဆထ, ဘဂိနိယော; ကာလော’’တိ။ အထ ခေါ တာ ဘိက္ခုနိယော အာယသ္မတော နန္ဒကဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ အာယသ္မန္တံ နန္ဒကံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ တာ ဘိက္ခုနိယော ဘဂဝါ ဧတဒ ဝေါစ – ‘‘ဂစ္ဆထ, ဘိက္ခုနိယော; ကာလော’’တိ။ အထ ခေါ တာ ဘိက္ခုနိယော ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကမိံသု။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အစိရပက္ကန္တာသု တာသု ဘိက္ခုနီသု ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, တဒဟုပေါသထေ စာတုဒ္ဒသေ န ဟောတိ ဗဟုနော ဇနဿ ကင်္ခာ ဝါ ဝိမတိ ဝါ – ‘ဦနော နု ခေါ စန္ဒော, ပုဏ္ဏော နု ခေါ စန္ဒော’တိ, အထ ခေါ ဦနော စန္ဒော တွေဝ ဟောတိ။ ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တာ ဘိက္ခုနိယော နန္ဒကဿ ဓမ္မဒေသနာယ အတ္တမနာ ဟောန္တိ နော စ ခေါ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပါ’’တိ။

၄၀၇. အထ ခေါ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ နန္ဒကံ အာမန္တေသိ – ‘‘တေန ဟိ တွံ, နန္ဒက, သွေပိ တာ ဘိက္ခုနိယော တေနေဝောဝါဒေန ဩဝဒေယျာသီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ , ဘန္တေ’’တိ ခေါ အာယသ္မာ နန္ဒကော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ နန္ဒကော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝာသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော အတ္တဒုတိယော ယေန ရာဇကာရာမော တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသံသု ခေါ တာ ဘိက္ခုနိယော အာယသ္မန္တံ နန္ဒကံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန အာသနံ ပညာပေသုံ, ဥဒကဉ္စ ပါဒါနံ ဥပဋ္ဌပေသုံ။ နိသီဒိ ခေါ အာယသ္မာ နန္ဒကော ပညတ္တေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ပါဒေ ပက္ခာလေသိ။ တာပိ ခေါ ဘိက္ခုနိယော အာယသ္မန္တံ နန္ဒကံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တာ ဘိက္ခုနိယော အာယသ္မာ နန္ဒကော ဧတဒဝေါစ – ‘‘ပဋိပုစ္ဆကထာ ခေါ, ဘဂိနိယော, ဘဝိဿတိ။ တတ္ထ အာဇာနန္တီဟိ ‘အာဇာနာမာ’ တိဿ ဝစနီယံ, န အာဇာနန္တီဟိ ‘န အာဇာနာမာ’ တိဿ ဝစနီယံ။ ယဿာ ဝာ ပနဿ ကင်္ခာ ဝါ ဝိမတိ ဝါ, အဟမေဝ တတ္ထ ပဋိပုစ္ဆိတဗ္ဗော – ‘ဣဒံ, ဘန္တေ, ကထံ; ဣမဿ ကွတ္ထော’’’တိ။ ‘‘ဧတ္တကေနပိ မယံ, ဘန္တေ, အယျဿ နန္ဒကဿ အတ္တမနာ အဘိရဒ္ဓါ ယံ နော အယျော နန္ဒကော ပဝာရေတီ’’တိ။

၄၀၈. ''တံ ကိံ မညထ, ဘဂိနိယော, စက္ခု နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ''တိ? ''ဒုက္ခံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – 'ဧတံ မမ, ဧသော ဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'''တိ? ''နော ဟေတံ , ဘန္တေ''။ ''တံ ကိံ မညထ, ဘဂိနိယော, သောတံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ။ပေ.။ ဃာနံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ။ ဇိဝှာ။ ကာယော။ မနော နိစ္စော ဝါ အနိစ္စော ဝါ''တိ? ''အနိစ္စော, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ''တိ? ''ဒုက္ခံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – 'ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''ပုဗ္ဗေဝ နော ဧတံ, ဘန္တေ, ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌံ – 'ဣတိပိမေ ဆ အဇ္ဈတ္တိကာ အာယတနာ အနိစ္စာ'''တိ။ ''သာဓု သာဓု, ဘဂိနိယော! ဧဝဉှေတံ, ဘဂိနိယော, ဟောတိ အရိယသာဝကဿ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော''။

၄၀၉. ''တံ ကိံ မညထ, ဘဂိနိယော, ရူပာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စာ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ''တိ? ''ဒုက္ခံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – 'ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိံ မညထ, ဘဂိနိယော, သဒ္ဒာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စာ, ဘန္တေ။ပေ.။ ဂန္ဓာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စာ, ဘန္တေ။ ရသာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စာ, ဘန္တေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ''တိ ? ''အနိစ္စာ, ဘန္တေ။ ဓမ္မာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စာ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ''တိ? ''ဒုက္ခံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – 'ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''ပုဗ္ဗေဝ နော ဧတံ, ဘန္တေ, ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌံ – 'ဣတိပိမေ ဆ ဗာဟိရာ အာယတနာ အနိစ္စာ'''တိ။ ''သာဓု သာဓု, ဘဂိနိယော! ဧဝဉှေတံ, ဘဂိနိယော, ဟောတိ အရိယသာဝကဿ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော''။

၄၁၀. ''တံ ကိံ မညထ, ဘဂိနိယော, စက္ခုဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ။ပေ.။ သောတဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ။ ဃာနဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ။ ဇိဝှာဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ။ ကာယဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ။ မနောဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ''တိ? ''အနိစ္စံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ''တိ? ''ဒုက္ခံ, ဘန္တေ''။ ''ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – 'ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ'''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''ပုဗ္ဗေဝ နော ဧတံ, ဘန္တေ, ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌံ – 'ဣတိပိမေ ဆ ဝိညာဏကာယာ အနိစ္စာ'''တိ။ ''သာဓု သာဓု, ဘဂိနိယော! ဧဝဉှေတံ, ဘဂိနိယော, ဟောတိ အရိယသာဝကဿ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော''။

၄၁၁. ''သေယျထာပိ, ဘဂိနိယော, တေလပ္ပဒီပဿ ဈာယတော တေလမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ဝဋ္ဋိပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ, အစ္စိပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ, အာဘာပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ။ ယော နု ခေါ, ဘဂိနိယော, ဧဝံ ဝဒေယျ – 'အမုဿ တေလပ္ပဒီပဿ ဈာယတော တေလမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ဝဋ္ဋိပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ, အစ္စိပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ; ယာ စ ခွာဿ အာဘာ သာ နိစ္စာ ဓုဝါ သဿတာ အဝိပရိဏာမဓမ္မာ'တိ; သမ္မာ နု ခေါ သော, ဘဂိနိယော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''အမုဿ ဟိ, ဘန္တေ, တေလပ္ပဒီပဿ ဈာယတော တေလမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ဝဋ္ဋိပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ, အစ္စိပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ ; ပဂေဝဿ အာဘာ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ''တိ။ ''ဧဝမေဝ ခေါ, ဘဂိနိယော, ယော နု ခေါ ဧဝံ ဝဒေယျ – 'ဆ ခေါမေ အဇ္ဈတ္တိကာ အာယတနာ အနိစ္စာ။ ယဉ္စ ခော ဆ အဇ္ဈတ္တိကေ အာယတနေ ပဋိစ္စ ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တံ နိစ္စံ ဓုဝံ သဿတံ အဝိပရိဏာမဓမ္မ'န္တိ; သမ္မာ နု ခေါ သော, ဘဂိနိယော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ''တိ? ''နော ဟေတံ, ဘန္တေ''။ ''တံ ကိဿ ဟေတု''? ''တဇ္ဇံ တဇ္ဇံ, ဘန္တေ, ပစ္စယံ ပဋိစ္စ တဇ္ဇာ တဇ္ဇာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တဇ္ဇဿ တဇ္ဇဿ ပစ္စယဿ နိရောဓာ တဇ္ဇာ တဇ္ဇာ ဝေဒနာ နိရုဇ္ဈန္တီ''တိ။ ''သာဓု သာဓု, ဘဂိနိယော! ဧဝဉှေတံ, ဘဂိနိယော, ဟောတိ အရိယသာဝကဿ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော''။

၄၁၂. ‘‘သေယျထာပိ, ဘဂိနိယော, မဟတော ရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော သာရဝတော မူလမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ခန္ဓောပိ အနိစ္စော ဝိပရိဏာမဓမ္မော, သာခါပလာသမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ဆာယာပိ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ။ ယော နု ခော, ဘဂိနိယော, ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အမုဿ မဟတော ရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော သာရဝတော မူလမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ခန္ဓောပိ အနိစ္စော ဝိပရိဏာမဓမ္မော, သာခါပလာသမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ; ယာ စ ခွာဿ ဆာယာ သာ နိစ္စာ ဓုဝါ သဿတာ အဝိပရိဏာမဓမ္မာ’တိ; သမ္မာ နု ခော သော, ဘဂိနိယော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ’’တိ? ‘‘နော ဟေတံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘တံ ကိဿ ဟေတု’’? ‘‘အမုဿ ဟိ, ဘန္တေ, မဟတော ရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော သာရဝတော မူလမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ခန္ဓောပိ အနိစ္စော ဝိပရိဏာမဓမ္မော, သာခါပလာသမ္ပိ အနိစ္စံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ; ပဂေဝ ဿ ဆာယာ အနိစ္စာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ’’တိ။ ‘‘ဧဝမေဝ ခော, ဘဂိနိယော, ယော နု ခော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ဆ ခေါမေ ဗာဟိရာ အာယတနာ အနိစ္စာ။ ယဉ္စ ခော ဗာဟိရေ အာယတနေ ပဋိစ္စ ပဋိသံဝေဒေတိ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တံ နိစ္စံ ဓုဝံ သဿတံ အဝိပရိဏာမဓမ္မ’န္တိ; သမ္မာ နု ခော သော, ဘဂိနိယော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ’’တိ? ‘‘နော ဟေတံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘တံ ကိဿ ဟေတု’’? ‘‘တဇ္ဇံ တဇ္ဇံ, ဘန္တေ, ပစ္စယံ ပဋိစ္စ တဇ္ဇာ တဇ္ဇာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တဇ္ဇဿ တဇ္ဇဿ ပစ္စယဿ နိရောဓာ တဇ္ဇာ တဇ္ဇာ ဝေဒနာ နိရုဇ္ဈန္တီ’’တိ။ ‘‘သာဓု သာဓု, ဘဂိနိယော! ဧဝဉှေတံ, ဘဂိနိယော, ဟောတိ အရိယသာဝကဿ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော’’။

၄၁၃. ‘‘သေယျထာပိ, ဘဂိနိယော, ဒက္ခော ဂောဃာတကော ဝါ ဂောဃာတကန္တေဝါသီ ဝါ ဂါဝိံ ဝဓိတွာ တိဏှေန ဂောဝိကန္တနေန ဂါဝိံ သင်္ကန္တေယျ အနုပဟစ္စ အန္တရံ မံသကာယံ အနုပဟစ္စ ဗာဟိရံ စမ္မကာယံ။ ယံ ယဒေဝ တတ္ထ အန္တရာ ဝိလိမံသံ အန္တရာ နှာရု အန္တရာ ဗန္ဓနံ တံ တဒေဝ တိဏှေန ဂောဝိကန္တနေန သဉ္ဆိန္ဒေယျ သင်္ကန္တေယျ သမ္ပကန္တေယျ သမ္ပရိကန္တေယျ။ သဉ္ဆိန္ဒိတွာ သင်္ကန္တိတွာ သမ္ပကန္တိတွာ သမ္ပရိကန္တိတွာ ဝိဓုနိတွာ ဗာဟိရံ စမ္မကာယံ တေနေဝ စမ္မေန တံ ဂါဝိံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘တထေဝါယံ ဂါဝီ သံယုတ္တာ ဣမိနာဝ စမ္မေနာ’တိ; သမ္မာ နု ခော သော, ဘဂိနိယော, ဝဒမာနော ဝဒေယျာ’’တိ? ‘‘နော ဟေတံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘တံ ကိဿ ဟေတု’’? ‘‘အမု ဟိ, ဘန္တေ, ဒက္ခော ဂောဃာတကော ဝါ ဂောဃာတကန္တေဝါသီ ဝါ ဂါဝိံ ဝဓိတွာ တိဏှေန ဂောဝိကန္တနေန ဂါဝိံ သင်္ကန္တေယျ အနုပဟစ္စ အန္တရံ မံသကာယံ အနုပဟစ္စ ဗာဟိရံ စမ္မကာယံ။ ယံ ယဒေဝ တတ္ထ အန္တရာ ဝိလိမံသံ အန္တရာ နှာရု အန္တရာ ဗန္ဓနံ တံ တဒေဝ တိဏှေန ဂောဝိကန္တနေန သဉ္ဆိန္ဒေယျ သင်္ကန္တေယျ သမ္ပကန္တေယျ သမ္ပရိကန္တေယျ။ သဉ္ဆိန္ဒိတွာ သင်္ကန္တိတွာ သမ္ပကန္တိတွာ သမ္ပရိကန္တိတွာ ဝိဓုနိတွာ ဗာဟိရံ စမ္မကာယံ တေနေဝ စမ္မေန တံ ဂါဝိံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ကိဉ္စာပိ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘တထေဝါယံ ဂါဝီ သံယုတ္တာ ဣမိနာဝ စမ္မေနာ’တိ; အထ ခော သာ ဂါဝီ ဝိသံယုတ္တာ တေနေဝ စမ္မေနာ’’တိ။

‘‘ဥပမာ ခော မေ အယံ, ဘဂိနိယော, ကတာ အတ္ထဿ ဝိညာပနာယ အယမေဝေတ္ထ အတ္ထော။ ‘အန္တရာ မံသကာယော’တိ ခော, ဘဂိနိယော, ဆန္နေတံ အဇ္ဈတ္တိကာနံ အာယတနာနံ အဓိဝစနံ; ‘ဗာဟိရော စမ္မကာယော’တိ ခော, ဘဂိနိယော, ဆန္နေတံ ဗာဟိရာနံ အာယတနာနံ အဓိဝစနံ; ‘အန္တရာ ဝိလိမံသံ အန္တရာ နှာရု အန္တရာ ဗန္ဓန’န္တိ ခော, ဘဂိနိယော, နန္ဒီရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ; ‘တိဏှံ ဂောဝိကန္တန’န္တိ ခော, ဘဂိနိယော, အရိယာယေတံ ပညာယ အဓိဝစနံ; ယာယံ အရိယာ ပညာ အန္တရာ ကိလေသံ အန္တရာ သံယောဇနံ အန္တရာ ဗန္ဓနံ သဉ္ဆိန္ဒတိ သင်္ကန္တတိ သမ္ပကန္တတိ သမ္ပရိကန္တတိ။

၄၁၄. ‘‘သတ္တ ခော ပနိမေ, ဘဂိနိယော, ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, ယေသံ ဘာဝိတတ္တာ ဗဟုလီကတတ္တာ ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ကတမေ သတ္တ? ဣဓ, ဘဂိနိယော, ဘိက္ခု သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓနိဿိတံ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိံ။ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ပေ.။ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓနိဿိတံ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိံ။ ဣမေ ခော, ဘဂိနိယော, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ယေသံ ဘာဝိတတ္တာ ဗဟုလီကတတ္တာ ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ’’တိ။

၄၁၅. အထ ခေါ အာယသ္မာ နန္ဒကော တာ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတွာ ဥယျောဇေသိ – ‘‘ဂစ္ဆထ, ဘဂိနိယော; ကာလော’’တိ။ အထ ခေါ တာ ဘိက္ခုနိယော အာယသ္မတော နန္ဒကဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ အာယသ္မန္တံ နန္ဒကံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ ဧကမန္တံ ဌိတာ ခေါ တာ ဘိက္ခုနိယော ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဂစ္ဆထ, ဘိက္ခုနိယော; ကာလော’’တိ။ အထ ခေါ တာ ဘိက္ခုနိယော ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကမိံသု။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အစိရပက္ကန္တာသု တာသု ဘိက္ခုနီသု ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, တဒဟုပေါသထေ ပန္နရသေ န ဟောတိ ဗဟုနော ဇနဿ ကင်္ခါ ဝါ ဝိမတိ ဝါ – ‘ဦနော နု ခေါ စန္ဒော, ပုဏ္ဏော နု ခေါ စန္ဒော’တိ, အထ ခေါ ပုဏ္ဏော စန္ဒောတွေဝ ဟောတိ; ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တာ ဘိက္ခုနိယော နန္ဒကဿ ဓမ္မဒေသနာယ အတ္တမနာ စေဝ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပာ စ။ တာသံ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုနိသတာနံ ယာ ပစ္ဆိမိကာ ဘိက္ခုနီ သာ [ယာ ပစ္ဆိမာ ဘိက္ခုနီ, သာ (သီ. ဿျာ. ကံ. ပီ.), ယာ ပစ္ဆိမိကာ, တာ ဘိက္ခုနိယော (က.)] သောတာပန္နာ အဝိနိပာတဓမ္မာ နိယတာ သမ္ဗောဓိပရာယနာ’’တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

နန္ဒကောဝါဒသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ စတုတ္ထံ။

၅. စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ

၄၁၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ ဘဂဝတော ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – ‘‘ပရိပက္ကာ ခေါ ရာဟုလဿ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာ ဓမ္မာ။ ယံနူနာဟံ ရာဟုလံ ဥတ္တရိံ အာသဝါနံ ခယေ ဝိနေယျ’’န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ အာမန္တေသိ – ‘‘ဂဏှာဟိ, ရာဟုလ, နိသီဒနံ; ယေန အန္ဓဝနံ တေနုပသင်္ကမိဿာမ ဒိဝါဝိဟာရာယာ’’တိ ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခေါ အာယသ္မာ ရာဟုလော ဘဂဝတော ပဋိဿုတွာ နိသီဒနံ အာဒါယ ဘဂဝန္တံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန အနေကာနိ ဒေဝတာသဟဿာနိ ဘဂဝန္တံ အနုဗန္ဓာနိ ဟောန္တိ – ‘‘အဇ္ဇ ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ ဥတ္တရိံ အာသဝါနံ ခယေ ဝိနေဿတီ’’တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အန္ဓဝနံ အဇ္ဈောဂာဟေတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ အာယသ္မာပိ ခေါ ရာဟုလော ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အာယသ္မန္တံ ရာဟုလံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၄၁၇. ‘‘တံ ကိံ မညသိ, ရာဟုလ, စက္ခု နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ’’တိ? ‘‘အနိစ္စံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ’’တိ? ‘‘ဒုက္ခံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’’’တိ? ‘‘နော ဟေတံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘တံ ကိံ မညသိ, ရာဟုလ, ရူပါ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ’’တိ? ‘‘အနိစ္စာ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ’’တိ? ‘‘ဒုက္ခံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’’’တိ? ‘‘နော ဟေတံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘တံ ကိံ မညသိ, ရာဟုလ, စက္ခုဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ’’တိ? ‘‘အနိစ္စံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ’’တိ? ‘‘ဒုက္ခံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’’’တိ? ‘‘နော ဟေတံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘တံ ကိံ မညသိ, ရာဟုလ, စက္ခုသမ္ဖဿော နိစ္စော ဝါ အနိစ္စော ဝါ’’တိ? ‘‘အနိစ္စော, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယံ ပနာနိစ္စံ, ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ’’တိ? ‘‘ဒုက္ခံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’’’တိ? ‘‘နော ဟေတံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘တံ ကိံ မညသိ, ရာဟုလ, ယမိဒံ [ယမ္ပိဒံ (သီ. က.)] စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ တမ္ပိ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ’’တိ ? ‘‘အနိစ္စံ, ဘန္တေ’’။ ‘‘ယံ ပနာနိစ္စံ, ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ’’တိ?

“ဒုက္ခံ, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။

၄၁၈. “တံ ကိံ မညသိ ရာဟုလ, သောတံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ”တိ? “အနိစ္စံ, ဘန္တေ…ပေ… ဃာနံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ”တိ? “အနိစ္စံ, ဘန္တေ…ပေ… ဇိဝှာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ”တိ? “အနိစ္စာ, ဘန္တေ…ပေ… ကာယော နိစ္စော ဝါ အနိစ္စော ဝါ”တိ? “အနိစ္စော, ဘန္တေ…ပေ… မနော နိစ္စော ဝါ အနိစ္စော ဝါ”တိ? “အနိစ္စော, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ, ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ”တိ? “ဒုက္ခံ, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ –‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “တံ ကိံ မညသိ ရာဟုလ, ဓမ္မာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါ”တိ? “အနိစ္စာ, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ, ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ”တိ? “ဒုက္ခံ, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “တံ ကိံ မညသိ ရာဟုလ, မနောဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ”တိ? “အနိစ္စံ, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ, ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ”တိ? “ဒုက္ခံ, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “တံ ကိံ မညသိ ရာဟုလ, မနောသမ္ဖဿော နိစ္စော ဝါ အနိစ္စော ဝါ”တိ? “အနိစ္စော, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ, ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ”တိ? “ဒုက္ခံ, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ, ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “တံ ကိံ မညသိ, ရာဟုလ, ယမ္ပိဒံ မနောသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ, တမ္ပိ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ”တိ? “အနိစ္စံ, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ, ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ”တိ? “ဒုက္ခံ, ဘန္တေ”။ “ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ ကလ္လံ နု တံ သမနုပဿိတုံ – ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။

၄၁၉. “ဧဝံ ပဿံ, ရာဟုလ, သုတဝါ အရိယသာဝကော စက္ခုသ္မိံ [စက္ခုသ္မိမ္ပိ (သျာ. ကံ.) ဧဝမိတရေသုပိ] နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ရူပေသု နိဗ္ဗိန္ဒတိ, စက္ခုဝိညာဏေ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, စက္ခုသမ္ဖဿေ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ယမ္ပိဒံ စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ သောတသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, သဒ္ဒေသု နိဗ္ဗိန္ဒတိ။…ပေ။… , ဃာနသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဂန္ဓေသု နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ ဇိဝှာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ရသေသု နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ ကာယသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ မနသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဓမ္မေသု နိဗ္ဗိန္ဒတိ, မနောဝိညာဏေ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, မနောသမ္ဖဿေ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ယမ္ပိဒံ မနောသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒနာဂတံ သညာဂတံ သင်္ခါရဂတံ ဝိညာဏဂတံ တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ, ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာတီ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ ရာဟုလော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။ ဣမသ္မိဉ္စ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ ဘညမာနေ အာယသ္မတော ရာဟုလဿ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ။ တာသဉ္စ အနေကာနံ ဒေဝတာသဟဿာနံ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပါဒိ – ‘ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ’န္တိ။

စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ပဉ္စမံ။

၆. ဆဆက္ကသုတ္တံ

၄၂၀. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဘိက္ခဝေါ”တိ။ “ဘဒန္တေ”တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “ဓမ္မံ ဝော, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေဿာမိ, ယဒိဒံ – ဆ ဆက္ကာနိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ, ဆ ဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ, ဆ ဝိညာဏကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဆ ဖဿကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဆ ဝေဒနာကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဆ တဏှာကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄၂၁. ‘‘‘ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီ’တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? စက္ခာယတနံ, သောတာယတနံ, ဃာနာယတနံ, ဇိဝှာယတနံ , ကာယာယတနံ, မနာယတနံ။ ‘ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ ပဌမံ ဆက္ကံ။

‘‘‘ဆ ဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီ’တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ရူပာယတနံ, သဒ္ဒါယတနံ, ဂန္ဓာယတနံ, ရသာယတနံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ, ဓမ္မာယတနံ။ ‘ဆ ဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ ဒုတိယံ ဆက္ကံ။

‘‘‘ဆ ဝိညာဏကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ’တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ, သောတဉ္စ ပဋိစ္စ သဒ္ဒေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောတဝိညာဏံ, ဃာနဉ္စ ပဋိစ္စ ဂန္ဓေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဃာနဝိညာဏံ, ဇိဝှဉ္စ ပဋိစ္စ ရသေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဇိဝှာဝိညာဏံ, ကာယဉ္စ ပဋိစ္စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာယဝိညာဏံ, မနဉ္စ ပဋိစ္စ ဓမ္မေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနောဝိညာဏံ။ ‘ဆ ဝိညာဏကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ တတိယံ ဆက္ကံ။

‘‘‘ဆ ဖဿကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ’တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော; သောတဉ္စ ပဋိစ္စ သဒ္ဒေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောတဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော; ဃာနဉ္စ ပဋိစ္စ ဂန္ဓေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဃာနဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော; ဇိဝှဉ္စ ပဋိစ္စ ရသေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဇိဝှာဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော; ကာယဉ္စ ပဋိစ္စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာယဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော; မနဉ္စ ပဋိစ္စ ဓမ္မေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနောဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော။ ‘ဆ ဖဿကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ စတုတ္ထံ ဆက္ကံ။

‘‘‘ဆ ဝေဒနာကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ’တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ; သောတဉ္စ ပဋိစ္စ သဒ္ဒေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောတဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ; ဃာနဉ္စ ပဋိစ္စ ဂန္ဓေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဃာနဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ; ဇိဝှဉ္စ ပဋိစ္စ ရသေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဇိဝှာဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ; ကာယဉ္စ ပဋိစ္စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာယဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ; မနဉ္စ ပဋိစ္စ ဓမ္မေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနောဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ။ ‘ဆ ဝေဒနာကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ ပဉ္စမံ ဆက္ကံ။

‘‘‘ဆ တဏှာကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ’တိ – ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ, ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ; သောတဉ္စ ပဋိစ္စ သဒ္ဒေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောတဝိညာဏံ။ပေ.။ ဃာနဉ္စ ပဋိစ္စ ဂန္ဓေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဃာနဝိညာဏံ။ ဇိဝှဉ္စ ပဋိစ္စ ရသေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဇိဝှာဝိညာဏံ။ ကာယဉ္စ ပဋိစ္စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာယဝိညာဏံ။ မနဉ္စ ပဋိစ္စ ဓမ္မေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနောဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ, ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ။ ‘ဆ တဏှာကာယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ’တိ – ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။ ဣဒံ ဆဋ္ဌံ ဆက္ကံ။

၄၂၂. ‘‘‘စက္ခု အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ စက္ခုဿ ဥပ္ပါဒောပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပါဒောပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, ‘အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာ’တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ – ‘စက္ခု အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ စက္ခု အနတ္တာ။

‘‘‘ရူပါ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ ရူပါနံ ဥပ္ပါဒောပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပါဒောပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, ‘အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာ’တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ တံ န

ဥပပဇ္ဇတိ – ‘ရူပာ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ စက္ခု အနတ္တာ, ရူပာ အနတ္တာ။

“‘စက္ခုဝိညာဏံ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ စက္ခုဝိညာဏဿ ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, ‘အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာ’တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ – ‘စက္ခုဝိညာဏံ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ စက္ခု အနတ္တာ, ရူပာ အနတ္တာ, စက္ခုဝိညာဏံ အနတ္တာ။

“‘စက္ခုသမ္ဖဿော အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ စက္ခုသမ္ဖဿဿ ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, ‘အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာ’တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ – ‘စက္ခုသမ္ဖဿော အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ စက္ခု အနတ္တာ, ရူပာ အနတ္တာ, စက္ခုဝိညာဏံ အနတ္တာ, စက္ခုသမ္ဖဿော အနတ္တာ။

“‘ဝေဒနာ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ ဝေဒနာယ ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, ‘အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာ’တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ – ‘ဝေဒနာ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ စက္ခု အနတ္တာ, ရူပာ အနတ္တာ, စက္ခုဝိညာဏံ အနတ္တာ, စက္ခုသမ္ဖဿော အနတ္တာ, ဝေဒနာ အနတ္တာ။

“‘တဏှာ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ တဏှာယ ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, ‘အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာ’တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ – ‘တဏှာ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ စက္ခု အနတ္တာ, ရူပာ အနတ္တာ, စက္ခုဝိညာဏံ အနတ္တာ, စက္ခုသမ္ဖဿော အနတ္တာ, ဝေဒနာ အနတ္တာ, တဏှာ အနတ္တာ။

၄၂၃. “‘သောတံ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ပေ။ ‘ဃာနံ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ‘ဇိဝှာ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ‘ကာယော အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ‘မနော အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ မနဿ ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, ‘အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာ’တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ – ‘မနော အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ မနော အနတ္တာ။

“‘ဓမ္မာ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, ‘အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာ’တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ – ‘ဓမ္မာ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ မနော အနတ္တာ, ဓမ္မာ အနတ္တာ။

“‘မနောဝိညာဏံ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ မနောဝိညာဏဿ ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, ‘အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာ’တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ – ‘မနောဝိညာဏံ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ မနော အနတ္တာ, ဓမ္မာ အနတ္တာ, မနောဝိညာဏံ အနတ္တာ။

“‘မနောသမ္ဖဿော အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ မနောသမ္ဖဿဿ ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, ‘အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာ’တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ – ‘မနောသမ္ဖဿော အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ မနော အနတ္တာ, ဓမ္မာ အနတ္တာ, မနောဝိညာဏံ အနတ္တာ, မနောသမ္ဖဿော အနတ္တာ။

“‘ဝေဒနာ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ ဝေဒနာယ ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပာဒေပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, ‘အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာ’တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ

တံ န ဥပပဇ္ဇတိ – ‘ဝေဒနာ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ မနော အနတ္တာ, ဓမ္မာ အနတ္တာ, မနောဝိညာဏံ အနတ္တာ, မနောသမ္ဖဿော အနတ္တာ, ဝေဒနာ အနတ္တာ။

“‘တဏှာ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ တဏှာယ ဥပ္ပာဒောပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခော ပန ဥပ္ပာဒောပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, ‘အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စ ဝေတိ စာ’တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ – ‘တဏှာ အတ္တာ’တိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ မနော အနတ္တာ, ဓမ္မာ အနတ္တာ, မနောဝိညာဏံ အနတ္တာ, မနောသမ္ဖဿော အနတ္တာ, ဝေဒနာ အနတ္တာ, တဏှာ အနတ္တာ။

၄၂၄. “အယံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, သက္ကာယသမုဒယဂါမိနီ ပဋိပဒါ – စက္ခုံ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ; ရူပေ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ; စက္ခုဝိညာဏံ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ; စက္ခုသမ္ဖဿံ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ; ဝေဒနံ ‘ဧတံ မမ , ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ; တဏှံ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ; သောတံ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ပေ။ ဃာနံ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ပေ။ ဇိဝှံ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ပေ။ ကာယံ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ပေ။ မနံ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ, ဓမ္မေ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ, မနောဝိညာဏံ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ, မနောသမ္ဖဿံ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ, ဝေဒနံ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ, တဏှံ ‘ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။

“အယံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, သက္ကာယနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ – စက္ခုံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ ရူပေ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ စက္ခုဝိညာဏံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ စက္ခုသမ္ဖဿံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ ဝေဒနံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ တဏှံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ သောတံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ပေ။ ဃာနံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ ဇိဝှံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ ကာယံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ မနံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ ဓမ္မေ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ မနောဝိညာဏံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ မနောသမ္ဖဿံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ ဝေဒနံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။ တဏှံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ’တိ သမနုပဿတိ။

၄၂၅. “စက္ခုဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ။ သော သုခါယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော အဘိနန္ဒတိ အဘိဝဒတိ အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ။ တဿ ရာဂါနုသယော အနုသေတိ။ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော သောစတိ ကိလမတိ ပရိဒေဝတိ ဥရတ္တာဠိံ ကန္ဒတိ သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇတိ။ တဿ ပဋိဃာနုသယော အနုသေတိ။ အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော တဿာ ဝေဒနာယ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။ တဿ အဝိဇ္ဇာနုသယော အနုသေတိ။ သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, သုခါယ ဝေဒနာယ ရာဂါနုသယံ အပ္ပဟာယ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ပဋိဃာနုသယံ အပ္ပဋိဝိနောဒေတွာ အဒုက္ခမသုခါယ ဝေဒနာယ အဝိဇ္ဇာနုသယံ အသမူဟနိတွာ အဝိဇ္ဇံ အပ္ပဟာယ ဝိဇ္ဇံ အနုပ္ပာဒေတွာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဘဝိဿတီတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

“သောတဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ သဒ္ဒေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောတဝိညာဏံ။ပေ.။ ဃာနဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ ဂန္ဓေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဃာနဝိညာဏံ။ပေ.။ ဇိဝှာဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ ရသေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဇိဝှာဝိညာဏံ။ပေ.။ ကာယဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာယဝိညာဏံ။ပေ.။ မနဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ ဓမ္မေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနောဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ။ သော သုခာယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော အဘိနန္ဒတိ အဘိဝဒတိ အဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ။ တဿ ရာဂါနုသယော အနုသေတိ။ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော သောစတိ ကိလမတိ ပရိဒေဝတိ ဥရတ္တာဠိံ ကန္ဒတိ သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇတိ။ တဿ ပဋိဃာနုသယော အနုသေတိ။ အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော တဿာ ဝေဒနာယ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။ တဿ အဝိဇ္ဇာနုသယော အနုသေတိ။ သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, သုခာယ ဝေဒနာယ ရာဂါနုသယံ အပ္ပဟာယ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ပဋိဃာနုသယံ အပ္ပဋိဝိနောဒေတွာ အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ အဝိဇ္ဇာနုသယံ အသမူဟနိတွာ အဝိဇ္ဇံ အပ္ပဟာယ ဝိဇ္ဇံ အနုပ္ပာဒေတွာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဘဝိဿတီတိ – နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

၄၂၆. “စက္ခုဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ။ သော သုခာယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတိ နာဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ။ တဿ ရာဂါနုသယော နာနုသေတိ။ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော န သောစတိ န ကိလမတိ ပရိဒေဝတိ န ဥရတ္တာဠိံ ကန္ဒတိ န သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇတိ။ တဿ ပဋိဃာနုသယော နာနုသေတိ။ အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော တဿာ ဝေဒနာယ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တဿ အဝိဇ္ဇာနုသယော နာနုသေတိ။ သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, သုခာယ ဝေဒနာယ ရာဂါနုသယံ ပဟာယ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ပဋိဃာနုသယံ ပဋိဝိနောဒေတွာ အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ အဝိဇ္ဇာနုသယံ သမူဟနိတွာ အဝိဇ္ဇံ ပဟာယ ဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဘဝိဿတီတိ – ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

“သောတဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ သဒ္ဒေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောတဝိညာဏံ။ပေ.။။

“ဃာနဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ ဂန္ဓေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဃာနဝိညာဏံ။ပေ.။။

“ဇိဝှာဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ ရသေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဇိဝှာဝိညာဏံ။ပေ.။ ။

“ကာယဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာယဝိညာဏံ။ပေ.။။

“မနဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္စ ဓမ္မေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနောဝိညာဏံ တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ။ သော သုခာယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော နာဘိနန္ဒတိ နာဘိဝဒတိ နာဇ္ဈောသာယ တိဋ္ဌတိ။ တဿ ရာဂါနုသယော နာနုသေတိ။ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော န သောစတိ န ကိလမတိ န ပရိဒေဝတိ န ဥရတ္တာဠိံ ကန္ဒတိ န သမ္မောဟံ အာပဇ္ဇတိ။ တဿ ပဋိဃာနုသယော နာနုသေတိ။ အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ ဖုဋ္ဌော သမာနော တဿာ ဝေဒနာယ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တဿ အဝိဇ္ဇာနုသယော နာနုသေတိ။ သော ဝတ, ဘိက္ခဝေ, သုခာယ ဝေဒနာယ ရာဂါနုသယံ ပဟာယ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ပဋိဃာနုသယံ ပဋိဝိနောဒေတွာ အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ အဝိဇ္ဇာနုသယံ သမူဟနိတွာ အဝိဇ္ဇံ ပဟာယ ဝိဇ္ဇံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဘဝိဿတီတိ – ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

၄၂၇. “ဧဝံ ပဿံ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝါ အရိယသာဝကော စက္ခုသ္မိံ [စက္ခုသ္မိမ္ပိ (သျာ. ကံ.) ဧဝမိတရေသုပိ] နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ရူပေသု နိဗ္ဗိန္ဒတိ, စက္ခုဝိညာဏေ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, စက္ခုသမ္ဖဿေ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဝေဒနာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, တဏှာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ သောတသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, သဒ္ဒေသု နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ပေ.။ ဃာနသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဂန္ဓေသု နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ ဇိဝှာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ရသေသု နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ ကာယသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ မနသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဓမ္မေသု နိဗ္ဗိန္ဒတိ, မနောဝိညာဏေ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, မနောသမ္ဖဿေ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဝေဒနာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, တဏှာယ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ , ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ။ ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ’တိ ပဇာနာတီ”တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။ ဣမသ္မိံ ခေါ ပန ဝေယျာကရဏေ ဘညမာနေ သဋ္ဌိမတ္တာနံ ဘိက္ခူနံ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိံသူတိ။

ဆဆက္ကသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဆဋ္ဌံ။

၇. မဟာသဠာယတနိကသုတ္တံ

၄၂၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''မဟာသဠာယတနိကံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၄၂၉. ''စက္ခုံ, ဘိက္ခဝေ, အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ, ရူပေ အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ, စက္ခုဝိညာဏံ အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ, စက္ခုသမ္ဖဿံ အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ, ယမိဒံ စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တမ္ပိ အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ, စက္ခုသ္မိံ သာရဇ္ဇတိ, ရူပေသု သာရဇ္ဇတိ, စက္ခုဝိညာဏေ သာရဇ္ဇတိ, စက္ခုသမ္ဖဿေ သာရဇ္ဇတိ, ယမိဒံ စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တသ္မိမ္ပိ သာရဇ္ဇတိ။

''တဿ သာရတ္တဿ သံယုတ္တဿ သမ္မူဠ္ဟဿ အဿာဒါနုပဿိနော ဝိဟရတော အာယတိံ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဥပစယံ ဂစ္ဆန္တိ။ တဏှာ စဿ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ နန္ဒီရာဂသဟဂတာ တတြတတြာဘိနန္ဒိနီ, သာ စဿ ပဝဍ္ဎတိ။ တဿ ကာယိကာပိ ဒရထာ ပဝဍ္ဎန္တိ, စေတသိကာပိ ဒရထာ ပဝဍ္ဎန္တိ; ကာယိကာပိ သန္တာပါ ပဝဍ္ဎန္တိ , စေတသိကာပိ သန္တာပါ ပဝဍ္ဎန္တိ; ကာယိကာပိ ပရိဠာဟာ ပဝဍ္ဎန္တိ, စေတသိကာပိ ပရိဠာဟာ ပဝဍ္ဎန္တိ။ သော ကာယဒုက္ခမ္ပိ [ကာယိကဒုက္ခမ္ပိ (သျာ. ကံ.), ကာယိကံ ဒုက္ခမ္ပိ (က.)] စေတောဒုက္ခမ္ပိ ပဋိသံဝေဒေတိ။

''သောတံ , ဘိက္ခဝေ, အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ။ပေ.။ ဃာနံ, ဘိက္ခဝေ, အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ။ပေ.။ ဇိဝှံ, ဘိက္ခဝေ, အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ။ပေ.။ ကာယံ, ဘိက္ခဝေ, အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ။ပေ.။ မနံ, ဘိက္ခဝေ, အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ, ဓမ္မေ, ဘိက္ခဝေ, အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ, မနောဝိညာဏံ, ဘိက္ခဝေ, အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ , မနောသမ္ဖဿံ, ဘိက္ခဝေ, အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ, ယမိဒံ မနောသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တမ္ပိ အဇာနံ အပဿံ ယထာဘူတံ, မနသ္မိံ သာရဇ္ဇတိ, ဓမ္မေသု သာရဇ္ဇတိ, မနောဝိညာဏေ သာရဇ္ဇတိ, မနောသမ္ဖဿေ သာရဇ္ဇတိ, ယမိဒံ မနောသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တသ္မိမ္ပိ သာရဇ္ဇတိ။

''တဿ သာရတ္တဿ သံယုတ္တဿ သမ္မူဠ္ဟဿ အဿာဒါနုပဿိနော ဝိဟရတော အာယတိံ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဥပစယံ ဂစ္ဆန္တိ။ တဏှာ စဿ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ နန္ဒီရာဂသဟဂတာ တတြတတြာဘိနန္ဒိနီ, သာ စဿ ပဝဍ္ဎတိ။ တဿ ကာယိကာပိ ဒရထာ ပဝဍ္ဎန္တိ, စေတသိကာပိ ဒရထာ ပဝဍ္ဎန္တိ; ကာယိကာပိ သန္တာပါ ပဝဍ္ဎန္တိ, စေတသိကာပိ သန္တာပါ ပဝဍ္ဎန္တိ; ကာယိကာပိ ပရိဠာဟာ ပဝဍ္ဎန္တိ, စေတသိကာပိ ပရိဠာဟာ ပဝဍ္ဎန္တိ။ သော ကာယဒုက္ခမ္ပိ စေတောဒုက္ခမ္ပိ ပဋိသံဝေဒေတိ။

၄၃၀. ''စက္ခုဉ္စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ, ရူပေ ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ, စက္ခုဝိညာဏံ ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ, စက္ခုသမ္ဖဿံ ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ, ယမိဒံ စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တမ္ပိ ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ, စက္ခုသ္မိံ န သာရဇ္ဇတိ, ရူပေသု န သာရဇ္ဇတိ, စက္ခုဝိညာဏေ န သာရဇ္ဇတိ, စက္ခုသမ္ဖဿေ န သာရဇ္ဇတိ, ယမိဒံ စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တသ္မိမ္ပိ န သာရဇ္ဇတိ။

‘‘တဿ အသာရတ္တဿ အသံယုတ္တဿ အသမ္ပယုတ္တဿ အာဒီနဝါနုပဿိနော ဝိဟရတော အာယတိံ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ အပစယံ ဂစ္ဆန္တိ။ တဏှာ စဿ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ နန္ဒီရာဂသဟဂတာ တတြတတြာဘိနန္ဒိနီ, သာ စဿ ပဟီယတိ။ တဿ ကာယိကာပိ ဒရထာ ပဟီယန္တိ, စေတသိကာပိ ဒရထာ ပဟီယန္တိ; ကာယိကာပိ သန္တာပါ ပဟီယန္တိ, စေတသိကာပိ သန္တာပါ ပဟီယန္တိ; ကာယိကာပိ ပရိဠာဟာ ပဟီယန္တိ, စေတသိကာပိ ပရိဠာဟာ ပဟီယန္တိ။ သော ကာယသုခမ္ပိ စေတောသုခမ္ပိ ပဋိသံဝေဒေတိ။

၄၃၁. ‘‘ယာ တထာဘူတဿ [ယထာဘူတဿ (သီ. ပီ.)] ဒိဋ္ဌိ သာဿ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ; ယော တထာဘူတဿ [ယထာဘူတဿ (သီ. ပီ.)] သင်္ကပ္ပော သွာဿ ဟောတိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော; ယော တထာဘူတဿ [ယထာဘူတဿ (သီ. ပီ.)] ဝါယာမော သွာဿ ဟောတိ သမ္မာဝါယာမော; ယာ တထာဘူတဿ [ယထာဘူတဿ (သီ. ပီ.)] သတိ သာဿ ဟောတိ သမ္မာသတိ; ယော တထာဘူတဿ [ယထာဘူတဿ (သီ. ပီ.)] သမာဓိ သွာဿ ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ။ ပုဗ္ဗေဝ ခော ပနဿ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ အာဇီဝေါ သုပရိသုဒ္ဓေါ ဟောတိ။ ဧဝမဿာယံ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

‘‘တဿ ဧဝံ ဣမံ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝယတော စတ္တာရောပိ သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, စတ္တာရောပိ သမ္မပ္ပဓာနာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, စတ္တာရောပိ ဣဒ္ဓိပါဒါ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, ပဉ္စပိ ဣန္ဒြိယာနိ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, ပဉ္စပိ ဗလာနိ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, သတ္တပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

‘‘တဿိမေ ဒွေ ဓမ္မာ ယုဂနန္ဓာ [ယုဂနဒ္ဓါ (သီ. သျာ. ကံ.)] ဝတ္တန္တိ – သမထော စ ဝိပဿနာ စ။ သော ယေ ဓမ္မာ အဘိညာ ပရိညေယျာ တေ ဓမ္မေ အဘိညာ ပရိဇာနာတိ။ ယေ ဓမ္မာ အဘိညာ ပဟာတဗ္ဗာ တေ ဓမ္မေ အဘိညာ ပဇဟတိ။ ယေ ဓမ္မာ အဘိညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ တေ ဓမ္မေ အဘိညာ ဘာဝေတိ။ ယေ ဓမ္မာ အဘိညာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ တေ ဓမ္မေ အဘိညာ သစ္ဆိကရောတိ။

‘‘ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ အဘိညာ ပရိညေယျာ? ‘ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ’ တိဿ ဝစနီယံ, သေယျထိဒံ – ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓော, သညုပါဒါနက္ခန္ဓော, သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော။ ဣမေ ဓမ္မာ အဘိညာ ပရိညေယျာ။

‘‘ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ အဘိညာ ပဟာတဗ္ဗာ? အဝိဇ္ဇာ စ ဘဝတဏှာ စ – ဣမေ ဓမ္မာ အဘိညာ ပဟာတဗ္ဗာ။

‘‘ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ အဘိညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ? သမထော စ ဝိပဿနာ စ – ဣမေ ဓမ္မာ အဘိညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

‘‘ကတမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ အဘိညာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ? ဝိဇ္ဇာ စ ဝိမုတ္တိ စ – ဣမေ ဓမ္မာ အဘိညာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ။

၄၃၂. ‘‘သောတံ , ဘိက္ခဝေ, ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ။ပေ.။ ဃာနံ ဘိက္ခဝေ, ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ။ပေ.။ ဇိဝှံ, ဘိက္ခဝေ, ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ။ ကာယံ, ဘိက္ခဝေ, ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ။ မနံ, ဘိက္ခဝေ, ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ, ဓမ္မေ ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ, မနောဝိညာဏံ ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ, မနောသမ္ဖဿံ ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ, ယမိဒံ မနောသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တမ္ပိ ဇာနံ ပဿံ ယထာဘူတံ, မနသ္မိံ န သာရဇ္ဇတိ, ဓမ္မေသု န သာရဇ္ဇတိ, မနောဝိညာဏေ န သာရဇ္ဇတိ, မနောသမ္ဖဿေ န သာရဇ္ဇတိ, ယမိဒံ မနောသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တသ္မိမ္ပိ န သာရဇ္ဇတိ။

‘‘တဿ အသာရတ္တဿ အသံယုတ္တဿ အသမ္ပယုတ္တဿ အာဒီနဝါနုပဿိနော ဝိဟရတော အာယတိံ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ အပစယံ ဂစ္ဆန္တိ။ တဏှာ စဿ ပေါနောဗ္ဘဝိကာ နန္ဒီရာဂသဟဂတာ တတြတတြာဘိနန္ဒိနီ ,

သာ စသ္သ ပဟီယတိ။ တသ္သ ကာယိကာပိ ဒရထာ ပဟီယန္တိ, စေတသိကာပိ ဒရထာ ပဟီယန္တိ; ကာယိကာပိ သန္တာ ပဟ ပဟီယန္တိ, စေတသိကာပိ သန္တာပဟ ပဟီယန္တိ; ကာယိကာပိ ပရိဠာဟာ ပဟီယန္တိ, စေတသိကာပိ ပရိဠာဟာ ပဟီယန္တိ။ သော ကာယသုခမ္ပိ စေတောသုခမ္ပိ ပဋိသံဝေဒေတိ။

၄၃၃. ''ယာ တထာဘူတသ္သ ဒိဋ္ဌိ သာသ္သ ဟောတိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ; ယော တထာဘူတသ္သ သင်္ကပ္ပော သွာသ္သ ဟောတိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော; ယော တထာဘူတသ္သ ဝါယာမော သွာသ္သ ဟောတိ သမ္မာဝါယာမော; ယာ တထာဘူတသ္သ သတိ သာသ္သ ဟောတိ သမ္မာသတိ; ယော တထာဘူတသ္သ သမာဓိ သွာသ္သ ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ။ ပုဗ္ဗေဝ ခော ပနသ္သ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ အာဇီဝေါ သုပရိသုဒ္ဓော ဟောတိ။ ဧဝမဿာယံ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

''တသ္သ ဧဝံ ဣမံ အရိယံ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝယတော စတ္တာရောပိ သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, စတ္တာရောပိ သမ္မပ္ပဓာနာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, စတ္တာရောပိ ဣဒ္ဓိပါဒါ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, ပဉ္စပိ ဣန္ဒြိယာနိ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, ပဉ္စပိ ဗလာနိ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, သတ္တပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

''တသ္သိမေ ဒွေ ဓမ္မာ ယုဂနန္ဓာ ဝတ္တန္တိ – သမထော စ ဝိပဿနာ စ။ သော ယေ ဓမ္မာ အဘိညာ ပရိညေယျာ တေ ဓမ္မေ အဘိညာ ပရိဇာနာတိ။ ယေ ဓမ္မာ အဘိညာ ပဟာတဗ္ဗာ တေ ဓမ္မေ အဘိညာ ပဇဟတိ။ ယေ ဓမ္မာ အဘိညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ တေ ဓမ္မေ အဘိညာ ဘာဝေတိ။ ယေ ဓမ္မာ အဘိညာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ တေ ဓမ္မေ အဘိညာ သစ္ဆိကရောတိ။

''ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ အဘိညာ ပရိညေယျာ? 'ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ' တိဿ ဝစနီယံ, သေယျထိဒံ – ရူပုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓော, သညုပါဒါနက္ခန္ဓော, သင်္ခါရုပါဒါနက္ခန္ဓော, ဝိညာဏုပါဒါနက္ခန္ဓော။ ဣမေ ဓမ္မာ အဘိညာ ပရိညေယျာ။

''ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ အဘိညာ ပဟာတဗ္ဗာ? အဝိဇ္ဇာ စ ဘဝတဏှာ စ – ဣမေ ဓမ္မာ အဘိညာ ပဟာတဗ္ဗာ။

''ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ အဘိညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ? သမထော စ ဝိပဿနာ စ – ဣမေ ဓမ္မာ အဘိညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

''ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ အဘိညာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ? ဝိဇ္ဇာ စ ဝိမုတ္တိ စ – ဣမေ ဓမ္မာ အဘိညာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ''တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။

မဟာသဠာယတနိကသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ သတ္တမံ။

၈. နဂရဝိန္ဒေယျသုတ္တံ

၄၃၄. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ ယေန နဂရဝိန္ဒံ နာမ ကောသလာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ ဂါမော တဒဝသရိ။ အဿောသုံ ခော နဂရဝိန္ဒေယျကာ [နဂရဝိန္ဒေယျာ (က.)] ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ – ''သမဏော ခလု, ဘော, ဂေါတမော သက္ယပုတ္တော သက္ယကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ နဂရဝိန္ဒံ အနုပ္ပတ္တော။ တံ ခော ပန ဘဝန္တံ ဂေါတမံ ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂတော – 'ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ'တိ။ သော ဣမံ

လောကံ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပ ဝေဒေတိ။ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ သာဓု ခေါ ပန တထာရူပါနံ အရဟတံ ဒဿနံ ဟောတီ''တိ။

အထ ခေါ နဂရဝိန္ဒေယျကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အပ္ပေ ကစ္စေ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ အပ္ပေကစ္စေ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု; သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ အပ္ပေကစ္စေ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ အပ္ပေကစ္စေ ဘဂဝတော သန္တိကေ နာမဂောတ္တံ သာဝေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ အပ္ပေကစ္စေ တုဏှီဘူတာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နေ ခေါ နဂရဝိန္ဒေယျကေ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၄၃၅. ''သစေ ဝေါ, ဂဟပတယော, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဧဝံ ပုစ္ဆေယျုံ – 'ကထံဘူတာ, ဂဟပတယော, သမဏဗြာဟ္မဏာ န သက္ကာတဗ္ဗာ န ဂရုကာတဗ္ဗာ န မာနေတဗ္ဗာ န ပူဇေတဗ္ဗာ'တိ? ဧဝံ ပုဋ္ဌာ တုမှေ, ဂဟပ တယော, တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဧဝံ ဗျာကရေယျာထ – 'ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု အဝီတရာဂါ အဝီတဒေါသာ အဝီတမောဟာ, အဇ္ဈတ္တံ အဝူပသန္တစိတ္တာ, သမဝိသမံ စရန္တိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ, ဧဝရူပါ သမဏဗြာဟ္မဏာ န သက္ကာတဗ္ဗာ န ဂရုကာတဗ္ဗာ န မာနေတဗ္ဗာ န ပူဇေတဗ္ဗာ။ တံ ကိဿ ဟေတု? မယမ္ပိ ဟိ စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု အဝီတရာဂါ အဝီတဒေါသာ အဝီတမောဟာ, အဇ္ဈတ္တံ အ ဝူပသန္တစိတ္တာ, သမဝိသမံ စရာမ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ, တေသံ နော သမစရိယမ္ပိ ဟေတံ ဥတ္တရိ အပဿတံ။ တသ္မာ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ န သက္ကာတဗ္ဗာ န ဂရုကာတဗ္ဗာ န မာနေတဗ္ဗာ န ပူဇေတဗ္ဗာ။ ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သောတဝိညေယျေသု သဒ္ဒေသု။ ဃာနဝိညေယျေသု ဂန္ဓေသု။ ဇိဝှာဝိညေယျေသု ရ သေသု။ ကာယဝိညေယျေသု ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု။ မနောဝိညေယျေသု ဓမ္မေသု အဝီတရာဂါ အဝီတဒေါသာ အဝီတမော ဟာ, အဇ္ဈတ္တံ အဝူပသန္တစိတ္တာ, သမဝိသမံ စရန္တိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ, ဧဝရူပါ သမဏဗြာဟ္မဏာ န သ က္ကာတဗ္ဗာ န ဂရုကာတဗ္ဗာ န မာနေတဗ္ဗာ န ပူဇေတဗ္ဗာ။ တံ ကိဿ ဟေတု? မယမ္ပိ ဟိ မနောဝိညေယျေသု ဓမ္ မေသု အဝီတရာဂါ အဝီတဒေါသာ အဝီတမောဟာ , အဇ္ဈတ္တံ အဝူပသန္တစိတ္တာ, သမဝိသမံ စရာမ ကာယေန ဝါစာ ယ မနသာ, တေသံ နော သမစရိယမ္ပိ ဟေတံ ဥတ္တရိ အပဿတံ။ တသ္မာ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ န သ က္ကာတဗ္ဗာ န ဂရုကာတဗ္ဗာ န မာနေတဗ္ဗာ န ပူဇေတဗ္ဗာ'တိ။ ဧဝံ ပုဋ္ဌာ တုမှေ, ဂဟပတယော, တေသံ အညတိတ္ထိ ယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဧဝံ ဗျာကရေယျာထ။

၄၃၆. ''သစေ ပန ဝေါ, ဂဟပတယော, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဧဝံ ပုစ္ဆေယျုံ – 'ကထံဘူတာ, ဂဟပ တယော, သမဏဗြာဟ္မဏာ သက္ကာတဗ္ဗာ ဂရုကာတဗ္ဗာ မာနေတဗ္ဗာ ပူဇေတဗ္ဗာ'တိ? ဧဝံ ပုဋ္ဌာ တုမှေ, ဂဟပ တယော, တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဧဝံ ဗျာကရေယျာထ – 'ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု ဝီတရာဂါ ဝီတဒေါသာ ဝီတမောဟာ, အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တာ, သမစရိယံ စရန္တိ ကာယေန ဝါစာ ယ မနသာ, ဧဝရူပါ သမဏဗြာဟ္မဏာ သက္ကာတဗ္ဗာ ဂရုကာတဗ္ဗာ မာနေတဗ္ဗာ ပူဇေတဗ္ဗာ။ တံ ကိဿ ဟေတု? မ ယမ္ပိ ဟိ [မယံ ဟိ (?)] စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု အဝီတရာဂါ အဝီတဒေါသာ အဝီတမောဟာ, အဇ္ဈတ္တံ အဝူပသန္ တစိတ္တာ, သမဝိသမံ စရာမ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ, တေသံ နော သမစရိယမ္ပိ ဟေတံ ဥတ္တရိ ပဿတံ။ တသ္မာ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သက္ကာတဗ္ဗာ ဂရုကာတဗ္ဗာ မာနေတဗ္ဗာ ပူဇေတဗ္ဗာ။ ယေ တေ သမဏဗြာဟ္ မဏာ သောတဝိညေယျေသု သဒ္ဒေသု။ ဃာနဝိညေယျေသု ဂန္ဓေသု။ ဇိဝှာဝိညေယျေသု ရသေသု။ ကာယဝိညေ ယျေသု ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု။ မနောဝိညေယျေသု ဓမ္မေသု ဝီတရာဂါ ဝီတဒေါသာ ဝီတမောဟာ, အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိ တ္တာ, သမစရိယံ စရန္တိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ, ဧဝရူပါ သမဏဗြာဟ္မဏာ သက္ကာတဗ္ဗာ ဂရုကာတဗ္ဗာ မာနေ တဗ္ဗာ ပူဇေတဗ္ဗာ။ တံ ကိဿ ဟေတု? မယမ္ပိ ဟိ မနောဝိညေယျေသု ဓမ္မေသု အဝီတရာဂါ အဝီတဒေါသာ အဝီတ မောဟာ အဇ္ဈတ္တံ အဝူပသန္တစိတ္တာ, သမဝိသမံ စရာမ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ, တေသံ နော သမစရိယမ္ပိ ဟေတံ ဥတ္တရိ ပဿတံ။ တသ္မာ တေ ဘောန္တော သမဏဗြာဟ္မဏာ သက္ကာတဗ္ဗာ ဂရုကာတဗ္ဗာ မာနေတဗ္ဗာ ပူဇေ တဗ္ဗာ'တိ ။ ဧဝံ ပုဋ္ဌာ တုမှေ, ဂဟပတယော, တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဧဝံ ဗျာကရေယျာထ။

၄၃၇. ‘‘သစေ ပန တေ [သစေ တေ (သျာ. ကံ. ပီ. က.)] , ဂဟပတယော, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဧဝံ ပုစ္ဆေယျုံ – ‘ကေ ပနာယသ္မန္တာနံ အာကာရာ, ကေ အန္ဝယာ, ယေန တုမှေဟ အာယသ္မန္တော ဧဝံ ဝဒေထ? အဒ္ဓာ တေ အာယသ္မန္တော ဝီတရာဂါ ဝါ ရာဂဝိနယာယ ဝါ ပဋိပန္နာ, ဝီတဒေါသာ ဝါ ဒေါသဝိနယာယ ဝါ ပဋိပန္နာ, ဝီတမောဟာ ဝါ မောဟဝိနယာယ ဝါ ပဋိပန္နာ’တိ? ဧဝံ ပုဋ္ဌာ တုမှေဟ, ဂဟပတယော, တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဧဝံ ဗျာကရေယျာထ – ‘တထာ ဟိ တေ အာယသ္မန္တော အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝန္တိ။ နတ္ထိ ခေါ ပန တတ္ထ တထာရူပာ စက္ခုဝိညေယျာ ရူပါ ယေ ဒိသွာ ဒိသွာ အဘိရမေယျုံ, နတ္ထိ ခေါ ပန တတ္ထ တထာရူပါ သောတဝိညေယျာ သဒ္ဒါ ယေ သုတွာ သုတွာ အဘိရမေယျုံ, နတ္ထိ ခေါ ပန တတ္ထ တထာရူပါ ဃာနဝိညေယျာ ဂန္ဓာ ယေ ဃာယိတွာ ဃာယိတွာ အဘိရမေယျုံ , နတ္ထိ ခေါ ပန တတ္ထ တထာရူပါ ဇိဝှါဝိညေယျာ ရသာ ယေ သာယိတွာ သာယိတွာ အဘိရမေယျုံ, နတ္ထိ ခေါ ပန တတ္ထ တထာရူပါ ကာယဝိညေယျာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ယေ ဖုသိတွာ ဖုသိတွာ အဘိရမေယျုံ။ ဣမေ ခေါ နော, အာဝုသော, အာကာရာ, ဣမေ အန္ဝယာ, ယေန မယံ [ယေန မယံ အာယသ္မန္တော (သီ. ပီ.), ယေန မယံ အာယသ္မန္တေ (သျာ. ကံ.)] ဧဝံ ဝဒေမ – အဒ္ဓာ တေ အာယသ္မန္တော ဝီတရာဂါ ဝါ ရာဂဝိနယာယ ဝါ ပဋိပန္နာ, ဝီတဒေါသာ ဝါ ဒေါသဝိနယာယ ဝါ ပဋိပန္နာ, ဝီတမောဟာ ဝါ မောဟဝိနယာယ ဝါ ပဋိပန္နာ’တိ။ ဧဝံ ပုဋ္ဌာ တုမှေဟ, ဂဟပတယော, တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဧဝံ ဗျာကရေယျာထာ’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ, နဂရဝိန္ဒေယျကာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ‘‘အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ! သေယျထာပိ, ဘော ဂေါတမ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ, မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ – ‘စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီ’တိ; ဧဝမေဝံ ဘောတာ ဂေါတမေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧတေ မယံ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ။ ဥပာသကေ နော ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပာဏုပေတေ သရဏံ ဂတေ’’တိ။

နဂရဝိန္ဒေယျသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌမံ။

၉. ပိဏ္ဍပာတပါရိသုဒ္ဓိသုတ္တံ

၄၃၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော သာယနှသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

‘‘ဝိပ္ပသန္နာနိ ခေါ တေ, သာရိပုတ္တ, ဣန္ဒြိယာနိ, ပရိသုဒ္ဓေါ ဆဝိဝဏ္ဏော ပရိယောဒာတော။ ကတမေန ခေါ တွံ, သာရိပုတ္တ, ဝိဟာရေန ဧတရဟိ ဗဟုလံ ဝိဟရသီ’’တိ? ‘‘သုညတာဝိဟာရေန ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဧတရဟိ ဗဟုလံ ဝိဟရာမီ’’တိ။ ‘‘သာဓု, သာဓု, သာရိပုတ္တ! မဟာပုရိသဝိဟာရေန ကိရ တွံ, သာရိပုတ္တ, ဧတရဟိ ဗဟုလံ ဝိဟရသိ။ မဟာပုရိသဝိဟာရော ဧသော [ဟေသ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] , သာရိပုတ္တ, ယဒိဒံ – သုညတာ။ တသ္မာတိဟ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု သစေ အာကင်္ခေယျ – ‘သုညတာဝိဟာရေန ဗဟုလံ [ဧတရဟိ ဗဟုလံ (သီ. ပီ.)] ဝိဟရေယျ’န္တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ယေန စာဟံ မဂ္ဂေန ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ, ယသ္မိဉ္စ ပဒေသေ ပိဏ္ဍာယ အစရိံ, ယေန စ မဂ္ဂေန ဂါမတော ပိဏ္ဍာယ ပဋိက္ကမိံ, အတ္ထိ နု ခေါ မေ တတ္ထ စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု ဆန္ဒော ဝါ ရာဂေါ ဝါ ဒေါသော ဝါ မောဟော ဝါ ပဋိဃံ ဝါပိ စေတသော’တိ? သစေ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘ယေန စာဟံ မဂ္ဂေန ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ, ယသ္မိဉ္စ ပဒေသေ ပိဏ္ဍာယ အစရိံ, ယေန စ မဂ္ဂေန ဂါမတော ပိဏ္ဍာယ ပဋိက္ကမိံ, အတ္ထိ မေ တတ္ထ စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု ဆန္ဒော ဝါ ရာဂေါ ဝါ ဒေါသော ဝါ မောဟော ဝါ ပဋိဃံ ဝါပိ စေတသော’တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘ယေန စာဟံ မဂ္ဂေန ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ, ယသ္မိဉ္စ ပဒေသေ ပိဏ္ဍာယ အစရိံ, ယေန စ မဂ္ဂေန ဂါမတော ပိဏ္ဍာယ ပဋိက္ကမိံ, နတ္ထိ မေ တတ္ထ စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု ဆန္ဒော ဝါ ရာဂေါ ဝါ ဒေါသော ဝါ မောဟော ဝါ ပဋိဃံ ဝါပိ စေတသော’တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၃၉. ‘‘ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတော – ‘ယေန စာဟံ မဂ္ဂေန ကာမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ, ယသ္မိဉ္စ ပဒေသေ ပိဏ္ဍာယ အစရိံ, ယေန စ မဂ္ဂေန ကမတော ပိဏ္ဍာယ ပဋိက္ကမိံ, အတ္ထိ နု ခေါ မေ တတ္ထ သောတဝိညေယျေသု သဒ္ဒေသု။ပေ.။ ဃာနဝိညေယျေသု ဂန္ဓေသု။ ဇိဝှာဝိညေယျေသု ရသေသု ။ ကာယဝိညေယျေသု ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု။ မနောဝိညေယျေသု ဓမ္မေသု ဆန္ဒော ဝါ ရာဂေါ ဝါ ဒေါသော ဝါ မောဟော ဝါ ပဋိဃံ ဝါပိ စေတသော’တိ? သစေ , သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘ယေန စာဟံ မဂ္ဂေန ကာမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ, ယသ္မိဉ္စ ပဒေသေ ပိဏ္ဍာယ အစရိံ, ယေန စ မဂ္ဂေန ကမတော ပိဏ္ဍာယ ပဋိက္ကမိံ, အတ္ထိ မေ တတ္ထ မနောဝိညေယျေသု ဓမ္မေသု ဆန္ဒော ဝါ ရာဂေါ ဝါ ဒေါသော ဝါ မောဟော ဝါ ပဋိဃံ ဝါပိ စေတသော’တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ပါပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘ယေန စာဟံ မဂ္ဂေန ကာမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိံ, ယသ္မိဉ္စ ပဒေသေ ပိဏ္ဍာယ အစရိံ, ယေန စ မဂ္ဂေန ကမတော ပိဏ္ဍာယ ပဋိက္ကမိံ, နတ္ထိ မေ တတ္ထ မနောဝိညေယျေသု ဓမ္မေသု ဆန္ဒော ဝါ ရာဂေါ ဝါ ဒေါသော ဝါ မောဟော ဝါ ပဋိဃံ ဝါပိ စေတသော’တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၄၀. ‘‘ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ပဟီနာ နု ခေါ မေ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ’တိ? သစေ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘အပ္ပဟီနာ ခေါ မေ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ’တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ပဉ္စန္နံ ကာမဂုဏာနံ ပဟာနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘ပဟီနာ ခေါ မေ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ’တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၄၁. ‘‘ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ပဟီနာ နု ခေါ မေ ပဉ္စ နီဝရဏာ’တိ? သစေ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘အပ္ပဟီနာ ခေါ မေ ပဉ္စ နီဝရဏာ’တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ပဉ္စန္နံ နီဝရဏာနံ ပဟာနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘ပဟီနာ ခေါ မေ ပဉ္စ နီဝရဏာ’တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၄၂. ‘‘ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ပရိညာတာ နု ခေါ မေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ’တိ? သစေ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘အပရိညာတာ ခေါ မေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ’တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ပဉ္စန္နံ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ ပရိညာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘ပရိညာတာ ခေါ မေ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ’တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၄၃. ‘‘ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ဘာဝိတာ နု ခေါ မေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ’တိ? သစေ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘အဘာဝိတာ ခေါ မေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ’တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဘာဝနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘ဘာဝိတာ ခေါ မေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ’တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၄၄. ‘‘ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ဘာဝိတာ နု ခေါ မေ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ’တိ? သစေ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘အဘာဝိတာ ခေါ မေ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ’တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ စတုန္နံ သမ္မပ္ပဓာနာနံ ဘာဝနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘ဘာဝိတာ ခေါ မေ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ’တိ , တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၄၅. ''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – 'ဘာဝိတာ နု ခေါ မေ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ'တိ? သစေ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'အဘာဝိတာ ခေါ မေ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ'တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ စတုန္နံ ဣဒ္ဓိပါဒါနံ ဘာဝနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'ဘာဝိတာ ခေါ မေ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ'တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၄၆. ''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – 'ဘာဝိတာနိ နု ခေါ မေ ပဉ္စိန္ဒြိယာနီ'တိ? သစေ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'အဘာဝိတာနိ ခေါ မေ ပဉ္စိန္ဒြိယာနီ'တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ပဉ္စန္နံ ဣန္ဒြိယာနံ ဘာဝနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'ဘာဝိတာနိ ခေါ မေ ပဉ္စိန္ဒြိယာနီ'တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၄၇. ''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – 'ဘာဝိတာနိ နု ခေါ မေ ပဉ္စ ဗလာနီ'တိ? သစေ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'အဘာဝိတာနိ ခေါ မေ ပဉ္စ ဗလာနီ'တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ပဉ္စန္နံ ဗလာနံ ဘာဝနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'ဘာဝိတာနိ ခေါ မေ ပဉ္စ ဗလာနီ'တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၄၈. ''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – 'ဘာဝိတာ နု ခေါ မေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ'တိ? သစေ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'အဘာဝိတာ ခေါ မေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ'တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ သတ္တန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ ဘာဝနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'ဘာဝိတာ ခေါ မေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ'တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၄၉. ''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – 'ဘာဝိတော နု ခေါ မေ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ'တိ? သစေ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'အဘာဝိတော ခေါ မေ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ'တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ အရိယဿ အဋ္ဌင်္ဂိကဿ မဂ္ဂဿ ဘာဝနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'ဘာဝိတော ခေါ မေ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ'တိ , တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၅၀. ''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – 'ဘာဝိတာ နု ခေါ မေ သမထော စ ဝိပဿနာ စာ'တိ? သစေ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'အဘာဝိတာ ခေါ မေ သမထော စ ဝိပဿနာ စာ'တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ သမထဝိပဿနာနံ ဘာဝနာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'ဘာဝိတာ ခေါ မေ သမထော စ ဝိပဿနာ စာ'တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၅၁. ''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – 'သစ္ဆိကတာ နု ခေါ မေ ဝိဇ္ဇာ စ ဝိမုတ္တိ စာ'တိ? သစေ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'အသစ္ဆိကတာ ခေါ မေ ဝိဇ္ဇာ စ ဝိမုတ္တိ စာ'တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ ဝိဇ္ဇာယ ဝိမုတ္တိယာ သစ္ဆိကိရိယာယ ဝါယမိတဗ္ဗံ။ သစေ ပန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'သစ္ဆိကတာ ခေါ မေ ဝိဇ္ဇာ စ ဝိမုတ္တိ စာ'တိ, တေန, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနာ တေနေဝ ပီတိပါမောဇ္ဇေန ဝိဟာတဗ္ဗံ အဟောရတ္တာနုသိက္ခိနာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

၄၅၂. ''ယေ ဟိ ကေစိ, သာရိပုတ္တ, အတီတမဒ္ဓါနံ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိသောဓေသုံ, သဗ္ဗေ တေ ဧဝမေဝ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိသောဓေသုံ။ ယေပိ ဟိ ကေစိ, သာရိပုတ္တ, အနာဂ

တမဒ္ဒါနံ သမဏာ တ ဗြာဟ္မဏာ တ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိသောဓေသုန္တိ, သဗ္ဗေ တေ ဧဝမေဝ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိသောဓေသုန္တိ။ ယေပိ ဟိ ကေစိ, သာရိပုတ္တ, ဧတရဟိ သမဏာ တ ဗြာဟ္မဏာ တ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိသောဓေန္တိ, သဗ္ဗေ တေ ဧဝမေဝ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိသောဓေန္တိ။ တသ္မာတိဟ, သာရိပုတ္တ [တေ သာရိပုတ္တ ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ (သီ. ပီ.)] , 'ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိသောဓေဿာမာ'တိ – ဧဝဉှိ တေ, သာရိပုတ္တ, သိက္ခိတဗ္ဗ''န္တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

ပိဏ္ဍပါတပါရိသုဒ္ဓိသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ နဝမံ။

၁၀. ဣန္ဒြိယဘာဝနာသုတ္တံ

၄၅၃. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဂဇင်္ဂလာယံ [ကဇင်္ဂလာယံ (သီ. ပီ.), ကဇင်္ဂလာယံ (သျာ. ကံ.)] ဝိဟရတိ သုဝေဠုဝနေ [ဝေဠုဝနေ (သျာ. ကံ.), မုခေလုဝနေ (သီ. ပီ.)] ။ အထ ခော ဥတ္တရော မာဏဝေါ ပါရာသိဝိယန္တေဝါသီ [ပါရာသရိယန္တေဝါသီ (သီ. ပီ.), ပါရာသိရိယန္တေဝါသီ (သျာ. ကံ.)] ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော ဥတ္တရံ မာဏဝံ ပါရာသိဝိယန္တေဝါသိံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''ဒေသေတိ, ဥတ္တရ, ပါရာသိဝိယော ဗြာဟ္မဏော သာဝကာနံ ဣန္ဒြိယဘာဝန''န္တိ? ''ဒေသေတိ, ဘော ဂောတမ, ပါရာသိဝိယော ဗြာဟ္မဏော သာဝကာနံ ဣန္ဒြိယဘာဝန''န္တိ။ ''ယထာ ကထံ ပန, ဥတ္တရ, ဒေသေတိ ပါရာသိဝိယော ဗြာဟ္မဏော သာဝကာနံ ဣန္ဒြိယဘာဝန''န္တိ? ''ဣဓ, ဘော ဂောတမ, စက္ခုနာ ရူပံ န ပဿတိ, သောတေန သဒ္ဒံ န သုဏာတိ – ဧဝံ ခော, ဘော ဂောတမ, ဒေသေတိ ပါရာသိဝိယော ဗြာဟ္မဏော သာဝကာနံ ဣန္ဒြိယဘာဝန''န္တိ။ ''ဧဝံ သန္တေ ခော, ဥတ္တရ, အန္ဓော ဘာဝိတိန္ဒြိယော ဘဝိဿတိ, ဗဓိရော ဘာဝိတိန္ဒြိယော ဘဝိဿတိ; ယထာ ပါရာသိဝိယဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဝစနံ။ အန္ဓော ဟိ, ဥတ္တရ, စက္ခုနာ ရူပံ န ပဿတိ, ဗဓိရော သောတေန သဒ္ဒံ န သုဏာတီ''တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ, ဥတ္တရော မာဏဝေါ ပါရာသိဝိယန္တေဝါသီ တုဏှီဘူတော မင်္ကုဘူတော ပတ္တက္ခန္ဓော အဓောမုခော ပဇ္ဇာယန္တော အပ္ပဋိဘာနော နိသီဒိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ဥတ္တရံ မာဏဝံ ပါရာသိဝိယန္တေဝါသိံ တုဏှီဘူတံ မင်္ကုဘူတံ ပတ္တက္ခန္ဓံ အဓောမုခံ ပဇ္ဇာယန္တံ အပ္ပဋိဘာနံ ဝိဒိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – ''အညထာ ခော, အာနန္ဒ, ဒေသေတိ ပါရာသိဝိယော ဗြာဟ္မဏော သာဝကာနံ ဣန္ဒြိယဘာဝနံ, အညထာ စ ပနာနန္ဒ, အရိယဿ ဝိနယေ အနုတ္တရာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ ဟောတီ''တိ။ ''ဧတဿ, ဘဂဝါ, ကာလော; ဧတဿ, သုဂတ, ကာလော ယံ ဘဂဝါ အရိယဿ ဝိနယေ အနုတ္တရံ ဣန္ဒြိယဘာဝနံ ဒေသေယျ။ ဘဂဝတော သုတွာ ဘိက္ခူ ဓာရေဿန္တီ''တိ။ ''တေနဟာနန္ဒ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

၄၅၄. ''ကထဉ္စာနန္ဒ, အရိယဿ ဝိနယေ အနုတ္တရာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ ဟောတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ အမနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပါမနာပံ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'ဥပ္ပန္နံ ခော မေ ဣဒံ မနာပံ, ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ, ဥပ္ပန္နံ မနာပါမနာပံ ။ တဉ္စ ခော သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ။ ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ – ဥပေက္ခာ'တိ။ တဿ တံ ဥပ္ပန္နံ မနာပံ ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ ဥပ္ပန္နံ မနာပါမနာပံ နိရုဇ္ဈတိ; ဥပေက္ခာ သဏ္ဌာတိ။ သေယျထာပိ, အာနန္ဒ, စက္ခုမာ ပုရိသော ဥမ္မီလေတွာ တ နိမီလေယျ, နိမီလေတွာ တ ဥမ္မီလေယျ; ဧဝမေဝ ခော, အာနန္ဒ, ယဿ ကဿစိ ဧဝံသီဃံ ဧဝံတုဝဋံ ဧဝံအပ္ပကသိရေန ဥပ္ပန္နံ မနာပံ ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ ဥပ္ပန္နံ မနာပါမနာပံ နိရုဇ္ဈတိ, ဥပေက္ခာ သဏ္ဌာတိ – အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, အရိယဿ ဝိနယေ အနုတ္တရာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု။

၄၅၅. ''ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ အမနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပါမနာပံ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'ဥပ္ပန္နံ ခော မေ ဣဒံ မနာပံ, ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ, ဥပ္ပန္နံ မနာပါမနာပံ။ တဉ္စ ခော သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ။ ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ – ဥပေက္ခာ'တိ။ တဿ တံ ဥပ္ပန္နံ မနာပံ ဥပ္ပန္နံ

အမနာပံ ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ နိရုဇ္ဈတိ; ဥပေက္ခာ သဏ္ဌာတိ။ သေယ်ထာပိ, အာနန္ဒ, ဗလဝါ ပုရိသော အပ္ပကသိရေနေဝ အစ္ဆရံ [အစ္ဆရိကံ (သျာ. ကံ. ပီ. က.)] ပဟာရေယျ; ဧဝမေဝ ခေါ, အာနန္ဒ, ယဿ ကဿစိ ဧဝံသီဃံ ဧဝံတုဝဋံ ဧဝံအပ္ပကသိရေန ဥပ္ပန္နံ မနာပံ ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ နိရုဇ္ဈတိ, ဥပေက္ခာ သဏ္ဌာတိ – အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, အရိယဿ ဝိနယေ အနုတ္တရာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ သောတဝိညေယျေသု သဒ္ဒေသု။

၄၅၆. ''ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ အမနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပာမနာပံ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'ဥပ္ပန္နံ ခေါ မေ ဣဒံ မနာပံ, ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ, ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ။ တဉ္စ ခေါ သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ။ ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ – ဥပေက္ခာ'တိ။ တဿ တံ ဥပ္ပန္နံ မနာပံ ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ နိရုဇ္ဈတိ; ဥပေက္ခာ သဏ္ဌာတိ။ သေယ်ထာပိ, အာနန္ဒ , ဤသကံပေါဏေ [ဤသကပေါဏေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.), ဤသကဖဏေ (သီ. အဋ္ဌ.), ''မဒ္ဓေ ဥစ္စံ ဟုတွာ''တိ ဋီကာယ သံသန္ဒိတဗ္ဗာ] ပဒုမပလာသေ [ပဒုမိနိပတ္တေ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ဥဒကဖုသိတာနိ ပဝတ္တန္တိ, န သဏ္ဌန္တိ; ဧဝမေဝ ခေါ, အာနန္ဒ, ယဿ ကဿစိ ဧဝံသီဃံ ဧဝံတုဝဋံ ဧဝံအပ္ပကသိရေန ဥပ္ပန္နံ မနာပံ ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ နိရုဇ္ဈတိ, ဥပေက္ခာ သဏ္ဌာတိ – အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, အရိယဿ ဝိနယေ အနုတ္တရာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ ဃာနဝိညေယျေသု ဂန္ဓေသု။

၄၅၇. ''ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ အမနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပာမနာပံ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'ဥပ္ပန္နံ ခေါ မေ ဣဒံ မနာပံ, ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ, ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ။ တဉ္စ ခေါ သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ။ ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ – ဥပေက္ခာ'တိ။ တဿ တံ ဥပ္ပန္နံ မနာပံ ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ နိရုဇ္ဈတိ; ဥပေက္ခာ သဏ္ဌာတိ ။ သေယ်ထာပိ, အာနန္ဒ, ဗလဝါ ပုရိသော ဇိဝှဂ္ဂေ ခေဠပိဏ္ဍံ သံယူဟိတွာ အပ္ပကသိရေန ဝမေယျ [သန္ဓမေယျ (က.)] ; ဧဝမေဝ ခေါ, အာနန္ဒ, ယဿ ကဿစိ ဧဝံသီဃံ ဧဝံတုဝဋံ ဧဝံအပ္ပကသိရေန ဥပ္ပန္နံ မနာပံ ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ နိရုဇ္ဈတိ, ဥပေက္ခာ သဏ္ဌာတိ – အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, အရိယဿ ဝိနယေ အနုတ္တရာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ ဇိဝှာဝိညေယျေသု ရသေသု။

၄၅၈. ''ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ အမနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပာမနာပံ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'ဥပ္ပန္နံ ခေါ မေ ဣဒံ မနာပံ, ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ, ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ။ တဉ္စ ခေါ သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ။ ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ – ဥပေက္ခာ'တိ။ တဿ တံ ဥပ္ပန္နံ မနာပံ ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ နိရုဇ္ဈတိ; ဥပေက္ခာ သဏ္ဌာတိ။ သေယ်ထာပိ, အာနန္ဒ, ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ; ဧဝမေဝ ခေါ, အာနန္ဒ, ယဿ ကဿစိ ဧဝံသီဃံ ဧဝံတုဝဋံ ဧဝံအပ္ပကသိရေန ဥပ္ပန္နံ မနာပံ ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ နိရုဇ္ဈတိ, ဥပေက္ခာ သဏ္ဌာတိ – အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, အရိယဿ ဝိနယေ အနုတ္တရာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ ကာယဝိညေယျေသု ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု။

၄၅၉. ''ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ အမနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပာမနာပံ။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – 'ဥပ္ပန္နံ ခေါ မေ ဣဒံ မနာပံ, ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ, ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ။ တဉ္စ ခေါ သင်္ခတံ ဩဠာရိကံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ။ ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ – ဥပေက္ခာ'တိ။ တဿ တံ ဥပ္ပန္နံ မနာပံ ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ နိရုဇ္ဈတိ; ဥပေက္ခာ သဏ္ဌာတိ။ သေယ်ထာပိ, အာနန္ဒ, ဗလဝါ ပုရိသော ဒိဝသံသန္တတ္တေ [ဒိဝသသန္တတ္တေ (သီ.)] အယောကဋာဟေ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ဥဒကဖုသိတာနိ နိပါတေယျ။ ဒန္ဓော, အာနန္ဒ, ဥဒကဖုသိတာနံ နိပါတော, အထ ခေါ နံ ခိပ္ပမေဝ ပရိက္ခယံ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆေယျ; ဧဝမေဝ ခေါ, အာနန္ဒ, ယဿ ကဿစိ ဧဝံသီဃံ ဧဝံတုဝဋံ ဧဝံအပ္ပကသိရေန ဥပ္ပန္နံ မနာပံ ဥပ္ပန္နံ အမနာပံ ဥပ္ပန္နံ မနာပာမနာပံ နိရုဇ္ဈတိ, ဥပေက္ခာ သဏ္ဌာတိ – အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, အရိယဿ ဝိနယေ အနုတ္တရာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ မနောဝိညေယျေသု ဓမ္မေသု။ ဧဝံ ခေါ, အာနန္ဒ, အရိယဿ ဝိနယေ အနုတ္တရာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ ဟောတိ။

၄၆၀. ''ကထဉ္စာနန္ဒ , သေခော ဟောတိ ပာဋိပဒေါ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ အမနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပာမနာပံ။ သော တေန ဥပ္ပန္နေန မနာပေန ဥပ္ပန္နေန အမနာပေန ဥပ္ပန္နေန မနာပာမနာပေန အဋ္ဋီယတိ ဟရာယတိ ဇိဂုစ္ဆတိ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ.။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။, ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ အမနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ မ

နာဟမနာပံ။ သော တေန ဥပ္ပန္နေန မနာပေန ဥပ္ပန္နေန အမနာပေန ဥပ္ပန္နေန မနာဟမနာပေန အဋ္ဋီယတိ ဟရာယတိ ဇိဂုစ္ဆတိ။ ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, သေခော ဟောတိ ပာဋိပဒေါ။

၄၆၁. ‘‘ကထဉ္စာနန္ဒ, အရိယော ဟောတိ ဘာဝိတိန္ဒြိယော? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ အမနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပါမနာပံ။ သော သစေ အာကင်္ခတိ – ‘ပဋိကူလေ [ပဋိက္ကူလေ (သဗ္ဗတ္ထ)] အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရေယျ’န္တိ, အပ္ပဋိကူလသညီ တတ္ထ ဝိဟရတိ။ သစေ အာကင်္ခတိ – ‘အပ္ပဋိကူလေ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရေယျ’န္တိ, ပဋိကူလသညီ တတ္ထ ဝိဟရတိ။ သစေ အာကင်္ခတိ – ‘ပဋိကူလေ စ အပ္ပဋိကူလေ စ အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရေယျ’န္တိ, အပ္ပဋိကူလသညီ တတ္ထ ဝိဟရတိ။ သစေ အာကင်္ခတိ – ‘အပ္ပဋိကူလေ စ ပဋိကူလေ စ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရေယျ’န္တိ, ပဋိကူလသညီ တတ္ထ ဝိဟရတိ။ သစေ အာကင်္ခတိ – ‘ပဋိကူလဉ္စ အပ္ပဋိကူလဉ္စ တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ဥပေက္ခကော ဝိဟရေယျံ သတော သမ္ပဇာနော’တိ, ဥပေက္ခကော တတ္ထ ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။

၄၆၂. ‘‘ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ပေ။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ အမနာပံ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပါမနာပံ။ သော သစေ အာကင်္ခတိ – ‘ပဋိကူလေ အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရေယျ’န္တိ, အပ္ပဋိကူလသညီ တတ္ထ ဝိဟရတိ။ သစေ အာကင်္ခတိ – ‘အပ္ပဋိကူလေ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရေယျ’န္တိ, ပဋိကူလသညီ တတ္ထ ဝိဟရတိ။ သစေ အာကင်္ခတိ – ‘ပဋိကူလေ စ အပ္ပဋိကူလေ စ အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရေယျ’န္တိ, အပ္ပဋိကူလသညီ တတ္ထ ဝိဟရတိ။ သစေ အာကင်္ခတိ – ‘အပ္ပဋိကူလေ စ ပဋိကူလေ စ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရေယျ’န္တိ, ပဋိကူလသညီ တတ္ထ ဝိဟရတိ။ သစေ အာကင်္ခတိ – ‘ပဋိကူလဉ္စ အပ္ပဋိကူလဉ္စ တဒုဘယမ္ပိ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ ဥပေက္ခကော ဝိဟရေယျံ သတော သမ္ပဇာနော’တိ, ဥပေက္ခကော တတ္ထ ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, အရိယော ဟောတိ ဘာဝိတိန္ဒြိယော။

၄၆၃. ‘‘ဣတိ ခော, အာနန္ဒ, ဒေသိတာ မယာ အရိယဿ ဝိနယေ အနုတ္တရာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ, ဒေသိတော သေခော ပာဋိပဒေါ, ဒေသိတော အရိယော ဘာဝိတိန္ဒြိယော ။ ယံ ခော, အာနန္ဒ, သတ္ထာရာ ကရဏီယံ သာဝကာနံ ဟိတေသိနာ အနုကမ္ပကေန အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ, ကတံ ဝေါ တံ မယာ။ ဧတာနိ, အာနန္ဒ, ရုက္ခမူလာနိ, ဧတာနိ သုညာဂါရာနိ, ဈာယထာနန္ဒ, မာ ပမာဒတ္ထ, မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော အဟုဝတ္ထ။ အယံ ဝေါ အမှာကံ အနုသာသနီ’’တိ။

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ။

ဣန္ဒြိယဘာဝနာသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ ဒသမံ။

သဠာယတနဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော ပဉ္စမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

အနာထပိဏ္ဍိကော ဆန္နော၊ ပုဏ္ဏော နန္ဒကရာဟုလာ။
ဆဆက္ကံ သဠာယတနိကံ၊ နဂရဝိန္ဒေယျသုဒ္ဓိကာ။
ဣန္ဒြိယဘာဝနာ စာပိ၊ ဝဂ္ဂေါ ဩတဒပဉ္စမောတိ။

ဣဒံ ဝဂ္ဂါနမုဒ္ဒါနံ –

ဒေဝဒဟောနုပဒော စ၊ သုညတော စ ဝိဘင်္ဂကော။
သဠာယတနောတိ ဝဂ္ဂါ၊ ဥပရိပဏ္ဏာသကေ ဌိတာတိ။

ဥပရိပဏ္ဏာသကံ သမတ္တံ။

တီပိဋကပဏ္ဏာသကေဟိ ပဋ္ဌိမဏ္ဍိတော သကလော

မဇ္ဈိမနိကာယော သမတ္တော။